Digitized by Google

STATUTI
182
C
10
BIBL. NAZ. NAPO

BIBL. T CA NAZ.
STATUTI
641
NAPOLI

Digitized by Google

Statuta ciui-
tatis piſauri
NOVITER IMPRESSA

.M.D.XXXI.

Magnificis.D. Conſulibus & Senatoribus Ciuitatis Piſauri: ÆMILIVS mancinius.
.I.V.Doct. piſaureñ.Senogaliæ Ducalis locũtenens.F.P.D.

ROmani Principes.P.C.diu cogitauerunt ut ſubditos a litibus auerte-
rent: dixerunt.n.iurgia: rixas: diſpendia: & q̃nq; paupertatem ex eis
oriri. & propterea tot caſus legibus deciderunt ut uix ulterius exco-
gitari poſſe uideretur. metasq; tũ Ciuilibus: tũ criminalibus impoſue
runt: quas egredi non licebat. & ſcientes omnia non poſſe legibus cõ
ptehændi mãdauerunt ut qui iuriſdictioni preeſſet ad ſimilia procede
ret: & ꝙ omnis populus/immo quodq; collegiũ: licitũ eẽ/& appto-
batũ / propria iura que municipalia appellantur, ſibi condere poſſet: ut in ſubditorum
quiete ipſi quoq; quieſcerent. Quo priuilegio noſtra reſpub. antiquitus uſa/ſtatuta edi
dit: & quidem talia ut in aliquo imptobari nõ poſſent. tamen eoꝝ uolumina cũ pau
ca & manuſcripta eſſent/ſæpiſſime deprauata: mutilataq; teperiebãtur. ut potius in-
ducerentur q̃ tollerentur lites. Et quia ſm uarietatem temporum decreta quoq; huma
na uariate neceeſſe eſt: nõ mirum ꝙ ſuplemento: & correctione indigebant. Qua de
re Io. Sfot. qui tunc dominabatur / electis ſapientiſſimis: & doctiſſimis uiris: emenda-
re: & in luculentam formam redigere curabat: & iam cepto ſed quaſi poſtpoſito ope
re uita functus eſt. quod & Galeatius Sfot. fraterni uoti conſcius ad finem perducere
nequiuit. Poſtea omnipotens Deus a quo cuncta bona procedunt, huius populi miſer
tus/ Glorioſum Franciſcum Mariam de Ruere anno. 1513. menſe februario: ſeden
te Iulio. ii. ligute. Pont. Max. nobis dominum & principem conſtituit. qui & ſenogal-
lie dominus: Vrbinatũ Dux: & Vrbis prefectus eſt. cui quingenti & ultra continuo
domi inſeruiunt. tamen integer uitæ: & ab omni labe alienus: & populorum fidem ſæ
pius expertus/per ciuitatem & ſuburbia duobus uel tribus: & q̃nq; uno tantum, co-
mitatus inermis tum equeſter: tum pedeſter deambulat. Si omnes animi & corporis
dotes enartare uoluero / prouinciam meis humeris imparem aggredi/merito quis di-
xerit: ſe ipſas.n. extollunt: & Venetorum Imperium atteſtatur. cuius generalis Capita
neus cum ſit/a uictricibus armis Germanorum Hiſpanorũq; illeſum: intactũq; ſerua
tum eſt, mirabile dictu: ꝙ illi Genuam: Mediolanũq; depopulati, Franciſcum fran-
corum regem qui Papiam obſederat: & eam optimis pactionibus ad gratiã accepta-
re noluerat/captiuum. vi. kl. martias. 1526. cum ſuis procetibus Cæſari in Allema-
nia preſentauerunt. Romam deinde anno ſequẽti. pridie nonas Maii: & molẽ Adria
ni cum pontifice & Cardinalibus/ad libitum craſſati per plures menſes tenuerunt. pa
ceq; cum Ceſare compoſita: ſed non ſetuata/licet affinitate: & ptopriis filiis obſidi-
bus fuerit uallata, Idem frãcorum Rex Neapolim inuadi iuſſit cum tanto pedeſtriũ
terreſtrium: mari: terreq; impetu: qualem non audierunt noſtri progenitores. tandẽ ſu-
peratus eſt: & ducibus extinctis/rari in eorum tegionẽ rediere. Demum Hiſpani & ger
mani uictotes Florentiam (licet per annũ nõ ſine mutua ſtrage opp̃ſſam) familiæ me
dices patere cogetũt. non potuerunt tamen ullum quidem Venetorum oppidũ euer-
tere: tanta eſt huius noſtri principis fortitudo: & bellicarum rerum experientia. ſoluſq;
nouit Hiſpanorum ſagacias: & uictorias eludere. Papiam licet munitam cum a uicto
ribus deffenderetur/uiolenter expugnauit. Cremonam debellare paratus/ militibus &
tormentis cum maximis tubarum clangoribus iam itruẽtibus obtinuit. ſed quia cum
omnibus ductoribus ſuis & populo ſuplex ad eum confugit/ gratioſe pepercit: pieta
tem principis/non ſeueri militis faciem oſtendens. Laudem quoq; urbẽ cũ pluribus op

+*+

pidis ab hoſtibus euulſit.hæc ſi ab antiquis ſcripta legerentur: fabulas uel adulationes (quæ abſint)arbitrari liceret.Cúq; Carolus quintus Ro.Rex ſanctius cogitans/arma in infideles Chriſti conuertere decreuerit pacem cú italis cõpoſuit.Duci mediolanum: ac oppida & urbes unicuiq; reſtituit.ſuaq; recuperauit. & pleraq; alia digna imperiali maieſtate conſtituit.ex quibus triumphum longe maiorem q̃ ex rebus ante geſtis aſſe qutum omnes fatentur . tãdem Bononie hoc anno a Clemente.vii.Pont.Max. patria florentina:ac familia de medicis (qui iniurias ſeppoſuit)honorifice ſuſceptus die bea ti mathie apoſtoli cum pompa inaudita in templo diui petronii imperatorio diadæ-mate coronatus eſt.quo Dux noſter p̃fectus Rome cum ſit,euocatus ante faciem eius imperialem extulit enſem. ipſumq; imperator ſepius & benigne uaria de re militari lo qutus eſt.Ductores Hiſpani hominem admirabantur & uenerabantur dicentes: hic ẽ qui nobis innumeros abſtulit tropheos : utinam ſub eo militari licuiſſet: breui.n. om-nes italie regiones ſub iugo noſtro deductas non dubitaremus.Eſt ſibi preterea con-iũx LEONORA gonzaga motibus/ forma/ pietate/ retum largitate/ ac religione incomparabili: uidimus eam dum noſter Dux Venetos in ciſalpina gallia ab hoſtili fu rore deffenderet: q̃ mature & patienter in audiẽdo ſubditos in releuando oppreſſos:& delinquentes miſericorditer puniri iubendo ſe geſſerit . ut non mirum ſi princeps ipſe ſepiſſime dixerit eam proprie ſaluti comparare.Hiis Primo genitus eſt Guidobaldus qui uix adoloſcentiam ingreſſus latinis ac grecis litteris ornatus: & pedeſtriũ & eque ſtrium armorum adeo expertus,& promptus eſt/ ut alterum inuenire difficile foret.Cõ ſultiſſime genitor eum ſuo ducali auditorio prepoſuit: quia nouit prudentiam : iuſtiti am: pietatem: liberalitatem: fortitudinem: pudicitiamq; paternã imitari : que Bernar-dinus Factorius ſcriba huius reipub. ſonecto ei porrecto belliſſime decãtauit.hec om nia a Deo optimo maximoq;: quia ſcriptum eſt: timete Deum: quoniam nihil deeſt ti-mentibus eum.dum hec ſcribo cordis occulus præ gaudio lachrimatur,Reliquum ergo erat noſtre reipub.que tali principe decorata eſt: ſicut bellorum tempore tutari ſperat pacis quoq; armis muniretur: ut in utraq; fortuna recte gubernari poſſet.quod facile preuidit ſi ſuas leges municipales reformandas imprimẽdasq; curaſſet . Et propterea Franciſcus clemens confalonerius: cui cõſules erant Benedictus turtura/ Antonius pau li claræ: & Ioannesantonius fabrinus in ſenatu non minus eleganter: q̃ efficaciter rei neceſſitatem propoſuit: mutuam ad hoc pecuniam offerens . Quocirca ſenatus elegit Franciſcum de homdedeis: Gaſparinum de ſamperolis: Lucam de abbatibus: Ioanẽia cobum uallentium: Antonium butium: & camillú zacconum piſaureñ: quorum peritiã & circa iuſſiones fidem: iam ex multis argumentis accepit : conuocatisq; mandauit ut totius populi nomine ſtatuta corrigendo & ſupplendo elimarent.qui in hiis ut in ce-teris tum publicis tum priuatis ſolertes digni tanto honore/ tantaq; reperti ſunt fæli-citate ut quod pluribus luſtris sfortiadum tempore factum non eſt: nunc ſolo nutu ducis noſtri breui perfecerint.iuraq; ipſa & uiſa: & lecta ab ipſo principe: & eo mãdã te ab Accurſio marcheſino de firmo: & Demophoõte de paulonibus de treuio ſilen-tiariis & ducalibus auditoribus: repertaq; iuri conſona: æquitatis imitãtia: honeſtati cõ formia: dignaq; principali auctoritate: approbata: & roborata fuerút. exequtioniq; mã dari(cæteris omnibus uacantibus)iuſſum eſt.Poſſumus.P.C.dicere quod Adrianum.vi. Pont.Max.fertur dixiſſe eidem noſtro principi Romæ pedes deoſculanti. Deſideraui mus uidere faciẽ tuam: uidimus & gauiſi ſumus.Si cuncta recte penſemus . P.C. ciui tatem noſtram & nobilem : & antiquam non eſt ambigendum.quod licet ex pluriú ſcriptorú auctoritate cõprobari poſſit: tacere tamen nephas arbitror q̧ multa ueſtigia

tum nobilitatis tum antiquitatis prius ignota nuper repta ſunt.ſuperioribus.n.diebus
dum Alexander barignanus conciuis fundamenra quedam pro errigēdo edificio iux
ta uiridariū principis fodi mandaſſet:ſub terram per pedes circiciter decem reperta ē
ſtatua Aenea Bacchi antiquiſſima frondibus & uitiū fructibus circa tempora ornata:
que in altera manuum frondoſam uitem cum uuarum racemis habet.ſtatq; ſupra ba
ſim.quā antiquiſſimam dixi fraetus ꝙ Marcumantonium bacchū precipue coluiſſe le
gimus.piſaurumq; colonos deduxiſſe.cumq; eiuſdem exitus imineret prodigia multa
uiſa ſunt:& inter alia ꝙ urbs ipſa piſauri iactu terræ abſorpta fuit:& ꝙ ſtatua bacchi
que Athænis ſtabat uentoꝝ ui excuſſa cecidit.cūq; in eſtremis iam eſſet prope Cleo
patrā reginam egipti quā adamauit:nocte auditus eſt concētus ois generis muſicorū
exiēs portā que caſtris Ceſaris opponebatur.ex quibus oēs dixere bacchū quē maxi-
me colebat, In ſequebaturq;,Marcumantonium deſeruiſſe.quod facilius credēdū,quia
luxurioſe & bacchanali quodam ritu uixiſſe legitur.hanc ſi mercenarii illeſam eſſodiſ
ſent,arbitrantur omnes qui eam uiderunt maximo pretio ob eius antiquitatē & for
mam & artificium exiſtimandā.habet.n.lineamenta:muſculos, neruos uenaſq; naturali
bus non diſſimiles.& circa eam antiqni ſacelli ueſtigia nō deerant.hanc principi Ale
xander ipſe donauit.qui eam priſtine integritati pro uiribus reſtitui iuſſit.fietq;. quo
niam antiquitatum & cuſtos & amator eſt.Dumq; iuxta portam quam fanenſem uo
camus, lapides quidam euellerentur,inuenti ſunt aliqui marmorei, quos uulgo pedes
ſtalli dicunt.ſupra quæ ut ex ueſtigiis uidere licet,ſtatue Aeneæ ſtabant, inquorum
uno pes aeneus adhuc eſt qui altitudinem rei demonſtrat.Inſcriptionemq; eius for-
malem hic inſeruiſſe non apiget.

T

C.LVXILIO C.F.POMP.
SABINO EGNATIO
PROCVLO CV.CVR.RER.
PVBLICAR. PISAVR. ET FANEST.
LEG. LEG.X GEM. GORDIAN.
IVR. REG. TRANSPAD. CVR.
VIAR. ET PRAEF. ALIMNT.
CLODIAE. ET COHERENT.
LEG. PROV. ACHAIAE. PREF.
AEDILI. CERIALI. QVEST.
PR. PR.PROV. CRETAE CYR.
TRIB. LATIC. LEG.IIII.FLAV.
PATRONO COLONIARVM
PISAVR. ET FANEST.

Supra alium autem marmoreum & orna
tum lapidem erat calceus aeneus deauratus
& uicta quadam circundatus magnitudi-
nem facti denotans, cui talis erat iſcriptio

VICTORIAE
AETERNAE
AVRELIANI.
·AVG.N.
RESP. PIS.
CVRAM. AGEN.
C.IVLIO PRISCIANO.
V.E.DVCEN. CVR. R.P.
PISAVR. ET FAN.P.P.M.

Antelianus fuit iā ſunt anni circa mille ſupratrecētos & quinquaginta: ortus ingno-
bili genere:fuitq; uir ſæuus ſed uictorioſus: tres.n.habuit uictorias in Italia:unā apud
Placentiam: aliam iuxta ticinū:aliam ex qua ſtatua hic fuit errecta,habuit inrra me
thaurum flumem & urbem Fani ubi erat templum fortune. Zenobiamq; nobiliſſi-
māq; mulierem que Syriam ſibi glorioſe uendicauerat, multis aureis; Cathenis uinctā
duxit ante Currū Triumphalem. Alterius etiam cui equeſtris ſtatua inſidebat/
ut ex pede equi æneı,& alius ueſtigio uideri poteſt,inſcriptionem non tacebo.

HERCVLI
AVG.
CONSORTI
D. N.
AVRELIANI
INVICTI AVGV.
RES. P. PIS.
CVRA. AGENTE
C.IVLIO PRISCIANO.V.E
DVCEN. CVR. R.P.PIS.ET FAN.P·M.

Et ne omnia deſcribendo prolixior ſim.P.C.multa obmiſſa facio hiis proximis diebus tũ inuẽta,rũ reperta: quæ multos uidiſſe iuuauit. & que nõ ut antiquorum memoria deleretur, a Beliſario Iuſtiniani Imperatoris glorioſiſſimi & religioſiſſimi duce(id. n. breuius feciſſet)ſed ut ciuitatem noſtram a gothis dirrutã inſtauraret,poſita fuiſſe cre dendum eſt. Hanc urbem,Dei tamẽ:& noſtri Ducis preſidio,optime regi:& ſitus ame nitate & rerum omniũ preſertim fructuum copia dotatam merito conuicini populi exclamant. Vias(precipue regales)in ea lateribus ſterni.Parcum poſt Conuentum bea ti Ioannisbaptiſte diuerſis animalibus pleriſq; antea incognitis,piſcium ornatiſſimo uiuario incluſo,quo ex ſuperiori ualato aque ſub terram deſfluunt,ipſo principe iuben te abſolutũ inſpicimus. que & Decori ciuitatis,& ſolatio cedere Ciuium nõ ambigi mus. habetq; montem actium quẽ uulgo. S. Bartoli appellamus: qui incipiens extra portã a ponte deſinit iuxta catholicã:& per octuaginta ſtadia non mõtem ſed collẽ ameniſſimum uidemus.in quo tria caſtra ſunt ſalubritate aeris: frumentorum, uiniq; ſuauitate cereriſq; uictui humano neceſſariis abundantia.ſed moles imperialis olim ab Alexandro.Sfor.erecta, & a noſtro Duce nup inſtaurata,Turri uariiſq; edifitiis & hi ſtoriis exornata, & collis amenitatẽ & loci nobilitatẽ auget.ibiq; heremitarũ cõuen tum quem.S.Bartoli dicimus, & prope Ciuitatem iuxtã litus ſub ripis ſalientis aque fontem iã iam fabricatum uidere licet. habetq; ciuitas hæc uiginti caſtra, inter que eſt oppidũ gradarie populo: ſitu: diuitiis & arce ãpliſſima decoratũ: cui a retro principi bus & a noſtro Duce merũ & mixtũ imperiũ ſeparataq; iuriſdictio(in arce cuſtodis ac iudicis electione & appellationũ cauſis dumtaxat exceptis)cõceſſa eſt.Quid ultra? nouimus ſuperioribus annis leutheranam hereſim in alemania inualuiſſe, & iam alio ſerpere.ex qua multi populi fluctuãt.& propterea generale concilium fertur indictũ. Et quaſi totam italiam bellicis ſudoribus, epydimiæ anxietate, & fame perhorrenda uexatam.ad hãc tamẽ urbem omnes ut ſic dixerim, cõfugiſſe. quod & maxime com probari neceſſe erit ſi ab heſternis hæ noſtræ leges uideri contigerit. cum ſaluti, & utilitati publicæ cõſultum ſit. Vos autem eas.P. C.ex debito curabitis ſeruari. turpe enim eſt iura dari ſi a rectoribus negligi, uel abuti permittãtur. Valete. Senogaliæ. vi. kal.Nouẽb.1530.

Idem Æmilius.

Antiqui leges decretaq; ſæpe Piſauri
Et quecunq; eius iura ſenatus habet:
Querebat tota quondam ſimul anxius Vrbe
Scriba, alti repetens tecta ſonora fori,
At modo cuncta uno, & paruo, compreſſa libello
Quiſq; ſuæ poterit cautus habere domi.

Annibalis Zuchellæ Piſaurēſis Medici.

Hæc etiā quando terris Aſtræa manebat
Sancta dedit claro iura obſeruāda Piſauro
Aſſueta hoc urbes primū circundare muro
Quo pacis belliq; diu res tempore durat
Nec rātū durat/ſed magno fœnore creſcit/
Indoluit tū ut ſolis mandata tabellis
Dogmata percepit/quæ iudicis oīa fibris
Iuſſerat excudi mediis:At diſcite ciues
Diſcite iuſticiam memores/ſuperūq; timete
Vltorꝫ pœnas/uatum quod maximus olim
Teſtaē/grādo hinc populis diraq; procellæ.

D.Alexander de Giorgiis ſacerdos Piſaureñ.

Dogmata ſaturni ꝙ tranſit ferea proles
Aurea ꝙ quæ ætas & ſua iura iacent
Ne ſine ſuplicio quod fas eſt ut rūpat iniquus
En bene iam noſtri conſuluere patres

Thomæ de leporibus Piſaureñ.

Exultare animis licet urbs præclara piſauri
Principis Vmbra tuas dum tueatur opes
Hactenus incultę leges redduntur in unum
Quas iuſſu domini frangere nemo queat
Vnicuiq; ſuum datur/& ſua quiſq; reportat
Illeſa/hic/noſtri principis auſpicio
Ferrea iam ceſſant/naſcuntur:& aurea ſæcla
Nam modo panduntur/quæ latuere diu

L.Federicus Turcella Foroſempronienſis.
S. P. Q.
Piſaurenſi.

Corpora cūcta ſuis ꝓpriis uelut orba medullis
Oſſibus/& neruis/languida facta ruunt
Sic quoq; deficiunt orbatæ legibus urbes
Et recidunt turres/mœnia/templa/domus.
Ocyus unde uiri/uigeant ut membra Piſauri
Legibus.hinc ueſtri diſcite iura fori.

Idem eiſdem.

Legibus excelſæ creuerunt mœnia Romæ:
Quas ſuus extructor Pompiliuſq; dedit.
Legibus urbs quōdā Lacedemōis aucta Licurgi
Creuit & ad cœlum legibus uſq; fuit.
Legibus iperiū ueſtrū quoq; creuit Athenæ
Compoſuit doctus quas Solon atq; draco:
Legibus ergo ſuis ſi regna domuſq; reguntur
Polleat & ueſtrum legibus imperium.

Idem.

Qui cupit Aſtreæ redeant ſibi tēpora:leges
Has legat/& toto pectore iura colat.

Leonelli uenturelli Fanenſis hendecaſyla
bum ad Virginem.

Virgo uirginei chori refulgens
Sydus:q; Aethereæ nitens corona
Aulæ:quam charites ſimul beatæ
Muſarumq; nouem beatus ordo
Sectatur:ſuperam manus beata
Complexam gremio Iouis perenni
Cinctam ſyderibus nouem coronat
Cum tu nectareos doces liquores
Informas animos beatiores
Et cultus Superum benigna monſtras
Et leges hominum beata formas
Da fœlix præcor:ut liber Piſaurum
Quem nunc in teneris dicat papiris
Qui mores hominum graueſq; cultus
Diuum præcipit:integer/ſeuerus
Et penas ſcelerum minatur uſq;
Fortunet populum:fruatur atq;
Soſpes æthera domo tonantis.

Bernardino de Factori Cancellero del cōmun de Peſaro.

Qual exercito incauto ſenza duce
Qual legno in alto mar ſenza nochiero
O/qual ſol pelegrin ſenza ſentero
Qual occhio dh'uman capo ſenza luce
Qual corſier ſenza fren che ſe conduce
In precepicio de ſe ſteſſo altero
Qual hom ch'opra tal'hor ſenza penſiero
Che raro del ſuo fin l'effetto adduce
Qual ſenza il padre ſuo tenero figlio
Chè mentre/e/ſeco lo gouerna/e/regge
Ne d'amor uè ch'il paſſa/o/di conſiglio
O/qual ſenza paſtor pauido gregge
Che ſouente trabocca in gran periglio
Tal/e/terra/o/citta ſenza ſua legge.

Vicenzo Gambaro da Peſaro.

S'el buon Giuſtiniano Imperatore
Inclito generoſo antico e diuo
A tempi noſtri ſe trouaſſe uiuo
Et alle leggi ancor portaſs'amore.
Queſti ſtatuti priui d'ogni errore
Vederli punto non haurebbe/a/ſchiuo
Anci direbbe tutto Ammiratiuo
Vnqua Peſaro fece opra migliore.
Qui Dorotheo mi par reſciuſitato
Con li compagni ſuoi:a cui gia el peſo
Delle leggi giuſtiſſime fu dato
Qui dir non ſi potra che ſia mal ſpeſo
Ne tempo ne danar. ma conſolato
Ch'ognun ſia de queſt'opra anz'ho cōpreſo.

TABVLA STATVTORVM

¶ Incipiunt Rubrice Primi Libri de auctoritate & poteſtate dñi Prætoris.

DE die dominica ſolenniter obſeruanda.Rubrica prima. carthe. 1
De aliis feſtiuitatibus ſolenniter obſeruandis.rub.2. car. 1
De feſto ſancte Muſtie quolibet anno celebrando.rub.3. car. 2
De honore faciẽdo btẽ Marie & ſcõ Terẽrio i eoꝝ feſtiuitatibus & brauio curẽdo.4.2
De auctoritate & poteſtate dominorum de Malateſtis.rub.5. car. 3
De ſalario poteſtatis & his quos habeat ducere & tenere.rub.6. car. 3
De officialibus & perſonis:quos poteſtas nõ habet ſecum ducere.rub.7. car. 3
Quod poteſtas & cæteri officiales cõis nõ debeãt ſe abſentare.rub.8. car. 3
Quod poteſtas Piſauri ſingulo die ueneris teneatur uiſitare carceres:& de incarceratis cedulam quare ſint carcerati dño pſentare uel eius locũtenenti.rub.9. car. 3
De mõſtra faciẽda quolibet mẽſe per poteſtatẽ de ſuis officialibus.rub.10. car. 4
Qualr puniat poteſtas ꝑ officialibus familiaribus:& equis quos nõ retinuerit.ru.11.4
De emolumentis poteſtatis.rub.12. car. 4
Correctio ſtatuti prædicti de emulumentis.rub.13. car. 4
De his quæ licite accipere poſſunt miles familares ſeu biroarii poteſtatis & alii officiales pro exequtione & pignorationibus.rub.14. car. 4
Quod Poteſtas & eius officiales non poſſint recipere enſenia aliqua uel alia lucra uel emolumenta quæcunq.rub.15. car. 5
Quod Poteſtas & alii officiales omnes teneantur finito ſuo officio ſtare ad ſyndicatũ cum omni ſua familia.rub.16. car. 5
De pœna officialium contumaciũ tẽpore ſyndicatus.rub.17. car. 5
De pœna officialium qui rationem cum conſignatione reliquorum non cõſignauerit depoſitario ante finem eorum ſyndicatum.rub.18. car. 5
Quod poteſtas teneatur repræſentare tempore ſui ſyndicatus omnes ſuos familiares & officiales:quos ſecum retinuerit in officio.rub.19. car. 6
De iuramento poteſtatis.rub.20. car. 6
De iuramento Vicarii & militis eiuſdem..rub.21. car. 6
De iuramento Notarii maleficiorum.rub.22. car. 6
Qđ ptás & ſui officiales teneant̃ pſtare officiali cuſtodie auxiliũ & fauorẽ.ru.23.c.6
Quod miles poteſtatis teneatur rimari de nocte per ciuitatem.rub.24. car. 6
Quod poteſtas:& eius officiales nõ poſſint recipere in depoſitum uel tangere pecuniã quæ in cõmune deuenire debet.rub.25. car. 6
Quod Notarii poteſtatis:& eius officiales nõ poſſint de ciuilibus eſſe rogati:nec in ciuilibus cauſis ſe quoquomodo intromittere.rub.26. car. 6
Quod nullus poſſit comedere uel bibere cum officialibus.rub.27. car. 6
Qđ ptás nõ poſſit uel audeat dedecus uel iniuriã alicui facere uel dicere.ru.28.car. 7
Qđ ptás & ſui officiales teneãt benigne audire uolẽtes ꝓponere eoꝝ negocia.ru.29.7
Qđ vicarius ptátis poſſit exercere officiũ ipſo ptáte abſente & e cõuerſo.rub.30.c.7
Quod porte palatii tota die ſtent aperte.rub.31. car. 7
Quod poteſtas debeat diligẽtes inquirere ſi diſcordia eſt inter aliquos ciues Piſauri:& pro poſſe conetur eos adinuicem concordare:quod ſi facere nõ poſſit cõpellat partes ad cauendum de ſe non offendendo.rub.32. car. 7

Q đ ptás ſeu officiales nõ poſſint dare licẽtiã alicui portãdi arma offenſibilia.ru.33.c.7
Quod poteſtas non poſſit aliquem mutilari facere nec ſuſpendi in locis in ſtatutis prohibitis.rub.34. car.7
Quod poteſtas non poſſit aliquem cogere ad commodandum lectum ſeu alia in ſtatuto contenta.rub.35. car.8
Quod poteſtas non poſſit aliquem cogere ad aliquam expenſam faciendam ſi non haberet de pecunia communis.rub.36. car.8
De fulciendo ſe de farina de menſe Maii.rub.37. car.8
Quod poteſtas Piſauri faciat omnes & ſingulos de diſtrictu & dioceſi Piſauri ſingulis annis de menſe Ianuarii iurare obedientiam ciuitatis Piſauri.rub.38. car.8
Quod poteſtas teneatur uinculo ſacramenti in quolibet die in palatio communis ſedere ad banchum.rub.39. car.8
De maſſaritiis & ſcrineis domus ptãtis & ſuis officialibus aſſignañ.rub.40. car.8
Quod poteſtas ſui & officiales non poſſint aliquem condẽnare pro aliquo maleficio ſeu iniuria ultra formam in ſtatutis comprehenſam.rub.41. car.8
De recuperatione caſtrorum & uillarum iuriſdictioniis cõmunis Piſauri.rub.42. car.8
Quod poteſtas non poſſit congregare conſilium generale uel in ipſo aliquid proponere ſine licentia domini.rub.43. car.8
Quod poteſtas uel eius familia non poſſit tempore conſilii conſiliarios pro collecta uel alia cauſa in palatio retinere.rub.44. car.8
Quod poteſtas uel eius familia uel aliquis alius non debeat intereſſe conſilio ubi tractatur de ſuo commodo uel incommodo.rub.45. car.8
De modo & forma electionis conſiliariorum ciuitatis Piſauri & quot homines debeãt in numero eſſe.rub.46. car.9
Quod conſiliarii uenire debeãt ad cõſiliũ cũ fuerint cõuocati.rub.47. car.9
Quod nullus arengat ultra propoſtam.rub.48. car.9
Quod Poteſtas & Vicarius generalis poſſint in conſiliis tot ꝓpoſitas facere prout eis uidebitur.Et ꝙ uocibus exiſtentibus equalibus fit electio dñi.rub.49 car.9
Quod nullus cogatur cõſulere de dono uel adiutorio alicui faciẽdo.rub.50. car.9
Quod ubi inter arengatores eſſet diſcordia ſuper propoſitis in conſilio ꝙ eligi debeãt alii qui arengare debeant.rub.51. car.9
Quod officiales cõis Piſauri ꝓponere debeãt bis in anno iſraſcripta.rub.52. car.9
Quod quolibet anno eligantur duo ad probandum uel improbandum officiales communis ſimul cum Vicario Poteſtatis.rub.53. car.9
Quod aliquis nõ pſũmat arẽgare ꝓ aliqua uniuerſitate ꝑcio uel dono.rub.54. car.9
Qđ quolibet anno de mẽſe Ianuarii eligant̃ tres notarii ad ſcribẽdũ ſumãres.ru.55,9
Quod in conſilio generali eligantur quolibet anno officiales infraſcripti ad faciendũ ea quæ in ſtatuto continetur.rub.56. car.10
Quod de menſe Ianuari in conſilio generali eligantur duo boni uiri qui ſuperſint ſtateriis billantiis:& aliis menſuris.rub.57. car.10
Quod paſſus merchatorum debeat eſſe ad modum paſſus qui eſt ſculptus in columna palatii comunis.rub.58. car.10
Quod pãnus uẽdat̃ ad paſſum cõis in bãcho per ſchinã pãni.rub.59. car.10
Quod pro cõmune habeatur unus bonus & legalis Marcus.rub.60. car.10

Quod

Quod ſal & oleum quæ uenduntur ad minutum debeant uendi cum menſura infra deſcripta & de caſeo uendendo ſimiliter.rub.61. car. 10
Quod Medria & quartaroli totius ciuitatis ſint cõmunis.rub.62. car. 11
Quod miliare olei ſit uigintiſeptem medriorum & quolibet medrium ſit triginta ſeptem librarum.rub.63. car. 11
Quod aliquis nõ poſſit ultra unũ officiũ ad breuia ſimul hẽre.rub.64. car. 11
Quod his nõ poſſit cogi ad accipiendum officium.rub.65. car. 11
Quanto tẽpore debeant uacare Notarii ad ciuilia deputati.rub.66. car. 11
De officio Notarioꝝ ſuper Archiuio actoꝝ deputatoꝝ.rub.67. car. 11
Quod Notarii deputati ad ciuilia teneantur omnia acta in quaternis ipſorum anotare.rub.68. car. 11
Quod acta ſcribantur per notarios cõmunis ad ciuilia & non per alios.Et ꝙ Notarius faciens mentionem de Iudice in aliqua ſcriptura publica teneatur facere mentionẽ cuius Poteſtatis ſit Iudex.rub.69. car. 11
De ſalario ſcripturaꝝ Notarioꝝ cõis Piſauri ad ciuilia deputatoꝝ & alioꝝ Notariorũ pro ſentẽtiis inſtr̃is & ultimis uolũtatibus de quibus ſunt rogati.rub.70. car. 12
Quod notarii nõ debeãt pro aliquo ĩteruenire in iudicio uel ꝓcurare.rub.71.car. 13
Quod Notarius rogatus de ultimis uolũtatibus teneat̃ infra octo dies notificare debentibus recipere aliquid ex his ultimis uoluntatibus.rub.72. car. 13
Quod Notarii teneantur inſtrumenta & acta in eorum quaternis regiſtrare:quibus regiſtris adhibeatur plena fides.rub.73. car. 13
Quod nullus Notarius moretur intra ſtangã banchi.rub.74. car. 13
Quod Notarii teneantur & debeant omnia inſtrumẽta de quibus fuerint rogati diſtincte de uerbo ad uerbum in eoꝝ quaternis ponere.rub.75. car. 13
Quod Notarii in confectione inſtrumentorum diſtincte ponant milleſimum inditionem.&c.rub.76. car. 14
Quod quilibet Notarius de ciuitate & comitatu Piſauri qui uocabit̃ ad ſcribendũ teſtamentum uel aliquã aliã ultimã uolũtatẽ teneatur dicere Teſtatori ſi uult aliquid relinquere pro reparatione portus & eccleſiæ maioris.rub.77. car. 14
Quod Notarii qui aliquas teſtificationes recipient ipſas prius in eorum libris annotare debeant.rub.78. car. 14
De notario qui aliena rogita exẽplare uoluerit ꝙ prius ꝓcuret licẽriã a cõſilio.r.79.14
Quod ſi aliquis electus fuerit ad aliqđ officiũ ad breuia & ipſum officiũ acceptauerit ipm̃ officiũ debeat per ſe & nõ per aliũ ſubrogatũ exercere.rub.80. car. 14
De aſſignatione & annotatione rogitoꝝ notarioꝝ defunctoꝝ.rub.81. car. 14
Quod libri condemnationum criminalium ſtent penes notarium ſuper cancellationibus deputatum.rub.82. car. 14
Quod Notarii deputati ſuper cancellationibus condẽnationũ teneantur infra decem dies nomina condẽnatorum dare in ſcriptis militi.rub.83. car. 14
De cõdenationibus in duobus libris de cætero cõſcribendis.rub.84 car. 15
De ſalario ſoluẽdo Notariis pro cãcellationibus cõdẽnatoꝝ.rub.85. car. 15
Quod condemnationes non cancellentur prætextu gratie niſi primo producatur inſtrumenrum pacis.rub.86. car. 15
De modo & forma tenenda in cancellationibus condemnationum per Notarios deputatos.rub.87. car. 15

TABVLA

De modo & forma recipiendi denunciationes & qualiter notarius maleficiorum ſe habere debeat.rub.88. car. 15
Quod copia accuſationis uel denunciationis debeat dari inquiſito uel accuſato de maleficio:ſi per eum petita fuerit.Et ꝙ Notarii maleficiorum pro ſcripturis nihil percipere poſſint.Et ꝙ Poteſtas nõ poſſit aliquẽ actum facere in requiſita parte:nec ei mandare ut ſingulis diebus & horis intereſſe debeat.rub.89. car. 15
Quod Poteſtas & eius Vicarius & Notarius maleficiorum teneantur dare copiam accuſationis inquiſitionis uel denunciationis.Et ꝙ Notarius maleficiorum nihil percipere poſſit.rub.90. car. 15
Quod Poteſtas non poſſit cogere aliquem ad dandum pignora uel depoſitum dummodo offerat idoneas cautiones.rub.91. car. 16
De non cogendo aliquem ad ſoluendum aliquam pecuniam niſi primo condennatio facta fuerit ſolemniter.rub.92. car. 16
Quod aliquis carcerari non poſſit pro aliquo maleficio ſi fideiuſſores ideneos dederint de delicto in quo inquireretur.rub.93. car. 16
Quod carcer communis debeat uendi pro commune & quid accipere poſſit cuſtos carceris ab incarceratis.rub.94. car. 16
Quod Poteſtas teneatur fideiuſſorẽ recipere ab inquiſitis de maleficio ſi pœna pecuniaria ueniret imponenda pro tali maleficio.rub.95. car. 16
Infra quantum tempus cauſe criminales expediri debeant.rub.96. car. 16
Quod Poteſtas non poſſit aliquem tormentare pro maleficio niſi pro his quæ continentur in ſtatuto.rub.97. car. 16
Quod Poteſtas teneaẽ quolibet menſe ſententias dare in criminalibus & eas notificare infra quinram diem condemnationis.rub.98. car. 17
Quod Piſaurenſes condẽnandi pro aliquo maleficio non poſſint ad confinia mitti extra ciuitatem & diſtrictum Piſauri.rub.99. car. 17
Quod criminaliter condẽnati habeant terminum quindecim dierum ad ſoluendum cõdẽnationem ad pœnam quarti pluris.rub.100. car. 17
Qđ ptãs ſeu eius miles ifra mẽſem teneaẽ facere executionẽ cõdẽnationũ.r.101. 17
De officialibus eligendis ad denunciandum maleficia.rub.102 car. 17
Quod officiales eligaẽ ſup maleficiis & delictis in ciuitate Piſauri.rub.103. car. 17
Quod officiales & ſyndici caſtroꝝ & uillaꝝ Piſauri teneaẽ quolibet anno de menſe Ianuarii iurare de officio eoꝝ legaliter exercendo.rub.104 car. 17
Quod quilibet uniuerſitas uillæ uel caſtri ſyndicum habere debeat in ciuitate Piſauri.rub.105. car. 17
Qđ in quolibet caſtro comitatus Piſauri eẽ debeat unus hoſpitator.ru.106. car. 18
Quod officiales cõis Piſauri teneaẽ iurare forma infraſcripta.rub.107. car. 18
Quod quicũq; fuerit officialis cõmunis Piſauri & ad manus eius puenerit de rebus cõmunis & bonis debeat dare fideiuſſores bonos.rub.108. car. 18
Quod capitanei generales comitatus Piſauri debeant ſatiſdare antequam ingrediantur officium.rub.109. car. 18
Quod pecunia cõis expẽdi nõ poſſit niſi ſeruata forma ifraſcripta.rub.110. car. 18
Quod quolibet anno exactores collectaꝝ teneaẽ rõnẽ aſſignare.rub.111. car. 18
Quod impenſa impoſita ex ſpeciali cauſa & introitus deputatus ad cauſam ſpecialiter expendi non poſſit ex aliis cauſis.rub.112. car. 18

Quod pecunia nõ poſſit accipi ſub uſuris pro cõi ſine licẽtia dñi.rub.113. car.18
Quod quilibet Poteſtas tempore ſui regiminis eligi faciat duos bonos uiros ex conſilio & unum mareſcalcum qui debeant extimare ronzenos locandos ad uecturam & quantum habere debeant pro diurna mercede.rub.114. car.18
Quod in principio cuiuſlibet anni eligatur unus homo in conſilio generali penes quem deponant pignora.Et quid talis hr̃e debeat pro ſua mercede.ru.115 .c.19
Quod debeant eſſe plazarii cõis & de eoꝝ imunitatibus & ſalario.rub.116. car.19
Quod plazarii nõ pignorẽt aliquẽ ſine licẽtia per modũ ifraſcriptũ.ru.117. ca.19
Quod plazarii teneantur quoſlibet delinquentes denunciare: & quæ pœna ſit retinere porcos in ciuitate.rub.118. car.19
Quantũ accipere poſſit plazarius pro citationibus & exequtionibus per eos fiendis. Et de pœna ipſorum plazariorum recuſantium facere ambaſiatas & quid ſolui debeat de eorum mercede.rub.119. car.19
Qđ plazarii & alii offãles nõ poſſint pignora accepta p eos pignorare.ru.120 c.20
Quod plazarii non debeant eſſe cuſtodes uel gualdarii.rub.121. car.20
Qđ plazarii debeãt referre ambaſiatas ſcđm modũ infraſcriptũ.rub.122 car.20
Quod ſalariũ percipere debeant plazarii pro palio tenẽdo.rub.123. car.20
Quod plazarii non pignorent aliquem contradicentem.Et ultra ſex menſes non teneantur aſſignare pignora.rub.124 car.20
De ſalario tubatorum.rub.125. car.20
De ſalario tubatorum accipiendo a ſingularibus perſonis.rub.125. car.20
De locis in quibus bãnitores bãnire debeant.rub.127. car.20
Qđ officiales cuſtodie teneant quolibet die ſabati mũdare plateã cõis.ru.128.ca.21
De guardianis ponendis de nocte in quarteriis.rub.129. car.21
De cuſtodibus ciuitatis.rub.130. car.21
De ſuperſtitibus cuſtodum.rub.131. car.21
Qui teneant onus cuſtodie ſubire.Et qui ſunt excepti ab ea.rub.132. car.21
Qđ nullus officialis poſſit aliquẽ ponere ad cuſtodiã qui ſit immunis.rub.133.ca.21
Quod Syndicus & Aduocatus cõis teneat defendere bona & iura cõis.ru.134.c.22
De ſalario procuratorum & aduocatoꝝ.rub.135. car.22
De ſalario ambaſiatorum.rub.136. car.22
Quod capita ſoldoꝝ nõ debeant uenire niſi lata ſentẽtia.rub.137. car.22
Quæ capita ſolidorum debeant recipere.rub.138. car.22
De officio officialium ſcribentium blada.rub.139. car.23
De officialibus ad inquirẽdũ granũ nõ aſſignatũ tpe recollecte.rub.140. car.23
Quod inſtr̃a publica & alii de quibus in p̃ſenti ſtatuto debeãt regiſtrari modo & forma in eo annotatis & quid accipere poſſit notarius pro ſuo ſalario.rub.141.ca.23
Quod inſtr̃a exẽplata cũ auctoritate rectoris obtineãt firmitatẽ.rub.142. ca.24
De regalibus conſilii a notariis cauſarum ciuilium ſoluendis.rub.143. car.24
De regiſtro tenendo per Notarios ſedentes ad ciuilia.rub.144. car.24

¶ Expliciunt Rubrice Primi Libri.

Incipiunt Rubrice ſecundi libri de cauſis ciuilibus.

De modo & forma procedendi in cauſis ciuilibus & infra quantum tẽpus terminari debeant ꝙ acta dentur in ſcriptis.Et quomodo in cauſis uiginti libris infra poſſit procedi.rubrica.prima. car. 25
Quod in cauſis pupilloꝝ uiduaꝝ & miſerabiliũ pſonaꝝ poſſit ꝓcedi ſine ſtrepitu & figura iudicii ueritate inſpecta.Et quæ ſint miſerabiles pſone.rub.2. car. 25
Qualiter Iudices Poteſtatis debeant ſtare ad ius reddẽdũ in die horis cõgruis.ru.3.ca.25
Quod quæſtio finiatur per iudicẽ corã quo incepta eſt.rub.4. car. 25
Quod oẽs cauſe in foro Piſauri tractari debeãt & cognoſci.rub.5. car. 26
De interpoſitione appellationis fienda & interponenda infra certũ tempus.Et a quibus appellari poſſit & in quibus caſibus nõ.Et infra quantum tempus appellatio debeat terminari.rub.6. car. 26
Quod ſimul & ſemel nullitates & iniquitates deduci debeant.rub.7. car. 26
Infra quantum tempus poteſt peti reductio ad bonum uirum & reclamatio a ſententiis arbitrorum & arbitratorum.rub.8. car. 27
De modo & forma ꝓcedẽdi tã per Iudices q̃ per ptes in cauſis appellationũ & nullitatũ reclamationũ & petitionũ ad arbitriũ boni uiri.rub.9. car. 27
Infra quantũ tẽpus arbitri & arbitratores lites terminare debeãt.rub.10. car. 27
Quo tẽpore poſſit peti cõpromiſſum fieri.rub.11. car. 27
Quod ſuper alimentis ſummarie procedatur.rub.12. car. 27
Quod uictus uictori in expenſis debeat cõdenari.rub.13. car. 27
De quibus cauſis poſſit cognoſci tpe feriaꝝ neceſſitate hominũ.rub.14. car. 27
De feriis eſtatis & uindemiatum.rub.15. car. 28
De feriis propter conſilium.rub.16. car. 28
Quo die & termino poſſit comparere citatus.rub.17. car. 28
De pœna contumacis & de modo & forma citationis/& relationis.Et ꝙ ciues uel habitatores qui de ciuitate receſſerint poſſint citari domi eoꝝ habitationis & ꝙ heredes incerti domi defuncti citari poſſint:& de mõ & forma citationũ foreñſiũ.ru.18.ca.28
De proclamatione.rub.19. car. 28
Quo modo procedatur contra citatum quando apparet publicum inſtrumentum uel præceptum contra ipſum.rub.20. car. 28
Quod renunciatio ſtatutorum obſit renuncianti.rub.21. car. 29
De copia proceſſus danda contumaci deponenti expenſas.rub.22. car. 29
Quod iſtrumẽta ſentẽtie arbitria & arbitramẽta habeant exequtionẽ paratã.ru.23.29
De aſſignatione bonorum & termino ſemeſtrali.rub.4. car. 29
De ceſſione bonorum.rub.25. car. 30
Quod Poteſtas & ſui officiales ad petitionem cuiuſlibet creditoris debitorem ſuſpectum & fugitiuum teneantur capi facere.rub.26. car. 30
Quod nullus poſſit perſonaliter detineri occaſione cibi uel potus.rub.27. car. 30
Quod forenſes uenientes de nouo ad habitandũ in ciuitate Piſauri & eius territorio perſonaliter detineri nõ poſſint ad inſtantiã nõ habitãtis.rub.28. car. 30
De debitore forenſe perſonaliter capiendo licentia iudicis.rub.29. car. 30
Quod nulla mulier detineri poſſit.rub.30. car. 30
Quẽ terminum facere poteſt Iudex debitoribus cõfitentibus.rub.31. car. 30
Quo termino ſolui debeat debitũ cõuẽtũ inter partes de re mobili & imobili.r.31.31

De inſtris fiẽdis de debitis ſolutis a creditoribus ad petitionẽ debitoris.rub.33.car.31
Quod inſtrumenta reddantur debitoribus facta ſolutione.rub.34. car. 31
De debitore qui petierit debitũ ſibi ſolutũ in totũ uel in parte.rub.35. car. 31
De non accipiendo tenutam de bonis obligatis auctoritate propria. Et in uenditione non uendicet ſibi locum.rub.36. car.31.
De creditore qui intrauerit poſſeſſionem ſiue inſolutum acceperit rem communem debitoris uel alterius.rub.37. car.31.
Quod rectores dent inſolutum de bonis committentis maleficium ei qui inſolidum ſe obligauerit cum eo.rub.38. car. 31
De eo qui ſoluerit condẽnationem pro aliquo.rub.39. car. 31
De bonis principalibus conſignandis fideiuſſori ſoluenti pro eo anteq̃ bona publicentur & incorporarentur communi.rub.40. car. 31
De fideiuſſoribus nõ cogendis pro cõmuni donec de bonis principalis reperiretur niſi per eum fuerit renunciatum huic ſtatuto.rub.41. car.31
De debito infra quinquennium non petito.rub.42. car. 32
Si creditor uſurarius ſteterit per biennium continuum ꝙ non petierit debitum a iure ſuo cadat.rub.43. car. 32
De ſorte tantum petenda & non de uſura.rub.44. car. 32
Quod feneratores res dominis eis ſubſtractas reſtituere teneantur. Et ꝙ eis ſicut cæteris obſtet præſcriptio quinquennalis.rub.45. car. 32
De actione non exprimenda uel proponenda.rub.46. car. 32
Quod teſtes nõ examinentᷣ ſine interrogatoriis partis aduerſe.rub.47. car. 32
Quod examinatio teſtium debeat fieri per notarios eligẽdos.rub.48. car. 32
De procuratore nõ admittẽdo in iudicio niſi primo mandato cõpleto & pro ducto & dimiſſo penes notarium cauſe uel actorum.rub.49. car. 32
De Procuratore & ſuis heredibus cogendis reſtituere id quod ad eius manus peruenerit.rub.50. car. 32
De Aduocatis nõ dẽbẽtibus itereſſe tpe reſpõſionũ fiẽdaꝝ poſitiõibus.ru.51. car.33
De Aduocatis dandis petentibus.rub.52. car. 33
De Aduocatis cogẽdis cliẽtulis patrociniũ pſtare & aduocationẽ ſuſcipere.ru.53.c.33
De aduocatis nõ cogẽdis cõſiliũ dare ſuper aliquo maleficio.rub.54. car. 33
De non paciſcendo de parte litis.rub.55. car. 33
Quod pupillus uel adultus non habeat tutorẽ uel curatorẽ qui non ſit continuus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri.rub.56. car. 33
De inuentariis conficiendis per tutores & curatores minorum & furioſorum & de ipſis regiſtrandis.rub.57 car. 33
De ratione reddẽda officialibus cõis per tutores & curatores.rub.58 car. 33
Qui nõ ſubeſt iuriſdictioni cõis Piſauri nõ gaudeat bñficio ſtatutoꝝ.rub.59 car. 34
Quod illud ius ſeruetur hoibus alterius iuriſdictionis in ciuitate Piſauri. quod Piſaurenſibus ſeruatum eſt in ciuitate talium forenſium.rub.60 car. 34
Quod cõmune ad petitionẽ cuiuſlibet Piſaurenſis capiat quẽlibet de terra illa: ubi capti eſſent Piſaurenſes.rub.61 car. 34
De eo qui manu propria ſcripſerit ſe debitorẽ alicuius.rub.62 car. 34
De modo & forma procedendi cõtra contumaces & de interpoſitiõe ſecundi decreti: & de extimatione extimatoꝝ extrahendoꝝ de buſſullo.rub.63 car 34

TABVLA

Vbi & in quibus caſibus & cauſis credatur libro mercatorum: & quando talis liber ha
beat exequtionem pararam.rub.64. car. 34

Quod in cauſis merchantiarum procedat ſine figura iudicii.rub.65. car. 35

Quod quis teneatur referre uel iurare ubi de eius proprio facto agitur: & de pœna de
ierantis.rub.66. car. 35

De conuentione facta de ducatis uel florenis intelligatur de ducatis Venetis. Et qui
promittit duc.habeat electionem ſoluendi monetā uel aurum.rub.67. car. 35

In qua moneta debiror poſſit ſoluere creditori ſuo.rub.68. car. 35

De poſſeſſionibus rerminandis.rub.69. car. 35

De poſſeſſione concedenda poſſidenri a tribus lateribus.rub.70. car. 36

De arboribus uēdēdi illis ī cuiꝰ poſſeſſione ē ꝑ ꝑcio ꝑ cōes amicos eligēdos.ru.71. 36

Quod Poreſtas ad petitionē cōſortis cogat cōſortē actare rē cōem.rub.72. car. 36

De communi muro, & ſerratura fienda.rub.73. car. 36

De eo qui edificauerir in ſolo alieno.rub.74. car. 36.

De eo qui denunciauerit nouum opus alicui edificanti.rub.75. car. 36

De re in publico foro empta.rub.76. car. 36.

De lapidibus folee accipiendis.rub.77. car. 36

Quod qñ fir menrio de pede intelligat de pede & paſſu aliprandi.rub.78. car. 36

De emanciparionibus in conſilio inſinuandis.rub.79. car. 37.

De donationibus in conſilio inſinuandis.rub.80. car. 37

Qualiter probetur ꝙ quis ſit norarius.rub.81. car. 37

Quod habeat pro officiale cōis qui in inſtr̄o reperitur pro officiale.rub.82. car. 37

Quod quælibet pſona cuius noīe ſtipularū fuerit uel pro aliquo aliquē cōtractum fece
rit poſſit agere ex eo cōtractu nulla ceſſione facta.rub.83. car. 37

Quod filius familias poſſit teſtari prout infra.rub.84. car. 37

Quod minores uigintiquinqꝫ annis non poſſint contrahere ſine cōſenſu tutoris uel cu
raroris & duorum propinquorum.rub.85. car. 37

Q đ nō accipiat aliquid alicui pro cōi niſi primo ſibi fuerit ſatiſfactū.rub.86. car. 37

De arris dandis ſuper aliquo inſtrumento.rub.87. car. 37

Quod mulieres non intrent palatium ut infra ſequitur.rub.88. car. 37

Quod nullus intret infra ſtangam officialium comunis Piſauri.rub.89. car. 37

De fructibus perceptis ex rebus uxoris.rub.90. car. 37

Q đ uxor reſtituat expēſas uiro: quas fecerit in litigādo pro re uxoris.rub.91. car. 37

Quod forenſes hn̄tes uxores piſaurēſes nō poſſint uēdere res uxoris.rub.92. car. 38

Quod mulieres Piſaurenſes ſe marirare non poſſint forēſibus niſi per fideiuſſorem ido
neum promiſerint de continuo habitando.rub.93. car. 38

Qualr̄ dotis reſtitutio locū hēat. Et qualr̄ inſtr̄a dotalia fieri debeāt.rub.94. car. 38

Quod maritus lucret dimidiā dotis uxore ꝑdefuncta ſine liberis matrimonio iā conſu
maro. Ante uero matrimoniū cōſumarū quartā partem.rub.95. car. 38

Quod ducentes uxorem non poſſint expendere in nuptiis & ornamentis uxoris ultra
quartam partem dotis.rub.96. car. 38

Q đ mulieres nō poſſint hr̄e ueſtimēta cū cauda nec brocata portare.rub.97. car. 38

Quod ſi aliquis nō ſoluerit collectā nō reddat ſibi ius in aliquo.rub.98. ca 38

Quod omnes habenres poſſeſſiones & poderia in ciuitate Piſauri, uel eius comitatu col
lectas & factiones pro ipſis ſoluere compellatur.rub.99. car. 38

Quod omnes & ſingule poſſeſſiones & bona poſita in diſtrictu Piſauri cenſeantur tri butaria cenſuaria Piſauri.rub.100 car.39
Quod quicunq̧ habuerit poſſeſſionem uel domos non poſſit alienare in aliquē a quo collecta faciliter exigere non poſſit.rub.101 car.39
Quod bona immobilia non poſſint alienari uel in ultima uoluntate reliqui per ciues a forenſibus.rub.102 car.39
Quod habentes unam uel plures domos eas alienare non poſſint/niſi prout in ſtatuto continetur.rub.103 car.39
De teſtibus cogendis teſtimonium perhibere.rub.104 car.39
Quod filius familias non poſſit contrahere in ſui præiudicium ſine patris conſenſu niſi præpoſitus fuerit alicui negotiationi.rub.105 car.39
Quod nulla uxor poſſit contrahere ſine conſenſu uiri.rub.106 car.40
Quod nulla uxor poſſit ſe maritare ſine conſenſu parentū.rub.107 car.40
De affictu & cottimo & naulis ſoluendis.rub.108 car.40
Quod mater & auia excludantur ab hereditate filiorum decedentium abinteſtato ſtantibus fratribus/ſeu eorum filiis maſculis.rub.109 car.40
Quod ſtātibus filiis maſculis in hereditate patris ſeu matris ab inteſtato decedentiū filie femine non ſuccedant.rub.110 car.40
De conſilio ſapientis in cauſis petendo & de ordine tenendo pro habendo dicto conſilio rub.111. car.40
De auctoritate ac poteſtate dn̄i Locūtenentis exiſtentis pro tempore in ciuitate Piſauri:& in quibus cauſis ſe intromittere poſſit.rub.112 car.42
De officio & ptāte Vicarii generalis appellationū ciuitatis Piſauri.rub.113 car.42
De officio & Poteſtate emolumentis & obligationibus officialium cuſtodie & bullectarum ciuitatis Piſauri.rub.114 car.43
Tauola de li pagamenti de li paſſagieri che pagano a piede & a cauallo: perche fano pagare ali homini de Peſaro. car.44
De officio & ptāte capitanei portus ciuitatis Piſauri.rub.115 car.44
De officio & ptāte capitaneoꝝ caſtroꝝ ciuitatis piſauri.rub.116 car.44
De iure nō reddendo niſi per officiales cōmunis piſauri.rub.117 car.45
Quod in cauſis a.xx.libris infra poſſit ꝑcedi ad ſubhaſtationē pignoꝝ ru.118.c.45
Quod uniuerſitas comitatus nō poſſit condere ſtatuta.rub.119 car.45
Quod forenſes ſatiſdent de iuditio ſixti & iudicatum ſoluendo de & expenſis reficiendis.rub.120. car.45

Explitiunt Rubrice Secundi Libri.

Incipiunt Rubrice Tertii Libri de malefitiis.

¶De modo & forma ꝑcedēdi cōtra accuſatos uel denūciatos & inquiſitos.r.1.c.46
Quod Poteſtas & ſui officiales teneantur inquirere & procedere contra malefactores.rub.2. car.46
Infra quantum tempus quis accuſari poſſit uel de maleficio inquiri & debeat declarare diem maleficii.rub 3. car.46
Quod diebus feriatis & nō feriatis in malefitiis ꝑcedi poſſit & iuquiri.ru.4 car.46
De pœna blaſfemātis Deū & ſanctos uel alias iniurias cōmittētes.rub.5. car.46
De pœna accuſantis aliquē extra ciuitatem Piſauri.rub.6. car.46

TABVLA

De pœna inferentium iniuriam parentibus.rub.7 car.46
De eo qui iurauerit per corpus Chriſti in iudicio.rub.8 car.46
De pœna perpetrantiũ homicidium uel mandantiũ illud fieri.rub.9 car.46
De pœna nõ capiẽtiũ ꝑpetrãtes homicidia & de rumore leuando.rub.10 car.47
De ꝑmio eius qui homicidã interfecerit uel in fortiã cõis ꝑñtauerit.rub.11 car.47
De pœna impedientiũ officiales executionẽ facientes & præſtantium exbannitis in au fugiendo a manibus dictorum officialium auxilium.rub.12 car.47
De pœna ꝑſtantis impedimentũ ꝓſequentibus malefactorem.rub.13 car.48
De pœna ꝑſtantiũ auxiliũ uel conſiliũ malefactori ad aufugiẽdũ.rub.14 car.48
De pœna receptãtiũ exbãnitos dãtiũ eis uictũ uel eos aſſociãtiũ.rub.15 car.48
Quod quælibet uniuerſitas caſtroꝝ & uillaꝝ diligẽter cuſtodiãt ſuã curiã.ru.16.ca.47
De pœna receptãtiũ exbãnitos uel cõdẽnatos & eos nõ capiẽtiũ.rub.17 car.48
De rumore eleuãdo & malefactores capiẽdo:& Poteſtati ꝑſentãdo.rub.18. car.48
Quod quilibet habẽs rẽ aliquã alicuius exbãniti:eã debeat manifeſtare.rub.16.ca.49
De debẽtibus manifeſtare bona homicide Poteſtati & officialibus.rub.20 car.49
De cuſtodibus portaꝝ debẽtibus portas claudere rumore elleuato.rub.21 car.49
Quod exbanniti pro homicidio poſſint impune interfici.rub.22 car.49
Quod contractus factus per homicidam uel malefactores intelligatur ſimulatus ſi non ſteterit per tres menſes in poſſeſſione.rub.23 car.49
Quod pater teneatur dare partem filio uel nepoti maleficium committenti ubi bona ueniant confiſcanda.rub.24 car.49
Quod condemnato principali inquiſito de maleficio ob cõtumaciã poſſit de malefi cio fieri exequtio in ipſius fideiuſſores:ẽt nõ ꝓbato aliter de delicto.ru.25.ca.49
De eo qui percuſſerit aliquẽ & membrum admiſerit.rub.26 car.49
De eo qui ꝑcuſſerit aliquẽ ferro ligno claua lapide uel alio genere armoꝝ.ru.27.c.49
De eo qui ceperit aliquẽ per capillos & offendentes illos de cõſilio.rub.28 car.50
De eo qui dederit alapam alicui:uel aliquẽ ſpadaſiauerit uel calce percuſſerit manus in gulam miſerit uel per pannos cœperit.rub.29 car.50
De maleficiis inter familiam perpetratis.rub.30 car.50
De eo qui inſultum fecerit ad domum alicuius.rub.31 car.50
De pœna eius qui uerba iniurioſa alicui dixerit.rub.32 car.51
De pœna infamantis aliquem.rub.33 car.51
De pœna furtũ cõmittẽtis uel rẽ illius qui alicui per uim acceperit.rub.34 car.51
Quod iudex teneatur condemnare furem ad emendationem danni prius damno paſſo q̃ comuni de pœna ſatiſfaciat.rub.35 car.51
Quod nullus conuenticulas faciat uel in eis eſſe debeat.rub.46 car.51
De pœna rebelliũ:& pœna proditionem comittentiũ.rub.37 car.52
Quod amiſſionem comitatus Piſauri tractare aliquis non preſummat.rub.38. ca.52
Quod cuſtodes decinarum & portarum teneantur capere uolentes tranſire uel uolen tes uenire per ſtechatum uel murum ciuitatis.rub.39 car.52
De pœna intrantium in ciuitatem uel caſtra aliunde q̃ per portas.rub.40 car.52
De pœna tranſeuntium portum Piſauri noctis tempore.rub.41 car.52
De pœna offendentium & officiales/& de præmio eos capientiũ.rub.42. car.52
De pœna fabricantis falſam monetam & fabricari facientium & eius qui ſcienter ex pendiderit.rub.43 car.53

de pœna

De pœna facientis falſum inſtrumentum:& eius qui fieri fecerit. Et qui cartham falſam dixerit & non probauerit:& de pœna falſi inſtrumenti.rub.44 car.53
De pœna falſificantis candelas ſpecies uel alia arromata.rub.45 car.53
De falſificante arromata.rub.46 car.53
De pœna corrumpentis aut corrumpere uolentis officiales.rub.47 car.54
De pœna cõmittẽtis adulteriũ uel ſtuprũ cũ muliere uolẽte uel inuita.rub.48. c.54
De eo qui duxerit uxorem alienã extra ciuitatem & comitatũ Piſauri.rub.49 car.54
Quod maritus debeat uxorem affectione maritali tractare.rub.50 car.54
Qđ nullus accipiat uxorẽ ſciẽter uiuẽte ea cũ q̃ mr̃imoniũ cõtraxerit uel ecõuerſo.51.54
Quod nullus ludat ad azardum uel ad alios ludos uetitos.rub.52 car.54
De pœna mutuãtiũ ludẽtibus & de pẽa cõtrahẽtis cũ male utẽtibꝰ ſubſtãtia ſua.53.55
De pœna portantium arma:& qui ea licite portare poſſint.rub.54 car.55
Quod nullꝰ uadat per ciuitatem poſt ſonum campane.rub.55 car.56
Quod nullus uadat ꝑ ciuitatẽ & burgos in habitu incõſueto poſt ſonũ cãpane.56 56
De campana pulſanda de mane & de ſero.rub.57 car.56
Quod nox intelligatur modo infraſcripto.rub.58 car.56
De eo qui ſtudioſe inuaſerit poſſeſſionem alterius.rub.59 car.56
De eo qui uim fecerit in poſſeſſionem datam per poteſtatem.rub.60 car.56
Quod licitum ſit poſſidenti conuocare amicos conſanguineos etiam ex interuallo pro uiolentia propulſanda.rub.61 car.56
Quod nullus equei uel pedes uadat in auxilium alicuius.rub.62 car.56
Quod nullus expugnet naues alicuius.rub.63 car.56
De iniuriis a mulieribus factis.64.57. De pœna euntium ad ſorores.rub.65.57
De pœna prohicientis aliquid de turri uel domo.rub.66 car.57
Quod nullus palloret uel baliſtet uel aliquo alio modo prohiciat ad domos uel palumbarios ciuitatis uel comitatus Piſauri.rub.67 car.57
De eo qui baliſtrauerit uel ſagitauerit alicui animo nocendi / & animalia alicuius percuſſerit uel uaſtauerit.rub.68 car.57
De negatione/& mutatione nois:& cõuictis in mẽdatio.rub.69 car.57
De eo qui uendiderit rem duobus.rub.70. car.57
De eo qui imiſerit ignem in domo uel rebus alicuius.rub.71 car.57
De nõ portando de loco ad locum ignem:niſi in pignattis.rub.72 car.58
Quod in platea magna cõmunis non poſſint morari tricoli.rub.73 car.58
De fornariis & panuendulis debentibus facere panem ad ſufficientiam & ad pondus declarandum in prouiſionibus panis.rub.74 car.58
Quod nullus tricolus ſeu reuenditor poſſit emere uiſchiũ nec comeſtibilia.rub.75.58
De pœna medicantium ſine licentia.rub.76 car.58
Quod nullus habeat hoſtiũ in muro ciuitatis per quod poſſit intrari.ru.77. car.58
De ortis & edificiis non habentis iuxta muros ciuitatis.rub.78 car.58
Quod quilibet debeat ſuam turrim reſarcire & domum.rub.79 car.58
Quod nullus teneat aquariũ ſup uia nec aquã de feneſtra uel ab hoſtio ꝓhiciat.80.58
De neceſſariis ſuper ſtratis nõ tenẽdis nec iuxta muros ciuitatis.rub.81 car.59
Quod nullus claudeat ſchalas in muro cõmunis.rub.82 car.59
De actione nulli forenſi uendenda.rub.83 car.59
Quod nullus actionẽ inueniat contra aliquem poſſidentem.rub.84 car.59
De donis & conuictis propter nuptias & de modo nuptiarũ.rub.85 car.59
De modo & forma ſepeliendi mortuos.rub.86 car.59

TABVLA

Quod nulla mulier debeat extra domū & ad eccleſiā ire poſt mortuū.rub.87. car.60
Quod nullus audeat rumpere fugam molendinorum.rub.88 car.60
Quod nullus fodiat ad ſpondas foſſatorum.rub.89 car.60
Quod omnes poſſidentes iuxta foſſata paduli teneantur remolire.rub.90 car.60
De pœna extrahentiū cannam uincum & carbonem.rub.91 car.60
De pāno nō portando extra comitatū ad ingualchandū.rub.92 car.60
De pœna extrahentium blaua ſine licentia:& quod ſoluere debeat licentia obtenta:& de premio deprendentium euntes contra deuetum in predictis & de aliis uictuariis comprehenſis non extrahendis.rub.93 car.60
De blado reducendo ad fortilitia:& de pœna nō aſſignantium.rub.94 car.61
De cuſtodibus eligendis in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri ne uictualia extrahantur:& ꝙ nullus extrahat poma/ligna uinum.rub.95 car.61
Quod uxores molendinariorum non faciant panem ad uendendum:& de pane uendualis:& camangiarolis.rub.96 car.61
De eo qui furtum fecerit in molendinis.rub.97 car.61
Quod molendinarii precium aliquod nō recipiant pro macinatura.rub.98 car.61
Quod nullus accipiat de lapidibus pōtis foleæ uel de alio edificio.rub.99 car.62
De pœna portantiū de præta ſocarie uel lapides coctas.rub.100. car.62
Quod nullus ſocius debeat uel audeat tenere boues de nocte extra ciuitatem ſine licentia.rub.101. car.62
De pœna ſocii defraudantis opera bouum quos tenet ad ſocidā.rub.102 car.62
De pœna uendentis aialia quæ habet ad ſocidā uel ad cuſtodiam.rub.103 car.62
De bubulcis & carretariis debentibus ire ante currum.rub.104 car.62
De pœna ſubleuantium faſces.rub.105 car.62
Quod cœnam dare laboratoribus nemo audeat.rub.106 car.62
De barcha alicuius non diſoluenda.rub.107 car.62
De tegetibus/& paleariis non faciendis.rub.108 car.62
De pœna tenentium ſtramen in ciuitate.rub.109 car.62
Quod nullus teneat canē mordacē uel aliū canē ſine uncino.rub.110. car.62
Vbi feces comburi debeant:& de pœna cōtrafacientium.rub.111 car.63
De foueis ablado reaptandis & de pœna contrafacientiū.rub.112 car.63
Vbi & in quo loco foueæ a grano fieri debeant.rub.113 car.63
De ſtabulis & aliis in ſtatuto comprehenſis non tenendis iuxta plateas nec banchum nec ingombramentum aliquod.rub.114 car.63
De equis porcis & aſinis non tenendis ſtratis publicis.rub.115 car.63
Quod nullus ludat ad petram in uiis publicis.rub.116 car.63
De pannis nō abluendis iuxta puteos.rub.117 car.63
De beſtiis nō tenendis ad uendendum in platea.rub.118 car.63
De lino nō tenēdo nec macerādo uel macellādo in uiis publicis.rub.119 car.63
De lapidibus & brutturis non mittendis in eccleſiis.rub.120. car.64
Quod nulla domus ꝑ maleficio de cætero debeat deſtrui uel demoliri.121 car.64
De bonis confiſcatis non deſtruendis.rub.122 car.64
De pœna occupantis bona cōmunis Piſauri.rub.123 car.64
De barilibus bullandis ſingulo anno.rub.124 car.64
De uino uēdēdo tpe uidemiaꝝ ī riua maris & de piciolo nō uēdēdo forēſibus.r.125.64
De uino nato extra territoriū Piſauri nō cōducēdo in teritorio Piſauri.ru.126 c.64
Quod nullus mittat aquam in uino.127 car.64

De tabernariis & menſuris tabernarium.rub.128. car. 64
Quod nullus præſummat dare uaſa fetida & pœna carrigiantis in uaſo fetido uel
uitioſo.rub.129. car. 65
Quod nullus ſeruiens ſeu famulus uendat aliquid ſuper ſalmam.rub.130 ca.65
Quod nullus recipiat aliquid ab aliquo famulo uel famula.rub.131. car.65
De ſeruientibus & famulis retinētibus extra domū maſſaritias dñi.rub.132 car.65
Quod nullus p̄ſummat corrūpere uel deuiare famulū uel famulā.rub.133. car.65
De foro die ſabbati faciendo.rub.134. car.65
Quod caſtellani habitent eoꝝ caſtra:& de pœna cōtrafacientium:& ꝗ nullus poſſit
habere domum de ſtipula in caſtris.rub.135. car.65
Quod cuſtodes portaꝝ nō auferant ligna/a/portantibus.rub.136. car.65
… foreſibus nō debētibus retinere mādriā in territorio Piſauri.rub.137. ca.65
Quam pœnam patiatur negans conſortem habere partem in re communi
Et nota de diuiſione.rub.138. car.65
Quod afigliato non detur ultra uiginti ſol.rub.139. car.66
Quod nemini liceat hr̄e diſcos ante ſtationē in ſtratis publicis.rub.140. car.66
De piſcibus & carnibus fetidis nō tenēdis ī platea cōis nec alibi ad uēdēdū.ru.141.66
De nō equitādo in ſomerio alicuius tēpore uindemiaꝝ.rub.142. car.66
De tricolis nō ualentibus emere ante nonā:& auibus uenalibus non reportandis:& de
beccariis non debentibus emere in curte.rub.143. car.66
Quod nullus uendat amigdolas recentes in platea.rub.144. car.66
Quod nullus mareſcalchus debeat maſcalzare in ſtratis publicis.rub.145. car.66
Quod animalia mortua probiciantur in littore maris.rub.146. car.66
Quod nulla mulier portet rocham per plateam.rub.147. car.66
De laycis habentibus poteſtatem eligendi clericos.rub.148. car.66
De ſpaltis domorum & de domibus deſtruendis.rub.149 car.66
De rebellione caſtroꝝ uel uillaꝝ comitatus Piſauri.rub.150. car.67
De pœna tenentium res quas alienauerint in ſuo alibratu & pœna permitentium rem
quā aquiſiuerint in alieno alibratu eſſe.rub.151. car.67
Quod nullus ſcalus fiat in littore maris niſi in littore ligabiciaꝝ & caſtri medii.152.67
Quod condēnati ad mortem poſſint teſtari.rub.153 car.67
Quā pœnam patiatur nō probans accuſationem:& quod uictus uictori in expenſis
condemnetur.rub.154. car.67
Quæ beneficia conſequatur inquiſitus de aliquo maleficio propter confeſſionem pacē
& ſolutionem ante condemnationem.rub.155. car.68
Quod quilibet poſſit pacem facere de exceſſibus cōmiſſis in perſonis illorum qui non
reperiunt in ciuitate uel comitatu Piſauri.rub.156 car.68
Quod nullus faciat oliuas in ciuitate nec morchiam probiciat in foſſatis:& de ordine
tenendo ſuper oliuis macinandis.rub.157 car.68
Prouiſio fienda per pretorem circa dños molendinoꝝ oliuæ.rub.158. car.68
De his ad quæ tenentur dñi molendinoꝝ oliuæ.rub.159. car.68
Qđ nō liceat capitaneis caſtroꝝ ꝑnotare extra caſtra ſine licentia.rub.160. car.69
Quod officiales teneantur delinquentes quos ſciuerint denunciare in ſcriptis
ſyndico fiſcali.rub.161 car.69

Quod Notarius maleficiorum non debeat circundare proceſſus irrequiſito procurato-re & ſyndico fiſcali.rub.162. car.69
Quod officiales Piſauri habere debeant uachettas & libros bullatos & carthulatos pro deſcribendis maleficiis & inuentionibus.rub.163. car.69
Quod pœnæ non poſſint per officiales retineri.rub.164. car.69
De mercede ſocii militis & aliorum officialium ciuitatis Piſauri facientium exequtiones in dicta ciuitate Piſauri,& etiam extra.rub.165. car.69
De matricula notariorum ciuitatis & comitatus & diſtrictus Piſauri:& pœna notariorum non matriculatorum exercentium officium notariatus in dicta ciuitate ſeu eiuſdem comitatu & diſtrictu.rub.166 car.70
De fideiuſſionibus dandis ab his/a/quibus offenſa timetur.rub.167. car.70

Expliciunt Rubrice tertii libri.

Incipiunt Rubrice quarti libri de officio dannorum datorum.

De officio & auctoritare ac iuramento notarii dãnoꝝ datoꝝ.rub.prima. car.71
De modo & forma procedendi per officiales dãnoꝝ datoꝝ.rub.2. car.71
Infra quantum tempus officiales ſuper damnis datis debeant expedire eorum proceſſus & de abſolutionibus & condemnationibus per ipſos regiſtrandis & exequendis.rub.3. car.71.
De ellectione Gualdariorum ſeu Bariſellorum curie ciuitatis Piſauri & eorum ſalario.rub.4. car.71
De electione Gualdariorum ſeu bariſellorum caſtrorum & uillarum comitatus Piſauri & quanto tempore eorum officium durare debeat.rub.5. car.71
De iuramento Gualdariorum ſeu Bariſellorum ciuitatis & comitatus Piſauri & de eoꝝ cautione præſtanda & exemptione eis conceſſa.rub.6. car.71
De officio gualdariorum ſeu bariſellorum ciuitaris & comitatus Piſauri.rub.7. car.72
De extimatoribus eligendis ſuper emendatione dãnorum datorum & de eorum officio & ſalario.rub 8. car.72
De denuntiis datis bariſellis & uſq; ad quam ſummam iurari poſſint:ſi extimate non fuerint.rub.9. car.72
De denunria data gualdariis ſeu bariſellis de pluribus dãnis & de dãnum dante per ipſos reperto & denuntia eis dara anullanda.rub.10. car.72
De lucro gualdariorum:ſeu bariſellorum.rub.11. car.73
Quod officialis dãnorum datorum teneatur exigere denuntiationes & accuſas bariſellorum ſeu gualdariorum.rub.12. car.73
Quod gualdarii ſeu bariſelli poſt finitum eorum officium non poſſint cogi aſt extrahẽdum eorum denuntias niſi elapſo menſe.rub.13. car.73
De gualdariis ſeu bariſellis:qui fraudem aut barattariam commiſerint in eorum officio uel damnum dederint.rub.14. car.73
Quod gualdarii ſeu bariſelli repertos in ſtrata cum fructibus & lignis poſſint cogere ut oſtẽdant eis locum unde prædicta habuerint:& q; officialis damnorum datorum ad requiſitionem dictorum gualdariorum:& bariſellorum teneatur examinare uicinos.rub.15. car.73

Qđ officialis

Quod officialis damnorum datorum teneatur recipere accuſas & denuntias gualdariorum ſeu bariſellorum & quilibet ipſorum poſſit accuſare damnum dantem in guardia ſeu cuſtodia cuiuſlibet ipſorum rub. 16 car. 73
Quod depoſitarius non ſoluat ſalarium bariſellis ſeu gualdariis niſi eorum bulletta ſit ſubſcripta manu officialis dãnoꝝ datoꝝ aut ſui locuntenentis rub. 17 car. 73
Quod quelibet cõmunitas & uilla ciuitatis & comitatus Piſauri teneantur mittere eorũ gualdarios & bariſellos coram officiali dannorum datorum ad iurandum eorum officium rub. 18 car. 74
De his ad quæ emendanda tenentur gualdarii ſeu bariſelli: ſeu uniuerſitates incuriis quorum damna data fuerint & qualiter rub. 19 car. 74
De emendatione damnorum datorum in curiis: quæ non habitantur & ſolite erant habitari. rub. 20 car. 74
Quod morantes de nocte extra ciuitatem caſtra & uillas emendent damna data & de bubulcis. rub. 21. car. 74
De præſumptione habenda contra facientes domos extra ciuitatem & caſtra de lignamine alieno. rub. 22. car. 74
De eo qui damnum dederit in uinea plena uel uacua. rub. 23 car. 74
De pœna frangentis ſepes poſſeſſionis alicuius. rub. 24. car. 75
De eo qui damnum dederit in ortho alieno. rub. 25 car. 75
De dãno dato in uincareto & canneto alieno. rub. 25. car. 75
De dãnis datis in blauis & leguminibus. rub. 27. car. 75
De dãno dato in ſilua & remotta aliena alleuata. rub. 28. car. 75
De danno dato in ſilua & remorta retundata. rub. 29 car. 75
De eo qui extraxerit ligna inciſa de ſilua uel poſſeſſione alicuius. rub. 30. car. 75
De damno dato in geneſtretis limatis fluminum cannigetis/gioncaretis & ſtrepetis alicuius. rub. 31. car. 75
De dãno dato in paleatiis & paleis & feno in cãpis uel ad aream poſitis. ru. 32. c. 76
De damnis in arboribus domeſticis. rub. 33. car. 76
De damno dato in fructibus arborum. rub. 34 car. 76
De damno dato ad oliuas & ad glandes. rub. 35. car. 76
De damno dato in fenatis a perſona & animalibus. rub. 36. car. 76
De beſtiis paſculantibus in foueis ciuitatis Piſauri. rub. 37. car. 76
De parte danda damnum paſſis. rub. 38. car. 76
Quod in omnibus damnis datis dominus teneatur pro famulo & famula uſq; ad centum ſoldos rauẽn. rub. 39. car. 76
Quod nullus debeat aliqua animalia ducere uel tenere in poſſeſſione alicuius ſi per dominum rei ſibi inhibetur. rub. 40 car. 76
Quod laboratores uinearum animalia teneant ligata. rub. 41 car. 77
Quod pax nõ admittatur gualdario ſeu bariſello dolũ uel falſitatẽ cõmitteñti. 42. 77
Quod bubulci tenentes de nocte beſtias bouinas uel buffalinas extra ſtabulum debeãt ipſa tenere cum campano ad collum ligato. rub. 43. car. 77
Quod nullus poſſit tenere animalia ad paſculandum iuxta panteram ab anatibus. rub. 44. car. 77
De animalibus tenendis in ſaudis ad paſcendum. rub. 45. car. 77

Quod præſummatur delictum cōmiſiſſe qui fuerit uiſus uel inuentus ferre ligna uel animalia in ſtatuto contenta.rub.46 car.77
De pœna accuſati per ſacramentum & de pœna iurantis ſe damnum paſſum:cum nullum damnum paſſus fuerit.rub.47 car.77
De cane:qui damnum dederit in uinea plena alicuius.rub.48 car.77
De damno dato a pullis.rub.49 car.77
De præſumptione damni dati:ſi aliquis repertus fuerit in poſſeſſione alicuius uel iuxta poſſeſſionem perſonaliter uel cum beſtiis:rub.50 car.78
De pœna accuſati negantis rem eſſe accuſatoris.rub.51. car.78
De impetitis de damno ſi ſimpliciter ſe excuſando negauerint intelligantur negaſſe: quo ad damnum ſolum.rub.52 car.78
Quod liceat unicuiq; animalia in ſua poſſeſſione inuenta ducere ſine pœna: & cuſtodi pignus auferre.rub.53 car.78
Quomodo & qualiter quis de damnis datis debeat condemnari & de quibus ſacramento credatur.rub.54 car.78
Quod litigantes adinuicem non poſſint ſe accuſare.rub.55. car.78
Quod nullus poſſit accuſare illum qui primo eum accuſauit.rub.56 car.78
Quod menſis damni dati & annus poni debeat in accuſatione & infra quantum tempus accuſatio de damno dato fieri poſſit.rub.57 car.79
Quod Notarius damnorum datorum alicui accuſato/uel denunciato non debeat nominare teſtes.rub.58 car.79
Quod cōtra dānum dantes perſonaliter duplicentur pœnæ.rub.59 car.79
Quod quilibet poſſit conſtituere gualdarios ſeu bariſellos in ſuis poſſeſſiōibus.60.c.79
Quod condemnati uel exbāniti occaſione alicuius damni dati poſſint de banno exire niſi primo compoſuerint cum damnum paſſo.rub.61 car.79
De capitibus ſolidorum ſoluendis in cauſis dānoꝝ datoꝝ.rub.62 car.79
De foueis lupariis & de tribolis non fiendis & deſtruendis.rub.63 car.79
De nō aucellādo ad cogollū & pānū rubeū uel laqueū ad pnices.rub.64 car.79
De formello & laqueis nō faciēdis & de pœna cōtrafaciētiū.rub.65 car.79
De grippis non ſappandis.rub.66 car.80
De uno pede ſaudo dimittendo circa terminos rub.67 car.80
Quod nullus palorret ad palatium neq; ad alias turres rub.68 car.80
De pœna capientis columbos.rub.69 car.80
De negatione & mutatione nominis rub.70 car.80
De conuictis in mendatio.rub.71 car.80
De eo qui imiſerit ignē ſine licentia.rub.72 car.80
De pœna aucellantis noctis tēpore cum igne.rub.73 car.81
De eo qui muros & foſſata ciuitatis Piſauri & caſtrorum ipſius deuaſtauerit.74.81
Quod nullus cauet uel fodiat a ſpondis foſſatoꝝ.rub.75 car.81
Quod nullus accipiat de lapidibus pontis foleæ uel de aliquo alio hedifitio communis.rub.76 car.81
De arboribus indomeſticis & aliis ēt domeſticis nō deramādis.rub.77 car.81
de panteris factis & fiendis & de aquis earum rub.78 car.81.
Quod pœnam patiatur non probans accuſam:& ꝙ uictus uictori in expenſis condemnari debeat.rub 79 car.81.

de pace

De pace nō admittenda in infraſcriptis delictis & exceſſibus.rub.80. car.82
De ſimilibus ad ſimilia procedatur.rub.81 car.82
De terminis non extrahendis.rub.82 car.82
Quod laboratores congruis temporibus laborare dominorum poſſeſſiones:& quæ dicantur congrua tempora.rub.83 car.82
De laboratoribus debentibus reddere domnis partem eorum rub.84 car.82
Quod laboratores non portent bladum alibi ad battendum & de cauaglionibus barcaris & paleariis faciendis.rub.85 car.82
Qđ laboratores nō ſeminent in uineis uel uacuamentis exiſtentibus inuienis.86.c.83
De cortinis uinearū per laboratores laborandis.rub.87 car.83
De parte cānarū ſiccarū & fermentorū aſſignanda dominis ꝑ laboratores.ru.88.c.83
De cannis ſiccis non apportandis.rub.89 car.83
De poſſeſſione a domino laboratori non tollenda & per laboratores non relinquenda & de parte fructuum domino reddenda.rub.90 car.83
Quod laboratores teneantur dños requirere:quādo fructus uoluerint recoligere.91.83
Qđ laboratores teneant dños requirere:qn̄do partē uini uendere uoluerint.ru.92.83
Quod laborator teneat laborare laboreriū anteq̄ ſuū laboret.rub.93 car.83
Quod truncatores & corbulatores non debeant de ſero portare uuas:quando diſcedunt a laboreriis uinearum.rub.94 car.83
De modo & forma renunciationis fiende per laboratores rub.95 car.83
Quod laboratores habitantes in poſſeſſionibus dominorum ſint exēpti ab omnibus oneribus perſonalibus rub.96 car.84
De officialibus deputatis ſuper uiis publicis cōis rub.97 car.84
De laborando ad uias diebus ueneris Aprilis & Maii rub.99 car.84
Quod uie publice & uicinales ſupra aprehenſe aperiātur rub.99 car.84
Quod uie publice ſint ample octo pedibus rub.100. car.84
Quod nihil in uiis publicis apponatur rub.101 car.84
De uia concedenda nō habenti uiam rub.102 car.85
Quod nullus utatur uia priuata ꝑ poſſeſſionē alicuius:ſi aliam uiā habuerit.103.85
Quod in capite cuiuſlibet uie ſeruiētis ſex hoībus poſſit fieri porta.rub.104 car.85
Quod quilibet aptet uiam ante domum ſuam rub.105 car.85
De uia non concedenda aliis:ſi aliam habuerit.rub.106 car.85
Quod quilibet aptet uiam ante domū ſuā de glera ubi nō eſt ſiligata.rub.107 ca.85
Quod quilibet poſſit eſſe capitaneus ad faciendum aptari uias.rub.108 car.85
Quod nemo audeat aſſoſſatare iuxta uias:niſi prius fuerit terminatus.rub.109 ca.85
De uiis uicinalibus debētibus eſſe ample ſex pedibus.rub.110 car.85
De uia quæ uadit poſt beccariam porte rauennatis.rub.111 car.85
De duobus hominibus eligendis ſuper facto uiarum.rub.112 car.86
De brutturis in uiis publicis nō ꝓiciēdis & de letamine per plateā nō portādo & de uiis ſpazzandis & officialibus ſup hoc deputatis.rub.113 car.86
Quod ſiligate reaprent per illos ante quoꝝ domos deuaſtabunt.rub.114 car.86
De nō purgando plateas cōmunis:neq; alias ſtratas per aliquos nec per maſſarium communis extiuo rēpore:niſi poſt primū ſonū cāpane.rub.115 car.86
Quod unicuiq; liceat intrare & ſcatare andrones.rub.116 car.86
Quod quilibet poſſit claudere andronas.rub.117 car.86

TABVLA

De aquariis non faciendis in andronibus cõibus.rub.118 car.86
De officialibus eligendis ad reducendum aquã per locũ ſolitũ.rub.119 car.86
De eo qui conſueuerit recipere aquã per poſſeſſionem alicuius.rub.120 car.86
De foſſatis & uiis ſcarcandis.rub.121 car.87
Quod omnes habẽtes poſſeſſiones per planũ affoſſatent.rub.122 car.87
De foſſato faciendo /a/ riuo caroſi.rub.123 car.187
De foſſatis communibus ſcarcandis.rub.124 car.87
Quod habentes poſſeſſiones iuxta foſſata caſtrorum uendere teneantur de eorum terreno pro ampliandis dictis foſſatis.rub.125 car.87
De pœna iplẽtis foſſata alicuius iuxta uias & ſtratas publicas poſita.ru.126 car.87
Ne pontes deſtruantur.rub.127 car.87
De petra & calcina danda uolentibus facere pontes.rub.128 car.87
De pontibus aptandis & ordinandis per uniuerſitates caſtrorum & uillarum & eorum capitaneis.rub.129 car.87
De uno ponte faciendo & manutenendo in arzilla.rub.130 car.87
De ponte faciendo in riuo montis alti & riuo ſanguineti & in aliis locis:de quibus ſtatuta locuntur.rub.131 car.87
De pontibus fiendis & manutenendis per commune Piſauri caſtra & uillas in eorum curiis.rub.132 car.88
Quodlibet caſtrum & uilla teneantur manutere fontes in eorum curiis poſitas: eorum ſumptibus & expenſis.rub.133 car.88
Ad quid tenentur hi:qui per eorũ poſſeſſiones uadunt conductus fontiũ.& de pœna dãtis damnum in aliquo conductu aque.rub.134 car.88
De puteis purgandis & filigandis.rub.135 car.88
De domibus non deſtruendis.rub.136 car.88
Quod nulla domus deputata ad habitãdũ poſſit deputari ad canipã.ru.137 car.88
De ſyndicatu officialium damnorum datorum & gualdariorum ſeu bariſellorum ciuitatis Piſauri.rub.138 car.88
De arbitrio officialis damnorum datorum in puniendo depopulatores fructum & damnum dantes in eiſdem.rub.139 car.88
Quod officiales damnorum datorum non poſſint recipere a condemnatis aliquam pecuniam pro condemnationibus nec cancellationibus dictarum condemnationum niſi prius pro duxerit pacem dãni paſſi.rub.140 car.88
De damnis datis perſonaliter.rub.141 car.89
De pignoribus acceptis per officiales damnorum datorum ob pignorandis ad banchum hebreorum.rub.142 car.89
De modo & forma exequendi extimationes accuſationum denunciationum ac pro ceſſum damnorum datorum extimatas.rub.143 car.89
Additiones ad ſtatuta dãnorum datorum.rub.144 car.89
De puntaturis fiendis.rub.145 car.90
Salario del Maſſaro de la citta & conta de Peſaro de quello che lui puo torre per le beſtie che lui teneſſe in lalbergo.rub.146 car.92
De la exequtione da farſe perſonalmente per ciaſchuno official contra li condemnati p li dãni dati pſonalmẽte fatti & mercede de ditte exequtioni.rub.147 car.92

¶ Expliciunt Rubrice quarti libri.

Incipiunt Rubrice Quinti Libri ſuper rebus extraordinariis.

De electione officialis bechariorum. Rubrica. prima. Car. 93
Vbi & in quo loco uendi poſſint carnes legitime: & nō legitime quilibet uēdens debeat habere libram & mediam libram. rub. 2 car. 93
Quomodo & quando carnes occidi & decoriari debeant: & ubi. rub. 3 car. 93
Vbi beſtie per becharios porte rauēnatis occidi debeant. rub. 4 car. 93
De ſanguine in uiis publicis nō prohiciēdo & de interioribus. rub. 5 car. 93
Vbi carnes infirme & mortacine uendi debeant. rub. 6 car. 93
Quod carnes unius beſtie nō uēdant̄ pro alterius beſtie carnibus. rub. 7 car. 93
De ſignis caſtronorum dimittendis. rub. 8 car. 94
De ſocietate becariorum non facienda. rub. 9 car. 94
Quod Poteſtas & ſui officiales non poſſint dare licentiam alicui becario uendendi carnes ultra q̄ fuerint extimate. rub. 10 car. 94
Quod becharii ponderando teneant billantias equales. rub. 11 car. 94
De bancis per becarios mundandis quolibet die ſabbati. rub. 12 car. 94
De officiali eligendo ſingulo menſe ad ſcruptandum carnes: & de faciendo podmum de ipſis. rub. 13 car. 94
Quod nullus beccarius deputatus ad uendendum carnes legitimas debeat emere uel uendere carnes non legitimas. rub. 14 car. 94
De laborerio & parte laboratoris quæ intelligantur reſeruata tempore alienationis: & qualiter laborator expelli poſſit. rub. 15 car. 94
De pœna laborantium terras extra comitatum & territorium Piſauri. rub. 16 ca. 94
De eo qui ſubmiſerit uel perdiderit neglexerit uel conduxerit rem quam laborat ab aliquo uel tenet. rub. 17. car. 95
De domino corā ſuo iudice querimoniā de laboratore ꝓponēdo. rub. 18 car. 95
Quod laboratores recipiant mercedem pro rata temporis. rub. 19 car. 95
Quod nemo dicat iniurias alicuius uolēti poſſeſſionē alicuius laborare. rub. 20. car. 95
De laboratore qui poſſeſſionem alicuius laborauerit & de locatione non appareat inſtrumentum. rub. 21 car. 95
Quod laboratores ſoluant collectas pro dn̄is poſſeſſionū nō pōt exigi ab eis & ꝙ nullus laboret de poſſeſſionibus eoꝝ qui collectas nō ſoluāt. rub. 22 car. 95
Quod laboratores cauent cannas exiſtentes in uineis. rub. 23 car. 95
Qd̄ quilibet uineaꝝ alterius laborator teneat̄ ponere q̄tuor plātas oliuaꝝ. ru. 24. 95
De trituraroribus frumenti & aliorum bladorum & de eorum mercede: & de menſuris radendis. rub. 25 car. 96
Qua menſura debeat uendi frumentum uel aliud bladum. rub. 26 car. 96
De loco ubi bladū uendi debeat & de menſuris tenendis rub. 27 car. 96
Quod domini poſſeſſionum ſint potiores omnibus aliis creditoribus in eo quod recipere debēt a laboratoribus in fructibus poſſeſſionis quam laborauerit talis laborator. rub. 28 car. 96
Quod laboratores muratores magiſtri lignaminum & alii operantes ire debeant ad laborerium & redire ut infra ſcribitur ꝙ nullus poſſit cenam dare. rub. 29 car. 96

Quomodo ſolutio fienda ſit laboratoribus & pœna eius qui promiſerit ire ad laborerium & nõ iuerit:& quando tẽpore ꝑſummatur precium ſolutũ laboratoribus operariis & famulis ſeu famulabus ſi mercedẽ nõ petierint.rub.30 car.96
De uallaro & foſſa molendinoꝝ reparanda.rub.31 car.96
Quod nullus audeat auferri uicendam alteri.rub.32 car.97
Quid accipere poſſint molendinarii pro eorum macinatura.rub.33 car.97
Quod poſſint accipere officiales ſup ſtateria cõmunis pro ponderãdo frumenta comitatinoꝝ nõ ſoluentiũ põderationẽ frumenti dicto officiali.rub.34 car.97
De premio edificantium domos de nouo in ciuitate Piſauri.rub.35 car.97
De pœna reducẽtiũ ad uſum canipæ ſeu ſtabuli domos habitabiles.rub.36 car.97
De premio conuertentiũ canipas ad habitandum.rub.37 car.97
De premio forenſi qui edificare uoluerit.rub.38 car.97
De officio ſuperſtitum electoꝝ ſuper domibus nouiter cõſtruẽdis.rub.39 car.98
De pœna nõ cõcedẽtiũ ad naulũ domos cõſuetas locari ad naulũ.rub.40. car.98
Quod quilibet poſſit habere traſannam uel porticũ ſecũdũ modũ infradictũ.41.98
Quod magiſtri lignaminũ & muratores nõ diſcedãt ab opere poſtq̄ incœperit.42.98
De mareſchalchis & fabris.rub.43 car.98
De ſprocanis.rub.44 car.98
Quod ſprocani ſint in ciuitate duodecim & non plures.rub.45 car.99
Quod nullus forenſis poſſit emere uinũ ſine ſprocanis.rub.46 car.99
De modo & forma in buſſulandi ſprocanos.rub.47 car.99
Quod nullus audeat ire cũ ſprocano dũ uadit ad emẽdũ niſi uẽditor.rub.48 car.99
Quod quolibet caſtrũ comitatus Piſauri habeat unũ ſprocanũ.rub.49 car.99
Quod qui emere uoluerit uinũ in comitatu hẽat ſprocanũ loci.rub.50. car.99
Quod ſprocani de comitatu nõ poſſint ſe exercere in eoꝝ offĩm in ciuitate.ru.51.99
Quod accipere & habere debeant ſprocani pro eoꝝ mercede.rub.52 car.99
Quod ſprocani teneantur adinuicẽ communicare lucrata.rub.53 car.99
Quod ſprocani nõ poſſint aliquo mõ ſocietatẽ cõtrahere in uino emẽdo.rub.54.99
Quod ſprocani nõ poſſint emere uinum niſi pro ſuo uſu tantũ.rub.55 car.99
Quod quicunqꝫ fecerit ſocietatẽ de uino debeat ſoluere ſprocanos.rub.56 car.99
Quod nullus poſſit ire in comitatu ad faciendũ uinũ uendere.rub.57 car.99
Infra quantum tempus emptor uini teneatur ſoluere precium:& quantum tempus poſſit retinere uinum in canipa.rub.58 car.100
Quod emptor uini teneatur uenditori ꝑcium uini ſoluere.rub.59 car.100
De hoſpitatoribus & tricolis nõ debentibus emere ante nonas.rub.60. car.100
Quod calzolarii non debeant pelles in ſepo mixto madrare.rub.61 car.100
De immunitate Aduocatorum & Medicorum:& quid Medici recipere poſſint pro eorum mercede.rub.62 car.100
¶quid accipere debeant medici ſalariati ſi iuerint in comitatũ.rub.63 car.100
De iudiciis dandis per medicos gratis.rub.64 car.101
¶quod medici debeãt ire ad īfirmũ nõ obſtãte ꝙ habeat aliũ medicũ.ru.65.ca.101
¶quod quilibet medicus teneať dicere infirmo ut debeat cõfiteri.ru.66 car.101
De exẽptione & immunitate nouoꝝ ciuiũ uenientiũ de nouo ad hitãdũ.ru.67 car.101
¶quod priuilegium de nõ ſoluendo collectas nõ ualeat.rub.68 car.101
¶quod ſcholares & clerici ſint exẽpti a datiis & gabellis pro rebus.rub.69 car.101

De exemptione & imunitate nouorum laboratorũ & ſeu agricultoꝝ uenientiũ de nouo ad habitandũ in ciuitate & comitatu Piſauri.rub.80. car.101
De premio ſeu munere faciendo per commune illi qui ſe doctorauerit per aliquod collegium.rub.81. car.101
Quod iudei non poſſint acquirere bona ſtabilia.rub.82. car.101
De toppo cerchiato & caza ferrea bullaris retinẽdis p molẽdinarios.rub.83. car.101
Quod molendinarii morã faciant in molendinis.rub.84. car.102
De blado amiſſo uel guaſto in molendino per molendinarios emendando.ru.85.c.102
De pœna facientium cluſas in canalibus molendinorum.rub.86. car.102
De nouis edificiis ſuper fugam molendinorum.rub.87. car.102
Quod domus ſuper fuga molendinorum fiat.rub.88 car.102
Quod grippi molendinorum ſint liberi.rub.89. car.102
Quod nemo impediat aliquam aquã ſolitã fluere alicui molẽdino.rub.90. car.102
Quod unicuiqꝫ liceat aptare argines ſui molendini.rub.91. car.102
Quod nulli liceat nouum molendinũ/a/grano de nouo cõſtruere.rub.92. car.102
Quod liceat unicuiqꝫ habenti couam aquæ in ſua poſſeſſione ducere fugam per poſſeſſionem alterius.rub.93. car.102
De dãno dato occaſione aqueductus alicuius.rub.94. car.103
De reficiendis molendinis aquemollis communis.rub.95 car.103
Quod nullus poſſit extrahere piſces.rub.96. car.103
Quod piſcatores ubi uendunt piſces portent bancos.rub.97. car.103
Quod piſces uendantur prout extimati fuerit.rub.98 car.103
Quod quælibet uniuerſitas eligat ſibi conſules uel capitaneũ maſſarioꝝ.rub.99.c.103
De ſalario capitanei ſiue conſulis.rub.100 car.103
Vbi & in quo loco quis teneatur facere factiones.rub.101 car.103
Quod quodlibet caſtrum & quælibet uilla quinquaginta fumantium habeat unam domum pro communi.rub.102. car.103
Quod ſtatuta facta in ciuitate intelligantur facta in comitatu.rub.103 car.103
Quod habentes iuriſditionẽ in caſtellaribus uendant cõi Piſauri.rub.104 car.103
De immunitate iudeorum.rub.105 car.103
De feſtiuitatibus cuſtodiendis per iudeos.rub.106 car.104
Quod iudei in die ueneris ſancti non audeant ire per ciuitatem.rub.107. car.104
De hominibus ciuitatis Piſauri non debentibus ſoluere gabellã.rub.108 car.104
Quanto tempore uacet præceptor cuſtodum ab officio.rub.109 car.104
Quod omnes factiones quæ fiant per quarterium.rub.110. car.104
Quid ſoluere debeant conducentes frumentum in portu piſauri.rub.111 car.104
Quod ſoluere teneantur conducentes ſal.rub.112. car.104
De pœna portantium ſal per territorium piſauri.rub.113 car.104
De pœna conducentis ſal in ciuitate piſauri.rub.114 car.104
De paraſide ſalis bullanda.rub.115 car.105
De leptoſis & incantatoribus qui non poſſint ſtare in ciuitate:& qꝫ magiſtri dentium non ſtent in platea magna.rub.116 car.105
De camangiarolis.rub.117. car.105
De locis cõſignandis nauibus uenientibus ad portum.rub.118 car.105
De menſura faſci cannarum & uincorum.rub.119 car.105

Qualiter ligna appaſſentur & de eorum longitudine.rub. 120. car. 105
De fornariis.rub. 121. car. 105
De famulis diſcedentibus/a/dominis durante tẽpore famulatus.rub. 123 car. 106
Quod famulus ſeu ſeruiens non poſſit aliquod conſequi ſallarium niſi fuerit conuẽtũ & ꝙ circa ſolutionem ſalarii credatur ſcripture dñi prout in ſtatuto.ru. 124.c. 106
Quod mercenarii non poſſint recuſare p̃ſtare operas ſuas dietim.rub. 125. car. 106

Explitiunt Rubrice quinti libri.

¶ Incipiunt Rubrice ſexti libri diuerſarum prouiſionum.

¶ Ordini & prouiſione ſopra li Eſtimi. car. 107
Pagamento de li Eſtimi. car. 108
Quello che ſe mette in leſtimo terre lauoratiue uigna/prato/ſelua/ cannetto / uincaretto/ ſaldo e rapina/remorte. car. 108
Pagamento de li foreſteri. car. 108
Pagamẽto & mercede de li Meſuratori da meſurare terre de che ſorte & q̃lita foſſe. 108
¶ Quod forenſes acquirentes ſtabilia cum licentia acquiſiuiſſe intelligantur cum honoribus & oneribus annexis in ipſis bonis. car. 109
Ordini & prouiſione ſopra el pane da uendere. car. 109
Pane groſſetto. car. 109
Modo che debbeno tenere li fornari & panuendoli acio che non manchi el pane: & quelli chel uorrano fare ſi debiano far ſcriuere nel principio de lanno. car. 110
Ordini & prouiſione ſopra le gabelle & darii. car. 110
Prouiſione ſopra el datio de le beccharie & dele beſtie. car. 111
Prouiſione fata ſopra el datio de la Merchantia de la citta de Peſaro: & prima de legni da marigiare/o/nauigare de cittadini / cõtadini & habitãti de peſaro, car. 113
Pagamenti ſe debbiano fare per ditti legni de cittadini contadini/o/habitanti inpeſaro. car. 113
Pagamenti de legni foreſtieri che uiranno in porto. car. 114
Pagamenti de robbe che ſono per tranſito per uia de mare. car. 114
Pagamenti de mercantie & robbe che ſe cauano/o/ſono per tranſito p terra. car. 115
Lignami. car. 115
Melarancie. car. 115
Frutti. car. 115
Pagamentide mercantie & robbe che ſe cauano per la uia de mare. car. 115
Pagamenti de robbe foreſtiere p mare & p terra che intrarãno in peſaro p uẽdere. 115
Pagamenti de fondichagii & fondichieri. car. 115
Declaratione de datii de tempo de fiera. car. 116
Prouiſione ſopra el datio de la peſa de la ſtadera: cõ laq̃le ſe peſa le mercãtie. car. 116
Prouiſione ſopra el datio de la peſa del grano. car. 117
prouiſione ſopra el datio del nolo de le caſe. car. 117
prouiſione ſopra el datio de moſini & tricoli. car. 118
prouiſione ſopra el datio del medrio & del quarto. car. 118
prouiſione ſopra el datio del uino che ſi uende a ſpina. car. 118
prouiſione ſopra il Datio de la Bolla. car. 119

pui.ſo.il de la graſſa

Prouiſione ſopra il datio de la graſſia. car.119
Prouiſione ſopra el datio de lolio che ſe raccoglie. car.121
Prouiſione & ordini ſopra el datio de le feccie. car.121
Prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra. car.121
Prouiſione & ordini del Scalo de la citta de Peſaro. ca.122
Ordine del maeſtro del ſcalo. car.122
Queſti ſono li pagamenti che ſe hanno a fare ſopra del ſcalo. car.122
Ordini del pagamento ſe ha affare al maeſtro del ſcalo. car.122
Pagamenti de barche ſumate & ſtabilite. car.122
Prouiſione de le coſe ſe troueranno in mare/o/ſopra el lito. car.122

¶Expliciunt Rubrice ſexti libri diuerſarum prouiſionum.

¶Incipiunt Rubrice additionum & declarationum ad ſupradicta ſtatuta.

Quod ſtatuta & prouiſiones facientia & ſeu facientes mentionem de Dominis de Malateſtis ſe extendant ad Illuſtriſſimum Dominum Franciſcum Mariam de Ruere Piſauri Dominum/ſeu Vicarium perpetuum/& ordine ſucceſſiuo ad eius filios inueſtitos.rub.prima. car.123
De mercede appodomororum & electorum ſuper billanciis & aliis menſuris.ru.2.123
De mercede notarioꝝ circa mandata appellationes denũciationes & caualcatas.3.123
De feriis ebdomode ſancte Paſcatis reſurrectionis/carniſpriuii/rogationum/natiuitatis domini ſancti Terentii.rub.4. car.123
De modo citandi forenſes.rub.5. car.123
Quod contumax in opponendo contra inſtrumentum contra ipſum productum non admittatur ad oppoſitiones niſi prius refectis expenſis in eius contumacia factis.rub.6. car.124
De mercede extimatorum.rub.7. car.124
Quod patruus magnus ac eius filii excludant matrem ab hereditate filii decedentis ab inteſtato retenta tamen legitima per matrem & uſufructu totius hereditatis donec caſte & uidualiter uixerit.rub.8. car.124
Quod dominus Locũtenens Piſauri poſſit cognoſcere & decidere primas cauſas non excedentes ſummã uiginti librarum appellatione remota.rub.9. car.124
De officio & poteſtate ac auctoritate dñi Poteſtatis piſauri.rub.10. car.124
Declaratio circa auctoritatem Capitanei generalis.rub.11. car.125
Quod bariſellus quando uult accuſare per iuramentũ ſtatim uiſa denuntia teneatur accuſare:& ſi non accuſauerit non poſſit amplius per iuramẽtũ accuſare.ru.12. ca.125
Quod nullus bariſellus poſſit eſſe plazarius.rub.13. car.125
Addirione alla prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra.rub.14. car.125
Quod clauſula codicillaris non ſortiatur effectum in teſtamento rupto per ſuper ueniẽtiam filiorum de quibus non fuit cogitatum.rub.15. car.125
Quod poſſeſſio defuncti in heredes intelligatur continuata abſq; corporali apprehenſione.rub.16. car.125
Quod ſportule ſoluantur per illum qui procurauit commiſſionem.rub.17. car.126

Quod cancellarius dñi Locũtenẽtis qui pro tpe fuerit ſit & eſſe debeat ciuis ſeu incola ſeu cõcinuus habitaror ciuitatis ſeu comitatus Piſauri.rub.18. car.126
De ambiguitate ſtatutorum.rub.19. car.126
Quantum duret beneplacitum.rub.20 car.126
Quod reformationes & additiones quæ fieri contingerint impoſterum ſcribi debeant in libro reformationũ nouoꝶ per cancellariũ cõis.rub.21. car.126
Quod ſtatuta obſeruentur nõ obſtante aliqua cõſuetudine.rub.22. car.126

Declaratione & Correptione ſopra il datio della mercantia quanto al guado che nõ habbia/a/pagare ſe non il datio de la graſſia & ſopra le robbe che ſe contiene nel.x.Cap.che nõ habbia a pagare il di del mercato.Rubrica.prima. car.127
Quod ommiſſo medio nõ liceat appellare ad ſedem Apoſtolicam nec etiam ad illuſtriſſimum dominum ſeu ad alium ſuperiorem.rub.2. car.127
Quod cognitio naulizatorum & affitationum ſpectet ad Vicarium Gabellarum & quod indictis cauſis non poſſit niſi ſemel appellare.rub.3. car.127
Limitatio ad ſtatutum poſitum in additionibus poſitum ſub rub.xvii rub.4. car.127
De Auctoritate & poteſtate ac officio dominorũ Regulatoꝶ.rub.5 car.127
Confirmatio Illuſtriſſimi dñi Ducis Vrbini Car.128.& ſic car.ulti.
Prouiſione Et Capituli de larte de la Lana car.prima.2.numeri.
Capitoli del monte della pieta.car.prima.3.numeri.

Explicit Tabula preſentis uoluminis Statutorum Piſauri

Regiſtrum.

✠.✠ ✠ A B C D E F G H I k L M N O P Q R AA aa

Omnes ſunt quaterni preter.✠✠ I M O R AA aa ſunt terni.

PROHEMIVM STATVTORVM CIVITATIS PISAVRI.

✠

IN DEI NOMINE AMEN. CVM DIVINÆ quidem res perfectiſſimę ſint, humani vero generis cōditio ſemper in infinitum decurrat: & nihil ſit in ea:quod ſtare perpetuo poſſit propter naturæ uarietatem / & eius machinationes multas etenim formas edere nouas natura deproperat. Et nulla lex neq; conſtitutio: neq; ſenatus conſultum: neq; ſtatutum prolatum in republica uidetur ad omnia ab initio ſufficienter promulgatum: ſed multa indigere correctione: & cum omnia quidem legiſlatori Reipublicæ in magna cura ſint quēadmodum optime ſe habeant. Et præſidētium proprium eſt cōmoda ſubiectorum inueſtigare / & eorum diligenti cura calamitatibus mederi; quos rebus humanis Deus propoſuit: ut poſſint omnia: quæ nouiter contingunt & emendare / & componere: & modis & regulis competentibus regere. Eapropter Magnificus & excelſus dominus Malateſta quondam recolendæ memoriæ domini Pādulphi de Malateſtis ciuitatis Piſauri pro ſancta Romana Eccleſia vicarius generalis. Ac conſilium generale præfate Ciuitatis cenſentes reformationes & ſtatuta antiqua dictæ Ciuitatis neceſſario corrigenda: & in melius reformanda ad hoc maximum & ad ipſius reipublicę dicte ciuitatis ſubſtentationem opus efficiendum elegerunt & deputauerunt tanto labori tanteq; ſollicitudini ſufficientes nobiles & egregios uiros D. Battholomeum quondam domini Betti de Lanfranchis de Piſis tunc honorabilem poteſtatem dicte Ciuitatis Piſauri dominum Ioannem Benincaſe Ser Ioannem Vagnoli: Odonem Thadei domini Rainerii. Jacobum ſamperoli / & Hondedeum Benedicti ciues Piſaurēſes: quibus permiſerunt reſecatis ex antiquis ſtatutis & prouiſionibus ſuperuacuis & contrariis & illis quæ in deſuetudinē abierunt certa clara & breui ſermone conſcripta ſtatuta componere & reformare & ſub congruis titulis & Rubricis collocare cum poteſtate adiiciendi & detrahēdi / ac antiquorum ſtatutorum uerba mutandi prout eis commoditati reipublicæ dicte ciuitatis uidebitur expedire: animos ſuos ad Dei omnipotentis erigentes adiutorium: & omnē ſpem ad ſolam ſummæ prouidentiam Trinitatis: vnde totius mundi elementa proceſſerunt & eorum diſpoſitio in orbem terrarum producta eſt. Cuius gratia operante naſcitur ingenium: & cooperante fouetur: & ſucceſſiuis beneficiis gratiarum gradatim ſuſcipit incrementum ipſius auxilium inuocauerunt omnes pia mente dicentes in nomine ſancte & indiuidue trinitatis patris / & filii / & ſpiritusſancti totiusq; cœleſtis curiæ triumphantis. Amen.

De die Dominica ſolemniter obſeruanda. Rubrica. prima.

QVoniam diuini cultus penes mortales potiſſima cura habēda eſt: ſcriptumq; ſit, ꝙ ſeptima die requieuerit Deus ab omni opere quod patrarat: ideo hac prima præſenti cōſtitutione ſancitū eſt: ꝙ ob Dei reuerentiā & timorē in dicta die dominica nullus de ciuitate comitatu ſeu diſtrictu Piſauri ſeu quis alius foreñ. cuiuſcunq; cōditionis exiſtat exiſtens in dicta ciuitate, comitatu, ſeu diſtrictu Piſauri poſſit aut ualeat nec audeat cōducere ſeu conduci facere ad dictā ciuitatem Piſauri ſiue in eadē ciuitate: rem aliquā ad uendendū permutandū uel alio titulo trāſferendum in aliquā perſonā per quē ſeu quo mediante induceret mercatū ſiue forū, uel quoquomodo ſpecies fori colligi poſſit, nec etiā pro ſuo uſu pœna & bāno quinq; ſolidoꝝ pro quolibet cōtrafaciēte pro qualibet uice ſibi de facto auferenda ſine aliquo proceſſu. Et ꝙ oēs artifices exercentes aliquā artē uel/miniſteriū aliquod in dicta ciuitate cuiuſcunq; qualitatis & cōditionis exiſtant, etiā notarii tenere debeant in prædicta die dominica eoꝝ ſtationes clauſas quas dicta die nullo modo aperire debeant nec uēdere uel emere, rē aliquā ptinērē ad eoꝝ artē pœna. x. ſol. in quolibet dictoꝝ caſuū & q̈libet uice. Hoc addito ꝙ ī dicta die liceat aromatariis & maneſcalchis, dicte ciuitatis tenere hoſtiū ſuaꝝ ſtationū apertū ut poſſint de eoꝝ miniſterio ptētibus & requirentibus reſpondere & ſubuenire & ꝙ a prædictis intelligant̄ exceptuati beccarii & uendentes panē & fructus arboꝝ & zuchas, melonos, cedronellos & oia olera: Itē tabernarii uendētes uinū ad menutū: Itē uendentes ſeu uolentes portare cū pſonis ſeu eoꝝ beſtiis herbā pro beſtiis animalibus & ꝙ in dicta die dominica in dicta ciuitate nullus poſſit uel debeat ponere iugum ad collū, nec equm uel aſinum ad carrettā ponere, nec ſellā ſeu ſalmā aliq̄ā ſuper aliqua beſtia ponere uel aliqua alia opera ſeruilia exercere ſub pœna p̄dicta & ꝙ oia quę ſupradicta ſunt in hoc ſtatuto de die dominica uindicēt ſibi locū in oibus aliis feſtiuitatibus de q̄bus īfra in pximo ſubſequēti ſtatuto.

De aliis feſtiuitatibus ſolemniter obſeruandis. rubrica. ſecunda.

ITem ſtatutum eſt firmiterq; ordinatū ꝙ ad honorē alioꝝ ſanctoꝝ infraſcriptoꝝ omnes & ſingule feſtiuitates infraſcripte debeant ab omnibus ſolēniter cellebrari & cuſtodiri pœna & banno in proximo antecedenti ſtatuto annotatis.

Menſis Decembris.

Feſtum natiuitatis Domini die. xxv.

Feſtum ſancti Stephani die. xxvi.

Feſtū ſci Ioānis apoſtoli & euāg. die. xxvii.

Menſis Ianuarii.

Feſtum circuncisionis Domini die prima.

Feſtū Epiphaniæ pro uno die tm̄. die. yi.

Menſis Februarii.

Feſtum purificationis ſancte Marie. die. ii.

Feſtum ſancti Mathie apoſtoli. die. xxiiii.

Menſis Martii.

Feſtū aſſūptiōis ſcē Marie uirginis. die. xxy.

Dies ueneris Sancti.

Feſtum ſancti Gregorii die. xii.

Menſis Aprilis.

Feſtum ſancti Marci. die. xxv.

Feſtum reſurrectionis cum duobus diebus ſequentibus.

Menſis Maii.

Feſtū ſcoꝝ aploꝝ Pilippi & Iacobi. die. I.

Feſtum inuentionis ſancte Crucis. die iii.

Feſtum Aſcenſionis Domini. die

Menſis Iunii.

Feſtū Paſcatis pēt. cū duobus diebus ſeq̄n.

Feſtum

Feſtum corporis Chriſti quinta feria poſt octaua penteccoſtes.
Feſtum ſancti Barnabei apoſtoli. die. xi.
Feſtum ſancte Michiline. die. xviii.
Feſtum ſancti Iuliani. die. xxii.
Feſtũ natiuitatis ſcĩ Ioãnis Bap. die. xxiiii.
Feſtũ apoſtoloꝝ Petri & Pauli. die. xxviii.

Menſis Iulii.

Feſtum ſancte Muſtie. die. iiii.
Feſtũ ſcõꝝ Iacobi & Xpophori. die. xxv.

Menſis Auguſti.

Feſtum ſancti Laurentii martyris. die. x.
Feſtũ aſſũptionis Marie uirginis. die. xv.
Feſtum ſancti Bartholomei apl̃i. die. xxv.
Feſtum ſancti Auguſtini. die. xxviii.

Menſis Septembris.

Feſtũ natiuitatis glorioſe uirginis. die. viii.
Feſtũ ſcĩ Matthei apl̃i & euãge. die. xxi.
Feſtum ſancti Terentii. die. xxiiii.
Feſtũ dedicationis ſcĩ Mihaelis. die. xxix.
Feſtum ſancti Hieronymi. die ultima.

Menſis Octobris.

Feſtum ſancti Franciſci. die. iiii.
Feſtum ſancti Luce. die. xviii.
Feſtum ſanctorum apoſtolorum Simonis & Iude. die. xxviii.

Menſis Nouembris.

Feſtum omnium Sanctorum. die prima.
Feſtum ſancti Martini. die xi.
Feſtum ſancte Catherine. die xxv.
Feſtum ſancti Andreę. die ultima.

Menſis Decembris.

Feſtum ſancti Ambroſii. die. vii.
Feſtum ſancti Thome apoſtoli. die. xxi.

De feſto ſancte Muſtie quolibet anno cellebrando. rubrica. 3.

ITem ſtatutũ eſt: ꝙ feſtum ſancte Muſtie cellebrari ſolẽniter debeat: & cuſtodiri pœna & bãno cuilibet cõtrafaciẽti prout ſupra in ſtatuto de die dominica: & ꝙ poteſtas dicto die teneatur ire ad feſtum honorandum cum oĩbus officialibus & conſilio generali cũ uno palio & uno cereo: & dicte oblationes debeãt expendi & cõuerti in cuntio eccleſię ꝑdicte ſancte per electos ſuper oblationibus maioris eccleſię Piſauri.

De honore faciendo beate Marie & ſancto Terentio in eorum feſtiuitatibus & brauio currendo. rubrica. 4.

ITem ſtatutũ eſt: ut feſtiuitates beate Marie uirginis de menſe Auguſti: & ſancti Terentii martyris debita reuerẽtia ab oĩbus habeanť: & in quolibet anno in feſtiuitatibus ꝑdictis ante per. xv. dies poteſtas: qui pro tẽpore fuerit requiri faciat oẽs homines quarũlibet artiũ corã eo & eis uel aliquibus eoꝝ ſic cõuocatis quos uiderit cõuenire mandet eis ſub certa pœna ꝙ quęlibet ars unũ faciat capitaneũ ſeu ſuperſtitẽ: qui poſſit & debeat oẽs de ſua arte ſcribere & ſcribi facere & in ſcriptis retinere & ꝙ quęlibet ars ordinet habere unũ nouũ paliũ pro qualibet arte ſecundum conditionẽ & qualitatẽ artis & in feſtiuitatibus ꝑdictis dũ ſolẽnia miſſaꝝ cellebranť: oẽs de collegio ſeu arte qualibet cõueniri debeãt in unũ ad palatiũ cõis cũ uno cereo ſiue cereis & palio ſecundũ cõſuetudinẽ & qualitatẽ artis. Et oẽs de qualibet arte debeãt habere unũ candellottũ pro quolibet ad modũ tube cõfectũ ita ꝙ papirũ nõ habeant: & ſono tube debeãt accedere ordinate ad honorandũ feſtiuitates ꝑdictas ad eccleſiã maiorem ciuitatis Piſauri. Et de ꝑdictis paliis & cereis & cãdellottis oblationẽ facere reuerenter prout decet. Et ad ꝑdicta teneanť: poteſtas qui pro tempore fuerit cum ſuis officialibus & ſapientibus iudicibus & nobilibus ciuitatis Piſauri habere unũ palium nouũ cũ candelis modo ꝑdicto: & primo accedere debeãt ad honorandũ feſtiuitates

prædictas. Secūdo accedere debeāt notarii oēs de ciuitate & comitatu Piſauri qui in
collegio aſcripti fuerint cū eoꝝ palio nouo & cādellottis modo p̄dicto: tertio accedere
debeāt omnes mercatores/ſartores/cimatores/merciarii ſimul qui in eoꝝ collegio aſcripti
fuerint cū palio nouo & cādellottis modo p̄dicto. Quarto accedere debeāt calzolarii
cū eoꝝ palio & cādellottis modo p̄dicto. Quinto accedere debeant patroni nauigioꝝ
marinarii piſcatores cū eoꝝ palio nouo & candellottis modo p̄dicto. Sexto tabernarii
ſprocani & triccoli accedere debeāt cū palio nouo ſimul & cū candelis modo p̄dicto.
Septimo accedere debeāt beccarii/barberii/muratores/fabri/magiſtri lignaminū/molēdi
nari/mereſcalchi/ſellarii cū eoꝝ palio & cādellottis modo p̄dicto. Octauo comitatini citra
foleā cū eoꝝ palio nouo & candellottis modo p̄dicto. & unus hō pro qualibet decina
fumātiū cuiuſlibet uniuerſitatis de melioribus & dictioribus hoibus dicte uniuerſitatis
quod paliū ad minus debeat eſſe p̄tii decē libraꝝ. Nono comitatini ultra foleā modo
p̄dicto cū eoꝝ palio & cādellottis accedāt: & oēs alii tā ciues q̄ comitatini uolentes
honorare dictas feſtiuitates poſſint cū p̄dictis adeſſe. Quæ palia debeāt renouari p̄ di-
ctas artes & uniuerſitates de quinquenio in quinqueniū: & q̄ dñi canonici teneant &
debeāt p̄dictis artibus & uniuerſitatibus eoꝝ capitularibus & ſuperſtitibus dare & re-
ſtituere eoꝝ palia pro uno floreno pro qualibet arte & collegio uniuerſitatū in quoli-
bet feſto dictaꝝ feſtiuitatū: & p̄dicti capitulares ſeu ſuperſtites debeāt dicta eoꝝ pa-
lia tenere & ſaluare & nō canonici. Et quicūq; in p̄dictis uel aliquo p̄dictoꝝ cōtrafe-
cerit ille qui fuerit in ciuitate & nō fuerit cū arte ſua ad honorandū dictas feſtiuitates
condānet uice qualibet in. xx. ſol. ꝺ. & quælibet uniuerſitas caſtroꝝ p̄dictoꝝ quæ ceſſa-
ret facere in. L. libris cōi cōdānet & quęlibet ſingularis pſona cui mandatum fuerit q̄
adeſſe debeat & nō erit in. xx. ſol. ꝺ. cōi cōdānet uice qualibet. Et in his excipiunt in-
firmi & abſentes & q̄ in dictis feſtiuitatibus nullū fiat laboreriū nec aliqua ſtatio de
beat aperiri ſed oēs in dño debeāt letari. Et poteſtas teneat uinculo ſacramēti hoc ſta
tutū p̄ciſe facere obſeruari. Et q̄ ſemp in p̄dictis oblationibus colligēdis & obſeruan
dis eligant duo boni hoies per poteſtatē & cōſiliū: qui p̄dictas oblationes conſeruent
donec in aptatione eccleſiæ p̄dicte poterunt cōuerti: quæ citius q̄ poterit fiāt per eos
& de p̄dictis habitis & expēſis teneant cōi reddere rōnē. Et q̄ p̄dicti boni hoies electi
recipere debeāt uniuerſam pecuniā ſiue alias res relictas eccleſiæ p̄dicte expendēdas in
cunctis eccleſiæ p̄dicte: & dicte oblationes fieri debeāt oio tēporibus p̄dictis: ſub pœ
na & bāno ipſo facto referendario & depoſitario cōis centū ducatoꝝ auri pro quoli-
bet & uice qualibet & ſtando uno menſe in carceribus cōis. Et idem intelligatur de
oblationibus debitis & cōſuetis in feſtiuitatibus corporis Xp̄i ſancte Muſtie/ſancti Pe
tri martyris & ſancte Micheline: & q̄ poteſtas qui pro tēpore fuerit teneat ante feſtū
ſancti Terētii per. xv. dies emi facere ſeptē brachia de ſcarlatto fino & fieri facere unū
brauiū ualoris & p̄tii. xxv. lib. ꝺ. ad minus & in dicto termino teneat litteras deſtinare
ad terras oēs p̄uicinas per lr̄as de dicto brauio currēdo & de ualore eius & de die feſti & te
neat emi facere unū gallū & unā librā piperis & unā porchettā pellatā plenā aleo & cū ce
pibus ad collū in quodā ſpeto & in die feſtiuitatis ſancti Terētii & poſt prandiū facere
currere equos oium uolētiū currere ad dictū brauiū ſeu paliū: & qui primo uenerit pa
lium ſupradictū habeat: & qui ſecūdo uenerit porchettā p̄dictā habeat: & qui ultimo
uenerit habeat gallū qui ante paliū teneat & curſus equoꝝ incipiat & remaneat arbi

trio poteſtatis & ſapiẽtiũ quos eligere uoluerit. Et hoc ſtatutũ ꝓciſe inuiolabiliter ob-
ſeruati debeat & expenſis cõis fieri: & idem obſeruetur in feſto ſancte Micheline.

De auctoritate & poteſtate dñoꝝ de Malateſtis. rub. 5.

QVoniã experiẽtia facti iã dudũ cognouerunt gubernationẽ/tuitionẽ/& defen-
ſionẽ Magnifici dñi Malateſtę quõdã recolẽdæ memorię dñi Pãdulphi de Ma
lateſtis & ſuoꝝ aſcẽdentiũ & alioꝝ dñoꝝ de Malateſtis cõi Piſauri ne dũ utilẽ: ſed ne-
ceſſariã fore: qm̃ pro tẽpore quo hãc ciuitatẽ piſaurẽſem gubernauerunt eſt eadẽ ciui
tas augumẽtata & populata gentibus: & eius territoriũ & comitatus: & diſtrictus/ual
de in fructibus abundauerunt ultra ſolitũ modũ & ꝙ quottidie de bene in melius au
getur ciuitas: & ornatur comitatus: & quia prę oibus ciuibus curã/& ſollicitudinẽ dicti
dñi geſſerunt: & gerunt in oibus negociis cõis ꝑdicti. Statuerũt & ordinauerũt ꝙ huius
ſtatuti auctoritate poſſint dictus Magnificus dñs Malateſta & eius deſcẽdentes & qui
libet ipſoꝝ per ſe & ſuos officiales de cuſtodia ciuitatis & eius comitatus totius diſpo
nere & ordinare pro ut eis & cuilibet eoꝝ uidebiť: & ꝙ ad eos & quẽlibet eoꝝ cuſto
dia ciuitatis & caſtroꝝ oium comitatus eiuſdẽ ſpectet/ & ꝙ pro ipſa cuſtodia/& gu-
bernatione eiuſdem ciuitatis & comitatus poſſint ꝑcipere & mãdare oibus & ſingulis
pro ut eis uel alteri eoꝝ uidebiť: & ꝑcepta & mãdata eoꝝ debeãt inuiolabiliter obſer
uari ſub pœna ſiue pœnis per ipſos uel ipſoꝝ alterum iponenda uel iponendis/uel etiã
per officiales eoꝝ uel alterius ipſoꝝ & in hoc expendere de hauere cõis Piſauri prout
eis uel alteri eoꝝ uidebiť expedire. Poſſintq́ ipſi & quilibet ipſoꝝ in ciuitate comita-
tu vniuerſo fortilitias facere cõſtrui, & cõſtructa ſi uiderint expedire ſtatui pacifico ip-
ſorum & ſuoꝝ amicoꝝ deſtrui facere & ruinari totiẽs quotiens placuerit eis uel alteri
ipſoꝝ: & ꝙ de hauere cõis poſſint diſponere pro utilitate dicti cõis ꝓut uidebiť utile
ſiue neceſſariũ fore: notarios reformationũ/notarios cuſtodie/notarios dãnoꝝ datoꝝ:
& officiales cõis: per quos exiguntᷣ introitus cõis uel quoꝝ officio pecunia aliqua ſi-
ue aliqui introitus in cõe ꝑuenerint per ipſos uel alterũ ipſoꝝ eligi debeãt quales &
quos uoluerint prout eis uidebiť uel alteri eoꝝ expedire: oẽs & ſingulas cõdẽnationes
factas & fiendas quacũq; rõne in cõi maleficioꝝ/dãnoꝝ/datoꝝ/& gabellas & oẽs alias
quãdocũq; uoluerint ipſi uel alteri eoꝝ poſſint per ſe & ſuos officiales de ſpeciali gra
tia cui uoluerint facere cancellari ſine ſolutione aliqua fienda cõi etiã ſi ſint uel fuerint
perſonales cõtra proditores ciuitatis ſeu alicuius caſtri comitatus ipſius uel attentato
res/cõſentiẽtes/operã dantes/ fauẽtes/ſciẽtes & nõ manifeſtantes/fraudantes uel quo-
libet in debito modo tollentes de hauere cõis: & in quibuſcũq; aliis negociis dicti cõis
habeant ꝑfati dñi: & eoꝝ quilibet plenũ & liberũ arbitriũ in inquirendo cõdẽnando
mulctãdo/& puniendo in pſonis & ere prout eis uel alteri eoꝝ placuerit: & uidebitur
delinquẽtiũ demerita in quibuſcũq; caſibus poſtulare, oiaq; ſtatuta facta/& fiẽda ac re
formationes poſſint ipſi & quilibet eoꝝ facere tollere interpretari declarare/minuere,
augere & corrigere per ſe & ſuos officiales, Et quicquid per ipſoꝝ uel alterius eoꝝ offi
ciales uel alterius eoꝝ mandato uel uolũtate factũ erit eã habeat firmitatẽ ac ſi factũ
eſſet per ipſos dños uel alterũ ipſoꝝ quibuſcunq; factis & negociis dicti cõis tã inqui
rendo cõdẽnando mulctãdo puniẽdo ꝗ in expẽdendo uel expẽdi faciẽdo de ere dicti
cõis in ꝗbuſcũq; negociis nulliſq; ſtatutis uel reformationibus factis uel fiẽdis ſubſint
dicti dñi uel aliquis ipſoꝝ uel ligenť eiſdẽ. Sed ſint ab oium & ſinguloꝝ obſeruantia

penitus abſoluti. Syndicatores cõſtituere qui ſyndicare poſſint & debeant oẽs officiales cõis quot & quales uoluerint. Et gñal'r in oibus factis dicti cõis diſponere & ordinare put eis uel alteri ipſoꝝ uidebiť expedire p ſe uel quoſcũq; ſuoꝝ uel alterius coꝝ officiales.

De ſalario Poteſtaris & de his quos ſecũ habeat ducere & tenere. rub. 6.

STatuerunt ẽt ꝙ Poteſtas: qui pro tpe fuerit aſſumptus ad regimen dicte ciuitatis: habeat pro ſuo ſalario pro ſe ſuis officialibus & tota eius familia pro ſex menſibus ducatos. cclxxxxvi. & ſol. x. boñ. ad rõnẽ. xxxiiii. boñ. pro quolibet ducato de quibus tñ ſibi debeant detrahi & detineri. xii. denarii pro qualibet libra boñ. pro capitibus ſoldoꝝ per depoſitariũ dicti cõis: quod ſalariũ ſibi ſolui debeat pro rata quolibet mẽſe dicti ſui officii, facta tamẽ prius monſtra eidẽ quolibet mẽſe, per cancellariũ cõmunis excepta ultima paga ſiue ſalario ultimi menſis quod eidem præſtari nõ debeat per p̃fatũ depoſitariũ cõis, donec abſolutus fuerit in ſuo ſyndicatu. Qui dñs Poteſtas cõtinue habere debeat & tenere ad dictũ regimen faciendũ per totũ tẽpus dictoꝝ ſex menſiũ vnũ bonũ & expertũ iudicẽ & legũ doctorẽ pro ſuo uicario eligendũ tñ conducendũ per Magnificũ dñm noſtrum Malateſtã cui vicario teneať & debeat dictus Poteſtas de ſuo uictus facere: & ipſum bene & condecenter tractare/ cameram/ lectum/ ignẽ/ & alia opportuna ſibi vicario exhibere/ excepto ſalario de quo p̃fatũ cõe ſibi vicario prouidere & ſoluere debeat. Teneatur etiã & debeat dictus Poteſtas expenſas & ſumptus vni familiari dicti vicarii facere ſi cõtingeret ipſum vicariũ dictum familiarẽ ſecũ ducere & in palatio retinere. Cui etiã familiari dictus Poteſtas ſoluere teneať ſalariũ cõdecens prout aliis familiaribus per eũ Poteſtatẽ retinẽdis in dicto officio: qui familiaris vicarii deſcribi debeat in numero alioꝝ famuloꝝ retinẽdoꝝ per eũ Poteſtatem in dicto officio: teneať etiã & debeat dictus Poteſtas ſecũ ſuis ſumptibus & expenſis tã ſalarii q̃ uictus ducere ac habere & tenere vnũ bonũ & expertũ militẽ ætatis ad minus. xxx. annoꝝ. Itẽ vnũ ſufficientẽ notariũ pro maleficiis. Itẽ duos domicillos. Itẽ tres equos quoꝝ vnus adminus ſit valoris. xxx. ducatoꝝ: & alius. xxv. alius uero. xv.

De officialibus & p̃ſonis: quos Poteſtas nõ habet ſecũ ducere. rub. 7.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet futurus Poteſtas nõ poſſit ullo modo accipere uel retinere tẽpore ſui officii aliquẽ qui fuerit officialis uel aliquod exercuerit officiũ cum aliquo ſuo p̃deceſſore infra ſpatiũ triũ annoꝝ p̃cedentiũ ante initiũ ſui regiminis ſub pœna. xxv. lib. tã dicto Poteſtati q̃ dicto officiali ſic retẽto qui officialis ſic retẽtus poſſit quocũq; tẽpore dicto officio expelli & ſyndicari. Et ꝙ ſi cõtingeret ipm Poteſtatẽ in dicto officio refirmari ſemel uel pluries teneať ipſe Poteſtas pro qualibet refirmatione accipere nouos officiales: qui tñ dicto tpe triũ annoꝝ uacauerint ſub pœna ſã dicta.

Quod Poteſtas & cæteri officiales cõis nõ debeant ſe abſentare. rub. 8.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & alii officiales Piſauri nõ poſſint ſe abſentare/ a/ ciuitate Piſauri aliqua rõne uel cauſa & extra dictã ciuitatẽ pernoctare ſine licẽtia domini uel eius locũtenentis, pœna. xxv. lib. pro qualibet uice: niſi contingeret eos accedere in comitatu pro factis cõis uel ſingularis perſone pro eorum officio exercendo.

Quod Poteſtas Piſauri ſingulo die ueneris teneať uiſitare carceres: & de incarceratis cedulã quare ſint carcerati dño p̃ſentare uel eius locũtenẽti. rub. 9.

ITem ſtatuerũt ꝙ Poteſtas Piſauri: qui pro tẽpore fuerit uel eius Vicarius teneať & debeat durante tẽpore ſui officii ſingulis diebus ueneris p̃ſentare/ ſeu p̃ſentari facere

cere eidē Magnifico domino uel eius locumtenēti unā cedulā ſiue ſcripturā in qua ſint deſcripti noia carceratoꝝ exiſtētium in carceribus cōis Piſauri, eorūq; cauſe quibus carcerati ſunt, necnō quātitates pecunie pro quibus detēti ſunt, & quāto tēpore in dictis carceribus ſteterunt: ſub pœna decē lib.ꝝ. uice qualibet quā fuerit cōtrafactū: & ꝙ de pdictis nō obſeruandis idē dñs Ptās uel eius uicarius in caſu cōtrauentionis ſyndicari poſſit tēpore ſui ſyndicatus. Item ꝙ prædictus dominus Poteſtas uel eius uicarius / aut eius miles debeat dictis diebus uiſitare dictos carceres ſub dicta pœna.

De mōſtra faciēda quolibet menſe per Poteſtatē de ſuis officialibus. rub. 10.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet Poteſtas teneaᷓ & debeat cancellario cōis facere monſtrā quolibet menſe de ſuis iudicibus ſocio/notario/domicellis/equis, & de tota alia ſua familia: quos & quā ex forma ſtatuti cōis Piſauri ſecum in officio hr̃e debeat qđ ſi ſecus fecerit amittat ſuū ſalariū de illo menſe. abſq; eo etiā qđ nō fuerit requiſitus.

Qualiter puniatur poteſtas pro officialibus familiaribus: & equis quos nō retinuerit. rub. 11.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi tēpore monſtre fiende per dñm Poteſtatē de ſuis officialibus & equis nō reperiaᷓ habere oēs officiales familiares & equos: quos ſecum retinere debet ex forma ſtatuti ſiue ſue electionis pūtari debeat ſiue de ſuo ſalario retineri pro milite & notario ſolidos quinq; pro quolibet die, quo aliquē eoꝝ nō habuerit / ſiue retinuerit & pro quolibet alio familiari uel equo ſol. duos cū dimidio. Et ꝙ ſi tēpore mōſtre prædicte fiende nō reperiatur habere aliquē ex dictis officialibus familiaribus uel equis præſumatur retro nō habuiſſe a die ꝑcedentis monſtre per ipſum facte ſaluo niſi per eum aliter legitime probaretur.

De emolumentis Poteſtatis. rub. 12.

ITē ſtatuerunt ꝙ Poteſtas de oībus cōdēnationibus tā factis tēpore ſuoꝝ ꝑceſſoꝝ q̄ ſuo tēpore faciendis de quibus exequtionē fecerit uel fieri fecerit realr̃ & perſonalr̃ habeat & habere debeat ſex denarios pro qualibet libra boñ. non obſtante ꝙ de tali cōdēnatione poſt exequtionē factā realr̃ uel pſonalr̃ facta fuerit gratia ſiue cōpoſitio quoquo modo: ſaluo niſi tales cōtra quos facta eſſet exequtio pſonalis ut quia pro eoꝝ ↄdēnationibus p Poteſtatē uel eius officiales miſſi eſſent in carceribus offereremᷓ in feſtiuitatibus Natiuitatis Dñi noſtri Ieſu Xp̄i: Paſcatis reſurrectionis: & ſancti Leonardi uel aliis feſtiuitatibus de gratia ſpeciali eis facta per Magnificum dñm Malateſtam. Declarantesq; ꝙ exequtio pſonalis facta intelligaᷓ quo ad cōmodū poteſtatis ſi captus uel detēptus fuerit ille qui ad ſolutionē dicte cōdēnationis teneretᷓ: & talis perſona capta uel detenta fuerit ſufficiēs in bonis ad ſoluendū dictā cōdēnationē. Si uero ſufficiēs nō eſſet dicti ſex denarii aliter nō debeanᷓ. Realis uero intelligaᷓ facta ita demū ſi tot bona mobilia ſint per familiā ptātis accepta tali cōdēnato uel ei qui dictā cōdēnationē ſoluere deberet ſiue de bonis eius mobilibus: quæ aſcendāt ad quantitatē dicte cōdēnationis alias uero debeanᷓ ſolū pro quantitate & ualore pignoꝝ ſiue rerū mobiliū acceptaꝝ: ſiue uero per poteſtatē uel eius officiales fuerit imiſſio facta de ſyndico cōis uel alio dicto noie in bonis imobilibus ipſius cōdēnati uel cōdēnationē ſoluere debēris uel tenuta accepta de dictis bonis pro quātitate cōdēnationis nō intelligatur dicta exequtio realr̃ facta niſi uēditione dictoꝝ bonoꝝ pro quātitate cōdēnationis uel adiudicatione pro quātitate dicte cōdēnationis dicto cōi legitime facte. Si uero per cōdēnationē ſiue ſniam ipſius Poteſtatis uel officialiū eiuſdē eſſent bona alicu

ius publicata cõi tũc pro tali exequtione nihil hẽat uel hr̃e debeat eũ ipſo iure ſit i cõe dñiũ taliũ bonoꝝ trãſlatũ. Itẽ ꝙ dictus ptãs hẽat & hr̃e debeat de oĩbus denariis ſiue ſũmis denatioꝝ qui inuẽti fuerũt in zoccho militis tp̃e ſui officii ſex den. ꝓ q̃libet libra.

Correptio ſtatuti prædicti de emolumentis. rub. 13.

MAlateſta de Malateſtis Piſauri &c̃. Cum regiminis & populoꝝ gubernationis interſit uitos magis pietate q̃ ſeueritate regi. Videntes ſæpe Poteſtates noſtre ciuitatis Piſauri magis ueſtiri clamide q̃ bona cõſcia paupertates deprimere & hominũ ipoſſibilitates nõ reſpicere: ſed modo acri capſoldos carceratoꝝ eiſdẽ ptãtibus tã gentes inceſſabili infeſtatione pẽteret nec ulla humanitatis pietatẽ: ſed potius intõnabilitatis ſeueritatẽ hr̃e: ob hoc moti uolẽtes q̃rũ nři ai fiet cognitio his actualr̃ ꝓuidere ſup ſtatuto de emolumẽtis Ptãtis Piſauri in p̃te illa in qua dicit de capſoldis accipiẽdis p ptãtẽ hac p̃nti adiectione dicimus & modificamus in hũc modũ.v3.Q ď Ptãs Piſauri qui ꝓ tp̃e fuerit poſſit accipere capſoldos pro exequtiõibus cõdẽnationũ fiẽdis per eũdẽ ptãtẽ ꝓut in dicto ſtatuto cõtinet̃ ſaluo ꝙ a pauperibus & miſerabilibus pſonis accipere nõ poſſit, & quæ ſint pauperes & miſerabiles pſone a quibus dicti capſoldi haberi nõ poſſint hoc caſu adueniẽte ne hoies ex defectu & inopia ſolutiõis dictoꝝ capſoldoꝝ in carceribus moriant̃ ſtari oĩo debeãt iudicio & declarationi fiẽdis per nos uel alios: quibus dictã declarationẽ cõmiſerimus in futurum mandantes hãc noſtrã modificationẽ in p̃dictis obſeruari ſub pœna noſtro arbitrio auferenda.

De his quæ licite accipere poſſunt miles familiares ſeu biroarii poteſtatis & alii officiales pro exequtione & pignotationibus. rub. 14.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ ſi Poteſtas uel aliquis ex ſuis officialibus uel alius officialis dicti cõis pro exequtione aliqua faciẽda miſerit unũ uel plures familiares ſiue biroarios ſiquidẽ in comitatu hr̃e debeãt ſinguli famuli q̈tuor boñ. in die pro q̈cũq; cã uel cauſis uadãt ſin aũt pro pluribus pſonis iuerint nõ tñ habeãt maius ſalariũ ſed dicti q̃tuor boñ. diſtribuant̃ pro rata inter pſonas pro quibus iuerint in cõtributione ipſis familiaribus faciẽda pro dicta ſolutione. Si uero p ciuitatẽ cã capiẽdi aliquẽ poſſint accipere & hr̃e debeãt famuli pro quolibet capto ultra cõfines platee duos boñ. & nõ ultra ẽt ſi tres uel plures fuerint dicti familiares. Si uero ĩfra cõfines platee uel in platea uel i palatio cõis hr̃e debeat pro quolibet capto unũ bon. & nõ ultra, ẽt ſi plures eſſent dicti familiares: quæ ſallaria ſoluant̃ eis p illos: qui capi fecerint, ſi tales ceperint de quibus cõmiſſio facta fuerit: alias ſi eos nõ ceperint nihil hr̃e debeãt: ſoluẽtes tñ repetere poſſint/a talibus captis ſi legitime & legitima cã eos capere fecerint. Si uero ad pignorãdũ miſſi fuerint per ciuitatẽ & burgos hẽant ſex dena. pro quolibet pignore: ſed in comitatu hẽant ſallariũ ꝓut ſupra in principio dictũ eſt. Nõ tñ plures familiates mittãt̃ uel mitti poſſint i comitatu pro p̃dictis exequẽdis niſi legitima cã ſuggerẽte ꝙ plures mitti deberẽt. Nec ẽt mitti debeãt dicti familiares ad pignorãdũ aliquẽ in ciuitate uel comitatu, niſi primo talis pignorãdus uetuerit pignus plazario & tũc ſoluat̃ eis ẽt/a/principio expẽſis pignorãdi: & p̃dcã de ſallariis uẽdicẽt ſibi locũ quãdo mittunt̃ ad pignotãdũ uel capiẽdũ ad petitionẽ priuati. Si uero pp offm̃ uel negotiis cõis aut ꝓ maleficiis tũc ſiquidẽ pro cã liquida ſiue clara iuerint ſoluat̃ eis ſcd̃m taſſationẽ ſupius ãnotatã expẽſis illius cõtra quẽ uadũt. Si uero cã a principio liquida nõ fuerit tũc eis ſoluat̃ ſi culpabilis uel cã uera reperiat̃ & aliter nõ. Sed ſi de bonis eius ꝯtra quẽ iuerint nihil repiat̃ tũc ꝯtra cõe loci uñ talis fuerit uel habitauerit ſiue alterius loci ẽt q̃d eẽt culpabilis nullũ

regreſſum

regreſſum hr̃e poſſint pro tali ſallario: nec etiã cõtra cõmune Piſauri. Addiciẽtes ꝙ ſi cõtigerit eos pluries ire cã capiẽdi eũdẽ pro eadẽ tñ cã nõ poſſint hr̃e ſolutionẽ ꝑdictã niſi ſemel tm̃ ſiue ceperint ſiue nõ. Miles autẽ ipſius ptãtis ſi cõtingeret cũ in comitatu accedere ꝓ neceſſitatibus occurrẽtibus in offõ nihil ꝑcipere debeat ꝓ ſalario ſed ſolũ expẽſis uictus hẽat & hr̃e debeat ꝓ ſe equis & famulis: quos ſecũ ducere cõtingerit expẽſis illius ꝯtra quẽ iret ſiue mitteretᷓ a quo ẽt dicti familiares quos cũ ipſo milite ire cõtigerit hr̃e debeant ſol. duos pro quolibet: ſed ſi de bonis illius nõ reperiretᷓ. tunc a locis caſtris ad quẽ iuerit uel miſſus fuerit ipſe & dicti familiares expenſas uictus ꝑdictas ꝑcipiãt: & nõ ultra. Poteſtas tamen uel alius officialis eum militem mittere nõ debeat uel ipſe ire: niſi pro expediẽtibus & urgentibus neceſſitatibus: aut pro enormibus maleficiis.

Quod Poteſtas & eius officiales nõ poſſint recipere enſenia aliqua uel alia lucra uel emolumenta quæcunq;. rub. 15.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ Ptãs uel aliqui ſui officiales nõ poſſint uel debeãt aliqđ enſeniũ alicuꝰ cõditionis ẽt eſculẽtũ uel poculẽtũ recipere a cõi uniuerſitate uel collegio uľ aliqua ſingulari pſona de dicta ciuitate uel eius diſtrictu uel comitatu toto tp̃e ſui officii publice uel oculte directe uel indirecte p ſe uel aliũ pœna. x. lib. ꝗ. pro quolibet uel qualibet uice ſi tale enſeniũ fuerit/a. xx. ſol. infra. Si uero/a. xx. ſol. ſupra cõdẽnetᷓ in centũ lib. ꝗ. nec aliqua lucra obuẽtiones uel emolumẽta exceptis his de quibus i ꝑcedẽti ſtatuto ſit mẽtio uel aliquo alio ſtatuto ſpãlr & noiatim eis pmitteretᷓ: neq; de ſcripturis: neq; de cãcellationibꝰ: neq; de lr̃is aut ſigillis: neq; de capitibus ſoldoꝝ cãꝝ ciuiliũ uel forẽſiũ: neq; de aliis quibuſcũq; cauſis: quæ corã ipſo Ptãte uel ſuis officialibus uentilarẽtᷓ tanq̃ corã iudicibus ordinariis ſimul uel diuiſim uel delegatis ex cõmiſſionibus eis factis per Mag. dñm Malateſtã: uel eius natos ipſo dño abſente de cauſis principalibus uel appellationũ tã dictoꝝ ſucꝝ ciuiũ de dicta ciuitate uel comitatu Piſauri q̃ de aliis terris ipſius ꝑfati dñi pœna & bãno dupli eius: quod repertum fuerit per talẽ officialem fore receptum indebite uel iniuſte.

Quod Poteſtas & alii officiales omnes teneantur finito ſuo officio ſtare ad ſyndicatum cum omni ſua familia. rub. 16.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ oẽs & ſinguli Ptãtes ſeu rectores & oẽs alii officiales/qui ꝓ tp̃e fuerint in ciuitate uel comitatu Piſauri ad regimẽ aliqđ in dicta ciuitate uel comitatu depoſito offõ ſui regimis morari debeãt ad ſyndicatũ cũ tota eoꝝ familia extra palatiũ i ciuitate Piſauri ſex diebus cõtinuis in q̃bus ſe ſupponãt iuriſdictioni/& examinationi officialiũ eligendoꝝ p Mag. dñm Malateſtã uel eius locũtenẽtẽ ad ipſos ſyndicãdũ. Ita ꝙ ſiquid indebite ſeu iniuſte ablatũ ſeu receptũ reptũ fuerit p ipm ptãtẽ noie ſuo, uel ſue familie uel p alios ſyndicãdos reſtituatᷓ in duplũ. Saluo tñ remanẽte qđ ſupra in ꝑcedẽti ſtatuto ordinatũ eſt. Si uero mutuo acceptũ fuerit p ptãtẽ uel alios officiales aut eis uľ alicui eoꝝ aliq̃d creditũ ſi tp̃e ſyndicatus p eos negatũ fuerit & de mẽdacio in hoc cõuicti fuerint cõdãnetᷓ in duplũ q̃titatis recepte & ſoluatᷓ tã cõi q̃ ſpãlibꝰ pſonis anteq̃ diſcedat de dicta ciuitate cũ ſua familia talis officialis. Et dicti ſyndicatores eligẽdi ut ſupra ſint duo: qui hẽant & hr̃e debeãt pro eoꝝ ſalario ſol. xx. ꝓ quolibet qđ ſalariũ ſoluere debeat talis ſyndicãdus ſi in aliquo iuẽtus fuerit culpabilis uel aliquo cõdẽnatus uel aliquis ex ſuis familiaribus. Alioquin a cõi ſoluatᷓ eis ſalariũ antedictũ. Qui ſyndicatores ſic electi debeãt iurare ad ſcã dei euãg. tales ſyndicãdos diligẽter & bona fide ſyndicare. Et in dcõ ſyndicatu poſſint & debeãt cũ ſolẽnitate iuris uel ſine ꝓcedere cõtra quos ſyndicatores nulla exceptio poſſit opponi p quã repellantᷓ a ſyndicatu. Et ꝙ ipſi ſyndicatores ꝓcedere poſſint cõtra tales officieles ſyndicãdos p inqui-

ſitionē dū tñ citatos/nō obſtāte ꝙ eis noia teſtiū & copia īquiſitionis nō fuerit data: & nō obſtāte ꝙ terminus ad liberādū nō fuerit eis ſtatutus. Et nō obſtāte ꝑtermiſſiōe ſolēnitatis alterius q̄ deberet in talibus obſeruari. Et ꝯdēnatio ſiue abſolutio: quę ſequeret̃ ex ea & totus ꝓceſſus ualeat & teneat ac ſi cū ſolēnitate iuris facti fuiſſent & late. Et quilibet de ciuitate & comitatu Piſauri noie cōis & pro cōi poſſit petere cōtra ꝑdictos ptārēs iudicē & quoſcūq; officiales & in iudicio cū ꝑdictis iteruenire ac ſi legitimus ſyndicus cōis eſſet. Preterea ſyndicus gñalis teneat̃ & debeat poena. L. lib. depoſito officio poteſtatis cōparere coram dictis ſyndicatoribus/& libellum ſiue petitionē inſcriptis cōtra ptārē & eius officiales & familiā/ac cōtra alios officiales porrigere & petere in dicto libello/ꝙ de oibus geſtis in officio ſibi noie cōis rōnē aſſignēt & cū eis ordinate in cā eſſe uſq; ad ſniam ſicē uidebit̃ aduocato cōis ꝑdicti. Et ſi ptās uel ſui officiales uel familiares ſeu alii officiales ſyndicādi eſſent per dictos ſyndicatores in aliquo cōdēnati cōi uel ſpālibus pſonis teneant̃ id qḋ cōdēnati eſſent ſoluere cū effectu infra terminū ſibi ſtatuēdū per ꝑdictos ſyndicatores qḋ ſi nō fecerint tā diu per nouū ptātē pſonalr detineant̃ donec cōi & ſpālibus pſonis ſatiſfecerint de dāno & intereſſe. Quibus ſyndicatoribus ad eoꝝ officiū exercendū nouus ptās dare debeat ad eoꝝ petitionē auxilium cōſiliū fauorē ſub poena ducētaꝝ lib. de ſuo ſalario. Et ſi ſupradicti ſyndicatores in ꝑdictis fuerint negligētes uel remiſſi cōdēnent̃ cōi in cētū lib. ꝝ. pro quolibet. Et inſuper dicti ſyndicatores ſniam abſolutoriā uel cōdēnatoriā ꝯtra dictū poteſtatē uel alios officiales ferre nō poſſint/nec debeāt niſi primo fuerint elapſi ſex dies poſt depoſitū officium: quā ſententiā ferre debeant in ſeptimo die tantū & ſi contrafecerint puniantur in centum lib. ꝝ. pro qualibet & ſentētia aliter lata nō ualeat nec teneat.

De poena officialiū contumarium tēpore ſyndicatus. rub. 17.

ITem ſtatuerūt ꝙ oēs & ſinguli officiales tā in ciuitate piſauri q̄ eius comitatu cōſtituti & in futuꝝ ꝯſtituēdi debeāt ſyndicari ſcđm formā traditā ex ſerie ſtatutoꝝ loquētiū de ſyndicatu poteſtatis. Et ſi aliquis ex ꝑdictis officialibus contumax fuerit tēpore ſui ſyndicatus & paſſus fuerit ſe in banno poni ac ſe in ſuo hmōi ſyndicatu oi cōtumacia ſuperari ſcđm formā ſtatutoꝝ dicte ciuitatis de cōtumacibus aliquoꝝ delinquentiū loquētiū debeat per ſuos ſyndicatores ſolū pro dicta cōtumacia uigore inquiſitionis gñalis ꝯtra talē officialē tūc formatā ſiquidē fuerit ptās piſauri in cētū lib. ꝝ. Si autē fuerit Vicarius gabellaꝝ uel Vicarius ptātis in. L. lib. ꝝ. Si uero fuerit aliquis alius officialis deputatus uel deputādus tā in ciuitate q̄ in comitatu quocūq; noie nūcupet̃ in. xxv. lib. ꝝ. pro quolibet debeat ſine remiſſione aliqua cōdēnari & talis cōdēnatio fiat de ꝑdictis officialibus in quātitate ꝑdicta ultra id ī quo ipſi officiales ſiue ipſoꝝ aliquis aliquibus cōtra eos uel eū obiiciēdis uel opponēdis uel ēt ex aliquo particulari exceſſu uel delicto ueniret ex forma ſtatutoꝝ dicte ciuitatis uł de iure cōi uł alias qūolibet ꝯdēnādus.

De poena officialiū qui rationē cum conſignatione reliquoꝝ non conſignauerit depoſitario ante finem eorum ſyndicatum. rub. 18.

ITem ſtatuerunt ꝙ capitanei comitatus piſauri & ceteri officiales & exactores dicti cōis teneant̃ & debeāt infra quintā diē poſt depoſitū ipſoꝝ & cuiuſcūq; ipſoꝝ officiū uel īfra tp̄s quo durauerit ſyndicatus eoꝝ & cuiuſcūq; ipſoꝝ de oibus & ſingulis collectis: & ēt de oibus quibuſcūq; aliis cōi dicte ciuitatis ptinētibus quacūq; de cā ad ipſoꝝ manus ꝑuentis durāte tēpore officii eorūdē cū depoſitario dicti cōis calculum ponere & rōnem diligenter facere & oē id & totū ad quod tenerent̃ ꝑdictis occaſionibus

ſionibus uel aliqua eaꝝ ſine quacunq; alia/ eidẽ depoſitario integre ſoluere & deponere & de his oibus per apotiſſam dicti depoſitarii ſuis ſyndicatoribus infra dictum terminum ante ſentẽtiam per eos ferendã fidẽ facere ſub pœna decem lib. cuilibet contrafacienti: & de eis debeãt ſolẽniter ſyndicari: & in ea pœna decẽ lib. elapſo termino ꝑdicto ſi cõtrafecerint per dictos ſuos ſyndicatores debeãt cõdẽnari. Et in ꝑdictis eis non proſit aliquod beneficiũ quoquomodo. Et demũ nihilominus cũ dicto depoſitario dicerum calculũ ponere & facere ut ꝑmittit̃ teneant̃: & ad illud in quo debitores eſſe ex dictis cauſis uel eaꝝ aliqua reperti fuerint in quadruplũ & de facto reſtituẽdum & ſoluendum dicto depoſitario illico ꝑſonaliter & realiter compellantur: & nihilominus in dicto quadruplo per dictos ſuos ſyndicatores debeant ut præmittitur condẽnari.

Quod Poteſtas teneatur repræſentare tẽpore ſui ſyndicatus omnes ſuos familiares & officiales: quos ſecum retinuerit in officio. rub. 19.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ poteſtas teneat̃ repręſentare tẽpore ſui ſyndicatus oẽs ſuos officiales & familiares quos ſecũ retinuerit in officio alias ipſe poteſtas teneat̃ pro illo uel illis quẽ uel quos nõ repręſentauerit in dicto ſuo ſyndicatu de his quæ facta eſſent per tales officiales uel familiares uel ad quæ dicti officiales uel familiares tenerentur.

De iuramento Poteſtatis. rub. 20.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas tẽpore introitus ſui regiminis teneat̃ & debeat anteq̃ aſcẽdat in palatiũ ſue reſidẽtie accedere ad ecclẽſiã maiorẽ dicte ciuitatis & ibi in manibus Vicarii. D. Epi ad eius uel alterius delationẽ corporaliter ad ſancta dei euãgeliã iurare dicto officio durãte fidelẽ eſſe ſanctiſſimo domino noſtro qui pro tẽpore fuerit & ſacroſanctę Romanę Eccleſię eccleſiaſticãq; libertatẽ pro poſſe defendere/ teneat̃ etiã & debeat ea die qua ingreſſus fuerit in palatiũ ad delationẽ Cãcellarii cõis iurare fidelẽ eſſe Magnifico dño Malateſte eiuſq; filiis & deſcẽdentibus & aliis dñis de Malateſtis & dicte cõitati Piſauri. Ac ſtatuta cõis & prouiſiones ꝑfati Magnifici domini Malateſte & ſuoꝝ deſcendẽtium obſeruare tã facta q̃ in poſteꝝ fienda tẽpore ſui regiminis & ipſis deficientibus bonas & antiquas cõſuetudines dicte ciuitatis iuſticiãq; oĩbus indifferenter miniſtrare contentumq; eſſe de ſalario ſibi in electione ſua deſignato & aliis emolumentis ſupra in proximis ſtatutis annotatis.

De iuramento Vicarii & militis eiuſdem. rub. 21.

ITem ſtatuerũt ꝙ Vicarius Poteſtatis tẽpore introitus ſui officii teneat̃ & debeat iurare corporaliter ad ſcã dei euãgelia ad delationẽ cancellarii cõis fidelẽ eſſe toto tẽpore ſui officii Magnifico domino Malateſte eiuſq; filiis deſcẽdentibus & aliis dominis de Malateſtis & dicte cõitati Piſauri/ ac ſtatuta & ordinamẽta dicte ciuitatis tam facta q̃ in poſteꝝ fienda tẽpore ſui officii obſeruare: & ipſis deficientibus bonas & antiquas cõſuetudines dicte ciuitatis iuſticiãq; oĩbus indiferenter miniſtrare bona fide & ſine fraude cõtentumq; eſſe emolumẽtis ſibi a ſtatutis expreſſe conceſſis. Et ultra ea nihil accipere quocũq; quæſito colore nulla cõſuetudine in cõtrariũ obſtãte. Et cõſulere bona fide ſuo poteſtati toto tẽpore ſui officii/ de omni & toto qđ credat ſpectare ad honorẽ & ſtatum Magnificoꝝ dominoꝝ de Malateſtis & ipſius ciuitatis Piſauri/ poſſit tamen accipere in lite duos ſolidos a qualibet parte pro correctione interrogatoriorũ & etiã pro taſſatione expenſarum ſolidos quatuor ab ea parte: quæ petierit illas taſſari, & ſimile ſacramentum teneatur ſubire miles poteſtatis tẽpore introitus ſui officii.

De iuramento Notarii maleficiorum. rub. 22.

ITem ſtatuerūt ꝙ notarius poteſtatis ad officiū maleficioꝝ deputatus in principio ſui officii teneat̃ & debeat iurare corporal̃r ad ſcã dei euangelia dictū officiū ſibi cōmiſſum bona fide facere & ſine fraude: lucrū uel furtum nō facere nec emolumētū aliquod ꝑcipere ab aliqua ꝑſona niſi illud qđ ſibi fuerit rōnabil̃r a ſtatutis conceſſum: poteſtati & uicario cōſulere de oī eo qđ credit ad honorē eoꝝ & cōis Piſauri ſpectare ſententias ꝑcepta / & alias ſcripturas ſibi cōmiſſas toto tēpore ſui officii q̄ citius poterit ſcribere & illis ad quos pertinebunt ea quæ debebunt reddi reddere & reſtituere.

Qđ ptās & ſui officiales teneāt̃ ꝑſtare officiali cuſtodie auxiliū & fauorē. ru. 23.

ITē ſtatuerūt ꝙ Poteſtas & ſui officiales ad requiſitionē officialis cuſtodie teneant̃ & debeāt cōſilia & auxilia opportuna ꝑſtare eidem officiali pro ſuo cuſtodie officio exercēdo. Necnō familiā totā uel partem: ac ēt miles ꝑſonaliter ad oia oportuna ſi opus fuerit quociēſcūq; per dictum officialem cuſtodie requiſitus fuerit in & pro quibuſcūq; cauſis dicto officio occurrentibus.

Quod miles poteſtatis teneatur rimari de nocte per ciuitatē. rub. 24.

ITem ſtatuerunt ꝙ Miles poteſtatis cū familia eius teneatur & debeat rimari per ciuitatem & burgos noctis tempore pro euntibus ſine lumine & contra ſtatuta & ordinamenta ciuitatis prædicte.

Quod Poteſtas: & eius officiales nō poſſint recipere in depoſitum uel tāgere pecuniam quæ in comune deuenire debet. rub. 25.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas uel aliquis eius officialis uel familiaris non audeat uel ꝑſumat pœna .xxv. lib. recipere qūolibet in depoſitū uel aliter tangere aliquā pecunie quātitatē: quæ ꝑuenire deberet in cōe occaſione alicuius ꝯdēnationis mulcte capitū ſoldoꝝ inuētionū uel alia quacūq; de cauſa. Sed ipſam talē pecuniā ſolui faciat depoſitario cōis Piſauri per bulletas ut moris eſt uel poni facere debeat in zochis per illum uel illos qui ipſam pecuniā ſoluere debuerint & ſcribi in uachettis: præſentibus tamen duobus teſtibus: qui non ſint de ipſius familia.

Quod Notarii Poteſtaris: & eius officiales non poſſint de ciuilibus eſſe rogati: nec in ciuilibus cauſis ſe quoquomodo intromittere. rub. 26.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus notarius poteſtaris uel officialis eiuſdē audeat uel ꝑſūmat ſe intromittere uel rogatū eſſe de aliquibus cauſis ciuilibus ordinariis ꝑtinētibus ad ordinariā iuriſdictionē ipſius dñi Poteſtatis uel ſuoꝝ officialiū / uel delegatis cauſis ex ſpetiali cōmiſſione ſibi facta uel alicui ſuo officiali / pœna & bāno uiginti ſolidorū pro qualibet uice & qualibet ſcriptura qua contrafactum fuerit: & quæ per eos ſcripta fuerint nullā roboris obtineant firmitatem.

Quod nullus poſſit comedere uel bibere cum officialibus. rub. 27.

ITē ſtatuerūt ꝙ nullus de dicta ciuitate Piſauri uel eius comitatu & diſtrictu uel habitator eorūdē poſſit uel debeat cū dicto poteſtate uel eius officialibꝰ bibere uel comedere iſra ciuitatē uel eius ſuburgia & ꝑ totā curtē Piſauri pœna .xxv. ſol. ꝓ. cōtrafaciēti.

Q𝔡 ptás nō poſſit uel audeat dedecus uel iniuriā alicui facere uel dicere. ru. 28.

ITem ſtatuerūt ꝙ quicūq̄ fuerit rector ꝑtor uel officialis ciuitatis Piſauri nō audeat alicui ciui uel habitatori ciuitatis Piſauri uel eius comitatus dicere uel inferre aliquod dedecus uel iniuriā ullo modo: & ſi aliquis cōmiſerit aliquod delictū puniri debeat talis delinquēs cōpetēter & ſtatutā pœnā ferat ſi de ea cautum fuerit in ſtatutis expreſſe. Si uero cautū nō eſſet tunc ꝓcedat̃ de ſimilibus ad ſimilia ſi ſimile in ſtatutis reperiat̃ alias de iure cōi puniat̃. Quod ſi cōtrafecerit de ſuo ſalario amittat & ſoluere debeat. xxv. lib. ꝺ. pro qualibet uice tēpore ſyndicatus. Et illud idē intelligat̃ & ſeruet̃ ſi cōtingerit ipſos officiales modo aliquo offendere aliquē ex ꝑdictis ciuibus uel comitatinis baculo uel manu & idē de milite eoꝝ iudicibus notariis & tota eoꝝ familia ſtatuerū t obſeruari. Et ꝙ in ꝑdictis ſemp & cuilibet cōpetat ius accuſandi. Si autē ipſi uel alius eoꝝ familiaris uel officialis homicidiū cōmitteret durāte ſuo officio puniat̃ pœna ꝯtēta i ſtatuto de homicidiariis: & ſi uulneraret puniat̃ pœna ꝯtēta i ſtatuto de uulneribus

Quod poteſtas & ſui officiales teneantur benigne audire uolētes proponere eorum negocia. rubrica. 29.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas & cæteri officiales cōis teneantur plene & benigne intelligere & audire omnes uolentes eorum negocia proponere corā eis pœna & banno uigintiquinq; librarum cuilibet contrafacienti.

Quod uicarius Ptātis poſſit exercere officiū ipſo ptāte abſente & ecōuerſo. ru. 30.

ITē ſtatuerunt ꝙ ſi cōtingerit poteſtatē Piſauri ſe rōne aliqua abſentare ꝙ uicarius eius toto tēpore abſentie poteſtatis poſſit officiū poteſtarie exercere. Et ualeat q𝔡 fecerit ac ſi per ipſum poteſtatem factum foret: & idem ſi cōtingeret eum abeſſe uel ad bancum nō ſedere aliquo tempore uel hora ex quacūq; cauſa. Et habeat locum in cauſis inceptis corā altero ipſorum & nōdum finitis & de nouo incipiendis.

Quod porte palatii tota die ſtent aperte. rubrica. 31.

ITē ſtatuerūt ꝙ porte Palatii ſiue domus in qua morat̃ poteſtas tota die ſtēt apte ita ꝙ hoies uolētes ire ad curiā pro ſuo facto uel pro facto cōis poſſint libere ire & redire ſine cōtradictione & ꝙ poteſtas uel ſui officiales nō poſſint nec debeāt aliquē cogere ꝙ nō uadat ad curiam nō obſtantibus aliquibus ordinamētis factis uel fiendis per poteſtatem uel eius uicarium uel officiales ꝙ ſi contrafactum fuerit per eos uel aliquem eoꝝ ſoluant de eoꝝ ſalario pro uice qualibet centum ſolidos ꝺ.

Quod poteſtas debeat diligenter inquirere ſi diſcordia eſt inter aliquos ciues Piſauri: & pro poſſe conetur eos adinuicē cōcordare: quod ſi facere nō poſſit cōpellat partes ad cauendum de ſe nō offendendo. rub. 32.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas debeat diligēter inquirere ſi inter Piſaurēſes eſt diſcordia odiū uel rancor occaſione aliqua ſiue modo: & ſi inuenerit uel intellexerit inter aliquos eſſe / teneatur ſe interponere / & cōcordiā iuxta poſſe ſuū inter ipſos facere. Et ꝙ menſe quolibet legi faciat in conſilio generali / & in ipſo ꝑcipiat & ponat certū bannum ꝙ quicūq; ſciuerit diſcordiam eſſe inter aliquos piſaurenſes uel comitatinos propter quā poſſet quieti ciuitatis Piſauri periculū iminere ſeu ipſe ſtatus turbari infra

tertiã diẽ ipſi poteſtati denuntiare teneať. Et poſtq̃ ei denũtiatũ fuerit diſcordiã eſſe
poteſtas teneať ſe interponere & cõcordiã inter ipſos iuxta poſſe ſuũ fieri facere ꝓut
ſuptadictũ eſt. Et p̄dicti piſaurẽſes pacẽ & cõcordiã iter ipſos initã teneanť inuiolabi-
liter obſeruare. Quod ſi ſecus fuerit actũ poteſtas cõtrafacientẽ punire poſſit incentũ
libris/& abinde infra ſecundũ qualitatẽ ꝑſonaꝝ & negocii. Et ſi poteſtas in his fue-
rit negligens uel aliqua tarditate remiſſus in centũ libris de ſuo ſalario cõdãneť. Vbi
autẽ per publicã famã uel legitimã ꝓſumptionẽ ſibi aut eius uicario cõſtiterit ꝙ aliquis
alteri inimicareť uel minaretur de offendendo ſiue fuerit poſtulatũ/a/parte ſiue nõ te-
neatur & debeat ipſe poteſtas uel eius uicarius compellere partes ad præſtandum fide-
iuſſoriam cautionẽ ſecundum qualitatem & conditionẽ perſonaꝝ de ſe nõ offendẽdo.

Quod Poteſtas ſeu officiales non poſſint date licentiam alicui portandi arma
offenſibilia. rubrica. 33.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ Poteſtas Piſauri uel alii officiales nõ poſſint dare licẽtiã alicui ciui
comitatino uel forẽſi portãdi arma offẽſibilia pœna cẽtũ lib. dicto poteſtati & aliis
officialibus contrafaciẽtibus niſi legitima cauſa ſugerente/ quo caſu talis uolens arma
deferre debeat corã poteſtate & vicario gabellaꝝ qui ſunt uel qui pro tempore erunt
cõparere & de cauſa & neceſſitate arma portãdi fidẽ facere qua fide facta dictus Pote
ſtas & dictus vicarius ſi eis legitima cauſa uidebitur iuxta facultates eius qui arma por
tare uoluerit fideiuſſorẽ ꝓſtari faciant de neminẽ offendendo ꝓtextu dicte licentie ſibi
ↄceſſe. Quę licẽtia & fideiuſſio in cãcellariã ꝑ cãcellariũ cõis ſcribi & regiſtrari debeãt.

Quod Poteſtas non poſſit aliquẽ mutilari facere nec ſuſpendi in locis in ſtatu-
to prohibitis. rubrica. 34.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ poteſtas & rectores Piſauri: qui pro tp̄e fuerint nullo modo audeãt
aliquẽ facere mutilari decapitari uel exoculari in platea magna cõis uel itra muros
ipſius ciuitatis in aliquo loco. Sed in littore maris in loco cõſueto. Et qui cõtrafecerit
ſoluat noie bãni pro uice qualibet de ſuo ſalario cõi Piſauri. x. lib. den. ꝝ. & poſſit a quo
libet accuſari. Et ꝙ nõ debeat aliquẽ ſuſpendi facere in aliquo loco iuxta ciuitatẽ per
unũ miliare ad minus ſub pœna p̄dicta & liceat oibus in quoꝝ poſſeſſionibus fieri fa
ceret ipſas furchas deſtruere & tollere ſine pœna. Quibus pœnis nõ ſubiaceat dictus
poteſtas ſi in aliquo contrafecerit in prædictis de uoluntate dñi ſiue eius locũtenentis.

Quod Poteſtas nõ poſſit aliquem cogere ad cõmodandum lectum ſeu alia in ſta
tuto contenta. rubrica. 35.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas uel ſui officiales uel familiares nõ poſſint uel debeant
compellere aliquẽ Ciuẽ ſiue incolam uel habitatorem ciuitatis Piſauri cõmodare
ſeu ad naulum date dicto poteſtati uel prædictis ſuis officialibus uel familiaribus ud
alteri pro eis lectum uel tonzinũ ad uecturã uel maſſaritias ſeu ſupellectilia quocunq;
colore q̃ſito pœna & banno centũ lib. ꝝ. Nec aliqua alia ꝑſona ciuitatis ſeu officiales
ipſius poteſtatis modo p̄dicto cõpellat ad cõmodãdũ ſeu ꝓſtandũ p̄dictos lectos dono
uel naulo pœna. xxv. lib. Et ꝙ nulla ꝑſona cuiuſcũq; auctoritatis eſſet ſiue officialis po
teſtatis uel cõis Piſauri uel familiaris ꝓſumant intrare domiciliũ alicuius ad accipiendũ
p̄dictas

ꝑdictas res uel alterã ipſaꝝ pœna & banno uigintiquinq; lib. & nihilominus unicuiq; liceat tales pſonas offendere in pſona ſine metu pœnę & poſſit accuſari deinde ad annũ.

Quod Poteſtas nõ poſſit aliquem cogere ad aliquam expenſam faciendam ſi nõ haberet de pecunia communis. Rub. 36.

ITẽ ſtatuerunt ꝙ poteſtas uel aliquis de ſua familia nõ poſſit cogere Maſſariũ ſiue depoſitariũ cõis uel aliquẽ alium officialẽ dicti cõis ad aliquas expenſas faciendas pro cõmuni de ſuo proprio ſi nõ habeat de pecunia cõmunis aliqua cauſa uel modo. & ſi contrafecerit pro una quaq; uice de ſuo ſalario decem lib. ſoluere compellatur.

De fulciendo ſe de farina de menſe Maii. Rub. 37.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri teneaƭ & debeat uinculo ſacramenti & pœna centũ lib. de ſuo ſalario applicanda dicto cõi in principio menſis Maii publicare per ciuitatẽ Piſauri & locha conſueta præconizari facere & per comitatum litteras in caſtris & uillis mittere ꝙ oẽs & ſinguli ciues & comitatini dictæ ciuitatis fulti furmẽto debeant ſe fulcire farina pro ſe & eoꝝ familiis in dicto menſe ſaltẽ pro tribus mẽſibus proxime & uenturis. Et etiã ſine bãno aliquo hoc facere teneanƭ ipſi ciues & comitatini ut dictum eſt ſub pœna centum ſol. pro quolibet & qualibet uice & denegationis promiſſionis eundi ad macinãdum ad alia loca dicto tempore.

Quod poteſtas Piſauri faciat oẽs & ſingulos de diſtrictu & dioceſi Piſauri ſingulis annis de menſe Ianuarii iurare obedientiã ciuitatis Piſauri. Rub. 38.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri teneatur ſingulis annis de menſe Ianuarii cogere omnes & ſingulas uniuerſitates & uillas de dioceſi piſauri ad iurandum ſaltẽ per ſyndicum ſpecialiter deputatum obedientiam & fidelitatẽ ciuitatis Piſauri ſub pœna centum libr. ꝶ. ſoluenda tã per ipſum poteſtatẽ ſi nõ fecerit ſupradicta q̄ etiã per ſingulas uniuerſitates & uillas quæ in prædictis contempſerint obedire. de quo iuramento fieri debeant publi. inſtrumẽta per cancellarium cõmunis: quæ reponi & teneri debeant in Archiuio cõmunis.

Quod poteſtas teneatur uinculo ſacramenti in quolibet die in palatio cõmunis ſedere ad banchum. Rub. 39.

ITem ſtatuerũt ꝙ poteſtas Piſauri qui pro tẽpore fuerit in ciuitate Piſauri uinculo ſacramẽti teneaƭ & debeat qualibet die in palatio cõis ad ſtangã ubi ius reddiƭ uenire & ſtare donec ius reddiƭ ſcilicet poſt ueſperas niſi iuſtum habuerit impedimentũ.

De maſſaritiis & ſcrineis domus poteſtatis & ſuis officialibus aſſignañ. ru. 40.

ITem ſtatuerũt ꝙ deinceps ſyndicus Piſauri teneaƭ poteſtati / ſiue iudicibus uel familiaribus ipſius oẽs maſſaritias, & clauſuras hoſtioꝝ ſcrineoꝝ palatii cõis in quo moranƭ aſſignare ac etiã lecticas. Et Poteſtas uel ſui officiales in fine regiminis ipſius anteq̄ deſcendat de palatio teneatur aſſignare ſub pœna uigintiquinq; lib. ꝶ. omnes prædictas maſſaritias & clauſuras dicto ſyndico: qui pro tempore fuerit conficiatur. Et de conſignatione quam fecerit per cancellarium cõmunis publicum inſtrumentum: & de hoc dictus Poteſtas poſſit & debeat ſyndicari.

Quod poteſtas & ſui officiales nõ poſſint aliquem condẽnare pro aliquo maleficio ſeu iniuria ultra formã in ſtatutis cõprehenſam. rubrica. 41.

ITem ſtatuerunt ꝙ nõ liceat alicui Rectori ciuitatis Piſauri uel eius officialibus condẽnare aliquẽ piſaurẽſem pro aliquo maleficio ab eo cõmiſſo ſeu iniuria ab eo dicta ultra quãtitatẽ in ſtatutis cõis cõtentã. Et ſi poteſtas iudex uel uicarius aliquem cõdẽnauerit in plus uel minus/ q̄ in ſtatutis cõis cõtineref duplũ ipſi cõi pſoluat & to tum illud plus condẽnato. Et ſi poteſtas aut iudex uel uicarius nõ reuocauerit condẽnationẽ factã cõtra formã ſtatutoꝝ cũ effectu ad petitionẽ cõdẽnati uel ſui procuratoris uel fideiuſſoris quod facere poſſit infra tertiam diem ꝙ ipſa condẽnatio ſit ipſo iure nulla in ea quantitate quæ excederet formam ſtatuti.

De recuperatione caſtroꝝ & uillaꝝ iuriſdictionis cõis Piſauri. rub. 42.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas & alii rectores Piſauri ſacramenti uinculo teneanẽ to tõ coꝝ poſſe omni negligẽtia & fraude remotis tẽpore eoꝝ regiminis uillas & caſtra comitatus Piſauri occupata uel occupandã & quæ cõi Piſauri ſubiacere & reſpõdere tam in iuriſdictionẽ q̄ in oneribus cõſueuerunt recuperare/reducere/& cõſeruare ſub obediẽtia & plena iuriſdictione cõis Piſauri pœnitus teneanẽ. Et qui cõtrafecerit uel prædicta ſeruare contempſerit tempore ſyndicatus eius condamnetur & puniatur in quingentis libr. ꝑ. & plus & minus arbitrio conſilii generalis: in quo conſilio fieri debeat partitum ſuper hoc ad buſolum & pallotas.

Quod poteſtas nõ poſſit congregare cõſilium generale uel in ipſo aliquid proponere ſine licentia Domini. rubrica. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri nõ poſſit cõgregare conſiliũ generale ſeu cõgregari facere ſeu aliquid proponere ſeu proponi facere in ipſis cõſiliis uel aliquid reformare ſine expreſſa licentia Ma. dñi Malateſte uel eius locũtenentis pœna ducentaꝝ libraꝝ uice qualibet niſi pro condẽnationibus criminalibus ferendis in ipſo conſilio pro concedendis rogitis notarii defuncti uel pro inſinuandis donationibus emancipationibus uel pro eligendis officialibus ad breuia iuxta morem conſuetum.

Quod poteſtas uel eius familia non poſſit tẽpore conſilii conſiliarios pro collecta uel alia cauſa in palatio retinere. rubrica. 44.

ITem ſtatuerũt ꝙ poteſtas ciuitatis Piſauri & alii officiales miles iudex uel notarius nõ poſſint nec debeant conſiliarios cũ uenerint ad cõſiliũ detinere in palatio cõmunis pro collecta nõ ſoluta uel alia cauſa bãno quinquaginta lib. ꝑ. Et liceat uni cuiq; de ipſis cõſiliariis ſi detinereẽ impune de palatio diſcedere & ne detinerentur de ſiſtere niſi detinendus eſſet pro maleficiis perſonalibus.

Quod poteſtas uel eius familia uel aliquis alius nõ debeat intereſſe cõſilio ubi tractatur de ſuo cõmodo uel incõmodo. rub. 45.

ITem ſtatuerunt ꝙ poteſtas uel aliquis de ſua familia uel quæuis alia perſona non poſſint uel debeant intereſſe in conſilio in quo de ipſorum commodo uel incommodo tractaretur.

De modo

De modo & forma electionis conſiliariorum ciuitatis Piſauri & quot homines debeant in numero eſſe. rub. 46.

ITem ſtatuerunt ꝙ ad cõſiliũ ciuitatis Piſauri centũ hoies de maiori alibratu ciuitatis p̄dicte uel plures ꝓut Magnifico dño Malateſte placebit & uidebit̃ aſſumantur & eligant̃ per p̄fatũ Mag.dñm. Et ad cõſiliũ credẽtie ſi̇̃r aſſumant̃ & eligant̃ per p̄fatũ Mag. dñm.xxx.hoies de dicta ciuitate uel plures uel pautiores prout uidebit̃ dicto Mag. dño. Et aliquo ex p̄dictis cõſiliariis per mortẽ uel aliter deficiente ſubiogẽ alius ꝓut dño p̄dicto uidebit̃. Et ꝙ nullus de cõſilio ꝓpter abſentiã ualeat pignorari: cõdẽnari: uel detineri niſi primo pſonal̃r uel ad domũ ſuã per plazariũ cõis ad ſuam defenſam faciendũ fuerit requiſitus. Et ꝙ nullus de cõſilio inuitus debeat noiari ſiue cõpelli ad exercendũ aliquod uile officiũ. Et quicũq; occaſione cõſilii fuerit cõdẽnatus uel pignoratus & ſuo ſacramẽto uoluerit dicere tunc tẽporis ſe fuiſſe abſentẽ uel infirmum talis condẽnatio debeat cancellari & eius pſona uel pignora relaxari. Et ẽt poſſit talis abſens uel infirmus de p̄dictis excuſari p cõſanguineũ eius ſcro dicti cõſanguinei.

Quod conſiliarii uenire debeãt ad cõſilium cũ fuerint cõuocati. rub. 47.

ITem ſtatuerũt ꝙ oẽs & ſinguli cõſiliarii cõſilii generalis uel credẽtie qui pro tpe cõuocationis fuerint in ciuitate Piſauri uenire debeãt ad dictũ cõſilium abſq; mora anteq̃ D.locũtenens ſurgat ad ꝓponendũ.v3.illi de cõſilio credẽtie ad cõſiliũ credẽtie: & illi de cõſilio generali ad conſiliũ generale cũ cãpana cõis pulſabit̃ pro ipſo generali cõſilio ut moris eſt uel qñ pro ipſo conſilio credẽtie pſonal̃r uel ad domũ per plazariũ cõis citabuntur ſub pœna duoꝝ ſolidoꝝ ſine aliquo remedio uel beneficio ſoluenda. Et a cõſilio generali uel credentie ſine licẽtia recedere nõ debeãt ſub dicta pœna: & ſi aliqua iuſta cauſa recederet ſtatim debeat reuerti ad dictum cõſilium ante reformationem ſi redire potuerit alioquin ſoluat ſolidos duos.

Quod nullus arrengat ultra propoſtam. rub. 48.

ITem ſtatuerũt ꝙ nullus debeat cõſulere/dicere/uel reſpõdere in cõſilio niſi ad propoſita: & qui ↄtrafecerit ſi in cõſilio credẽtie quinq; ſoldos: & ſi in generali.xx.ſol. ſi in parlamẽto centũ ſol. cõi ſoluere cõpellat̃ & plus & minus ſcd̃m negocii qualitatẽ. Facta tamen deliberatione de eo ſuper quo eſſet cohadunatũ cõſiliũ poſſit quilibet proponere & dicere i cõſilio illud qd̃ eẽt utile & bonũ cõi Piſauri uel aliis ſingularibus pſonis.

Quod Poteſtas & Vicarius generalis poſſint in cõſiliis tot ꝓpoſitas facere ꝓut eis uidebitur. Et ꝙ uocibus exiſtẽtibus equalibus ſit electio dñi. rub. 49.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ Poteſtas Piſauri uel Vicarius generalis qui pro tpe fuerint poſſint & ualeãt in cõſilio generali uel credẽtie tot ꝓpoſitas facere quot uoluerint & quæ eis uidebunt̃ neceſſarie pro cauſis expediẽtibus dicto cõi. Et ꝙ partita quæ fierent in cõſiliis prædictis ſuper aliqua partita fiant ad buſolas: & pallotas uel ad leuandum & ſedendũ pro ut dicto Poteſtati uel dicto Vicario uidebit̃ cõuenire. Et ſi cõtingeret in dicto conſilio uotos eſſe pares tot declinarent in unã ſententiam quot in aliã ſit electio domini uel locũtenentis quã partẽ detinere uelit.

Quod nullus cogat̃ cõſulere de dono uel adiutorio alicui faciẽdo. rub. 50.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi cõtigerit fieri aliquã propoſitã in cõſilio generali ſiue credentie uel quocunq; alio cõſilio de aliquo dono ſiue adiutorio alicui faciendo ꝙ Poteſtas uel eius iudices ſeu familia uel alter officialis cõis nõ poſſint nec debeant aliquẽ

B

cõſiliariũ uel aliã perſonã cogere ad cõſulendũ ſuper tali propoſita & in hac parte Poteſtas Iudices & alii officiales deſinant eſſe officiales uel iudices. Et ſi contigerit aliquẽ cogi ſuper tali propoſita cõſulere uel arengare cõſiliũ arẽga & reformatio & quicquid exinde ſequatur nullam obtineat firmitatem: & nihilominus tales officiales cogentes in quinquaginta lib. ꝑ. ſoluendis de ſuo ſalario condamnẽtur.

Quod ubi inter arengatores eſſet diſcordia ſuper propoſitis in conſilio ꝙ eligi debeant alii qui arengare debeant. rub. 51.

Item ſtatuerunt ꝙ quocienſcũq; in aliquo cõſilio inter arẽgãtes eſſet aliqua contemptio ſeu diuerſitas ſuper dictis & cõſilio dictoꝝ arẽgatoꝝ, liceat Poteſtati uel Vicario qui pro tẽpore fuerint in dicto cõſilio euocare & eligere, & euocari facere quatuor uel duos de melioribus dicti cõſilii qui iurent ad ſancta dei euãgelia eligere ex dictis dictoꝝ arẽgatoꝝ qui arengare & dicere debent quod eis ex dictis ipſis uel arenghis pro meliori cõmunis & ſtatus ipſius ciuitatis fore uidebitur: & quod fuerit refirmatum in dicto conſilio obtineat firmitatem.

Quod officiales cõis Piſauri ꝓponere debeãt bis in anno iſraſcripta. rub. 52.

Item ſtatuerũt ꝙ Poteſtas & eius officiales bis in anno in cõſilio generali quãdo breuia officialiũ cõis dantur teneant & debeãt uinculo ſacramẽti ꝓponere de fontibus adducẽdis in ciuitate Piſauri ubi cõgruũ fuerit & dicta & formata ſuper p̃dictis in dictis cõſiliariis exequtioni mandari pœna centum lib. ꝑ. cuilibet contrafacienti.

Quod quolibet anno eligantur duo ad probandum uel improbandum officiales cõmunis ſimul cum Vicario Poteſtatis. rub. 53.

Item ſtatuerũt ꝙ quolibet anno in cõſilio generali duo eligantur hoĩes boni quorum alter ſit notarius ad probandũ ſimul cũ p̃tore uel eius Vicario qui pro tẽpore fuerit officiales oẽs qui electi fuerint ad breuia ad officia aliqua ſi boni & idonei fuerint & duret officiũ talium approbare debentiũ per unũ annum & eligantur dicti officiales in conſilio generali quando breuia dantur de menſe decembris anteq̃ officiales alii eligantur & iurent dictum officium diligenter facere & neminem cõtra ſtatuta ciuitatis Piſauri approbare.

Quod aliquis nõ p̃ſumat arẽgare pro aliqua uniuerſitate p̃cio uel dono. rub. 54.

Item ſtatuerũt ꝙ de cætero nullus audeat uel p̃ſumat in aliquo cõſilio arẽgare uel conſulere pro aliqua uniuerſitate comunãtia uel aliqua alia ſpeciali pſona p̃cio dono mutuo uel aliquo ipſoꝝ recepto uel recipiendo uel promiſſione ſeu cautione aliqua interpoſita uel interponẽda dicere uel procurare aliquid: quod ſit cõtra bonũ ciuitatis Piſauri uel quod eſſet ad diminutionẽ iuriſdictionis ciuitatis Piſauri: & qui cõtra p̃dicta uel aliquod prædictorum fecerit uel arengauerit in uigintiquinq; lib. ſoluendis communi Piſauri cõdãnetur: & ab omnibus cõſiliariis cõmunis Piſauri remoueatur.

Quod quolibet anno de menſe Ianuarii eligantur tres notarii ad ſcribendum fumantes. rub. 55.

Item ſtatuerunt ꝙ annuatim de menſe Ianuarii in cõſilio generali eligant᷑ tres notarii per dictũ cõſiliũ ad ſcribendũ fumantes dicte ciuitatis Piſauri qui ſic electi teneantur particulariter & diuiſim nomina oĩum in eadẽ domo exiſtentiũ & cõmorantium deſcribere a tribus annis ſupra ut quolibet anno ſciri poſſit numerũ perſonaꝝ in dicta ciuitate habitantium qui habeant & habere debeant pro eoꝝ labore uiginti ſol

dos pro

dos pro quolibet & eis deferri debeat iuramentum per cancellarium cõis de dicta deſcriptione facienda bene & legaliter nullã omittẽdo a tribus annis ſupra ut dictũ eſt.

Quod in conſilio generali eligantur quolibet anno officiales infraſcripti ad faciendum ea quæ in ſtatuto continentur. rub. 56.

ITem ſtatuerunt ꝙ notarii cõis ad ciuilia ſint tres quoꝝ officiũ duret per tres mẽſes, & duo officiales cũ uno notario ſint ad inueniendum bona publica occupata cõmunis ad deſignandũ & denũnciandũ oĩbus uolẽtibus edificare iuxta uias in ciuitate & burgis & officiales denunciãtes facientes contra ſtatuta ſint duo: qui omnes ad ꝑdicta officia eligantur ad breuia in cõſilio generali: quoꝝ officiũ duret per annũ annuatim ſcilicet duobus uel tribus diebus ante Kaľs Ianuarii ſecundũ formam inferius declarandã. vʒ. ꝙ omnia noĩa hominũ qui ſunt de cõſilio generali ſcribant̃ & quodlibet nomen in ſua cedula per ſe & ponant̃ oẽs in uno capello in alio uero capello ponantur totidẽ breuia ſiue cedule albe inter quæ ſint illa: in quibus officioꝝ noĩa ſcripta reperiantur & per duos fratres ordinis ꝑdicatoꝝ uel minoꝝ in dictis capellis dicta breuia comiſceantur. Qui fratres ſtare debeant in medio palatii ante arengariã in medio quoꝝ fratrum ſtet notarius maleficioꝝ qui pro tempore fuerit: & unus fratrum extrahat de capello in quo erunt ſcripta noĩa hominũ vnũ ex ipſis ſcriptis quod primo peruenerit ad manus ſuas: & alius frater uno & eodẽ momẽto extrahat unum de breuibus ſuis ꝙ primo uenerit ad manus ſuas de alio capello & hoc faciant ꝗ diu habuerint breue ubi erit ſcriptũ nomen officii: & breue habito ſi ille qui reperietur ſcripto ipſo breui erit in cõſilio ipſum breue accipiat & ſe & nomen officii ſcribi faciat corã ipſo Poteſtate uel eius Vicario & habeat terminũ eligendi & ad eligendũ per totam diẽ. Si uero nõ fuerit in cõſilio ille: cui breue officii obuenerit ipſum breue ad eũ uel ad domũ ſuã ſi fuerit in ciuitate & iuſtã cauſam habuerit nõ ueniẽdi ad cõſiliũ mittatur. Et habeat in eundẽ terminũ ſcripto tamẽ primo corã Vicario uel Poteſtate nomine ipſius & officio & terminis elapſis ꝑdictis ſi nõ elegerit ſit Poteſtatis eligẽdi priuatus & reponat̃ ad cõſiliũ: & talis elector poſſit eligere tres officiales unũ poſt aliũ Ita ꝙ ſi primus eſſe nõ poterit uel noluerit ſit ſecũdus: & ſi ſecũdus eſſe nõ poterit ſit tertius: & ſi tertius eſſe nõ poterit uel noluerit ſit elector ſua electione priuatus & ad conſilium remittantur ad breuia ſecundum modum prædictum: & talis elector poſſit eligere quem uoluerit de familia ſua uel extra præter perſonam ſuam. Adicientes ꝙ nullus cui breue contigerit eligere poſſit.

Quod de menſe Ianuarii in conſilio generali eligantur duo boni uiri qui ſuperſint Stateriis billantiis: & aliis menſuris. rub. 57.

ORdinauerũt & ſtatuerunt ꝙ de menſe Ianuarii poteſtas Piſauri eligere faciat in cõſilio generali duos bonos hoĩes qui ſuperſint billantiis / quartis / paſſibus: medriis & ab oleo marchis / ſtaderiis: & aliis menſuris apodomãdis & aiuſtandis: quibus apodomatis & iuſtatis debeat ſolui datiario bulle pro bulla imponenda dicte mẽſuræ ſ͠m prouiſionẽ gabellaꝝ de materia loquẽte. Et ꝙ miles poteſtatis teneat̃ inquirere diligenter ſi aliquã de ꝑdictis manchã uel nõ iuſtã uel nõ bullatã bulla cõis inuenerit & quolibet menſe uideri faciat per ꝑdictos ſic electos ſuper dictis mẽſuris an dicte menſure fuerint iuſte nec ne: qui duo ſic electi & deputati ſuper ꝑdictis menſuris ſuo ſacramento teneantur denunciare & refferre dicto militi an inuenerint aliquã di-

ctarum menſurarum per eos apodomatá falſam uel aliquã manchã eodẽ die uel ſequenti: qua ſibi mandatũ fuerit per dictum militẽ dictas menſuras apodomari: qui miles ſiue Poteſtas teneanť punire ſi inuenerit aliquẽ ſcienter uſum fuiſſe falſa menſura in decem lib. ꝶ. Et dare debeant dicti officiales fornaciariis modulum quadrelloꝝ & cuppoꝝ ad quẽ modulũ bene cocta uendere debeant: qui modulus ſit ad modulũ ſiue formã quæ ſignata eſt in colũna palatii cõis. Et quotiens quadrelli ſiue cuppi minus ſiue minoris moduli reperti fuerint fornaciarius qui contrafecerit ſoluat nomine bãni lib. decem. ꝶ. Quartũ aũt fornaciarioꝝ a calcina ſit & eſſe debeat ad modũ alioꝝ quartoꝝ in lon gitudine latitudine & capacitate. Et ſi minus quarto quo uẽderit bladũ cõmuniter & minoris latitudinis retinere uel hſe reperireť talis fornaciarius puniatur in decẽ lib. ꝶ. Et ad eandẽ menſurã uendere debeãt apportantes calcinã extra territoriũ ciuitatis Pi ſauri ad uẽdẽdũ. Et ſemp fornaciarius & alii uẽdẽtes calcinã debeãt illã uẽdere ad quartũ culmũ ſub pœna ꝑdicta. Et idẽ itelligať de quarto ad qđ uẽdiť ſeu uẽdi cõtigerit ĝipſum.

Quod paſſus merchatorum debeat eſſe ad modum paſſus qui eſt ſculptus in co lumna palatii communis. rub. 58.

ITem ſtatuerũt ꝙ paſſus Merchatoꝝ debeat coequari ad modũ paſſus qui eſt ſcul ptus in colũna palatii cõis ſtatuto aliquo nõ obſtãte. Et ꝙ miles primo mẽſe ſui re giminis ꝑdicta fieri faciat & ſingulis menſibus ſui officii teneatur uidere dictos paſſus merchatoꝝ & ſi inuenerit aliquem manchum uel minorem paſſum tenere condãnetur talis in centum ſol. ꝶ. Si uero cum eo mancho uendiderit condãnetur in pœna in pro ximo præcedenti ſtatuto annotata, v3. decem librarum.

Quod pãnus uẽdať ad paſſum cõis in bãcho per ſchinã pãni. rub. 59.

ORdinatum eſt ꝙ Merchatores uel alii uendentes pannũ in ciuitate Piſauri te neantur & debeãt dare & uendere ad brachiũ uſitatũ in ciuitate Piſauri nulla data ꝓſa & debeat menſuratio fieri in ſcãno & per ſpiculũ panni: hoc eſt per medium pãni nõ per linteos ipſius pãni nulla ꝓſa data ut ſupra: ſed ſolũ fiat mẽſura quãtũ ſe ꝓtẽdit dictũ brachiũ cõis pœna & bãno cuilibet ꝯrafaciẽti cẽtũ ſol. ꝶ. ꝓ qlibet uice.

Quod pro cõmune habeatur unus bonus & legalis Marcus. rub. 60.

ITem ſtatuerunt ꝙ pro cõmune habeatur unus bonus marchus & legalis & quæ libet pars marci uel libre & unũ Rubbũ & mediũ rubbũ & libra ut ad ea uen dentes eoꝝ menſuras coequari debeãt. Et quicũq; uendiderit ad marchũ & ad rubbũ: & ad mediũ rubbũ & ad librã habeat de qualitate ſiue ad equalitatẽ mẽſuraꝝ cõis.

Quod ſal & oleum quæ uenduntur ad minutum debeant uendi cum menſura in fra deſcripta & de caſeo uendendo ſimiliter. rub. 61.

STatutum eſt ꝙ ſal oleum quæ uenduntť ad menutũ uendi debeant cũ mẽſura da ta uendentibus ab officialibus cõis Piſauri. Officiales autẽ ſcire debeãt quãto cõ ſtet medriũ olei & modiũ ſalis & de medrio olei uendentes illud ad menutũ lucrari de beãt tres ſoldos ꝶ. tantũ de modio ſalis lucrari debeãt decẽ & octo denarios & nõ ul tra. Et ſi aliquis uendiderit ad menſurã ſibi nõ datã per dictos officiales uel dicta men ſura ſibi data ab officialibus ꝑdictis falſari ꝓſumpſerit ſoluat pro banno libras quinq; qualibet uice ſimul pro rubbo uno caſei lucrentur decẽ & octo denarios & non ultra. Et officiales ꝑdicti ad ꝑdicta facienda ſint duo; qui eligi debeãt de menſe Ianuarii per cõſiliũ credentie: qui officiales teneanť inquirere quãto cõſtet rubbus caſei & ꝓciũ cõ

ſtituere

ſtituere debeāt tale ut de rubbō decē & octo denarios tantū hicrenē uendentes: & uēdi debeat ꝓcio cōſtituto a dictis officialibus: & preciū cōſtitutū per eos bāniri faciāt publice. Ita ꝙ emētes decipi nō ualeāt quoquomodo. Et ꝙ duret officiū eoꝝ per annum & uacent ab ipſo officio tēpore depoſitionis ipſius officii per annū. Et ſi in ꝑdictis faciēdis fuerint negligētes dicti officiales uel fraudē cōmiſerint ſoluāt cōi pro bāno cent i ſoldos ꝝ. pro quolibet: & uice qualibet. Vendentes autē ꝑdicta uel aliquod ꝑdictoꝝ ultra modū eis per dictos officiales cōſtitutū & ordinatū cōdānenē cōmuni Piſauri pro qualibet uice in decem ſol. ꝝ. Adicientes ꝙ miles Poteſtatis qui pro tēpore fuerit teneaē & debeat eſſe cū ꝑdictis officialibus in ꝑdictis uidendis & precii ſtatuēdis ut ſupra annotatum eſt: qui ex debito ſui officii teneatur contra prædictos cōtrafacientes diligenter inquirere & ſupradicta pœna repertos culpabiles punire.

Quod Medria & quartaroli totius ciuitatis ſint cōmunis. rub. 61.

ITem ſtatuerunt ꝙ Medria & quartaroli rami totius ciuitatis ſint cōis Piſauri: & alius priuatus nō teneat de terra uel de ramo. Ita ꝙ cōe teneatur emere ea quę fuerint ſufficiētia cōmuni & alia caſſenē: & nō teneantur. Et de quolibet Medrio olei cōmune habeat & accipiat prout in prouiſionibus gabellaꝝ cōtinetur de materia loquētium. Liceat tamē dominis Molēdinoꝝ ab oleo habere & tenere unū medriū quartarolum & unū de ramo tantū menſuratū & bullatū ſecundū quartarolum cōis cū quo quartarolo ipſi dñi molēdinoꝝ poſſint menſurare oleū ciuibus & comitatinis debentibus ab eis oleū recipere a molendinis eoꝝ. Et cōtrafaciens cōdānetur pro uice qualibet in quadraginta ſol. ꝝ. & credatur ſacramento accuſatoris cum uno teſte medietas: cuius pœne eſſe debeat cōmunis & alia accuſatoris.

Quod miliare olei ſit uigintiſeptem medriorum & quodlibet medrium ſit triginta ſeptem librarum. rub. 63.

STatuerunt etiā ꝙ miliare olei ſit & eſſe intelligaē in ciuitate & in comitatu Piſauri uigintiſeptē medrioꝝ olei & quodlibet medriū intelligaē de triginta ſeptem libris ad rationē uigintiduaꝝ unciaꝝ pro qualibet libra. Ita ꝙ ſi de cætero cōtingeret fieri forū ſiue merchatū inter aliquos de miliare olei intelligatur ad dictā menſurā.

Quod aliquis nō poſſit ultra unū officiū ad breuia ſimul hre. rub. 64

ORdinatum eſt ꝙ nullus poſſit ultra unum officiū ad breuia ſimul & ſemel habere. Et qui contrafecerit ſoluat pro banno decē lib. ꝝ. Et cuilibet competat accuſatio & habeat medietatē bāni & intelligatur officium de quo quis ſalariū percipiat a cōmuni & hoc ſtatutum habeat locum in officialibus qui eliguntur ut ſupra.

Quod quis nō poſſit cogi ad accipiendum officium. rub. 65.

STatutum eſt ꝙ ſi aliquis electus fuerit ad breuia ad aliquod officium cōmunis de quo ſalariū habere debeat a cōmuni & electus ipſum officiū acceptare ſiue aſſumere noluerit ſponte Poteſtas & ſui officiales ipſum cogere nō poſſint nec debeant ad officium aſſumendū. Et ſi Poteſtas uel alii officiales cōtrafecerint ſoluant nomine bāni decem lib. ꝝ. Et nihilominus tale officiū factum per talē ſic coactum nullius ualoris exiſtat: cauſa tamen neceſſitatis legitima ſuggerente poſſit electus compelli ad dictum officium acceptandum cuius cauſę legiptimæ declaratio eo caſu pertineat ad dominum uel ad eius locumtenentem.

Quanto tẽpore debeant uacare Notarii ad ciuilia deputati. rub. 66.

STatutum eſt ẽt ꝙ Notarii ad ciuilia poſt depoſitionem officii eorum uacent per tres menſes & quicunqꝫ officium aliquod receperit contra formã præſentis ſtatuti condãnetur cõmuni in decẽ lib. & accuſator habeat medietatem banni.

De officio Notarioꝝ ſuper Archiuio actoꝝ deputatoꝝ. rub. 67.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ Notarii deputati ad ciuilia eoꝝ officio finito teneanť deponere eoꝝ libros actoꝝ de quibus togati fuerint dicto tempore eoꝝ officii in Archiuio ſuper hoc deputato & ꝙ quolibet anno eligãť duo notarii ad breuia dum alii notarii eligunť qui ſuperſint dictis libris ſic in archiuio deputatis: quoꝝ officium eoꝝ duret per tres mẽſes: qui dicto tpe eoꝝ officii durãte dare poſſint & debeãt copias de dictis libris originalibus & de dictis eoꝝ ſcripturis trãſumptis ex dictis originalibus in dicto archiuio depoſitis adhibeatur plena fides: ac ſi manu Notari qui primo togatus eſſet & ſcripte eſſent dũmodo in fine dictaꝝ ſcripturaꝝ areſtenť per eos tranſumptas de archiuio publico quibus notariis pro eoꝝ labore ſolui debeat a talibus ſcripturas poſtulantibus ſm formã ſtatuti de ſalario ſcripturaꝝ loquentis. Addicienteſqꝫ ne notarii ad ciuilia deputati ſua mercede defraudentur ꝙ ille perſone ad quoꝝ inſtantiã acta ſcripta eſſent per dictos notarios ad ciuilia ut ſupra deputatos compellantur per officiales coram quibus petitum fuerit omni ſolẽnitate iuris prætermiſſa ſoluere dictis notariis pro primis ſcripturis per eos notarios factis.

Quod Notarii deputati ad ciuilia teneantur omnia acta in quaternis ipſorum anotare. rub. 68.

ORdinatum eſt ꝙ notarii cõmunis ad ciuilia teneanť & debeãt oẽs ſcripturas quæ producunť corã eis ſiue oĩa acta quocunqꝫ noie cẽſeanť ordinate in eoꝝ quaternis ſcribere ſicut debẽt etiã inuito Iudice: ideſt quinqꝫ dies a tẽpore actoꝝ productoꝝ ſiue factoꝝ & ex ipſis actis agi nõ poſſit uel excipi donec fuerint poſita in quaternis eoꝝ ubi generalia acta conſtabunt & notarii qui infra dictũ tẽpus nõ poſuerint acta in quaternis ut dictũ eſt cõdãnenť pro uice qualibet in quadraginta ſol. ꝫ. quoꝝ medietas ſit eius ad quẽ pertineãt ipſa acta & alia cõis & eandẽ pœnã incurrant acta producẽtes uel fieri facientes: uel etiã inſtrumẽta ſi in ſolutione ceſſauerint notario faciendã eadem die qua acta uel inſtrumẽta produxerint uel fieri fecerint.

Quod acta ſcribantur per notarios cõmunis ad ciuilia & non per alios. Et ꝙ Notarius faciens mentionem de Iudice in aliqua ſcriptura publica teneatur facere mentionem cuius Poteſtatis ſit Iudex. rub. 69.

ITem ſtatuerunt ꝙ acta quæſtionum ciuilium: quæ fierent coram iudicibus cõmunis ſcribantur per notarios: qui in conſiliis eliguntur ad breuia ad dictum officium & non per alium uel per alios & habeat locum in contentioſo iudicio tantum & ſcripta per alios nullam obtineant firmitatem. Et prædicta locum habeãt etiã ſi cõmiſſio uel delegatio facta eſſet Poteſtati uel ſuo Iudici. Et quincunqꝫ Notarius in aliqua ſua ſcriptura autentica mentionẽ fecerit de aliquo Iudice cõmunis Piſauri ꝙ ibidem etiam mentionem faciat cuius Poteſtatis eſt talis Iudex & contrafaciens condãnetur in quadraginta ſoldis ꝫ. pro qualibet uice.

De ſalatio

De ſalario ſcripturaꝝ Notarioꝝ cōis Piſauri ad ciuilia deputatoꝝ & alioꝝ Notarioꝝ pro ſentētiis inſtrīs & ultimis uolūtatibus de qbus ſunt rogati. ru. 70

ITem ſtatuerunt ꝙ ſolutiones de cætero exigant & fiant notariis pro eoꝝ labore de ſcripturis & inſtrumētis per eos cōfectis prout & ſicut in infraſcriptis capitulis cōtinetur ſub pœnis in eis additis a quolibet cōtrafaciēte uice qualibet exigendis.

De Rogito cuiuſlibet præcepti quod notarii ſcribent de debitis cōfeſſatis uel nō confeſſatis uſq; ad quantitatem decem lib. Recipiant denarios ſex. den. vi.
A decem uero libris ſupra uſq; ad quācunq; quantitatem ſoldum unum. ſol. 1.
Pro productione libelli ſi nō regiſtratur denarios ſex. den. vi.
Si uero regiſtratur in actis & fuerit unius faciei ſoldum unum. ſol. 1.
Abinde uero ſupra duos ſoldos. ſol. 2.
Et ſi aſcenderet ultra duas facies recipiāt pro qualibet facie unū ſoldum. ſol. 1.
De termino dato recipienti libellum denarios quatuor. den. iiii.
Si terminus aliquis communis detur partibus denarios ſex. den. vi.
De conteſtatione litis inter ambas partes denarios ſex. den. vi.
De iuramento calumnie inter ambas partes denarios ſex. den. vi.
De productione poſitionum ſiue capitulorum ſi non fuerint regiſtrati in actis denarios ſex. den. vi.
Si uero fuerint regiſtrati: & fuerint unius faciei unum ſoldum. ſol. 1.
De qualibet poſitione ſiue capitulo cui fuerit reſponſum ab eo qui poſuit & produxit ea denarium unum. den. 1.
De quolibet iuramento teſtium & monitione & citatione ſi fuerint duo uel tres teſtes pro quolibet teſte denarios ſex. den. vi.
Si uero fuerint plures abinde ſupra & ſimul & ſemel delatum fuerit dictum iuramentum & monitio ꝑdicta facta pro quolibet teſte a tribus ſupra dena. tres. de. iii.
Si uero ſeparatim dictum iuramentum & monitio facta fuerit non autem uno tempore habeat pro quolibet denarios ſex. den. vi.
Pro examinatione cuiuſlibet teſtis ab eo qui produxerit ſi parum dixerit ſuper uno capitulo ſiue de pluribus ꝙ parum intelligatur dixiſſe ſi ſcriptura erat unius faciei uel minus ſoldum unum. ſol. 1.
Si uero dixerit abinde ſupra quæcunq; dixerit pro qualibet cartha quæ ſcribetur ſoldos duos. ſol. 2.
Et idem intelligatur in examinatione dictoꝝ teſtiū: uidelicet ꝙ ipſe accipiat pro dicta examinatione prout deſuper de proximo notario ſcriptū eſt ſoldos duos. ſol. 2.
Pro productione interrogatorioꝝ ſi nō fuerint regiſtrata denarios ſex. den. vi.
Si uero fuerint regiſtrata pro qualibet facie ſoldum unum. ſol. 1.
De qualibet ſententia ſi fuerit interloqutoria & contineat aliquid dari uel fieri alteri parti: ſeu abſolutoria prædictarum ſoldum unum. ſol. 1.
Si fuerit diffinitiua ſoldos duos. ſol. 2.
De qualibet alia interloqutoria ad cauſam pertinentem denarios ſex. den. vi.
Si uero pars uoluerit eam ſententiam diffinitiuam uel interloqutoriam habētem uim diffinitiue continentem aliquid dari uel fieri parti ſeu abſolutionē prædictoꝝ uſq; ad quantitatem decem librarum in publicam formam ſoldos quinq;. ſol. v.

Abinde uero ſupra uſq; ad quantitatem uiginti lib.ſoldos decem. ſol. x.
Abinde uero ſupra uſq; ad quãtitaté quinquaginta librarũ ſoldos quindecim. ſol. xv.
Abinde uero ſupra uſq; ad quantitatem centum librarum ſoldos uiginti. ſol xx.
Abinde uero ſupra uſq; ad quantitatem quingentarum librarũ ducatũ unũ duc. i.
Abinde uero ſupra uſq; ad quãtitaté mille librarũ unũ ducatũ cũ dimi. duc. i. cũ di.
Abinde uero ſupra cuiuſcunq; quãtitatis ſit ducatos duos. duc. 2.
Et pdicta nõ uédicẽt ſibi locũ ubi inſtrm uel ſnia pronunciat exequẽda uel exequendũ & eius exequtio cõmittit pro cuius extractione debeãtur bononni ſex. boñ. vi.
De productione cuiuſlibet inſtrumenti denarios ſex. den. vi.
Quod inſtrumentum non teneatur regiſtrari in actis niſi de uoluntate producẽtis quod ſi regiſtratum fuerit: ſoluatur pro qualibet facie ut ſupra.
Si autem aliqua alia petitio otetenus facta fuerit coram aliquo officiale & in actis regiſtrata tunc ſoluatur dicto notario pro facie ut ſupra in alia petitione factum eſt.
Itẽ de quacũq; pductione quæ fieret in cã principali ſiue appellationis: & eſſent plura uno cõteſtu ſimul pducta a duabus ſcripturis ſiue inſtris ſupra ſoldos duos. ſol. 2.
Pro qualibet citatione etiam cum accuſatione contumacie tantũ dena.ſex. den. vi.
Pro proclamatione debitoris contumacis denarios ſex. den. vi.
Si uero quis ſe preſentauerit contra plures in eodem termino in plurium contumatiam ſimul accuſauerit habeat tantum pro rogito ſi ſimul & ſemel notarius prædictorum qui contumatiam ſcripſerit: quam ſimul & ſemel ſcribere teneatur ſi cõmodius fieri poteſt denarios ſex. den. vi.
Item pro petitione facta contra contumacem ſiue reali ſiue perſonali ut pronuncietur contũmax & mittatur in poſſeſſionem bonorum & pro cõmiſſione facta plazario & hoc a decem libris ſupra ſoldos duos. ſol. 2.
A decem uero libris infra non requiratur proclamatio neq; pronunciatio inſcriptis niſi commiſſio ſola iudicis & hoc caſu accipiat pro cõmiſſione tenute a tribus libris infra denarios ſex. den. vi.
Abinde uero ſupra uſq; ad decem libris incluſiue ſoldum unum. ſol i.
Pro littera grauaminis & commiſſionis fiende plazario denarios ſex. den. vi.
Pro relaitone tenure denarios ſex. den. vi.
Pro cõmiſſione facta plazario q; notificet tenutã debitori acceptã & eidẽ pręcipiat q; eam releuat & eundẽ citet ad omnes actus futuros denarios ſex. den. vi.
Pro extractione extimatorum de buſſolo denarios ſex. den. vi.
Pro telatione extimatorum & iuramento ipſorum ſoldum unum. ſol. i.
Pro productione expenſarum ſoldum unum ſi non regiſtrentur. ſol. i.
Si uero regiſtrentur ſoluatur per faciem ut ſupra.
Pro notario qui erit rogatus de taſſatione expenſarũ ſoldum unum. ſol. i.
Pro productione petitionis ſecundi decreti ſoluatur prout ſupra in libellis & petitionibus diſpoſitum eſt.
Pro ſententia uero dationis inſolutum ex ſecundo decreto & pro eius rogito ſoluatur prout ſupra diſpoſitum eſt in ſententiis diffinitiuis.
Pro productione appellationis & reductionis ad arbitrium boni uiri ſoluatur ut ſupra in productione libellorum diſpoſitum eſt.

Procopia

Pro copia cuiuſlibet actus & cuiuſlibet ſcripture producte in iudicio cuiuſcũq; quãritatis & conditionis exiſtat in publicã formã ſiue nõ exceptis ſentẽtiis de quibus ſupra diſpoſitum eſt habeat & habere debeat pro qualibet colũna ſeu facie prout ſupra inteſtibus & atteſtationibus dictum eſt ſoldum unum. ſol. i.

¶ Item ꝙ õia quæ producunt̃ in iudicio tã ex parte actoris ꝗ rei nõ regiſtrent̃ inuita parte. Excepta petitione ſiue libello exceptionibus replicationibus/& ſimilibus & exceptis capitulis poſitionibus & iterrogatoriis/& exceptis inſtrumẽtis de quibus ifra in ſecundo libro ſub rubrica quod inſtrumẽta publica & excepto ſi aliquod inſtrm ſeu aliquod aliud ꝓduceret̃ per aliquã partiũ & ꝓductione facta uellet ſibi reſtitui ante finitã cauſam ſeu ante ſententiã latã ſeu poſt ꝙ tunc/& eo caſu notarius teneatur & debeat illud inſtrumentum uel aliquod aliud productum regiſtrare in actis & tunc ſibi ſoluatur prout ſupra de aliis regiſtrationibus dictum eſt.

Item quia multotiens occurrunt uaria & diuerſa acta in iudiciis fieri: quæ aliqñ producuntur in inſcriptis/& aliquãdo uerbotenus fiunt de his quæ ꝓducunt̃ inſcriptis ſoluatur prout ſupra in productione inſtrumentorum diſpoſitum eſt.

Pro aliis uero uerbotenus expoſitis actitatis in iudiciis & in actis redactis per dictos notarios ſoluat̃ ad colũnã ſeu faciẽ ꝓut ſupra diſpoſitũ in aliis regiſtrãdis: & ne aliqua fraus excogitet̃ ſit eſſeq; debeat quælibet facies oium de qbus ſupra diſpoſitũ eſt triginta lineaꝝ uel abinde ſupra & qlibet linea ſit & eſſe debeat lraꝝ numero cõpetẽti ad arbitriũ iudicis & ſi in dictis ſcripturis & copiis de quibus ſupra ſit mẽtio nõ eſſet numerus dictaꝝ lraꝝ & lineaꝝ in cõpetenti numero ut ſupra tũc reducant̃ & reduci debeãt dicte ſcripture & copie ad numerũ ſupra proxime prætaſſatũ pro quibus eo modo quo ſupra diſpoſitum eſt fiat ſolutio.

Pro inſtrumento procure & cure & actorie: & pro eorum rogitis pro quolibet ipſorũ ultra cartham ſoldos duos. ſol. 2.

Item pro inſtrumento ſyndicatus ultra cartham ſoldos quatuor. ſol. iiii.

Pro inſtrumento pacis ultra cartham ſoldum unum. ſol. i.

Pro ſupplicatione dũmodo non ſit unius faciei ſoldum unum. ſol. i.

Si uero fuerit unius faciei integre uel abinde ſupra ſoldos duos. ſol. 2.

Pro rogito cuiuſlibet inſtrumenti: & contractus cuiuſcunq; quantitatis exiſtat niſi excedat ſcripturam unius faciei ſoldum unum. ſol. i.

Si uero exceſſerit ſcripturã unius faciei quãtũcũq; ſit magna ſoldos duos. ſol. 2.

Pro quolibet inſtrumento decem librarum & abinde infra ſoldos quinq; ſol. v.

Abinde uero ſupra uſq; ad uiginti quinq; libras ſoldos octo. ſol. viii.

Abinde uero ſupra uſq; ad centum libras ſoldos decem. ſol. x.

Abinde uero ſupra uſq; ad ducẽtas quinquaginta libras ſoldos quindecim. ſol. xv.

Abinde uero ſupra uſq; ad quingentas libras ſoldos uigintiquinq;. ſol. xxv.

Abinde uero ſupra quantũcunq; fuerit ducatum unum. duc. i.

Pro teſtamentis & aliis ultimis uoluntatibus dotibus & inuentariis ſoluatur ut ſupra in ſententiis declaratum eſt.

Itẽ ꝙ quilibet notarius ad aliqd̃ officiũ deputatus ſeu quilibet alius notarius cuiuſcũq; cõdictionis exiſtat nõ poſſit nec debeat aliquid exigere uel accipere ꝑ ſe uel aliũ niſi ut ſupra declaratũ eſt pœna & bãno.xxv.lib. cuilibet ꝯtra faciẽti in quã ipſo iure icurrat.

¶ Item ꝙ quilibet Notarius requiſitus ad inſtantiã alicuius cuiuſcũq; cõditionis exiſtat teneatur & debeat ſuſcipere rogitũ cuiuſcũq; inſtrumenti uel cõtractus ſub pœna prædicta niſi iuxta cauſa fuerit impeditus a iudice qui pro tpe fuerit declarãda.

Quod notarii nõ debeãt pro aliquo iteruenire in iudicio uel pcurare. rub. 71.

ITem ſtatuerũt ꝙ quicũq; fuerit notarius cõis ad ciuilia uel ipſum officiũ exercuerit durante ipſo officio ex parte actoris uel rei procurando uel defendendo uel alio quoquomodo in iudicio iteruenire nõ poſſit ſub pœna decẽ lib. & Iudex uel Vicarius Ptãtis ex ſuo officio a pdictis repellere teneat᷑. Et ſi aliquis ɔtrafecerit uel exercuerit ſit irritũ & inane niſi ꝓ pr͞e matre filiis & qualibet alia pſona in eadẽ dõmo ſecũ moräte.

Quod Notarius rogatus de ultimis uolũtatibus teneat᷑ infra octo dies notificare debẽtibus recipere aliquid ex his ultimis uoluntatibus. rub. 72.

STatuerunt etiã ꝙ notarii qui fuerint rogati de teſtamẽtis uel de aliis ultimis uolũtatibus teneant᷑ infra octo dies a tẽpore mortis teſtatoris notificare oĩbus debentibus ex ipſis ultimis uoluntatibus aliquid recipere quid & quantũ recipere debeãt & hoc ſi debẽtes recipere fuerint in ciuitate uel comitatu Piſauri alias ſufficiat notificarẽ Poteſtati uel eius Vicario palã & ſemper debeat fieri talis notificatio expenſis debentis recipere. Et pro notificatione ſi eam in ſcriptis dederit habeat ſex denarios pro qualibet notificatione de qua notificatione facta per ſe uel aliũ credatur ſacramento ipſius notarii. Et notarii qui contrafecerint in prædictis uel aliquo prædictorum ſoluant nomine banni quadraginta ſoldos ꝗ.

Quod Notarii teneantur inſtrumenta & acta in eorum quaternis regiſtrare: quibus regiſtris adhibeatur plena fides. rub. 73.

ITem ſtatuerunt ꝙ Notarii cõmunis qui fuerint ad bãcũ Poteſtatis Iudicis uel militis teneãtur & debeãt procurationes curas tutelas ſyndicatus & actorias & ſimilia inſtrumẽta eoꝝ eis producta in aliqua cauſa per aliquẽ in eoꝝ quaternis regiſtrare & dictũ regiſtrum pro autentico & publico habeatur & Notarii qui infra quintam diem a tẽpore productionis nõ fecerint pdicta ſoluant nomine bãni decem ſol. ꝗ.

Quod nullus Notarius moretur intra ſtangã banchi. rub. 74.

QVod nullus Notarius moretur ad ſcribendũ intra ſtangã palatii cõis niſi notarii ad ciuilia deputati ubi & qñ ius redditur niſi eſſet a iudice uel a notario aliquãdo uocatus & ſtatim cõpleta ſcriptura uel cauſa expedita pro qua uocabitur exire ſtangam teneatur pœna decem ſol. pro qualibet uice.

Quod Notarii teneantur & debeant omnia inſtrumẽta de quibus fuerint rogati diſtincte de uerbo ad uerbum in eoꝝ quaternis ponere. rub 75.

STatutum eſt ẽt ꝙ Notarii qui rogati fuerint de quibuſcũq; ſcripturis anteq̃ ſcribant in publicam formã debeant ſcribere in ſuis quaternis diſtincte & de uerbo ad uerbum omnia de quibus fuerint rogati: & ꝙ tales quaterni perpetuo permaneant penes eos & ſemper in talibus quaternis notarii teneantur ſcribere nomen ſuum & proprium ſignũ apponere & quis contrafecerit ſoluat uice qualibet decem ſoldos & nullus notarius uadat per ciuitatem ſine penna & calamario ad latus & cattha bãbacina ad ſcribendũ: & contrafaciens pro uice qualibet in decẽ ſol. ꝗ. cõi cõdãnet᷑ & habeat

locũ

locū in exercētibus cōiter artē notariæ. Et notarii teneant̃ ſub pœna.xx.ſol.infra octo dies poſtq̃ fuerint rogati de aliquo cōtractu ſi quātitas in cōtractu deducta uel ualor rei aſcenderit ultra quātitatē decē lib. ipſum cōtractum cōplere & in publicā formam reducere ſine requiſitione contrahentiū uel illoꝝ ad quos pertinet niſi fuerint impediti euidēti ĩpedimēto: & ille cuius fuerit cōtractus uel ad quē pertinebit in ipſo termino teneat̃ ſoluere ipſi notario pciū debitū euiſdē & idē itelligat̃ in notariis habētibus ꝑtātē exēplādi rogita notarioꝝ ꝑ mortuoꝝ niſi alias fuerint in pub.formā redacta & extracta

Quod Notarii in confectione inſtrumentorum diſtincte ponant milleſimum inditionem. &c. rub. 76.

ORdinatum eſt ꝙ Notarii in cōfectione inſtrumentoꝝ de quibus fuerint rogati ponant diſtincte numerum inditionis & tempus & quantitatē pecunie nominate in ipſis uidelicet per ſyllabas nō autē per litteras abreuiando & qui contrafecerit ſoluat nomine pœnæ uiginti ſoldos raueñ.

Quod quilibet Notarius de ciuitate & comitatu Piſauri qui uocabit̃ ad ſcribendum teſtamentum uel aliquā aliā ultimā uolūtatē teneatur dicere Teſtatori ſi uult aliqd relinquere pro reparatione portus & eccleſiæ maioris. rub. 77.

STatuerunt etiā ꝙ quicūq; Notarius de ciuitate uel comitatu Piſauri uocatus fuerit ad ſcribendū aliquod teſtm̄ uel aliquā aliā ultimā uoluntatē dicete & memorare teſtatoribus teneat̃: ſi uoluerit aliquid relinquere pro reparatione portus & maioris eccleſiæ ciuitatis Piſauri ſub pœna uiginti ſoldoꝝ ꝟ. Et ſi ꝑdictus teſtator aliqua relinquere ꝑdictis locis uel alicui alii loco monaſterio uel eccleſiæ: idem notarius dare particulam prædictis ad quos pertinent relicta pro precio pro quo dare tenentur hominibus ciuitatis comitatus Piſauri ſecundum formam ſtatutorum.

Quod Notarii qui aliquas teſtificationes recipient ipſas prius in eorum libris annotare debeant. rub. 78.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnes Notarii qui aliquas teſtificationes recipient ipſas prius in eoꝝ quaternis uel carthis: quæ penes eos remaneāt anotare & ſcribere teneant̃ & qui cōtrafecerit ſoluat noie banni quadraginta ſol. ꝟ. Et quilibet poſſit accuſare & habeat medietatē bāni & idē ſeruetur in præceptis & carthis procurationum & debitorum. Et ſi merchatores ciuitatis Piſauri noluerint ꝙ notarii ſcribant carthas debitorum & præcepta in eorum quaternis ꝙ de illis etiam rogita facere teneantur.

De Notario qui aliena rogita exemplare uoluerit ꝙ prius procuret licentiam a conſilio. rub. 79.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ aliquis notarius ſi peteret cōcedi ſibi licentiā a cōſilio generali ciuitatis Piſauri exemplandi & publicādi rogita ſiue protocolla alicuius notarii mortui: hoc ordine ꝓcedat̃ ꝙ primo talis petēs fidē faciat Poteſtati uel eius Vicario de conceſſione dictoꝝ protocolloꝝ eidē facta per heredes notarii mortui uel per tutores uel curatores eoꝝ heredū uel per ipſum qui mortuus eſt: & Poteſtas habita fide de ꝑdictis proponat uel proponi faciat in cōſilio generali & ſecundū ꝙ cōſultū fuerit & obtērū per partitū factū in ipſo cōſilio debeat reformari. Et ſi cōtigeret in tali cōſilio obtinere ꝙ talis petens habeat licentiā per eū petitā quod factū erit per eum plenā obtineat firmitatē/ac ſi factū eſſet per eū qui de ipſis rogatus fuerit. Qui notarius ſubrogatus teneat̃ facere mentionē de notario qui talē reformationē & licentiam

ſcripſerit & credat publicationi notarii dicẽtis ſe licentiã a cõſilio habuiſſe. Et ſi contigerit aliquẽ notariũ lõga infirmitate grauatũ eſſet quæ determinari debeat arbitrio iudicantis uel ſacramẽto ipſius infirmi uel ſi notarius eſſet multũ ſenex & tunc cũ auctoritate iudicis cõmunis poſſit cõmittere alteri notario de terra complẽdi rogita ſua in totum uel in partem & quod factum fuerit per talẽ notarium cui cõmiſſum fuerit ualeat prout ſi factum fuiſſet per ipſum notarium qui talia facere cõmitteret.

Quod ſi aliquis electus fuerit ad aliqđ officiũ ad breuia & ipſum officiũ acceptauerit ipm officiũ debeat per ſe & nõ per aliũ ſubrogatũ exercere. rub. 80.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ ſi aliquis electus fuerit ad aliquod officiũ ad breuia & ipſum officiũ acceptauerit ipſum officiũ facere teneat̃ & nõ ꝑ ſubrogatũ niſi infirmitas accidens ſupuenerit uel alius caſus inopinatus de quibus credi debeat eiuſdẽ officialis ſcr̃o.

De aſſignatione & annotatione rogitoꝝ notarioꝝ defunctoꝝ. rub. 81.

STatutum eſt ꝙ Poteſtas ciuitatis Piſauri uel eius Vicarius uinculo ſacramẽti teneatur ad domũ uniuſcuiuſq; notarii moriẽtis uel a medicis deſidati mittere unũ ex ſuis officialibus rogita dicti notarii in capſis uel aliis rebus bene clauſis mittere & mitti facere ipſaſq; capſas & rogita ſub fido ſigillo ſigillari ac ſub pœna ſuis heredibus ꝑcipere ꝙ ipſa rogita capſas & res nõ aperiãt nec aperta permittãt donec ipſa rogita alteri notario per inuentariũ iuridice per cõplenda & publicãda fuerint aſſignata quæ aſſignari faciat Poteſtas uel eius Vicarius infra mẽſem a die obitus notarii ꝑbati.

Quod libri condemnationum criminalium ſtent penes notarium ſuper cancellationibus deputatum. rub. 82.

STatutũ eſt ꝙ libri cõdẽnationũ criminalium ſemper penes notarios deputatos ſuper cancellationibus ipſaꝝ cõdẽnationum ſtare debeant & manere.

Quod Notarii deputati ſuper cancellationibus condẽnationũ teneantur infra decem dies nomina condẽnatorum dare in ſcriptis militi. rub. 83.

ORdinauerunt etiã ꝙ Notarii deputati ſuper cancellationibus cõdẽnationũ teneantur infra decẽ dies a die latarũ cõdẽnationũ oĩa ſingula nomina condẽnatoꝝ & eoꝝ fideiuſſoꝝ deſcribere cũ quãtitatibus in quibus latæ ſunt & qualitatibus delictoꝝ & ea ſic deſcripta infra dictum terminũ militi Poteſtatis qui pro tẽpore fuerit cõſignare debeãt ut de illis exequtionẽ celeriter facere ualeat & exinde nõ poſſit exequtionis nõ factæ excuſationẽ ꝑtextu ignorantiæ allegare ſub pœna decẽ lib. deñ. ꝝ. pro quolibet dictoꝝ notarioꝝ & uice qualibet ſine diminutione aliqua ſi cõtrafecerit perſoluẽda. Teneant̃ etiã dicti notarii ſaltem bis in anno quolibet inchoando de menſe Ianuarii. v3. primus menſis cuiuſlibet ſemeſtris dicti anni extractus & Rubricas oium cõdẽnationũ de quibus exequtio facta tunc nõ foret diligẽter ſcribere cũ noibus cõdẽnatoꝝ & eoꝝ fideiuſſoꝝ quãtitatibus & qualitatibus ut ꝑferẽt & ipſas Rubricas ſimiliter militi Poteſtatis qui pro tẽpore fuerit dicto primo menſe ante dicti ſemeſtris anni cuiuſlibet tradere & cõſignare ipſumq; militẽ monere ut circha exequtionẽ ipſaꝝ cõdẽnationũ ſolicite uigilet & intẽdat quod ſi ipſi notarii facere neglexerint dictã pœnã decẽ libraꝝ pro quolibet exigẽdã ſine diminutione aliqua uice qualibet incidãt ipſo facto teneant̃ & debeãt ſub iam dicta pœna ſcribi ſibi facere per dictũ militẽ quomodo nomina dictoꝝ cõdẽnatoꝝ ipſi militi ꝑſentauerit dictãq; ſcripturã penes ſe retinere ad ipſius notarii cautellã & fidẽ & declarationis præſentationis prædictæ.

De cõdẽnationibus

De cõdẽnationibus in duobus libris de cætero cõſcribẽdis. rub. 84.

STatuerunt ẽt ad obuiandũ fraudibus & malitiis quæ ſuper cõdẽnationibus & libris condẽnationũ perpetrari poſſe uideanť: ꝙ de cætero duo libri ſiue quinterni condẽnationũ expenſis cõis quo ad carthas cura & ſollicitudine Poteſtatis ſeu Iudicis maleficioꝝ: & per ipſoꝝ notarios habeanť & fiant: quoꝝ unus ſit & eſſe debeat apud notariũ ſuper cancellationibus deputatũ: alter uero penes cãcellariũ cõis: & circha finẽ cuiuſlibet mẽſis cancellarius cõis accipiat librũ cõdẽnationũ penes ſe exiſtentẽ & coram Poteſtate uel Vicario pñte depoſitario generali cõis cõdẽnationeſq; in libro ipſius depoſitarii exacti reperirenť per totũ illũ mẽſem & cãcellate per notariũ ſuper cãcellationibus deputatũ in libro: qui remanet penes ipſum notariũ eodẽ modo & forma cãcellari debeat cãcellarius cõmunis. Et Poteſtas qui pro tẽpore fuerit ꝑdicta obſeruari faciat ſub pœna centum libraꝝ rauenatũ de ſuo ſalario ſi negligens fuerit in ꝑdictis.

De ſalario ſoluẽdo Notariis pro cãcellationibus cõdẽnatoꝝ. rub. 85.

ITem ſtatuerunt ꝙ Notarii deputati ſuper cancellationibus cõdẽnationũ ultra ſalarium infra ꝑtaxatũ nullatenus accipere poſſint pœna & bãno centũ ſoldoꝝ rauenatum cuilibet cõtrafaciẽti pro qualibet uice: ſibi de facto auferẽda pro qualibet condẽnatione uſq; ad centũ excluſiue ſoldos accipere poſſint unũ ſoldũ. Abinde uero ſupra uſq; ad decẽ libras ſol. duos a decẽ libris uſq; ad .xxv. quatuor ſoldos a .xxv. libris uſq; ad .50. ſol. vi. a quinquaginta uſq; ad centũ libras ſol. octo. A centũ uero libris ſupra quantũcunq; fuerit ſoldos decem: & illud nullo modo excedere poſſit: niſi eſſet corporalis ad mortem: quo caſu uſq; ad unum ducatum poſſit accipere: & hoc idem ſeruetur per notarios maleficiorum qui proceſſus ante ſententiam circũdauerint.

Quod cõdẽnationes nõ cancellentur prætextu gratie niſi primo producatur inſtrumentum pacis. rub. 86.

ORdinauerunt etiã ꝙ notarii deputati ſuper cancellationibus condẽnationũ nõ poſſint neq; debeãt quoquomodo ꝯdẽnationes aliquas cãcellare ꝑtextu gratie facte /a/ dño: niſi primo eis notariis uel alteri eoꝝ productũ fuerit inſtrm̃ pacis & remiſſionis facte ante gratiã habitã uel ea die in qua gratiã habuerit. Et qui cõtra pñs ſtatutũ cõtrafecerit icurrat in pœna .xxv. lib. boñ. ipſo facto auferẽdã ſine diminutione.

De modo & forma tenenda in cancellationibus condemnationum per Notarios deputatos. rub. 87.

ITem ſtatuerunt ꝙ Notarius deputatus ſuper cancellationibus condẽnationum nõ poſſit nec debeat aliquã cancellationẽ cõdẽnationis facere niſi modo infraſcripto uidelicet anno menſe: & die quo fit ipſa cancellatio de dicta cõdẽnatione & cui facta eſt ſolutio & de quantitate ſi contigerit condẽnationem fieri. Et poſt modum ſubſcribat nomẽ ſuum ipſe notarius. Et ſi cõtrafecerit in aliquo ꝑdictoꝝ in decẽ libris cõmuni cõdãnetur & ab officio repellatur. Et ſi aliqua cõdẽnatio fuerit aliter facta & cãcellata nõ habeatur pro cancellata: ſed potius poſſit exigi & recuperari pro cõe Piſauri.

De modo & forma recipiendi denunciationes & qualiter notarius maleficiorum ſe habere debeat. rub. 88.

FIrmiter ſtatuerũt ut accuſationes & denũciationes in ſcriptis date celari nõ poſſint ꝙ quilibet accuſator uel denũciator teneať facere & facere debeat duas accuſationes uel denunciationes unã quaꝝ porrigat & pñtet notario maleficioꝝ & aliã no

tario deputato ſup cācellationibus cōdēnationū & eodē die quo notarius cācellationū
teneaṫ & debeat ipſas accuſatiōes recipere in uno libro ꝑſcribere nullā mercedē recipiē
do pœna .x. lib.ꝝ. uice qualibet. Et Poteſtas Vicarius & notarius maleficioꝝ aliter ac
cuſationes & denunciationes recipere nō debeāt. Et ꝙ idē Poteſtas & Vicarius ſuper
aliqua cā uel denūciatione nō ꝓcedāt niſi prius fecerint ipſam accuſationē uel denūcia
tionē ſcribi per ipm notariū ſup cācellationibus deputatū. Et ſi cōtra p̄dicta uel aliqđ
p̄dictoꝝ factū fuerit proceſſus & quicquid ſequereṫ ex eo ſit ipſo iure nullū. Et ſi di
cti Poteſtas uel Vicarius propter culpā uel negligētiā ipſoꝝ dānificare cōmune uel ali
quā ſingularē perſonā cōſeruare debeāt indēnē cōmune uel ipſam perſonā. Et nihilo
minus in decē lib. rauenatū cōi cōdānenṫ. Et ſi per modū inquiſitionis procederetur
per dictū poteſtatē uel eius officiales teneaṫ notarius maleficioꝝ inquiſitionē ponere
in quinterno priuſq̄ ab inquiſito excuſationē recipiat. Addiciētes ꝙ ſi denūciatio ali
qua porrecta fuerit per aliquē ex denunciatoribus deputatis ad denunciandum & pro
ſcriptura taliū denunciationum aliquid ſolueret ꝙ id quod ſoluerit ſibi reſtitui debeat
per denunciatū illico de facto ſi fuerit repertus culpabilis de cōtentis in denūciatione
uel aliquo ipſoꝝ. Si uero abſolutereṫ talis denunciatus tunc tali denunciāti reſtitui de
beat per eum qui ſibi talem denunciationem fieri fecit alias ſoluatur per cōmunē ſiue
vniuerſitatem cuius fuerit talis denunciator.

Quod copia accuſationis uel denunciationis debeat dari inquiſito uel accuſato
de maleficio: ſi per eum petita fuerit. Et ꝙ Notarii maleficioꝝ pro ſcripturis
nihil percipere poſſint. Et ꝙ Poteſtas nō poſſit aliquē actū facere in requiſi
ta parte: nec ei mādare ut ſingulis diebus & horis intereſſe debeat. ru. 89.

STatutū eſt ꝙ Poteſtas & eius Vicarius ad petitionē cuiuſcūq; cōtra quē proce
deretur ſuiq; procuratoris uel aduocati teneaṫ anteq̄ a tali accuſato cōfeſſionē ex
torqueat copiā totius proceſſus facti & formari cōtra eū dare & cōcedere & terminū
ꝓfigere ad opponendū. Ita tn̄ ꝙ talis accuſatus copiā proceſſus petēs uel perſe uel aliū
primo & ante oīa ſatiſdare debeat de iudicio ſixti & iudicato ſoluēdo: quod ſi ſecus fie
ret ꝓceſſus ſit ipſo iure nullus & quicquid poſt talē petitionē ſequereṫ: & habeat locū
hoc ſtatutū in accuſationibus tm̄ ordinarie ꝓpoſitis: quo caſu accuſatus ſatiſdare debeat.

Quod Poteſtas & eius Vicarius: & Notarius maleficioꝝ teneātur dare copiam
accuſationis inquiſitionis uel denunciationis. Et ꝙ Notarius maleficiorum
nihil percipere poſſit. rubrica. 90.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas Vicarius Notarius maleficioꝝ qui pro tēpore fuerint
teneanṫ & debeāt dare copiā accuſationis inquiſitionis & denunciationis cuilibet
accuſato denunciato uel inquiſito uel ſaltim promittere ꝙ dictus accuſatus inquiſitus
uel denunciatus accipi faciat & ipſoꝝ oſtēſionē facere aduocato uel procuratori ipſoꝝ
ut deliberare poſſit quid habeat facere ſuper eis & ſi aliter factum fuerit proceſſus &
quicquid ſequereṫ exinde nullā obtineat roboris firmitatē. Et ꝙ notarii ſupradicti pro
p̄dictis uel aliquo ipſoꝝ uel receptione fideiuſſoꝝ ſuper accuſatione inquiſitione & de
nunciatione pro excuſatione ſeu pro defenſione ipſius accuſati inquiſiti uel denunciati
uel aliis actibus in ipſis cauſis criminalibus fiēdis nullā poſſint accipere pecuniā & qui
cōtrafecerit ſoluat noīe bāni decē lib. & facta per eum uel eos tā ſuper p̄dictis q̄ aliis
quo ad p̄iudiciū ipſius accuſati inquiſiti uel denūciati nullius ualoris exiſtat: nec poſſit
Poteſtas

Poteſtas & Vicarius ſuper ꝓdictis tecipere teſtes publicare atteſtationē uel aliquē aliū actum facere irrequiſita parte contra quam fieret proceſſus niſi per partem huiuſmodi licentia eis cōcederetur & idem intelligatur in oībus aliis iuriſdictionem notionem uel cognitionē habentibus. Nec poſſint Poteſtas & Vicarius ꝓdicti uel alius officialis mādare partibus ꝙ nō diſcedat de palatio & in qualibet hora diei adeſſe debeant in palatio quādo ius redditur: ſi cōtingeret ꝙ pars accuſata denunciata uel inquiſita uel cōtra quā aliquo modo procederet nollet ꝙ procedi poſſit eo abſente. Et ſupradicta locum habeant in primis ſcripturis de quibus nihil accipere poſſit ut ſupra dictum eſt. De ſecundis uero ſcripturis hoc eſt de copiis poſſit notarius prædictus maleficioꝝ ſibi ſoli facere ſecundū tamen formā ſtatutoꝝ de ſalario ſcripturaꝝ loquentiū in electione tamen ſit parti accuſate / inquiſite, uel denunciate an uelit habere copias a notario maleficioꝝ an ab alio notario ciuitatis: quo caſu notarius maleficioꝝ teneatur copiam deſcribi facere ipſoꝝ omniū: quæ actitata eſſent in dicto proceſſu.

Quod Poteſtas nō poſſit cogere aliquem ad dandum pignora uel depoſitum dūmodo offerat idoneas cautiones. rub. 91.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas nō poſſit aliquē cogere ad dandū pignora depoſitum uel aliquā aliā rē mobilē uel imobilē dūmodo offerat idoneas cautiones ſuper proceſſibus habitis cōtra eum: & ſi contrafecerit ipſe uel aliquis eius officialis ſoluat noīe bāni centū lib. ꝶ. uice qualibet. Poſſit tñ ipſe poteſtas uel eius officialis quomodolibet inquiſitos denunciatos uel accuſatos de aliquo maleficio cogere ad fideiubendū de cōdemnatione ſoluenda uel de ſe repræſentando ut in ſtatuto. 95. infra.

De non cogendo aliquem ad ſoluendum aliquam pecuniam niſi primo condēnatio facta fuerit ſolemniter. rub. 92.

FIrmiter ēr ſtatuerūt ꝙ Poteſtas qui pro tēpore fuerint iudices & oēs alii officiales eoꝝ uinculo ſacramēti nō poſſint neqꝫ debeant aliquē ciuē Piſauri uel comitatinū cogere ad ſoluendū uel deponendū quantitatē aliquā pecunie occaſione mulcte pœne ſiue inobedientie uel delicti niſi cōdēnatione ſolēniter facta in conſilio generali ut moris eſt. Et unicuiqꝫ liceat impune reſiſtere & nō obedire poteſtati ſuiſqꝫ iudicibus & aliis ſuis officialibus ſi cōtra ꝓdicta aliquid fecerint uel mandauerint. Et hoc ſtatutum obſeruare teneantur Poteſtas iudices & officiales ciuitatis Piſauri pœna quinquaginta lib. ꝶ. poteſtati. xxv. libraꝝ iudicibus decem libraꝝ rauenatū: aliis officialibus de eoꝝ ſalariis pro uice qualibet cōmuni Piſauri & per ipſos perſoluendo. Addiciētes tamen ꝙ ꝓdicta nō habeāt locū in inuentionibus factis per militē de pertinentibus ad eius officiū: in quibus de facto ſine cōdēnatione aliqua delinquētes cōpelli poſſint ſine condēnatione aliqua ad ſolutionem eorum in quibus per ſtatuta teneantur ad ſoluendam pœnam pro dictis inuentionibus.

Quod aliquis carcerari nō poſſit pro aliquo maleficio ſi fideiuſſores idoneos dederint de delicto in quo inquireretur. rub. 93.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas & eius Vicarius nō poſſint aliquem in inferiori carcere carcerare, nec in palatiū cōmunis perſonaliter detinere ſi ille cōtra quē procederetur poterit dare: & dabit idoneos fideiuſſores ſuper delictis de quibus inquireretur contra eum niſi pro maleficiis pro quibus quis eſſet perſonaliter puniendus pœna centum librarū rauenatum de ſuo ſalario perſoluenda.

Quod carcer cõmunis debeat uendi pro cõmune & quid accipere poſſit cuſtos carceris ab incarceratis. rub. 94.

ITem ſtatuerunt ꝙ de cætero carcer cõis debeat uendi pro cõmune & plus offerẽti cõcedi. Et ille qui cõtigerit dictũ officiũ habere dare debeat idoneos fideiuſſores. Et ꝙ aliquis de familia Poteſtatis nõ poſſit dictũ officiũ habere ſub pœna quinquaginta lib. ꝗ. cõi applicanda. Et ꝙ aliquis biroarius nõ poſſit habere aliquid pro cuſtodiendo aliquẽ in palatio cõis uel alibi ſub pœna centũ ſoldoꝝ exigẽda a cõtrafaciente & ꝙ ſpecialis carcer haberi debeat in quo mulieres quæ cõtingũt rõnabilr detineri cuſtodianẽ abſq; ſocietate uel aliqua cuſtodia aliquoꝝ hoium: ſed tãtũmodo mulieꝝ uel ſaltẽ ꝙ claues dicti carceris a ueſperis uſq; ad horã miſſaꝝ apud aliquas idoneas mulieres circa plateã habitantes debeãt permanere & deputatus ad dictã cuſtodiã habeat & habere debeat prima die qua quis carceratus fuerit ab ipſo carcerato ſol. quatuor & pro ſecunda die ſol. duos ſic pro tertia & quarta die uſq; ad ſũmã. x. ſol. incluſiue accipere poſſit & nõ ultra quãtũcũq; ſteterit talis incarceratus in carceribus. Et hoc ſi talis carceratus fuerit a quãtitate. L. lib. infra. Si uero pro ſũma excedẽte ſummã. L. lib. fuerit incarceratus uel in ipſis carceribus recomendatus pro dicta quantitate quinquaginta lib. uel abinde ſupra tunc accipere poſſit ultra dictam quãtitatẽ. x. ſol. ſoluẽdo ẽt. xx. ſol. pro ferris ſi ferramẽta dicto carcerato imponerentur uel mitterentur.

Quod Poteſtas teneatur fideiuſſorẽ recipere ab inquiſitis de maleficio ſi pœna pecuniaria ueniret imponenda pro tali maleficio. rub. 95.

STatuerũt ẽt ꝙ ſi proceſſus aliquis fuerit cõtra aliquẽ uel aliquos occaſione alicuius maleficii & fideiuſſores ab eis uel ab eo petaẽ liceat illi uel illis: qui fideiuſſoris cogerẽtur pſtare fideiuſſores inuenire & dare de repreſentãdo & Poteſtas & eius officiales teneantur talẽ fideiuſſorẽ recipere omni malitia & doloſitate remotis.

Infra quantum tempus cauſe criminales expediri debeant. rub. 96.

STatuerunt ẽt ꝙ ſiquis fuerit accuſatus uel denunciatus: & cõtra eum per inquiſitionẽ pceſſum teneaẽ & debeat Poteſtas & ſua curia infra quinquaginta dies cõputandos a die interpoſite accuſationis / denunciationis uel inquiſitionis ipſum cõdẽnare ſi fuerit cõdẽnãdus: uel eum abſoluere ſi fuerit abſoluendus alioquin elapſo termino pdicto ſit ipſo iure abſolutus tam ipſe q̃ fideiuſſores eius a pœna & a cõdẽnatione cõmuni applicãda quo uero ad dãnũ & intereſſe accuſationis denũciationis & inquiſitionis promotoris poſſit ultra dictũ terminũ procedi ad cõdẽnationẽ uel abſolutionẽ.

Quod Poteſtas non poſſit aliquem tormentare pro maleficio niſi pro his quæ continentur in ſtatuto. rub. 97.

STatuerunt ẽt ꝙ Poteſtas nõ poſſit aliquẽ tormẽtare pro aliquo maleficio niſi pro homicidio / latrocinio / proditione / falſitate / furto / ſacrilegio / incendio / robaria / fractura domoꝝ raptu mulieꝝ adulterio mulieꝝ nuptaꝝ & aliis grauibus maleficiis & maleficia intelligant grauia: quoꝝ cõdẽnatio excederet ſummã decẽ libraꝝ: pro quibus poni poſſit ad tormẽta ſi cõtra eũ haberet plena pſumptio uel publica uox & fama de pdictis uel aliquo pdictoꝝ cũ aliquibus inditiis uel pbatione unius teſtis. Et hoc debeat obſeruari a rectoribus & a iudicibus & uicariis & eoꝝ familiaribus & ab oibus aliis nõ obſtãte aliquo ſtatuto uel reformatione in ɔtrariũ. Cui uolumus p pñs ſtatutũ oimodo derogari. Et qui cõtra hoc ſtatutũ fecerit uel fieri faciat ſoluat noie bãni cẽtũ lib. ꝗ. pro uice q̃libet.

Quod

Quod Poteſtas teneaᷣ quolibet mēſe ſentētias dare in criminalibus & eas notificare infra quintā diem condēnationis. rub. 98.

ITem ſtatuerunt ꝙ rectores ciuitatis Piſauri qui pro tēpore fuerint teneanᷣ cōdēnationes & abſolutiones oī mēſe ſui regiminis facere de maleſitiis accuſationibus & denunciationibus inquiſitionibus & exceſſibus corā ipſis uel eoꝝ notariis factis & ꝓpoſitis bāno & pœna de ſuo ſalario.x.lib.ꝯ. Et ꝙ ipſe Poteſtas rector/ac eius vicarius teneaᷣ & debeat notificare ſeu notificari facere īfra quintā diē a die late ſniæ ꝯdēnaris per plazariū cōis pſonalr uel ad domū eoꝝ habitationis ſi in ciuitate uel comitatu domū habuerit ipſam ꝯdēnationē & quātitatē in qua cōdēnati ſunt ſub pœna iam dicta ſibi Poteſtati & Vicario eius iponēda pro qualibet uice qua per eos cōtrafactū fuerit.

Quod Piſaurenſes condēnandi pro aliquo maleficio non poſſint ad confinia mitti extra ciuitatem & diſtrictum Piſauri. rub. 99.

STatutum eſt ēt ꝙ ſi aliquis Piſaurēſis fuerit de aliquo crimine accuſatus uel denūciatus uel cōtra eum per inquiſitionē proceſſum conuictus nō exbāniatur: nec ad confinia mittantur extra ciuitatem Piſauri & eius diſtrictum: ſed debita pœna puniaᷣ in perſona uel rebus ſicuti delicti qualitas ſuadebit.

Quod criminaliter condēnati habeant terminum quindecim dierum ad ſoluēdum condēnationem/ad pœnam quarti pluris. rub. 100.

ITem ſtatuerunt ꝙ cōdēnati de cætero a Poteſtate & aliis officialibus cōis habeāt terminū.xv.dierū a die ſniæ late cōputatoꝝ ad ſoluendū cōdēnationē de eis factā: īfra quod tēpus inquietari nō poſſint. Quas ꝯdēnationes ſi tales cōdēnati nō ſoluerint depoſitario cōis Piſauri īfra dictū terminum teneanᷣ dicto cōi in quatro pluri eius in quo cōdēnati fuerūt uigore & occaſione delictoꝝ. Et quicūq; Iudex qui ſniam tulerit contra aliquē pro debito & exceſſu teneaᷣ & debeat ſub pœna.xxv.lib.de ſuo ſalario auferēda cōdēnare talē delinquētē in dicto quarto pluri ut dictū eſt ſi infra dictos quindecim dies nō ſoluerit & in eius ſnia mentionē facere de dicto quatto pluri. Addicientes ꝙ terminus ſupradictus.xv.dierū nō currat niſi a die notificationis facte perſonaliter uel ad domū habitationis ſi habitationē habuerit in ciuitate uel comitatu alias ſufficiat notificare ad feneſtras palatii cōis Piſauri per tubatorē cōmunis.

Qđ prās ſeu eius miles īfra mēſem teneaᷣ facere executionē ꝯdēnationū. rub. 101

ITem ſtatuerūt ꝙ poteſtas qui pro tēpore fuerit pœna.xxv.lib.ꝯ. de ſuo ſalario auferēda. Necnō miles ipſius pœna decē lib. ſibi militi imponēda ad quē ſpecialiter hmōi executiones ptinent teneāt & debeāt cōdēnationes latas tēpore ſui regiminis ac ſuoꝝ ꝑceſſoꝝ exigere infra unū mēſem a die quo ſibi noia cōdēnatoꝝ tradita & aſſignata fuerint per notarios ſuper hoc deputatos ut ſupra in proximo ſtatuto cōtinetur In quo tamen termino unius menſis nō cōputeᷣ tēpus.xv.dierū qđ daᷣ cōdēnatis ad ſoluendū eoꝝ cōdēnationes per formā ꝑcedētis ſtatuti. Si aūt lapſu dicti termini cōtigerit dicta noia aſſignari eiſdē. Et prædicta uendicent ſibi locū in illis condēnatis cōtra quos uel eius fideiuſſores poſſit executio realis uel pſonalis in totū uel in pte fieri.

De officialibus eligendis ad denunciandum maleficia. rub. 102.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri ne maleficia remaneant impunita duo officiales eliganᷣ & iurare teneanᷣ ad ſancta dei euāgelia denunciare infra tres dies a die cōmiſſi maleficii oēs & ſingulos qui maleficia cōmitte-

rent in futurū: quod ſi nō fecerint ſoluāt pro quolibet & uice qualibet.xl.ſol.ḡ. Et hoc locū habeat in oībus grauibus maleficiis & graue maleficiū itelligaᷤ ubi tangiᷤ pſona maou ferro/ligno/lapide/claua uel quolibet alio genere armoꝝ. Si uero grauia maleficia nō fuerint ſoluāt pro qualibet uice.xx.ſol. pro uerbis uero iniurioſis decē ſol. ḡ.

Quod officiales eligāᷤ ſup maleficiis & delictis in ciuitate Piſauri. rub. 103.

Item ſtatuerunt ꝙ quolibet anno quādo fiet cōſiliū generale pro eligēdis aliis officialibus eligantᷤ in cōſilio generali officiales infraſcripti qui habitēt in ciuitate Piſauri ſcilicet duo in quarterio ſancti Terentii: duo io quatterio ſancti archangeli: tres in quarterio ſancti Iacobi: & tres in quarterio ſancti Nicolai pro ſex menſibus qui teneantur denunciare/oēs rixas & maleficia in ciuitate Piſauri & eius burgis cōmiſſa & perpetrata ſiue quæ in futurū perpetrarentᷤ infra tertiā diē a die cōmiſſi maleficii uel delicti pœna & bāno quadraginta ſol. ḡ. pro quolibet officiale & uice qualibet cōtrafaciente & pro quolibet maleficio. Et hoc locum habeat in grauibus maleficiis & grauia maleficia intelligantᷤ put in primo pcedēti ſtatuto. Si uero grauia nō fuerint in.xx. ſol. ḡ. Pro uerbis uero iniurioſis in.x. ſol. ḡ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni. Et qlibet dictoꝝ officialiū habeāt pro ſuo ſalario.xx.ſol.ḡ.pro quolibet.

Quod officiales & ſyndici caſtroꝝ & uillaꝝ Piſauri teneantᷤ quolibet anno de menſe Ianuarii iurare de officio eoꝝ legaliter exercendo. rub. 104.

Statuimus etiā ꝙ cancellarii cōmunis Piſauri in principio cuiuſlibet anni de menſe Ianuarii cuiuſlibet anni teneantᷤ requirri facere ſingulas uniuerſitates caſtrorum uillaꝝ comitatus Piſauri ꝙ præſtent & tranſmittant corā Poteſtate & ſua curia omnes & ſingulos officiales dictāꝝ uniuerſitatū qui ex forma ſtatuti deputanᷤ qui promittāt & idonee caueāt de eoꝝ officio legaliter exercendo & habeat dictus cācellarius a qualibet uniuerſitate magna ſol. ſex a qualibet parua ſol. quatuor & a qualibet medioeri ſol. quinꝙ pro ſuo labore & mercede & nō ultra. Si uero dictæ uniuerſitates fuerint negligētes in pdictis cōdānenᷤ illa quæ negligēs fuerit pro qualibet uice io ſol. uiginti ḡ.

Quod quilibet uniuerſitas uillæ uel caſtri ſyndicum habere debeat in ciuitate Piſauri. rub. 105.

Ordinatum eſt etiā ꝙ quælibet uniuerſitas Caſtri uel Ville comitatus Piſauri de decē fumantibus & a decē ſupra ſyndicū hr̄e debeat in ciuitate Piſauri: quē eligere uoluerint & habere. Qui ſyndicus ſit ciuis & cōtinuus habitator in ciuitate pdicta & in eadē ciuitate uel comitatu collectā ſoluat. Qui ſyndicus ſemp eligaᷤ annuatim de menſe Ianuarii in principio regiminis Poteſtatis & duret eius officiū per totū annū. Et reſpōdere debeat pro uniuerſitate de qua fuerit ſyndicus tā p cōi ꝙ ſingularibus perſonis ſuper dānis datis & aliis oportunis pro tēpore occurrentibus neceſſario faciendis. Qui ſyndicus defendere debeat uniuerſitatē de qua fuerit ſyndicus ad petitionem dānoꝝ datoꝝ & pro aliis grauaminibus inferendis per Poteſtatē uel eius officiales uel alias perſonas. Et debeat Poteſtati uel Cancellario cōmunis Piſauri qui pro tempore fuerit & debeant in ſcriptis dare de meoſe Ianuarii officiales ſcilicet tabernarium/albergatorē/terminatores uiaꝝ/gualdarios/guardianos uictualiū/denunciatores rixarum: & ſimilia. Necnō debeat dictus ſyndicus corā dicto cancellario & domino Poteſtate iurare ſuper his obedite maodatis dñi Poteſtati & dare fideiuſſorē ſecundū morem ſolitum. Si aliqua uniuerſitas fuerit negligens uel omiſerit in habēdo uel negligēdo de

do de habēdo ſyndicū in ciuitate ut in ſtatuto cōtinet̃ in cētū ſoldis cōdānet̃. Et cuiliber cōpetat accuſatio. Et ꝙ nullus ultra duos ſyndicatus ualeat ꝑ ſe uel aliū directe uel indirecte clam uel palā uel alio q̄ſito colore eodē tēpore obtinere ſub pœna p̄dicta.

Q d̄ in quolibet caſtro comitatus Piſauri eē debeat unus hoſpitator. ru 106.

Item ſtatuerūt ꝙ in quolibet caſtro comitatus Piſauri eſſe debeat unus bonus homo qui uendat panē & uinū & teneat hoſpitiū ad hoc ut hoīes qui uadūt: & ueniunt comedere & bibere poſſint ſi eis neceſſe eſt. Et ſi nō eſſet in aliquo p̄dictoꝝ qui uoluntarie uellet uendere panē uinū & hoſpitari homines dicti caſtri teneant̃ unū eligere qui prædicta facere teneatur. Et ſi aliquod p̄dictorum caſtrorum cōtrafecerit ſoluat uniuerſitas ipſius caſtri cōmuni Piſauri pro banno decem libras. ꝗ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod officiales cōis Piſauri teneant̃ iurare forma infraſcripta. rub. 107.

Statuerunt etiā ꝙ oēs officiales cōmunis Piſauri iurent & iurare debeant ad ſancta dei euāgelia in generali cōſilio cōſeruare ſaluare & manutenere iura & res ipſius cōmunis & furtum nō facere de rebus cōmunis nec furtum fieri conſentire: & omnes res cōmunis pro poſſe recuperare.

Quod quicūq; fuerit officialis cōmunis Piſauri & ad manus eius ꝑuenerit de rebus cōmunis & bonis debeat dare fideiuſſores bonos. rub. 108.

Ordinatum eſt etiā ꝙ quicunq; fuerit officialis cōmunis apud quē ꝑuenerit de rebus cōmunis & bonis teneatur & debeat idoneę cauere de ſuo officio legaliter exercēdo & de cōſignando & reſtituendo cōmuni quicquid ad ipſum peruenerit uel peruenire poterit quē fideiuſſorem præſtet ſecundum qualitatem officii.

Quod capitanei generales comitatus Piſauri debeant ſatiſdare antequam ingrediantur officium. rub. 109.

Firmiter ſtatuerunt ꝙ quicunq; de cætero fuerit electus in capitaneū generalē aliquoꝝ caſtroꝝ comitatus Piſauri teneatur & debeat anteq̄ officiū exercere poſſit uel exercere inceperit uel poſſit idoneos fideiuſſores & ſufficiētes p̄ſtare de cōſignando & deponēdo omnes & ſingulas pecuniaꝝ quātitates quę ad eorum manus peruenerint occaſione dicti officii & de integraliter deponēdo & ſaldando oēs & ſingulas collectas: quæ eius tēpore ponerētur in dictis caſtris ſui capitaniatus & ſimiliter cętera alia onera ſui tēporis imponēda in dictis caſtris ſui capitaniatus depoſitariis cōmunis & aliis perſonis ad quas dictarum pecuniarum ſpectaret receptio.

Quod pecūnia cōis expēdi nō poſſit niſi ſeruata forma iſraſcripta. ru. 110.

Statuimus etiā ꝙ aliqua pecunia cōmunis expendi nō poſſit ſolui uel diſtribui niſi primo facta bulleta per cancellariū cōmunis & regiſtrata in cancellaria dicti cōis & poſtea ſubſcripta per regulatores dicti cōis alias ſolutio aliter facta ſit periculo & ad dānum eius qui talem pecuniā ſolueret: & p̄dicta uēdicent ſibi locū niſi per dn̄m eſſet mandatū tali habenti cōis pecunias ut ſolueret uel diſtribueret iuxta mādatū ipſius.

Quod quolibet anno exactores collectaꝝ teneāt̃ rōnē aſſignare. rub. 111.

Item ſtatuerunt ꝙ officiales deputati ad exigendū collectas in ciuitate Piſauri uel qui in futurū deputabunt̃ ad exigendū dictas collectas ponēdas in dicta ciuitate teneant̃ & debeāt quolibet anno ſub pœna decē lib. eis de ſuo ſalario auferēda in principio mēſis decēbris dicti anni quo exegerint requirere & interpellare reuiſores & cal-

culatores dñi. Quod ſuas rõnes collectarũ per eos exactarũ dicto anno uideãt & calculẽt.
Qui reuiſores teneanť & debeant infra mẽſem a die dicte interpellationis dictas ratio
nes uidere & in calculo ponere ſub iam dicta pœna.

Quod impẽſa impoſita ex ſpeciali cauſa & introitus deputatus ad cauſam ſpe
cialiter expendi nõ poſſit ex aliis cauſis. rub. 112.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus officialis cõis Piſauri cuiuſcunq; cõditionis exiſtat: neq;
quæuis alia pſona poſſit uel debeat aliquo modo rõne uel cauſa expendere uel per
ſoluere ſeu expendi uel ſolui facere expenſas impoſitas, ſiue de cætero imponẽdas a cõ
mune pro una ſpãli cauſa & neceſſitate & introitus ordinatos & depoſitoſq; ad dictas
expenſas aliis de cauſis uel neceſſitatibus ſiue expenſis perſoluere uel expẽdi facere niſi
dũtaxat ad ea: ad quæ deputate ſunt ſine expreſſo mandato & licentia dñorũ: ſub pœ
na ſoluendi de ſuo proprio tantũdem quantũ foret expenſum uel ſolutum.

Quod pecunia nõ poſſit accipi ſub uſuris pro cõi ſine licẽtia dñi. rub. 113.

FIrmiter ſtatuerunt ẽt ꝙ cõmune Piſauri ſiue cõſiliarii nomine dicti cõis ſiue quę
uis alia pſona nõ audeat uel pſummat ullo quęſito colore pecuniã ſub uſuris acci
pere pro cõmuni abſq; licẽtia Illuſtriſ. dñi ſub pœna ſoluẽdi & accipiendi de ſuo pro
prio tam de ſorte q̃ de uſuris illi qui ad prædicta mutua contrahenda & recipienda
præſtiterint cõſilium auxilium uel fauorẽ & qui mutuauerint dicto cõmuni dicta licẽ
tia nõ obtenta ſoluãt cõmuni pœnę nomine tantũ quantum fuerit illa: quæ mutua
uerint dicto cõmuni ſeu alii nomine dicti cõmunis.

Quod quilibet Poteſtas tempore ſui regiminis eligi faciat duos bonos uiros ex
conſilio & unum mareſcalcum qui debeãt extimare ronzenos locandos ad ue
cturã & quantũ habere debeãt pro diurna mercede. rub. 114.

STatuerunt etiã ꝙ Poteſtas qui pro tẽpore fuerit uinculo ſacramẽti teneať & de
beat in principio ſui regiminis in primo mẽſe facere bãniri ꝙ oẽs & ſinguli uo
lentes locare ronzenos ad uecturã corã eo infra certũ terminũ debeant cõparere cum
ſuis rõzenis locandis ad uecturã & ipſos ronzenos facere extimare per duos bonos ho
mines qui ſint de conſilio & per unum mareſcalcum qui nõ ſit de uolentibus locare di
ctos rõzenos ad uecturã & ſcribi debeãt per cãcellariũ cõmunis. Et ſi mareſcalcus eſſet
de uolẽtibus locare rõzenos in locũ eius ſubrogeť alius mareſcalcus tẽpore extimatio
nis ronzenorũ eius: qui extimatores eligi debeãt ad breuia in cõſilio generali tempore
quo alii officiales eliguntur: qui iurare teneantur de eorum officio legaliter exercendo
& habere debeant pro eorum ſalario inter ipſos tres: boñ. quinq;: & debeant teneri in
credentia per ipſos extimatores & cancellarium cõis de extimatione facta per ipſos de
ipſis ronzenis. Et debeãt habere locantes ronzenos ad uecturã pro quolibet die quinq;
ſol. ꝫ. ſi ronzeni ſic dati rediti fuerint infra tres dies: ſi uero redditi nõ fuerint ifra tres
dies: ſi ultra retinerenť per cõducẽtes ad uecturã habere debeãt pro ſingulis diebus ſol
dos quatuor ad plus. Et ſi accipiẽs ad uecturã per ſe uel aliũ cõtinuo per menſem re
tineret dictũ ronzenũ elapſo menſe uellet ſoluere extimationẽ ipſius ronzeni cogatur
locator ipſam extimationẽ recipere cũ omni uectura dierũ pcedentiũ. Si tamen dictus
ronzenus reduceretť ad ciuitatẽ Piſauri & locator uellet ipſum rehabere debeat ſibi re
ſtitui reddita extimatione pdicta tantum. Et debeat fieri ſiue reuidere dicta extimatio
quolibet anno & duret officiũ dictorũ officialiũ per annũ. Et ſi dictũ tẽpus uellet ali

quis

quis nouos ronzenos ponere ad dictū uecturā uel in locū mortuoꝝ alios ſubrogare ſi-mili modo debeat extimatio fieri. Et quicūq; reperiretᷣ locare ronzenū nō extimatum per p̄dictos officiales ſoluat cōmuni uice qualibet centū ſoldos ß. Et nihilominus de uectura ipſius ronzeni neq; de reſtituendo dictū ronzenū ſic inextimatum nullarenus ſibi ius reddatᷣ. Et Poteſtas qui cōtrafecerit in p̄dictis, uel negligēs fuerit ſoluat de ſuo ſalario cōmuni centū lib. Et locatores denegantes dictos eoꝝ ronzenos ſic ſcriptos & extimatos petentibus dare ſine iuſta & legitima cauſa: uel pluſq̄ dictū eſt petentis pro uentura pro uice qualibet cōdānentᷣ in ſolidis quadraginta ß. quorum medietas ſit cō-munis & alia medietas accuſatoris.

Quod in principio cuiuſlibet anni eligatur unus homo in cōſilio generali penes quē deponantᷣ pignora. Et q̄d talis hr̄e debeat pro ſua mercede. rub. 115.

ITem ſtatuerunt ꝙ quolibet anno in principio menſis Ianuarii tēpore quo eligunt alii officiales ad breuia eligatᷣ unus in cōſilio generali penes quē deponātur oīa pi-gnora: quæ accipiētur per plazarios & biroarios & alios quoſcūq; ad petitionē Pote-ſtatis & quorūcunq; alioꝝ officialiū cōmunis Piſauri. Si inueniri poterit aliquis: qui hoc officiū ſponte ſuſcipere uelit pro ſuo labore habeat & habere debeat unū quatre-num ab eo qui pignoratus fuerit. Qui officialis teneatᷣ & debeat in uno libro ad hoc deputato ſcribere nomen pignorati cū pronomine eius: & ad inſtantiā cuius officialis pignorauit & die qua pignoratus fuit ut diſcernere poſſit ille cuius ſit pignus. Quod pignus reſtituere nō debeat tali pignorato ſine licentia eius officialis qui pignorari fe-cit uel ſucceſſoris eius: & niſi ſatiſfactū fuerit plazario uel alii qui talē pignorauerit de eius laborē & mercede. Quæ pignora ſi amiſſa fuerint per dictū officialē ſuper talibus pignoribus deputatū teneatur ad emendationē taliū pignorū. Et ꝙ plazarii uel alii pignorātes eadē die uel ſequēti qua aliquē pignorauerit ſi fuerit in ciuitate: ſi uero in comitatu eadem die uel ſequenti qua reuerſi fuerint in ciuitate pœna & bāno centum ſoldoꝝ ß. pro quolibet pignore & qualibet uice teneantᷣ & debeāt talia pignora præ-ſentare dicto officiali ſuper pignoribus accipiēdis deputato. Si uero talis officialis in-ueniri nō poterit: tunc officialis qui aliquē pignorauerit ſcribat & ſcribi faciat in uno libro de perſe pignora & nomen pignorati & cætera ut ſupra: quæ pignora remaneāt penes plazarios pignorantes: qui plazarii nō debeant reſtituere dicta pignora niſi in præſentia officialis ad petitionē cuius talis pignoratio facta fuerit & unius teſtis: quæ reſtitutio ſcribi debeat in dicto libro dicti officialis.

Quod debeāt eſſe plazarii cōis & de eoꝝ imunitatibus & ſalario. rub. 116.

ITem ſtatuerunt ꝗ plazarii cōmunis Piſauri ſint numero duodecim quoꝝ tres ſem-per eſſe debeāt in palatio cōis ad ſeruitiū curie. Qui duodecim habere debeāt pro ſuo ſalario a caſtris comitatus Piſauri in quolibet anno prout melius cū eis conueniri poterit per cancellariū cōis & ultra p̄dictos duodecim duo alii debeāt eſſe ad ſeruitiū officialis cuſtodie ciuitatis: qui ſalariū habeāt & habere debeāt a depoſitario cōmunis ſint etiā & eſſe debeant duo alii uel p̄dicti oēs ad ſeruitiū gabellæ & unus ad ſeruitium exactoris cōmunis ſuper collectis quibus tribus ſoluatᷣ iuxta motē cōſuetum. Addicien-tes ꝙ p̄dicti plazarii gabellæ cuſtodie: & exactoris collectaꝝ cōmunis nō poſſint neq; debeant habere niſi unā plazariā: alii uero plazarii ſeruiētes in palatio habere poſſint duas tantū: & nō ultra pœna bāno centū ſoldoꝝ ß. cuilibet cōtrafaciēti habeāt præ

dicti plazarii ultra ſalariū eis deputatum a cōmune Piſauri capellinas rubeas & nullo modo capucea ſuper quibus capellinis portare debeant arma cōmunis. Et ꝙ nullus ad officiū prædictū aſſumēdū inuitus cōpellat̃. Et ad imbaſiatā cōmunis quomodolibet cogi poſſit ſine aliqua ſolutione. Debeant etiā eſſe ab oneribus perſonalibus abſolūti: quā abſolutionē etiā habere debeāt bānirores & cāpanarii cōmunis. Et plazarii qui reperiuntur ire per ciuitatē & comitatū ſine capellinis ꝑdictis in capite cōdānentur pro uice qualibet in duodecim denariis & poſſint a quolibet accuſari. Et teneant̃ dicti plazarii gabellę cuſtodie exactoris cōmunis facere & exercere officiū. Et ſi eis cōmitteret̃ imbaſiata aliqua exequtio uel citatio per quēcūq; officialē dicti cōmunis.

Q d̃ plazarii nō pignorēt aliquē ſine licētia per modū īfraſcriptū. ru. 117.

ITem ſtatuerūt ꝙ plazarii cōmunis nō poſſint aliquē pignorare in ciuitate uel comitatu ſine licētia Poteſtatis uel alioꝝ officialiū cōmunis: quā licentiā portent in ſcriptis quæ ſcriptura cōtineat nomina illoꝝ quos Poteſtas uel alii officiales mandauerint pignorari: in qua etiā ſcriptura ſit nomē notarii ſcribentis licētiā prædictā & quātitatē pro qua debeat pignorare. Et teneant̃ plazarii ꝑdicti poſt pignorationē ꝑdictā ipſam ſcripturā cū pignoribus aſſignare officiali deputato ſuper pignoribus. Et idem intelligatur in alio quocūq; officiali qui iret ad pignorandū uel faciendū aliquā exequtionē pœna .x. lib. cuilibet cōtrafaciēti pro qualibet uice. Et denegantes pignora nō habentibus huiuſmodi licentiam nullam pœnam intelligatur incurrere.

Quod plazarii teneantur quoſlibet delinquentes denunciare: & quæ pœna ſit retinere porcos in ciuitate. rub. 118.

STatuerunt etiā ꝙ plazarii communis poſſint & debeant accuſare ſiue denunciare quoſcūq; malefactores de quibuſcunq; exceſſibus de quibus ad eoꝝ notitiā habuerint: ac etiā quoſcūq; faciētes cōtra ſtatuta ciuitatis Piſauri. Poſſint etiā & debeāt dicti plazarii ſine pœna capere eos qui in flagranti crimine inuenerint & idem faciant de porcis nō uenalibus inuētis in ſtratis publicis uel uiis uicinalibus: quos porcos officiales palatii nullo modo reſtituere debeāt dñis eoꝝ niſi ſoluerint pro quolibet porco ſolidos .xx. quoꝝ medietas cōis & alia ſit plazarii ꝯducētis dictos porcos. Poſſint ēt & debeāt dicti plazarii accuſare triculos & triculas ementes contra formā ſtatuti & habeāt medietatē cōdēnationis & cōtrafaciēs in ꝑdictis & quodlibet ꝑdictoꝝ pro uice q̄libet cōdēnet̃ cōi in .x. ſol. ꝶ. Et teneāt̃ dicti plazarii ꝑſcrutari ꝑ ciuitatē & burgos ter in ebdomoda pro porcis iueniēdis pœna .v. lib. ꝶ. ab eis ꝑſoluēda: ſi in eis fuerint negligētes.

Q uantū accipere poſſit plazarius pro citationibus & exequtionibus per eos fiēdis. Et de pœna ipſorum plazariorum recuſantium facere ambaſiatas & quid ſolui debeat de eorum mercede. rub. 119.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ plazarii cōis Piſauri qui ad mādatū Poteſtatis uel alterius officialis iuerint in comitatū ad aliquē citandū uel ad aliquā exequtionē faciendā uel pro alia legitima cā habeāt & hr̃e debeāt quatuor boñ. pro qualibet die & pro quacūq; cā iuerit. Et hoc ſi pro uno tantū citādo uel pignorādo uel alia cā tm̃. Si uero pro pluribus ꝑſonis iuerint: nō tñ habeāt maius ſalariū: ſed dicti quatuor ſol. diſtribuant̃ pro rata iter ꝑſonas pro quibus iuerit. Et hoc ſi in eundo uel redeūdo ſteterint per unā diē uel circha. Si uero in eundo & redeūdo pro exequtione eis cōmiſſa nō ſteterit per diē: tūc hr̃e debeāt minus dictis quatuor ſol. arbitrio officialis qui eos miſerit.

Si uero

Si uero iuerit ad aliquē citandū in ciuitate ueteri pro qualibet uice & quolibet citatō habere debeāt unā quattrenū. Si uero in burgis & portu Piſauri hr̄e debeat pro quali bet uice & uno citato duos quatrenos & nō ultra. Si uero iuerit in ciuitate burgis ſeu in portu Piſauri ad aliquē pignorādū habeāt & hr̄e debeat pro acceptione talis tenure tres quatrenos. Et quicūq; plazarius cōtrafecerit in p̄dictis in accipiēdo aliquid cōtra formā ſupra taxatā cōdēnet̄ de facto in.xx.ſol.ꝑ. pro qualibet uice & cuilibet cōpetat accuſatio & ſtet̄ ſacramēto accuſatoris cū uno teſte & ꝙ plazarii teneant̄ facere amba ſiatas ad petitionē & requiſitionē petētis pro p̄cio: ꝙ in ſtatuto cōtinetur. Et ſi recuſa uerint ambaſiatā facere ſoluāt cōi pro bāno.xxv.ſol.ꝑ. & ſtet̄ ſacramēto requirētis & petentis. Et ſi plazarius fecerit unā imbaſiatā pro uno hoie plus una uice ſoluat̄ a pri ma uice in antea ab illo pro quo ſiue ad quē mittit̄ quociēs pro eo ibit: ſi miſſus fue rit a rectore. Si uero aliquis cōtra aliquē habeat p̄ceptū uel inſtr̄m de aliqua pecuniā uel alia re ſibi debēda teneat̄ plazarius ad petitionē talis debētis recipere talē debitorē citare expēſis p̄dicti debitoris & quociēs per plazariū fuerit cōtrafactū pœnā agnoſcat ſuperius annotatā. Et ſi plazarius iuerit ad curiā romanā ſeu ad aliū locū extra territoriū Piſauri pro factis cōis hr̄e debeat pro ſuo ſalario pro q̄libet die tres ſol. & expēſas uictus.

Q đ plazarii & alii offīāles nō poſſint pignora accepta p eos pignorare. ru. 120.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus plazarius & ſeu alius officialis audeat uel p̄ſūmat modo aliquo ſeu ex cā cogitata uel nō excogitata pignora p eū accepta quibuſcūq; de cau ſis pignorare uel uendere & qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni.xx.ſol.ꝑ.& ſtet̄ ſcr̄o accu ſatoris & habeat medietatē bāni & inſtr̄m pacis hac de cā nullatenus admittat̄. Et p̄ſū mat̄ pignus uenditū uel pignoratū quāducunq; fuerit p̄ceptū alicui ex ipſis plazariis per aliquē ex officialibus Poteſtatis ꝙ pignus reſtituat & nō fecerit termino ordinato. Qui plazarius poſtea pſonalr̄ cōpellat̄ ad uoluntatē pignorati per aliquē ex dictis offi cialibus nō diſcedere de palatio niſi primo ſatiſfecerit pignorato de ſuo pignore & ſte tur ſacramento pignorati ſi plazarius negauerit ſeipſum pignoraſſe niſi de cōmiſſione pignoratoris appareat cōſiderata tñ cōditione iurantis arbitrio Poteſtatis.

Quod plazarii nō debeant eſſe cuſtodes uel gualdarii. rub. 121.

STatuerūt etiā ꝙ nullus plazarius poſſit eſſe gualdarius uel cuſtos alicuius: neq; rē aliquā ex cauſa affictus ſiue cōtractu aliquo ſimulato acquirere cauſa accuſandi ali quem: & qui contrafecerit ſoluat nomine bāni centum ſol.ꝑ.

Q đ plazarii debeāt referre ambaſiatas ſcđm modū infraſcriptū. rub. 122.

ITem ſtatuerunt ꝙ oēs & ſinguli plazarii debeant referre notario cōis ambaſiatas eis cōmiſſas per Poteſtatē uel eius Vicariū ſiue alios officiales ad petitionē alicu ius in ea die uel ante in qua citatus per plazariū cōparere debeat ſuo aduerſario reſpōſu rus & hoc ſi ambaſiata fuerit de ciuitate: ſi uero fuerit in comitatu in tertiā diē a die citationis facte uel ante teneat̄ & debeat referre notario: & ſi cōtrafecerit pro quali bet uice in decē ſol.ꝑ. cōdēnet̄. Cuius medietas ſit accuſatoris & quilibet poſſit accu ſare & accuſatoris ſacramento credatur. Si tamen poſt prædictos terminos retulerit teneant citationes primo facte dum tamen ad ulteriora procedi nō poſſit cōtra citatos tāquā contra contumaces donec relatio facta nō fuerit.

Quod ſalariū percipere debeant plazarii pro palio tenēdo. rub 123.

FInaliter ſtatuerunt ꝙ in feſto ſancti Terētii & ſancte Micheline plazarii cōis Pi ſauri ipſum paliū porchettā & gallū in platea cōis debeāt retinere: & tenēs paliū

habere debeat quinq; ſol. ℞. tenẽs porchetã duos ſol. ℞. tenẽs gallum xii. denarios.

Quod plazarii nõ pignorent aliquem contradicentem. Et ultra ſex menſes non teneantur aſſignare pignora. rub. 124.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus plazarius audeat pignorare cõtradicẽtes ſibi uel nollentem ſibi pignus dare pœna uiginti ſol. ℞. pro qualibet uice cuilibet plazario contrafaciẽti: & ꝙ liceat unicuiq; pignorãdo ſiue cui plazario uellet pignus accipere dare & aſſignare quodcũq; pignus uoluerit. Exceptis armis quę nullo modo plazarii debeãt accipere: dum tñ ipſum pignus ſit tanti ualoris quãta eſſet quãtitas pro qua pignorari deberet. Et ꝙ nullus pignoratus poſſit cõqueri de aliquo plazario pro pignoribus acceptis poſt ſex menſes elapſos a die pignorationis quacũq; de cauſa facta fuerit pignoratio. Et ꝙ nullus plazarius qui uadat ad pignorandũ aliquẽ ſi inuenerit hoſtiũ clauſum debeat aperire ipſum hoſtiũ niſi hoc expreſſe in mãdatis haberet: & tunc duos teſtes adminus adhibere debeat qui habeãt & poſſint uidere quęcũq; plazarius fecerit in ipſa domo & cõtrafaciẽs in pdictis uel in aliquo pdictorũ pœnã agnoſcat ſuperius nominatã. Et ſi aliquis qui pignorari deberet cõtradiceret plazario uel nollet ſibi pignus dare de hoc relatione facta officiali per plazarium de facto per officialẽ in decẽ ſol. ℞. puniaẽ talis cõtradicẽs & nihilominus mittaẽ familia Poteſtatis ad pignorandũ: ſi tamen talis pignorãdus diceret nõ me debeas pignorare: quoniã paratus ſum tecum ad officialem uenire: & ſimul cum plazario uenerit uel anteq̃ plazarius: nõ habeatur talis pro nõ permittente ſe pignorari uel prouetante pignus.

De ſalario tubatorum. rub. 125.

ITem ſtatuerunt ꝙ tubatores cõis Piſauri habeãt a cõmuni pro eorũ ſalario libras tres ſol. octo pro quolibet mẽſe & quolibet anno hẽre debeãt ducatos quatuor pro quolibet pro una ueſte fienda in feſto beate Michiline & ꝙ de bãnis ſiue gridis quę & quas faciẽt pro cõi nullũ aliud ſalariũ pcipere debeãt nec poſſint aliquod ſalariũ pcipere & pro bãnimẽtis feſtiuitatũ maioris eccleſię Piſaurẽſis locorũ ſancti Dominici & ſancti Franciſci ſancti Auguſtini ſiue alicuius eorũ ſub pœna uiginti ſol. ℞. Et nihilominus recuſantes ad idem bannimentum uenire præciſe cogantur & poſſint a quocunq; accuſari & accuſans habeat medietatem banni.

De ſalario tubatorũ accipiendo a ſingularibus perſonis. rub. 126.

STatuerunt etiã ꝙ bãnitores cõis teneanẽ & debeant terna uice & diuerſis diebus in platea cõis ſubaſtare ſiue bãnire tenutas acceptas & accipiendas a debitoribus per creditores ad petitionẽ dictorũ creditorũ & auctoritate iudiciali & pro talibus oibus bãnitor qui bãnuerit habeat duos ſol. ℞. Si uero in bãno aliquẽ poſuerit uel de banno aliquẽ extraxerit habeat ſex denarios pro ex bãnimẽto uel rebãnimento. Si uero alias gridas fecerit in platea publica & aliis locis publicis & ſolitis ciuitatis & burgorũ Piſauri pro uno bãno uel pluribus ſi una die & ad petitionẽ unius fecerit habeat & hẽre debeat pro ſuo ſalario ſoldos duos ℞. tantum & nõ ultra. Et ſi talis bãnitor cõtrafecerit uel bannimenta recuſauerit talia facere ſoluat nomine banni pro qualibet uice uiginti ſol. ℞. Et nihilominus bannire teneatur.

De locis in quibus bãnitores bãnire debeant. rub. 127.

ITem ſtatuerũt ꝙ tubatores ſiue bãnitores cõis Piſauri bona & ea quæ a Poteſtate & aliis officialibus ad bãniendũ fuerint cõmiſſa bãnire debeãt in locis inferius declarãdis: uʒ. in quarterio ſancti Terentii in ſtrata qua itur uerſus portã maris. Item in uia:

in uia: qua itur uerſus portã curinã in quarterio quo itur uerſus eccleſiã ſancti Iacobi.
Itẽ in uia in qua itur a platea magna cõmunis uerſus portam rauegnanam in quarte
rio quo itur uerſus portam ſalis. Item in quarterio hoſpitalis unionis:

Q đ officiales cuſtodie teneant̃ quolibet die ſabbati mũdare plateã cõis. ru. 128.

STatuerunt etiã ꝙ officiales cuſtodie qualibet die ſabbati plateã cõis & ſubtus pa
latiũ cõis per plazarios cuſtodie faciãt mũdari iuxta morẽ cõſuetũ & ſi cõtrafece
rint ſoluãt noie bãni debẽ ſol.ꝝ. pro qualibet uice & quilibet ſit accuſator.

De guardianis ponendis de nocte in quarteriis. rub. 129.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ officiales qui ſuper cuſtodibus ciuitatis deputant̃ qualibet no
cte ponãt & deputẽt in quolibet quarterio duos uel plures guardianos ut ſibi uiã
debit̃. Qui guardiam cuſtodire debeãt ciuitatẽ & burgos de nocte ita ꝙ furta robarie
fracture domoꝝ uel alia maleficia nullatenus cõmittant̃. Et ſi cõtigerit aliqđ furtũ ro
bariã fracturã domoꝝ uel aliud maleficiũ de nocte cõmitti nec aſſignauerint guardia
ni malefactorẽ teneantur ipſi guardiani ad emẽdationẽ furtoꝝ & alioꝝ dãnoꝝ in no
cte datoꝝ cuiuſcũq; cõditionis extiterint. vȝ ſinguli ſuo quarterio ſibi deſignato. Et ſi
cõtigerit ipſos uel eoꝝ alterũ in ꝑdictis uel aliquo ꝑdictoꝝ eſſe culpabilẽ ultra emẽda
tionẽ ꝑdictoꝝ puniat̃ arbitrio Poteſtatis & credat̃ cuilibet dãnũ paſſo uſq; ad quãti
tatem uiginti ſol. conſiderata qualitate perſone iurantis.

De cuſtodibus ciuitatis. rub. 130.

ITem ſtatuerũt ꝙ quilibet cui iniuncta fuerit cuſtodia ciuitatis ad ſonũ cãpane ſe
ꝓſtare debeat ad palatiũ cõis corã officiale cuſtodie & ſtatim loco ſibi aſſignato ꝑ
dictũ officialẽ uadat ad ꝑdictũ locũ ſibi aſſignatũ & ad ipſã cuſtodiã ſtare debeat uſq; ad
diẽ nec inde ſe ſeparare ſed bene uigilare cuſtodire & nõ dormire & qui cõtrafecerit: ſi ad cu
ſtodiã prima die uocatus nõ uenerit ꝑ qualibet uice ſol. unũ ſoluere debeat & nihilominus
ſequẽti die cuſtodiã facere teneat̃. Si uero ſequẽti die nõ uenerit & dictã cuſtodiã nõ fecerit
ſoluat. v. ſol.ꝝ. Qui uero uenerit ad dictã cuſtodiã & ſe ſeparauerit a cuſtodia ſiue a loco ſibi
aſſignato ſoluat noie bãni. v. ſol.ꝝ. Qui aũt obdormiuerit & cãpanario nõ rñderit ſoluere
cõpellat̃ tres deñ. pro qualibet uice. Cuius medietas ſit dicti cãpanarii & idẽ ſi nõ rñderit
officiali cuſtodie & ſupraguardiis ſiue ſup cuſtodibus remanẽtibus ꝑ ciuitatẽ ꝙ cõpellat̃ ad
ſoluendũ tres denarios pro qualibet uice cuius medietas ſit officialis uel rimãtiũ ꝑdi
ctoꝝ: qui inuenerint tales obdormiẽtes. Et credat̃ de ꝑdictis ſupradicto officiali cãpa
nario & ſupraguardianis quãdo irent & requirerẽt eos abſq; alia probatione.

De ſuperſtitibus cuſtodum. rub. 131.

STatuerunt etiã ꝙ ſuperſtites cuſtodum qui deputati fuerint ad cuſtodiam in pla
tea cõmunis de nocte debeãt requirere cuſtodes qui in platea fuerint deputati tri
bus uicibus qualibet nocte: ſcilicet in ſero in medietate noctis & prope diem. Et ipſi
cuſtodes coram ipſis ſuperſtitibus ſe debeant præſentare & qui contrafecerit ſoluat pro
qualibet uice cõmuni quinq; ſol.ꝝ. abſq; remedio compenſationis.

Qui teneant̃ onus cuſtodie ſubire. Et qui ſunt excepti ab ea. rub. 132.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet ciuis originarius dicte ciuitatis & diſtrictus Piſauri qui
cõplerit. xiiii. annos ſue ætatis ſubito teneat̃ & debeat ſubire & ſubſtinere dictum

onus cuſtodie in ciuitate ꝑdicta & idē obſeruetur in caſtris comitatus. Item ꝙ quilibet qui fuerit ſeptuaginta annoꝝ uel ultra ſit exemptus a dicto onere cuſtodie niſi talis ſeptuagenarius ſit ſufficiens in facultatibus ad faciendū ſibi fieri talē cuſtodiā per alium quo caſu ſubſtinere debeat onus dicte cuſtodie nō obſtante prædicta ætate ſeptuaginta annoꝝ & an ſufficiens ſit nec ne declarari debeat per Poteſtatē Piſauri qui pro tēpore fuerit & per quatuor homines de cōſilio dicte ciuitatis & cancellarium cōmunis. Et idem de quocūq; impedito iuſto impedimēto infirmitatis dicta infirmitate durāte. Item ꝙ quilibet forēſis qui ſteterit in dicta ciuitate uel eius diſtrictu per tēpus quindecim annoꝝ ſi fuerit artifex: uel decē annoꝝ ſi fuerit laborator ad ſui petitionē & nō ad ſeruitiū ſiue ſalariū alterius: ꝙ poſt lapſum ꝑdicti tpis cuſtodiā ꝑdictā facere teneat̃ & debeat. Si uero talis forēſis ſteterit in ciuitate uel eius diſtrictu in domo alicuius ut famulus uel ſalariatus alterius ꝙ ullo caſu nō debeat ſibi cōputari lapſus talis tpis: imo perinde habeat̃ tūc ac ſi in dicta ciuitate Piſauri uel eius diſtrictu nullo modo ſtetiſſet. Et ſimilē exēptionē a dicta cuſtodia habeāt noui ciues per dictū tēpus. Si laboratores pro decē annis: & artifex pro.xv. Itē ꝙ ſi cōtingat ꝙ aliquis aſcriptus in libro cuſtodie & faciēs cuſtodiā in dicta ciuitate ſe abſentet a dicta ciuitate ex cauſa uolūtaria ꝙ nihilominus ꝑdictā cuſtodiā facere teneat̃ talis abſentās ꝑinde ac ſi pñs eſſet. Si uero ex cauſa neceſſaria ſe abſentaret.v3. ꝑꝑ cōdēnationē latā cōtra ipſum in ꝑſona uel quātitate pecunie quā ſoluere nō poſſet uel ēt ꝑꝑ aliud debitū ad quod teneret̃ alicui priuate ꝑſone: quod debitū ſoluere nō poſſet: ꝙ in dictis caſibus abſentie cuſtodiā ꝑdictā facere nō teneat̃ talis abſens. Itē ꝙ ſi aliquis cuſtodiā faciēs in dicta ciuitate infirmatus fuerit aliqua infirmitate qua durāte nō poſſit cuſtodiā facere: ſiquidē talis erat ſolitus facere cuſtodiā per aliū & ſufficiēs ſit in facultatibus ad faciendū fieri dictā cuſtodiam nihilominus cuſtodiā facere ſiue fieri facere teneat̃ perinde ac ſi nulla infirmitate grauaret̃. Si uero erat ſolitus facere per ſeipſum: tunc ſi ſit ſufficiēs in facultatibus ad faciendū fieri per aliū teneat̃ facere ſiue fieri facere. Si aūt nō ſit ſufficiens in facultatibus eā fieri facere: tunc ad dictū onus cuſtodie nullatenus teneat̃ dicta ifirmitate durante. Et an ſit ſufficiēs uel nō ſtetur declarationi Poteſtatis & dictoꝝ quatuor de cōſilio & cancellarii cōis. Itē ꝙ laboratores Illuſtriſſimoꝝ dñoꝝ & laboratores habitātes ſuꝑ poſſeſſionibus ciuiū & alioꝝ diſtrictualiū huius ciuitatis Piſauri ita demū habeāt & hr̃e debeāt dictū beneficiū exēptionis cuſtodie ſi dicti laboratores nō habuerint extimū.xii.libraꝝ cū dimidia uel etiā nō laborauerint quinq; tornaturas uineę uel.xv. tornaturas terrę/ uel ēt per totū tēpus anni nō habitatēt cōtinuo in dicta poſſeſſione aliena: & ꝙ in dictis caſibus & quolibet caſuum prędictoꝝ nullo modo dictū beneficium exēptionis cuſtodie ꝑdicte cōcedatur ꝑdictis habitantibus in poſſeſſione aliena.

Q đ nullus officialis poſſit aliquē ponere ad cuſtodiā qui ſit imunis. ru. 133.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus officialis cōis Piſauri poſſit nec debeat ſcribere ſeu ſcribi facere aliquā ꝑſonā ad aliquod onus reale uel ꝑſonale quæ abſoluta eſſet per officiales deputatos ſeu deputādos ad ꝓuidendū ſeu exiſtimandū declarandū ſeu ſcribi faciendū quæ debeat abſolui a factionibus realibus uel ꝑſonalibus quę ſcripte eſſent tpe quo ſcribunt̃ fumātes de nouo: officialis uero qui cōtra ꝑſens ſtaturū fecerit tacite uel expreſſe doloſe ſeu fraudulenter. Et ſpālr poſtq̄ per hmōi abſolutū de tali abſolutione ſibi ꝓbatū fuerit uel alias ꝯſtiterit ſeu cōſtare potuerit de abſolutione ꝑdicta ipſo iure ſit priuatus

ſit priuatus ſuo officio & nihilominus cōdēneť pro qualibet uice cōi in decē libris & ſi talis ꝑſona fuerit in aliquo cōdēnata nō teneať cōdēnationē ſoluere & ipſa cōdēnatio ſit ipſo iure nulla notarius ꝗ ſcripſerit talē ꝑſonā ad onus prædictum deinde ad duos annos nō poſſit ad aliquod officium cōmunis promoueri.

Quod Syndicus & Aduocatus cōis teneať defendere bona & iura cōis. ru. 134.

STatuerūt ꝗ aduocatus cōis & ſyndicus cōis teneanť & debeāt manutenere & defendere iura cōis Piſauri. Et ipſum cōe deffendere ab illis qui cōtra cōe aliquid petere uoluerint. Et teneanť dicti aduocatus & ſyndicus miſerabiles ꝑſonas uiduas ac etiā pupillos & oēs alios qui aduocatū & ꝓcuratorē hr̄e nō poterunt eoꝝ iura manutenere ꝓſequi & deffendere & toto eoꝝ poſſe ꝑdicta fidelr̄ facere ſacramēti uinculo & hoc iurent publice in ꝯſilio generali ſe ꝑdicta fidelr̄ exercere remotis odio/amore/timore/ꝑcio uel ꝑcibus alicuius quociēs a ſe ipſis uiderint expedire uel ab aliquibus fuerint requiſiti abſq; alio ſalario ꝑcipiēdo a ꝑdictis ꝑſonis niſi cū licētia Poteſtatis cōſideratis ꝑſonis & qualitate litigātiū ꝑdictoꝝ & habeāt pro eoꝝ ſalario a cōi Aduocatus ſex libras & Syndicus quatuor quolibet mēſe. Et Poteſtas qui pro tp̄e fuerit in primo mēſe ſui regiminis exquirat de noībus dictoꝝ Aduocati & Syndici cōis & habitis noibus eoꝝ faciat bāniri ꝗ miſerabiles ꝑſone uidue/pupilli/orphani/& nō habētes aduocatū uel procuratorē uadāt pro eoꝝ iuribus deffendēdis ad talē aduocatū: & ſyndicū cōis: qui eis ſine ꝑcio patrociniū ꝓſtabunt: & quicūq; fuerit ſyndicus & aduocatus cōis nō poſſint eſſe ad dictū officiū in anno ſequēti poſt depoſitū officiū niſi cā neceſſitatis legitima ſugerētes ut quia nō eſſent in ciuitate alii idonei ad dictū officiū exercendum.

De ſalario Procuratorum & aduocatorum. rub. 135.

ITem ſtatuerunt quod Aduocatus debeat hr̄e pro ſuo ſalario a ſuo clientulo pro quantitate quæ in iudicio deduciť ſi quantitas uel extimatio rei aſcendit uſq; ad quantitatē uigintiquinq; librarū incluſiue duos ſol. ꝑ. pro libra. Si uero quātitas ſiue extimatio prædicta excedit dictā ſummā. Tunc uſq; ad quinquaginta libras incluſiue debeat habere ſol. unū cum dimidio pro qualibet libra remanente tamē firmo ſalario duorū ſoldoꝝ ſupradicto. Si uero quantitas ſiue extimatio prædicta excedit ſummam quinquaginta libraꝝ: tunc uſq; ad quantūcunq; ſummā aſcēdat habere debeat ſol. unū pro qualibet libra remanētibus ſemper firmis ſalariis ſupradictis. Procuratores autem in omnibus ſupradictis caſibus pro ſuo ſalario habere debeant dimidiā dictoꝝ ſalariorum. Et prædicta ſalaria ueniant ꝓſtanda ſiue ſententia ſequať ſiue ante ſententiæ tempus litigantes compromiſerint uel ad cōcordiā deuenerint uel a lite deſtiterint dūmodo libellus fuerit productus in ea & eadē ſalaria pro dimidia tantū pꝛæſtenť aduocatis & procuratoribus in cauſis habentibus prōptā & paratā exequtionē ut ſiquis nitatur ex inſtrumento publico ſentētia uel arbitrio liquidis contra quæ aliquid per partem nō fuerit oppoſitum & ſuper oppoſitis diſceptatū & diſcuſſum. Si uero per contumaciā reus cōueniať & cōtra eum ſit pronunciatū & pronunciatione facta uenerit uolens expenſas reficere: tunc teneatur ꝓſtare pro ſalario aduocati & procuratoris aduerſarii ſui tertiā partē ſalarii quod alias præſtitiſſet in caſibus ſupra deſcriptis. Si uero contumax nō cōparuerit & in cōtumatia perſeuerans patiať miſſionē aut uenditionem bonoꝝ: tūc ſalaria integre ꝓſtentur prout ſupra ſancitū eſt: & idē in cauſis criminalibus ubi tractať de imponenda pœna pecuniaria. Vbi autē tractareť de pœna cor

poris afflictiuã ſeu membri amiſſione citra mortẽ ſalaria debeantur cõdecẽtia habitoꝝ reſpectu ad qualitatẽ cauſe per iudicẽ corã quo prædicta tractarentur. Ita tamẽ quod in nullo caſuũ ꝑſentis ſtatuti ſalariũ aduocati poſſit excedere florenos uiginti & procuratoris floreñ. decem pro qualibet inſtãtia. Et prædicta ſalaria uendicent ſibi locum in cauſis ciuiũ comitatinoꝝ ſeu alias cõtinue habitantiũ in ciuitate comitatu & diſtrictu Piſauri. In cauſis uero alicuius forenſis: idẽ ſeruetꝰ quod ſeruaretꝰ in terra & loco dicti forenſis pro ſeu contra ipſos Piſaurenſes eorũq; comitatinos diſtrictuales ſeu alias continue habitantes in ciuitate comitatu ſeu diſtrictu prædictis. Si uero nõ conſtaret qualiter Piſaurenſes comitatini diſtrictuales ſeu alias continue habitantes ut ſupra tractarentur pro prædictis. Tũc ſalaria prædicta aduocatis & procuratoribus duplicẽtur. Declarantes idẽ obſeruari debere in inſtrumẽtis & aliis ſcripturis publicis quæ ad inſtãtiam forenſium conficerentur ſeu alias quomodolibet ad eoꝝ inſtantiã extrhaerentur.

De ſalario ambaſiatorum. rub. 136.

STatuerunt etiã ꝙ quicũq; ambaſiator ad aliquã ambaſiatã miſſus fuerit ad quã per mare cõtigerit pergere nõ debeat haberẽ nec poſſit petere pro ſuo ſalario niſi ſol.xx.ꝟ. pro quolibet die pro perſona ſua: & decẽ ſol. pro perſona famuli: & ſi ꝑſona fuerit: cui plures famulos ducere ſit permiſſum habeat in totũ decem ſoldos pro quolibet famulo. Nullus tamen poſſit niſi unicũ famulũ ducere niſi de pluribus ſpecialr̃ ſibi per Illuſtriſſimũ dñm fuerit cõceſſum ſoluatur etiã expẽſis cõmunis euntibus in ambaxiatas per mare ꝑcium barce ſiue cuilibet generis nauigii in quo iret. Si uero per terram ire cõtigerit ſi cũ duobus equis iuerit habere debeat ſol. quadraginta pro qualibet die & nõ ultra: cõducere tamen nõ poſſit ultra duos famulos ſine expreſſa licentia domini. Et ꝑdicta locũ habeãt in his qui nõ habẽt officiũ uel prouiſionẽ a dño uel cõi. Qui uero officiũ uel ꝓuiſionẽ habuerint ſolũ hr̃e debeãt expẽſas quas fecerint in itinere.

Quod capita ſoldoꝝ nõ debeant uenire niſi lata ſentẽtia. rub. 137.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ officiales iudices uel cõmiſſarii cuiuſcũq; cõdictionis exiſtãt, quibus deberent ſolui capita ſoldoꝝ nõ audeãt uel ꝑſummãt dicta capita ſoldoꝝ in totũ uel in partẽ exigere ante diffinitiue ſn̄ie tẽpus uel habẽtis uim diffinitiue: ſub pœna quadrupli eius quod exactũ eſſet cuius pœnæ medietas parti quæ ſolent applicare: alia uero camere & ne prædicti cõmiſſarii debita mercede fraudentur: compellere poſſint partes corã eis litigantes tẽpore litis cõteſtate uel quaſi ad faciendũ depoſitum de dictis capitibus ſoldoꝝ eis debitis penes tertiã perſonã idoneã cũ hac cõditione ꝙ depoſitarius lata ſentẽtia ei qui ſentẽtiã tulerit depoſitũ ꝑdictũ libere ſoluet & aſſignabit. Et ſi partes depoſitũ facere nõ poſſint teneatꝰ idoneę ſatiſdare de ſoluẽdo dicta capita ſoldoꝝ tẽpore ſententie ut ſupra dictum eſt. Quæ ſatiſdatio ualeat exequi & exequtioni mãdari per officialem uel cõmiſſariũ corã quo præſtita fuerit tam cõtra principales q̃ cõtra fideiuſſores tanq̃ ſentẽtia quæ tranſiuit in rem iudicatã & in caſu quo dictus cõmiſſarius nõ terminauerit cauſam ſibi cõmiſſam poſſit alius eius locus ſubcedens dictã ſententiã terminare & prædictũ depoſitũ facere ſibi ſolui: & ubi nõ fuerit factum depoſitum compellere fideiuſſores datos ad ſoluendum ut ſupra.

Quæ capita ſolidoꝝ debeant recipere. rub. 138.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus officialis uel cõmiſſarius uel qui uis alius cui capita ſoldoꝝ debentꝰ audeat uel ꝑſummat pro ſuis capitibus ſolidoꝝ in aliqua quæſtione accipere

cipere

cipere ultra ſex denarios pro libra. Ita tñ ꝙ dicta capita ſollidoꝝ nullo pacto & modo excedere poſſint ſummã quadraginta lib. ꝗ. in totũ: in oi & quacũq; cauſa ab utraq; parte pro rata ſoluendarũ pœna & bãno ottuaginta lib. aplican. camere & reſtitutionis illius qđ acceperit reſtituendi parti ſiue partibus ſoluenti ſeu ſoluentibus integre & in totũ ſine aliqua diminutione & cuilibet competat accuſatio.

De officio offficialium ſcribentium blada. rub. 139.

STatuerunt etiã ꝙ oẽs officiales qui deputati fuerint ad ſcribendũ blada tẽpore re colectionis teneanẽ & debeant ſingulariter & ordinate deſcribere oẽm quantitatẽ bladi quæ per quoſcũq; imittiẽ in ciuitatẽ & caſtra uel etiã recolligiẽ uel quæ recolligeretur & nõ mitteretẽ in ciuitatẽ uel caſtra & libros ſiue quaternos habere a cãcellario cõis Piſauri ſtampatos per ipſum cancellariũ in quibus debeãt ordine ſociato ſcribere hoies per eoꝝ noia & pronomina ac cõtratas in quibus morantur ne error de uno nomine ad aliud interuenire poſſit interueniendo ſpaciũ inter unũ nomen & aliud intra quod poſſint habiliter ſcribi oẽs quantitates bladi: quæ per recolligentes uel conducẽtes aſſignabuntẽ officialibus ꝑdictis: qui officiales ne fraudẽ cõmittere poſſint debeant incõtinenti cũ dictũ bladũ ſibi aſſignaẽ uel imittiẽ in caſtrũ uel ciuitatẽ ſcribere in dicto libro ſtãpato: nõ autẽ in baſtardellis: quos baſtardellos nullatenus retinere poſſint uel habere teneanẽ: tñ facere unũ baſtardellũ in quo repertoriũ per alphabetum ſcribant noia cõducentiũ. Et dicti officiales ad tollendũ oẽm ſuſpitionem quæ inſurgere poſſit cõtra eoſdẽ ſolutionibus receptis teneantur & debeant ſcriptã facere cuilibet in qua deſcribãt quãtitatẽ & qualitatẽ bladi: Verbi gratia dicẽdo Antonius Martini habuit uel recollegit ſalmas decẽ grani. Itẽ ſalmas quatuor ordei. Itẽ ſalmas tres fabæ & ſic de ſingulis. Poſtea dicaẽ in fine ſoluit pro tota ſumma ſoldos tot. Qui officiales ſi in aliquo ꝑdictoꝝ cõtrafecerint de facto puniãẽ in. x. libris ꝗ. pro quolibet & quali bet uice. Et ꝙ oẽs comitatini ſoluẽtes dictis officialibus poſſint petere & ſibi tradi facere a dictis officialibus ſibi dictos bollettinos & eos ſibi traditos legi facere eadem die uel ſequẽti per pſbyterũ caſtrũ uel alios ſcientes litteras ut certi reddi poſſint an decepti fuerint per talem officialem & ꝙ quilibet poſſit accuſare ſupradictos officiales contrafacientes: & medietatem banni habere debeant.

De officialibus ad inquirẽdũ granũ nõ aſſignatũ tpe recollecte. rub. 140.

CVm hac municipali lege ſtatutũ eſt ꝙ recollectione bladi cõpleta eligaẽ quolibet anno in kal. Octobris officiales ad rimandũ & exquirendũ per ciuitatem & comitatũ ſi aliqua quantitas bladi remanſit quæ aſſignata nõ fuerit officialibus deputatis ad ſcribendũ. Et ſi dicti officiales reperirent totũ bladũ ab aliquibus aſſignatũ nõ eſſe illud tale plus quod aſſignatũ nõ fuiſſet auferat talibus fraudantibus quod bladum deueniat in cõmuni Piſauri. Et nihilominus talis fraudans condãneẽ in uiginti ſoldis ꝗ. pro qualibet ſalma. Hoc tamen addito ꝙ officiales prædicti qui dictam fraudẽ reperierint quartam partem bladi per eos reperti habere debeãt pro eorum munere & labore ultra ſalarium cõmunis deputatum ſiue deputandum.

Quod inſtrã publica & alii de quibus in pſenti ſtatuto debeãt regiſtrari modo & forma in eo annotatis & quid accipere poſſit notarius pro ſuo ſalario. ru. 141.

ITem ſtatuerunt ꝙ oia inſtrumẽta arbitria donationes & alia quocũq; nomine cenſeantur a xxv. libris ſupra ſcribenda per quoſcũq; notarios debeãt regiſtrari modo

& forma inferius declaranda:ſcilicet ꝙ unus bonus & legalis notarius ſpecialr̃ deputeť pro cõi corã quo quilibet notarius qui fuerit rogatus de aliquo inſtr̃o in ciuitate Piſauri & eius comitatu & diſtrictu debeat ipſum pcõpletũ ducere & p̃ſentare una partiũ ſaltẽ cõtentaꝝ in inſtr̃o p̃ſente infra decẽ dies ſi fuerit in ciuitate;infra.xx. ſi fuerit in comitatu: & ĩfra.xl.dies ſi fuerit extra ciuitatẽ & diſtrictũ de ipſo inſtr̃o rogatus corã dicto notario & officiali ut ſupra dictũ eſt pœna & bãno cuilibet notario qui p̃dicta obmiſerit pro qualibet uice centũ ſol.ꝗ. quæ pœna de facto exigatur per officialẽ gabellæ ſine aliqua ſcriptura. Quæ quidẽ inſtr̃a poſtq̃ fuerint p̃ſentata dictis notariis deputatis teneanť & debeãt diſtincte de uerbo ad uerbum ſcribere & regiſtrare in quodã quaterno ordinando per ipſum cõmune ad ipſa inſtrumenta regiſtrãda infra decẽ dies poſtquã ſibi fuerint præſentata pœna cuilibet notario ad dictum officium regiſtri deputato centũ ſol. ab eo pro quolibet inſtrumento nõ regiſtrato ut dictum eſt de facto uice qualibet auferenda per dictũ officialẽ & nihilominus dictus notarius dicto officio in futurũ ſit ipſo facto priuatus: ad quod quidẽ officium amplius eligi nõ poſſit: niſi per Illuſtriſ. dominum Piſauri & de eius gratia ſpeciali a cuius quidem negligentie pœna per dictũ notariũ cõmiſſa in nõ regiſtrãdo inſtrumẽta ſibi præſentata infra terminũ decẽ dierũ ut dictum eſt dictus notarius ualeat ſe ſolũ excuſare ſi infirmitate uel abſentia neceſſaria uel probabili ſe fuiſſe legitime probauerit impeditum. In quibus quidẽ infirmitatis uel abſentie antedicte caſibus ualeat dictus notarius ad dictum officium deputatũ loco ſui ſubſtituere aliũ bonũ & idoneũ notariũ: quẽ ſubſtituere & eligere maluerit. Teneantur etiã & debeant notarii ad dictũ officium regiſtri deputati in fine cuiuſlibet inſtrumenti eis p̃ſentati ſubſcribere diẽ præſentationis prædicte hoc modo.vꝫ. die tali talis menſis hoc inſtrumentum p̃ſentatum fuit regiſtro: & deinde poſtq̃ ipſum inſtr̃m fuerit regiſtratũ ut dictũ eſt teneanť & debeãt in fine dicti inſtr̃i ſupradicti ſcriptionẽ iteꝝ ſcribere his uerbis. vꝫ. tali milleſimo & inditione & die tali talis menſis pñs inſtr̃m p̃ſentatũ fuit mihi tali notario regiſtri & per me notariũ p̃dictum regiſtratũ die tali talis menſis: pœna & bãno dictis notariis uel ipſoꝝ alteri pro quolibet inſtr̃o centũ ſol.ꝗ. ab eis uel altero ipſoꝝ cõtrafaciẽti de facto pro qualibet uice auferẽda ut dictũ eſt. Quibus inſtr̃is & cõtractibus ſic regiſtratis teneať & debeat dictus officialis dicta inſtr̃a regiſtrata reſtituere in quinq; dies poſt dictos decẽ dies illi uel illis cuius uel quoꝝ principalr̃ intereſſe ſub pœna.xx.ſol.ꝗ. pro qualibet uice exigẽda ab eo de facto ad petitionẽ partis per dictũ officialẽ gabellæ. Qui notarius poſſit accipere & hr̃e pro quolibet inſtrumẽto regiſtrãdo ut dictũ eſt pro ſuo labore & mercede duos boñ. inter ambas partes pro qualibet cartha. Et ipſis inſtrumentis arbitriis donationibus & aliis quocunq; nomine nuncupentur: quæ ut ſupradictum eſt nõ fuerint regiſtrata non poſſint agi excipi uel etiam ex eis aliqua probatio fieri in agendo uel in defendendo donec regiſtrata fuerint: quæ quãdocunq; regiſtrari poſſint nõ obſtante lapſu ſupradicti termini & extunc plenã obtineãt firmitatẽ. Prædicta tamen nõ extendantur ad inſtrumẽta procurationis ſyndicatus cure tutelarum & inſtrumenta laborerii prædiorum urbanorum & ruſticorum in quibus nulla regiſtratio, requiratur nec etiã in actis curiæ piſauri factis per Notarios cõmunis corã Iudicibus & aliis officialibus cõmunis piſauri occaſione officii publici in contentioſo ſeu uolũtario iudicio exceptis tamen ſentẽtiis diffinitiuis ſeu p̃ceptis facti in quibus cõtineatur aliquid dari uel fieri.

uel fieri. Quæ quidẽ ſententie & p̄cepta ſi fuerint a decẽ libris ſupra tã ſententiã q̃ ipſa p̄cepta p̄ſentari & regiſtrari debeant, ac etiã ſolui modo & forma ut ſupra de aliis inſtrumẽtis dictũ eſt alias effectũ aliquẽ nõ habeant donec regiſtrata nõ fuerint. Itẽ oĩs ſcriptura facta manu propria alicuius inter ciues diſtrictuales & forenſes in dicta ciuitate comitatu uel extra in qua ex partibus aliqua obliget̃ alteri ad aliquid dandũ uel faciendũ ſimili modo debeãt regiſtrari modo & forma ut ſupra aliis inſtrumẽtis dũmodo nõ habeat locũ in ſcripturis merchatoꝝ: quæ fierent inter merchatores occaſione merchationũ. Teſtamenta uero & alie ultime uoluntates ſub iam dicta pœna debeant corã dicto notario & officiali qui pro tẽpore fuerit p̄ſentari per notarios: qui de ipſis ultimis uoluntatibus fuerint rogati infra menſem a die quo ipſi notarii ſciuerint mortuum eſſe teſtatorẽ & ea regiſtrari facere & per heredes ipſius teſtatoris, & ultimas uoluntates deſcriptos ſolui debeat pro ipſa regiſtratione. Quæ ſciẽtia notarioꝝ rogatoꝝ de ipſis ultimis uoluntatibus probari poſſit ex indiciis ueriſimilibus ſecundũ iudicãtis arbitriũ. Præterea notarius qui ad p̄dicta inſtrumẽta teſtamenti & alia regiſtrãda fuerit deputatus poſſit & debeat ad petitionẽ & uoluntatẽ amboꝝ partiũ cõtentiũ in ipſis inſtrumẽtis ipſa inſtrumẽta: uidelicet mutui depoſiti, ſocietatis pactoꝝ ſententiaꝝ præceptoꝝ & his ſimiliũ de ipſis libris regiſtri cancellari dum tamen dicta cancellatio fiat p̄ſentibus partibus cõtentis in ipſis inſtrumẽtis & de eoꝝ uolũtate, mãdato p̄ſentibus teſtibus fide dignis de mãdato expreſſo uicarii gabellaꝝ: qui pro tẽpore fuerit in domo gabellæ cõmunis & nõ alibi: quã cancellationẽ dictus notarius deputatus ad regiſtrum facta dicta cancellatione ſtatim debeat ſcribere in margine iuxta dictũ cõtractũ cancellatũ hoc modo: uidelicet. Anno dñi tali & tali menſe & die tali. Ego talis officialis deputatus ſub regiſtro pro cõmune piſauri p̄ſentẽ contractũ & rogitum in libro iſto in tali cartha ſcriptũ eſt p̄ſentibus uolentibus & cõſentiẽtibus partibus in ipſo rogito & cõtractu & cõtentis manu mea propria cancellaui de mãdato talis Vicarii gabellaꝝ mihi facto de uoluntate ipſaꝝ partiũ in officio gabellaꝝ poſita in ciuitate piſauri iuxta plateã magnã & alios cõfines. Quæ cancellatio ſi aliter facta fuerit ſit ipſo iure nulla & nullius ualoris nec aliter intelligat̃ rogitũ ipſum ſiue cõtractũ eſſe cancellatum niſi ſeruata forma p̄dicta. Quę oĩa & ſingula ſeruari debeãt in oĩbus & ſingulis inſtrumentis & cõtractibus teſtamẽtis & ultimis uoluntatibus ſupra nominatis fiendis & cellebrandis in ciuitate & comitatu Piſauri & alibi ubicũq; inter ciues & comitatinos & inter ciues & forẽſes quoſcũq;. Cui ſtatuto nõ poſſit renunciari & ſi renunciatũ fuerit nõ ualeat ipſo iure. Et notarius qui ipſam renunciationẽ ſcriberet in pœna .xx. ſol. ꝶ. ipſo facto incurrãt: quæ de facto per dictũ officialẽ gabellæ qui pro tẽpore fuerit exigat̃. Et p̄dicta omnia nõ intelligant̃ nec locũ habeãt in cõtractibus & inſtrumentis fiendis per dñm Piſauri tã in agẽdis & fiẽdis per eos q̃ in acquirendis fiẽdis per alios eoꝝ noĩe deputatos. Et p̄dicta locũ nõ habeant in hiſq; per ſententiã aut trãſlationem finẽ acceperunt. Ac etiã p̄dicta nõ habeãt locũ in renouationibus & cõceſſionibus factis & fiendis de rebus eccleſiaſticis uel de rebus quæ cõceduntur uel cõceſſe fuerint in Emphiteoſim: nec in inſtrumẽtis factis & fiendis de renouationibus uel conceſſionibus emphiteoticis: quæ ſcripture & cõtractus nõ ſint neceſſe regiſtrari uel in regiſtro poni ad hoc ut ualeant. Sed licet regiſtrate nõ fuerint uel aſſignate ad regiſtrũ nihilominus ſuã obtineãt firmitatẽ: nõ obſtãte reformatione uel ꝓuiſione in cõtrariũ faciẽtibus.

Quod inſtra exēplata cū auctoritate rectoris obtineāt firmitatē. rub. 142.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnia inſtrumenta exemplata: & quæ ulterius exemplabuntur cum auctoritate rectoris uel manu publica notarii ualeant tanq̄ autentica etiam ſi autenticum uel autentica nō apparerēt eius notarii qui principaliter rogatus fuerit. Et ſimiliter habeat locum in exemplis protocoloꝝ notarioꝝ mortuoꝝ præteritis & futuris. Et poteſtas & rectores teneantur eorum auctoritatem præſtare dictis exemplis. Et hoc ſtatutum ſeruetur perpetuo ſine remedio conſilii.

De regalibus conſilii a notariis cauſarum ciuiliū ſoluendis. rub. 143.

STatuimus & ordinamus etiā ꝙ Notarii in futurū in conſilio generali extrahendi ad ſcribendum acta ciuilia poteſtatis Piſauri ſecundum formam ſtatutoꝝ & conſuetudinem dicte ciuitatis qui ad ſcribendum dicta acta per ſe uel per eorum ſubſtitutos uacare uoluerint & approbare & acceptare dictā extractionē de eis fiendā teneātur & debeant ſoluere antequā dicta acta deſcribere inceperint eorum extractori & electori ducatum unum: ad rationem auri & ſi dicti notarii ſic extracti ut præmittit recuſarent deſcribere dicta acta per ſe uel eorum ſubſtitutos quod in dicta extractione acceptare uel recuſare teneantur & debeant ſi præſentes fuerint: alias infra triduum a die extractionis in manibus Cancellarii cōmunis Piſauri. Et ſi contigerit quēpiam dictoꝝ notariorum extractorum dictam deſcriptionem recuſare tūc & eo caſu dicti extractores debeant loco recuſantis eligere unum alium notarium idoneum loco illius cū ſolutione prædicta fienda dicto electori per dictum notarium ſic electum: ſi quis uero notariorum auſu temerario contrafecerit contra præſens noſtrum ſtatutum pœna uiginti quinq; librarum boñ. camere noſtre applicādam ſubſtinere ſancimus & acta aliter per eos facta & ſcripta nullam roboris obtineant firmitatem carere debitis ſubſtantialibus intelligantur cum refectione intereſſe legiptimi dānorum expenſarum quibuſcūq; in cōtrarium facientibus non obſtantibus.

De regiſtro tenendo per Notarios ſedentes ad ciuilia. rub. 144.

QVoniam multotiens accidit quod pro expediēdis cauſis neceſſe eſſet uidere in anno qui dies fuiſſent iuridici ſtatuimus & ordinamus ut ſinguli notarii qui pro tempore ſedebūt ad acta ciuilia ſcribenda dñi poteſtatis ſiue ad acta appellationū teneantur & obligati ſint ſcribere in principio eius quinterni actorum omnes dies ſingulorum menſium ad modum calendarii ad unū quēq; diē ſi fuerit feriatus ſiue in honorem Dei ſiue ex alia quacūq; cauſa ſcribere ad illum diem: feriatū propter talem tem idest cauſam propter quā fuit feriatus: pœna unius ducati cuilibet notario cōtrafacienti.

Explicit Liber Primus.

De modo & forma procedendi in cauſis ciuilibus & infra quantum tẽpus ter
minari debeant ꝙ acta dentur in ſcriptis. Et quomodo in cauſis uiginti
libris infra poſſit procedi. rubrica. prima.

ITEM STATVERVNT ꝙ citato reo ſm formã ſta
tutorum de citatione loquentium ad petitionẽ actoris uel alte
rius eius actoris nomine cõparẽtis & libello ſeu petitione facta
ſeu porrecta ipſo reo cõparẽte oẽs exceptiones declinatorie &
dilatorie iudicii infra ſex dies a die citationis facte numerandos
proponi & probari debeant tã ex parte actoris q̃ rei: & tam Iu
dex q̃ partes ſe habeant diligẽter ꝙ infra dictum terminũ pro
nuncietur ſuper cõpetentia Iudicis ſi expedierit: & ſuper legiti
matione perſonaꝝ: quo termino elapſo ſi dicte exceptiones nõ
fuerint propoſite & probate non audiat̃ de cætero nec opponi
& ꝓbari poſſint. Et ꝙ nulla exceptio uel replicatio in quacũq;
parte Iudicii admittatur: niſi tã pars q̃ aduocatus proponentis
primo iurauerit de calũnia: ꝙ ſi iurare recuſauerint: tũc pro te
iecta habeat̃ & amplius allegari nõ poſſit cuius quidẽ libelli ſeu
petitionis detur copia reo / expẽſis actoris cui libello reus teneat̃ ĩfra tres dies ad plus
arbitrio Iudicis limitãdos reſpondere / in cuius quidẽ termini ultima die ſi reus cõten
dendũ deliberauerit lis debeat cõteſtari. Et Iudex ꝑcipiat ut cõteſtent̃. Et ſi litem par
tes uel aliqua eaꝝ litẽ noluerint cõteſtari habeatur lis pro cõteſtata. Et ex nunc Iudex
procedat ad ulteriora dando actori primã dilationẽ cõpetentẽ ad probandum de iure
ſuo ut ſibi uiſum fuerit expedire. Ita tñ ꝙ uiginti dieꝝ ſpacium dicta dilatio nõ exce
dat. Et ſi probetur per iuramentũ petentis ſecundã dilationẽ in prima dilatione legi
timum habuiſſe impedimentũ detur per Iudicem ſecunda dilatio quinq; dierum. Et ſi
probetur per teſtes idoneos legitimum impedimentum habuiſſe etiam in ſecũda detur
actori tertia & ultima peremptoria dilatio ad probandum & probatum habendum
quinq; dieꝝ quibus terminis uel primo termino ſi nullum affuit actori legitimum im
pedimentum elapſis dentur reo ad faciendum proponendum & probãdum omnes ſuas
defenſiones ſimiles dilationes: ut quælibet ex dictis dilationibus datis tã actori / q̃ reo
ſit cõis uterq; ſm formã iuris cõis. Elapſiſq; prędictis terminis & dilationibus hincinde
publicent̃ teſtes pro utraq; parte ſi qui fuerint examinati & detur terminus decẽ dierũ
hinc inde ad accipiendũ copiã & opponendũ oẽs exceptiones de iure cõi ante ſenten
tiam: quæ opponi poſſint. Et oĩa & ſingula deducta ĩfra dictũ terminũ tam in repro
bando q̃ inexcipiendo probãda & probatũ habẽda per oẽm genus probationis. Qui
bus terminis elapſis cõcludat̃ in cauſa & pro cõcluſo habeat̃: & detur terminus utriq;
parti ad elegãdũ quatuor dierũ uel minus arbitrio Iudicis: quo elapſo Iudex corã quo
cauſa fuit incepta teneat̃ & debeat cauſam per ſuã ſentẽtiã diffinitiuã terminare quã ſi
infra quatuor menſes a die citationis prime de qua ſupra in principio numerãdos per
ſuã ſentẽtiã diffinitiuã nõ deciſerit ipſo iure uice qualibet incurrat pœnã. xxv. lib. ꝟ. de
facto exigẽdã & cõi Piſauri applicãdã. Succeſſor uero Iudicis corã quo cã fuerit inco
hata teneat̃ infra tẽpus qđ ſupereſt ex tpe ꝑdeceſſoris ſui cãm decidere / & terminare.

Ita tñ ſi tẽpus reſidui fuerit ſuffiiciẽs ad oïa litis certamina: quę reſtarẽt expediẽda ſecũdum formã ſuperius annotatã: alias aũt addat & ſuppleat tantũ tẽpus ĩfra qđ poſſet modo & ordine ſuperius denotatis oïa litis certamina expedire cõſiderato ſtatu in quo cauſa remanſit tẽpore finiti officii pceſſoris: & ultra habeat ſpaciũ octo dieꝝ: & ſi infra tẽpora quæ incipiant currere ſucceſſiue ex die quo ſibi notificatũ fuerit per aliquã partiũ lirẽ corã pceſſore incohatã fuiſſe: & corã ipſo pẽdere nõ deciſerit cauſam corã pceſſore ſuo incohatã ſimilẽ pœnã.xxv.lib.incurrat. Et quia ex ignorãtia & inaduertẽtia notarioꝝ deputatoꝝ ad bancũ ciuiliũ cauſaꝝ q̃ plura ſcribunt in actis: de quibus nõ fuerunt rogati ſtatuerunt ꝙ oïa & ſingula acta ab ipſis partibus corã iudice facienda in cauſis excedentibus ſummã uiginti lib. excluſiue dentur in ſcriptis per partẽ quæ petierit aliquid in cauſa actitari excepta petitione citationũ uel monitionũ per iudicẽ fiendaꝝ in quacũq; parte iudicii ſub pœna cõtrafacienti de facto & notario qui aliter ſcripſerit acta.xl.ſol.ꝝ.pro qualibet uice & decẽ lib.iudici qui prædicta obſeruari non fecerit. Addicientes ꝙ etiã in dictis quatuor menſibus ſtatutis iudicibus oẽs feriæ cuiuſcũq; cõditionis cõnumerent exceptis feriis meſſiũ & uindemiaꝝ quæ dicto tẽpore detrahãt & excipiant & in eo nõ cõnumerẽt. Et pdicta locũ habeãt in cauſis excedentibus ſummã uiginti lib.in cauſis uero uſq; ad quãtitatẽ uiginti.lib.incluſiue poſſit procedi extraiudicialiter ſine figura iudicii & ſola facti ueritate inſpecta put actori uidebit & placebit cũ ſcriptura uel ſine & diffiniri & terminari debeat per iudicẽ quã citius de cã liquerit. Ita tñ ꝙ terminatio & deciſio pdicta unius mẽſis ſpaciũ nõ excedat.

Quod in cauſis pupilloꝝ uiduaꝝ & miſerabiliũ pſonaꝝ poſſit pcedi ſine ſtrepitu & figura iudicii ueritate inſpecta. Et quæ ſint miſerabiles pſonæ. rub. 2.

ITem ſtatuerunt ꝙ in cauſis ciuilibus cuiuſcũq; quãtitatis exiſtãt pupilloꝝ/uiduaꝝ & miſerabiliũ pſonaꝝ/ac pauperũ procedat ſumarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii ſola facti ueritate ĩſpecta put in pdictis utilius fore uidebit. Et miſerabiles & pauperes itelligant oẽs & ſinguli ciues uel habitatores cõtinuo habitãtes in ciuitate uel comitatu Piſauri. Qui nõ habuerint in bonis ualorẽ ducẽtoꝝ florenoꝝ monete ueteris ad rõnẽ boñ.xl.pro quolibet floreno. Et idẽ obſeruet ꝙ ſine ſtrepitu/& figura iudicii & ſola facti ueritate inſpecta procedatur ubi quis peteret dotem ſibi promiſſam quantũcunq; quantitatis fuerit talis dos uel ubi pro repetitione dotis ageretur.

Qualiter Iudices Poteſtatis debeant ſtare ad ius reddendum in die horis congruis. rub. 3.

ITẽ ſtatuerũt ꝙ Poteſtas & oẽs Iudices ciuitatis Piſauri debeãt uenire ad tribunal ubi ius reddit horis debitis & cõſuetis poſt pulſationẽ cãpane q̃ pulſat ad ius reddendum: & ibi ſedere debeant ad ius reddendũ & benigne audire uenientes corã ipſis & eoꝝ qõnes expediãt iuxta ſtatuta cõis Piſauri cõſuetudines & iura uinculo iuramẽti.

Quod quæſtio finiatur per iudicẽ corã quo incepta eſt. rub. 4.

SI aliqua quæſtio cauſa ſiue litigiũ incepta fuerit per partes coram uno iudice per eundem finiri debeat & terminari/ne cauſe continentia diuidatur: pœna uiginti ſol.ꝝ.cõtrafacienti applicanda cameræ. Et nihilominus tractetur cauſa prædicta coram eo Iudice a quo incepta fuerit: & proceſſus aliter factus ſit ipſo iure nullus.

Quod

Quod oẽs cauſe in foro Piſauri tractari debeát & cognoſci. rub. 5.

OMnes cauſe in ciuitate Piſauri tractari debeát & finiri & alibi facte ſint ipſo iure nulle una cũ ſentẽtiis in dictis cauſis ſubſequtis & nemo de dicta ciuitate extrahat. Qui uero ꝯtrariũ acẽptauerit ſiue fecerit puniat in cẽtũ duc. auri applicãdis camere & ad ipſius partis itereſſe teneatur extimãdũ ſcõ euocati ꝑdicti & poſſit uocãs impune offendi in ere & in pſona nec ei in aliquo ius reddatur ſtatuto uel iure aliquo nõ obſtante & ſit exemptus a protectione cõmunis.

De interpoſitione appellationis fienda & interponenda infra certũ tẽpus. Et a quibus appellari poſſit & in quibus caſibus nõ. Et infra quantũ tẽpus appellatio debeat terminari. rub. 6.

SI aliquis uoluerit appellare ab aliqua ſnia diffinitiua debeat infra decẽ dies a die latæ ſniæ numerãdos ſuã appellationẽ ſecũdũ iuris ordinẽ interponere: & ab ipſo decimo die uſq; ad alios .xv. dies cõtinuos ipſam appellationẽ introducere corã Iudice ad quẽ: & corã eo produxiſſe & ſeu deduxiſſe dictã appellationẽ & grauamina a quibus appellauit: alioquin ſi ꝑdicta nõ fecerit & adimpleuerit tũc & eo caſu appellãs ãplius nõ audiat ſed prima ſnia firma ꝑmaneat & exequtioni mãdetur ac ſi appellatũ nõ eẽt & teneãt iudices dictas cãs appellationũ ꝑ ſniaꝫ expediti ꝑtibus iſtãtibus: uł altera ꝑte tm̃ iſtãte infra .lx. dies ꝯtinuos a die appellationis numerãdos ſub pœna cẽtũ duc. camere applicãdoꝝ pro qlibet uice & in qlibet cã niſi ſteterit ꝑ ꝑtẽ appellatã uel iudicẽ qui de appellatione cognoſcit hñre iuſtũ & euidẽs ipedimẽtũ de quibus ꝯſtiterit: & declaratũ fuerit infra dicta tꝑa per aſſertionẽ & declarationẽ iudicis antedicti: quo caſu declarationis ipedimẽti exiſtẽtis reſtituat per ipm iudicẽ ac ẽt reſtitutũ intelligat ipſo iure tãtũdẽ tꝑis & nõ ultra quãtũ fuerit declaratũ ipedimẽtũ extitiſſe. Et hoc itelligat in ciuilibus cauſis tm̃. In criminalibus uero teneat appellare ifra qnq; dies a tꝑe ſniæ ſeu cõdẽnationis cõtinue numerãdos & ab ipſo quinto die ifra .xxx. dies ipſam appellationẽ ꝓſequi: ifra qđ tꝑs debeat ipſa cã appellationis oimodo terminari. Alioquin ſi ꝓſequutus nõ fuerit uel ſuꝑ ipſa appellatione cognitũ & terminatũ nõ fuerit ut dictũ eſt ifra dicta tꝑa: prima ſnia ſeu cõdẽnatio firma ꝑmaneat & exequtiõi mãdet: niſi iuſtũ & euidẽs ipedimẽtũ iudicis intercederet & ꝯſtaret ifra .xxx. dies de eo ꝑut & ſicut ſupra in ciuilibus eſt expreſſum & tũc tãtũdẽ tꝑis ſolũmodo reſtituat & reſtitutũ itelligat ut ſuperius in ciuilibus dictũ eſt. Et dictã cõdẽnationẽ itra tertiã diẽ poſt ꝑdictos .xxx. dies & tꝑa reſtitura qñ reſtitutioni locũ eẽ cõtigeret ſoluere debeat: alioquin qñ pecuniaria eſſe cõtingeret principalr uel ſecũdario uel in ꝯditionis defectũ uel aliter quoquomodo cũ q̃rto pluri ipſam cõdẽnationẽ ſoluere cõpellat oĩ exceptione & appellatione remota. Statuẽtes & ordinãtes ꝙ ante tꝑs diſſinitiue ſnie uel ẽt poſt a nulla iterlocutoria mera appellet in ciuilibus uel criminalibus niſi in caſibus in quibus a iure ciuili appellari cõcedit. Quibus caſibus ſentiẽs ſe grauatũ poſſit appellare die late iterloqutorie uel illati grauaminis uel ſequẽti tm̃. Quæ appellatio ifra decẽ dies cõtinuos a die iterloqutorie uel illati grauaminis numerãdos per iudicẽ debeat cognoſci & terminari ubi nõ ſit neceſſe de ipſa appellatione fieri cõmiſſionẽ ſpecialẽ: ut quia in illa ſit appellationis iudex ordinarie deputatus: ſed ubi neceſſe ſit & requirat cõmiſſionẽ fieri debeat cognoſci & terminari ꝑ iudicẽ ad quẽ cõmiſſa fuerit ifra .xv. dies cõtinuos a die iterloqutorie uel illati grauaminis cõputãdos. Et ſi appellatio facta nõ fuerit ifra dictũ tꝑs uel ſi fuerit infra dictũ tꝑs facta & nõ fuerit terminata infra decẽ dies uel .xv. ut ſupradictũ eſt in

oĩbus caſibus ſuptadictis appellatio ipſa ſit nulla ipſo iure. Et iudex p̃tĩcipalis cauſe co gnoſcere & ꝓcedere poſſit: ac ſi nõ fuiſſet appellatũ. Et an ſit de caſibus a quibus de iure ciuili uel nõ cõcedit̃ appellare ſtetur oĩno adeo ꝙ appellari nõ poſſit: declarationi iudi cis ad quẽ ſeu eius qui de appellatione cogniturus eſt: qui teneat̃ declarare infra duos dies a die appellationis interpoſite/ubi cõmiſſio nõ requirit̃: uel ubi cõmiſſio requirat̃ infra quatuor dies a die cõmiſſionis facte numerãdos parte citata uel nõ ꝓut eidẽ iu dici declarare debẽti uidebit̃ & ẽt libere placuerit. Quæ declaratio ſi nõ facta fuerit in fra dicta tp̃a/ ꝓcedat̃ in principali cã ac ſi appellatũ nõ eſſet. Et uictus uictori in quo libet caſuũ p̃dictoꝝ anteq̃ audiat̃ uel ad aliq̃d admittat̃ per iudicẽ corã quo cã princi palis agitabit̃ oẽs legitimas expẽſas reſarcire cõpellat̃. Et ſuccũbẽs in appellatione qua libet ab interloqutoria per ſñiam uel deſertionẽ alicuius fataliũ p̃dictoꝝ ſoluere cõpel lat̃ unũ ducatũ p iudicẽ a quo appellatũ fuerit de facto & abſq; ſolẽnitate aliqua per cohertionẽ realẽ uel ꝑſonalẽ oĩ exceptione & appellatione remota cuius pœnę in cau ſis ciuilibus medietas applicet̃ parti appellate: & alia medietas deueniat camere Illuſ. dñi Piſauri. In cauſis uero criminalibus tota dicta pœna deueniat in camera p̃dicta ſub pœ na quadrupli ꝯtrafaciẽti iudici p̃dicti a quo & dictã pœnã nõ exigenti: & ſoluere nõ fa cienti de ſuo ſoluenda/& ut facilius dicta exequtio unius ducati fieri poſſit. Statuerũt ꝙ in criminalibus ciuilibus ſiue miſtis appellãs ab aliqua interloqutoria ex interloquto riis ſupradictis: in quibus ꝑmittit̃ appellare illa die qua appellationẽ interpoſuerit te neatur & debeat penes idoneã perſonã uel notarium penes quem appellauit depoſitũ dicti ducati facere uel idoneũ fideiuſſorẽ p̃ſtare de ſoluendo dictũ ducatũ in caſibus & caſu quolibet ſupradictis alias habeat̃ ꝑinde/ac ſi appellatũ nõ eẽt & appellatio ipſa deſerta habeat̃ & nulla ſit ipſo iure. Et Iudex a quo in cã ꝓcedere poſſit libere/ac ſi ap pellatũ nõ eſſet/nec ſuperſedere uel deferre dicte appellationi teneat̃ donec dicta fide iuſſio p̃ſtita uel dictũ depoſitũ ut p̃mittit̃ factũ fuerit: & iſto caſu noĩe pœnę .x. ſol. tm̃ ſoluere cõpellat̃ appellãs per iudicẽ antedictũ. Addiciẽtes ꝙ a nulla interloqutoria de p̃dictis poſſit appellari niſi ſemel tm̃: nec poſſit appellari ab aliquo actu qui fieret in cã talis iterloqutorie p̃dicte. Pręterq̃ latę ſup legitimatione ꝑſonaꝝ pro aliis in iudicio in teruenientiũ & appellatio aliter facta p̃ſumat̃ friuola & cã morãde litis facta & ei nulla actenus deferat̃ & ꝓcedat̃ in cã ac ſi iterpoſita nõ eẽt. Saluo ꝙ p̃dicta locũ nõ habeãt uim interloqutoriis hñtibus indiffinitiue. In quibus quo ad ordinẽ & tẽpus iterponẽdi itroducẽdi ac ꝓſequẽdi cãs ipſaꝝ appellationũ. In oĩbus & per oĩa ſeruet̃ ꝓut ſuperius. In diffinitiuis ordinatũ ẽ/excepto q̃d a p̃dcis nõ liceat unicuiq; niſi ſemel tm̃ appellare.

Quod ſimul & ſemel nullitates & iniquitates deduci debeãt. rub. 7.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet appellãs uel reclamãs uel recurrẽs cãm nullitatis uel ini quitatis in appellatione ſua ſeu reclamatione uel recurſu ſiue a diffinitiua ſiue iterlo qutoria interpoſita ſimul & ſemel deducere & intẽtare poſſit ac etiã teneatur: & ſimul agitari debeat utriuſq; iudiciũ & per iudicẽ terminari & ꝙ ſinguli termini: qui per pñs ſtatutũ uel alia ſtatuta in appellationũ cauſis exiſtunt ordinati q̃tũ ad eoꝝ initiũ pro greſſum & finẽ: ſiue quo ad modũ & ordinẽ ꝓcedendi. In cauſis nullitatũ ſint & eſſe itelligant̃ ſiſr cõſtituti ita ꝙ ultra agẽdi de nullitate aditus ſit: & eſſe debeat oĩno p̃clu ſus & appellationis cã deſerta per lapſum alicuius fataliũ p̃dictoꝝ uel per ſñiam Iudicis terminata ſiſr nullitas & nullitatis cã deſerta & terminata intelligat̃ adeo ꝙ ipſo iure amplius de nullitate agendi facultas & aditus ſit penitus interdictus. Excepto tñ ꝙ in

ciuilibus

ciuilibus quo ad principiū & ſeu initiū & tēpus proponendi de nullitate in caſibus ubi appellatio interpoſita nō fuerit per preſens ſtatutū piudiciū generari debeat quo minus quādocunq̧ poſſit dici de nullitate & principaliter uel incidenter.

Infra quantum tempus poteſt peti reductio ad boniū uirum & reclamatio a ſententiis arbitrorum & arbitratorum. rub. 8.

STatutum eſt ēt q̧ a diffinitionibus laudis arbitramētis laudi declarationibus ſeu deciſionibus quibuſcūq̧ arbitroꝝ ſeu arbitratorꝝ uel amicabiliū cōpoſitorꝝ: ſiquis potuerit & uoluerit.v3. in cauſis pmiſſis appellare redutionē ad arbitriū boni uiri petere de nullitate dicere uel dolo arguere uel alio quolibet modo reclamare poſſit & debeat facere infra decē dies a die ipſius late ſniē/laudi arbitramēti/declarationis ſeu deciſionis numerādos. Et ultra decē dies minime ad pdictoꝝ aliquod audiat/ & ab ipſo decimo die uſq̧ ad alios.xv. dies ipſam reductionē introducere & proſequi put ſupra in ſtatuto de interpoſitione appellationis fienda & interponēda ordinatū eſt q̧ ſi nō fecerit: tūc & eo caſu ulr amplius nō audiat/ ſed prima ſnia laudū arbitramētū/ declaratio ſeu deciſio rata maneat & oio executioni mādet realr & pſonalr per iudicē ordinariū oi exceptione & appellatione quacūq̧ remotis. Si uero infra dicta tpa per diffinitiuā ſniam terminata ſeu terminate fuerint ab ipſa ſnia diffinitiua & terminatione appellari de nullitate uel aliter querelari nō poſſit ſed ills ſtē & ſtari debeat penitus & oino & ei facti & iure exceptione oppoſitione & appellatione remotis & exqutioni mādari poſſit & debeat per ipſum iudicē pferētē & quēlibet aliū: ad quē de iure talis exequtio ptinet: ſi & quatenus dicta ſnia fuerit cōformis cū laudo ſeu declaratiōi latē/ſeu facti primo loco. Declarātes nolle per hoc ſtatutū in aliquo derogari aliquibus ſtatutis: quę in caſibus appellationē/petitionē/reductionē ad arbitriū boni uiri uel alias reclamationes pdictas ab arbitris arbitratoribus uel amicabilibus perſonis ſeu cōmiſſariis uel eoꝝ ſententiis laudis arbitramentis dictis declarationibus ſeu deciſionibus prohiberent/ quinimo ipſa in ſuo robore permanere uolumus.

De modo & forma pcedēdi tā per iudices q̄ per ptes in cauſis appellationū & nullitatū reclamationū & petitionū ad arbitriū boni uiri. rub. 9.

ITē ſtatuerunt q̧ in oibus cauſis appellationū nullitatū petitionū grauatoꝝ petitionū reductionis ad arbitriū boni uiri: & reclamationū pcedi poſſit abſq̧ libello litis cōteſtatione iuramēto de calūnia & aliis ſolēnitatibus & ordinibus iudicioꝝ etiā ſubſtātialibus ſed ſolū corā iudice cognituro facta pſētatione uel legitimatione pſonaꝝ ubi opus eſt & det terminus quinq̧ uel octo dieꝝ: & maior uel minor arbitrio iudicis ſemel tm̄ utriq̧ parti ad iuſtificandū & ipugnandū & pbādū tā per teſtes q̄ per inſtrā & per quēcūq̧ aliū modū qui eis cōpeteret de iure & hndū pbatū: & elapſo dicto termino/ dcē terminus unicus arbitrio iudicis: & ſemel tm̄ ad accipiēdū copiā de pductis & pbatis: ſi qua pducta & pbata ſunt: & opponendū & pbandū & pbatū hndū contra ea utriq̧ parti. Quo termino elapſo iudex quāto citius poterit infra ſupradicta fatalia per ſniam debeat cām terminare. Hoc ēt addito pro expeditione & breuiatione litium q̧ in oibus cauſis appellationū nullitatū petitionū reductionis ad arbitriū boni uiri & aliaꝝ reclamationū pdictaꝝ pcedi poſſit ad requiſitionē & inſtātiā alterius partis tm̄/altera parte cōpatēte uel nō. Cauſe aūt appellationū & nullitatū petitionū reductionis ad arbitriū boni uiri & aliaꝝ reclamationū quolibet tpe ēt feriato: dū tn̄ in honorē dei & ſanctoꝝ itroductū nō fuerit/ēt diebus quadrageſimalibus ualeāt agitari.

Infra quantũ tẽpus arbitri & arbitratores lites terminare debeãt. rub. 10.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi in cõpromiſſis tam in arbitros q̃ in arbitratores tpe facti cõpromiſſi fuerit appoſitũ certũ tps infra qđ qõ cõpromiſſa debeat terminari/ id ſeruetᷣ qđ inter ptes ꝯuẽtũ & firmatũ fuerit. Si ãt nihil p ptes expreſſum eẽt de tpe quo debeat cõpromiſſum finiri: & cõpromiſſum fiat in aliquẽ uel in aliquos/ ut arbitros & arbitratores electos cũ arbitria ſint adinſtar iudicioꝝ redacta illa tpa dictis arbitris a die acceptationis facti cõpromiſſi numerãda uideanť & intelliganť ſtatuta quæ in iudicioꝝ inſtãtia ſunt ordinata. Sin autẽ cõpromiſſum fiat in aliquẽ uel in aliquos ut arbitros & arbitratores uel ut in arbitratores tm̃/ electi teneãť & debeãt cãm de qua fuerit cõpromiſſum infra duoꝝ mẽſiũ ſpaciũ a die acceptationis facti cõpromiſſi numerãdoꝝ decidere & terminare/ ꝙ ſi dictus uel dicti ut arbitri & arbitratores uel ut arbitratores tm̃ electi infra tpa ſupradicta nõ terminauerint cãm in eis cõpromiſſam ipſi & quilibet ipſoꝝ pro uice qualibet incurrãt pœnã .xxv. lib. &c. de facto exigẽdã & camere applicandã ſi quãtitas uel rei extimatio in cõpromiſſo deducta excedat quãtitatẽ centũ lib. Abinde uero infra uſq; ad quãtitẽ .xxv. lib. idu ſiue incurrant pœnã decẽ lib. a quãtitate .xxv. lib. infra incurrãt pœna centũ ſol. &c. de facto ut ſupra exigendã & camere applicãdã. Et nihilominus cõpromiſſum duret & incurrãt prædicti ſimiles pœnas de menſe in mẽſem ſucceſſiue cõmittendas & exigendas ut ſupra donec cauſa compromiſſa per eum uel eos fuerit terminata.

Quo tempore poſſit peti cõpromiſſum fieri. rub. 11.

STatutũ eſt ẽt ꝙ ſi aliquis litigãtiũ peteret cõpromiſſum fieri de lite & cã inter eos uertente ꝙ Iudex cõpellat dictas ptes ad petitionẽ alterius/ ad dictũ cõpromiſſum faciendum ſi hoc petitũ fuerit per alterã partiũ ante litis cõteſtationẽ. Poſt uero litẽ cõteſtatã cogi nõ poſſit alter litigantiũ ad inſtãtiã alterius ad dictũ cõpromiſſum faciẽdũ: niſi litigãtes eſſent cõſanguinei propinqui uel affines quo caſu qñcũq; ante publicationẽ pceſſus petat cõpromiſſum per alterũ eoꝝ debeat alter cogi ad cõpromittendũ: imo Iudex ex officio ſuo nullo ipſoꝝ petẽte poſſit ipſos cogere ad cõpromittendũ qñcũq; ante dictã publicationẽ proceſſus. Et cũ ad inſtantiã alterius litigãtiũ alter cogať ad cõpromittẽdũ ꝙ dictũ cõpromiſſum debeat fieri de iure & de facto in pcedẽdo & ſentẽtiãdo de iure tm̃/ niſi aliud procederet de partium uoluntate: quo caſu cõſenſus partium in idem tendentium ſeruari debeat per eum modum per quem compromittendum duxerint.

Quod ſuper alimentis ſummarie procedatur. rub. 12.

ITem ſtatuerunt ꝙ quæſtio ſeu cauſa alimentoꝝ ẽt pteritoꝝ debeat ſũmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura Iudicii terminari in & ea poſſit pcedi quibuſcũq; diebus feriatis & nõ feriatis oĩ ſolẽnitate & iuris ordine pretermiſſis ẽt ſine porrectione libelli.

Quod uictus uictori in expenſis debeat cõdẽnari. rub. 13.

STatuerũt ẽt ꝙ uictus uictori expẽſas legitimas reficiat in cã ciuili & criminali ẽt ſi pſtitum fuerit calũnie ſcrm lege aliqua nõ obſtãte niſi iuxta cauſam litigãdi habuerit.

De quibus cauſis poſſit cognoſci tpe feriaꝝ neceſſitate hominũ. rub. 14.

HAc municipali lege ſtatutũ eſt ꝙ Poteſtas & alii iudices & officiales ciuitatis Piſauri & alii iudices teneanť & debeãt ius reddere oibus petẽtibus de mercationibus reꝝ mobiliũ & mercedibus pſonaꝝ: nõ obſtãtibus feriis ſtatuto uel iure cõi introductis ob utilitatẽ hoium & ẽt tpe uindemiaꝝ: & de oibus rebus ptinẽtibus ad uindemias/ & etiã de merchatis & cõtractibus: quę fierẽt tpe feriarũ poſſint & debeãt cognoſcere & ſniam pferre & exequtioni mãdare dicto tpe feriaꝝ: ob neceſſitates hoium nõ obſtãte.

De feriis

De feriis eſtatis & uindemiarum. rub. 15.

HAc municipali lege ſancitū eſt ꝙ ferie pp eſtatē principiū ſemper habeāt in feſto ſancti Ioānis Baptiſte de mēſe Iunii & durēt cōtinuo uſq; ad kal's. Auguſti: & ferie uindemiarū principiū ſemp habeāt in kal's Septē. & durēt p totū dictū mēſem & ante feſtū Natiuit. Dñi cuiuſlibet anni ſint .v. dies feriati. Ita ꝙ ius nō redat in eis.

De feriis propter conſilium. rub. 16.

STatutū eſt ēt ꝙ quociēſcūq; cōſiliū aliquod ordinabit̄ ſiue cohadunabit illa dies intelligatur & ſit feriata & tali die ius reddi nō poſſit. Et nō itelligat in cōſilus hēdis pro ratione per maſſarium reddenda: nec ratione alicuius ſyndici / uel pro condēnationibus faciendis uel pro inſinuandis donationibus uel emancipationibus.

Quo die & termino poſſit cōparere citatus. rub. 17.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis habitator ciuitatis Piſauri requiſitus fuerit per plazariū cōis ꝗ corā Poteſtare uel officialibus cōis Piſauri uel per lrās eorūdē debeat cōparere ſi citatus fuerit die ꝑcedēti: ut ſequēti die debeat cōparere / tūc debet termino ſtatuto corā ipſo ſe pñtare. Si uero eadē die fuerit requiſitus ante tertias / ut eadē die debeat cōparere debeat eadē die hora iuris cōparere. Si uero hitauerit extra ciuitatē & in curte eiuſdē ciuitatis idē itelligat̄ qđ in habitatore ciuitatis. Si uero habitauerit extra dictā curtē & citatus fuerit ꝑſonalr̄ uel ad domū ſolite hitationis poſſit ſequēti die hora iuris cōparere. Et ſi ante dictū tpˢ ꝓceſſum fuerit cōtra eos ꝓceſſus ipſo iure ſit nullus.

De pœna contumacis & de modo & forma citationis / & relationis. Et ꝙ ciues uel habitatores qui de ciuitate receſſerint poſſint citari domi eoꝝ habitationis & ꝙ heredes incerti domi defuncti citari poſſint: & de modo & forma citationum forenſium. rub. 18.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ ſemel citatus inuētus per plazariū uel bis domi citatus licet nō inuētus in termino ſibi aſſignato / uenire debeat / aduerſario reſponſurus / & ſi nō uenerit / ꝓnuncietr̄ cōtra eū ad cōtumaciā & poſſit in eā de iure ꝓcedi. Si ab eo qui fecerit citari fuerit poſtulatum: uel ſi citatus qui nō uenerit in termino ſtatuto det duos ſol. actori & ſit in electione actoris. Et idē ſeruet̄ & intelligat pro reo ſi actor nō uenerit in terminis ſupradictis. Et Iudex poſſit deinde in eā ꝓcedere ſcđm ꝙ ſibi de iure licuerit & fiat citatio pñte uno teſte ultra ualorē .xx. ſol. Et citatio modo ꝑdicto facta debeat fieri uno teſte pñte in re uel in ſūma excedēte .xx. ſol ꝗ. de noie / cuius teſtis teneat plazarius facere mētionē & nomē ipſius ſcribi facere per notariū: cui fecerit relationē cōmiſſionis ipſius / pœna .xx. ſol. ꝗ. plazario / & notario relationē aliter ſcribēti / ꝗ ſi ꝑdicta ſeruata nō fuerit citatio ſit ipſo iure nulla. Addiciētes ꝙ quicūq; ciuis habitator Piſauri uel eius comitatus ſe ad habitādū cū ſua familia ad aliū locū extra ciuitatē ꝑdictā & cōmitatū trāſtulerit poſſint domi citari in qua primo habitabat / uigore: cuius citationis bis factæ de tali ad domū dicte eius ſolite habitationis ut ſupra / poſſit ꝓcedi ad diffinitiuā ſniām cōtra eū. Ac ēt cōtra eū procedi poſſit tāq̄ cōtra cōtumacē ſcđm formā ſtatutoꝝ loquētiū de modo & forma ꝓcedēdi cōtra cōtumaces. Et ꝙ defuncto aliquo: nō extātibus heredibus certis / poſſint heredes in genere citari domi: olim ſolite habitationis defuncti: cuius citationis uigore ſi bis facta fuerit poſſit procedi ad ſniam diffinitiuā & ad dationē inſolutū ſcđm formā ſtatutoꝝ loquētium de modo & forma ꝓcedendi cōtra cōtumaces. Si uero certi heredes defuncti fuerint / tūc citari debeāt pſonaliter uel domi eoꝝ ſolite habitationis & nō domi defuncti ut in principio dictū eſt.

Forenſes uero qui de iure aliquo modo in ciuitate uel eius comitatu conueniri poſſent citari debeāt ſi fuerint pñtes pſonalr ſi pſonalr inueniri poterint. Si autē nō poterint pſonalr haberi & ſeu fuerint abſentes: tunc citent & ſeu citari poſſint & debeant per edictū publicū in ualuis palatii dñi Poteſtatis affigēdū per quēlibet iuratū nunciū cū inſertione libelli in dicto edicto & termini pfixione arbitrio iudicis moderādi infra quē cōparere debeat reſponſurus & in quo edicto fiat & fieri poſſit & debeat de dictis ſo renſibus citatio ad oēs & ſingulos actus oportune fiēdos uſq; ad ſentētiā incluſiue quę ſnia demū poſſit & debeat per ſimile edictū ut ſupra affigēdū notificari ac intimari.

De Proclamatione. rub. 19.

HAc municipali lege ſtatutū eſt q Poteſtas & eius Iudex & officiales quicunq; cōis Piſauri de cætero teneat & debeat ante oēm interloqutoriā pnunciationem uel ſentētiā ad petitionē alicuius per eos uel aliquē eoꝝ faciendā in ciuilibus cauſis cōtra aliquē reū citatū proclamari facere publice & alta uoce in palatio ad bāchū per bānitorē uel plazariū cōis q quicunq; talē cōtumacē uult defendere termino per eū ſtatuēdo cōpareat citatione ſeu citationibus de tali reo factis nō obſtātibus. Et pronunciatio interloqutio: ſiue ſētētia aliter facta ſit ipſo iure nulla. Et ſi aliquis officialis fuerit qui locū certū nō habeat tpe ſnie ferēde per eum debeat eſſe & ſtare in palatio cōis & ibi publice proclamari facere prout de iudicibus ſupra dicit. Prædicta autē de proclamatione nō habeāt locū in cauſis nō aſcendentibus ad ſummā .xx. lib. & in cauſis mercbationum uſq; ad quantitatē uigintiquinq; librarum incluſiue.

Quo modo procedatur contra citatum quando apparet publicum inſtrumentum uel præceptum contra ipſum. rub. 20.

AD cōmunem utilitatem ſtatutum eſt etiā q ſi aliquis fuerit debitor alicuius ex quacūq; cauſa unde apparuerit inſtrm publicum uel pceptum: & fuerit citatus ut ueniat oppoſiturus tali inſtro uel pcepto debiti & infra terminum nō uenerit Iudex ad petitionē creditoꝝ teneat/ & debeat abſq; alia pclamatione & noua citatione pronunciare cōtra dictū debitorē pnūciatione ſcripta manu ipſius Iudicis pœna decē lib. & exequi dictum inſtrumentum uel præceptum in bonis debitoris/ pro menſura debiti petiti & cōtēti in inſtro & pro expēſis iuſte taxādis ſm extimationē fieri demū faciēdā/ per duos extimatores de buſſulo cōis extrahēdos ſm formā ſtatuti de modo & forma pcedēdi cōtra cōtumaces: quibus exequtione/ taxatione/ extimatione factis habeat ac ſi bona pdicta eſſent adiudicata ex ſecundo decreto. Ita taliter q nulla alia adiudicatio ſiue ſm decretū requirat/ uel dictū debitorē poni facere in bāno pro debito petito data electione dicto creditori put ſibi placuerit/ una tñ uia electa poſſit ſemel ad aliā redire/ & nō plus. Et ſi debitor poſitus in bāno nō cōcordauerit ſe cū dicto creditore infra terminū bānimēti: q termino elapſo Iudex Poteſtatis & ſua curia teneat & debeat ipſum ſic exbānitū capi facere & detineri pſonalr ad uoluntatē creditoris/ ſi fuerit petitū per creditorē: de quo bāno extrahi nō poſſit/ niſi primo creditori fuerit legitime ſatiſfactū. Et nullū caſtrū ſeu uniuerſitas uel uilla debeat talē exbānitū pro debito modo aliquo acceptare poſtq dicte uniuerſitati fuerit denūciatū lrīs Poteſtatis uel ſue curie. Et ſi receptauerit poſt dictā denunciationē factā teneat uniuerſitas ſoluere illud quod tenet ſoluere debitor exbānitus: liceat tñ tali exbānito uel cōtra quē pronūciatū uel proceſſum fuerit modo pdicto/ poſt oia pdicta opponere oēs ſuas exceptiones legi

cimas & ꝑbate infra octo dies ille de ciuitate. Et quindecim dies ille de comitatu/ niſi iuſto ipedimēto ei cōtingente in dicto termino octo uel quindecim dieꝝ: de quo impe dimēto ꝑbari poſſit per iuramētū/ quo caſu ſecūdā dilationē ſex dieꝝ hr̄e debeat ꝑtē ꝑtorie ad ꝑbandū/ & ꝑbarū hn̄dum oēs ſuas exceptiones & per omne genus ꝑbatio nis: ad quas exceptiones opponēdas & probādas admittat/ & audiatur nō obſtantibus ꝑdictis pronunciatione uel bāno/ & aliis cōtra ipſum factis ut ſupra. Et ſi talis captus fuerit dato fideiuſſore deſoluendo debitū & expēſas/ uel aſſignatione facta de ſuis bo nis pro quātitatibus ꝑdictis/ & fideiuſſore dato ꝙ eſſet libera & expedita tp̄e dationis inſolutū debeat incōtinenti relaxari. Et ſi exceptiones ſuas probauerit remaneat abſo lutus. Si uero infra dictū terminū nō probauerit oppoſita per eundē: fideiuſſor datus ſūmarie cogat per Iudicē ad ſolutionē debiti & expenſaꝝ/ uel ipſe debitor cōpellat ad faciendū inſtr̄m dationis inſolutū de rebus aſſignatis ut ſupra/ ſi per eum aliqua bona aſſignata fuiſſent. Si uero citatus in primo termino cōparuerit. Et ſic cōtumax nō fue rit ſi inſtr̄m publicū uel ꝓceptum apparuerit cōtra eum ſupradicti termini/ & dilationes dentur ſibi eo modo & forma/ de quibus ſupradictū eſt: facta prius per eū aſſignationē bonoꝝ ſcd̄m formā ſtatuti poſita ſub Rubrica de aſſignatione bonoꝝ. Quibus elapſis ſi ſuas exceptiones nō ꝑbauerit ut ſupra/ fiat cōtra eū exequtio talis inſtr̄i ſiue ꝓcepti ut ſupra in cōtumacia dictū eſt: data electione creditori ſiit ut ſupra in ꝯtumacia dictū eſt.

Quod renunciatio ſtatutoꝝ obſit renuncianti. rub. 21.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis cōtraxerit cū aliquo & cōtrahente adinuicē renuncia uerit alicui ſtatuto ciuitatis Piſauri talis renunciatio ualeat & teneat/ & Poteſtas & alii Iudices nō poſſint cōtra ipſos cōtrahētes renunciantes ſtatuto in aliquo procedere: nec in aliquo cōdēnare ex forma ſtatuti cui renunciatū eſt. Si bānū uel pœna in ꝑdi cto ſtatuto alicui imponeretur cōtrahentiū. Et hoc ſtatutū nō uēdicet ſibi locū in ꝓce ptis & inſtr̄is factis occaſione ludi in tabernis/ ſed in his potius ſeruetur illud ſtatutum de hoc ſpecifice ſcriptum/ & non uendicet ſibi locum hoc ſtatutum ubi prohibetur re nunciatio a ſtatuto uel eſſet data certa forma renunciandi a ſtatuto cui renunciaretur.

De copia proceſſus danda contumaci deponenti expenſas. rub. 22.

STatutum eſt etiā ꝙ ſi lata fuerit aliqua interloqutoria cōtra aliquē ꝑ contuma ciā/ & reus cōtumax uenerit & uoluerit dicere proceſſum nullū poſſit dicere depoſi tis expenſis & detur ſibi copia totius proceſſus & ſn̄iæ. Et ſi nulla fuerit reſtituant ſibi expenſe depoſite & reficiant ſibi expenſe quas fecerit in litigando/ & ſi aliqua fuerit ta lis ſn̄ia teneatur cōtumax reficere expenſas actori legitimas ſecundū iudicis taxationē: teneat tn̄ actor ꝑſiſtere ſup petitione ꝑeū ꝑducta in ꝓceſſu ꝯtumacie ſi reus uoluerit.

Quod inſtrumenta ſententie arbitria & arbitramenta habeant exequutio nem paratam. rub. 23.

HAc municipali lege ſancitum eſt etiā ꝙ Poteſtas uel cæteri officiales cōmunis Piſauri teneantur & debeant exequi ad petitionē creditoꝝ publica inſtrumēta ſententias arbitria: & arbitramenta ſeruato tamen ordine prout ſupra in ſtatuto qua liter proceditur quando apparet publicum inſtrumentum continetur.

De aſſignatione bonoꝝ & termino ſemeſtrali. rub. 24.

STatutum eſt ēt ꝙ nullus ciuis comitatinus diſtrictualis uel forenſis poſſit detineri ꝑſonalr̄ ſi aſſignauerit creditori ſuo de bonis ſuis liberis & expeditis uſqꝫ ad ſuffi

cientẽ quãtitatẽ debiti ad qđ teneret̃ & obligatus eſſet: qui debitor ut tale beneficiũ cõ ſequat̃ teneat̃ aſſignare oĩa ſua bona mobilia & imobilia dicto ſuo creditori excepta do mo ꝓprie habitationis & maſſaritiis. Ex quibus bonis aſſignatis teneat̃ creditor accipe re inſolutum / quæ magis ſibi placebunt ſcđm ipſius creditoris electionẽ pro quãtitate ſibi debita: quæ bona ſi nõ ſufficerẽt ad quãtitatẽ ſibi debitã eo caſu poſſit & teneat̃ accipere creditor pro reſſiduo de maſſaritiis dicti debitoris. Si uero talis debitor oĩa ſua bona nõ aſſignauerit tali ſuo creditori. Infra terminũ ſibi per Iudicẽ ad hoc ſtatuẽdũ & ꝓbatũ fuerit per ipſum creditorẽ ipm debitorẽ hr̃e alia bona ſibi nõ aſſignata per dat talis debitor beneficiũ pñtis ſtatuti & teneat̃ creditori ſuo ſoluere oĩno in pecunia numerata. Qui debitor tpe dicte cõſignationis teneat̃ idonee ſatiſdare ꝙ bona: tunc per eũ aſſignata ſint libera & expedita: ac ẽt pro tpe exequtionis ſiẽde ac dationis in-ſolutũ erunt libera & expedita. Itẽ ꝙ quilibet creditor qui nõ uellet accipere inſolutũ de bonis ipſius debitoris ut ſuperius dictũ eſt teneat̃ facere terminũ debitori ſuo a die quo talis debitor aſſignauerit talia bona uſqꝫ ad ſex mẽſes: tũc ꝓxime ſecuturos / quo ter mino ſex menſiũ durãte talẽ ſuũ debitorẽ inquietare nõ poſſit nec incurrat in aliquã uſuram uel intereſſe dicto ſuo creditori: dicto termino elapſo dictus debitor illico dicto ſuo creditori cõpellat̃ ſoluere in pecunia numerata / ac in carceribus mancipet̃ donec di cto ſuo creditori in dicta pecunia numerata ſatiſfecerit. Qui debitor poſt dictũ terminũ ſex mẽſiũ elapſum petere nõ poſſit indutias quinquẽnales a dicto ſuo creditore / ſiue ad uerſus eum: poſſit tñ talis debitor bonis cedere eo caſu quo ſibi per ſtatutũ loquẽs de-ceſſione bonoꝝ pmitteret̃. Addiciẽtes ꝙ creditor qui legitime citari fecerit ſuũ debito rẽ ipſo debitore in cõtumacia exiſtẽte ſi uoluerit dictũ terminũ ſex mẽſiũ dicto ſuo de bitori facere a die quo cõtumaciã dicti ſui debitoris incuſauerit poſſit & ualeat talẽ ter minũ ſex mẽſiũ facere quo terio elapſo dictus debitor teneat̃ & debeat ſoluere dicto ſuo creditori in pecunia numerata ut ſupra / teneat̃ tñ dictus creditor tpe quo dixerit ſe uelle fa cere dictũ terminũ dictoꝝ ſex mẽſiũ dcõ ſuo debitori cõtumaci pſonalr̃ uel bis domi notifi cari facere dicto ſuo debitori dictũ terminũ p publicũ plazariũ cõis Piſauri & in actis redigi: de qua notificatione teneat̃ fidẽ facere poſtea tpe pdicte exequtionis pſonalis. Volentes & ſtatuẽtes ꝙ dictus debitor ſibi ut ſupra pmittit̃ dicto termino ſex menſiũ facto a dicto ſuo creditore nõ poſſit neqꝫ debeat alienare: interim eius bona imobilia niſi de pcio ipſaꝝ reꝝ per eũ alienãdaꝝ ſatiſfactũ fuerit dicto ſuo creditori alias aliena tio ifra terminũ facta ſit ipſo iure nulla: quo ad piudiciũ ipſius creditoris: qui terminũ pdictum fecerit. Itẽ ꝙ pdicta de aſſignatione bonoꝝ nõ habeãt locũ in aliquo debito merchationũ uſqꝫ ad quãtitatẽ.xxv.lib. nec in aliquo debito cõtracto uel contrahendo occaſione alicuius datii uel gabellæ. Itẽ ꝙ ſupradicta de aſſignatione bonoꝝ intelligat̃ pro illis debitoribus qui nõ hr̃erẽt ad ſoluendũ in pecunia & ſi dubitat̃ de poſſibilita-te remaneat declarationi & dicto iudicis qui de cauſa cognoſcit / aut illius uel illoꝝ cui uel quibus p dñm foret cõmiſſum. Itẽ ꝙ huic ſtatuto renunciari nõ poſſit in aliquo cõ tractu uel obligatione & ſi renũciaret̃ talis renũciatio ſit nullius efficatie uel ualoris qua renũciatione nõ obſtãte qlibet officialis cõis Piſauri ad inſtãtiã debitoris uolẽtis de bonis ſuis aſſignare teneat̃ hoc ſtatutũ obſeruare: ſub pœna dupli q̃titatis de qua foret ꝯtractus. Itẽ hoc ſtatutũ nõ habeat locũ in illis debitoribus: qui tenerent̃ alicui uel aliquibus in quãtitate.xx.lib. uel abinde infra: quã quãtitatẽ debitores teneant̃ ſoluere creditoribus ſuis in pecunia / ſiue dicti debitores fuerint cõtumaces ſiue citati in iudicio cõparuerint.

Item ꝙ

Itē ꝙ nullus creditor audiat̃ ſi peteret.xx.lib. uel abinde īfra a ſuo debitore uigore/alicuius inſtrī uel obligationis facte de maiori q̄titate: niſi primo & ante oia fecerit finē/quietationē/ & pactū de ulterius nō petēdo de oi eo & toto q̄d dictus creditor ſuo debitori uel a ſuo debitore poſſet/ tā in pecunia q̄ in re uſq; in diē petitionis facte uel fiēde de dicta q̄titate xx.lib. uel minori ut dictū eſt uigore maioris obligationis uel maioris quantitatis.

De ceſſione bonorum. rub. 25.

ITem ſtatuerunt ꝙ de cætero nulla pſona terrigena uel forēſis cuiuſcūq; cōditionis exiſtat exiſtēs in carceribus cōis Piſauri uel extra poſſit ſuis bonis cedere pro debito ſiue cōdēnatione dicti cōis aut occaſione alicuius datii uel alicuius debiti & rei originē uel depēdētiā trahētis ab aliquo datio. Si uero aliquis cedere uellet ſuis bonis pro debito alicuius priuate pſone uel ſingulariū perſonaꝝ/uel collegii/ uel uniuerſitatis q̄d nō ſpectaret ad dictū cōe Piſauri & originē uel dependētiā nō traheret ab ullo datio dicti cōis ad dictā ceſſionē nō aliter admittat̃ niſi ipſe cedere uolēs prio ſteterit tribus mēſibus ꝯtinuis in carceribus dicti cōis q̄bus trāſactis ille talis cedere poſſit eius bonis ſolo uerbo/tribus uicibus diuerſis diebus & corā p̄tore ad bāchū iuris ſedēte pro tribunali ſonitu tubaꝝ & cāpanaꝝ dicti cōis illo tunc intercedēte. Et ꝙ his factis ille talis cedēs a dictis carceribus relaxet̃ & a debito cuius occaſione ceſſerit liberet̃ ſcd̄m formā iuris cōis.ſ.ut de cętero nō teneat̃ niſi quātenus facere poſſit deducto ne egeat. Si uero aliqua mulier in caſibus ſibi a iure cōi cōceſſis cedere uellet ſuis bonis poſſit cedere ſolo uerbo ad banchū iuris officialis corā quo cōuenta eſſet quæ ceſſio fiat una uice tm̄ abſq; aliquo ſono campane.

Quod Poteſtes & ſui officiales ad petitionem cuiuſlibet creditoris debitorem ſuſpectum & fugitiuum teneantur capi facere. rub. 26.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas & alii Iudices cōis Piſauri teneant̃ capi facere ad petitionē cuiuſlibet creditoris eius debitorē ſi eū dibitorē ſuſpectū & fugitiuū iurauerit: quo caſu ad ipſum debitorē capiendū/ ſolū iuramētū creditoris ſufficiat. Si aūt in proceſſu apparuerit nō eſſe ſuſpectū condēnetur cōmuni Piſauri iurans in quinquaginta libris ꝗ. & parti ad dannum & intereſſe & iniuriam reſarciendum.

Quod nullus poſſit pſonaliter detineri occaſione cibi uel potus. rub. 27.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus poſſit pſonalr̃ detineri occaſione alicuius debiti tabernarioꝝ ſi eſt debitū cā cibi uel potus exhibiti in taberna uel ludo/ & taberna intelligat̃ ubi uinū uendit̃ ad menutū nō obſtāte ꝙ tabernarius uel alius noie ipſius habuerit ex dicto debito inſtr̄m uel p̄ceptum cōtinens aliā cauſam dūmodo debitor paratus ſit iurare/ & iurauerit dictū debitū fuiſſe occaſione cibi uel potus exhibiti in taberna uel ludo. Et liceat p̄bentibus talibus cibum & potum res ipſorum retinere.

Quod forenſes uenientes de nouo ad habitandū in ciuitate Piſauri & eius territorio pſonalr̃ detineri nō poſſint ad inſtantiā nō habitātis. rub. 28.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ aliquis ciuis uel forēſis cōtinuus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri nō poſſit neq; debeat occaſione alicuius debiti per ip̄m cōtracti uel p ip̄m in futurū modo aliquo ꝯtrahēdi ex quacūq; cāōne uel cā pſonalr̃ capi: & detineri ad iſtātiā alicuius nō habitātis cōtinue in ciuitate/uel comitatu uel eius qui noie ipſius nō hitātis peteret/uel ab eo nō hitāte cām hret/ nō obſtāte ꝙ ēt in iſtr̄o obligatiōis renūciauerit fori priuilegio ſtatutis & bn̄ficiis terraꝝ aut legibus & cōſtitutionibus q̄buſcūq;. Et in caſibus p̄dcis & quolibet eoꝝ hitare itelligāt̃ illi tm̄ qui cū eoꝝ familiis uel maiori pte familiaꝝ ſuaꝝ ſtatēt in aliquo loco p̄dictoꝝ ſi familiā hērēt uel fuerit familia alicuius ſui aſcen

dentis uel deſcēdētis uel collecteralis uſq ad tertiū gradū: & ſi familiā nō habuit alicubi & ſteterit in aliquo locoꝝ pdictoꝝ ad faciendū artē uel laboreriū cōtinuū ſimilr nō poſſit detineri uel pſonalr areſtari: ut ſupra. Et pdicta locū habeāt ēt ſi iſte talis nō habitator iurauerit uel iurare paratus fuerit ꝙ ille talis habitator eſſet ſuſpectus & fugitiuus. In ciuibus aūt foreſibuſq habitātibus cōtinue cū eoꝝ familiis in ciuitate uel comitatu Piſauri ſeruetꝰ & locū habeāt ꝙ habitātes ut ſupra poſſint detineri & areſtari pſonalr ad inſtātiā eoꝝ ſi tales iurauerint ipſum cōtra quē petierint eſſe ſuū uerū debitorē ex iuſta cā & eē ſuſpectū & fugitiuū & aliter nō. Saluo tñ & reſeruato ꝙ tales forenſes qui cōi ſuæ ciuitatis unde receſſerint fuerint debitores ex cā collectaꝝ & gabellaꝝ aut alia quacūq ex ciuili dūtaxat negocio ꝓcedētis detineri poſſit uel niſi cū ciuitate unde receſſerit hr̄etur per Illuſ. dñm Piſauri aliqua ꝯuētio ſup his uel niſi dicto dño Illuſ. uideretꝰ talē forenſem pſonaliter detinēdum. Quibus caſibus quātū ad hoc nō patrocinetꝰ hoc ſtatutū. Adiiciētes ꝙ creditoribus taliū foreſiū miniſtretꝰ plena iuſticia in exequtione bonoꝝ ſi qua bona tales habere ꝯtigerit i ciuitate uł comitatu Piſauri: ſeruata tñ iuris forma.

De debitore forenſe pſonaliter capiendo licentia iudicis. rub. 29.

STatutum eſt etiā ꝙ ſi aliquis forenſis fuerit debitor alicuius ciuis habitatoris cōmuni uel diſtrictualis Piſauri abſq citatione aliqua pſonalr capi poſſit & debeat ad petitionē creditoris petita licētia & obtenta a Iudice ſiue a iudicibus cōis Piſauri: quā licētiā iudex petētibus cōcedere teneatꝰ ſub uinculo pſtiti iuramēti: nō excuſſo ſi debitor ſit uel nō ſed ſolūmodo credat uerbo petentis licētiā ſupradictā ſcro uallato. Et forenſis intelligatꝰ qui nō ſit continuus habitator ciuitatis & diſtrictus Piſauri. Et ſi talis captus & detētus in ꝓceſſu nō apparuerit debitor eius qui ipm capi fecerit iudex teneatꝰ & debeat tali detēto ſūmarie & de plano ſine aliqua ſcriptura uel petitione expenſas per eum taſſandas refici facere per illū qui capi fecerit detētū nulla exceptione obſtāte. Et nihilominus cōdēnetꝰ cōi. x. ſol. ꝯ. pro libra eius in quo dicebat illū ſibi obligatū. Et idē ſeruetꝰ in foreſe pdicto detēto negāte debitū ut cōdēnari debeat cōi in. x. ſol. pro lib. ſi in ꝓceſſu debitor apparuerit uel de mēdatio cōuictus fuerit: & habeat locū etiā ſi rōne cōtractus delicti uel quaſi uel aliqua quacūq cā forenſis uel alius nō eſſet iuriſditionis cōis Piſauri.

Quod nulla mulier detineri poſſit. rub. 30.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla mulier poſſit pſonalr detineri occaſione alicuius debiti ciuilis & huic ſtatuto renunciari nō poſſit & ſi renunciatū fuerit tenūciatio ſit nulla etiā ſi fuerit uinculo ſacramēti uallata. Et hoc in mulieribus honeſtis. Mulieres autē uitam inhoneſtam ducentes uel meretrices poſſint capi & carcerari eo caſu quo maſculi capi & carcerati poſſint de iure ſtatutario uel ciuili.

Quē terminum facere poteſt Iudex debitoribus cōfitentibus. rub. 31.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & alii rectores & officiales ciuitatis Piſauri iuriſditionē hn̄tes teneantꝰ cōfitētibus debitum nō oppoſita aliqua exceptione pcipere ſolui debitū. xx. ſol. ꝯ. ſuo creditori uel creditoribus ad. xv. dies certa pœna iponēda maius uero debitū ad unū mēſem & ſcribatꝰ in pcepto cā qua debitor tenetꝰ creditori: & fiat in ipſo pcepto mētio de inſtro debiti ſi inſtrm aliqđ factū eſt de ipſo. Et miles Ptātis poſſit facere pceptū de debitis cōfeſſatis in merchato quolibet & ipſa pcepta ualeāt & teneāt & habeāt dicti Iudices & officiales arbitriū moderādi tps ſolutionis debitoꝝ: uſq ad. xx. ſol. ꝯ. nec poſſit in dubio reuocari ꝙ ille qui pcepit nō fuerit officialis nec auctoritatē pcipiēdi hūerit ſi tabellio ſcripſerit talē officialē fuiſſe uel auctoritatē talē pcipiēdi habuiſſet

cuius ſcripture ſtetur & credatᷓ ad plenū/ꝑdicta tñ nō uendicēt ſibi locū in merchātiis & in debitis cōfeſſatis ex cauſa merchationū. Sed iudices & alii officiales habeāt arbitrium moderādi & ſtatuendi tp̄s & terminū ad ſoluendū ꝓut eis uidebitur ſolēnitate

Quo termino ſolui debeat debitū cōuētū iter ꝑtes de re mobili & imobili. ru. 32.

ITē ſtatuerunt ꝙ quicūqꝫ in ciuitate uel comitatu Piſauri cōtractū ſeu merchatū fecerit de aliqua re mobili ſeu imobili ſi dictū fuerit iter partes de termino/ & cōditionibus & modo ſeruetᷓ qđ dictū eſt. Sin aūt dictū nō fuerit inter partes in re mobili incōtinēti cogatᷓ ad ꝑcii ſolutionē. Super re autē imobili ſi dictum nō fuerit & precium fuerit uſqꝫ ad.xx.ſol. incōtinenti cogatur ad ſoluendum ſecundū arbitrium iudicis. Sin autē de maiori precio fuerit quæſtio menſis terminus ſtatuatur.

De inſtrīs fiēdis de debitis ſolutis a creditoribus ad petitionē debitoris. ru. 33.

STatutū eſt etiā ꝙ oēs & ſinguli de ciuitate Piſauri & eius diſtrictu qui habuerunt uel hērēt aliquid recipere ab aliquo alio de ciuitate uel diſtrictu Piſauri & q̄titatē uel quātitates ipſas receperint teneātᷓ & debeāt dictis ſoluētibus & eoꝝ heredibus cōfeſſionē & quietationē de quātitatibus ꝑceptis ſibi facere ad ſenſum ſapiētis eoꝝ/ ēt ſi neceſſe fuerit cū iuramēto ꝑdicta facere/ oſtēſo quā quātitatē receperit creditor qui talē pecuniā credidit/ ꝙ ſi recuſauerit creditor facere in decē lib. ꝝ. pro qualibet uice cōdēnetᷓ. Et nihilominus dictus creditor a Ptāte & iudicibus dictā cōfeſſionē ſecūdum ius ad ſenſum ſapiētis facere cōpellatur ex officio iudicis cognitione ſummaria & ſine ſcriptura: realiter & perſonaliter ad uolūtatē dicti debitoris ſoluētis uel ſucceſſoꝝ ipſius.

Quod inſtrumenta reddantur debitoribus facta ſolutione. rub. 34.

ITem ſtatuerunt ꝙ oēs creditores de debitis ſolutis teneātᷓ reſtituere cautiones debitoribus debitoꝝ ſolutoꝝ qđ ſi facere noluerint uel nō potuerint faciāt ſuis debitoribus cartā renūciationis finis & quietationis/ debitoꝝ expenſis/ & ſi nō fecerint ſoluant nomine bāni cōmuni uiginti ſol. ꝝ. Et nihilominus facere teneantur.

De debitore qui petierit debitū ſibi ſolutū in totū uel in partē. rub. 35.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis creditor petierit debitū ſibi ſolutū in totū uel in parte/ & cōſtiterit in aliqua parte litis teſtibus uel alio modo de calūnia plus petentis/ remaneat debitor a toto qđ petiᷓ abſolutus. Et nihilominus ꝯdēnetᷓ in ducētū ſol. ꝝ. applicādis cōi pro dimidia & pro alia dimidia cōuento: & idē itelligatᷓ in debitore infitiāte debitū uel rē aliquā ab eo petitā corā iudice. ſ. ꝙ cōdēnetᷓ in ducētū ſol. ut ſupra pro medietate dicte pœnæ applicāda creditori/ & alia dimidia cōi & expēſas reficiat. Quod ſtatutū nō uendicet ſibi locū in heredibus & ſucceſſoribus creditoꝝ ſi fuerint bone & integre fame heredes & ſucceſſores ꝑdicti: nec liceat tali neganti pœnitere poſtꝗ̄ aduerſa pars fuerit grauata in onere probandi propter talem negationem.

De nō accipiendo tenutam de bonis obligatis auctoritate propria. Et in uenditione non uendicet ſibi locum. rub. 36.

STatutū eſt ēt ꝙ nullus deinceps quātūcūqꝫ in iſtro ꝑſonalis obligationis uel ypothecarie habeat cōceſſam licētiā ingrediēdi uel aprehēdi poſſeſſionē bonoꝝ alicuius/ occaſione obligationis ſiue cuiuſcūqꝫ cōtractus/ poſſit uel audeat/ dictoꝝ bonoꝝ auctoritate ꝓpria poſſeſſionē igredi uel itrare: niſi hoc fecerit cū licētia Ptātis ſeu alioꝝ iudicū. Qui Ptās uel Iudex debeat citari facere poſſeſſorē anteꝗ̄ licētiā cōcedat & qui cōtrafecerit in.xxv. lib. cōi ꝑdicto ꝯdēnetᷓ & nullā poſſeſſionē amittat qui primo poſſidebat. Et ꝙ ꝑdicta nō uēdicēt ſibi locū in emētibus & ꝑmutātibus & accipiētibus res in

dotē/uel inſolutū. Qui libere poſſint intrare in tenutā reꝝ emptaꝝ & permutatarum per eoſdem emptores uel permutantes: & rerum ſibi datarum in dotem & inſolutum pro ſe uel filiis eorum ſine iudicis auctoritate & metu pœnæ.

De creditore qui intrauerit poſſeſſionem ſiue inſolutū acceperit rem cōmunem debitoris uel alterius. rub. 37.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſi duo uel plures aliquā rē pro indiuiſo poſſiderēt uel poſſederūt & aliqua pſona pro debito cōſotii intraret tenutā pro debito in quo cōſotius nō eēt obligatus & ipſam rē in ſolutū receperit ꝙ talis creditor nullū ius acquirat quo ad dñium: nec quo ad poſſeſſionē in parte cōſotii qui nō eſſet obligatus pro debito: nec pſcribat nec uſucapiat: ac ſi ipſam rem in tenutam nō haberet/nec etiā inſolutum.

Quod rectores dent inſolutum de bonis cōmittentis maleficium ei qui inſolidum ſe obligauerit cum eo. rub. 38.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ ſi duo pmitterēt inſolidū alicui de aliqua re uel pecunia ſoluenda & aliquis ipſoꝝ pmittētiū fecerit aliqđ maleficiū pro quo eius bona debeāt publicari uel deſtrui. Et ille alius qui cū eo pmiſerit iſolidū ſoluerit uel teneret ſoluere creditori Ptās & alii Iudices teneant dare ſeu facere dari iſolutū tot de bonis maleficiū cōmittētis ei qui ſe cū eo inſolidū obligauerit: q̄ ualeāt quātitatē quā ſoluit pro eo qui cōmiſerit maleficiū uel ſoluere tenet: & qñcūq; petitū fuerit ſiue ante publicationē proceſſus & deuaſtationē ſiue poſtea dūmodo ipſe petēs probauerit obligationem factam fuiſſe pro illo qui maleficium cōmiſerit. Quod intelligatur probatum etiā per inſtrumentū indēnitatis factum ſibi a maleficiū cōmittente.

De eo qui ſoluerit cōdēnationem pro aliquo. rub. 39.

STatuerunt ēt ꝙ ſi aliquis ſoluerit aliquā cōdēnationē pro aliquo ꝯdēnato qui nō hēt aliqđ recipere a cōi ꝙ Ptās & eius iudices ad petitionē ſoluētis teneat dictū cōdēnatū cogere in pſona & rebus ad uoluntatē ſoluētis ad ſolutionē faciendā pdicto ſoluēti de oi eo qđ ſoluit p dcō ꝯdēnato: & intelligat ſi ſoluēs ꝯdēnationē coactus fuerit per Ptātē uel eius officiales: nō aūt ſi ſpōte ſoluerit: & in dubio pſūmat coactus ſoluiſſe.

De bonis principalibus conſignandis fideiuſſori ſoluenti pro eo anteq̄ bona publicentur & incorporarentur cōmuni. rub. 40.

ITē ſtatuerunt ꝙ ubicūq; aliquis fuerit fideiuſſor cōi/pro aliquo: & pro eo cōi ſoluerit/ꝙ officiales teneant de bonis illius pro quo fideiuſſio facta eſt dare tot inſolutū fideiuſſori qui pro eo fideiuſſit & ſoluit ꝙ bene ualeat q̄titatē quā fideiuſſor pro eo ſoluit anteq̄ Ptās publicet bona illius pro quo fideiuſſio facta fuerit cōi. Et hoc fideiuſſore cōparēte ad petēdū ſibi ſatiſfieri ante dictā publicationē bonoꝝ. Si uero poſt publicationē iā factā cōparuerit: tunc etiā tot de dictis bonis publicatis incorporatis in cōi teneantur & debeant dare inſolutū fideiuſſori pdicto quo ad quātitatē ſibi debitā & eidem teneatur facere in reſtituendis dotibus uxorum condēnatorum & in illis: qui deberent legitime recipere ab ipſis condemnatis.

De fideiuſſoribus nō cogendis pro cōmuni donec de bonis principalis reperiret nisi per eum fuerit renunciatum huic ſtatuto. rub. 41.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & Iudices nō debeāt cogere fideiuſſores licet ſe obligauerint ad ſoluendū aliquā cōdēnationē cōi donec de bonis principalium reperiuntur niſi inter ipſos fideiuſſores renunciatū fuerit huic ſtatuto. Si uero de bonis principaliū nō reperiret uel huic ſtatuto renunciatū eſſet fideiuſſores cōdēnationē cōmuni

ſoluant

ſoluant & ꝑdicti iudices teneantur ipſos cōdēnatos cogere in pſonā ad hoc ut ſatiſfa-
ciant eoꝝ fideiuſſoribus ad uoluntatē ipſorum fideiuſſoꝝ: ꝙ ſi Poteſtas uel alius iudex
cōmunis Piſauri cōtrafecerit in ꝑdictis pro uice qualibet in decem libris ꝯ. cōi cōdem
netur & nihilominus de ſuo debeant conſeruare fideiuſſores indēnes.

De debito infra quinquennium nō petito. rub. 42.

STatuerunt etiā ꝙ ſi creditor ſteterit per quinquēniū cōtinuū ꝙ nō petierit pecu
niā ſibi debitā a ſuo debitore: & debitor uel heredes eius ſeu tutores uel curatores
eoꝝ heredū iurare uoluerint ſuo creditori pecuniā petitā ſoluiſſe: tunc debitor uel eius
heredes ſint abſoluti a petitione creditoris & dicto caſu uera ſolutio interueniſſe ꝑſumat̃
& ualeat hoc ſtatutū inter ciues comitatinos & habitatores in ciuitate & comitatu Pi
ſauri: & habeat locū hoc ſtatutū in pecunia/ blaua/ uino/ & oleo tātū. Saluo tñ bene-
ficio ſiue priuilegio minoris ætatis in qua nō currat ꝑdictū quinquēniū. In aliis uero
currat ſine reſtitutione ſeu remedio alicuius iuris niſi ex capite iuſte & probabilis igno
rantie & ſimiliter nō habeat locū in rebus datis in dote uel pro dote uel augumēto do
tis uel contra dotem/ aut ex eis cauſis/ nec in relictis factis in ultimis uoluntatibus.
Et intelligat̃ debitum petitū ſi creditor per ſe uel ſuū procuratorē denunciauit ſuo de
bitori & de hoc per legitimas probationes conſtiterit: & huic ſtatuto renunciari non
poſſit. Et ſi renunciatum fuerit ꝙ renunciatio non teneat. Et habeat locum hoc ſta-
tutum tam in forenſi ꝗ̄ non forenſi.

Si creditor uſurarius ſteterit per biennium continuum ꝙ nō petierit debi-
tum a iure ſuo cadat. rub. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi creditor uſurarius ſteterit per cōtinuū biēniū ꝙ nō petierit
pecuniā ſibi debitā a ſuo debitore uel eū nō admonuerit ſeu requiſiuerit ſuper ſolu
tione fienda de qua admonitione ſeu requiſitione facta apparere debeat per publicū
inſtrm̄ uel p teſtes idoneos ꝙ debitor dicto biēnio elapſo remaneat ipſo iure a tali de
bito abſolutus & auctoritate pñtis ſtatuti ſolutū ꝑſumat̃ dicto creditori ꝑſumptione
iuris & de iure & huic ſtatuto renūciari nō poſſit etiā ſi talis renūciatio fuerit iuramē-
to uallata. Quo caſu dolo & fraude inductus per aduerſariū ꝑſumatur talis renuncians.
Creditores aūt uſurarii intelligant̃ quo ad ꝑdicta cōtra quos probatū fuerit per duos
teſtes bone opinionis eē uſurarios. Et ſi aliquis mutuauerit cōmuni ad uſuras pro ipſo
debito nō habeatur ut uſurarius quo ad prædicta.

De ſorte tantum petenda & non de uſura. rub. 44.

STatutū eſt etiā ꝙ ſi aliquis petierit aliquod debitū corā quocūq; iudice quod fue
rit uſurariū poſſit tantūmodo ſortem exigere: & qui ſoluere debuerit nō cogatur
ſoluere ultra ſortē: & ꝙ nullus hebreus fenerator poſſit accipere pro uſura alicuius rei:
uel pecunie mutuate ultra illud: quod ſibi pmittit̃ ex forma cōſtitutionū puincie ſeu
capſoꝝ eidē cōceſſoꝝ p Illuſ. dñm ſub pœna cētū lib. applicāda cōi Piſauri. Itē ꝙ nul
lus hebreus fenerator audeat de cetero uēdere aliqua pignora pignorata/ ſeu pignorāda
ante elapſū annū & mēſem a die pignorationis facte & tūc dicto tpe elapſo/ nō liceat
niſi prius uocato debitore pſonalr̃ uel ad domū/ ſi uoluerit adeſſe & in pñtia duoꝝ ci-
uiū ciuitatis huius: & ꝙ pciū reddactū ex dicta re pignorata uēdita: ſi reperiat̃ exce-
dere ſummā debitā ipſi hebreo teneat̃ ipſe hebreus reſtituere & dare illud plus dicto de
bitori ſub iā dicta pœna niſi aliter per dicta capitula fuerit ut ſupra ſibi conceſſum.

Quod feneratores res domini eis ſubſtractas reſtituere teneantur. Et ꝙ eis ſicut cæteris obſtet præſcriptio quinquennalis. rub. 45.

ITem ꝙ ſi Iudei uel alii cuiuſcũq; cõditionis exiſtant res alienas ſine dñoꝝ licentia ſibi furto ablatas uel quoquomodo ſubtractas pignori acciperẽt teneãt & debeãt ſuper talibus quocũq; caſu litis & quæſtionis emergente repetentibus reſpondere/ac reſtitutionẽ ipſaꝝ reꝝ facere ſecundũ iuris diſpoſitionẽ nõ obſtãtibus quibuſcũq; priuilegiis ipſis iudeis aut quibuſcũq; aliis ꝑſonis cõceſſis uel in futurũ cõcedendis & ꝙ iudei uel alii feneratores priuilegiũ haberẽs ne poſſint eis obici uel opponi ſtatutum ſupradictum de debito infra quinquenniũ nõ petito. De cætero nõ poſſint tali priuilegio uti & omnia dicta priuilegia eis cõceſſa uel in futurũ cõcedenda quantũ ad hoc ſint caſſa & irrita & nullius ualoris & efficatie auctoritate præſentis ſtatuti.

De actione nõ exprimenda uel proponenda. rub. 46.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus cogatur actionẽ proponere: ſed cãm quare edere teneaẽ.

Quod teſtes nõ examinenẽ ſine interrogatoriis partis aduerſe. rub. 47.

STatuerunt etiã ꝙ teſtes producendi in qualibet cã nõ debeãt examinari ſine interrogatoriis partis aduerſe ſi aperte fuerit petitũ corrigẽdis per Iudicẽ uel per iuris aliquẽ cõſultũ: cui Iudex cõmittere uoluerit extra numerũ ſuſpectoꝝ: dato termino per Iudicem ad faciẽdum interrogatoria prædicta elapſo uero termino examinari poſſint ſine interrogatoriis ab aduerſa parte dãdis. Et ſi examinati fuerint ſine interrogatoriis productis in termino examinatio ſit ipſo iure nulla: & eo caſu examinatores teneantur ad intereſſe parti læſæ.

Quod examinatio teſtium debeat fieri per notarios eligẽdos. rub. 48.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ Poteſtas uel aliquis notarius ipſius Poteſtatis uel aliquis alius officialis ſeu rector ciuitatis Piſauri nõ poſſit nec debeat examinare aliquos teſtes in cauſis ciuilibus uel de ipſa examinatione rogatũ eſſe pœna & bãno centum ſol. &c. cuilibet & pro qualibet uice: qua per eos cõtrafactũ fuerit ĩponenda: ſed duo notarii a partibus eligantẽ pro dicta examinatione fienda de teſtibus in cauſa productis: quoꝝ unus de dictis & atteſtationibus ipſoꝝ teſtiũ ſit rogatus: alter uero examinator. Et hoc locũ habeat ubi quantitas litis ſuper qua recipienẽ teſtes excederet ſummã uiginti lib.

De Procuratore nõ admittẽdo in iudicio niſi primo mãdato cõpleto & producto & dimiſſo penes notarium cauſe uel actorum. rub. 49.

STatutũ eſt ẽt ꝙ quicũq; ꝓcurator/tutor/curator/actor/uel ſyndicus uoluerit procuratorio tutorio/curatorio/actorio/uel ſyndicario noĩe in Iudicio cõparere corã quocũq; iudice uel officiali cõis Piſauri pro parte actoris uel rei debeat corã Iudice & notario qõnis uel ſocio ad bancũ inſtrm̃ eius mandati per cõpletũ exhibere & ipſum ipſi notario dimittere uſq; ad finẽ litis/ſi ipſum inſtrm̃ non regiſtrauerit in libro uel ſi de ipſo idem notarius quæſtionis uel ſocius non fuerit rogatus & ipſum inſtrumentum ut præſcribitur exhibere teneatur/etiam ſi nõ fuerit ab aduerſa parte petitum.

De Procuratore & ſuis heredibus cogendis reſtituere id quod ad eius manus peruenerit. rub. 50.

ORdinatum eſt etiã ꝙ ſi Procurator ad negocia alicuius ſeu aliqua alia ꝑſona noĩe alterius receperit aliquid: & hoc cõfeſſus fuerit per publicũ inſtrm̃ aut coram teſtibus & id qđ cõfeſſus fuit uel fuerit recepiſſe nõ ſatiſfecerit aut ſatiſfacere recuſauerit

cuſauerit teneať Poteſtas & eius Iudices cōpellere ipm & ſuos heredes incōtinēti oi ex ceptione remota eidē/ cuius noie receptū fuerit uel fuit uel ſuis heredibus itegre ſatiſfa cere nulla pſcriptione obſtāte niſi de ſolutione facta uel falſo inſtro uel cōtra teſtes pro bare uoluerit. Et hoc habeat locū in pteritis pēdentibus & futuris/ & nō habeat locū in pcuratore/ actore curatore ad cauſas uel ſyndico agēti noie alicuius quātūcunq; ha beat ſpēale mādatū ad recipiendū & finiendū/ ſed debeat ſolui pecunia uel alia res de bita uni merchatori uel alii perſone idoneę/ ſi principalis pſona tpe ſolutionis & tradi tionis haberi nō poſſit: & ille cui talis ſolutio noie principalis facta fuerit id quod ſuo nomine receperit reſtituere teneatur habito fine & quietatione. Et qui cōtra pſens ſta tutum fecerit condēnetur in decē libris ſine remedio compenſationis: & cuilibet com petat accuſatio & habeat medietatem banni.

De Aduocatis nō dētibus itereſſe tpe reſpōſionū fiēdaꝝ poſitionibus. ru. 51.

ITem ſtatuerunt q aduocati & procuratores nō debeāt intereſſe tpe reſpōſionū & ſi aliquis aduocatus uel procurator cōtrafecerit & reſponſum dederit poſitionibus uel docuerit cliētulū/ reſpōdere/ ſoluat pro bāno quinq; lib. ꝶ. Et Iudex teneať & faciat legi poſitiones aduocato ptis debētis reſpōdere ut uideať utrū ſint admittēde uel nō.

De Aduocatis dandis petentibus. rub. 52.

HAc municipali lege ſtatutū eſt q Iudex teneať dare aduocatū petētibus & co gere eum qui petitus fuerit per partē ad pſtandū ſibi aduocationē recepta cōpe tenti mercede: niſi dederit parti aduerſe cōſiliū ſuū ſiue pmiſerit pſtare/ ſuper quæſtio ne in qua petitur patrociniū/ uel diffidat de iure illius/ qui petit/ cū uiſis primo iuribus ſuis/ de quibus credatur ſacramēto aduocati/ & nō contra patrē/ matrē/ fratrē/ ſororem/ & filium/ uxorem/ ſocerum/ & ſoceram/ generum/ & nurum: & nō ualeat proceſſus con tra eum factus/ donec aduocatum nō habuerit cum effectu.

De Aduocatis cogēdis cliētulis patrociniū pſtare & aduocationē ſuſcipere. ru. 53.

ITem ad hoc ut in cauſa qualibet quilibet/ qui uoluerit poſſit aduocatū hre/ ſtatue runt & ordinauerunt q ſi aliquis potētia/ amicitia/ ſeu fauore aduerſarii ſui aduoca tum inuenire nō poterit/ q iudex eūdē quē pecierit aduocatū dare/ ſeri uinculo teneať & ipm cōpellere cū effectu ipſius aduocationē ſuſcipere/ niſi ille qui eum petierit malā cauſam foueret. Et quicūq; petierit aduocatū/ quouſq; quo nō habuerit eū cū effectu nō poſſit pcedi contra eum in aliquo/ & ſi aliquis factus fuerit proceſſus ſit ipſo iure nullus. Et idē intelligatur in eo/ cuius aduocatus uel procurator eſſet in ſeruitio cōis/ ſi aperte fuerit allegatum. Et q fiat diſtributio aduocatorum/ ſi aliqua pars meliores ad uocatos adduxerit & aduocatus qui aduocationem recuſauerit teneatur iurare q ma lam cauſam habet clientulus petens aduocatum.

De Aduocatis nō cogēdis cōſiliū dare ſuper aliquo maleficio. rub. 54.

STatutum eſt etiā q nullus aduocatus cōmunis Piſauri ſuper aliquo maleficio/ pro quo aliquis detentus deberet perſonaliter cōdēnari per Poteſtatem uel iudices/ ſeu Vicarios ſuper prædictis conſulere compellatur.

De non paciſcendo de parte litis. rub. 55.

AD cōmunē utilitatē ſtatutū eſt q nullus Aduocatus arbiter uel arbitrator/ ſeu amicabilis cōpoſitor/ pcurator/ ſeu ſyndicus/ & quouis alio noie cenſeať de cæte ro debeat de parte litis paciſci uel de ipſius quota/ ubi ſit qō uel ſpereť: aut ab aliquo

alio acquirere per ſe uel per aliá perſoná ſubmittendá pœna & báno.xxv.lib.ꝗ.& oĩs cõtractus qui fieret ſuper his nullius ualoris exiſtat. Et ꝙ de ꝑdictis Poteſtas & ſui Iudices teneanť inquirere ad petitioné cuiuſlibet. Et ꝙ oẽs ſupradicti qui reperirenť ſuú officiú male exercere teneanť parti læſæ/& nihilominus arbitrio Iudicis puniantur.

Quod pupillus uel adultus nõ habeat tutorem uel curatoré qui nõ ſit cõtinuus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri. rub. 56.

STatutum eſt ẽt ꝙ nullus Pupillus uel pupilla adultus uel adulta poſſit habere tutoré legitimú uel etiã curatoré qui nõ ſit ciuis/uel cõtinuus habitator ciuitatis uel diſtrictus Piſauri. Et ſi aliú habuerit ueritú & cõtra formá ꝑſentis ſtatuti/geſta per eú ſint ipſo iure nulla. Et nihilominus qui petierit talé tutoré uel curatoré dari cõdéneť cõmuni in decem lib.ꝗ. Et cuilibet competat accuſatio: & habeat medietatem banni. Prædicta tamen nõ uendicent ſibi locum in tutore teſtamentario. Sed poſſit teſtator pro libiro uoluntatis/quem uoluerit tutorem relinquere.

De inuentariis conficiendis per tutores & curatores minorum & furioſorum & de ipſis regiſtrandis. rub. 57.

ITem ſtatuerunt ꝙ tutores pupilloꝝ & curatores adultorú & furioſoꝝ teneanť facere inuentariú de bonis eoꝝ & ipſum factú infra octo dies regiſtrari facere per notariú ſuper regiſtro deputatú/ſub pœna quinquaginta lib.ꝗ. ipſis tutoribus uel curatoribus contrafacientibus auferenda & cõmuni applicanda/ & dicta inuentaria teneantur facere/etiã ſi per teſtatorem fuiſſent liberati.

De ratione reddéda officialibus cõis per tutores & curatores. rub. 58.

HAc municipali lege ſancitum eſt etiã/ꝙ oẽs & ſinguli tutores & curatores minoꝝ cuiuſcũq; modi exiſtant teneãtur & debeãt ſingulis annis eoꝝ adminiſtrationis reddere rõné/de geſtis per eos circha bona pupilloꝝ adultoꝝ prodigoꝝ furioſorum/etiã ſi abſoluti fuerint a teſtatore uel ab alio a rõne reddenda officialibus cõis: qui ſint & eſſe debeãt tres bone cõditionis uitæ famæ/& qui bene gerãt negocia. Qui eligantur ſingulis annis de menſe Ianuarii per Illuſtriſ. Dñm uel per alium cui cõmiſſum erit: ſeu per cõſiliú ciuitatis. Sallariú aũt dictoꝝ officialiú cõſtitui debeat per dñm Poteſtaté ſecundú laboré ipſoꝝ/expenſis ꝑdictoꝝ pupilloꝝ adultoꝝ & alioꝝ ſupradictorum: & inter eos adultos pupillos & alios ſupradictos diuidi per librá eorum extimi. Qui officiales eodé menſe quo electi fuerunt bániri facere debeãt per ciuitaté & procurare ꝙ in comitatu ſcribať per dñm Poteſtaté ꝙ oẽs tutores & curatores ꝑdicti infra eundé menſem ſe debeãt corá dictis officialibus ꝑſentare cũ oibus rõnibus tutelæ ſeu curæ adminiſtrare per ipſos/& dictis officialibus rõné reddere prout eis uidebiť expedire. Qui officiales debeãt ꝑdictos examinare de geſtis & neglectis & ante aliquá cõdénationé/de repertis/cú Poteſtate cõferre. Et ſi negligétes fuerint ꝑdictá facere: ut dictum eſt & rationé nõ exigerent ꝗ citius poterũt pro quolibet & qualibet uice cõdénetur in quadraginta ſol.ꝗ. Et ſimili pœna ꝑdicti tutores & curatores ſi nõ cõparuerint in terminis ſupradictis/uel ſi nõ reddiderint rõné ad petitioné & terminú ꝑdictú. Et ꝑdictis ſeruatis/repertú culpabilé/poſſint parti læſæ/cõdénare ad dánú & intereſſe & culpabilé remouere/notificando Poteſtati ꝙ aliú ſubſtituat loco remoti. Et ſemper cú dictis officialibus intereſſe debeant ad dictas rationes recipiendas cõſules pro tẽpore exiſtentes/& duo fratres minores ſeu prædicatores/quos eligerit dñs Poteſtas prædictus

dictus. Et pro ꝙ Poteſtas p̄dictus teneatur pœna quinquaginta lib. ꝶ. ſibi de ſuo ſala
rio auferenda facere obſeruari toto tēpore ſui regiminis. Et de hoc ſyndicetur & ſyn-
dicari debeat tēpore ſui ſyndicatus: de quo etiā poſſit accuſari dicto tēpore a quocūq;
de ciuitate & comitatu Piſauri: & qui accuſauerit & dictam accuſam probauerit ha-
beat & habere debeat medietatem dictæ pœnæ.

Qui nō ſubeſt iuriſdictioni cōis Piſauri nō gaudeat bñficio ſtatutoꝝ. ru. 59.

ITem ſtatuerunt ꝙ aliqua perſona quæ nō ſubeſt iuriſdictioni cōmunis Piſauri nō
gaudeat beneficio dictorum ſtatutorum.

Quod illud ius ſeruetur oibus alterius iuriſdictionis in ciuitate Piſauri. Quod
Piſaurenſibus ſeruatum eſt in ciuitate talium forenſium. rub. 60.

STatuerūt ēt ꝙ illud ius ſeruet̃ & teddat̃ hoibus alterius ciuitatis/ſeu iuriſditionis
in ciuitate Piſauri: quod Piſaurēſibus obſeruaret̃ in ciuitatibus p̄dictoꝝ forenſiū.

Quod cōmune ad petitionē cuiuſlibet Piſaurēſis capiat quēlibet de terra illa:
ubi capti eſſent Piſaurenſes. rub. 61.

HAc municipali lege ſtatuerunt etiā ꝙ ſi cōmune aliquod nō permiſerit ire Pi-
ſaurenſem per eoꝝ fortiā & diſtrictū libere/& ſtare cū perſonis & rebus eoꝝ
aliqua occaſione/cōmune Piſauri faciat illud idē/& facere teneatur ad petitionē cuiuſli
bet de ciuitate & diſtrictu Piſauri.ſ.reprehendere in pſonis & rebus illos quos fuerint de
comitatibus & ciuitatibus: quæ reprehenderēt hoies ciuitatis Piſauri & eius diſtrictus.

De eo qui manu propria ſcripſerit ſe debitorē alicuius. rub 62.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis manu propria ſcripturā fecerit/in qua cōfiteat̃ ſe de
bitorē eē/ex quacunq; cā/ꝙ talis ſcriptura ualeat & pleniſſimā fidē faciat/& ſi ſub
ſcripta erit manu duoꝝ teſtiū/quēadmodum inſtrā publica & regiſtrata/& poſſit & de
beat cogi pſonalr̃ talis/qui talē ſcripturā fecerit manu ꝓpria per iudices uel officiales
cōis Piſauri/ad ſatiſfactionē oium in dicta ſcriptura cōtētoꝝ/producenti ſcripturā p̄di
ctam/ſiue principalis creditor fuerit/ſiue procurator ipſius. Et ꝙ iudex ad petitionē cre
ditoris ſiue ſui procuratoris/dictā ſcripturā producētis in iudicio/teneat̃ facere reſpon-
dere per ipſum debitorē/ſuo ſacramēto/an talis ſcriptura ſcripta fuerit manu ipſius de
bitoris uel nō/quā ſi cōfeſſus fuerit ſua manu ſcriptā/paratā habeat & promptā exequ
tionē cōtra talē cōfitētē ut ſupra. Si uero negauerit ſua manu ſcriptā/ſi dato termino
probetur per cōparationē lr̃aꝝ uel per teſtes uel alio modo legitimo eius manu cōſcri-
ptam/talis negans cōdēnetur cōmuni in uigintiquinq; lib. ꝶ. Et nihilominus exequtio
ni mandet̃ cōtra eū ut ſupra. Si uero ille qui ſcripſit fuerit mortuus & negatū fuerit
per heredes uel alios habētes intereſſe ſcripturā fuiſſe manu illius ſcriptā ſi dato termi
no: ſimiliter probatur per cōparationē litteraꝝ uel alio modo legitimo/eius manu cō-
ſcriptā/exequtioni mandetur ut ſupra. Et hoc ſtatutum locum habeat in ciuibus & fo
renſibus nō obſtantibus aliquibus aliis in contrarium facientibus.

De modo & forma procedendi cōtra contumaces & de interpoſitione ſecundi
decreti: & de extimatione extimatoꝝ extrahendoꝝ de buſſulo. rub. 63.

AD cōmunē utilitatē ſtatutū eſt etiā/ꝙ citatis debitoribus legitime ſecūdū for
mam ſtatutoꝝ cōis Piſauri/ipſis nō cōparentibus/detur cōtra ipſos cōtumaces
poſſeſſio ex primo Decreto/ſiue fiat imiſſio in bonis ipſius pro mēſura debiti declarati
& in petitione deducti & expenſis legitime factis & fiēdis in cauſa p̄dicta/qua imiſſio

ne facta fiat notificatio reo perſonaliter unica requiſitione uel bis ad domũ ſue ſolite
habitationis/ac etiã ſimul cũ notificatione p̄ceptũ de renuta reluenda ad terminũ Iu
dicis arbitrio ſtatuendũ : cũ qua notificatione & p̄cepto ſimul fiat etiã de eo citatio:
ut ad uidendũ & audiendũ oẽs actus in cauſa fiendos uſq; ad ſniam excluſiue qđ cõ
pareat ſingulis diebus & horis: nec ſit neceſſe eum citari ad alios actus fiẽdos/neq; ad
uidendũ produci capitula & alia inſtra uel iura uel aduidendũ iurare teſtes uel ad pu-
blicandũ ꝓceſſum uel ad uidẽdũ extrahi extimatores de buſſulo: uel ad uidẽdũ ꝓduci
& taxari expenſas niſi ad audiendũ ſententiã ut infra dicet̃ poſt lapſum/cuius termini
ad reluendũ dati probetur actor de ſuo iure legitime & in abſentia partis nullo dato
curatore liti p̄dicte. Quibus probationibus factis extrahat Iudex de buſſulo duos exti
matores quos ad extimandũ iuſte/ & legitime cogat' prius ab eis de iuſta extimatione
faciẽda p̄ſtito ſacramẽto & extimatione relata citetur reus pſonaliter ſemel/uel bis do
mi ad ſententiã ſecũdi Decreti & adiudicet̃ res actori ex ſecũdo Decreto pro quãtitate
debiti expenſis tam factis q̃ uſq; in finẽ faciẽdis. Iuſte tñ & legitime taxatis/reſeruato
tñ iure hypotece/& prioritatis dictis creditoribus/quibus adiudicatio facta eẽt/ſi talia
bona nõ eſſent facta ipſoꝝ creditoꝝ irreuocabiliter. Et ꝙ etiã liceat ipſi reo & debito
ri talẽ tenutã adiudicationis ex ſecũdo Decreto recuperare infra mẽſem a die dationis
inſolutũ/ſoluta tñ debiti & expenſaꝝ quãtitate p̄dicta. Supradicta etiã de extimatori
bus uendicent ſibi locũ ubi aliquis debitor etiã nõ cõtumax uellet aſſignare de ſuis bo
nis creditori ſuo ſecundũ formã ſtatutoꝝ loquẽtiũ de aſſignatione bonoꝝ. Et ſi acci
deret ꝙ aliquis extractus de buſſulo extimatoꝝ per iudicẽ eſſet attinens uel ſuſpectus
partiũ: tunc extrahat̃ unus uel plures loco talium qui ſuſpecti partibus nõ ſint. Tales
tamen attinentes uel ſuſpecti extracti de dicto buſſulo reponant̃ in eodẽ buſſulo unde
extracti fuerũt. Qua extimatione facta/debeat talis debitor facere plenariũ ius de ipſis
bonis extimatis creditori ſuo pro quãtitate debiti & expenſis legitime factis per ipſum
creditorẽ cũ oĩbus clauſulis & capitulis opportunis ad ſenſum ſapiẽtis ipſius creditoris.

Vbi & in quibus caſibus & cauſis credatur libro merchatorum: & quando
talis liber habeat exequtionem paratam. rub. 64.

ITem ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ ſi in libro alicuius merchatoris manu alicuius
notarii apparuerit aliquẽ eſſe debitorẽ dicti creditoris ex cauſa merchãtie ab ipſo
merchatore habite in aliqua pecuniæ quãtitate/ꝙ talis ſcriptura habeat exequtionem
paratã & eidẽ plenarie credatur/ac ſi publicum eſſet inſtrumentũ dũmodo dictus nota
rius dictã ſcripturã in p̄ſentia duoꝝ teſtiũ confecerit modo & forma inſcriptis milleſi-
mo.ccccxiiii. die.x. Ianuarii uel alio modo/ uel die quo debitũ eſſet cõtractũ Antonio
de Corado de dare a Matthiolo de Vico p braccia ſei de azorino tolſe dal dicto per
ſol.xl.el braccio lib.xii. Ego Petrus talis publicus notarius fui p̄ſens & ſcripſi in p̄ſen-
tia Franciſci & Samperini prout cõtigerit: tunc eſſe p̄ſentes teſtes etiã mutatis uerbis
ſupradictis ꝓut cõtigerit eſſe cõtrahẽtes uel res de quibus in ſcriptura deberet fieri mẽ
tio in libro. Qui notarius pro ſuo labore hr̃e debeat ipſo debitore ſex deñ. & nõ ultra.
Si uero talis ſcriptura eſſet ſcripta manu ipſius debitoris & ipſius debitoris manu ſub
ſcripta in qua ſubſcriptione atteſtetur ut ſupra de p̄ſentia duoꝝ teſtiũ : tũc ut ſupra/ſi
per eum debitorẽ/poſtea fuerit recognita habeat exequtionẽ paratã. Si uero nõ reco-
gnoſceret̃ per debitorẽ: ſed negaret eius manu ſcriptã/ſi per cõparationẽ litteraꝝ pro-
bari

bari poterit eius manu ſcriptā: quo caſu & priuata ſcriptura ſufficiat ad dictam cōparationem faciendā/ & per unum ex teſtibus in dicta ſubſcriptione deſcriptis eius manu fuiſſe cōſcriptā probetur/ habeat exeqution ē paratā ut ſupra: & ultra pdicta condēnetur in uigintiquinq; lib. ꝑ. in pœna dicte ſue negationis. Si uero per duos teſtes deſcriptos in dicta ſubſcriptione probaret eius manu ſcriptā fuiſſe: etiā ſine probatione cōparationis litteraꝝ habeat exequtionē paratā. Et condēnetur in uigintiquinq; libris ut ſupra: in quibus oibus procedi debeat corā iudice ſine figura iudicii & oibus ſolēnitatibus omiſſis ſine ſcriptura aliqua. Et prædicta locū habeant uſq; ad quantitatem cētum librarum. Abinde uero ſupra obſeruetur ius cōmune / & prædicta etiam locum habeant contra heredes ipſius debitoris/ ſi contra eos probatum fuerit ut ſupra.

Quod in cauſis merchanriaꝝ procedat ſine figura iudicii. rub. 65.

STatutum eſt etiā q in oibus cauſis merchationū quantūcunq; quantitatis fuerint procedat ſūmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii ueritate ſolū inſpecta ſine ſcriptura & productione libelli/ tā in agendo q̄ in defendēdo. Et ſiquis aduocatus procurator/ ſeu aliquis alius aliā q̄ ſtatutum eſt uiā temptaret ut hec in longum detraherentur cauſæ/uice qualibet/ pœna.xxv.lib. puniat: ad quā pœnā ſoluendā cogat per iudicē/ corā quo dictę cauſæ uerterent de facto & ſine mora: aliter idē iudex incidat in dictam pœnā de eius ſallario irremiſſibiliter defalcandā. Quin inſuper eadē puniatur pœna dictus iudex ſi in acceptando libellum/ ſeu alias ſcripturas / ſeu alio quouiſmodo uel quæſito colore dicto ſtatuto contrafaceret. Poſſint tamen dictæ partes/ ſeu earum procurator pro eorum iure cōſeruando producere inſtrumēta & pacta inter dictas partes inita quantūcunq; fuerint ſcriptura uallata aliquo non obſtante.

Quod quis teneatur referre uel iurare ubi de eius proprio facto agitur: & de pœna deierantis. rub. 66.

HAc municipali lege ſtatutū eſt etiā/ q quicūq; uoluerit deferre ſacramentū alicui de ꝓprio facto ſuper aliqua re cauſa uel lite cuiuſcūq; ualoris & quātitatis fuerit q ille cui delatū fuerit corā officialibus ſcſm ſi de facto ſuo ꝓprio factū fuerit iurare cōpellat oino. Et q ſi ille cui delatū uel relatū eſſet iurauerit. Poſſit aduerſarius probare illū mentitū eſſe. Quo probato cōdēnet talis deierans in uigintiquinq; lib. ꝑ. cuius medietas ſit cōis & alia ꝓbantis illū deieraſſe: & nihilominus ſoluat eius aduerſario/ id in quo appareret eū teneri. Et officialis corā quo tale ſcſm deferret uel referret teneat & debeat dicere tali iurare debēti/ pœnā in qua incurrere debet ſi deierauerit.

De cōuētione facta de ducatis uel florenis itelligat de ducatis Venetis. Et qui ꝓmittit duc. habeat electionē ſoluēdi monetā uel aurū. rub. 67.

FIrmiter ēt ſtatuerūt q ſi inter aliquos fuerit aliqus cōtractus cellebratus uel cōuētio & aliquid dictū uel cōuentū/ ſeu ꝓmiſſum fuerit de ducatis intelligatur dictū uel promiſſum de ducatis Venetis. Si uero dictū ꝓmiſſum uel cōuentū eſſet: ſiue facta mentio eſſet de florenis/ intelligat dicta cōuentio uel ꝓmiſſio facta de ducatis Venetis niſi expreſſe & ſpecifice actū eſſet inter partes/ q de florenis uel aliis: & nō de ducatis Venetis intelligeret. Et q ſi aliquis promitteret alicui uel cōueniret in aliquo cōtractu uel merchato dare ducatos uel florenos/ q tēpore ſolutionis fiēde talis debitor/ uel promittens habeat electionē ſoluendi debitū uel promiſſum in auro uel moneta/ dūmodo tantā monetā pſtet pro quolibet ducato/ ſiue tot boſi. quot tūc eſſet curſus ducati/ ſiue

quot ualeret ducatus tpe ſolutionis fiende/ nō obſtāte ꝙ tpe cōtractus ducatus ualeret plus uel minus reſpectu monete argenteæ. Et hoc habeat locum etiā nō obſtāte mora.

In qua moneta debitor poſſit ſoluere creditori ſuo. rub. 68.

AD eōem utilitatē facitū eſt ēt/ꝙ quilibet debitor uſq; ad q̄titatē.xx.ſol. poſſit ſoluere creditori ſuo in quatrenis dictā quātitatē. Si uero debitor a.xx. ſol. ſupra uſq; ad quātitatē centū ſol. poſſit ſoluere.xx.ſol. in quatrenis & a dictis.xx.ſol. ſupra ſol. q̄tuor quatrenoꝝ pro lib. A centū ſol. ſupra uſq; ad quantitatē.x. lib. poſſit ſoluere ſol. tres q̄trenoꝝ pro q̄libet lib. Remanēte tñ ſemꝑ firma ſolutione de qua ſupra. A decē uero lib. ſupra teneat̃ ſoluere in moneta argētea tm̄. Et p̄dicta locū habeāt ubi cōuētio & obligatio ſimpl'r ꝯtracta eēt. Si uero iter ptes expſſe actū eēt ſolutionē fieri in moneta argētea: tūc qđ de hoc ſpecifice cōuētū eſt obſeruet̃ iter eos: & ꝙ nullus teneat̃ recuſare denarios paruulos uſq; ad q̄titatē duoꝝ ſol. & ꝙ in quolibet cōtractu in quo noiaret̃ ſol. itelligat̃ de boñ. argēteo bono/ & cōſueto expēdi in ciuitate Piſauri. Et ꝙ quilibet recuſans ſolutiones p̄dictas dictaꝝ monetaꝝ ſupius taxatas recipere ſoluat noie bāni cōi Piſauri.x.ſol. ꝗ. pro qualibet uice. Prædicta tñ nō uēdicēt ſibi locū in gabellis collectis/ & pœnis fiſcalibus/ in quibus exactores nō teneant̃ niſi monetas argēteas recipere pro utilitate & bono publico ciuitatis & comitatus Piſauri &c. Et ꝙ nullus creditor uel uēditor cuiuſcūq; rei uel quātitatis poſſit uel debeat quocūq; modo tacite uel expreſſe directe uel indirecte renuere uel recuſare quartā ptē pcii uel ſolutionis in quatrenis uel denariis paruis ueteribus: imo ipſam quartā ptē in quatrenis uel denariis paruis recipere teneat̃ debitore uel emptore ſoluere uolēte. Et reſſiduū in auro & i argēto. Et p̄dicta locū habeāt in quacūq; re uel q̄titate: ſiue ſit publica/ ſiue priuata/ ſiue ſit depoſitarius exactor collectaꝝ uel alius officialis/ uel alia priuata pſona. Qui quocūq; & qualitercūq; aliquid recipere debeat de p̄terito uel in futuꝝ. Cōtrafaciēs uero in renuēdo uel in nolēdo recipere ipſo facto cogat̃ ad ſoluendū noie pœnæ.xx. ſol. pro qualibet uice. Tricoli tricole & alie pſone uendētes res ad minutū uſq; ad tres ſol. teneant̃ recipere quatrenos uel denarios paruos. Abinde ſupra quartā ptē in quatrenis uel denariis paruis: pœna p̄dictis/ & cuilibet cōpetat accuſatio/ & teneat̃ in ſecreto & habeat quartam partē/ & ſibi credat̃ cū iuramēto/ & huic ſtatuto renūciari nō poſſint/ etiā cū iuramento qđ iuramentū & renunciatio ſint nulla ipſo iure tāq̄ facta cōtra utilitatē & bonos mores ciuitatis. Prædicta aūt nō habeat locū in pcio uini: & debito ex eo cū emitur & uenditur in groſſum. Et idem in datio quod ſoluitur quando extrahitur: ſed iſtis caſibus habeat locum id quod eſt hactenus conſuetum.

De poſſeſſionibus terminandis. rub. 69.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis corā Poteſtate uel iudice querimoniā ꝓpoſuerit de aliqua ſua poſſeſſione ſupra p̄henſa teneat̃ & debeat Poteſtas uel Iudex facere/ ꝙ q̄libet pars eligat unū hoiem ad diffiniendū poſſeſſionē. Et ſi hoies qui electi fuerint ad determinandū nō cōcordauerint ſe ad terminandū infra terminum datum per Poteſtatem uel eius Iudicem: Poteſtas uel eius Iudex tertium hoiem aſſūmat non ſuſpectum & ipſum iurare faciat p̄dictā terminationē facere ſine fraude. Et quod terminatū fuerit per ipſos uel duos ipſoꝝ pro firmo & rato habeat̃. Et Poteſtas faciat obſeruari: & hoies qui electi eſſent ad terminandū ſint & eſſe debeāt ſi poſſibile fuerit de uniuerſitate/ in cuius curia terminatio fieri debet & nō aliunde/ & ſint de antiquioribus & me

liotibus

lioribus qui habeāt uel habuerint poſſeſſionē uel podere in cōtrata illa/ in qua terminatio fieri petiť. Et facta terminatione per tales amicos ſic electos/ ſi aliquis repetus fuerit ſupra ꝓhendidiſſe de poſſeſſione cōuicini ſui supraꝓheſum reſtituat tātūdē de poſſeſſione ſua. Et ſi ille cōtra quē petiť terminatio talis fieri/ uoluerit ꝓbare ſe ꝑſcripſiſſe anteq̄ terminatio ꝑ amicos fiat poſſit ꝓbare ſine libelli porrectione & litis cōteſtatione ꝗ ſolēnitate iuris omiſſa: & ſi probauerit legitime ꝑſcripſiſſe nō procedatur ad aliquā terminationē.

De poſſeſſione concedenda poſſidenti a tribus lateribus. rub. 70.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſi aliquis poſſederit rē aliquā ad quā aliquis tenet circūcirca uel a tribus lateribus/ ſeu a duobus/ & a tertio ſit uia & res talr circūdata ſit ualoris. 50. lib. ꝶ. ſeu minoris ille cuius eſt res teneať poſſidēti pro cābio uel denariis in arbitrio duoꝝ extimatoꝝ eligēdoꝝ a partibus. ſ. a qualibet ꝑte unū dare: & talis poſſidēs accipere aſtringať modo ſimili ut dictū eſt: abſq; libelli porrectione/ alioquin ſi illi duo nō eſſent cōcordes tertius deť per Poteſtatē. Et hoc fiat & ꝓcedať ſūmarie/ & ſine porrectione libelli/ & ſine ſcriꝑturis: dūmodo res poſſidētis a ꝓdictis lateribus ualeat triplū poſſeſſionis alterius. Itē ſi aliquis poſſederit alicui poſſeſſioni a duobus lateribus: & res fuerit ualoris. xl. lib. ꝶ. uel minoris quātitatis/ qđ habēs poſſeſſionē tāti ualoris/ cogať ēt date poſſidēti a duobus lateribus ſm formā ꝓdicti ſtatuti: dūmodo res poſſidētis ualeat & ualeāt quadruplū alterius poſſeſſionis. Itē quicūq; poſſederit iuxta aliquā poſſeſſionē ab uno latere tm̄: & ab alio ſit uia: & res ſic laterata ualeat. xx. lib. ꝶ. uel minus ꝓciū qđ talr poſſidēs rē ꝓdicta cogať uendere ſm formā & modū p̄ntis ſtatuti: & hoc fieri debeat ſūmarie & oī iuris ſolēnitate obmiſſa/ & poſtq̄ citatus fuerit nō poſſit facere aliquā nouitatē in ipſa re uel de ea/ ꝓꝑ quā petēs priuareť dicta poſſeſſiōe uel nō poſſet eū cōpellere ſm formā dicti ſtatuti: dūmodo res poſſidētis ab illius latere ualeat ſexcuplū alterius poſſeſſionis. Et ꝓdicta etiā uendicent ſibi locum in domibus & caſſalinis poſitis in ciuitate Piſauri & caſtris cōmitatus: niſi tales domus eſſent proprie habitationis eoꝝ/ qui eas uendere nollēt cōuicinis eoꝝ: ut ſupra: quo caſu uendere nō cōpellantur/ niſi pro libito uoluntatis eoꝝ.

De arborib⁹ uēdēdis illis ī cuius poſſeſſiōe ē ꝓ ꝓcio ꝑ cōes amicos eligēdos. ru. 71

STatuerunt ēt ꝙ oēs habētes arbores fructiferas uel nō fructiferas in poſſeſſione ſeu poſſeſſionibus alicui teneať dictas arbores dn̄o ſoli poſſeſſori uendere pro eo ꝓcio quo cōuenerint. Et ſi de ꝓcio nō eſſent cōcordes: tūc per partes duo boni uiri eligant de cōtrata ubi petiť extimatio ꝓdictaꝝ arboꝝ fieri: qui iurare debeāt ꝓdictas arbores extimare bona fide ſine fraude: & ꝙ extimatio facta per eos pro firma & rata habeatur. Et ſi illi duo amici cōcordes nō eſſent: tunc Iudex tertiū hoiem aſſumat nō ſuſpectū: & id qđ duo ex iſtis hoibus cōcordes eſſent pro firmo habeatur/ ſub pœna decem libraꝝ.

Quod Poteſtas ad petitionē cōſortis cogat cōſortē actare rē cōem. ru. 72.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſi aliquis habuerint aliquā poſſeſſionē cōem uel aliquā aliā rē: quæ cōmode ſortiri nō poſſit ſine deterioramēto unius ꝑtiū/ ꝙ ad petitionē illius uel illoꝝ qui uoluerint dictā rē actare uel laborare uel incultū retinere Poteſtas teneať cogere cōſortē ad dictā rē ſeu dictas res laborādas & incultu tenendas/ ac eſſe reaptandas.

De cōmuni muro/ & ſerratura fienda. rub. 73.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ ſi aliquis habuerit domū cōem diuiſam cū uno & eodē tecto fiat ſerratura inter eos hoc modo. ſ. ſi domus fuerit murata debeat fieri ſerratura murata expēſis ambaꝝ partiū/ ſi altera pars hoc petierit: & ambe ꝑtes ſufficiētes fuerint ad dictā expēſam faciendā & hoc quatenus ꝓtēdať dicta domus olim cōis. Abinde uero ſupra fiat

expẽſis eius qui uellet ultra domũ ſuã eleuare: dũ tñ ſup dicto muro ſic facto cõiter/ ſiue cõi licitũ ſit murare: & edificare/ ſine leſione alterius partis. Et hoc ſi pars nõ edificãs uoluerit: poſtea in dicto muro ultra ꝗ̃ primo extẽdebat̃ domus ſua hr̃e partẽ/ uel in eo edificare/ uel aliquid imittere poſſit: dũmodo ſatiſfaciat parti edificãti expẽſas pro ſua pte. Si uero pau per eſſet altera partiũ p̄dictaꝝ: & recuſaret talis pauper dictã ſerraturã de muro facere/ tũc ab altera parte compelli nõ poſſit ad contributionem dicti muri ſi altera pars de muro dictam ſerraturã facere uoluerit. Si uero poſt talẽ ſerraturã factam per alterã partium. Altera pars quæ a principio: tunc inſuficiẽs & nõ cõtuliſſet in dicta ſerratura uellet ha bere partẽ in ea uel edificare/ uel aliquid imittere in ea poſſit/ dũmodo ſatiſfaciat ei qui edificauerit pro pte ſibi cõtingẽte. Et idẽ qđ ſupradictũ eſt: obſeruet̃ in muro cõi/ qui mi naret̃ ruinã uel iã minatus eẽt. Et in oibus aliis muris cõibus factis & fiẽdis. Et ſi domus nõ fuerit murata debeat fieri ſerratura de eo/ de quo ſunt ſerrature exteriores/ & qui cõtra fece rit in p̄dictis uel aliquo p̄dictoꝝ ſoluat noie bãni. xxv. lib. ꝝ. & nihilominus p̄dicta ſeruent̃

De eo qui edificauerit in ſolo alieno. rub. 74.

STatuerũt ꝙ qcũq; edificauerit i ſolo alieno uel aliqđ edificiũ fecerit ſi ſciẽter/ ꝑdat edi ficiũ & cedat ſolo: ſi ignorãter teneat̃ remouere edificiũ icertũ & cõpetẽtẽ terminũ a iudice ſtatuẽdũ: qđ ſi nõ fecerit ꝑdat edificiũ & cedat ſolo/ niſi ſe ꝯcordauerit cũ dño ſoli/

De eo qui denunciauerit nouũ opus alicui edificanti. rub. 75.

STatutũ eſt ẽt ꝙ ſi aliquis denũciauerit nouũ opus alicui edificãti/ ꝙ denunciator te neat̃ & debeat ꝓbare de iure ſuo infra decẽ dies a tp̃e denũciationis cõnumerãdos: alioquin elapſo termino ſupradicto & legitima ꝓbatione nõ facta de iure ſuo/ nõ obſtante denũciatione facta poſſit ꝓcedi ad operis ꝑfectionẽ: dũmodo p̄ſtet fideiuſſores idoneos de ope molliẽdo ſi appuerit iniuſte edificaſſe: ꝙ ſi p̄dictus denũciator nõ obtinuerit nõ ob ſtante iuramẽto calũnie p̄ſtito in cã cogat̃ ſũmarie in ipſa ſnia abſolutoria reficere dãna & expẽſas taxatione a iudice prius facta. Et illud idẽ dicimus obſeruari in refectiõe expẽſaꝝ etiã in actore niſi p̄dicti uel alter ipſoꝝ ſe euidenter docuerit a tali calũnia innocentes. Et ſuper hoc poſſit & debeat procedere in iudicio ſummarie ſine libelli porrectione & petitione aliqua receptis probationibus & confeſſionibus/ ſeu negationibus.

De re in publico foro empta. rub. 76.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ quicũq; Piſaurẽſis uel comitatinus eiuſdẽ/ emerit rẽ aliquã mobi lẽ in foro publico .ſ. in plateola paduli/ in triuio porte curine: & in platea palatii cõis Piſauri & foro mõtis abbatis die quo ibi fit forũ/ ꝙ nõ teneatur ad reſtitutionẽ dicte rei: quãtũcũq; ꝓbatũ fuerit rẽ eſſe alterius: niſi p̄ciũ/ & expẽſe facte ſibi ad integrũ reſtituant̃ Et hoc habeat ẽt locũ in rebus emptis & ꝑmutatis tp̃e nũdinaꝝ. Si uero alio tp̃e emptio/ ſi ue ꝑmutatio facta fuerit in platea ſupradicta idẽ ſeruet̃: dũ tñ uẽditio & ꝑmutatio eo caſu fiat ſono tube. Et ꝙ iudex forẽſem audire nõ debeat/ niſi p̄ciũ uel rẽ ꝑmutatã reſtituerit: ſic & taliter ꝙ ciuis habitator & comitatinus in nullo dãno remaneat.

De lapidibus folee accipiendis. rub. 77.

AD cõem utilitatẽ ſtatuerũt/ ꝙ liceat unicuiq; accipere de lapidibus folee occaſio ne calcine faciẽde/ & nemini liceat ꝯtradicere ſub pœna. x. lib. ꝝ. cuius medietas ſit cõis & alia accuſatoris. Et unicuiq; cõpetat accuſatio/ & hẽat dimidiã p̄tẽ bãni ſupradicti

Quod qñ fit mentio de pede intelligat̃ de pede & paſſu aliprandi. rub. 78.

ITem ſtatuerunt ꝙ quotiens fiat mẽtio de pede & paſſu ſemper intelligatur de pe de/ & paſſu aliprandi exceptis paſſibus merchatorum.

De emancipationibus in conſilio inſinuandis. rub. 79.

STatuerunt ēt ꝙ ſi emācipationes a Piſaurenſibus eoꝝ filiis faciēde/ & eoꝝ bonoꝝ cō ceſſiones/ ſeu donationes nō fuerint in cōſilio gñali publicate infra unū menſem a tpe emācipationis facte/ uel cōceſſionis/ nullū ꝑiudiciū tales emācipationes/ aut donationes & cōceſſiones in eis poſite faciant legitime cōtrahentibus cū parentibus aut filiis: & dicte do nationes & conceſſiones & emancipationes debeant regiſtrari infra tēpus prædictū.

De donationibus in conſilio inſinuandis. rub. 80.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ donationes reꝝ imobiliū / uel mobiliū a ualore quinquaginta lib. ſupta facte inter uiuos a maioribus .xxv. annis nō ualeant ipſo iure / niſi fuerint inſinuate in publico cōſilio generali cōis infra mēſem a die facte donationis. Donationes uero facte a minoribus cū inſinuatione/ uel ſine nullo modo ualeāt/ niſi ſeruata fuerit ſolē nitas/ quæ ſeruari debet in uenditionibus reꝝ minoꝝ adhibita ſup inſinuatione ꝓdicta. Et huic ſtatuto renūciari nō poſſit/ etiā ſi iuramēto fuerit uallata talis renūciatio: quo caſu talis iurans dolo & fraude ꝓſumat inductus auctoritate præſentis ſtatuti.

Qualiter probetur ꝙ quis ſit notarius. rub. 81.

STatuerūt ꝙ ſi aliq̄ ꝑſona negauerit aliquē eē uel fuiſſe notariū & poterint aduci plu ra inſtra fcā ꝑ ipm notariū negatū/ tūc dcā iſtra fcā plenā ꝓbationē faciāt ꝓdictū no tariū negatū notariū fuiſſe & eē notariū. Q đ ſtatutū locū hēat in otatio ciuitatis & co mitatus Piſauri & in ꝯtinuis hitatorib⁹ eorūdē uel ēt ſi ꝓduxerit priuilegiū ſui notariatus

Quod habeaẽ pro offīale cōis qui in inſtrō reperiẽ pro officiale. rub. 82.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi in aliquo publico inſtrō ſeu documento fieret mentio ꝙ ali qua pſona fuiſſet uel eſſet Poteſtas Piſauri/ ſeu Iudex uel alius officialis ꝙ habeaẽ pro Poteſtate Iudice & alio officiali & præſumatur eſſe uel fuiſſe.

Quod quælibet pſona cuius noīe ſtipulatū fuerit uel pro aliquo aliquē cōtra ctum fecerit poſſit agere ex eo cōtractu nulla ceſſione facta. tub. 83.

STatutū eſt ēt ꝙ q̄libet pſona cuius noīe aliquis ſtipulatus fuerit uel aliquā ꝓmiſſionē emptionē/ uel alio modo quicunq; aliquid receperit noīe alicuius de dādo uel ſoluēdo uel faciendo uel alio quocunq; modo ꝙ illa pſona cuius noīe talis promiſſio ſeu ſtipulatio fuerit facta uel heredes eius poſſint agere excipere in iudicio uel extra ſine aliqua ceſſione fa cienda ſi uult/ quēadmodū ſi ipſa pſona cuius noīe talis ꝓmiſſio fuerit facta principalr pepi giſſet & ſibi facta fuiſſet. Et habeat locum in ꝑteritis pendentibus & futuris.

Quod filius familias poſſit teſtari prout infra. rub. 84.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ filius familias libere teſtari ualeat quo ad reſtitutionē male abla toꝝ de bonis ad eū ꝓuentis ex ſucceſſione materna/ & de aliis bonis aduēticiis/ & pa ter de ipſis bonis ſoluere teneatur maleablata ꝓdicta de ꝓprietate/ ſi penes eū reperirenẽ. nō tamen ſibi ꝑiudicando in aliquo in uſufructu ſibi a iure cōceſſo.

Quod minores uigintiquinq; annis nō poſſint cōtrahere ſine cōſenſu tutoris uel curatoris & duorum propinquorum. tub. 85.

STatutū eſt ēt ꝙ cōtractus uēditionū/ ſeu alienationū/ facti per minores .xxv. annis de & ſup rebus eoꝝ/ abſq; iudicis auctoritate & ꝯſenſu tutoꝝ uel curatoꝝ ad bona ad ipm actū ſpālr cōſtitutoꝝ & duoꝝ ꝓpinquoꝝ cōſanguineoꝝ ipſoꝝ. Si tutores uel curatores ha buerint: & ſi tutores uel curatores nō habuerint/ abſq; cōſenſu & licentia duoꝝ ꝓpinquoꝝ & cōſanguineoꝝ ipſoꝝ minoꝝ/ q̄ tūcunq; hmōi cōtractus fuerint uinculo iuramēti uallati ſint ipſo iure nulli: & eo caſu ipſi minores auctoritate pñtis ſtatuti ꝓſummantur dolo

ab aduerſariis inducti. Et idē in obligatione pſonali & in omni alia obligatione facta a minoribus p̄dictis ſi minores fuerint uiginti annis & cōtractus alr̄ facti quāuis fuerint uinculo iuramēti uallati debeāt de iure & de facto p nullis hr̄i & dolo iducti eo caſu p̄ſumāt ut ſupra. Si uero maiores.xx.ānis fuerint: minores tn̄.xxv.ſi p̄dicte ſolēnitates in p̄dictis obligationibus pſonalibus & alienationibus obſeruate fuerint p̄ciſe & efficaciter teneant. Si uero obſeruate nō fuerint: tūc in arbitrio Iudicis remaneat. An talis minor teneat & obligatus ſit tali obligationi uel alienationi. Et iudex uinculo ſacramenti teneat & debeat in interpoſitione decreti/& ante interpoſitionē/prædicta diligēter inquirere/an utile ſit dicto minori talē cōtractū uel obligationē: ſeu alienationē cōtrahere/Prædicta tn̄ nō uendicent ſibi locū in renunciationis mulieꝝ adultaꝝ fiēdis ipoſterū per eas cōſanguineis ſuis: uſq; ad quartū gradū de iure ciuili: in quibus renunciationibus/ſi interueniāt: quæ de iure ciuili uel canonico in talibus renūciationibus ſufficiūt/& eas uallidāt/plenā obtineāt roboris firmitatē: ſi tn̄ talibus renūciationibus duo ex pximioribus ꝯſanguineis dictaꝝ adultarū ꝯſenſerint: & idē in filio familias minore qđ ſupradictū eſt de minore ſui iuris obſeruet.

Q đ nō accipiat aliquid alicui pro cōi niſi primo ſibi fuerit ſatiſſactū. rub. 86.

ITē ſtatuerūt ꝙ aliquid alicui nō accipiat pto cōi niſi prius ſit ſatiſſactū a cōi. Q đ ea pſum remitti nō poſſit ꝯſilio. Et ꝙ Prās uel ei9 offāles ꝯtrafaciētes ꝯdēnet in.xx.lib.ꝶ.

De arris dandis ſupet aliquo inſtrumento. rub. 87.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ ſi aliquis ꝯtrahēs uel cōtrahere uolēs ſup quacūq; re dederit arras parti cū qua cōtraxerit uel cōtrahere uoluerit ille arras acceperit ſine ꝯditione aliqua ꝙ talis accipiēs & dans teneat cōtractū pficere.ſ.dans arras ſoluere p̄ciū & recipiēs rē tradere/ſup qua arre date fuerint/recepte modo p̄dicto. Et ſi atre date fuerint uel accepte ſub aliqua cōdictione/ꝙ cōdictio ſit cōis oium cōtrahētiū ſine expreſſione pattis alterius.ſ.ꝙ liceat nō exprimēti/id quod liceret cōdictionē exprimēti infra idē tempus.

Quod mulieres nō intrent palatium ut infra ſequitur. rub. 88.

STatuerunt ēt ꝙ nulla mulier audear uel p̄ſūmat ire in palatiū cōis/ſi nō fuerit citata uel requiſita ad petitionē alicuius uel niſi iret de ſe excuſandū uel ad accuſandū uel ad teſtimoniū phibendū uel niſi iret pro ſe pr̄e/mr̄e/fratribus/& filiis/ & ſi qua mulier in p̄dictis caſibus in palatiū ire teneret: quæ cōſiderata ipſius cōdictione/nō eſſet cōueniēs/ꝙ ire deberet in palatiū Vicarius Iudex/& quilibet alius officialis teneat ire/& debeat ad locū ſancti Dn̄ici uel ſancti Stephani/uel ſancti Leonardi ad exercēdū ea/pro quibus dicte mulieres citate fuiſſent. Et ſi quę mulier cōtra fecerir ſoluat cōi noie bāni pro qualibet uice decē ſol.ꝶ. Et p̄dicta nō uēdicēt ſibi locū in meretricibus & aliis uitā inhoneſtā ducētibus.

Quod nullus intret infra ſtangam officialium cōis Piſauri. rub. 89.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus intret infra ſtangā bāchaꝝ officialiū cōis Piſauri/& qui cōtra fecerit ſoluat noie bāni.xii.den̄.ꝶ. exceptis aduocatis pcuratoribus & plazariis.

De fructibus perceptis ex rebus uxoris. rub. 90.

STatuerūt ꝙ qcūq; ciuis Piſaurēſis uel comitatinus pceperit aliquos fructus ex rebus: q̄s eius uxor hū erit extra dotē nō teneat reſtituere ipſos fructus ipſi mulieri/nec eius hr̄dibus/nec alicui pſone noie ipſius mulieris/nec alieni/ad quē res p̄dicte mulieris poſſent pertinere/niſi mulier expreſſe ꝯtradixerit uiro/ut maritus nō pcipiat fructus dictaꝝ reꝝ.

Q đ uxor reſtituat expēſas uiro: quas fecerit in litigādo pro re uxoris ru. 91.

ITē ſtatuerunt ꝙ quilibet homo hn̄s poſſeſſionē aliquā uel rē in dotē ab eius uxore & pro defendēdo eā cū aliquo litigauerit/ & expēſas fecerit eius uxor teneatur

ſuo uiro

ſuo uiro expenſas reficere: quas probare poterit feciſſe: & pro ipſis expenſis ſoluendis: poſſit uir uel eius heredes retinere tot de bonis ſue uxoris ꝙ integre ſit ſatiſfactum: & hoc habeat locum tam in præteritis q̃ in futuris.

Quod foréſes hñtes uxores pıſauréſes nõ poſſint uédere res uxoris. ru. 92.

STaturũ eſt etiá ꝙ quicũq; foréſis alibi habitás acceperit aliquá fœminá de ciuitate comitatu uel diſtrictu Piſauri in uxorem nõ debeat nec poſſit uendere poſſeſſiones ſue uxoris nec diſtrahere uel alienare: & qui emerit uel per alienationem receperit amittat ꝑcium & poſſeſſioné: nec eam cogere poſſit ad uenditioné huiuſmodi faciendá: & idem dicuntur in his qui acceperint uxores ut ſupra: etiá ſi in ciuitate uel comitatu habitauerint: niſi ꝑpetualé habitationé promiſerint facere in ciuitate Piſauri uel eius comitatu: quo caſu poſſint licétia Poteſtatis uel rectoꝝ habita.

Quod mulieres Piſaurenſes ſe maritare nõ poſſint forenſibus niſi per fideiuſſorem idoneum promiſerint de continuo habitando. rub. 93.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ q̃libet mulier tã ciuitatis q̃ comitatus Piſauri quæ aliqué uiꝝ foréſem acceperit anteq̃ per uerba de pñti in eo conſentiat faciat taľr ꝙ ille qui uult eã uxoré hře ꝓmittat & ſe obliget cũ fideiuſſoribus ad ſenſum/ & uoluntaté cõis Piſauri de habitãdo continue in ciuitate uel comitatu Piſauri/ & collectas & factiones alias faciẽdo cõi prout erit alibratũ qđ habuerit ab uxore ſi cõtigerit faciẽdas. Quod ſi aliqua mulier nõ fecerit ut dictũ eſt in pœna ipſius mulieris medietas oium ſuoꝝ bonorum/ ac etiá dotis per eam dicto marito tradire uel promiſſe deueniat in cõmune.

Quaľr dotis reſtitutio locũ héat. Et quaľr inſtřa dotalia fieri debeát. ru. 94.

ITé ſtatuerunt quia intereſt reipublice ne hoies in infinitũ remaneát obligati: ꝙ ſi mřimoniũ iter aliquos cõtractũ fuerit & ex pte mulieris diſſolutũ extãtibus filiis cõibus ex eodé matrimonio/ ꝙ reſtitutio dotis nullo modo locũ héat/ ẽt ſi cões & ſupſtites in quacũq; ætate deceſſerint ſine filiis uel ſine liberis/ nõ obſtáte aliquo pacto ſup reſtituenda dote inter ipſos/ qui reſtituere debẽt in oppoſito. Et ꝙ nullus notarius cõtrariũ inſtřm ſcribere audeat/ pœna quinquaginta lib. ꝶ. & priuationis ꝑpetui notariatus officii & inſtřm in hac parte per ipſum cõfectũ nullius ſit ualoris uel momenti & dicto ſtatuto renunciari non poſſit. Et ſi renunciatum fuerit ipſa renunciatio ſit ipſo iure nulla.

Quod maritus lucreť dimidiã dotis uxore ꝑdefuncta ſine liberis matrimonio iã cõſumato. Ante uero matrimoniũ cõſumatũ quartã parté rub. 95.

STatuerunt ẽt ꝙ muliere mortua cõſtãte matrimonio ſine filiis cõibus & ſuperſtitibus ꝙ maritus lucreť dimidiá dotis/ ſi matrimoniũ erat cõſumatũ per copulá carnalé. Si uero matrimoniũ cõtractũ erat per uerba de pñti nõ aũt cõſumatũ per copulá carnalé tũc maritus lucreť quartá parté dotis tm̃. Et Poteſtas teneať facere obſeruari/ ſeu quilibet alius officialis ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli. Et huic ſtatuto nõ poſſit renunciari/ & ſi renunciatũ foret/ nõ ualeat talis renunciatio: imo ſit ipſo iure nulla. Et ꝙ nullus notarius talé renũciationé ſcribat uel ſcribere debeat: nec aliqs debeat eẽ teſtis iſtřo in quo fieret renũciatio/ pœna & bãno notario & teſtibus cẽtũ lib. ꝶ. qđ tñ ſupradictũ eſt de lucro dotis nõ héat locũ in aliis/ qui uxores nõ tenẽt affectione maritali: ſicut decet & debet. Hoc addito pro declaratione pñtis ſtatuti/ ꝙ ꝑdicta nõ uẽdicẽt ſibi locũ in muliere moriente in ſecũdo matrimonio per copulá cõſumato ſine filiis: relictis tñ filiis ex primo matrimonio/ quo caſu maritus equaliter cõcurrere debeat in dote cũ ꝑdictis filiis ex

primo matrimonio: detracta tñ prius ꝑ ipſos filios: legitima ſi aũt matrimoniũ ꝯtraxerit ꝑ uerba de pñti & filii ex primo matrimonio fuerint tres uel plures: ſeruet̃ idẽ ꝙ ſupra ꝓxime dictũ eſt. Si uero pauciores: tũc lucret̃ dictus maritus dictã q̃rtã ptẽ: ut ſupra.

Quod ducentes uxorem nõ poſſint expendere in nuptiis & ornamẽtis uxoris ultra quartam partem dotis. rub. 96.

HAc municipali lege ſancitũ eſt/ ꝙ nullus cuiuſcũq; cõditionis exiſtat de cætero poſſit uel debeat pro ſuis nuptiis uel nuptiis filioꝝ uel nepotũ & feſtiuitatibus ipſaꝝ: ac etiã in ueſtimẽtis ſponſe & aliis ornamẽtis eiuſdẽ ſponſe/ uel circa eius perſonam expendere ultra quartã partẽ dotis: ſub pœna dupli eius qđ expenderet̃ ultra quãtitatẽ ꝑmiſſam a p̃ſenti ſtatuto: quã pœnã maritus pro dimidia de ſuo: & pro alia dimidia de dote uxoris de facto oĩ iuris ſolẽnitate p̃termiſſa ſoluere cõpellat̃: quæ portio dimidia deduci debeat de dicta dote dicte mulieris: & in feſtiuitatibus & ornamẽtis quantũ ad ꝓhibitionẽ p̃ſentis ſtatuti dicatur oĩa: quæ fierent ſponſe uel circa eius ꝑſonã a die ꝓmiſſionis ſponſalitioꝝ uſq; ad domũ mariti ducta fuerit. Et carnalis copula ſubſequta. Et poſt ꝑ.x. dies & cuilibet cõpetat accuſatio & hẽat quartã ꝑtẽ bãni.

Qđ mulieres nõ poſſint hr̃e ueſtimẽta cũ cauda nec brocata portare. rub. 97.

ITem ſtatuerunt ꝙ de cætero aliqua mulier nõ audeat uel præſummat ueſtimenta ſibi fieri facere ita longa: quæ excedant in cauda unum palmitem nec brocata portare: ſub pœna amiſſionis dictorum ueſtimentorum.

Quod ſi aliquis nõ ſoluerit collectã nõ reddat̃ ſibi ius in aliquo. rub. 98.

STatutũ eſt ẽt ꝙ quicũq; habitaret in ciuitate uel comitatu Piſauri per ſe cũ familia: & nõ ſubſtineret factiones cõis Piſauri/ & maxime non ſoluerit collectã ꝙ eidẽ nõ fiat ius in aliquo: dũmodo nõ uulneretur uel occidatur/ exceptis illis: qui meruerunt uel obtinuerũt priuilegia de oneribus nõ ſubſtinendis & collectis nõ ſoluendis cõmuni Piſauri. Et ꝙ talis nõ ſoluens nullum habeat officium in ciuitate Piſauri.

Quod omnes habentes poſſeſſiones & poderia in ciuitate Piſauri/ uel eius comitatu collectas & factiones pro ipſis ſoluere cõpellatur. rub. 99.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ oẽs habẽtes podere uel poſſeſſiones in ciuitate Piſauri/ & comitatu uel eius diſtrictu/ undecunq; ſint collectas & fationes faciant & præſtent cõi Piſauri pro poſſeſſionibus illis: quas uel quæ habẽt uel fuerint habituri ſcđm ꝙ eis per eoꝝ librã & allibratũ cõtigerit ꝓut alii ciues/ comitatini & habitatores ciuitatis Piſauri faciẽt & p̃ſtabũt oĩ occaſione & exceptione remotis. Et ſiquis factiones: ut ſupra dictũ eſt/ facere & p̃ſtare pro podere ſuo uel poſſeſſionibus ſuis in toto/ uel in parte cõtempſerit p̃dicte poſſeſſiones & poderia a nemine debeãt laborari: & nemo cõductus: uel alio quoquomodo p̃ſũmat in dictis poſſeſſionibus/ uel poderibus laborare. Et ſiquis poſſeſſiones uel poderia hmõi ingreſſus fuerit uel iuerit ad laborandũ/ uel laborare atẽptauerit in decẽ lib. cõi per Ptãtẽ/ Vicarium uel iudicẽ debeat cõdẽnari: ẽt ſi ad quale tẽpus fuerit cõductus. Si uero ad diẽ uel alio modo laborauerit pro uice qualibet in uiginti ſol. ꝯ. cõdẽnet̃ cõi/ de quibus pœnis medietas ſit cõis/ & alia denũciãtis uel accuſantis. Et accuſator uel denunciator in credẽtia teneat̃ habẽdo/ quẽlibet licẽtiã accuſandi uel denunciãdi: in defectũ aũt hmõi collectas nõ ſoluentiũ cogant̃ & cogi poſſint laboratores poſſeſſionũ hmõi ad collectas ſoluẽdas: qui redẽptionẽ habeãt & hr̃e poſſint de fructibus ꝑcipiendis pro omni eo/ qđ ſoluerẽt de qua ſolutione ſacramẽto credatur.

Quod

Quod omnes & ſingule poſſeſſiones & bona poſita in diſtrictu Piſauri cẽ ſeantur tributaria cenſuaria Piſauri. rub. 100.

AD cõem utilitatẽ ſtatuimus ordinamus & firmamus ꝙ oẽs & ſingule poſſeſſiones & bona quæcũ ꝗ imobilia cuiuſcũq; cõditionis exiſtant poſita in ciuitate: caſtris diſtrictu uel comitatu Piſauri infra quæcũq; latera uel cõfines ſint & eſſe intelligantur cenſuaria & tributaria cõmuni dictę ciuitatis Piſauri & effecte & obligate oĩmode dicto cõmuni onere tributorum pro omnibus datiis gradibus & collectis de cætero imponendis non obſtante aliquo incontrarium faciente.

Quod quicũq; habuerit poſſeſſionem uel domos nõ poſſit alienare in aliquem a quo collecta faciliter exigere nõ poſſit. rub. 101.

STatuerunt etiã ꝙ quicũq; habens poſſeſſionẽ uel poſſeſſiones: de quibus cõmune Piſauri cõſueuerit hře collectã & ꝑdictã poſſeſſionẽ uel poſſeſſiones inter uiuos uel in ultima uoluntate alienauerit uel trãſtulerit quoquomodo in aliquẽ a quo cõmune Piſauri collectam exigere non poſſit tam ipſe ꝗ ſui heredes pro ipſis poſſeſſionibus collectas ſoluant & alia onera ſubſtineant ſicut ſi tẽpore collectaꝝ uel alterius grauaminis poſſiderent nec de ſuo alibratu ꝑpetuo extrahanť & cõtrafaciẽs inter uiuos uel in ultima uolũtate ſoluat noĩe bãni decẽ lib. cõmuni Piſauri: & plus ad arbitrium Poteſtatis. Et hoc ſtatutũ nõ habeat locũ in his qui relinquerent eccleſiis ad perpetuũ uſum mẽſam & ſeruitium ipſarum eccleſiaꝝ/ dum uere ipſe eccleſiæ perpetuo teneant res ipſas: & in eoꝝ perpetuo ſeruitio remaneant & permanere poſſint res prædictæ.

Quod bona immobilia nõ poſſint alienari uel in ultima uolũtate relinqui per ciues forenſibus. rub. 102.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu Piſauri poſſit uel ualeat alienare: uel in aliũ quoquo titulo transferre/ etiã in ultima uoluntate aliquã rem imobilem: quã hřet in ciuitate uel cõmitatu Piſauri alicui forenſi nõ habitãti/ & nõ ſubiecto dicte ciuitati: ſub pœna cõfiſcationis reꝝ/ quæ ſic alienarenť uel in alio quoquo titulo transferretenť: quæ ipſo facto eo caſu in cõe Piſauri deueniant. Et talis contractus uel ultima uolũtas quoad dictas res ſic collatas ſint ipſo iure nulli/ auctoritate pñtis ſtatuti.

Quod habentes unam uel plures domos eas alienare non poſſint/ niſi prout in ſtatuto continetur. rub. 103.

HAc municipali lege ſancitum eſt etiã ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; ſtatus & conditionis exiſtat/ quæ nõ haberet niſi unã domũ in ciuitate Piſauri uel eius comitatu poſſit/ uel debeat illam uendere/ uel alio modo/ uel titulo inter uiuos in alium transferre uel obligare/ pignorare uel alienare ſiue ius aliquod alicui cõſtituere: excepto ꝗ pro dote/ ſine expreſſa licentia uicarii gabellaꝝ: qui pro tẽpore fuerit/ quã idẽ uicarius nequaquã poſſit dare uel cõcedere/ niſi prius talis poſtulãs: ſolẽniter ꝓmiſerit & ſe obligauerit ad pœnã uigintiquinq; libraꝝ ꝗ. de facto ſine diminutione ſoluẽda de ſtãdo & habitando continue in dicta ciuitate Piſauri uel comitatu & diſtrictu/ & pro his idoneę ſatiſdederit & fideiuſſorẽ ſiue fideiuſſores ꝓſtiterit: cuius uel quoꝝ facultates ualeant adminus ducẽtas libras ꝗ. de quibus idẽ fideiuſſores approbari fuerint per duos idoneos uiros per ſacramentũ: qui tamen approbationes nõ remaneant in aliquo obligati. Quicunq; uero pſõna plures domos habuerit in dicta ciuitate uel eius comitatu

[illegible]

nequaquã poſſit uel debeat domũ meliorẽ & p̃ſtantiorẽ aliis ſuis domibus alicui uẽdere uel alienare ſiue quomodolibet obligare/aut quoquomodo uel titulo in aliũ inter uiuos trãſferre/excepto q̃ ex cauſa dotis/ut p̃fertur/niſi prius de habitãdo in ipſa ciuitate uel comitatu promiſerit & ſe obligauerit ut p̃dicit: Primo tñ obtenta licẽtia ac ſolẽnitate ſupra deſcripta in oibus/& per oia penitus obſeruata/uel niſi forſan loco illius domus infra quindecim dies a die celebrati cõtractus uẽditionis ſiue alienationis talis melioris domus cõtinuo cõputandos aliã domũ emerit/equalẽ uel meliorẽ: de cuius domus ſic emende equalitate uel melioramento/ſtetur declarationi uel iudicio Vicarii antedicti. Ita ꝙ talis p̃ſona habens ut p̃mittitur plures domos penes ſe retineat domũ cæteris aliis ſuis domibus meliorẽ/in caſu quo promiſſio & ſatiſdatio nõ fierent ſupradicte/& nulla p̃ſona cuiuſcũq; cõditionis exiſtat/audeat uel p̃ſumat aliquã ex domibus hmõi ab aliquo emere: neq; ſuper ea quocũq; modo uel titulo aliquod ſibi ius quærere nec aliquẽ cõtractũ celebrare p̃ter uel cõtra formã p̃ſentis prouiſionis. Et obmiſſis ſolẽnitatibus ſiue cõditionibus ſupra expreſſis & declaratis ſingula ſingulis referendo. Contrafaciens uero in aliquo caſuũ p̃dictoꝝ tam uenditor q̃ emptor ſiue aliter cõtrahens ſtipulator ſub obligatione talis domus quocũq; iure uel titulo excepto q̃ pro dote ut p̃mittitur in pœna.xxv.libr.ꝑ. pro quolibet & uice qualibet de facto/& ſine diminutione ſoluenda incurrat ipſo facto: & nihilominus talis cõtractus ſit nullus & nullã obtineat roboris firmitatẽ. Et ꝙ nulla p̃ſona pro aliquo debito etiã per cõtumaciã ſui debitoris poſſit uel debeat domũ hmõi referẽdo ſingula ſingulis in tenutã in ſecundo Decreto uel inſolutũ accipere ſeu capere/excepta cauſa dotis: ut ſupra/niſi forſan talis debitor idoneę ſatiſdaret/& ſe obligaret de nõ relinquendo habitationẽ dicte ciuitatis uel comitatus Piſauri/ut ſupra/ſub dicta pœna.xxv.libr.ꝑ. de facto & ſine diminutione ut p̃mittitẽ exigenda. Et nihilominus talis tenute aceptio reuocẽ & nõ ualeat ullo modo: declarantes & excipientes expreſſe ꝙ dicta pœna locũ nõ habeat neq; in illã incurrat aliquis/qui ſua bona generaliter obligauerit in aliquo cõtractu uel ſtipulatione nõ facta mentione/talis domus. Et in ea obligatione ſic generaliter facta uel faciẽda nõ intelligatur uel includaẽ uel incluſa habeaẽ domus hmõi/ſaluo q̃ in cauſa dotis ut ſuperius eſt expreſſum. Declarantes etiã ꝙ p̃dicta nõ uendicent ſibi locũ. In alienationibus & ſeu obligationibus quæ emanarent per uiã cuiuſlibet ultime uoluntatis.

De teſtibus cogendis teſtimoniũ perhibere rub. 104.

Statuerunt ꝙ quilibet p̃ſonaliter ſemel uel bis domi mãdato Poteſtatis uel ſue curie ad teſtimoniũ perhibendũ termino ſibi ſtatuto uenire debeat. Et qui cõtrafecerit cõdẽnetur in.xl. ſol. ꝑ. & plus & minus cõſiderata qualitate maleficii uel delicti ſiue cauſæ ciuilis uel criminalis/ſuper qua requiritur ad teſtimonium perhibendum.

Quod filius familias nõ poſſit contrahere in ſui præiudiciũ ſine patris cõſenſu niſi præpoſitus fuerit alicui negotiationi. rub. 105.

Ad cõmunẽ utilitatẽ ſtatuerunt etiã ꝙ nullus qui ſit in alterius poteſtate poſſit aliquẽ cõtractũ facere uel inire in ſui p̃iudiciũ/quacũq; de cauſa/niſi ſit cũ uoluntate eius: in cuius poteſtate eſt: & ſi cõtrafactũ fuerit cõtractus ſit ipſo iure nullus: & qui cũ eo cõtraxerit/cõdẽneẽ in uigintiquinq; lib. ꝑ. pro quolibet & qualibet uice: ſaluo ꝙ ſi prædicti in Poteſtate exiſtentes fuerint præpoſiti per eos habentes in poteſtate alicui negociationi/ꝙ tunc tale ſtatutũ nõ habeat locum. Sed præponẽtes eos te

neantur

neantur de cōtractibus initis per eos circha negociationē in qua impoſiti ſunt/nō obſtante/ꝙ ſi tales præpoſiti fuerint minores. Et quod dictū de filiis minoribus ꝓpoſitis ſtationibus. Idem intelligatur in aliis minoribus artē aliquā exercentibus. Et ꝙ illi habeantur pro ꝓpoſitis negociationibus & ſtationibus: qui palā parentibus ſcientibus negociationem exerceant uel exercuerint: niſi per bannum publicum a parentibus eorum expreſſe fuerit contradictum. Et idem intelligatur de illis qui contraxerint cū illis: qui fuerint tanq̄ prodigi in iudicio poſtulati & proclamati: ut ſupra.

Quod nulla uxor poſſit contrahere ſine conſenſu uiri. rub. 106.

HAc municipali lege ſancitū eſt etiā/ꝙ nulla uxor alicuius/poſſit uel debeat/alicui perſone/dare uel uendere uel donare/aliquid de ſuis bonis uel iuribus/abſq; p̄ſentia & cōſenſu uiri ſui p̄dicti. Et intelligatᷣ in alienationibus tantū & nō in acquirendo uel diſſoluendo obligationes/ſed bene poſſit quælibet uxor de bonis parafrenalibus & aliunde adueniētibus p̄terq̄ de dote donare/uendere/uel quoquo titulo ad ſui libitū uoluntatē transferre in filios/diuidēdo inter ipſos ipſa bona pro uirili tam quoad proprietatē q̄ quoad uſumfructū & nō aliter. Et habeat locū in p̄ſentibus & p̄teritis & futuris & nullus cōtrahat cū uxore aliena modo aliquo abſq; licentia dicti uiri: niſi ut ſupradictū eſt. Et qui cōtrafecerit cōtrahens in .xxv. lib. ꝶ. comuni cōdēnetur notarius qui ſcripſerit: & teſtes qui interfuerint in centū ſol. ꝶ. cōmuni cōdēnetur pro quolibet & qualibet uice. Et contractus exinde factus ſit ipſo iure nullus/& pro nullo & inutili habeatᷣ. Nō tamen habeat locū hoc ſtatutum in teſtamētis/codicillis & aliis ultimis uoluntatibus/quæ ab uxoribus fierent. Non etiam habeat locum in mulieribus habentibus maritos ciues alterius ciuitatis: qui non ſint præſentes. Sed ſi p̄ſentes ſint mariti requirantur. Et hoc habeat locum in præteritis præſentibus & futuris.

Quod nulla uxor poſſit ſe maritare ſine conſenſu parentū. rub. 107.

ITem ſtatuerunt ꝙ mulieres uolētes ſe maritare ſi habuerint parentes requirere teneantur eoſdē & cū cōſenſu ipſoꝝ ſe maritare. Et ſi cōtrafactū fuerit ab ipſis mulieribus in p̄dictis accipiens eam ſoluat nominē bāni ducētas libras ꝶ. cōmuni/& ipſa mulier in ducentis lib. ꝶ. etiā debeat condemnari pro qua poſſit exequtio fieri in dote ipſius mulieris. Et liceat parentibus liberos/tam maſculos q̄ fœminas in eoꝝ poteſtate exiſtentes cōtra eoꝝ uoluntatē matrimonium/contrahentes exheredare.

De affictu & cottimo & naulis ſoluendis. rub. 108.

AD cōmunem utilitatē ſtatuerunt ad euitandū quæſtiones/ꝙ nauli domoꝝ/ortoꝝ/uegetū/& granarioꝝ: qñ cōuentio inter partes nō eſt expreſſa/ſoluatᷣ hoc modo/ꝙ naulū domus ſoluatᷣ ſemper pro dimidia in medio anno/ & reliqua medietas in fine anni. Et naulū uegetū & granarioꝝ/ſemper ſoluatᷣ in kalē Ianuarii. Et ante ſi uegetes & granaria ante uacuarentᷣ: Liceat tñ cōducētibus granū in granario retinere uſq; ad kalē Iulii. Et uinū in uegetibus uſq; ad feſtū ſancte Marie de Auguſto ſi fol uerit. Et ꝙ a fictus cottimus terræ & poſſeſſionū & bouum/& alioꝝ aīalium de grano ſolui ſemper debeat in feſto oīum Sanctoꝝ. Et ſemper fructus in poſſeſſionibus & uineis exiſtētes & res uinum & granum & in omnibus granariis & uegetibus exiſtentes uel exiſtentia pro prædictis dominis ſint obligata. Et hoc locum habeat quādo aliqua conuentio/ſeu aliud pactum nō interuenerit inter partes. Si uero pactum & conuentio inter partes interuenerint pacta debeant obſeruari.

Quod mater & auia excludantur ab hereditate filiorum decedentium abinteſtato ſtantibus fratribus/ſeu eorum filiis maſculis. rub. 109.

HAc municipali lege ſtatuimus ꝙ decedentibus ab inteſtato filiis/ ſeu nepotibus ex filiis ſupſtitibus matre/ ſeu auia/ fratre/ ſeu ſorore/ fratribus/ ſeu ſororibus carnalibus/ ſeu eoꝝ fratrũ ſeu ſoroꝝ filio ſeu filiis: ꝙ tunc & eo caſu fratres/ ſeu eoꝝ filii maſculi iuxta iuris cõis diſpoſitionẽ ſuccedãt in hereditate defuncti. Excluſis penitus & totalr matre auia & ſorore/ ſeu ſororibus ſeu eaꝝ filiis/ et quo ad legitimã/ niſi ſolũ & dũtaxat quãdo mater ſeu auia uellẽt ꝑſiſtere in ſtatu uiduitatis: nam eo caſu equaliter una cũ p̄dictis iuxta diſpoſitionẽ: ſimilr iuris cõis ſuccedere habeant & debeãt/quo ad uſufructũ ſolũmodo & dũtaxat. Et hoc ſtatutũ ut ſupra locũ habeat in exptæſſis tantũmodo in p̄ſenti ſtatuto in cæteris ſeruetur ius cõmune/ & ſimilr in futuris ſucceſſionibus per mortẽ in futurũ obueniẽdã & nõ aliter & non habeat locũ in præteritum & ſi in hereditatibus prædefunctorum ante impreſſionem ſtatutorum.

Quod ſtantibus filiis maſculis in hereditate patris ſeu matris ab inteſtato decedentium filie femine nõ ſuccedant. rub. 110.

AD cõem utilitatẽ ſtatutũ eſt ẽt ꝙ decedẽtibus ab iteſtato patre ſeu matre auo ſeu auia ſuperſtitibus poſt ſe filiis maſculis/ ſeu nepotibus maſculis ex dictis filiis maſculis/ & filiabus feminis ſeu eaꝝ filiis: ꝙ tũc & eo caſu filii maſculi/ ſeu nepotes maſculi ex dictis maſculis in hereditate defuncti integre & in totũ ſuccedere debeant excluſis penitus filiabus feminis & eaꝝ filiis aliqua lege nõ obſtãte. Teneant tñ dicti filii maſculi/ ſeu eoꝝ filii maſculi dictas filias ſi & quatenus alias ab eoꝝ patre ſeu auo nõ fuerint dotate ipſas cõdecenter dotare/ inſpecta tñ qualitate ꝑſonaꝝ: & cõſuetudine antiqua caſate circa dotãdas feminas & quãtitate patrimonii cũ iudicio & cõſenſu duoꝝ propinquoꝝ cõſanguineoꝝ nõ habẽtiũ tñ intereſſe in hereditate: quibus dotibus teneant ſtare cõtẽte & ultra petere nõ poſſint de bonis maternis & paternis/ ſeu auitis. Immo dicti filii maſculi ut ſupra ſeu eoꝝ filii ſimiliter maſculi integre heredes exiſtãt. Hoc tñ addito & intellecto ꝙ aduenięte caſu uiduitatis poſſint redire dicte filie in domum paternã: & ibi cõferẽdo dotes ſuas habere debeãt/ ac habeãt oportuna alimenta ſecundũ facultatẽ paterne ac materne hereditatis: donec uidue exiſterint. Declarãtes tñ p̄ſens ſtatutũ habere locũ in caſibus tantũmodo in p̄ſenti ſtatuto expræſſis in cæteris ſeruari debere ius cõmune & ſimilimodo debeat habere locum in futuris ſucceſſionibus per mortem in futurum obueniendã: & ſic poſt impreſſionem uoluminis præſentium ſtatutorum & non autem in præteritum tempus.

De conſilio ſapientis in cauſis petendo & de ordine tenendo pro habendo dicto conſilio. rub. 111.

QVoniã nil pernicioſius eſt: q̃ pati lites per ſuſpectos iudices decidi/ ſeu terminari ſiue per diffinitiuã ſiue per interloqutoriã diffinitiue uim hñtẽ: quæ multotiẽs nõ minus p̄iudiciũ inferre ſolet ac ſi eẽt diffinitiua ipſa: ſtatuimus & ordinamus ꝙ in oĩbus & ſingulis cauſis ciuilibus: & ẽt mercãtilibus q̃ quõlibet infuturũ cognoſci/ & ſeu agitari cõtingerit in ciuitate Piſauri inter ciues comitatinos incolas ac habitatores ciuitatis & diſtrictus ciuitatis p̄dicte ſiue inter quaſcũq; alias perſonas quomodolibet in dicta ciuitate cõmorãtes ſeu ueniẽtes etiã forẽſes corã quibuſcunq; iudicibus & ſeu rectoribus dicte ciuitatis tã ordinariis q̃ delegatis poſſit per partes ſeu alterã partiũ corã

dictis

dictis iudicibus peti quādocūq; ante diem ferende ſentētie ꝙ ipſa ſententia diffinitiua
ſeu iterloquutoria diffinitiue uim habēs decidat: & decidi debeat ad cōſiliū/ſeu ſecūdū
cōſiliū alicuius ſapiētis uiri. Qua petitione & ſeu inſtātia facta: teneat ac obligatus ſit
iudex in cauſa ſupraſedere & ad ulteriora aliter ad ſententiā nō procedere nec pati ꝙ
procedat/niſi modo & forma prout infra. Quod ſi aliter & ſeu ſecus factū fuerit pro
ceſſus/ & ſeu ſentētia & omnia alia inde facta ſint/& eſſe intelligant ex forma pſentis
ſtatuti nulla ipſo iure & nullius roboris ac momenti. Et primo teneatur pars petēs cō
ſilium actualiter in eadē die qua petiit cōſiliū uel ſequenti depoſitare penes notarium
cauſe mercedē integrā ſapientis: quæ merces ſit prout infra: v3. pro diffinitiua/ſeu ha-
bente uim diffinitiue: in quibus quantitas ſeu extimatio rei: de qua ageretur nō exce-
deret ſummā ſexcētarum librarum ducati duo auri. A ſexcētis uero libris ſupra quantūcūq;
fuerit ſumma ducati quatuor auri: ſi uero in cauſis de quibus ageretur nō eſſet deducta
aliqua certa quātitas/ſeu eſſet deducta res uel factum/quæ extimationē aliquā recipere
nō poſſent: tunc merces dicti ſapiētis deponenda ſit & eſſe debeat arbitrio Iudicis. Et
dicta depoſitione facta: quæ oīno fieri debeat per dictā partē inſtantē infra dictū tē-
pus/alias iudex in cauſa ꝓcedere poſſit/ac ſi dictū cōſiliū petitū nō fuiſſet detur uni-
cus terminus duorum dierum ad plus per iudicē partibus ad dandū in manibus cancellarii
cōis qui pro tēpore fuerit cōfidatos ſapiētes/ac ad quos cōfidatos dādos oīno per iu-
dicē partes cōpellant/ſeu cōpelli debeant: & ſi ex cōfidatis datis per dictas ambas par
tes inuentus fuerit unus ſapiens utriq; parti cōfidatus: tunc totus & integer proceſſus
in cauſa per ambas partes factus in una pera/ſeu ſacculo apponat: & ligato dicto ſac
culo imponat ſigillus cōmunitatis Piſauri: & demū facta per cancellariū oportuna lr̄a
circa requiſitionē cōſilii directiua dicto dn̄o ſapiēti: quæ partibus oſtendatur: excepto
noīe ſapiētis in ſuſcriptione appoſito/ſeu apponēdo per ipſum cancellariū per fidelem
& ſecretū nunciū eligere in ſecreto per dictū cancellariū cōis: qui pro tempore fuerit
totus dictus proceſſus ut ſupra in dicto ſacculo ligatus & ſigillatus cū dicta littera ad
dictum dn̄m ſapientem per eundē met cancellarium trāſmittatur ſi & quatenus dictus
ſapiens fuerit abſens a ciuitate Piſauri. Si uero fuerit pſens/ tunc omiſſa littera per cū
dēmet cancellariū dictus proceſſus ut ſupra ligatus detur: & ſeu feratur recepto prius
ſacramēto prout infra. Et ne oriri poſſit aliqua quæſtio ſuper proceſſu integro miſſo:
ſeu dato uel quod nō totus & integer datus uel miſſus fuerit: teneatur & debeat iudex
poſtq̄ fuerit requiſitus de mittēdo ad cōſilium aſſignare partibus terminum decē dierum
& plus arbitrio ſuo moderandū habito reſpectu ad quātitatē actorum & ſcripturarum cau
ſæ ad extrahendū & extraxiſſe faciendū & ſimiliter dandū & pſentandū totū & inte
grum proceſſum ex utraq; parte factū in manibus dicti cācellarii: qua pſentatione fa
cta per ambas partes uel per partē petentē cōſiliū tm̄ ꝙ fiat auſcultatio de unoquoq;
proceſſu: & iudex dictā auſcultationē teneat fieri facere infra dictū terminū uel aliū
per eum dandū ſi ſibi dari uidebit: & facta dicta auſcultatione ſi quid nimium ineſſe
uel aliquid deeſſe repertū fuerit illud omne & totū corrigi & emēdari faciat: quo ter
mino/ſeu quibus terminis elapſis & auſcultatione facta inſtanti parti uel aliter nō fa-
cta parti nō inſtante: & ſimilr̄ correctione facta uel nō facta: quia nō recuſauerit am-
plius dici nō poſſit aut elegari ſeu aliter quoquomodo diſputari ſuper miſſione/ uel nō
miſſione ſeu itegritate uel nō integritate dicti pceſſus. Si uero ex cōfidatis datis/ut ſu-

F

pra per ambas partes inuēti fuerint duo/tres/uel quatuor uel plures ſapiētes utriq; parti
cōfidati: tūc unus ex ipſis cōfidatis uno birretto per bulletas poſitis ſorte extrahať per
dictū cācellariū/ad quē ſapientē extractū. dictus proceſſus modo & forma quo ſupra.
Per dictū cancellariū tranſmittatur/ſeu feratur. Si uero ex cōfidatis per ambas partes:
ut ſupra nō inuenireť unus ſeu plures cōfidati. Tunc & eo caſu teneanť & debeant di
cte partes infra alios duos dies imediate ſequentes dare ſingulariter & nō in genere oia
noia ſuſpectoꝝ ſapientū in manibus dicti cancellarii cōis: qui pro tēpore fuerit in una
cedula manu partiū uel procuratoꝝ partiū ſcripta: quas cedulas dictus cancellarius re
tinere & ſaluare teneať: & quādocūq; poſt latā ſentētiā oſtēdere & propalare/ſi requi
ſitus fuerit: & habitis dictis ſuſpectis per partes uel alterā partiū uel aliter nō habitis:
quia dare neglexerint: tune teneať dictus cancellarius accepto/a/iudice prius corporali
ſacramēto ſuper imagine Crucifixi de nemini pandendo uel propalādo dicto facto nu
tu uerbo ſeu alio quouis modo quis futurus erit ſapiens dictū proceſſum ut ſupra liga
tum & ſigillatū modo & forma quo ſupra tranſmittere/& ſeu ferre. Ad unū ſapientē
cui magis ſibi placuerit dūmodo nō ſit de ſuſpectis ut ſupra per partes/ſeu alterā par
tium datis. Et caſu quo cancellarius pdictus eſſet partibus uel alteri parti aliqua affini
tate ſeu parentela coniunctus uel alio quouis modo/ſeu quauis cauſa ſuſpectus: de qua
ſuſpictione per iuramentū probati poſſit: & eo caſu onus dicti cancellarii ſubire tenea
tur unus per partes eligendus: quæ electio fieri debeat infra duos dies a die allegare ſu
ſpitionis de dicto cācellario: & caſu quo in dicta electione partes nō poſſent eſſe cōcor
des: tunc & eo caſu locumtenens Piſauri: qui pro tēpore fuerit dūmodo iudex ipſe in
cauſa: qua peteretur cōſiliū nō extiterit datis hincinde ſuſpectis per partes ſingulari
ter & nō in genere in una cedula: ut ſupraſcripta manu partiū ſeu procuratoꝝ ipſaꝝ
partiū retinenda ut ſupradictum eſt in cancellario eligere unū teneať & debeat de nō
ſuſpectis: ut ſupra p partes uel alterā partiū datis ꝙ onus & officiū dicti cācellarii in
omnibus & per oia aſſumere debeat: & proceſſum ligatū & ſigillatū modo & forma:
quo ſupra dictū eſt/trāſmittere/ſeu ferre debeat pro cōſilio habendo: Si uero ipſe locū
tenens iudex fuiſſet: tunc & eo caſu Poteſtas: qui pro tēpore fuerit: illud idē facere de
beat ꝙ tenetur & debet facere locūtenēs pdictus: ipſe Poteſtas iudex eſſet uel alius qui
uis iudex. Et poſſit & ualeat dictus cancellarius uel alius dicti cancellarii onus: ut ſupra
ſubiturus eligere in ſecreto pro tranſmittēdo dictū proceſſum nunciū ſibi fidelē & ei
dem promittere/ſeu exborſare de ſuo proprio ſi opus. Erit mercedē cōuentā: dūmodo
in cōuentione dictus cancellarius uel alius loco ſui ponēdus nō excedat boñ. duodecim
pro qualibet die ſumptibus ipſius nuntii: quā mercedē ſi ſoluerit/ſeu ut ſupra promiſe
rit poſſit dictus cācellarius uel dictus alius loco ipſius ſurogādus ſibi ſolui facere ab illo:
qui petit cauſam mitti ad cōſiliū anteq̄ ſcripturas & cōſiliū habitum reſtituat & det
dño iudicare debenti: & ſimiliter dictus cancellarius uel dictus alius loco ipſius aſſumē
dus pro mercede laboris in ſimilibus ſuportādi ſibi ſolui facere: ſimiliter anteq̄ ſcriptu
ras & cōſiliū reſtituat/ſeu det iudici boñ. quindecim in qualibet cauſa: quas mercedes
ſi ſoluere recuſauerit/ſeu negligens fuerit: tunc per iudicem procedať/ac ſi cōſiliū peti
tum nō eſſet: & nihilominus per iudicē cogi poſſit ad ſolutionē pdictam/& pro eui
tandis fraudibus & calūniis: quæ in huiuſmodi obuenire forſitan poſſent: Declaramus
& ordinamus ꝙ ſi modo aliquo repertū fuerit/ꝙ per dictū cancellarium uel aliū loco

ſui ut ſupra ponendũ/ſeu per dictũ nunciũ per ipſos tranſmittendũ aliquod reuelatũ fuerit partibus uel alteri partiũ: & ſeu aliquo modo data notitia ante ſentẽtiã latã de ſapiente: ꝙ tunc & eo caſu contra ipſos/& quẽlibet ipſoꝝ reuelãtes/ſeu reuelantẽ ꝓce dat/ac ſi in crimine uere falſitatis reperti fuiſſent: & ſic in pœnã falſi cõdẽnari debeãt. Iudex autẽ habito dicto cõſilio teneatur & debeat ſequi omnino tale cõſiliũ ſapientis in omnibus & per omnia & in aliquo nõ recedere ab ipſo cõſilio & ꝓnunciare/ac ſen tentiare ſub his formalibus uerbis uel eundẽ effectũ efficaciter importãtibus:v3. Quia dicimus & ſententiamus & declaramus prout & ſicut in conſilio lato de facto in præ ſenti cauſa per dñm talẽ: & ponere nomen ſapientis: & per ipſum iudicẽ legatur con ſilium ipſum: & omnis ſentẽtia/ſeu pronuncia aliter ferẽda per dictos iudices ſit & in telligatur eſſe nulla ipſo iure & nullius ualoris & momenti. Declarantes demum dictas ſentẽtias/ſeu pronuncias ferẽdas per dictos iudices ſecundũ cõſiliũ dicti ſapiẽtis poſſe & debere facere tranſitum in rem iudicatam/niſi fuerit infra legitima tẽpora appella tum ut alie ſentẽtiæ latæ per ipſos iudices abſq; cõſilio/aliqua lege in contrariũ nõ ob ſtante. Si uero ſapiens recuſauerit conſiliũ præſtare pro mercede/eidẽ miſſa & ut ſupra depoſitata per petentẽ conſiliũ propter arduitatẽ caſus uel magnitudinẽ proceſſus uel per excellentiã ipſius ſapientis: ꝙ tunc & eo caſu dictus cancellarius uel alius loco ſui ſurrogãdus ut ſupra teneat & debeat parti quæ petit cõſiliũ intimare dictã recuſationẽ factã per dictũ ſapientẽ:(nõ facta tamen reuelatione nominis ſapientis) & quantitatẽ requiſitã per dictũ ſapientẽ. Vltra illud quod miſſum fuit pro dicto cõſilio faciendo: qua intimatione facta teneatur/dicta pars/quæ petit dictã cauſam mitti ad dictũ cõſi lium etiã depoſitare quantitatẽ ꝑdictã intimatã infra duos dies/a/die intimationis nu merandos: quã ſi nõ depoſitauerit teneatur: & poſſit iudex cauſæ ut ſupra in cauſa pro cedere/ac ſi dictũ cõſiliũ petitũ fuiſſet. Declarantes etiã ꝙ expenſe ꝑdicte facte/ſeu fa ciende pro dicto cõſilio habendo in cauſis fieri debeant per dictũ petentẽ mitti ad cõ ſilium ipſius: expenſis etiã ſi fuerit ſententiatũ in fauorẽ petẽtis & in taxatione fienda nõ poſſit nec debeat haberi aliqua cõſideratio: cõtra partẽ cõtra quã lata fuerit ſentẽ tia/& ab ipſis oĩno dicta pars ſit & debeat eſſe exempta tanq̃ ab expenſis uoluntariis & minime neceſſariis. Declarãtes etiã ſupraſcriptũ ſtatutũ habere locũ/ne dum in cau ſis in futurũ incipiendis & agitandis: ſed etiã inceptis/ & tam in primis q̃ in ſecundis & tertiis inſtãtiis & quibuſcũq; aliis cauſis & inſtantiis.

De auctoritate ac poteſtate dñi Locũtenentis exiſtentis pro tẽpore in ciuitate Piſauri & in quibus cauſis ſe intromittere poſſit. rub. 112.

ITem ſancitum & ordinatum eſt/ꝙ Locũtenens Piſauri ſit & eſſe debeat iudex or dinarius cauſaꝝ ſecundaꝝ appellationũ tam ciuiliũ q̃ criminaliũ/ ac mixtarum ci uitatis Piſauri eiuſq; comitatus & diſtrictus interpoſitaꝝ/ſeu factaꝝ/a/ſentẽtiis ſeu pro nuntiis/ſeu grauaminibus latis/ſeu factis per Vicarium generalẽ primaꝝ appellationum dicte ciuitatis: & ipſaꝝ ſecũdaꝝ cauſaꝝ cognitio & deciſio ad ipm D. Locũtenẽtẽ ipſo iure & abſq; aliqua cõmiſſione ſpectet & pertineat. Quas ipſe cognoſcere & diffinire teneatur: & ꝙ idẽ Locũtenens nõ poſſit nec debeat in cognoſcẽdo uel impediendo ſe intromittere in primis cauſis/ſeu inſtantiis: quæ ordinarie cognoſci deberent per dñm Poteſtatẽ uel alios officiales ordinariã iuriſdictionẽ habentes. Et ſimiliter ſecundis inſtã tiis: quaꝝ cognitio ſpectaret ordinarie ad Vicariũ primaꝝ appellationũ dicte ciuitatis:

etiã de conſenſu partiũ tacito ſeu expreſſo niſi fuiſſet arbiter & ſeu arbitrator/a/parti bus deputatus. Qui quidẽ Locũtenens in & pro cauſis ꝓdictis per ipſum cognoſcẽdis nõ poſſit nec ualeat aliquas ſportulas/ſeu ſalariũ nec aliquid aliud pro ſententiis ferẽ dis ſeu aliis declarationibus faciendis accipere nec aliquo queſito colore petere uel con ſequi ſub Illuſtriſ. dñi indignationis pœna: In cauſis uero in quibus dictus Locũtenẽs eſſet mere delegatus: non tamen in dicta ſecunda cauſa appellationis poſſit & ualeat pro deciſione cauſæ ſibi delegate ſportulas accipere iuxta ordinamenta dicte ciuitatis. Item hoc præſenti ſtatuto/ae lege ſancitum eſt etiã ꝙ idẽ Locumtenens deinceps non poſſit nec ualeat quoquomodo in criminalibus ciuilibus uel mixtis reſcribere niſi in cõ mittendo ciuiles cauſas quãdo caſus euenerit: quas ſolũ & dũtaxat cõmittere poſſit & ualeat ut ſummarie & de plano cognoſcãt: nec poſſit aut debeat quoquomodo de bo nis rebus iuribus ſeu creditis camere tangẽtibus uel quomodocũqꝫ. Et qualitercũqꝫ ſpe ctantibus aliquid in ꝑiudiciũ dicte camere diſponere abſqꝫ expreſſa licẽtia & cõmiſſio ne Illuſtriſ. Dñi præfati. Item nõ poſſit nec ualeat aliquã gratiã facere de pœnis capi talibus ſeu corporalibus uel corporis afflictiuis principaliter uel in deffectũ nec de pœ nis excedentibus ſummã & quantitatẽ ſex ducatoꝝ auri. Item quod ꝓfatus Locũtenẽs nõ poſſit nec debeat quoquomodo licentiã ĩpartiri de gerendis armis niſi aliquo emer gente caſu/quo periculũ aliquod immineret: quo caſu ualeat ipſam cõcedere/duraturã tantũ ad octo dies infra quos ipſe Locũtenens poſſit ſi uoluerit dñm cõſulere: ſeu uo lentes arma defferre ad illum recurrere pro dicta licentia obtinenda: decernentes ac de clarantes irritum & inane omne id & totũ quod factũ ſeu attentatũ fuerit per ꝓfa tum Locũtenentẽ contra formã & ſeriẽ ꝓſentis legis & Decreti: & omniũ ac ſinguloꝝ ꝓcedentibus oĩbus & ſingulis capitulis cõtẽtoꝝ. Quod mãdatur in ꝑpetuũ ac inuiola biliter obſeruari ſub dicta indignationis pœna: decretis ſtatutis legibus & cõſuetudini bus hucuſqꝫ factis & aliis quibuſcũqꝫ in cõtrariũ faciẽtibus nõ obſtãtibus quibuſcũqꝫ.

De officio & Prãte Vicarii generalis appellationũ ciuitatis Piſauri. ru. 113.

Item ſancitum ſimiliterqꝫ ordinarũ eſt quod Vicarius cõſulum merchantiæ ciuita tis Piſauri & gabellaꝝ dicte ciuitatis: ſit & eſſe debeat etiã generalis iudex & or dinarius cauſaꝝ omniũ & ſingulaꝝ primaꝝ appellationũ tam ciuilium ꝙ criminaliũ: ac mixtaꝝ dicte ciuitatis Piſauri eiuſqꝫ comitatus & diſtrictus interpoſitaꝝ ſeu facta rum/a/quibuſcũqꝫ ſententiis ſeu pronunciis ſeu grauaminibus datis ſeu factis per Pote ſtatem dicte ciuitatis/ſeu eius uice gerentẽ & ſeu per officiales bulletaꝝ, eſtimoꝝ/dã norum datoꝝ/& ſeu per capitaneũ portus Piſauri/& ſeu per quoſcunqꝫ alios Capita neos/& ſeu officiales caſtroꝝ dicte ciuitatis: excepto ꝙ dñm Locũtenẽtẽ dicte ciuitatis & ſi dicti Poteſtas/uicegerẽs/officiales/capitanei/ſup hmõi cauſis per ipſos ſeu quẽlibet eoꝝ cognitis & ſeu deciſis/habuiſſent ſeu habuiſſet/ſpecialẽ cõmiſſionẽ ab Illuſtriſ. dñis uigore cuius cõmiſſionis ẽt alterata foret iuriſdictio eorũdẽ/& ipſaꝝ appellationũ co gnitio ac deciſio ad ipm dñm Vicariũ ſpectet & ꝑtineat ipſo iure abſqꝫ aliqua cõmiſſio ne Illuſtriſſimoꝝ. Et quaſquidẽ oẽs & ſingulas cãs appellationũ ꝓdictaꝝ ipſe dñs Vica rius cognoſcere & diffinire teneat: iuxta formã ſtatutoꝝ & ordinamẽtoꝝ dicte ciuita tis: quiquidẽ dñs Vicarius in & pro cauſis per ipm cognoſcẽdis ſeu decidẽdis nõ poſſit nec ualeat aliquas ſportulas nec aliquid accipere petere uel cõſequi ſub Illuſ. dñi idigna tionis pœna & refectionis dupli illius quod receperit applicanda parti/a/qua recepit.

De officio & Poteſtare emolumentis & obligationibus officialium cuſtodie, & bullectarum ciuitatis Piſauri. rub. 114.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt: ꝙ officiales cuſtodie & bullectarum ciuitatis Piſauri teneanrur & debeãt obſeruare omnia & ſingulla infraſcripta capitula in lingua materna pro clariori inrelligentia inferius expreſſa & quorum quidem capitulorũ tenor talis fuit & eſt uidelicet.

ET Primo ordinamo & ſtatuimo che li officiali de ditti officii ſiano tenuti & debbano mettere ogni ſera due guardie per poſta/lequale ſono poſte ſete & cinq; in piazza, adeo che in tutto ſiano guarde decenoue & piu & meno ſecondo il biſogno al arbitrio dela Magnifica Cõmunita noſtra, & trouandoſi per alcun modo che nõ facesſero fare/o/non meteſſero ditte guarde ali lochi & poſte deputate caſchino in pena per ciaſcuna uolta del arbitrio dela prefata Cõmunita. ¶ Irem che ditti officiali ſiano tenuti & debbano ouer uno de loto ogni ſera teuedere le guardie intorno ala terra & nõ facẽdo ſiano puniti in doi bolognini per uolta. ¶ Item che ditti officiali ſiano tenuti recercare la notte la terra & maſſime uicino ale mura trouando alcuno ſenza lume contra li ordini & ſtatuti de queſta citra li poſſino & debbano punire & caſtigare ſecondo il tenore de ditti ſtatuti. ¶ Irem che li Cõteſtabili & guardie dele porte/ ouer loro ſubſtituti che ſaranno approbati per idonei dal conſeglio nõ debbano ne poſſano abſentatſi da le porte & lochi loro deputati quoquomodo ſenza expreſſa licentia de ditti officiali: & ogni uolta che loro/o/alcun d'eſſi ſe partiſſeno & contrafaceſſero caſchino ala pena de bolognini cinq; per ciaſcuna uolta d'aplicarſe ala camera de la prefata Cõmunita/con queſto che li officiali prediri ſiano tenuti & obligati teuedere una uolra il di le guarde & conteſtabili de ditre porte trouando alcuno d'eſſi contrafacienti lo debbano punire & condennare ſecondo e ditto de ſopra & li conteſtabili de porta del ponte & porta cullina ſiano obligati tenere ogni notre una guarda per uno ſopta le dirte porre a loro proprie ſpeſe ſecondo il conſueto. ¶ Item che ditti officiali ſiano renuti ſtare & di continuo dimorare al ditto officio, ſiche ad minus uno de loro gli ſia conrinuamente ad fare tutte le coſe ſpectante & pertinente al ditto officio cõ ogni debita ſolicitudine ne ſi poſſi alcuno de loro abſentarſe da la citta de Peſaro ſenza expreſſa licentia de li Magnifici ſignori conſoli che ſarãno pro tempore & ogni uolra che contrafaceſſero ale predirte coſe contente nel preſente capitulo caſchino in pena de dieci ſoldi per cadauna uolta de aplicarſe ut ſupra. ¶ Item che dirti officiali accadendo in fectione alcuna de peſte grande/o/ pichola che ſia quod Deus auertat: ſiano tenuti & obligati inſieme cõ li ſopraſtãti dela peſte ſe occorrerãno eſſere pro tẽpore inueſtigare cõ ogni diligẽtia tãto li apeſtati & inferti de tale infirmita q̄ro li cõuerſanti & fare ſtare ſerrati in caſa loro: Et deinde pche nõ habbiano hauere cõuerſatione cõ altri mandargli/o/fatgli andare fora dela citta: & qualunq; fuſſe retinenre ali comãdamenti de ditti officiali caſchino ogni uolta ala pena de libre.xxv.remettendo perho ala diſcretione & prudentia de dirti officiali del mandare/ouer fare reſerrare in caſa li prediri attenta qualitate perſonarum ac qualitare facti & ogni uolta che ditti officiali manchaſſeno ale preditte coſe/o/ad alcuna de eſſe caſchino in pena del arbitrio de li ſuperiori: & poſſano & debbano ditti officiali participare con ditti ſopraſtanti de ogni

emolumento de le fede de la Sanita & d'ogni altra coſa occorreſſe. ❡ Itē che nō ſia alchuno terrero/contadino/ ouero foraſtiero habitante in ditta citta che preſumma ne ardiſca quoquomodo alogiare ne acettare foraſtiero ne perſona alcuna de qual grado qualita o cōditione ſi uoglia ſenza expreſſa licentia/o/bolletini de ditti officiali/ ſecōdo l'ordine de ditta citta: & ogni uolta che hoſtiero/tauernaro/ cittadino/o/ habitante de ditta citta cōtrafaceſſe al ditto ordine/ caſchi in la pena de.xxv.libre de bolognini d'aplicarſe ut ſupra/ & che ditti officiali ſiano tenuti & obligati curare diligentemente inueſtigare de di & de notte hoſtarie/tauerne/ & lochi oue foreſtieri allogiaſſero trouādo alcuno che contrafaceſſe caſchi in la pena preditta/d'aplicarſe ut ſupra/ in laqual pena ſe intenda incurrere tanto lo alogiante quanto quello fuſſe allogiato.

❡ Item che qualunque foraſtiero ueniſſe in ditta citta/o/paſſaſſe per quella ſia tenuto & obligato preſentarſe ale bollete & pigliare il debito ordinario bolletino & pagare el paſſagio ordinario ſecondo l'ordine de la tauola infine de li preſenti capituli annotata: & contrafacendo al ditto ordine caſchino ala pena de un ducato per ciaſchuna uolta d'aplicarſe ut ſupra. Et che il portanaro ſia obligato dirgli ſe debba preſentare ale bollette & torre ditto bolletino/ & nō li dicendo/ cada il portanaro in la medeſima pena. ❡ Itē chel capitaneo del porto & li cōteſtabili de le porte nō debbano laſſare uſcire de le porte foraſtiero/o uiandante alcuno ſenza il bolletino preditto/ ſotto pena de libre tre de bolognini per cadauna uolta che alcuno d'eſſi capitaneo/o cōteſtabile cōtrafaceſſe/ d'aplicarſe ut ſupra: & chi conduceſſe fora de la citta alcuna perſona foraſtiera/ o qualunque ſorte ſe ſia merettrice/ ſenza il ditto bolletino/ caſchi in la pena & arbitrio de ditti officiali aplicanda ut ſupra. ❡ Item che ciaſchaduna meretrice che ueneſſe/o quomodocūq; capitaſſe/a/Peſaro ſia obligata imediare preſentarſe ale bollete & pagare bolognini quatro al ditto officio applicandi ſecondo/e/conſueto: & contrafacendo caſchino in la pena de libre uinticinque applicanda ut ſupra. ❡ Item che ditte meretrice/o/alcuna de eſſe che uoleſſe exercitare loro exercitio: ſia tenuta & obligata hauere continua manſione al loco loro deputato & li fare ditto exercitio & nō in altro loco & etiā nō poſſino dormire altroue che in ditto loco ſenza licentia de ditti officiali/ & ogni uolta che contrafaceſſero caſchino in la pena de libre tre de bolognini d'applicarſe ut ſupra. ❡ Item acioche li ditti officiali intendano perfettamēte la loro iuriſditione ordinamo & ſtatuimo che eſſi officiali poſſino & ſiano obligati tenere/ rēdere & adminiſtrare ragione/a/ tutti ruffiani/ meretrice/ barri/ hoſti/ tauernari/ ouer ſimile pſone & cognoſcere ogni differentia/ queſtione & controuerſia accadeſſe quoquomodo tra li preditti & che li altri officiali de la citta de Peſaro ne il capitaneo del porto poſſano ne debbano perſumere ipazarſe ne intrometterſe loro in ſimil caſi de ruffiani & meretrice/ barri/ hoſtieri/ tauernari de che qualita eſſere ſi uoglia/ouero con ſimile/ ſaluo ſe la pena nō fuſſe perſonal ala cognitione/ de laquale reſeruamo el Podeſta cioe quando la pena principalmente fuſſe perſonale de morti/ouero de abſciſione de membro/o/altra pena perſonale/ ma in ogni caſo che la pena ſia pecuniaria principalmente/ ouero ſub conditione/ la cognitione ſpecti ali ditti officiali: con conſulta del Podeſta ma ſe ditta pena hauuti li beneficii del ſtatuto/ il delinquente tutta nō potra pagare/ allhora ſpecti la punitione al Podeſta. ❡ Item accioche li foraſtieri nō habbiano per piccola coſa ciuile ad eſſere deducti con litigio & cauillatione in longo diſpendio ſe ſtatuiſſe che

ditti officiali poſſano & debbeno tenere & adminiſtrare ragione ad cadauna pſona ter rera come foraſtiera/ ouero foraſtiera come terrera/ adimandandola/ ſina ala ſumma de diece libre & ad foraſtiere inſina ala ſumma de uinticinq; libre de bolognini ſimiliter adimãdãdola/ excepto in cauſe marchãtile ſecondo la forma de li capituli de la merchã tia: & queſto poſſano ogni di & ogni hora alcuna coſa incontrario nõ obſtante. Cũ hoc che ditti officiali nelli caſi contingenti dubioſi/ al terminare poſſano & debbiano hauer recorſo al Podeſta quale in quel tempo ſara & cõ ſuo conſeglio debbanq termi nare & finire ditti dubii. ¶ Item ſe ordina ſtatuiſſe che ditti officiali ſiano obligati adminiſtrare bene & diligentiſſimamente il loro officio & ogni intrata tanto ordinaria quãto extraordinaria & come de guarde morte/ & guarde uiue/ che fuſſeno/ ale loro ma no/ pontature/ paſſo/ meretrice/ condẽnatione/ de ogni qualita che perueniſſeno al ditto officio ſiano tenuti & obligati tenerne bono cõto in uno libro ordinario diſtintamẽte & parimẽte de ogni coſa/ ordinãdo/ & che al zoccho doue ditte intrate ſe deueno met tere/ ſiano fatte due chiaue de diuerſi ingegni/ l'una & l'altra/ de quale toccha una al dit to officiale & l'altra in mano del teſauriero de la Cõmunita & li denari ſe cauarãno de eſſo zocchò/ a/ uolta per uolta/ eſſi officiali ſiano tenuti farne fare creditore ditto offi cio al libro ordinario de ditto theſauriero. ¶ Item accioche ditti officiali poſſeno cõ modamente ad hauere exercitare ditto officio/ ſe ordina ſtatuiſſe poſſano & debbano tenere uno piazaro/ e/ quello pagare de l'intrate de ditto officio/ ſina ala ſumma de fio rini decedotto l'anno a bolognini quarãta per fiorino: ilqual piazaro ſia tenuto & ob ligato ſtare di & notte al ditto officio/ & comandare le guardie/ & fare tutti li altri co mandamenti che per qualunque altra cagione fuſſeno impoſti tanto per ditti offi ciali quanto per la Cõmunita de la citta. Et ogni uolta che ditto piazaro mãchaſſe in una de le preditte coſe incorra de fatto ala pena de bolognini tri per ciaſchaduna uol ta che manchaſſe/ laqual pena ne tengano bon conto. ¶ Item che ditti officiali hab biano ogni meſe una libra de candele de cera/ dui quatrini de cartha/ & bol.x. per lo lio per bruſciare la notte in ditto officio ſecondo/ e/ conſueto/ e/ biſogno de ditto officio. ¶ Item che li ditti officiali ſiano integramente pagati de la loro prouiſione/ a/ tempo a/ tempo de l'intrate de ditto officio. ¶ Item che ſe ditti officiali trouaſſeno foraſtie ro de che qualita & conditione eſſer ſi uoglia la notte cõ alcuna generatione de arme li poſſano punire in ducati cinq; d'oro/ & nõ hauendo il modo de pagare gli poſſano dare cinq; tratti de corda/ de laqual pena pecuniaria. Il terzo ne habbiano ditti offi ciali: il reſto ala camera.

¶ Tauola de li pagamenti de li paſſagieri che pagano a piede & a ca uallo: perche fano pagare ali homini de Peſaro.

Reggio de Lombardia	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Parma	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Piaſenza	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Pauia	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Mantua	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Cremona	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.

Crema cõ tutti q̃lli che ſono ſotto el ſuo ueſcouado paga a piede bol. 1. a caual bol. 3

Lode	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Nouara	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Commo	a piede & a cauallo paga bol. mezo.			
Bergamo	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bol. un e mezo
Breſſa	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Verona	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Vicentia	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Padua	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Treuiſio	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.
Cologna	paga	a piede	bol. uno	a cauallo bolognini tri.

De officio & poteſtate capitanei portus ciuitatis Piſauri. rub. 115.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ capitaneus portus Piſauri qui pro tẽpore fuerit poſſit & debeat in dicto portu ſummarie & de plano omnibus & ſingulis cõmorantibus in dicto portu piſauri ac omnibus & ſingulis nautis & ſeu forenſibus pro uenientibus in dicto portu ius reddere & facere & illã eandem iuriſdictionem in dicto portu Piſauri habere intelligat tam quo ad cauſas ciuiles / q̃ criminales q̃ mixtas quã habet Poteſtas Piſauri & quilibet alius ordinarius de dicta ciuitate Piſauri: excepto ꝙ in cauſis criminalibus / in quibus ueniret iponenda pœna mortis uel corporis afflictiua principaliter & ſeu in deffectum. In quibus cognitio & deciſio ad ipſum / cum conſilio tamen domini Poteſtatis / qui pro tempore fuerit ſpectet.

De officio & poteſtate capitaneorum caſtrorum ciuitatis Piſauri. rub. 116.

SAncitum & ordinatũ eſt etiã ꝙ omnes & ſinguli capitanei caſtrorum ciuitatis Piſauri in ingreſſu officii teneantur ac debeant in manibus cancellarii cõmunis iuramentum fidelitatis præſtare de bene & legaliter ac fideliter exercẽdo officiũ & de his quæ ad manus ipſoꝝ peruenerit rationem reddere cũ reliquoꝝ reſtitutione illis quibus de iure & ex forma ordinamẽtoꝝ dicte ciuitatis tenentur. Et ſucceſſiue poſſint & debeant in dictis caſtris ius petentibus reddere ſummarie & de plano & uiſa ueritate & extraiudicialiter uſqꝫ ad ſummã decẽ librarũ & nõ ultra: quo ad cauſas ciuiles tantum: quo uero ad cauſas criminales & ſimiliter ciuiles excedentes dictã ſummã decẽ libraꝝ: nõ poſſint nec ualeant quoquomodo ſe intromittere / & ſi quid per ipſos uel quẽlibet ipſoꝝ attentatũ fuerit / ultra formã ſupradictã. Illud omne & totũ pro nullo irrito & inane ex forma præſentis ſtatuti habeatur: etiã ſi partes tacite uel expreſſe conſentirẽt niſi fuiſſent arbitri ſeu arbitratores / a / partibus per publicũ inſtrumentũ deputati. Et poſſint & debeant dicti capitanei pro ſcripturis ſeu aliis quomodolibet corã eis producendis ſeu faciendis ſibi ſolui facere iuxta ordinem & taxam mercedum notarioꝛũ ciuitatis & alioꝝ officialiũ Poteſtatis ciuitatis Piſauri: & nõ ultra pœna quinqꝫ lib. ꝶ. pro qualibet uice pro dimidia aplicanda camere & pro alia accuſatori. Et hoc ſtatutũ ne dum locum habeat: quo ad dictos capitaneos ſed etiam quoad capitaneum portus Piſauri & officiales bulletaꝝ & oẽs alios officiales dicte ciuitatis & eius diſtrictus.

De iure

De iure nō reddendo niſi per officiales cōmunis Piſauri. rub. 117.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſūmat uel atentet tenere ius uel inter aliquos iuridice in ciuitate uel cōitatu Piſauri ſedere: niſi ſint officiales cōmunis Piſauri: uidelicet Poteſtas eius Vicarius & Vicarius gabellarum officialis dānoꝝ datoꝝ & alii officiales cōis ciuitatis Piſauri iuriſdictionē habentes/ ſecundū tamē ſtatuta: & ordinamēta eorū officii uel niſi ille uel illi cui uel quibus mandaretur ſiue cōmitteretur per aliquē ſupradictorum officialium/ poſito ꝙ talis cui mādaretur nō eſſet officialis cōmunis. Et ſiquis coram aliquo qui ius teneret in ciuitate Piſauri uel comitatu/ niſi coram dictis officialibus iret ius omne quod haberet contra eum: quem citari fecit amittat. Et qui citatus fuerit coram ipſo de ciuitate uel de comitatu Piſauri defendi debeat per cōmune Piſauri ſi ab eo qui eum citari fecerit uel a ſuis heredibus uel ab eis pro eo fuerit moleſtatus. Et quicūqꝫ ius teneret exceptis p̄dictis officialibus ſine pœna poſſit offendi in perſona uel in rebus/ & quicunqꝫ contrafecerit in tenendo uel alicui ius reddendo uice qualibet cōmuni condēnetur in quinquaginta libris ℞. & iudicium ipſius non ualeat. Et hoc ſtatutum nō habeat locum in uolentibus litigare coram arbitris/ & amicis cōmunibus uno uel pluribus. Qui poſſint a partibus eligi corā quibus partes poſſint cōparere & ipſi inter eos ius reddere & quæſtiones terminare nō obſtante præſente ſtatuto. Et ſiquis iuerit coram aliquo qui non ſit officialis cōmunis ut ſupra dictum eſt ad petendum ius contra aliquem uel querimoniam propoſuerit de aliquo uel aliquem citari fecerit ſoluat nomine bāni pro quolibet & qualibet uice decem libras ℞. Et ꝙ quælibet uniuerſitas caſtrorum & uillarum comitatus Piſauri: quæ conſenſa fuerit ſeu paſſa fuerit ius reddi per aliquem in ipſo caſtro uel uilla/ ſeu eorum curte uice qualibet in centum libris ℞. cōmuni condēnetur. Saluo ꝙ capitanei caſtrorum comitatus poſſint in caſtris ſibi cōmiſſis ius reddere uſqꝫ ad quantitatē in eoꝝ capitulis contentā. Et ſaluo ꝙ capitanei/ ſiue conſules caſtrorum & uillarum poſſint pro cuſtodia caſtroꝝ & laboreriis uiarum fontium caſtrorum & uillarum pignorari facere & condēnare nō obedientes in duodecim deñ. pro quolibet & qualibet uice. Et hoc ſtatutum non habeat locū in præceptis & mādatis eiſdem factis a cōmune Piſauri uel ab officialibus eiuſdē. Et Poteſtas teneatur hoc ſtatutū bāniri facere bis in anno. Et ſuper prædictis inquiſitionem fieri facere & repertos culpabiles punire & condemnare pœnis ſupradictis: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatē banni. Et ꝙ nullus notarius ſeu ſcriba audeat uel præſummat ſcribere aliquid ad petitionē aliquorum reddentium ius in comitatu Piſauri. Exceptis officialibus cōmunis prædictis. Et qui contrafecerit ſoluat pro banno centū lib. ℞. Et ſcriptura ab eo facta ſit nullius ualoris & perpetuo ſit infamis. Et ꝙ plazarius uel nuncius: qui aliquem citaret ad ius audiendum coram aliquo niſi coram officialibus cōmunis prædicti uice qualibet condemnetur in decem libris ℞. exceptis arbitratoribus.

Qꝯ in cauſis a.xx.libris īfra poſſit ꝓcedi ad ſubhaſtationē pignoꝝ ru. 118.

ITē ſtatuerūt ꝙ in oībus & ſingulis cauſis nō excedentibus ſummā uiginti lib. boñ. poſſit per iudices facta exequtione parte inſtante ꝓcedi ad ſubhaſtationes pignorū acceptorum factis vꝫ. tribus ſubhaſtationibus diuerſis diebus & demū ad uēditionem ipſorum pignorum pro illo pluri precio: quo in dictis tribus ſubhaſtationibus inuentū

fuerit qua uenditione facta teneantur iudices de dicto precio fieri ſatiſfacere creditori bus. Et ſiquid ſupererit illud omne & totum reſtituere faciat illi a quo pignus acceptũ fuerit ſi præſens erit: & ſi inueniri nõ poterit depoſitare faciat in manibus depoſitarii cõmunis Piſauri/ qui depoſitarius teneatur illud omne & totum tenere & ſaluare ad inſtantiam illius a quo pignus acceptum fuerit/ & in reuerſu ſuo reſtituere illi uel ſuis heredibus & ſucceſſoribus. Si uero nõ reddierit & heredes non habuerit: tunc & eo caſu depoſitarius ad creditum & utile cõmunis illud omne & totum ponere debeat.

Quod uniuerſitas comitatus nõ poſſit cõdere ſtatuta. rub. 119.

Firmiter ſtatuerunt ꝙ nulla uniuerſitas comitatus piſauri audeat uel præſummat modo aliquo reformationes uel ſtatuta aliqua condere facere uel ordinare in eorum uniuerſitate contra aliquos uel aliquem uel etiam generaliter: ſed ſint contenti ſtatutis & reformationibus communis Piſauri. Et ſi aliqua fecerint ſint uana & caſſa/ & nullius ualoris & momenti.

Quod forenſes ſatiſdent de iudicio ſixti & iudicatum ſoluendo de & expenſis reficiendis. rub. 120.

Statuerunt etiã ꝙ nullus forenſis ſiue nõ habitator piſauri audiatur per poteſtatẽ/ ſeu per aliquem officialem dicte ciuitatis & comitatus agendo uel petẽdo aliquid contra terrigenam uel habitatorem continuum dicte ciuitatis/ ſeu eius comitatus niſi dederit fideiuſſorem idoneum de expenſis reficiendis in caſu ſucumbentię & in caſu reconuentionis de iudicio ſixti: & iudicatum ſoluendo ſi ſatiſdatio huiuſmodi petita fuerit per cõuentum: nec ſit locus iuratorie cautioni niſi in eo caſu quod forenſis ſit pauper & inops. & cauſa nõ aſcendat ad ſummam decem librarum: tunc & eo caſu cautio iuratoria admittatur: & ſi dicta fideiuſſio per conuentum petita fuerit calũnioſe in expenſis & intereſſe cõdẽnetur/ & ſi forenſis per procuratorem comparuerit: idem obſeruetur nec ſufficiat quod in mandato fuerit promiſſum quod releuaret procuratorem ab omni onere ſatiſdandi prædicta locum habeant in præſentibus & futuris.

¶ Explicit Liber Secundus.

De modo & forma ꝓcedēdi cōtra accuſatos uel denūciatos & inquiſitos. rub. 1.

FIRMITER Statuerunt etiā ꝙ quicunq; denunciatus
uel accuſatus fuerit uel cōtra quē per inquiſitionē ꝓcedet̃
de aliquo crimine uel maleficio ꝓcedi debeat cōtra eū hoc
modo: vȝ. ꝙ citetur ꝑſonaliter ſemel uel bis domi diuerſis
diebus ut ueniat ad excuſandū ſe: & ſi terminis ſibi cōſti
tutis nō uenerit. ſ. infra tertiā diē a tēpore citationis ponat̃
in bāno/ſi tale fuerit delictū ꝙ cōdēnatio excedat ſūmā cē
ntū ſol. ꝶ. Si uero nō excederet ſūmā cētū ſol. poſſit Po-
teſtas & ſua curia elapſo termino triū dieꝶ cōtra hmōi cō
tumacē procedere/ quibus terminis bāni uel citationū ela
pſis habeat̃ dictus accuſatus denūciatus uel inquiſitus pro
cōfeſſo & contra eū ꝓcedi poſſit ad cōdēnationē ſaluo ꝙ
quilibet poſſit quādocūq; ante ſniam ſeu cōdēnationē corā
Poteſtate & eius officialibus cōparere ad ſe excuſandū &
defendendū de his de quibus eſſet accuſatus uel denunciatus ſeu cōtra eū per inquiſi-
tionē ꝓcederet̃. Ita tñ ꝙ ſi talis ueniens ante ſniam latā fuerit in bāno poſitus nō au
diat̃ ad ſe excuſandū uel defendendū niſi primo ſoluerit depoſitario cōis quinq; ſol. ꝶ.
ꝓp cōtumatiā ipſius & ſex denarios pro bānitore qui eū poſuit in bāno pro ſuo labore.
Nō habitātes aūt in ciuitate uel comitatu Piſauri poſſint & debeāt citari ad feneſtras
palatii cōis & talis citatio ualeat & teneat/ ac ſi citatus eſſet ꝑſonalr̃. Si uero citatus le
gitime cōparuerit & uel alias detētus copiā indicioꝶ petierit: tūc Poteſtas & eius iudex
copiā petitā dare teneat̃ cū termino ad purgādū/ uel inocētiā oſtēdēdū ꝓut ipſi petē
ti expediēs erit pœna & bāno iudici/ qui cōtrafecerit cētū lib. ſine remiſſione aliqua.

Quod Poteſtas & ſui officiales teneantur inquirere & procedere contra ma-
lefactores. rub. 2.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas & ſua curia procedere teneatur & inquirere cōtra oēs
& ſingulos homicidas/ incendiarios publicos famoſos latrones prædatores & alios
quoſlibet malefactores & eos inuentos culpabiles punire & condēnare ſecundū formā
ſtatutorum cōmunis Piſauri/ etiā legitimo accuſatore ceſſante.

Infra quantum tempus quis accuſari poſſit uel de maleficio inquiri & debeat
declarare diem maleficii. rub. 3.

ITem ſtatuerunt ꝙ in iniuriis aut maleficiis tam realibus ꝙ̃ perſonalibus tā in ci-
uitate ꝙ̃ in comitatu perpetratis accuſatores & denunciatores habeant terminum
quatuor menſium a die perpetrati delicti ad denunciandum uel accuſandū. Iudex uero
ad inquirendū ſex menſiū: quibus terminis elapſis ſint Poteſtate accuſandi denuncian
di & inquirēdi priuati: nec proſit ſi dixerit ignoraſſe. Et ſi perſona accuſata denuncia
ta uel inquiſita peteret declarationē diei dicti cōmiſſi maleficii compellat̃ accuſans de
nuntiās uel inquirēs diē declarare delato prius in petito per iudicē ſacramēto calūnie.
Et hoc ſtatutum nō intelligat̃ in furtis/ incendiis/ maleficiis/ homicidiis/ falſariis/ crimi-
ne hereſis. Et in his qui blaſſemauerint Deum & ſanctos & in ſuprehenſionibus: & in
uaſionibus tenute & poſſeſſionis alicuius: de quibus ſemper competat accuſatio & nō
habeāt locum in his qui ſunt abſentes.

Q[uo]d diebus feriatis & nõ feriatis in maleficiis p̄cedi poſſit & inquiri. ru. 4.

Item ſtatuerũt q in omnibus maleficiis Poteſtas & ſua curia poſſit inquirere procedere & cognoſcere diebus feriatis & non feriatis & contra talem proceſſum tali tempore factum nõ poſſit opponi exceptio feriarum.

De pœna blaſſemãtis Deũ & ſanctos uel alias iniurias cõmittẽtes. rub. 5.

Statuerunt & ordinauerunt q nullus p̄ſummat blaſſemare uel iniuriari Deum Beatiſſimã Virginẽ Mariã uel aliquem ſanctum uel ſanctam in ciuitate comitatu & diſtrictu Piſauri: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni.xxv.lib.ꝑ. Si uero quis auſu temerario pcuſſerit/ſeu aliquã iniuriã intulerit in picturis uel figuris in cẽtũ lib.ꝑ. cõdẽnet & ſi nõ habuerit unde ſoluat lingua & manus dextera eidẽ penitus amputet. Et hoc ſtatutũ Poteſtas & ſui iudices teneant legi facere in cõſilio ḡnali ciuitatis Piſauri in quolibet anno ſemel & in quolibet caſtro/ſeu uilla comitatus Piſauri. Et qlibet poſſit accuſare & denũciare/& hẽat medietatẽ bãni: & denũciator & accuſator teneat in credẽtia & incõtinẽti Ptãs & eius iudices iuxta denũciationẽ teneat inquirere de dicto exceſſu.

De pœna accuſantis aliquẽ extra ciuitatem Piſauri. rub. 6.

Firmiter ſtatuerunt q nullus ciuis uel comitatinus uel habitator ciuitatis Piſauri audeat uel p̄ſũmat accuſare uel denunciare publice uel oculte modo aliquo aliquẽ ciuẽ comitatinũ uel habitatorẽ ciuitatis uel comitatus Piſauri de aliquo delicto uel quaſi extra ciuitatẽ uel comitatũ p̄dictũ abſq licẽtia Illuſtriſſimi Dñi noſtri pœna & bãno centũ lib.ꝑ. pro quolibet cõtrafaciẽte & uice qualibet/& ſtãdi ſex mẽſibus in carceribus: & ultra hoc cogat de facto ad reſtituẽdũ oẽ dãnũ & intereſſe ptis accuſatę uel denũciatę.

De pœna inferentium iniuriam parentibus. rub. 7.

Item ſtatuerunt q quicũq parẽtibus ſuis iniuriã fecerit uel offenſam dũmodo eos nõ pcuſſerit uel ipſis parentibus nõ obediuerit arbitrio Poteſtatis puniatur. Si uero quis aliquem ex parẽtibus percuſſerit ſeu uerberauerit pro tali exceſſu/& delicto debeat carcerari & in carceribus detineri per annum uel maiori tẽpore arbitrio Poteſtatis. Conſiderata qualitate delicti. Prædicta tamen non uendicent ſibi locum in paricidio: ſed eo caſu tale delictum perpetrans pœnis legalibus puniatur.

De eo qui iurauerit per corpus Chriſti in iudicio. rub. 8.

Statutum eſt etiã q quicũq coram dño Poteſtate uel eius Vicario uel quibuſcũq iudicibus ad ſanguinẽ Dei uel Virginis Marie uel quocunq alio modo inordinato iurauerit de facto cogatur ſoluere quinq ſoldos pro qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio: niſi fuerit a dictis officialibus delatũ ſacramentum ſuper aliqua cauſa.

De pœna perpetrantiũ homicidiũ uel mandantiũ illud fieri. rub. 9.

Firmiter ſtatuerunt q ſiquis aliquẽ pcuſſerit & ex ipſa pcuſſione ſeu pcuſſionibus mors fuerit ſubſequta uel alio modo quẽquã occiderit/& in fortiã cõis peruenerit homicida ultimo ſupplicio afficiat. Quod Poteſtas facere teneat ifra tertiã diẽ poſtq̃ maleficiũ fuerit liquidatũ. Qui uero homicidiũ fieri mãdauerit/& legitime fuerit p̄batũ mãdaſſe fieri homicidium ſimili modo ultimo ſupplicio puniat/ſaluis ſemper oibus eorum legitimis defenſionibus/ſiquas habebũt/ipſis uero ſic ultimo ſupplicio afflictis bona eorum non applicentur communi. Si uero homicide uel homicidium fieri mandans in fortiam cõmunis nõ uenerit ita ut capite puniatur: ſed contumaciter ſe abſentauerit: tunc ipſe qui homicidium fecerit/ſiue mandauerit perpetrari in contumaciam exiſtendo

exiſtendo in duabus milibus libris ꝟ. cõmuni condẽnetur: & ſi aliquo tempore in fortiam cõmunis peruenerit & dictam condemnationem infra tertiam diem/ non ſoluerit capite puniatur/ ita ꝙ moriat. Bona ipſius quoq; homicide cõtumacis mobilia & imobilia iura & actiones deueniãt in cõmune Piſauri: de quibus debeãt deduci dotes uxorum & debita creditoꝝ. Et hoc ſtatutum locũ habeat in ciuibus & habitatoribus ciuitatis & comitatus Piſauri occiſis. In forẽſibus aũt occiſis per ciues & comitatinos Piſauri ſeruetur illud ius: quod obſeruaretur in terris eoꝝ occiſoꝝ in forenſibus occiſis.

De pœna nõ capiẽtiũ ꝑpetrãtes homicidia & de rumore leuãdo. rub. 10.

STatuerunt etiã ꝙ ſi contigerit aliquod maleficiũ fieri ex quo ſequatur homicidiũ in ciuitate Piſauri quod abſit/ ꝙ hoĩes illius contrate ubi maleficiũ fuerit ꝑpetratum ſi ꝓ̃ſentes fuerint teneant & debeant eleuare rumorẽ poſt dictũ malefactorẽ uel malefactores cũ armis & ſine: & quod tunc portare arma poſſint licite/ & impune & teneant capere & cõducere malefactores in fortiã Poteſtatis & ſue curie & eidẽ eundẽ & eiſdẽ malefactores cõſignare & dare libere ſuper palatiũ uel in domo dñi Poteſtatis & intelligatur de cõtrata quilibet habitans prope locũ ubi cõmiſſum fuerit maleficiũ a qualibet parte uie uerſus quãcunq; partem uſq; ad .xxv. domos quod ſi nõ fecerit ex tũc bãno & pœna uiginti ſol. ꝟ. pro qualibet domo habitata exigatur. Et hoc ſi præſentes fuerint tempore dicti cõmiſſi maleficii perpetrati habitãtes in domo ſiue aliquis eoꝝ habitantiũ. Et ꝓ̃ſentes ꝓ̃ſumant fuiſſe tẽpore maleficii perpetrati: niſi clare ꝓbauerint ſe fuiſſe abſentes: teneantur etiã oẽs qui intereſſent tẽpore dicti homicidii poſito ꝙ nõ eſſent habitatores dicte cõtrate ubi maleficiũ eſſet perpetratũ proſequi & capere malefactores ſub iam dicta pœna: & nihilominus quilibet ante domũ uel prope domũ: cuius malefactores irent uel fugerent teneant proſequi, & capere malefactores: & cõſignare Poteſtati modo ꝓ̃dicto ſub dicta pœna: & ad dictã pœnã nõ teneantur mulieres/ pupilli/ maiores ſeptuaginta annis & miſerabiles ꝑſone/ ſaluo ꝙ ad exclamandum quilibet teneat: & quilibet Piſaurenſis qui fuerit in contratis uel locis: in quibus maleficiũ aliquod fuerit cõmiſſum uel aliis cõtratis uel locis/ per quas uel quæ malefactor uel malefactores fugã facerẽt ſimili modo ipſos malefactores & capere: & in fortiã Poteſtatis cõducere teneantur: ſi ſciuerint eos malefactores. Et quod ſi obmiſerint pœna uiginti ſoldoꝝ puniantur. Quod ſtatutũ nõ uẽdicet ſibi locũ in homicidiis clã uel de nocte cõmiſſis. Ita ꝙ difficiliter poſſit ſciri de perpetratione eius.

De ꝓ̃mio eius qui homicidã interfecerit uel in fortiã cõis ꝓ̃ntauerit. ru. 11.

ITem ꝙ quicũq; de cætero interfecerit aliquẽ: qui homicidiũ cõmiſerit in ciuitate uel comitatu Piſauri uel in fortiã cõmunis Piſauri conduxerit uel eius officialibus ꝓ̃ſentauerit. Si talis homicidã interficiens ſiue ꝓ̃ſentatus fuerit capitali cõdẽnatione exbãnitus ſiue pro homicidio/ ſiue pro quauis alia pœna perſonali. Excepto ꝗ pro prodictione: & pacẽ habuerit facta fide de homicida per ipſum ĩterfecto uel Poteſtati ꝓ̃ſentato ſit ipſo facto ab eius capitali pœna ſiue perſonali excepto dũtaxat de prodictione abſolute/ & ex nunc prout ex tunc auctoritate ꝓ̃ſentis ſtatuti pro abſoluto habeat. Si uero talis perhimens homicidam uel ut dictũ eſt Poteſtati ꝓ̃ſentãs cõdẽnatus eſſet in quacũq; pecunie quantite uel amiſſione alicuius membri/ ſiue membroꝝ ut ꝓ̃mittit/ & nõ ſit pœna mortis: tũc & eo caſu quociẽſcũq; homicidã interfecerit uel Ptãti ꝓ̃ntauerit ut ſupra & de eius cõdẽnatione pacẽ habuerit uel nõ talis homicidã ꝑhimens ſit

ipſo iure a tali ꝯdēnatione abſolutus facta primo fide ut ſupra narrat̃ de homicida per eum interfecto uel Poteſtati p̄ſentato. Si uero talis homicidā interficiens uel Poteſtati Piſauri p̄ſentans nullā haberet cōdēnationē perſonalē uel pecuniariā poſſit quē uoluerit & ſibi placuerit cōdēnatā ꝑſonā: qui pacē habuerit dūmodo nō ſit pro proditione condēnatus: uel quē uoluerit cōdēnatū in pecunia uel in amputatione alicuius mēbri: ſiue pacē habuerit uel nō abſoluere & ab eius cōdēnatione liberare auctoritate p̄ſentis ſtatuti ſicut ſi plenariā gratiā haberet de dicta cōdēnatione/ facta tñ primo fide ut præmittitur de homicida perempto uel uiuo in fortiā cōmunis p̄ſentato. Si uero nullā cōdēnationē haberet & aliquē aliū eximere nō uellet ab aliqua cōdēnatione: tunc habere debeat de pecunia cōmunis quinquaginta lib. ꝶ. de quolibet homicida interfecto uel Poteſtati Piſauri p̄ſentato. Quicūq; uero ceperit aliquē malefactorē/ ſeu exbānitū pro aliquo maleficio pro quo ꝑſonaliter puniri debeat uel ad mēbri amiſſionē/ & in fortiā Poteſtatis cōis Piſauri cōduxerit habeat & habere debeat de pecuniis cōis. xxv. lib. ꝶ. pro quolibet malefactore/ quē p̄ſentauerit. Et Poteſtas dictā pecuniæ quantitatem infra tertiam diem eidem homicidā interficienti uel præſentanti ſacramenti uinculo dari facere teneatur per depoſitarium cōmunis Piſauri.

De pœna impedientiū officiales executionē facientes & præſtantium exbānitis in aufugiēdo a manibus dictoꝝ officialium auxilium. rub. 12.

STatuerunt etiā ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; cōditionis & ſtatus exiſtat audeat uel p̄ſummat impedire officiales uel familiares Poteſtatis Piſauri aut alios quoſcunq; officiales dicti cōis plazariis dūtaxat exceptis uel aliquē eoꝝ facientes uel facere uolētes aliquā exequtionē realē uel perſonalē contra aliquē exulē uel bānitum cōmunis/ ſeu quoquomodo cōdēnatū pro aliquo delicto uel exceſſu capiendo ſeu capere uolēdo talem bānitū uel condēnatū/ ſiue de bonis tam mobilibus ꝗ̄ imobilibus talis bāniti uel condēnati accipiendo quoquomodo: nec eiſdē officialibus uel familiaribus aut alicui eoꝝ talem exequtionē facienti uel facere uolenti ſe opponere: nec tali bānito uel condēnato tēpore dicte exequtionis p̄bere auxiliū/ cōſiliū uel fauorē: uerbo aut ope re uel clamore. Ita ꝙ ex his uel eoꝝ occaſione talis bānitus uel condēnatus euadat uel aufugiat/ quoquomodo/ ſiue exequtio hmōi quomodolibet ipediatur uel tardet̃. Et intelligatur talē bānitū opere talis auxilii uel fauoris aufugiſſe uel euaſiſſe eo ipſo/ ꝙ quis tēpore talis exequtionis aliquid dixerit uel fecerit uel dici aut fieri poſſit qūolibet uel dignoſci: de quibus ſtet̃ & credat̃ relationi officialiū/ ſiue officialis ipſam exequtionē facientiū uel faciētis ſine aliqua alia ꝓbatione uel relatione familiariū ſiue familiaris facientis exequtionē huiuſmodi ſtetur & credat̃/ ſi unum teſtē idoneū adiderit: qui illud impedimentū probet & nō aliter. Cōtrafaciētes uero ſi talis bānitus fuerit cōdēnatus ad pœnā mortis & aufugerit uel euaſerit/ ut p̄fertur cōdēnētur in quingentis libris ꝶ. Si uero ad alicuius mēbri amputationē uel ad linguā uel aliā pœnā ꝑſonalē in centū lib. ꝶ. debeat cōdēnari. Si uero talis pœna bāniti fuerit pecuniaria eadē pœna mulct̃ quā talis bānitus ſoluere tenebatur/ dūmodo nō excedat pœnā centū lib. Si uero talis bannitus nō aufugerit uel euaſerit/ nihilominus cōtrafaciens pro atentatione hmōi impedimēti in dimidia dictaꝝ condēnari debeat ſingulis caſibus p̄dictis. Si uero exequtio prædicta fuerit realis & in aliquibus bonis mobilibus fieret/ ut puta animalibus uel rebus aliquibus quibuſcūq; bona ipſa uel animalia ocultando uel a conſpectu dictorum

officialium

officialium uel familiariũ uel alicuius eoꝝ ſurripiendo uel auferendo quoquomodo/ita ꝙ pro tunc exequtio ꝑdicta impediatur uel nõ fiat condẽnetur delinquens ut ꝑdicitur in duplo ualoris reꝝ ſiue animalium ſurreptoꝝ & occultatorum: & nihilominus eadem reſtituere & cõſignare teneatur: ad quoꝝ probationẽ ſufficiat unus teſtis idoneus. Supradicta uero nõ uendicent ſibi locũ ſi tale impedimentũ uel oppoſitio ſeu auxilii ꝑſtatio fieret per aliquẽ: dum officiales cõmunis aliquem ducerent ad ſupplicium/quo caſu tales impedientes uel impugnantes ne talis exequtio ultimi ſupplicii fieret ſecundum pœnam iuris communis puniatur.

De pœna ꝑſtantis impedimentũ ꝓſequẽtibus malefactorẽ. rub. 13.

SAncitum eſt etiã ꝙ nulla perſona audeat uel præſummat uerbis uel facto aliquod impedimentum facere/ſeu præſtare alicui nõ officiali cõmunis proſequenti malefactorẽ uel aliquos malefactores: & qui cõtrafecerit in centum libris ℔. cõmuni condemnetur: ſi ex dicto maleficio ſecutum fuerit homicidium. Si uero membri amiſſio ſecuta fuerit in quinquaginta libris cõi cõdẽnetur. Et ſi nõ ſequeret̃ homicidium inde uel mẽbri amiſſio in.xxv.lib.℔. cõi ꝯdẽnet̃: & in ꝑdictis caſibus in maiori uel minori pœna puniat̃ talis ĩpedimẽtũ ꝑſtãs inſpecta q̃litate maleficii & ĩpedimẽti & q̃litate pſonaꝝ. Si uero officiales cõis ĩpediuerint puniant̃ ut ſupra in ꝓximo ꝑcedẽti ſtatuto.

De pœna ꝑſtantiũ auxiliũ uel conſiliũ malefactori ad aufugiẽdũ. rub. 14.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla perſona audeat uel præſummat præſtare auxilium conſilium uel fauorẽ alicui malefactori ad aufugiendũ uel ſcampandũ: & qui cõtrafecerit in centũ lib. ℔. cõmuni condẽnetur & in maiori uel minori quantitatẽ conſiderata maleficii grauitate & condictione perſonarum. Si uero maleficium non fuerit graue in centum ſoldis rauẽñ. cõmuni condemnetur.

De pœna receptãtiũ exbãnitos dãtiũ eis uictũ uel eos aſſociãtiũ. rub. 15.

STatuerunt etiã ꝙ nulla perſona audeat uel ꝑſũmat aliquẽ malefactorẽ/uel aliquẽ bãnitum uel condẽnatũ in aliqua ſua domo uel tegia proptia uel cõducta tecipere receptare uel ocultare ſcienter/nec ei dare uictũ/ſiue uictualia quoquomodo palam uel oculte: nec ipm̃ malefactorẽ poſt maleficiũ per eũ ꝑpetratũ uel talẽ bãnitũ uel cõdẽnatũ aſociare per ciuitatẽ Piſauri uel eius comitatũ. Et qui cõtrafecerit in aliquo ꝑdictoꝝ cõdẽnetur in quingentis libris ℔. ſi dictus malefactor fuerit cõdẽnatus pœna mortis uel ueniret cõdẽnandus in dicta pœna mortis. Si uero cõdẽnatus eſſet uel cõdẽnandus ueniret talis malefactor ad dictã pœnã mortis pro homicidio uel ꝓditione: tũc ultra pœnã ſupra deſcriptã domus ipſius cõtrafaciẽtis de facto ſine aliqua remiſſione demoliatur. Si uero condẽnatus fuerit uel cõdẽnandus ueniret talis malefactor ad mẽbri amiſſionẽ uel ad aliã pœnã perſonalẽ/uel ad pœnã pecuniariã a centũ libris ſupra: tunc condẽnet̃ cõmuni talis cõtrauentor in aliquo ꝑdictoꝝ in centũ lib.℔. Si uero a quinquaginta libris ſupra cõdẽnet̃ in.xxv.lib.℔. Si uero furtiue uel abſcõſe inſcio dño uel habitatore domus intrauerit dictus malefactor uel condẽnatus domũ alicuius teneat̃ ille qui habitauerit in dicta domo ipm̃ malefactorẽ uel cõdẽnatũ capere & deſignare Poteſtati ſtatim cum ſciuerit: ſub iam dicta pœna ſingula ſingulis caſibus referendo. Et quilibet poſſit accuſare uel denunciare & habeat tertiã partem eius ꝙ occaſione dictarum pœnaꝝ poterit exigi a delinquentibus & eius nomẽ teneatur in ſecretum: dũmodo accuſationem ſiue denunciationem probetur.

Quod quælibet uniuerſitas caſtrorum & uillarum diligenter cuſtodiant ſuam curiam. rub. 16.

AD cõmunẽ utilitatẽ ſtatuerũt ẽt ꝙ quælibet uniuerſitas caſtroꝶ & uillaꝶ comitatus Piſauri bene & diligẽter cuſtodiãt ſuũ caſtrũ curiã/& territorium: ad hoc ut maleficia nõ cõmittanť in eis: quæ ſi cõmitti contigerit & malefactores Poteſtati ciuitatis Piſauri & ſue curie nõ pſentauerint cõdẽneť uniuerſitas pro quolibet graui maleficio in quinquaginta lib. ꝯ. & nihilominus leſis & dãnũ paſſis ſatiſfactionẽ & emendationẽ facere teneanť ſummarie cognitione pretermiſſa ſine ſtrepitu & figura iudicii & maleficia intelliganť grauia: quoꝶ cõdẽnatio ſumma aſcenderet.xxv. lib. ꝯ. uel ultra/ſaluo ꝙ ſi aliqua maleficia cõmitti cõtingant in futurũ clã uel de nocte adeo ꝙ ſciri nõ poterit remaneat in puiſione Poteſtatis & ſue curie. Et idẽ dixerunt ubi eſſet uniuerſitas in numerũ.xx. fumantium ꝙ Poteſtas dictas pœnas ſuo arbitrio minorari poſſit: ad quas cõdẽnationes ſoluẽdas nõ teneanť ſeptuagenarii/minores.xiiii.orphani/mulieres & miſerabiles perſonæ & abſentes/præſentes tamẽ pſumanтur fuiſſe niſi clare probauerint ſe abſentes fuiſſe à caſtro & curia tẽpore maleficii perpetrati: quæ condẽnatio fienda ſolui debeat per capita & non per libram.

De pœna receptãtiũ exbãnitos uel cõdẽnatos & eos nõ capiẽtiũ. rub. 17.

ITem ſtatuerũt ꝙ aliqua uniuerſitas caſtroꝶ uel uillaꝶ ciuitatis uel comitatus Piſauri nõ audeat tenere uel recipere in caſtro uel uilla ſcienter aliquẽ exbãnitum uel aliquẽ cõdẽnatũ cõis Piſauri ſed eum capere & pſentare debeat cõi Piſauri & uniuerſitas quę cõtrafecerit cõdẽneť in quingẽtis lib. ꝯ. Si talis exbãnitus eſſet cõdẽnatus ad pœnã mortis. Si uero cõdẽnatus fuerit ad mẽbri amiſſionẽ uel ad aliã pœnã pſonaliter condẽneť talis uniuerſitas in centũ lib. ꝯ. Si uero ad pœnã pecuniariã talis exbãnitus fuerit cõdẽnatus a quinquaginta lib. ſupra tũc cõdẽneť talis uniuerſitas in quinquaginta lib. ꝯ. & nihilominus cõpellať ad ſolutionẽ cõdẽnationis facte de dicto condẽnato & nihilominus in cibus caſibus ſupradictis teneatur talis uniuerſitas ad omne intereſſe ad quod alicui pſone teneretur talis condẽnatus occaſione delicti per eum perpetrati. Si uero cõdẽnatus eſſet a quinquaginta libris infra.xxv. tñ ſupra pro iniuriis/ſiue delictis pſonalibus cõdẽneť pro uice qualiber & quolibet exbãnito in decẽ lib. ꝯ. Et nihilominus cõdẽnationẽ cõdẽnati ſoluere cõpellatur & cuilibet de pdictis competat ius accuſandi & habeat medietatem bãni. Et ſi contigerit uniuerſitatem condẽnari ad ipſam condẽnationem ſoluendam non teneantur ſeptuagenarii minores annis.xiiii. mulieres & miſerabiles perſone & abſentes.

De rumore eleuãdo & malefactores capiẽdo: & Poteſtati pſentãdo. rub. 18.

STatuerunt etiã ꝙ ſi contingat in futurum aliqua maleficia fieri uel cõmitti per curias ciuitatis caſtroꝶ uillaꝶ propter quæ malefactor condẽnandus eſſet in uiginti quinq; libris uel ultra teneantur oẽs qui fuerint ppe locũ cõmiſſi maleficii uel qui uiderint malefactorem uel malefactores maleficia cõmittentes uel iuxta quos malefactor tranſitum faceret rumorem & clamorem contra eum uel eos eleuare & ipſos proſequi & capere & Poteſtati Piſauri & ſue curie pſentare & conſignare pœna & banno centum ſol. ꝯ. A quolibet contrafaciente exigenda pro cõmuni. Si malefactor cõmiſerit homicidium uel aliud delictum ex quo pœna perſonalis ueniret imponenda. Si uero aliud maleficium cõmiſerit in quadraginta ſol. ꝯ.

Quod quilibet

Qđ quilibet habẽs rẽ aliquã alicuius exbãniti: eã debeat manifeſtare. rub. 19

ITem ſtatuerunt ꝙ quælibet ꝑſona maſculus uel fœmina qui uel quæ reperitentur habere in domo ſua propria uel conducta tenere aliquã rem mobilẽ alicuius exbãniti uel malefactoris ipſam rem ſyndico & depoſitario Piſauri infra duos dies poſt cõdẽnationem & publicationem bonorum malefactoris debeat aporrare & deſignare quod ſi nõ fecerit in quadruplum ualimenti rei nõ aſſignate cõmuni Piſauri condemnetur & plus arbitrio Poteſtatis inſpecta conditione rei & perſonæ celantis dictã rem & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatem banni.

De debẽtibus manifeſtare bona homicide Poteſtati & officialibus. rub. 20.

STatuerũt etiã ꝙ ſi aliquod maleficiũ fuerit ꝑpetratũ in ciuitate Piſauri curte caſtro & uilla comitatus Piſauri uel eoꝝ curtibus uel in quocũq; alio loco comitatus Piſauri habitãtes & poſſidẽtes iuxta homicidã teneant̃ & debeãt denunciare Poteſtati & eius officialibus bona ipſius homicide: ita tñ ſi fuerit ꝓclamatũ ꝙ ipſi tales teneãt̃ denunciare uel ad teſtimoniũ fuerit euocatus: & idẽ locũ habeat in capitaneis & cõſulibus caſtroꝝ & uillaꝝ comitatus Piſauri ſi fuerint citati uel per proclamationẽ eis notum fuerit ꝙ prædicta facere teneant̃ infra tẽpus in proclamatione uel citatione expreſſum: ꝙ ſi negligentes fuerint poſt citationẽ/ ſeu proclamationem condẽnentur pro quolibet in quadraginta ſol. ꝝ. Et ſi reperti fuerint fraudem feciſſe circa prædicta condemnetur in decem lib. ꝝ. pro quolibet.

De cuſtodibus portaꝝ debẽtibus portas claudere rumore elleuato. rub. 21.

ITem ſtatuerunt ꝙ cuſtodes portaꝝ ciuitatis & caſtroꝝ teneantur & debeant incõtinenti rumore elleuato de aliquo maleficio uel exclamatione aliqua portas ciuitatis & caſtroꝝ claudere & neminẽ exire permittere & malefactores ſi ad portas uenerint capere & in fortiam Poteſtatis & ſue curie deducere & cõſignare: quod ſi nõ fecerint puniantur in uigintiquinq; lib. ꝝ. pro quolibet & qualibet uice & plus & minus arbitrio Poteſtatis conſiderata qualitate facti & perſonarum.

Quod exbãniti pro homicidio poſſint impune interfici. rub. 22.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ cuilibet cõpetat in ciuitate Piſauri uel eius comitatu/ ac ẽt extra in quocunq; loco & territorio impune offendere & interficere quẽlibet qui eſſet exbãnitus pro homicidio & proditione. Et Poteſtas Piſauri qui nunc eſt uel qui pro tẽpore fuerit nõ poſſit nec debeat procedere cõtra talẽ qui interfecerit uel offenderet talẽ cõdẽnatũ & bãnitũ: nec ipſum pro tali homicidio uel offenſa punire.

Quod contractus factus per homicidã uel malefactores intelligatur ſimulatus ſi nõ ſteterit per tres menſes in poſſeſſione. rub. 23.

STatutũ eſt etiã ꝙ q̃cũq; ꝑſona emerit uel emet uel aliũ cõtractũ inierit cũ aliquo malefactore qui ex maleficio cõmiſſo cõdẽnaret̃ ꝙ talis cõtractus ꝓſumat̃ fictus & ſimulatus & uenditio ſimulata niſi per tres menſes ante maleficiũ cõmiſſum talis uẽditio uel cõtractus factus uel facta eſſet/ ſaluo ꝙ ſi emens uel cõtractũ iniens cũ p̄dicto malefactore iurare uoluerit ꝙ talis uenditio & cõtractus uera & uerus fuerit/ ꝙ p̄dicta ꝓſumptio nõ uẽdicet ſibi locũ: & ſi deinde ad decẽ annos futuros apparere potuerit uenditionẽ & cõtractũ in fraudẽ cõis factã & factã fuiſſe/ ꝙ talis emens uel cõtrahens puniat̃ ad reſtitutionẽ rei empte uel aquiſite cõi Piſauri faciendã. Si in tantã aſcendetur condẽnatio & in pœnam ſui periurii ad tantũdem cõmuni condẽnetur.

Quod pater teneatur dare partem filio uel nepoti maleficiũ cõmittenti ubi bona ueniant confiſcanda. rub. 24.

STatuerunt etiã ꝙ ſi aliquis filius familias uel etiã emancipatus cõmiſerit de cætero aliquod maleficiũ ꝑꝑ qđ bona delinquẽtis cõi Piſauri deberẽt cõfiſcari & cõfiſcata fuerint ꝙ pater teneať oĩa ſua bona mobilia & imobilia detractis primo dotibus & ęre alieno per capita diuidere inter ſe & filios ſuos legitimos. & dare electionẽ Poteſtati uel alii per ipſum cõſtituto ad partẽ accipiendã. Et ſi pater uoluerit partẽ contingentẽ cõi redimere ꝙ Poteſtas poſſit hoc cũ cõſilio credẽtie ꝑmittere & idẽ obſeruet & itelligať in nepotibus delinquẽtibus ex filio maſculo deſcẽdẽtibus. Ita tñ ꝙ ſi fuerint plures nepotes ex uno filio ꝑdefuncto uel unus habeanť pro uno capite in aſſignatiõne bonoꝝ ſibi facienda/ quæ portio dicto ſtipiti obueniẽs diuidať in capita & cõputata ꝑſona patris dicti nepotis ſi eius pater ſuperuiueret. Ita ꝙ portio talis delinquẽtis ſolũ publiceť. Et ꝑdicta uendicent ſibi locũ etiã ſi ꝑdicti fuerint cõdẽnati per contumatiam ſecundũ formã ſtatutoꝝ cõmunis Piſauri de aliquo maleficio ex quo bona deberent publicari: ita ꝙ poſſit etiã aliter de maleficio nõ probato niſi per cõtumaciã talis pater uel auus compelli ad contenta in dicto præſenti ſtatuto.

Quod cõdẽnato principali inquiſito de maleficio ob cõtumaciã poſſit de maleficio fieri exequtio in ipſius fideiuſſores: ẽt nõ ꝓbato aliter de delicto. ru. 25.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis fuerit fideiuſſor alicuius & ꝓmiſerit de nõ offendẽdo aliquẽ & talis pro quo fideiuſſerit fuerit cõdẽnatus ob cõtumaciã dictus fideiuſſor teneať & cõtra eũ poſſit fieri exequtio/ ac ſi deliquens pro quo fideiuſſit eſſet cõdẽnatus ex aliis iuridicis/ & legitimis ꝓbationibus: nec allegare poſſit dictus fideiuſſor quo ad ipſum fideiuſſorem contumaciam ipſius impetiti de maleficio/ ſed dicta contumacia impetiti habeatur pro ueritate dicti maleficii: etiam quo ad fideiuſſorem: nec opus ſit alio proceſſu contra ipſum fideiuſſorem.

De eo qui percuſſerit aliquẽ & membrum admiſerit. rub. 26.

FIimiter ſtatuerunt ꝙ quicũq; percuſſerit aliquẽ & percuſſus ex dicta percuſſione membrũ amiſerit/ ſeu cicatrix uel merchium ſeu guardum ex dicta percuſſione in uultu uel facie remanſerit det pro bãno cõmuni centũ lib. ꝝ. ſine remedio cõpenſationis remiſſionis uel beneficii & plus arbitrio Poteſtatis: conſiderata qualitate perſonarũ & ſi nõ habuerit unde ſoluat/ ſimilẽ membrum amittat/ & maiorem pœnam corporalem ſuſtineat arbitrio Poteſtatis.

De eo qui ꝑcuſſerit aliquẽ ferro/ ligno claua lapide uel alio genere armoꝝ. ru. 27.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq; percuſſerit aliquẽ ferro/ ligno/ claua/ lapide/ uel alio quocũq; genere armoꝝ & ſanguinẽ fecerit ſi in palatio uel in platea magna uel infra cõfines eiuſdẽ: v3. per cãnas octo ab angulis plateę ꝑdicte & alia loca uerſus plateam infra dictos cõfines condẽneť in centũ libris ꝝ. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ cõdẽneť in quinquaginta lib. ꝝ. Si uero extra ciuitatẽ in. xxv. lib. ꝝ. Si uero quis ſine armis ſanguinẽ fecerit in locis ꝑdictis uel aliquo ꝑdictoꝝ ſoluat dimidiã minus ſupradictis pœnis. Si uero rancigauerit uel raſpauerit manu uel aliquo genere armoꝝ ſupradictoꝝ & ſanguinẽ fecerit condẽnetur ſi fuerit infra confines platee in lib. xxx. ꝝ. in alia uero parte ciuitatis in lib. quindecim ꝝ. Si uero extra ciuitatẽ in libris decẽ ꝝ. Si uero ex dictis percuſſionibus ſanguinem nõ fecerit & fuerit in palatio uel in platea

magna

magna cõmunis uel infra confines ſupradictos condẽnetur in uigintiquinq; libr. ꝝ. Si uero in alia parte ciuitatis condẽnetur in decẽ libris ꝝ. Si uero extra ciuitatẽ condẽnetur in centũ ſoldis ꝝ. Et nihilominus percutiens percuſſum ſeu uulneratũ de ſuo proprio mederi faciat & expenſas faciat uictus ipſi percuſſo/ac tali percuſſo reficiat oẽ dãnũ & intereſſe ſibi percuſſo cõtingẽs propter operas deperditas uel ex alia cauſa ſũmarie omni ſolẽnitate & iuris ordine ꝑtermiſſis. Si uero aliquis ad ſui defenſionem aliquẽ percuſſerit & hoc legitime probare poterit a ſupradictis pœnis & bãnis remaneat abſolutus: & probatio ſit legitima/ſi probare poterit aliũ primo eum inſultaſſe uel rixam iniuriã uel offenſam inchoaſſe/ dum tñ in omnibus habeat locũ defenſio cũ moderamine inculpate tutele ſecundũ offenſam & iniuriã factã: dum tamen hoc nõ fiant ex interuallo temporis. Si uero mulieres talia delicta & maleficia cõmiſerint in dimidia minus condẽnentur. Si uero delinquens maſculus fuerit quindecim annorum uel infra condẽnetur minus dictis pœnis in arbitrio Poteſtatis.

De eo qui ceperit aliquẽ per capillos & offendẽtes illos de cõſilio. rub. 28.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq; ceperit aliquẽ per capillos ſi fuerit in platea magna cõmunis uel infra cõfines ſoluat nomine bãni .xxv. lib. ꝝ. & plus & minus cõſiderata cõditione perſone offendentis & offenſe. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ decẽ libras ꝝ. Si uero extra ciuitatẽ & burgos centũ ſol. ꝝ. & plus & minus cõſiderata conditione perſonaꝝ ut ſupra: in his uero excipiunẽ dñi qui poſſint cũ moderatione corrigere famulos ſuos & ſeruientes ſine pœna & omnes qui ſunt in eadẽ familia. Si uero capilantes fuerint .xiiii. annoꝝ uel infra puniantur mitius arbitrio Poteſtatis. Si uero offenſus fuerit de cõſilio ciuitatis Piſauri uel de ſua familia ſoluat offendens duplũ eius quod ſoluere deberet ſi offenſus nõ eſſet de cõſilio uel familia cõſiliarii: & idẽ obſeruetẽ in oĩbus maleficiis & delictis cõmiſſis in dictos conſiliarios uel eoꝝ familias per alios: qui nõ ſint de cõſilio prædicto: ut talis delinquẽs condẽnetur in duplo eius in quo cõdẽnari deberet: ſi aliũ qui nõ eſſet de cõſilio offendiſſet. Si uero offendens & offenſus fuerit de conſilio: tunc puniatur ſimplici pœna & nõ pœna dupli.

De eo qui dederit allapam alicui: vel aliquẽ ſpadaſiauerit uel calce percuſſerit manus in gulam miſerit uel per pannos cœperit. rub. 29.

STatuerunt etiã ꝙ quicunq; dederit alapam alicui ſi fuerit in palatio uel in platea magna cõmunis uel infra cõfines in ſtatuto contentos det pro bãno uice qualibet uigintiquinq; lib. ꝝ. in aliis uero locis ciuitatis & burgorum det pro bãno decẽ lib. ꝝ. & plus & minus conſiderata cõditione ꝑſonaꝝ. Si uero fuerit extra ciuitatẽ & burgos det pro bãno uice qualibet centũ ſol. ꝝ. Et hoc intelligatur quocũq; modo aliquis manu percuſſerit faciẽ alicuius. Si cum pugno aliquẽ percuſſerit in alia parte corporis ſi fuerit in palatio cõmunis uel in platea magna cõmunis uel ĩfra cõfines ſtatuti det pro bãno decẽ lib. ꝝ. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ ſoluat nomine banni ſexaginta ſol. ꝝ. & plus & minus cõſiderata cõditione perſonaꝝ arbitrio Poteſtatis. Si uero ſpadaſiauerit aliquẽ in palatio cõmunis/uel in platea magna cõmunis/uel infra cõfines ſtatuti & ceciderit in terrã ſoluat nomine bãni decẽ lib. ꝝ. Et ſi nõ ceciderit centum ſol. ꝝ. Si uero fuerit in alia parte ciuitatis & burgoꝝ & ceciderit in terram ſoluat nomine bãni centũ ſol. ꝝ. Si nõ ceciderit in terra ſoluat quadraginta ſol. ꝝ. & plus & minus arbitrio Poteſtatis/cõſiderata cõditione ꝑſonarum. Si uero fuerit extra ciuitatẽ

& burgos & ceciderit in terra ſoluat nomine banni ſexaginta ſol. ℞. Et ſi nõ ceciderit ſoluat uiginti ſol. ℞. Si uero miſerit manus in gulã ſi fuerit in palatio cõmunis uel in platea magna cõmunis uel infra cõfines ſtatuti ſoluat nomine bãni decẽ lib. ℞. Si uero fuerit alibi in ciuitate uel burgis ſoluat nomine bãni centũ ſol. ℞. Si uero extra ciuitatem & burgos ſoluat nomine banni ſexaginta ſolidos rauẽn. Si uero quis calce percuſſerit aliquẽ in palatio cõmunis uel in platea magna cõmunis uel infra confines ſtatuti ſoluat nomine bãni centũ ſol. ℞. Si uero in alia parte ciuitatis & burgoꝝ ſexaginta ſol. ℞. Si uero extra ciuitatẽ & burgos ſoluat quadraginta ſol. ℞. Si uero aliquis aliquẽ per pãnos cepẽrit ſoluat noĩe bãni quadraginta ſol. ℞. Et ad emendã dãni teneat͛. Et quod dictũ eſt in delinquentibus in ciuitate & burgis extra cõfines idẽ dixerũt obſeruari in delinquentibus circa portũ Piſauri. Et ꝙ oẽs ꝑdicte pœnæ duplicent͛ ſi fuerint cõmiſſe in bonis hoĩbus & popularibus ciuitatis & comitatus Piſauri. Et in grauibus & honeſtis ꝑſonis per uiles ꝑſonas & populares: in uilibus aũt ꝑſonis remaneãt firme prædicte pœnæ ſtatuti. Mulieres aũt cõdẽnent͛ minus arbitrio Poteſtatis.

De maleficiis inter familiã perpetratis. rub. 30.

STatuerunt etiã ꝙ ſi qua quod abſit maleficia contigerit inter aliquos de eadẽ familia perpetrati quæ cõſiſtant in uerbis ſeu facto ſi in uerbis in nihilo puniatur. Si uero in facto ex quo ſanguinis effuſio uel carnis eliſio ſubſequat͛: tunc puniat͛ delinquens arbitrio Poteſtatis/ alia aũt facta in nihilo puniãt͛. De familia aũt intelligant͛ paterfamilias uxores/ fratres/ filii/ nepotes/ nurus/ famuli/ famulæ/ generi/ uitricus/ priuignus in eadẽ domo ſimul habitantes & oẽs ſub eodẽ regimine cõmorantes. Et hoc in magiſtris & diſcipulis etiã uendicet ſibi locum. Si uero pater filios/ nepotes uel alios ex deſcendentibus uel uxorẽ ipſorum/ etiã ſecũ nõ cõmorantes in eadem domo percuteret uel in eos maleficium perpetraret in nihilo puniatur: niſi pro enormi delicto: quo caſu puniatur ut ſupra arbitrio Poteſtatis.

De eo qui inſultum fecerit ad domum alicuius. rub. 31.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq; inſultauerit aliquẽ ad domum eius ſolite habitationis uel ante ipſam cũ armis eam domũ nõ intrando ſoluat nomine bãni quadraginta libras ℞. Si uero ſine armis ſoluat nomine bãni .xxv. lib. ℞. Et intelligatur inſultaſſe ad domum habitationis ſiue ante qui in ſtrata publica ſiue uicinali a medio dicte uie uerſus domũ inſultati talẽ inſultũ fecerit. Si uero fuerit domus in platea magna cõmunis tunc intelligat͛ inſultũ ad domũ habitationis feciſſe. Si talẽ inſultũ fecerit ante domũ habitationis per quinq; pedes. Si uero ad dictã domũ/ uel ante ipſam inſultauerit cum armis ſoluat noĩe bãni centũ lib. ℞. Si uero ſine armis in quinquaginta lib. ℞. Si uero dictũ inſultũ fecerit in domo habitationis inſultati cũ armis. Et ex ꝓpoſito iuerit dicta pœna cẽtũ lib. ℞. puniat͛. Si ſine armis in quinquaginta lib. ℞. Si uero alia de cã primo fuiſſet in dicta domo & poſtea ex ſuperuẽniẽti cã inſultauerit habitatorẽ dicte domus cũ armis puniat͛ in .xxv. lib. ℞. ſi ſine dimidia dicte pœnæ. Si uero percuſſerit uel alias iniurias fecerit ultra pœnã dicti inſultus: quæ nõ cõfundat͛ puniatur ſecundũ formã alioꝝ ſtatutoꝝ de percuſſionibus loquentiũ. Si uero domũ nõ intrauerit & alias iniurias fecerit alicui ad domũ eius ſolite habitationis/ dũ in domo eẽt uel ante domũ talis habitationis. ſ. lapides/ ſagittas/ lanceas & aliud genus armoꝝ/ ſeu brutturas aut feces

ctis proiiciēdo uel imittēdo puniat̃ in lib. quinquaginta ℞. Si uero alibi inſultauerit cū armis in centum ſol. puniatur: ſi uero ſine armis in quadraginta ſol. ℞. puniatur.

De pœna eius qui uerba iniurioſa alicui dixerit. rub. 32.

STatutum eſt etiā ꝙ quicunq; alicui uerbū iniurioſum dixerit in palatio cōmunis corā Poteſtate uel iudicibus tēpore quo ius redditur ſoluat noie bāni cētū ſol. ℞. Si uero non ius redderet ſoluat ſexaginta ſol. ℞. Si uero in platea magna cōmunis uel infra cōfines ſtatuti ſoluat noie bāni quadraginta ſol. ℞. Si uero alibi ſoluat. xx. ſol. ℞. Si uero plura uerba iniurioſa dixerit unō eodemq; inſtanti & fuerit in palatio cōmunis & corā Poteſtate uel ſuis iudicibus uel in platea cōmunis uel infra confines ſtatuti nō poſſit condēnari ultra decem lib. ℞. quotcūq; fuerint uerba. Si uero fuerit alibi nō poſſit condemnari ultra ſexaginta ſol. ℞.

De pœna infamantis aliquem. rub. 33.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ quicūq; infamauerit aliquē coram Poteſtate uel ſuis iudicibus ſoluat pro banno decem lib. ℞. Etiā ſi probauerit uera eſſe per eum prolata & dicta/ niſi eſſet expediens reipublice talē infamiā detegi/ & niſi per uiā accuſationis/ denunciationis/ exceptionis/ uel replicationis hoc impingeret aduerſario. Si uero alibi centū ſol. ℞. Et intelligatur ſi dixerit uel improperauerit aliquod alicui ꝓpter quod ſi uerum eſſet iuridice poſſet ad mortē uel ad membri amiſſionē condēnari excepto ꝙ ſi diffamauerit uel reproperauerit alicui proditionē ciuitatis uel comitatus Piſauri per eū uel alios ſuos anteceſſores cōmiſſum: tunc debeat condemnari in uigintiquinq; lib. ℞. Saluo ſi dictā proditionē legitime probauerit: tūc ꝓbata nō poſſit condēnari. Et ꝑdicta locū habeant ſiquis calore iracundie motus aliquē diffamauerit. Si uero apenſate doloſe & artificioſe diffamauerit puniat̃ in quinquaginta libris ℞. & plus arbitrio Poteſtatis conſiderata qualitate perſonarum & delicti.

De Pœna furtū/ cōmittētis uel rē illius qui alicui ꝑ uim acceperit. ru. 34.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; furatus fuerit equum equā uel bouē puniat̃ in oculō quē redimere poſſit quinquaginta lib. ℞. Et quicūq; dederit adiutoriū uel opē eis ſcienter ad ꝑdicta perpetranda & cōmittenda ſimilē pœnā patiat̃: quā redimere poſſit quinquaginta lib. ℞. ut ſupra. Si uero furatus fuerit aſinū uel aſinā/ porcū/ pecudē/ capram uel arnas apū condēnetur in. xxv. lib. ℞. Et ſi nō habuerit unde ſoluere poſſit fuſtigetur per totā ciuitatē & loca cōſueta & dānū emēdet prius q̃ cōmuni ſatiſfecerit. Et quecunq; perſona intrauerit fregerit ruperit uel aperuerit domū uel domos alicuius in ciuitate uel comitatu Piſauri. Et ex ipſis domibus aliquā rē ſeu res aliquas exportauerit diſtraxerit uel extraxerit uel extrahi fecerit. Et res ſit ualoris xx. ſol. ℞. aut infra cōdēnet̃ in uigintiquinq; lib. ℞. & a uiginti ſol. ſupra uſq; ad quinquaginta libras condēnet̃ in quinquaginta lib. ℞. Si uero fuerit ualoris a quinquaginta libris ſupra uſq; ad centū cōdēnetur in centū libris. Si fuerit maioris ualoris ſoluat ducētas libras ℞. & in quolibet caſu dānū emendet: quā pœnā ſi nō ſoluerit fuſtiget̃ per totā ciuitatē. Et idē intelligatur in his qui furtū cōmiſerint uel cōmitti mandauerint in foueis a grano bladis & aliis rebus in eis exiſtentibus. Si uero furatus fuerit rem aliquam ualentē minus decē ſol. rauen. exceptis rebus ſupradictis & excepto furto de domo & fouea ſoluat pro bāno decē libras ℞. & dānū emendet. Si uero furatus fuerit rem aliquam ualentem ultra decem ſoldos ℞. exceptis rebus ſupradictis & alibi q̃ de domo/ & foueis

ſoluat noīe bānni uigintiquinq; lib. ß. Et hoc ſi res fuerit extimationis a decē ſol. uſq; ad uigintiquinq; lib. a uigintiquinq; lib. ſupra uſq; ad centū ſoluat quinquaginta lib. a centū lib. uero ſupra ſoluat cētū libras & dānū emendet: quod ſi nō ſoluerit luat in corpore/arbitrio Poteſtatis: & in omnibus p̄dictis caſibus pœnę duplicentꝰ ſi fuerit de nocte uel in platea & eius confinibus. Si uero furatus fuerit cannas uel iuncos de aliqua poſſeſſione ſoluat nomine banni pro uno faſce ſexaginta ſol. ß. & ab uno faſce ſupra pro qualibet ſoluat nomine bāni uiginti ſol. ß. ab uno faſce infra ſoluat arbitrio Poteſtatis & ſtetur & credatꝰ ſacramēto accuſatoris de furto cānaꝝ uel iuncoꝝ uſq; ad quātitatem quadraginta ſol. ß. ſi dixerit ſe perſonaliter inueniſſe furtum facientē. Et uſq; ad centū ſol. ß. ſi per unū teſtē probauerit conſiderata cōditione pſonæ accuſantis & accuſati. Si uero nō reperiretꝰ furtū faciens: Et aliqua pſona uteretꝰ in cōtrata in qua tales res eſſent acceptę/& eſſet pſona: quæ eſſet cōſueta furari cōdēnetur in dictis quātitatibus habita fide ut ſupra/ac ſi inuenta fuiſſet furari res p̄dictas: ſi probauerit per publicā uocē & famā ipſam perſonā eſſe cōſuetā furari nō obſtante aliquo ſtatuto in cōtrariū loquente. Si uero furatus fuerit fenū/paleā/olera/ligna/cānas ſiccas/ficus/pira uel alia poma ſtatuta de dānis datis in p̄dictis uendicent ſibi locū & nō furti accuſatio uel punitio. Si uero talis fur fuerit publicus latro/uel qui alias cōſueuerit furari furcis ſuſpendatur taliter ꝙ moriatꝰ. Si uero aliquis aliquē p̄dauerit in ſtratis uel aliis locis cū armis/ſi fuerit publicus p̄dator uel qui cōſueuerit p̄dari furcis ſuſpendatur. Si uero nō fuerit publicus p̄dator uel ſolitus prædari perdat oculos. Si uero ſine armis prædauerit in dictis locis ſoluat nomine bāni quinquaginta lib. ß. & ablata reſtituat in duplum cōſideratis cōditionibus perſonaꝝ tēporis loci. Quā pœnam ſi nō ſoluerit infra octo dies uel nō poterit ſoluere fuſtigetꝰ. Si uero aliquis hoſpitator in ſuo hoſpitio furatus fuerit hoſpiti aliquid in ſuo hoſpicio hoſpitāti ſoluat nomine bāni centū lib. ß. nullo ſibi hoſpitatori beneficio ſtatutoꝝ admiſſo excepto beneficio cōfeſſionis. Si uero aliquis nō tenēs hoſpitiū in domo ſue habitationis furatus fuerit aliquid alicui quē duxerit ſecum ad hoſpitandū in ſua domo condēnetur in ea pœna qua condēnari deberet ſecundū formā præſentis ſtatuti: ſi furatus eſſet talem rem uel res in domo eius: quē ſecū duxerint ad hoſpitandū. Si quis per uim caputeum uel aliquā aliā rē de manibus uel dorſo acceperit uel rapuerit condēnetur in decē lib. ß. Et rapta reſtituant.

Quod Iudex teneatur condēnare furē ad emendationē dāni prius dāno paſſo cōmuni de pœna ſatiſfaciat. rub. 35.

STatuerunt etiā ꝙ ſi aliquis fuerit condēnatus pro furto teneatur Iudex tēpore ſententie ferēde eum furem condēnare ad reſtitutionem dāni: etiā ſi aperte petitum non fuerit & condēnatus cogere primitus emendare domino/cui furtum factum fuerit dānum: quam condēnationem ab ipſo extorquere.

Quod nullus cōuenticulas faciat uel in eis ſiue in eas eſſe debeat. rub. 36.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus in ciuitate uel comitatu Piſauri audeat uel præſummat conuenticulas illicite facere contra ſtatutum ciuitatis Piſauri uel dominoꝝ de Malateſtis uel in ipſis conuenticulis ſiue coniurationibus eſſe. Et qui cōtrafecerit ſi auctor conuenticule fuerit ſoluat nomine banni ducentas libras ß. Si uero auctor nō fuerit in centum lib. ß. cōmuni Piſauri condemnetur & in maiori pœna ſupradicta conſiderata qualitate

qualitate conuenticule uel coniurationis: & cauſa eius/ac conditione perſonarum arbi trio Poteſtatis. Et cuilibet competat accuſatio. Et ſi nõ habuerit auctor dicte conuen ticule unde ſoluat condẽnationem ſupradictam capite puniatur.

De pœna rebelliũ: & pœna proditionẽ cõmittentiũ. rub. 37.

Statuerunt etiã ꝙ nullus cuiuſcũq; conditionis exiſtat audeat uel præſũmat per ſe uel alium proditionẽ facere ciuitatis uel alicuius caſtri comitatus Piſauri: & qui cõtrafecerit furcis ſuſpendatur. Et ꝙ nullus præſũmat eſſe in tractatu conſiliũ uel ope ram pſtare qđ caſtrũ & uilla comitatus Piſauri a ſeruitio ciuitatis expugnet uel in alte rius fortiã perueniat ſub pœna furcarum. Et ꝙ nullus ciuis uel comitatinus præſũmat eſſe rebellis ciuitatis uel comitatus Piſauri uel guerrã facere ciuitati uel co mitatui Piſauri. Et qui contrafecerit furcis ſuſpendatur. Et ꝙ quilibet qui ad eius no titiã uel ſcientiã peruenerit proditionẽ uel tractatũ fieri contra ciuitatẽ uel comitatũ Piſauri: & eam uel eum illico cõmuni Piſauri nõ reuellauerit ſimili pœna condẽnetur. Et ꝙ ſi dãnũ aliquod ſiue maleficiũ factũ fuerit alicui perſone ciui uel diſtrictuali ci uitatis Piſauri propter talẽ rebellationẽ proditionẽ uel guerrã teneantur tales rebelles & uniuerſitas dicti caſtri uel uille. Et quælibet ſpecialis pſona dicte uniuerſitatis in per petuum dãna & intereſſe in integrũ emendare oĩbus dãna recipientibus nulla remiſſio ne obſtante. Et ſi de prædictis aliquis accuſatus fuerit uel denunciatus uel a Poteſtate ſuſpectus habitus poſſit & debeat Poteſtas inquirere & tormentare/ac punire ad ſuam uoluntatẽ ſi apparuerit ſibi unũ teſtem uel per famã publicã uel plenam pſumptionẽ nõ obſtante aliquo ſtatuto incõtrarium loquente: & punire plus & minus ſuo arbitrio cõſiderata qlitate delicti & pſone/ caſſis oĩbus aliis ſtatutis cõtra pſens ſtatũ loquẽtibus.

Quod amiſſionẽ comitatus Piſauri tractare aliquis nõ pſũmat. rub. 38.

Item ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis Piſaurẽſis uel comitatinus eiuſdẽ uel alicuius quicũq; palam uel clam tractauerit aut ordinauerit ſeu opem aut cõſiliũ dederit ꝙ cõmu ne Piſauri deſinat habere ſuũ comitatũ ſeu iuriſditionẽ eius uel partẽ de tanto exceſſu ſi conuictus fuerit illud facinus perpetraſſe uel atentaſſet: ita ꝙ per ipſum non ſtetiſſet & in fortiã cõmunis uenerit bona ſua oĩa publicentur cõmuni & in cõmune pueniãt. Et hoc ſine remedio cõſilii obſeruetur: & cuilibet competat accuſatio.

Quod cuſtodes decinarum & portarum teneantur capere uolentes tranſire uel uolentes uenire per ſtechatum uel murum ciuitatis. rub. 39.

Statuerunt etiã ꝙ omnes cuſtodes decinaꝝ & alii qui morantur de nocte ad cuſto diam portaꝝ: & alii cuſtodes: qui cuſtodiunt ſuperpoſtis circa muros ciuitatis & burgorum teneantur/& debeant uolẽtes intrare uel exire in ciuitatẽ & burgos ciuitatis Piſauri per muros ciuitatis detinere & capere & in fortiã Poteſtatis cõducere & ſue cu rie rumore aliquo elleuato/uel nõ elleuato pœna.xxv.lib. pro quolibet & qualibet uice.

De pœna intrantium in ciuitatem uel caſtra aliunde ꝗ per portas. rub. 40.

Item ſtatuerunt ꝙ nulla perſona cuiuſcũq; gradus & cõditionis exiſtat audeat uel præſũmat exire uel intrare ciuitatẽ Piſauri aut aliquod caſtrum de comitatu ipſius ciuitatis aliunde ꝗ per portas ipſius ciuitatis & caſtroꝝ patentes & apertas ſub pœ na cuilibet contrafacienti: & uice qualibet ſi de die centũ lib. & ſi de nocte ducentaꝝ

librarũ raueñ. ſine diminutione uel remiſſione aliqua auferenda. Quã pœnam ſi delinquens nõ ſoluerit ſeu ſoluere nõ poterit infra decem dies poſtq̃ fuerit cõdẽnatus a die latæ ſententiæ cõputandos/ & in fortiã cõmunis eo tẽpore fuerit amputetᷣ ſibi pes dexter & nihilominus in carceribus dicti cõmunis per unũ menſem continuũ poſt dictã exequtionẽ perſonalẽ in eum factã debeat detineri. Si uero poſtq̃ talis delinquens cõdẽnatus fuerit & in fortiã dicti cõmunis deuenerit quãdocũq; & eius cõdẽnationẽ infra decem dies poſtq̃ captus & in fortiã dicti cõmunis ductus fuerit a die ſue captionis huiuſmodi computandos nõ ſoluerit ſeu ſoluere nõ poterit pes dexter ſibi ſimiliter amputetur & in carceribus prædictis per dictum tempus unius menſis nihilominus remanere debeat: ut præfertur.

De pœna tranſeuntiũ portum Piſauri noctis tẽpore. rub. 41.

STatutum eſt etiã ꝙ nulla perſona audeat uel præſũmat noctis tẽpore intrare uel exire portũ ciuitatis Piſauri per flumẽ ſoleç illud quomodolibet tranſeundo a põte infra uſq; ad mare ſub pœna cuilibet contrafacienti & uice qualibet uigintiquinq; lib. ꝶ. ſine diminutione uel remiſſione aliqua perſoluenda. Quã pœnã ſi delinquens nõ ſoluerit/ ſeu ſoluere nõ poterit infra decẽ dies a die condẽnationis late numerandos: & ullo tẽpore in fortiã cõmunis prædicti deuenerit ſeu haberi poterit per totã dictã ciuitatẽ Piſauri debeat fuſtigari/ & fuſtibus loco dicte pecuniarie pœnæ modo debito cruciari/ ſaluo ꝙ liceat patronis nauigiorum & barcaꝝ in dicto portu exiſtentium ſeu uenietium/ ac ipſorum nautis ſiue marinariis necnõ omnibus & ſingulis piſcatoribus qui actu piſcandi tranſire uoluerint tranſeundo per ipſum tam eundo q̃ redeundo intrando & exeundo prout eis circa ipſorum miniſteria oportunitas ſuadebit ſine pœna & banno ſingula ſingulis referendo.

De pœna offendentiũ officiales/ & de præmio eos capientiũ. rub. 42.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis fuerit tante temeritatis & audatie ꝙ cũ aliquo generearmorum poteſtatẽ ciuitatis Piſauri ſiue eius Vicariũ ſiue aliquẽ alium officialẽ aliquod officiũ in dicta ciuitate & comitatu particulariter in capite percuſſerit & ex tali percuſſione ſanguis exiuerit ſiue liuor ſiue tumefacio apparuerit: ſi uulnus non fuerit enorme ſiue magnum in tercentis libris ſoluendis ſine remiſſione aliqua pro percuſſione qualibet condẽnetur. Si uero uulnus fuerit magnum ſiue enorme; uel periculoſum: morte tamen nõ ſequta condemnetur in quingentis libris raueñ ſine remiſſione aliqua ut ſupra. Si uero militẽ uel aliquẽ ex notariis dicti Poteſtatis uel aliquẽ notarium uel ſubſtitutum alicuius alterius officialis iã dicti quis percuſſerit cũ aliquo genere armorũ ut præmittitur/ ſi ſanguis exiuerit & uulnus enorme nõ fuerit in centũ lib. ꝶ. pro qualibet percuſſione ſine remiſſione aliqua debeat condẽnari. Si uero ſanguis exiuerit & uulnus enorme uel periculoſum fuerit: morte tamen nõ ſequuta condẽnetur in ducentis libris ꝶ. ſine remiſſione/ ut ſupra. Si autẽ tales percuſſiones fuerint ſine ſanguine liuore aut tumefatione condẽnari debeat delinquẽs in ſingulis capitulis ſupradictis in dimidia dictaꝝ pœnarum: quibus condẽnari deberet ſi ſanguis exiret uel tumefatio facta eſſet eo caſu quo uulnus nõ eſſet mortale uel periculoſum: & ꝙ in quolibet dictorum caſuum ſi talis delinquens condẽnatus cõdẽnationẽ ipſam infra quindecim dies a die ſententiæ latæ cõnumerandos integre & cũ effectu nõ ſoluerit & in fortiã cõmunis dicte ciuitatis

ĉte ciuitatis Piſauri deuenerit ſibi manus dextra debeat amputari & exinde facta con-
tra talem dicta exequtione perſonali a dicta condẽnatione pecuniaria remaneat abſo-
lutus. Si uero aliquis Poteſtatẽ uel aliquem ex officialibus iam dictis manibus uacuis
percuſſerit uel ipſoꝝ aliquẽ inſultauerit ſiue per perſonã cœperit ſeu manu uel pede per
cuſſerit impinſerit ſeu ſpadaſiauerit in dimidiã dictaꝝ primaꝝ pœnaꝝ immediate ſol-
uenda ſine remiſſione aliqua ut prædicitur referendo ſingula ſingulis pro unaquaq; di-
ctarum offenſionum uice qualibet debeat condẽnari: quã pœnã ſi talis condẽnatus in-
fra dictũ terminũ octo dieꝝ poſt ſententiã latam nõ ſoluerit & in fortiã cõmunis fue
rit uel aliquo tempore deuenerit per totam dictam ciuitatẽ cum mitra in capite ut in
famis debeat fuſtigari: & ea perſonali exequtione facta a dicte condẽnationis ſolutio
ne remaneat liberatus: declarantes expreſſe ꝙ officiales pro quoꝝ offenſionibus ſupra
dicte pœnæ imponi debent ſiñt & intelligantur hii: uidelicet. Poteſtas prædictus/ eius
Vicarius/ miles/ & notarii eiuſdem/ Vicarius gabellaꝝ/ officialis dãnorũ datorum/ can-
cellarius cõmunis/ officialis cuſtodie/ officialis exactionis collectarum/ capitanei caſtro-
rum comitatus & eoꝝ cuiuſcunq; ipſoꝝ notarii uel ſubſtituti ſi quos notarios ex com-
miſſione/ uel conceſſione dñi uel eoꝝ electione habuerint/ etiam quilibet alius officialis:
qui de cætero ad aliquod officiũ in dicta ciuitate de nouo inſtitueretur & ordinaretur eli
geretur. Sin autem ex talibus percuſſionibus aliquis ex dictis officialibus moriretur: ex
quibus ſine dubio ex forma ſtatutoꝝ cõmunis Piſauri debeat capitali pœna puniri cui
libet liceat dictũ delinquentẽ ubicunq; & quandocũq; ante uel poſt ſuã condẽnationẽ
capitalẽ capere & offendere & uulnerare/ ac morte afficere ſine pœna hoc addito ꝙ ſi
quis dictũ delinquentẽ tali pœna capitali dãnatũ uel condẽnandum cœperit & in for
tiam curie Poteſtatis duxerit & illum in manibus Poteſtatis prædicti uel ſuoꝝ officia
lium ligatũ & uiuum conſignauerit centum ducatos auri a cõmune dicte ciuitatis ſibi
illico per depoſitariũ perſoluendos habere debeat. Si uero talẽ delinquentẽ interfece-
rit & de tali interfectione manifeſte docuerit quinquaginta ducatos auri a dicto cõi
ſibi illico per depoſitariũ prædictum perſoluenda habere debeat. Si uero quis cœperit
aliquẽ qui dictos officiales uel eoꝝ alterũ offendiderit ſiue percuſſerit citra mortem ut
ſupra & illũ captũ in fortiã dicti cõmunis dicte ciuitatis & Poteſtati cõſignauerit ui-
gintiquinq; ducatos auri a dicto cõmuni habere debeat ut ſupra. Et ꝑdicta locum ha-
beant in ꝑteritis & futuris. Et ꝙ pro habenda dicta pecunia quãdocũq; & quotieſcũq;
caſus euenerit & expediens fuerit imponat̃ & exigat̃ collecta tam in ciuitate ꝗ in co-
mitatu pro expenſis ſiue ſolutione huiuſmodi oportuna: quã collectã/ tam ex nunc ꝗ
ex tunc pro impoſita habeatur. Ita ꝙ de cætero aliqua alia deliberatione per conſilia-
rios nõ ſit opus. Si uero aliquis iniuriaretur Poteſtati/ Iudici/ Militi/ Notario uel alicui
de dicti Poteſtatis familia uel quomodocũq; infamauerit eoſdem/ niſi probare poſſet:
qđ per eũ improperatet̃ uel impingeret̃ eſſe uerũ talis iniurians in triplum/ ꝙ condẽ-
natet̃ qui aliũ iniuriatus eẽt cõdẽnet̃. Si uero tale delictũ in ipſm Poteſtatẽ ꝑpetratũ/
uel ſupradictos de ſua familia/ nõ cõprehenderet̃ expreſſe ſupra in ꝑſenti ſtatuto cõdẽ
netur & condẽnari debeat in duplũ eius ꝙ cõdẽnarent̃ ſecũdũ formã ſtatutoꝝ ſi alios
offendiſſet. Quicũq; aũt percuſſerit aliquẽ ex plazariis cõmunis uel comitatus Piſauri
cũ armis eũ ſanguine eũ iret uel eſſet ex cõmiſſione ad officiũ exercendum condẽnet̃
in duplo eius quod condẽnari deberet percutiens alium priuatum ciuem Piſauri.

De pœna fabricantis falſam monetam & fabricari facentium & eius qui ſcienter expendiderit. rub. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis monetam falſam fabricauerit uel cuderit propriis manibus aut fabricari uel cudi fecerit igne cõburatur. Si uero expendiderit monetam falſam per ſe uel alium ſcienter & conſuetus fuerit alias talia perpetrare. & facere eadem pœna puniatur. Si uero quis ſcienter expendiderit/ & nõ conſuetus fuerit. Si expendiderit in quinquaginta lib. ℞. cõmuni cõdẽnetur & abinde infra arbitrio Poteſtatis. Tonſor uero monetaꝝ & ſtolcator condẽnetur in decem lib. ℞. ſi ſolutus nõ fuerit talia facere. Si uero ſolitus fuerit condẽnetur in quinquaginta libris rauẽn.

De pœna facientis falſum inſtrumentũ: & eius qui fieri fecerit. Et qui carthã falſam dixerit & nõ ꝑbauerit: & de pœna falſi inſtri. rub. 44.

STatuerunt etiã ꝙ ſiquis cartham falſam fecerit notarius ob tam graue ſcelus unã manum amittat: quã redimere poſſit quinquaginta lib. ℞. & officio notariatus totaliter ſit priuatus/ & mitritur/ & mitrã per totam ciuitatem portet: quã mitram redimere non poſſit. Qui uero ſcribi fecerit vel mandauerit/ auctor talis ſcripture in quinquaginta lib. ℞. condẽnetur cõmuni ſine pacis remedio: & ultra prædictã pœnam mitritur per totam ciuitatẽ: quã redimere nõ poſſit. Et ex tali ſcriptura nõ poſſit perpetuo excipi/ neq; agi. Et qui cartham falſam dixerit/ & legitime probare non poterit cartham prædictã falſam eſſe/ uel fuiſſe in decẽ lib. ℞. cõmuni condẽnetur. Teſtis uero qui falſum teſtimoniũ perhibuerit in uigintiquinq; lib. ℞. cõmuni condẽnetur ſine remedio pacis. Et nihilominus per totam ciuitatẽ fuſtibus fuſtigetur cum mitra in capite. Si uero falſo inſtrumento uſus fuerit ſcienter in uigintiquinq; lib. ℞. cõmuni condẽnetur/ ſine remedio pacis: & cuilibet cõpetat accuſatio de prædictis illinc ad decem annos a die ſcientiæ. Et ꝙ in falſitatibus pax nõ admittatur. Et contrafaciens ad damna & intereſſe eoꝝ contra quos falſitas producta eſſet uel facta condẽnetur.

De pœna falſificantis candelas ſpecies vel alia arromata. rub. 45.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet artẽ cere & candelaꝝ exercens in ciuitate & comitatu Piſauri teneatur & debeat facere candelas & cereos de cera tantũ ſine aliqua miſtura pœna & banno cuilibet contrafacienti centũ ſol. ℞. pro qualibet libra ponderis. Et quilibet dictã artẽ exercens teneatur facere candelas & cereos quæ & qui habeant papiros de bombice tantũ: & ꝙ ipſos papiros in aliquo nõ debeant infundere. Et ꝙ teneantur/ & debeant facere dictas candelas & cereos totos de eadẽ cera tam in parte interiori q̃ exteriori: ita ꝙ nullã copertam facere poſſint. Et qui cõtrafecerit in aliquo ſupradictoꝝ a dicto uerſiculo. Et ꝙ quilibet dictã artẽ citra condẽnetur cõmuni in centum ſol. ℞. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice. Et ꝙ ipſos papiros teneantur facere adeo lõgos ꝙ nõ ſuperſit aliquid in capite papiri pœna & bãno quinq; ſol. pro quolibet & qualibet uice. Et cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni ſi cum uno teſte probauerit.

De falſificante arromata. rub. 46.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus arromatarius uel quælibet alia pſona ſpecies uel arromata uendens audeat uel præſummat falſificare dictas ſpecies uel arromata pœna

& banno

& banno centum ſoldorum raueñ. pro qualibet libra falſificata & miles Poteſtatis teneatur & debeat diligenter inquirere de ꝑdictis quolibet menſe ſui officii ſaltē ſemel.

De pœna corrumpentis aut corrumpere uolentis officiales. rub. 47.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſūmat corrumpere aut tēptare de corrumpendo aliquem officialē cōmunis Piſauri dando aut promittendo eidem aliquid & qui contrafecerit condēnet̃ cōmuni in uigintiquinq; lib. ꝶ. ſine remedio pacis & officialis quī receperit per ſe uel alium ſoluat nomine banni centum lib. taueñ. Et nihilominus ſi aliquid iniuſtum fecerit hoc prætextu teneatur ad damnum & intereſſe parti læſæ: & ſi ille qui corrumperit aut tentauerit de corrumpendo ſponte Poteſtati uel ſuis iudicibus manifeſtauerit uel detulerit anteq̄ ab aliquo fuerit accuſatus uel denunciatus a pœna prædicta ſit abſolutus & intelligatur etiā officialis corruptus quādo de eo quod de ſuo officio gratis facere debet preciū aliquod receperit. Et ꝙ Poteſtas & eius Vicarius/ac gabellaꝝ Vicarius teneantur punire tales uolētes eos corrumpere pœna uigintiquinq; libraꝝ ꝶ. Alii uero officiales teneantur manifeſtare Poteſtati tales uolentes eos corrūpere & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna cōmittētis adulteriū uel ſtuprū cū muliere uolēte uel inuita. ru. 48

STatutum eſt etiā ꝙ ſi aliquis conuictus fuerit adulterium cōmiſiſſe cū aliqua muliere uolente in uigintiquinq; lib. Si ſtuprum cū uidua in quinquaginta lib. raueñ. condēnetur. Si uero ſtuprum cū uirgine uolente in centum libris condēnetur/ niſi hoc parentes conſenſerint. Qui uero uirginem uel nuptā uel uiduam uel quālibet aliā mulierem per uim hoc eſt contra ipſius mulieris uoluntatē carnaliter cognouerit in amputatione capitis puniat̃: ſaluo niſi talem mulierē cognouerit cum qua poſſit matrimonium contrahere. Quo caſu ſi talem mulierē per ipſum uiolatā ſponſauerit per uerba de ꝑſenti & cū ea uolente matrimoniū contraxerit a ſupradicta pœna penitus abſoluatur. Et prædicta pœna ſibi locū nō uendicet ſi talis mulier tunc temporis uiolentie eſſet publica meretrix uel palā quæſtū ſui corporis faceret & de hoc eſſet publica uox & fama in ciuitate uel comitatu Piſauri. Quæ quantū ad probandū ipſam meretricē uel quæſtū ſui corporis facere palā habeatur pro plena probatione: ſed ſolum hoc caſu condēnetur in centū lib. ꝶ. abſq; alia diminutione. Si uero quis atentauerit aliquā mulierē per uim uel carnaliter cognoſcere/ & ad actum proximum uiolentie peruenerit licet eam carnaliter nō cognouerit puniat̃ in centū libris ꝶ. nullo eidem beneficio ſtatutorum admiſſo. Excepto q̄ beneficio confeſſionis. Si uero pœna in qua cōdēnaretur uigore dicti maleficii attentati ſoluere nō poterit fuſtigari debeat per loca conſueta ciuitatis. Si uero mulier nupta conuicta fuerit adulterium cū aliquo cōmiſiſſe ſiue accuſata & condēnata fuerit de adulterio ſiue nō, perdat dotes ſuas; q̄ dotes applicentur filiis ſi filios habet: & ſi filios nō habet dotes applicentur marito ſuo. Si maritus tractauerit eam affectione maritali ſicut uir debet uxorem tractare alias cōmuni. Si quis deinceps inceſtum cōmiſerit cum matre uel filia ſorore carnali nepte ex filio uel filia uel cum auia quicunq; tam maſculus q̄ fœmina capite puniantur/ ſi in fortiam cōmunis peruenerint. Si autē contumaces fuerint dicta pœna bāniantur & cōdēnentur & bona omnia publicentur. Si uero inceſtus cōmiſſus fuerit cum aliqua alia conſanguinea uſq; ad tertiū gradū incluſiue tam maſculus q̄ fœmina cōdēnet̃ in mile lib. ꝶ. Quas ſi nō ſoluerint īfra. xv. dies ſtent duobus annis in carceribus & bona ipſoꝝ publicent̃. Et eo-

dem modo puniatur inceſtus cõmiſſus cum comatre uel leuata de ſacro fonte. Si uero cum cõſanguinea cõmiſſus fuerit inceſtus in quarto gradu puniatur cõmittens in dimidia proxime dicte pœnæ. Cõmittentes aũt inceſtũ in primo uel ſecũdo gradu primi generis affinitatis puniatur ad perpetuo ſtandum in carceribus cõmunis Piſauri & in publicatione omniũ bonoꝝ. Cõmittentes autẽ inceſtũ in tertio gradu uel quarto gradu affinitatis uel cũ nouerca in trecentũ libris. Quã pœnã ſi nõ ſoluerint infra quindecim dies per totã ciuitatẽ fuſtigent. Et pdicta locũ habeant ſi cõmittentes ſciuerint ius uel factũ. Si uero ignorauerint utrũ probabiliter: tunc minus puniãtur Iudicis arbitrio. Et in omnibus ſupradictis caſibus gradus cõputari debeant ſecundũ iura canonica. Cõmittentes autẽ crimen ſodomiticũ pœnis legalibus puniantur.

De eo qui duxerit uxorẽ alienã extra ciuitatẽ & comitatũ Piſauri. rub. 49.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq; acceperit & duxerit uxorẽ alienam extra ciuitatẽ & diſtrictum Piſauri inſcio marito malo modo nõ poſſit uiuente marito redire in ciuitatem & diſtrictũ Piſauri: niſi prius pacem habuerit ab eius marito: & nihilominus in quinquaginta libris ꝶ. cõmuni condẽnetur & plus arbitrio Poteſtatis: dũmodo tale arbitrium nõ excedat triplum dicte quantitatis.

Quod maritus debeat uxorẽ affectione maritali tractare. rub. 50.

STatuerunt etiã ꝙ ſiquis iurauerit ſeu deſponſauerit aliquã mulierem per uerba de præſenti eam tractare teneatur pro uxore ſicut uir uxorem ſuã legitime tenere debet & qui contrafecerit puniatur arbitrio Poteſtatis & econuerſo.

Quod nullus accipiat uxorem ſcienter uiuente ea cum qua matrimonium contraxerit uel econuerſo. rub. 51.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ nemo de cætero præſummat accipere uxorẽ ſi primo cũ aliqua alia matrimoniũ contraxerit: niſi prius diuortiũ inter eos iuridice fuerit celebratum: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni cõmuni Piſauri tercẽtas libras ꝶ. Et perpetuo ſit infamis & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni & alia medietas ſit communis. Mulier uero quæ paſſa fuerit hoc ſcienter extrã ciuitatẽ & diſtrictum Piſauri expellatur. Et ſi fuerit uilis perſona ſcopetur. Quod ſtatutum obſeruet in ciuibus & comitatinis & habitantibus in ciuitate & comitatu Piſauri: & mulieribus contrafacientibus & ſemper competat accuſatio.

Quod nullus ludat ad azardũ uel ad alios ludos uetitos. rub. 52.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus in ciuitate uel eius comitatu audeat uel pſummat modo aliquo uel ingenio ludere ad ludum azardi tabulaꝝ uel carthaꝝ uel ad uergettã uel ad aliquẽ ludum uetitũ a iure cõmuni: ad quẽ pecunia amittatur pterq̃ ad alios ludos nõ uetitos procedentes ex induſtria & nõ ad fortunam pœna centũ ſoldorum ꝶ. Ille uero qui in domo ꝓpria uel cõducta paſſus fuerit prædictos ludos fieri pœna prædicta puniatur. Qui uero in feſtiuitatibus Natiuitatis & Paſquatis luſerit ad prædicta luda prohibita puniatur in duplo pœnæ ſupradicte. Et ſi prędicti ludentes in feſtiuitatibus prædictis uel alio tẽpore ut ſupra nõ habuerint unde ſoluãt fuſtigentur: & ꝙ prædicti ludi de cætero nõ uendantur. Et quilibet teneatur uinculo ſacramenti tales contentores præſentis ſtatuti denunciare & habeant medietatem banni & eius nomen teneatur in ſecretum. Inſpectores uero luſorum cõſueti ludere uel mutuare ad ludum uel dare taſillos uel tabulerios & ſit prouidentia officialis: qui conſueti ſint mutuare taſillos &

los & tabulerios dare & domini domorum ſi præſentes fuerint & non contradixerint a die qua uiderint ludum fieri & luſores non denunciauerint / ſeu accuſauerint pœna prædicta centum ſoldoꝝ puniatur. Vendentes uel ementes uel retinentes in domo uel ſtatione ꝓpria uel cõducta aliquid de ꝑdictis: uꝫ. taſillos tabulerios tabulas uel carrhas ſimili pœna puniatur pro qualibet uice. Forenſes de nouo uenientes teneanť ad dictas pœnas poſt q̄ fuerint moniti uel notitiã habuerint de prædictis uel habere debuerint. In Eccleſiis autẽ cimiterio uel loco ſacro nõ liceat ullo tẽpore ludere ad aliquẽ ludum dimicari tripudiare / aut cantilenas mundanas canere ſub pœna decem librarꝫ pro quolibet & uice qualibet / nec prope dictas eccleſias cimiteriũ uel locũ ſacrũ per ſpaciũ uiginti pedũ tẽpore quo celebranť officia diuina ſub pœna centum ſoldoꝝ ℞. Et ſiquis perdiderit pecuniã uel pignorauerit uel aliquod pignus ſeu rem ad ludũ aliquẽ uetitum per ꝓſens ſtatutũ liceat dominis patribus patruis & cõſanguineis repetere pecuniam & res perditas uel pignoratas / hoc modo ſcilicet ꝙ credatur ſacramento petentis uſq; ad quantitatem ſexaginta ſoldorum & cum uno teſte credatur uſq; ad quantitatem librarum decem ℞. & cum duobus teſtibus credatur ſibi ad quantũcunq; quantitas aſcendat. Et ꝙ teneatur petens locum declarare in quo luſerit & prædictum ſtatutum locũ habeat infra tres menſes a tempore ludi facti. Et hoc locum habeat in eo qui primo petiit in recõueniendo aũt nõ habeat locum niſi iuridice probet. Et ꝙ Poteſtas cogat eum qui uicit anteq̄ diſcedat de palatio reſtituere parentibus dñis / familiaribus & amicis rẽ uel pecuniã amiſſam ſine libelli porrectione. Et ꝙ nullus ludens ad aliquod ludũ præſumat uel atentet iniuriari uerbis patri uel matri pœna uiginti ſol. ℞. pro quolibet & qualibet uice & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna mutuantium ludentibus & de pœna contrahentis cum male utentibus ſubſtantia ſua. rub. 53.

Item ſtatuerunt ꝙ nemo audeat alicui de ciuitate uel comitatu Piſauri ludenti uel ludere uolenti ad tabulas uel ad azardum uel ad alios ludos pecuniã mutuare publice uel oculte tẽpore dicti ludi uel ante ob cauſam ꝑdictam uel alias res eidẽ ludenti uel ludere uolenti comodare ut pignorare poſſit & exinde pecuniã cauſa ludẽdi habere. Et quicunq; contrafecerit mutuando uel comodando: ut ſupra ludenti uel ludere uolenti ad ludos uetitos per formã ſtatutoꝝ cõmunis Piſauri ſoluat nomine bãni uigintiquinq; libras ℞. & mutuatũ comodatũ uel creditum amittat & talis recipiẽs nullatenus teneatur ad reſtitutionẽ mutuati comodati uel crediti publice uel oculte. Si uero ludenti uel ludere uolenti ad ludos nõ uetitos per formã ſtatuti: tunc ſolũ amittat mutuatũ comodatũ uel creditũ ob cauſas ꝑdictas. Et talis recipiens nullatenus ad reſtitutionẽ teneať. Et ꝑdicta locũ habeant ſi talis cui mutuatũ comodatum uel creditum fuerit ſit talis qui conſuetus nõ ſit facere male facta ſua / ſiue male uti ſubſtantia ſua & cuilibet competat accuſatio / & habeat medietatẽ ſupradicte pœnæ uigintiquinq; librarum ℞. Si uero aliquis mutuauerit uel crediderit alicui male utenti ſubſtantia ſua / ſiue conſumenti bona ſua negligentia uel ad ludum azardi & tabularium uel per alios modos illicitos in tabernis brigadis uel poſtribulis uel alibi uel alias cõtractum dictis occaſionibus fecerit cum eo condẽnnetur in uigintiquinq; lib. ℞. & contractus ſic habitus uel initus cum ſcriptura uel ſine ſit nullius ualoris uel momenti & talis male utens ſubſtantia ſua: nullatenus teneatur ad reſtitutionem eius: quod ad eum perueniſſet

ex tali contractu niſi probaretur in euidentē utilitatē eius conuerſum uel niſi tempore quo cōueniretur appareret illud quod ad eum peruenisſet ex tali cōtractu penes ſe haberet & ille intelligatur male facta ſua facere: de quo ſit publica uox & fama ꝙ male utat̄ ſubſtantia ſua & dictis occaſionibus fieri intelligat̄ ſi talis creditor nō ꝓbauerit dictum cnotractum ad utilitatem talis debitoris ex alia cauſa factū. Et ꝙ Poteſtas uel eius Vicarius ad petitionē cuiuſlibet cōſanguinei/amici/cōiuncti uel alterius humanitatis fide per duos teſtes nulla iuris ſolēnitate ſeruata ꝙ talis male ſubſtantia ſua utatur teneatur facere proclamari per publicū bānitorē per totā ciuitatē Piſauri in locis cōſuetis ꝙ nullus cū illo male utente ſubſtantia ſua poſſit uel debeat merchari uel cōtrahere modo aliquo uel ingenio niſi iuſta & euidenti cauſa & corā Iudice cōis Piſauri primitus ꝓbata & nullus tabernarius uel alia ꝑſona ipſi tali male utenti ſubſtantia ſua debeat dare potū uel cibū modo aliquo pœna decē lib. ꝝ. pro uice qualibet & perdat datum: & cuilibet cōpetat accuſatio in p̄ſenti ſtatuto & habeat medietatem bāni.

De pœna portantium arma: & qui ea licite portare poſſint. rub. 54.

Item ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu Piſauri/ſiue habitator eorūdem audeat uel p̄ſūmat aliquod genus armoꝝ offenſibiliū palā uel oculte p̄dictā ciuitatē aut caſtra uel ꝑ territoriū dicte ciuitatis portare. Cōtrafaciēs uero ſiquidē arma palā portauerit in ciuitate uel caſtris aut ipſoꝝ aliquo pœnā centū ſol. ꝝ. incurrat. Si uero in territorio uel diſtrictu p̄dictis dicta arma palā portauerit ut p̄dicit̄ dimidiā decē pœnæ, Si aūt oculte portauerit duplū ipſaꝝ pœnaꝝ in oibus ſupradictis caſib⁹ ſingula ſingulis referēdo pro ſingulis armis uice qualibet de facto: & ſine diminutione aliqua excepto beneficio cōfesſionis ubi per militē nō reperiret̄ ſoluere compellatur. Si uero arma de nocte huiuſmodi portauerit duplū dictaꝝ pœnaꝝ tam ſimpliciū q̄ duplicaꝝ in quolibet caſuū de facto & ſine diminutione aliqua/excepta ea parte quæ ſibi per beneficium cōfesſionis admitteretur ubi per militē nō inueniretur/pro armis ſingulis ſoluere teneat̄. Saluo tamen ꝙ cuilibet liceat portare cultellos ad uſum menſe aptos: nō tamen uno cōmuni palmo uel ſpanna longiores. Et etiā liceat portare aſtas iaculoꝝ: lanceaꝝ ſiue baculos: dūmodo nō ſint in aliqua ipſaꝝ ꝑte cū pūta ferrata & haſtis decētibus groſſiores: quarum omniū menſure & qualitates diſcretioni Poteſtatis uel ſuoꝝ officialiū declarande remaneant. Attenta ſemper mature cōditione deferentiū. Liceat etiā quibuſcūq; diebus debitis & horis cōgruis ſecures/ronchas/falcaſtra/ſeghettos & ſingula alia inſtr̄a ferrea ſiue lignea ad aliquas artes mechanicas ſiue laboteria ruralia expediētia portar̄ dū icedūt ad dicta laboteria ſiue artes: & etiā pro aliqua alia incidenti neceſſitate: ut puta ſiquis portauerit dicta inſtr̄a uel illoꝝ aliquod ad faciendū acuere uel arotare/ſeu mutuo ab aliquo fuerint/tunc accepta/ uel ab aliquo fabro ſiue ab aliquo alio quocunq; nomine ꝯſtanter ſint empta uel redēpta: aut aliqua alia neceſſaria cauſa portari ſeu reportari cōtingat: quæ diſcretioni Poteſtatis uel ſui Vicarii ſiue militis inſpecta q̄litate & cōditione portantis uidebitur conuenire baliſtas autē ſiue arcus cum uirettis a berſagliādo & polzonis liceat unicuiq; portare impune pro libito uoluntatis congruis tamen horis & decentibus. Liceat etiam becariis portare cultellos aptos ad ingulandum: & etiam magiſtris lignaminum cultellos aptos ad deſignandum pro eorum miniſteriis oportunis. Item liceat quibuſcunq; perſonis portare arma offenſibilia/ dum trahunt ſiue uadunt tempore ignis incenſi in aliqua domo: uel in aliquo alio quocunq; loco pro igne

huiuſmodi

huiuſmodi extinguẽdo maxime cũ pulſat̃ cãpana ad arma ſiue fieri cõtigerit bãnimẽtũ & eadẽ ĩpunitas/ ſit & etiã licitũ arma portantibus tẽpore guerre ſiue diſcurſus hoſtiũ quoquomodo. Equitibus et itinerãtibus ſeu itinerariis de loco ad locũ enſem uel gladiũ portare ĩpune liceat pro libito uolũtatis. Eximẽtes ẽt a pœnis ꝑdictis oẽs & ſingulos infraſcriptos quibus liceat q̃cũq; arma portare pro libito uolũtatis.v3. Vicariũ gabellaꝝ/officialẽ dãnoꝝ datoꝝ cãcellariũ cõis/officialẽ exactionis collectaꝝ: capitaneos comitatus & oẽs ſingulos ſupradictoꝝ & cuiuſcũq; ipſoꝝ notarios ſubſtitutos familiares & domeſticos caſtellanos rochaꝝ/& eoꝝ famulos/cõteſtabiles/& cuſtodes portaꝝ & cuſtodes nocturnos & diurnos tã ciuitatis q̃ comitatus officiales ad cuſtodiã portus deputatos & quoſcũq; etiã in futurũ deputãdos ad aliquod officiũ & eoꝝ notarios & familiares/ſtipendiarios etiã dñi uel tubatores cõis/atq; ſingulos plazarios. Itẽ oẽs & ſingulos factores/caſtaldos/depoſitarios/cancellarios/prouiſionatos quoſcũq; & eoꝝ familiares/& domeſticos Illuſtriſſimi Dñi & quoſcunq; & eoꝝ familiares. Item omnes & ſingulos cõſiliarios ciuitatis piſauri & eoꝝ filios qui fuerint ætatis .xv. annorum & ultra. Item datiarios & exactores datiorum gualdarios & cuſtodes comitatus ſuper deuetũ. Et ꝙ quilibet uolens extra diſtrictum & comitatũ piſauri ire ſiue ex aliqua cauſa proficiſci poſſit impune portare arma offenſibilia in eundo/& redeundo tam per ciuitatẽ q̃ caſtra q̃ per comitatũ ꝑdictũ. Et oẽs denunciatores uillaꝝ & caſtroꝝ comitatus piſauri p̃ſites & qui pro tp̃e fuerint teneant̃ & debeant ſingulis ſeptimanis in die quoad denunciandũ uenire ſunt ſoliti denunciare oẽs & ſingulos quos ſciuerint uel audiuerint arma portare cõtra formã ꝑdictã ſub pœna centũ ſol. ꝶ. cuilibet denũciatori qui cõtra ꝑdicta negligens fuerit: & nihilominus quilibet poſſit accuſare denunciare & eius nomen teneatur in ſecretũ. Et habeat pro ꝑmio quartã partẽ bãni. Et ꝙ Poteſtas habeat ſiue hr̃e debeat quartã partẽ pœnæ ſiue pœnaꝝ ſoluendatũ per illos: qui ab officialibus ſiue familiaribus ipſius Poteſtatis reperti fuerint huiuſmodi arma ferentes contra formam p̃ſentis ſtatuti in ſingulis capitulis ſupradictis.

Quod nullus uadat per ciuitatẽ poſt ſonũ cãpane. rub. 55.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla pſona poſt pulſationẽ cãpane cõis quæ pulſat̃ de ſero ad bathocos audeat ire per ciuitatẽ ſine lumine uſq; ad pulſationẽ cãpane eiuſdẽ: quæ pulſat̃ pro ſigno diei pœna & bãno .xl. ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice auferenda de facto cuilibet cõtrafaciẽti cui beneficia ſtatutoꝝ eo caſu nõ patrocinent̃ & cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatem banni ſi ſuã accuſationẽ probare poterit per unũ teſtẽ/exceptis cuſtodibus nocturnis qui ex debito officii ad hoc tenentur. Et ſi ea nocte cõtingeret furtũ fieri uel dãnũ dari in ciuitate teneant̃ inuẽti ire ſine lumine ad emẽdationẽ furti dãnoꝝ:/ſi nõ reperirent̃ malefactores. Et inuẽti de mane ꝓclament̃ ad feneſtras/ſiquis uellet cõqueri de furto uel dãno ſibi dato. Et idẽ itelligat̃ in portu.

Quod nullus uadat per ciuitatem & burgos in habitu inconſueto poſt ſonum campane. rub. 56.

STatuerunt etiã ꝙ quicũq; repertus fuerit ire per ciuitatẽ uel burgos poſt pulſationẽ cãpane groſſe cõis quæ pulſatur in ſero/uſq; ad pulſationẽ ipſius cãpane: quæ pulſatur in mane, in ſigno diei coopertus capite uel corpore ab inſueto in cẽtũ ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice puniat̃ & plus & minus arbitrio Poteſtatis: cõſiderata cõditione perſone & qualitate negocii. In forenſibus aũt pœnæ ꝑdicte duplicentur.

De campana pulſanda de mane & de ſero. rub. 57.

ITem ſtatuerunt ꝙ Poteſtas & ſua curia qui pro tpe fuerit trinā pulſationē groſſe campane quæ pulſatur de ſero pulſari facere teneatur/ ad barbocos & per magnā horā cāpanā groſſam ad hoc ut aliquis a dicto ſono in antea nō audeat per ciuitatem ſine lumine nec ignorantiā poſſet prætendere & a dicto ſono retro uſq; ad ſonū dicte campane: quæ de mane pulſatur in ſigno diei pro nocte habeatur.

Quod nox intelligatur modo infraſcripto. rub. 58.

STatuerunt etiā ꝙ Poteſtas qui pro tēpore fuerit teneat: & debeat uinculo ſacramēti facere pulſari ſingulis noctibus iuxta diē cāpanā cōis ad barbocos anteq̄ pulſet cāpana magna pro licentiādis cuſtodibus ad hoc ut laboratores & cōducētes eoſdē poſſint ad dictū ſonū cōuenire & per ciuitatē ire ſine pœna & uſq; ad dictū ſonū cū pane a pulſatione eiuſdem: quæ pulſatur de ſero nox intelligatur.

De eo qui ſtudioſe inuaſerit poſſeſſionem alterius. rub. 59.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſiquis inuaſerit ſtudioſe poſſeſſionē alicuius ſua propria auctoritate cōdēnet cōi in decē lib. ꝑ. & poſſeſſionē non mutet ab eo qui primo poſſidebat/ & hoc ſi ſine ui poſſeſſionē pdictā inuaſerit. Si uero ui puniat in triplo dictę quantitatis. Et Poteſtas teneatur poſſidentē in poſſeſſione defendere cū accuſatione: & ſine & ante accuſationē & poſt & ſine ſcriptura denunciato hoc Poteſtati & ſue curie a poſſeſſore & ꝙ ſuper tali poſſeſſorio teſtes poſſint recipi lite nō cōteſtata dato termino a Iudice ſuper tali poſſeſſorio probando.

De eo qui uim fecerit in poſſeſſionem datam per Poteſtatē rub. 60.

ITem ſtatuerūt ꝙ ſiquis uim fecerit in poſſeſſione data iuridice a Poteſtate uel eius officialibus puniat uice q̄libet in duobus ſol. ꝑ. pro libra extimationis rei in qua uim fecerit cōi Piſauri applicāda. Et inſuper iuret ꝙ nō inquietabit nec inquietari faciet dictā poſſeſſionē/ niſi per libelli porrectionē. Et nihilominus teneatur Poteſtas ipm cuiuis fuit illata defendere in tenuta & poſſeſſione dicte rei ſine libelli porrectione.

Quod licitum ſit poſſidenti conuocare amicos conſanguineos etiam ex interuallo pro uiolentia propulſanda. rub. 61.

STatutum eſt etiā ꝙ ſi in futurū cōtigerit ꝙ aliqua perſona faceret aliquā uim in poſſeſſione alicuius rei: quā aliquis poſſideret uel in ea poſſeſſione cōtra uoluntatē poſſidēris ſtaret ꝙ tunc liceat tali poſſidēti incōtineti & ex interuallo tēporis inuenire amicos & cōſanguineos ad reſiſtendum tali perſone uiolentiā inferre uolenti. Etiā ſine licentia rectoris uel Poteſtatis nullo iure obſtante.

Quod nullus eques uel pedes uadat in auxilium alicuius rub. 62.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ nullus eques uel pedes per terrā uel per aquā manu armata in auxiliū alicuius contra aliquē in ciuitate Piſauri uel comitatu piſauri uel alibi ad dānū uel iniuriā faciendā uadat uel mittat ſine licentia Poteſtatis uel ſuorū officialium: & qui cōtrafecerit eques in centū libris ꝑ. pedes uero in quinquaginta cōmuni condēnentur & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod nullus expugnet naues alicuius. rub. 63.

ITem ſtatuerunt quod infra diſtrictū piſauri aliquis nauē alicuius nō expugnet uel deprehendat/ niſi eſſet inimicorum cōmunis piſauri nec alicui patiēti naufragium aliquid auferat uel iniuriā faciat. Et qui cōtrafecerit in .xxv. lib. ꝑ. cōmuni condēnetur

& ablata

& ablata reſtituat duplicata/ & ſi nō habuerit unde ſoluat arbitrio Poteſtatis in ꝑſona puniatur: & ſi de naue fuerit aliquod proiectum uel deiectum & inuentum per aliquē: reſtituatur: & ſi ille qui inuenerit/ & requiſitus inuenta non reſtituerit in centum ſol. ꝝ. cōmuni condēnetur & inuenta reſtituat duplicata. Et pro ſuo labore fiat ſatiſfactio arbitrio Iudicis: & cuilibet competat accuſatio.

De iniuriis a mulieribus factis. rub. 64.

STatuerunt etiam ꝙ deinceps ubi alique iniurie/ percuſſiones/ uel offenſe interuenerint facte & cōmiſſe /a/ mulieribus banna & condēnationes & capita ſoldorum ab eis pro dimidia auferantur: & non intelligatur in adulteriis/ homicidiis & latrociniis: de quibus condemnetur tanquam mares.

De pœna euntium ad ſorores. rub. 65.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus homo maſculus terrigena uel forenſis audeat uel p̄ſūmat ire ad monaſteria monialium ſancte Claræ & ſancte Marie Magdalene & ſancte Catherine de Piſauro & ad ipſa loca ſe approximare & muros/ hoſtia/ uel feneſtras dictoꝝ locoꝝ quoquo modo frangere palā uel oculte in eorūq; loca intrare aut praticare ſine licentia ſuoꝝ ſuperiorum: & qui cōtrafecerit uice qualibet in.xxv.lib.ꝝ.cōi Piſauri cōdēnet͛: cuius medietas ſit accuſatoris & alia cōis. Et etiā de ꝓdictis rimari debeat per militē dum per ciuitatē eū rimari cōtigerit de aliis extraordinariis & infragrāti delicto reperti per eum de facto cōpellantur ad ſolutionē dicte pœnæ. Excipiētes tū uilicos & familiares dictaꝝ monialiū: qui uere uilici ſint & famuli habētes curā de eoꝝ poſſeſſionibus & cū eoꝝ animalibus afferentes ligna aliaq; eis neceſſaria ad quotidianum uſum ipſaꝝ: quibus licitū ſit honeſte ire & in dictis monaſteriis libere & impune praticare: dūmodo aliqua inhoneſta pro huiuſmodi cōuerſatione minime faciāt uel cōmittant.

De pœna prohicientis aliquid de turri uel domo. rub. 66.

STatutum eſt ēt ꝙ ſi de aliqua turri aliquid proiectū fuerit ille cuius turris fuerit condēnet͛ in.xxv. lib. ꝝ. ſi de eius uoluntate proiectū fuerit: quas ſi nō ſoluerit dicta turris uſq; ad fundamentū in terrā eiiciatur: & ſi de domo alicuius fuerit proiectū aliquid ille cuius domus fuerit in.xxv. lib. ꝝ. cōi condēnetur ſi de uoluntate eius cuius fuerit domus ꝓiectum fuerit animo nocendi alicui uel faciēdi rixā: & hoc intelligatur in ciuitate & caſtris comitatus Piſauri. Verū ſi de aliis turribus uel domibus poſitis in poſſeſſionibus aliquoꝝ aliquis lapis proieceret͛ ſoluat ille qui ꝓiecit noīe bāni.x. lib. ꝝ. Et hoc niſi proiecerit eis qui uellent iniuriā uel offenſam facere. Si uero de turri uel domo aliquid proiectū fuerit: nō tū doloſe & animo nocēdi: tūc ſoluat noīe bāni.xx.ſol. niſi ex tali proitione aliquis percuſſus fuerit quo caſu nō obſtāte ꝙ animo ꝓiciēdi nō proiecerit: nihilominus cōdēnet͛ pœnā cōtenta in ſtatutis loquētibus de ꝑcuſſionibus.

Quod nullus pallotet uel baliſtet uel aliquo alio modo prohiciat ad domos uel palumbarios ciuitatis uel comitatus Piſauri. rub. 67.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; conditionis exiſtat audeat ſeu præſumat pallotare/ baliſtare/ ſclopetare / ſeu aliquo alio modo & ſeu forma prohicere aliquod genus lapidum ſeu armorum ad domos ſeu palumbarios ciuitatis uel comitatus Piſauri pro columbis tam domeſticis q̄ ſaluaticis occidendis: pœna & banno quinquaginta ſol. pro qualibet uice occidendo uel nō occidendo dictos columbos: & cuilibet competat accuſatio.

De eo qui baliſtrauerit uel ſagittauerit alicui animo nocendi/ & animalia alicuius percuſſerit uel uaſtauerit. rub. 68.

STatuerūt etiā ꝙ nullus in ciuitate & diſtrictu Piſauri audeat uel ꝓſūmat baliſtrare uel ſagittare animo nocendi alicui in ꝑſona pœna & bāno. xxv. lib. ꝶ. ſi eū nō percuſſerit: ſi uero eum percuſſerit in quinquaginta lib. ꝶ. & ſi non habuerit unde ſoluat manum amittat. Si uero baliſtando ſagittando uel probiciēdo aliquod animal percuſſerit extimatū centum ſol. ꝶ. uel abinde ſupra uel aliquo alio modo percuſſerit & ex tali percuſſione mortuum fuerit tale animal/ tunc cōtrafaciens in centum ſol. ꝶ. cōmuni cōdemnetur & dānum emēdet ſemper. Si uero animal fuit extimationis a centum ſol. ꝶ. infra: tunc contrafaciens uiginti ſol. ꝶ. cōmuni perſoluat & dānum emendet & plus & minus arbitrio Poteſtatis inſpecta qualitate animalium mortuorum uel auium.

De negatione/ & mutatione nois: & cōuictis in mēdatio. rub. 69.

ITem ſtatutum eſt ut /a/ quolibet ueritas habeatur ꝙ quicunq; interrogatus fuerit /a/ Poteſtate iudicibus milite uel notario Poteſtatis/ ſeu alio officiali cōis Piſauri ꝙ dicat nomen ſuū: & ipſe negauerit nomen ſuū/ uel nō dixerit/ ſeu aliud nomen dixerit: pro qualibet uice in centū ſol. ꝶ. cōmuni cōdēnetᷣ & plus & minus ſecundū perſonaꝶ & negocii qualitatē. Et ſimili modo quicūq; fuerit interrogatus ab aliquo officiali cōmunis Piſauri ſuper aliquo facto ꝙ dicat ueritatē: & inuētus fuerit nō dicere ueritatē & cōuictus fuerit de mendatio iuridice in decē ſol. ꝶ. uice qualibet cōmuni cōdēnetᷣ & plus & minus arbitrio officialis ſecundum negocii qualitatē. Et idē in poſitionibus in iudicio productis & hoc habeat locū in proprio facto ſuo tantū. Et ꝑdicta nō uendicent ſibi locū quando aliquis ſe excuſando ab aliqua accuſatione inquiſitione uel denūciatione negaret cōtenta in dictis accuſatione/ denunciatione/ uel inquiſitione quo caſu in nihilo puniatᷣ pro tali negatione: etiā ſi de mendatio & piurio cōuictus fuerit.

De eo qui uendiderit rem duobus. rub. 70.

STatutum & ordinatū eſt ꝙ quicunq; uendiderit ſeu aliquo alio titulo alienauerit rem imobilē aliquam duobus: ꝙ ſemper primus emptor ſeu qui primo huiuſmodi alienationē receperit/ ꝓferatur ſecundo emptori & ſeu ſecundario loco alienationē recipienti/ tā in dominio q̄ in poſſeſſione: etiā ꝙ ſecundus emptor ſeu ſecundario loco alienationē recipiēs/ prius poſſeſſionē & tenutam rei uendite & ſeu alienate/ nactus & ſeu adeptus fuerit. Adeo ꝙ tali caſu/ ſecūda alienatio nulla ſit & eſſe intelligatᷣ: & pinde ac ſi facta nō fuiſſet habeatur uigore ꝑſentis ſtatuti: & nihilominus talis uenditor in huiuſmodi caſu: teneatᷣ dupplicatū ꝑcium reſtituere/ & ſeu exburſare/ ſecundo emptori. Et hoc quo ad bona ſtabilia prout ſupra expreſſum eſt. Et ultra ꝑdicta qualibet uice talis uenditor cōdēnetᷣ cōmuni in decē libris: quo uero ad bona mobilia ſeruari debeat ius cōmune: hoc tū intellecto/ ꝙ dictū ꝑcium duplicatū/ refundere teneatur uenditor ꝑdictus primo emptori ſi rem uenditam eidem dare nō potuerit. Et inſuper pœnam prædictam incurrat prout ſupra. Et hoc ſtatutum habeat locum in futurum: & ſic poſt impreſſionem uoluminis præſentium ſtatutorum.

De eo qui imiſerit ignē in domo uel rebus alicuius. rub. 71.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; miſerit ignē ſcienter & doloſe in domo uel rebus alicuius & ex ipſa ignis miſſione mors alicuius ſubſequeretᷣ uel aliquis homo cōbureretur incendiū faciens uel ignē mittēs igne cōburatur. Si uero aliquis nō moriatur ex

tali

tali incendio: tunc ille qui incendium fecerit ſi fuerit in ciuitate uel burgis ſoluat nomine bãni ducentas lib. ꝟ. Si fuerit extra ciuitatẽ & burgos ſoluat nomine bãni centum lib. ꝟ. & dãnum & intereſſe/ & credatur ſacramẽto dãnum paſſi. Et ſi nõ habuerit unde ſoluat manus & pes amputetur ſibi: & idem intelligatur in incendiis barcharum & couatarum grani cuiuſcũq; bladi ſicut in incendio extra ciuitatem uel burgos facto: & quicunq; ignẽ imiſerit in paleariis/ & aliis ſimilibus cõdẽnet̃ in uigintiquinq; lib. ꝟ. Et dãnum ſemper emendet: & ꝙ in prædictis pax nõ admittatur: & cuilibet competat accuſatio. Si uero quis doloſe ignẽ nõ miſerit: ſed eius culpa leui & leuiſſima incendiũ exortum fuerit ſolum teneatur ad emendationem dãni.

De nõ portando de loco ad locum ignem niſi in pignattis. rub. 72.

ITem ſtatuerunt ꝙ nemo audeat uel præſummat portare ignem ab una domo in aliã domũ niſi cũ candela in lanterna uel prunas in pignatta uel paraſide coperta. Et ſiquis contrafecerit in decem ſol. ꝟ. cõmuni condẽnetur pro qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio/ & habeat medietatem banni.

Quod in platea magna cõmunis nõ poſſint morari tricoli. rub. 73.

VT platea magna Piſauri ſit ab omni fœtore ac putredine prout eſſe decet cõtinue mundificata. Statuerunt & ordinauerunt ꝙ de cætero in dicta platea cõis: ac ẽt in appothecis & ſtazonibus habẽtibus exitũ in platea nõ poſſint nec debeãt morari aut habitare tricoli nec pſone alique artẽ tricolarie exercẽtes: aut aliquã alia artẽ ſeu magiſteriũ pp quã ſeu pp ꝙ fetor ſeu putredo aliqua oloſaceret ſeu affiecret dictã plateã ſeu perſonas in dicta platea cõuerſantes: & qui cõtrafecerit ſoluat qualibet uice lib. x. ꝟ. & poſſit & debeat expelli. Excipiẽtes tñ tricolos portantes bancos ad uendendum in platea tẽpore quo ſit mercatũ: uidelicet in diebus mercurii & ſabbati.

De fornariis & panuendulis debentibus facere panẽ ad ſufficientiã & ad pondus declarandum in prouiſionibus panis. rub. 74.

STatuerunt ꝙ fornarii & panuẽduli teneant̃ & debeãt oĩ tpe facere panẽ affioratũ & groſſettũ bonitatis & põderis ꝓut in ꝓuiſionibus panis declarabit̃: ſub pœna & ad pœnã quinq; ſol. ꝟ. pro qualibet piza panis quæ inueniret̃ eſſe minoris ponderis: & amiſſione panis: nõ habito tñ reſpectu in media uncia uel ſimili minima quantitate in una piza panis quãtũ ad incurſionẽ pœnæ ꝑdicte: applicãda pro dimidia camere & ꝓ alia denũciatori & officiali faciẽti executionẽ. Adiciẽtes inſup ꝙ dicti fornarii & panuenduli poſſint ſi uoluerint facere panẽ boſſettũ & ferarieſem: dũmodo reſpõdeat ſeu reſpondeant ad pondus: ſexte partis minus quo reſpõdere debet panis affioratus: & ſi ſecus inuentũ fuerit incidãt in pœnã ſupraſcriptã applicandã ut ſupra.

Q'd nullus tricolus ſeu reuẽditor poſſit emere uiſchiũ nec comeſtibilia. ru. 75

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus tricolus ſeu reuenditor poſſit aut ualeat emere ſeu aliquo alio modo & titulo aquirere aliquã ꝗtitatẽ uiſchii pro inuiſcãdis uineis nec aliqua comeſtibilia ueniẽtia in portu ſeu ciuitate Piſauri. Niſi primo dicte res ſteterint in dicto portu ſeu ciuitate per tres dies ad minus: ſub pœna decẽ lib. ꝟ. & amiſſionis rei empte pro medietate applicãda camere & pro quarta parte accuſatori & pro alia quarta parte officiali qui fecerit executionẽ: & caſu quo cõductor taliũ rex nollet exonerare dictas res in portu ſeu ipſas cõducere in ciuitate: ſed uellet eadẽ die diſcedere: tũc & eo caſu dicti tricoli ac reuenderoli poſſint ac ualeãt dictas res emere cũ licẽtia tñ Dñoꝝ re

perſona debeat ullo modo aquã nec aliquam aliam bruttură de ſpalto extra uel hoſtio proicere in plateas publicas uel uicinales: nec aquã fetidã in andronibus uicinoꝝ: ita ꝙ iniuriã faciat conuicinis uel euntibus per uias: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni quadraginta ſoldos ꝶ. & ſuper aquis fetidis & brutturis proiectis in andronibus cõ uicinoꝝ teneatur Poteſtas & ſua curia mittere plazarios cõmunis ad uidendum ad petitionẽ cuiuſlibet petentis. Et ſi inuenerint aliquẽ contrafacientem: tunc Poteſtas procedat ad dictam pœnã exigendam & ſtetur dicto præconis ſui plazarii.

De neceſſariis ſuper ſtratis nõ tenẽdis nec iuxta muros ciuitatis. rub. 81.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus infra ciuitatẽ Piſauri audeat facere ſediũ uel neceſſariũ aliquod ſuper terrã quod inferat alicui iniuriã de cõtrata uel putredo ipſius reſpondeat ad ſtratas publicas: & idem intelligatur in burgis & ſuburgis ciuitatis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat nõie bãni centũ ſoldos ꝶ. & facta deſtruanť. Et ꝙ nullus audeat facere neceſſariũ uel ſedile in aliqua parte muri ciuitatis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat nomine bãni centum ſoldos raueñ. Et ſi quod factum reperiretur teneatur ille cuius eſt claudere & clauſum tenere uſq; ad terram ita ꝙ ex ipſo aliquis nõ poſſint iniuriam ſubſtinere: & qui contrafecerit pœna annotata puniatur.

Quod nullus claudat ſchalas in muro cõmunis. rub. 82.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus ſchalas ſeruiẽtes muro ciuitatis claudere debeat nec impedire & ſiquis poſitum eſſet pro claudendo dictas ſchalas infra octo dies a die publicationis huius ſtatuti debeat amouere & tolli ab eo quod poſuerit: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni centum ſoldos raueñ.

De actione nulli forenſi uendenda. rub. 83.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate Piſauri uel eius diſtrictu alicui forenſi nec alii qui nõ ſubſit iuriſdictioni Poteſtatis & cõmunis Piſauri nulla habita diſtinctione cuiuſcũq; cõditionis & ſtatus exiſtat recipiẽs ceſſionẽ audeat uel præſũmat aliquod ius uel actionẽ ſibi cõpetens aut cõpetentẽ ex quacũq; cauſa uendere cedere ſeu mandare: & qui cõtrafecerit in uigintiquinq; lib. ꝶ. cõmuni condẽnetur & cadat iure ſuo & ipſa uenditio actio & ius ceſſum ſit ipſo iure nulla & ex ipſis nõ poſſit agi / neq; excipi & nullus ciuis uel diſtrictualis Piſauri talẽ forenſem uel aliũ: qui ius uel actionẽ in ſe ſuſceperit in domo ſua ſciẽter recipiat: nec aliqua uictualia ſibi præſtet: & cuilibet liceat tale ius uel actionẽ recipientem offendere ubiq; ſine metu pœnæ in rebus & perſonas & quicũq; ſcienter receperit ipſum uice qualibet in decẽ lib. ꝶ. cõi cõdẽneť & cedens actionẽ teneatur eum in quẽ ius / uel actio ceſſa fuerit indẽnẽ conſeruare & de ꝑdictis ſemper cõpetat accuſatio: & hoc locum habeat inter ciues & comitatinos Piſauri.

Quod nullus actionẽ inueniat cõtra aliquẽ poſſidentẽ. rub. 84.

STatuerunt etiã ꝙ nullus nobilis ſeu maior exiſtens potentia / ſcientia uel diuitiis & cõtra quẽ ius uel actionẽ inuenerit præſũmat cõtra aliquẽ iuſto titulo poſſidẽtem ius uel actionẽ inuenire in reali uel perſonali uel aliis iuribus quibuſcunq;: & qui cõtrafecerit a iure quæſito cadat ipſo facto ſeu ſit ipſo iure nullus. Et nihilominus huiuſmodi ius uel actionẽ aquirens in decẽ libris ꝶ. cõmuni Piſauri condẽneť: & cedens eidem ius & actionẽ eadem pœna puniatur: & cuilibet competat accuſatio.

libraꝝ. Si uero cõtigerit Vicariũ dñi Epiſcopi intereſſe licitum ſit etiã pro dicto funere dare unũ dopleriũ ſiue cereũ unius libre ponderis. Addicientes ꝙ ſpeciarius qui dictam cerã uendet debeat ponderare dictã cerã deputato ad dictũ officiũ. Et ꝙ ſpeciarius nõ debeat uendere dictã ceram ultra pondus ſuperius annotatũ: nec ſuperſtes uel deputatus uel alius recipere ſub pœna decẽ libraꝝ ꝶ. cuilibet eoꝝ cõtrafacienti auferẽda & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & teneatur in ſecretũ. Et ꝙ ſi ſpeciarius ſcripſerit maiorẽ quantitatẽ in eius libro ꝙ emens nõ teneatur ſoluere niſi pro quãtitate ſupra deſcripta/ & taxata/ & quilibet ſpeciarius habere debeat copiã huius ſtatuti in eoꝝ ſtatione ne p̃tendere poſſit ignorantiã quoquomodo. Teneatur etiã Poteſtas uinculo iuramenti quolibet anno dicto ſuperſtiti mortuoꝝ ſepeliendoꝝ uel alteri in locũ ei ſubrogato ſacramentũ deferre de obſeruãdo ſupradicta cõtenta in hoc ſtatuto. Addicientes inſuper ꝙ ſub pœna p̃dicta quinquaginta lib. ꝶ. heredes defuncti nõ audeãt uel præſũmãt de nouo ueſtire ueſtibus lugubribus pro honore mortui uel ad triſtitiã oſtendendã ultra quatuor cõputatis in dictis quatuor heredibus p̃dictis ſi cõtigerit dictos heredes ſe ueſtire dictis ueſtibus ob mortẽ: & noluerũt licitũ eſſe quotcũꝗ fuerint ſe poſſe ueſtire ultra dictos quatuor ueſtibus lugubribus ob morte parentũ eius & ꝙ aliquis alius etiã attinens defuncti nõ poſſit ex dicta cauſa ſe ueſtire etiã ſi uellet expenſam facere de ſuo proprio ſub pœna .xxv. lib. ꝶ. Et ꝙ in brachio pãni eo caſu nõ poſſet expendi unũ ducatũ: & p̃dicta locũ habeant niſi per teſtatorẽ in eius teſtamento uel alia uoluntate relictũ eſſet ꝙ ueſtirentur plures perſone: quo caſu quod per eum diſpoſitum fuerit: liceat heredibus exequtioni mandare ſine pœna. Et ꝙ in ſeptimis & aniuerſariis de cętero fiẽdis in cõmemorationẽ defunctoꝝ illi qui tales ſeptimas & aniuerſaria fieri fecerint expendere poſſint in cera medietatẽ eius quod ſupra taxatum eſt & nõ ultra pœna & banno uigintiquinꝗ librarum rauẽñ. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice de facto ut ſupra auferenda.

Q đ nulla mulier debeat extra domũ & ad eccleſiã ire poſt mortuũ. ru. 87.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla mulier cuiuſcũꝗ cõdictionis exiſtat debeat exire domum lugens uel ſequi cadauer per plateas: nec ire poſt cadauer ad eccleſiã quãdo portatẽ ad ſepelliendũ pœna & bãno centũ ſol. ꝶ. Liceat tamen exclamare & cõdolere competenter ſiue moderate in domo: & cuilibet de prædictis cõpetat accuſatio bãni.

Quod nullus audeat rumpere fugam molendinoꝝ. rub. 88.

STatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſũmat fugã molendinoꝝ cõis rũpere uel rumpi facere/ & ꝙ nullus cauſa extrahendi aquã aliquã claucã ſiue aliquod aliud edificiũ pro aqua trahẽda/ facere tenere uel cõſtruere debeat: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni .xxv. lib. ꝶ. & ꝙ Poteſtas teneaẽ facere citari oẽs panterales corã eo: & eos oẽs panterales iurari facere ꝙ p̃dictũ ſtatutũ obſeruabũt ſub pœna p̃dicta & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & ꝙ nullus habẽs poſſeſſionẽ iuxta fugã molẽdinoꝝ audeat uel p̃ſũmat appropinquare uallatui cõmunis cũ foſſato uel alio laborerio ꝙ aqua uallati exeat uel tranſeat grippã ſub pœna centũ ſol. ꝶ. & ſuis expẽſis reaptet.

Quod nullus fodiat ad ſpondas foſſatoꝝ. rub. 89.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus fodiat uel cauet a ſpõdis foſſatoꝝ cõis uel uiaꝝ publicatũ cõis uel intra muros ciuitatis Piſauri: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni .xx. ſol. ꝶ. & pro quolibet & q̃libet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio & hẽat medietatẽ bãni.

Quod omnes poſſidentes iuxta foſſata paduli teneant̃ remolire. rub. 90.

ITem ꝙ omnes poſſidentes iuxta foſſata per quæ aqua pluuialis ueniens de ciuitate uel eius burgis labitur in padule teneantur & debeant ipſa foſſata ſcargare / & ſcargata tenere: ita ꝙ ſemper ſint amplitudine quinq; pedum & quicunq; habuerit domum in qua habeat claucam factam ſupra dictis foſſatis ſcargatam tenere debeat ita ꝙ nõ præſtet impedimentũ aquæ currenti per dicta foſſata. Et idẽ intelligat̃ in poſſidentibus iuxta foſſatum factũ iuxta forũ paduli per directum ab hoſpitale olim dñi Ioánis ſancti Iacobi uſq; ad hoſpitale domini Zonghi quod eſt prope dictũ ſaquatorium molendinoꝶ ſancti Caxiani. Ita ꝙ aqua per ipſa foſſata ſolita currere & fluere poſſit libere: & ſi aliqua perſona poſſideret iuxta dicta foſſata quæ non eſſet ſubiecta iuriſdictioni cõmunis Piſauri: tunc eius laborator compellatur ad prædicta ſeruanda: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni uice qualibet quadraginta ſoldos raueñ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna extrahentiũ cannã uincũ & carbonem. rub. 91.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus audeat uel præſummat cannas uincum / & carbonẽ de ciuitate uel comitatu Piſauri extrahere portare uel extrahi facere per mare uel per terrã pœna & bãno centũ ſol.ꝶ. pro quolibet & qualibet uice & perditionis uinci cãnarum & carbonis: & de p̃dictis cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

De pãno nõ portando extra comitatũ ad ingualchandũ. rub. 92.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu Piſauri audeat uel præſummat portare uel portari facere pannum ad gualcandum extra ciuitatem uel diſtrictum Piſauri quando gualcherie eſſent ad ingualcandũ in ciuitate uel diſtrictu Piſauri & qui contrafecerit ſoluat nomine banni centum ſoldos raueñ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De pœna extrahentium blaua ſine licentia: & quod ſoluere debeat licentia obtenta: & de premio deprendentium euntes contra deuetum in p̃dictis & de aliis uictuariis comprehenſis nõ extrahendis. rub. 93.

STatuerunt ꝙ nullus cuiuſcunq; condictionis & ſtatus exiſtat de cætero poſſit uel ualeat ſub pœna centũ ſol.ꝶ. pro quolibet quarto / & amiſſionis bladi & animalis ſuper quo portaret dictũ bladum uel farinã de dicta ciuitate Piſauri uel eius territorio quomodolibet per ſe uel aliũ extrahere uel extrahi facere granũ uel farinã / uel alterius generis bladi ſine expreſſa licentia tracta uel mãdato Illuſtriſ. Dñi qua ab ipſo obtenta & habita nihilominus talis gratiam impetrans ſoluere teneatur & debeat pro qualibet ſalma: quã extraſerit nouẽ bononenos & tres denarios raueñ. cõmuni Piſauri nõ obſtãte ꝙ in ea gratia uel licẽtia dicat̃ uel diceretur ꝙ libere ſine aliqua ſolutione extrahere poſſit niſi in p̃fata gratia licentia uel mandato expreſſe dicat̃ & adiecta fuerit clauſula non obſtante p̃ſente ſtatũto: & ꝙ gratia tracta uel licentia expirare intelligat̃ & caſſa & irrita ſit & cenſeat̃ ſi uigore p̃dicte gratiæ nõ extraxerit granũ bladũ uel farinã infra quatuor mẽſes a die date gratiæ uel licẽtie. Et ꝙ ſalma grani uel farinæ uel alterius bladi qd̃ cũ licentia & modis ſupra extraheret̃ intelligat̃ ad pondus quadringentarũ quadraginta libraꝝ & nõ ultra. & ſi maioris fuerit ſoluat̃ cõmuni pro rata de illo plu

ti quod fuerit ad ratioñe nouẽ ſoldo℞ & triũ deñ.℞.ut ſupra expreſſum eſt. Hoc ad/dito ꝙ ſi & in quantũ ꝑfatus Illuſtriſ. Dñs faceret gratiã uel licentiã liberã concederet alicui extrahendi granũ uel farinã uel aliquod genus bladi ut ſupra præmittit̃ uſq; ad quantitatẽ & ſummã quinq; ſalma℞ & nõ ultra ille talis licentiã uel gratiã liberã ha/bens poſſit & ualeat uſq; ad dictã quantitatẽ quinq; ſalma℞ extrahere ſine aliqua ſolu/tione datii uel gabellæ nõ obſtante ꝙ in tali gratia uel licentia adiecta fuerit clauſula ut ſupra ſit mentio. Et capitanei comitatus & alii officiales ſuper deueto teneant̃ dili/genter & ſollicite perquirere de cõtrafacientibus in ꝑdictis. Et Vicario gabellæ repor/tare: qui ut diligentiores in prædictis exiſtant ſi aliquẽ in ꝑdictis cõtrafacere deprehen/derint habeant quartã partem dicte pœnæ. Et ꝙ nullus poſſit uel debeat portare/uel extrahi uel portari facere pullos uiuos columbos/anates nec etiã mortuos ultra duo pa/ria nec oua/uelcaſeũ per ſe uel alios & ſiquis cõtrafecerit cõdẽnet̃ pro quolibet & quã/libet uice in decẽ libris raueñ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Exceptis nauibus quæ a portu & riua Piſauri recederẽt. Quibus vicarius gabellę poſſit dare licentiã extrahendi duos quartos fabæ pro qualibet naue magna & portãdi panẽ ad ſufficientiã marinariorum pro uiagio: quod facturi eſſent: & exceptis euntibus ad macinandum extra comitatũ Piſauri tẽpore neceſſitatis qui ire impune poſſunt: dũmo/do cum licentia ſeu bulla Vicarii gabellarum uadant uel capitaneorum comitatus iux/ta morem conſuetum.

De blado reducendo ad fortilitia: & de pœna nõ aſſignantiũ. rub. 94.

Item ſtatuerunt ꝙ omnes habitantes in ciuitate & comitatu Piſauri uel in ipſo co/mitatu bladum recolligentes ſingulis annis a tẽpore recollectionum cuiuſcũq; bla/di uſq; & per totum menſem ſeptembris debeãt reduxiſſe & reduci feciſſe omnia quæ/cunq; blada: quæ recollegerint ad ciuitatem & caſtra: nihil de ipſis bladis extra ciui/tatem & caſtra dimittendo. Et ſiquis contrafecerit puniatur pro qualibet ſalma in ui/ginti ſoldis raueñ. Et nihilominus perdat bladum: in qua pœna incurrat ipſo facto niſi licentiã habuerit a domino ea extra fortilicia retinendi: quã quolibet anno habere de/beant a domino alias cadant in ſupradictam pœnam & ſi dicta blada nõ repoſuerint & reduxerint ad fortilicia ut ſupra. Et colligentes ſiue habentes dicta blada in condu/ctione ipſorum uel ante debeant pœna & banno prædictis dicere ueritatem de quanti/tate qualitate & ſpecie bladi officialibus qui pro tempore fuerint ad ſcribendum depu/tatis. Addiciẽtes ꝙ cuilibet licitũ ſit tẽpore recollectionis reſeruare & retinere ſibi ex/tra ciuitatem & fortilicia ciuitatis Piſauri in uilla uel domo: in qua habitaret tantum granum quod ſibi & ſuæ familiæ ſufficiat per uictũ duo℞ menſium alio tunc periculo nõ iminente gentium armigerarum uel guerræ: dũmodo tale granum ſic retinendum aſſignauerit officialibus deputatis ſuper recollectum grani dicti anni.

De cuſtodibus eligendis in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri ne uictua/lia extrahant̃: & ꝙ nullus extrahat poma/ligna uinum. rub. 95.

Item ſtatuerunt ꝙ in quocunq; caſtro & uilla diſtrictus & comitatus Piſauri exi/ſtente iuxta confines diſtrictus Piſauri eligi debeant ſex homines qui iurent bonã fide ſine fraude die noctuq; cuſtodire ne uictualia extra comitatum & diſtrictũ Piſauri

aliqua extrahantur ſine licentia Poteſtatis. Et teneantur accuſare denunciare omnes cō trafacientes & habeāt medietatē bāni de eoꝝ denunciationibus. Item ꝙ nemo debeat extrahere extra ciuitatē & diſtrictū Piſauri nec portare alio ad uendendum poma/ ligna/ & uinū & qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni.xl.ſol.ꝶ. Nec aliquis debeat ire ad macinandū extra diſtrictū Piſauri donec molendina cōmunis macinare poſſunt: ſub pœna ꝑdicta: & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē banni.

Quod uxores molendinariorum nō faciant panem ad uendendum: & de pane uendulis: & camangiatolis. rub. 6.

STatuerunt etiā ꝙ aliqua uxor molendinarii per ſe uel aliquā aliā perſonā nō faciat panē uenalē: & quæ cōtrafecerit ſoluat noīe bāni.xx.ſol.ꝶ. pro qualibet uice Et quælibet paneuendula debeat habere & tenere tobaleā albā ſuper panē & baculum in manibus & impune poſſit percutere tangentē panem eū manu & quæ cōtrafecerit ſoluat noīe bāni quinq; ſol.ꝶ. & nulla panuēdula debeat filare douanare nec torquere ſtando in platea ad uendendū panē: & quæ cōtrafecerit ſoluat noīe bāni quinq; ſol.ꝶ. Et ꝙ nulla panuendula tricola uel camāgiarola audeat uocare aliquam perſonam euntem ad caniſtra alterius ut uadat emptura ad ſuū aliquid: & quæ contrafecerit ſoluat nomine banni quinq; ſoldos rauē̄. & idem intelligatur in omnibus aliis artificibus. Et ꝙ omnes panuendule debeant facere panem ad pondus ſibi taxatum uel taxādum per extraordinariū Poteſtatis: & qui debeat uidere quid ualeat cōmuni foro ſiue mercato Piſauri granū. Et ſecundū cōmune preciū dicti grani debeat imponere pōdus dicto panis hoc eſt ad quod pondus debeant facere dicte panuendule dictū panē taxādo dictū pondus dicti panis iuxta taxationē deſcriptam in fine ſtatutorum. Et ſiqua panuendula reperta fuerit panē feciſſe minus penſa debita ſiue ſtatuta ſoluat nomine bāni pro qualibet uice quinq; ſoldos rauē̄. & amittat panē qui repertus fuerit minus penſa debita: & teneatur bis extraordinarius in edomoda uidere/ & ponderare panem. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem bāni. Excepto quod bracciadellos biſcottos & panem boſettum facere poſſint ſine penſa libere.

De eo qui furtum fecerit in molendinis. rub. 97.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; aliquid in molendinis ciuitatis & comitatus Piſauri furatus fuerit perdat auriculam: quam redimere poſſit decem libris rauē̄. & inſuper emendet furtum in quadruplum.

Quod molendinarii preciū aliquod nō recipiāt pro macinatura. rub. 98.

STatutum eſt etiā ꝙ molendinarii molendinoꝝ ciuitatis & comitatus Piſauri non recipiant aliquod preciū pro macinatura ab aliqua perſona excepta moltura ordinata per formā ſtatuti: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni quadraginta ſol.ꝶ. pro quolibet & uice qualibet & cuilibet cōpetat accuſatio/ & habeat medietatē bāni. Et ꝙ Poteſtas quolibet anno teneať in kal̄is Ianuarii citari facere oēs molendinarios ciuitatis & comitatus Piſauri corā eo & eos & quēlibet eoꝝ iurari facere ꝙ nullū ꝑciū ſeu donū aliquod recipient ab aliquo pro macinando bladum. Et ſiquis iurare cōtempſerit uel negligens fuerit in iurando condēnetur uice qualibet in quadraginta ſol.ꝶ. Et ſi contigerit molendinarios mutari in molendinis aliqua cauſa: tunc molēdinarii de nouo ſeruientes iurare teneantur ut ſupra/ ſub pœna prædicta.

Quod

Quod nullus accipiat de lapidibus pōtis foleç uel de alio edificio. rú. 99.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel pſūmat aliquē lapidē de lapidibus pontis foleç uel de muris cōis uel aliquid de aliquo edificio cōis Piſauri accipere uel accipi facere. Et qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni decē lib. ꝑ. & ablata reſtituat. Et cuilibet cōpetat accuſatio/ & habeat medietatē bāni & dānū intereſſe cōis reſarciat.

De pœna portantiū de præta focarie uel lapides coctas. rub. 100.

STatutum eſt etiā ꝙ nullus undecūqꝫ & cuiuſcūqꝫ cōditionis exiſtat audeat uel pſūmat extrahere uel portare extra comitatū Piſauri de pta focarie/uel carigliani pœna & bāno quinquaginta lib. ꝑ. pro quolibet cōtrafaciente & qualibet uice/nec ēt quadrellos de terra cocta pœna.xxv.lib. ꝑ. ſine expſſa licētia Illuſ. Dñi uel ſui locūtenētis.

Quod nullus ſocius debeat uel audeat tenere boues de nocte extra ciuitatem ſine licentia. rub. 101.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus ſocius de ciuitate & comitatu Piſauri tenere debeat de nocte extra ciuitatē & burgos nec extra caſtros & uillas boues & aſinos & aialia ſine expreſſa licētia dñi cuius ſunt/ & ſi tenuerit/ & dicta aialia uel aliqđ eoꝶ amiſerit bona uel mala cuſtodia teneaᷣ ſocius ipſos boues & alia aialia oi exceptiōe remota dño emēdare.

De pœna ſocii defraudātis opera bouū quos tenet ad ſocidā. rub. 102.

STatuerunt ēt ꝙ ſi aliquis ſocius defraudauerit dño a quo habuerit boues iure ſocide de operibus bouū credatᷣ ſacramēto dñi de fraude ipſaꝶ operū cū probatione unius teſtis taſſatione prius a Iudice moderate facta: & ille qui repertus fuerit dño ſuo ſic defraudaſſe teneaᷣ ipſi dño tales operas defraudaras emendare: & nihilominus cōdēnetᷣ cōmuni in.xl.ſol. ꝑ. Et ꝙ nullus audeat accipere boues ab aliquo bubulco ad laborandū uel ad carrizandū aliquid ſine uolūtate dñoꝶ quoꝶ fuerint boues & qui cōtrafecerit ſoluat cōmuni decē ſol. ꝑ. Et ꝙ oia iuga bouū ciuitatis & comitatus Piſauri ſint & eſſe debeāt ferrata. Et ſiquis bubulcus laborauerit cū iugo nō ferrato ſoluat pro bāno uice qualibet quinqꝫ ſol. ꝑ. Et quilibet laborator qui iuuauerit aliquē portare ſecū tot roccia teneaᷣ qđ eidē debeāt ſufficere tota die qua debeat laborare. Et qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni decē ſol. ꝑ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem bāni. Et ꝙ Poteſtas teneaᷣ oēs bubulcos ciuitatis & burgoꝶ Piſauri corā eo quolibet anno citari facere: & ab eis & quolibet ipſoꝶ ſacramentū recipere ꝙ dānum alicui nō dabunt cū bobus uel ſine bobus de die uel de nocte: & qui cōtrafecerit & tale ſacramentum præſtare recuſauerit cōmuni condēnetur in uiginti ſol. ꝑ.

De pœna uendentis aialia quæ habet ad ſocidā uel ad cuſtodiā. rub. 103.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſummat uel audeat uendere uel donare obligare uel alienare aliquas beſtias: quas acceperit ab aliquo ad guardiam uel ad ſocitā uel permutare ullo modo ſine licentia dñi locantis: nec aliquis a conducentibus dicto modo emere/uel accipere aliquam beſtiam ſine licentia domini cuius ſunt. Et qui contrafecerit ſoluat nomine bāni tam dans ꝙ accipiens decem libras raueñ. uice qualibet & plus arbitrio Poteſtatis & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatē banni: & ſi nō habuerit unde ſoluat arbitrio Poteſtatis pœna perſonali puniatur.

De bubulcis & carretariis debentibus ire ante currum. rub. 104.

STatuerunt etiā ꝙ bubulci currium & carrettaꝶ per ciuitatē & eius burgia in futurū ire pedes debeant ante boues/ & equū/uel iumentū/uel aſinos cū trahiᷣ car

retta: & nõ aliter ire debeãt: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni uice ꝗlibet quinq; ſol. ꝝ. & dãnũ ſemꝑ emẽdet & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & ipſas carrettas uel currus ĩ uiis publicis pœna ꝓdcã nõ dimittãt ſine remedio pacis & cõpẽſatiõis.

De pœna ſubleuantium faſces. rub. 105.

ITem ſtatuerunt ꝙ a tẽpore quo faſces pro gãbaris callanẽ in mari uſq; ad paſca reſurrectionis dñi nullus audeat faſces alicuius leuare ſine licentia illius cuius ſunt: & qui cõtrafecerit ſoluat pro quolibet & qualibet uice decem ſol. ꝝ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod cœnam dare laboratoribus nemo audeat. rub. 106.

STatutum eſt etiã ꝙ nemo debeat in ciuitate & comitatu Piſauri dare alicui laboratori cœnã de ſero, duo tamen panes in ſero licite dari poſſint & bibere in ſero laboratori: & qui cõtrafecerit tam dans q̃ recipiens aliquid ultra ſupradicta ſoluat nomine bãni quinq; ſol. ꝝ. pro quolibet. Et hinc excipiuntur laboratores qui gratis iuuãt alios quibus dare poſſint patroni pro libito & uoluntatis.

De barcha alicuius nõ diſſoluenda. rub. 107.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla perſona propria auctoritate audeat uel præſũmat barchã alicuius ad palum ligatam in fuga molẽdinoꝝ in portu Piſauri uel in mari uel in quocunq; alio loco ligatam diſſoluere nec ducere uel amouere abſq; licẽtia cuius fuerit Et qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol. rauẽ. & dãnum emendet: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De tegetibus/ & paleariis nõ faciendis. rub. 108.

STatuerunt etiã ꝙ nullus audeat de cætero facere nec factam tenere aliquã tegetem ſtipula uel aliquod paleare paleis uel feno iuxta murum ciuitatis & ĩfra uias quæ uadunt ſiue pergunt a porta gattoli per dirrectũ uſq; ad fugam molendinoꝝ cõmunis uſq; ad cantonem ſancte Clare/ niſi de licentia domini Poteſtatis pœna uiginti ſoldoꝝ rauẽ. & facta moueant.

De pœna tenentium ſtramen in ciuitate. rub. 109.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſũmat tenere ſtramen in domo aliqua uel iuxta aliquã domũ in ciuitate Piſauri ſine licẽtia Poteſtatis niſi pro una nocte tãtum: & qui contrafecerit puniatur in uiginti ſol. ꝝ. pro qualibet uice: & ſtramen amoueat & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod nullus teneat canẽ mordacẽ uel aliũ canẽ ſine uncino. rub. 110.

STatuerunt etiã ꝙ nemo de ciuitate audeat uel debeat tenere canẽ mordacẽ qui ſit ſolitus mordere hoibus & perſonis. Et quicunq; talẽ canẽ habuerit & tenuerit debeat tenere dictũ canẽ ligatũ de die & nocte. Ita ꝙ aliquẽ non poſſit mordere poſtq̃ fuerit ſibi ab aliquo denunciatũ ꝙ talis canis mordeat & ſi eum ligatum nõ tenuerit uel eum nõ mactauerit & morſu ipſius canis aliqua ꝑſona moreretur: tunc ille cuius canis fuerit ſoluat cõmuni noie bãni centũ lib. ꝝ. Et ſi ex tali morſu aliqua perſona mẽbrum amiſerit ille cuius canis fuerit in quinquaginta lib. ꝝ. cõmuni condẽnetur. Si uero ex dicto morſu aliquis nõ moreretur: nec membrum amiſerit teneatur dominus cuius canis fuerit canis ſemper quomodo momorderit alicui medico ſoluere pro medicatura morſus quomodocũq; momorderit: & nihilominus duos ſoldos pro quolibet die quo laborare non poterit recipiens morſum & donec liberabitur dare & ſoluere te-

neatur

neatur dn̄s canis. Et ꝙ liceat unicuiqꝫ interficere canem aduerſus uenientē ad mordendum: & ꝙ oēs porcarii ciuitatis & comitatus Piſauri teneanť in kal'is augusti uſqꝫ ad feſtū oīum ſanctoꝝ eoꝝ canes tenere ligatos in die: adeo ꝙ in uineis dānum dare non poſſint. Et teneanť ligare eoꝝ canibus unū uncinū ad collū pro quolibet tēpore ꝓdicto de die & de nocte: pœna & banno. xx. ſol. ℞. pro quolibet cane & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni & ſtetur ſacramento accuſatoris:

Vbi feces cōburi debeant: & de pœna cōtrafacientium. rub. 111.

ITem ſtatuerūt ꝙ nullus audeat uel præſūmat feces in ciuitate Piſauri colligere & retinere: ſed poſtꝗ in ciuitate burgis uel comitatu Piſauri recollegerint eas teneanť tenere in locis remotis extra ciuitatē: ita ꝙ fetor nō reddatur: & idem intelligatur in guato & aliis rebus fetorē reddentibus uel facientibus. Et cōtrafaciens ſoluat cōmuni Piſauri nomine bāni centum ſol. ℞. pro qualibet uice: & ꝙ deinceps nō comburantur nec comburi poſſint per aliquem iuxta ſtratas publicas ſiue habitationes aliquas prope ciuitatem. Et qui contrafecerit ſoluat nomine banni quadraginta ſol. ℞. & feces remouere teneantur uel ſequenti die uel poſtꝗ ſibi denunciatum fuerit.

De foueis a blado reaptandis & de pœna cōtrafacientiū. rub. 112.

STatuerunt etiā ꝙ quicūqꝫ habet foueā uel foueas in ciuitate uel eius burgia: quæ ſiut ſcoperte uel ſfondare uel alamaticie teneantur eam/uel eas reaptare uel recoperire uel reimplere infra tertiā diē /a/ die ſcoperitionis uel alamaticie: & qui cōtrafecerit ſoluat cōi noie banni. xx. ſol. ℞. & foueas aptare teneať. Et ſi nō reperitentur illi uel ille cuius eſſet fouea: homines de conuicinia teneantur eas uel eam reaptare recoperire uel reimplere. Et quicūqꝫ habet foueas ad retinendū bladū quocūqꝫ tēpore quo ipſas ſcoperire uoluerit propter blada reponenda uel extrahenda pro taſo ſemper copertas tenere debeat cū una grate lignaminis ad hoc: ut pueri uel homines uel animalia nō cadant in eis nec alii leſionē recipiant: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni quinqꝫ ſol. ℞. & idem intelligatur in caſtris uel uillis comitatus & diſtrictus Piſauri: & habentes ſic foueas teneantur emendare dānum omnibus aliquod dānum recipientibus pro dictis foueis diſcopertis: & hoc habeat locum in præſentibus & futuris.

Vbi & in quo loco foue a grano fieri debeant. rub. 113.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus foueam uel foueas aliquas faciat per ſtratas publicas ciuitatis Piſauri ad retinendum blada. Excepto ꝙ fouee fieri poſſint in triuio porte pontis /a/ dicta porta recto tramite per uiā & burgū uſqꝫ ad molēdinū ſancti Caxiani incluſiue & /a/ dicta porta pontis per uiā quæ uadit uerſus triuiū porte colline uſqꝫ ad dictū triuiū incluſiue: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni quadraginta ſol. ℞. & foueam deſtruat. Foueæ tamē quæ ad præſens ſunt in uiis publicis licite retineri poſſint: & ſi aliqua fouea facta eſt uel in futurū fieret ille cuius eſt uel erit eam uel eas debeat retinere ſic aptas ꝙ facere nō poſſint leſionem alicui: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol. rauen̄. & damnum emendet.

De ſtabulis & aliis in ſtatuto comprehenſis nō tenendis iuxta plateas nec banchum/nec ingombramentum aliquod. rub. 114.

STatuerunt etiā ꝙ nulla perſona habitans circū circa plateam magnā cōmunis Piſauri uel per alias plateas publicas poſſit uel debeat tenere in dicta platea ſiue alia loca prædicta porcos/pullos/anſeres/anatas/ligna banchos nec uelum nec aliquod aliud

ingombramentum facere ipſis in locis cũ aliqua re: nec etiã aliquã aliam brutturã / ſeu
imunditiam prohicere in eis. Et quicunqꝫ uult tenere uelum ante ſtationẽ teneat dictũ
uelum rectum uerſus cœlum: & ꝙ nõ protendat uerſus plateas prædictas: & ꝙ dictum
uelum diſtet a bancha ultra per duos pedes ultra bancham & nõ plus. Et qui contrafe
cerit in prædictis ſoluat pro una quaqꝫ re & pro qualibet uice quadraginta ſol. rauẽn.
Et hoc tam de pullis q̄ de aliis in ſtatuto contentis: & ꝙ nemini liceat in banchis ali
quid tenere in diebus dominicalibus & feſtiuis: nec ſtabulã tenere in aliqua domo per
manente circũ circa plateam cõmunis. Et ꝙ nullam rem fetidam cuiuſcũqꝫ conditionis
exiſtat tenere debeat in ſtatione uel iuxta ſtationes infra confines plateę in ſtatuto ter
minatos pœna & bãno quadraginta ſol. rauẽn. pro quolibet cõtrafaciente: & cuilibet
competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De equis porcis & aſinis nõ tenẽdis ſtratis publicis. rub. 115.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſũmat tenere equos/aſinos/porcos uel alia
animalia in ciuitate & burgis Piſauri in ſtratis publicis ad comedendũ: & qui cõ
trafecerit ſoluat nomine banni quinqꝫ ſoldos denariorum rauẽn. pro qualibet uice.

Quod nullus ludat ad petram in uiis publicis. rub. 116.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus in uiis publicis uel uicinalibus & triuiis ſeu unde pu
blice itur præſũmat ludere ad petrellã: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni cõ
muni uiginti ſol. R:. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatẽ banni: & idem
intelligatur de palo ferreo uel ligneo & lapide groſſo & pallottis.

De pannis nõ abluendis iuxta puteos. rub. 117.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus abluat pannos uel aliquã aliam brutturã faciat iuxta pu
teos: neqꝫ abluat/neqꝫ curamen aptet: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni ui
ginti ſol. nec in ipſis puteis aliquid prohicere/ſub pœna prædicta audeat.

De beſtiis nõ tenendis ad uendendum in platea. rub. 118.

STatuerunt etiã ꝙ nullus debeat tenere in platea magna communis Piſauri aliqua
animalia groſſa ad uendendum: ſed eas teneat in foro padulis porte curine/ſeu pla
tela piſcarię. Et qui contrafecerit ſoluat cõmuni Piſauri uiginti ſol. rauẽn. & cuilibet
competat accuſatio.

De lino nõ tenẽdo nec macerãdo uel macellãdo in uiis publicis. rub. 119.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat mittere linum ad macerandum in foſſatis cõmu
nis Piſauri / & in fuga molendinorum : nec in tota genica uel padule : nec in aliis
foſſatis habentibus exitum in uiis publicis: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni ui
ginti ſol. rauẽn. & linum amittat: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem
banni. Et nullus præſũmat infra ciuitatem & ante portas ciuitatis gramolare ſiue in
cigliare linum : nec linum in ciuitate conducere ſeu tenere antequam fuerit gramola
tum nec gramolare nec incigliare linum in ſtratis & uiis publicis ciuitatis Piſauri:
& qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol. rauẽn. & cuilibet competat accu
ſatio & habeat medietatem banni. Liceat tamen cuilibet piſaurenſi linum gramolare
incigliare uel incigliari facere in ſuis ortis poſitis extra ciuitatem Piſauri. Et ꝙ ne
mini liceat linum gramolare uel incigliare nec etiam blada battere uel auentare in uiis
publicis uel uicinalibus nec iuxta puteos ciuitatis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat

nomine bãni.xxv. ſol.ꝑ. & cuilibet competat accuſatio: & habeat medietatem banni: & ſtetur ſacramẽto accuſatoris. Et quilibet qui cœperit linũ amollũ per plenariam ſeu pro aliqua plenaria adinuenerit in ſolea uel in portu uel in mari teneatur ipſum linum ponere in littore maris & inde nõ auferre q̃ diu dictũ linũ uiſum fuerit. Et ſi apparuerit aliquis cuius linũ fuerit teneaẽ reddere: dũmodo ille qui linum cœperit habeat pro ſuo labore tertiã partẽ lini. Et ſiquis acceperit uel portauerit ſine licẽtia illius cuius eſt: ſoluat cõmuni pro bãno quadraginta ſol.ꝑ. & linũ reſtituat: & cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatem banni & ſtetur ſacramento accuſatoris.

De lapidibus & brutturis nõ mittendis in eccleſiis. rub. 120.

STatuerunt ẽt ꝙ nullus homo a.xiiii. annis ſupra ꝓiciat lapides uel aliquid aliud ſtudioſe in eccleſia maiori: & in aliis eccleſiis ciuitatis & burgorum Piſauri. Et ꝙ nullus audeat uel præſummat de cætero infra muros eccleſiæ maioris: & aliarum eccleſiarum ciuitatis Piſauri & burgorũ facere aliquã iniuriã in mingendo uel egerendo ciueratã uel alias imunditias uel brutturas ibi prohicere in locis prædictis uel ad alios ludos etiã permiſſos ludere: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni quinq; ſol.ꝑ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et credatur ſacramento accuſatoris. Et ꝙ nemini liceat in triuiis epiſcopatus nec in aliis triuiis eccleſiaꝝ dictæ ciuitatis ponere uel mittere colũnas uel alia edificia cauſa edificandi: nec letamen nec alia ingombramenta ponere debeat ſub pœna uiginti ſol.ꝑ. & poſita debeat elleuare: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et idem intelligatur in eccleſiis & cimiteriis eccleſiarum ciuitatis/ & comitatus Piſauri.

Q꜄ nulla domus ꝓ maleficio de cętero debeat deſtrui uel demoliri. ru. 121.

ITem ſtatuerunt ꝙ deinceps nulla domus ciuitatis & burgorum Piſauri ſeu eius comitatus pro aliquo maleficio deſtruatur: ſed ſi maleficium fuerit tale ꝓpter quod bona publicentur uel ꝙ eſſet opus ꝙ procederetur ad uenditionẽ de bonis condẽnati maleficium cõmittentis uendãtur ad defenſionẽ cõmunis. Et hoc inuiolabiliter obſeruetur. Et idem intelligatur ꝙ nulla domus deſtruatur occaſione alicuius collecte uel cõdẽnationis uel exactionis alicuius oneris: & ſi opus fuerit cõmuni publicetur: & pro cõmune uendatur. Et ꝙ ſi Poteſtas uel aliquis eius officialis cõtra hoc ſtatutum fecerit ſit ipſo iure/a/ iuriſdictione ſibi data priuatus & eorum ſallarium perdant.

De bonis confiſcatis nõ deſtruendis. rub. 122.

STatutum eſt etiã ꝙ de cætero bona quorũcunq; condẽnatorum uigore cuiuſcunq; maleficii nõ deſtruantur uel deuaſtentur: ſed ipſa bona integra & illeſa cõmuni Piſauri reſeruentur: ſaluo tñ quod in.xiiii.ſtatuto huius tertii libri diſpoſitum eſt.

De pœna occupantis bona cõmunis Piſauri. rub. 123.

ITem ſtatuerunt ꝙ de cætero nulla perſona audeat uel præſũmat occupare ingredi tenere uel detinere bona cõmunis Piſauri uel quæ per ipſum cõmune/ ſiue per officiales eiuſdem eſſet uel erunt impoſterum publicata abſq; conſenſu & licentia Illuſ. Domini ſiue eius officialium pœna & banno uigintiquinq; libraꝝ raueñ. cuilibet contrafacienti. Et nihilominus occupans/ ingrediens/ tenens/ uel detinens per officiales illa uel illas remediis opportunis compellatur libere relaſſare: ſub pœna prædicta quotiens in aliquo prædictorum fuerit contrafactum.

& ſtetur ſacro accuſatoris cũ uno teſte: & oẽs uolẽtes de cætero uinũ uẽdere ad minu tũ debeãt hr̃e & tenere quartã mediã quartã/terzarolã/ſogliettã & oẽs alias menſuras: cũ quibus uoluerit uinũ uendere bullatas de bulla datiarii bullæ. Et qui repertus fuerit tales mẽſuras ſine bulla tenere ſoluat cõi pro bãno uice qualibet & qualibet mẽſura nõ bullata ſol. quinq; ℞. cuius medietas ſit cõis & alia medietas datiarii bullæ. Et miles Poteſtatis teneatur uinculo ſacramenti ſcrutari bis in ebdomoda ſi dicti tabernarii dictas menſuras ſic bullatas habẽt & tenẽt: & quos inuenerit habere & tenere mẽſuras nõ bullatas punire & cõdẽnare debeat in quinq; ſol. ℞. ut ſupra: & cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatẽ bãni ſi cũ uno teſte probauerit. Et ꝙ nullus tabernarius de cætero debeat uendere uinũ ad ciatos: ſed ad menſuras ordinatas niſi a/bibentibus fuerit poſtulatum: & qui contrafecerit ſoluat quinq; ſol. ℞. uice qualibet.

Quod nullus præſummat dare uaſa fetida & de pœna carrigiãtis in uaſo fetido uel uitioſo. rub. 129.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſũmat dare uaſa ad carrizandũ ſeu admittendum uinum atq; carrizare uinũ ſuũ uel alienũ: quæ ſint infecta muffa uel mucore uel talia uaſa ad naulũ locare: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni. xl. ſol. ℞. & dãnum emendet: & idem intelligatur in quolibet uaſe locato ad uinũ tenendũ/uel cõmodato.

Quod nullus ſeruiens ſeu famulus uendat aliquid ſuper ſalmã. rub. 130.

STatuerũt ẽt ꝙ nullus famulus ſeruiẽs alicui audeat uel ꝓſũmat uẽdere ſupra ſalmas ut poſſit alicui quoquomodo dare uel donare ſine expreſſa licẽtia dñi: & qui cõtra fecerit tã uẽdẽs q̃ emẽs uel in donũ recipiẽs ſoluat noie bãni uice qualibet ſol. v. ℞.

Quod nullus recipiat aliquid ab aliquo famulo uel famula. rub. 131.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſũmat recipere quouis titulo aliquid ab aliquo famulo uel famula alicuius de bonis domini ſine licẽtia dominoꝝ: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni uiginti ſol. ℞. & rẽ acceptã in quadruplum dño reſtituat: cui accepta fuerit & famulus & famula ſoluat nomine banni decem ſol. ℞. & plus arbitrio poteſtatis.

De ſeruiẽtibus & famulis retinẽtibus extra domũ maſſaritias dñi. rub. 132.

STatuerunt ẽt ꝙ nullus ſeruiens teneat ſuam maſſaritiã extra domum dñi ſui abſq; licentia dñi ſui/cũ quo morabitur: & ſiquas res poſuerit ſoluat cõmuni noie bãni uiginti ſol. ℞. & liceat dominis capere ſuos ſeruientes fugitiuos ubicunq; eos inuenerit durante pacto & eos reducere ad eorum ſeruitium ſine pœna.

Quod nullus ꝓſũmat corrũpere uel deuiare famulũ uel famulã. rub. 133.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis corrũperit uel deuiauerit ſeruientẽ uel ſeruitricẽ alicuius palã uel clam ſoluat noie bãni uice qualibet. xx. ſol. ℞. & ſiquas res acceperit dño reſtituat: & quilibet ſit accuſator & habeat medietatẽ bãni. Et ſi dñs ꝓdictus defecerit in ꝓbatione ſtet̃ ſacro ſeruiẽtis corrupti uel deuiati: & nullus recipiat pactuatũ ſeruientẽ uel ſeruitricẽ alterius licet de pacto nõ appareat in ſuũ ſeruiẽtẽ niſi ſteterit per mẽſem deſinere ſeruire tali primo domino: & nihilominus ad ſeruiẽdum primo domino reducatur uſq; quo pactum conuentum cõpleuerit: & qui contrafecerit tam retinẽdo talem ſeruientem q̃ ſeruiens contrafaciens condẽnetur in quadraginta ſol. ℞.

De foro die ſabbati faciendo. rub. 134.

STatutum eſt etiã ꝙ quolibet die ſabbati fiat & fieri debeat generale forum in ciuitate Piſauri in platea magna dictæ ciuitatis per ciues diſtrictuales & per comita

tinos dicte ciuitatis & quoſcunq; alios forenſes accedere uolentes ad dictum forum. In quibus diebus ſabbati liceat omnibus uolentibus mercari uel cōducere aliquid pro uendendo ſiue emendo uel permutando uel aliter transferendo in dicta ciuitate Piſauri conducere merchari & traſſicari pro libito uoluntatis.

Quod caſtellani habitent eo℞ caſtra: & de pœna cōtrafacientium: & ꝙ nullus poſſit habere domum de ſtipula in caſtris. rub. 135.

ITem ſtatuerunt ꝙ oēs homines: qui ſunt caſtellani alicuius caſtri comitatus Piſauri cōtinue habitēt in dictis caſtris cū tota ſua familia: nullus uero in uillis audeat habitare ſine licentia Poteſtatis & ſue curie. Excepto ꝙ̄ tēpore pacis quo tēpore homines caſtro℞ ſine licentia poſſint habitare in uillis: dūmodo caſtrū die noctuq; ſemper bene cuſtoditum remaneat. Et hoc poſſint niſi ex aliqua cauſa eſſet eis præceptū ꝙ ſe reducerēt ad caſtra: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni quadraginta ſol. ℞. Et etiā ſi dānum datum fuerit in curia alicuius caſtri: tunc ille uel illi qui reperti fuerint habitare extra caſtrum in uillis uel aliquis de eo℞ familia ſine dicta licentia ad emendationem dāni ipſi ſoli teneantur ſi malefactorē nō repræſentauerint in fortiā cōmunis Piſauri ut ſupra in ſtatutis cōtinetur: & alii habitantes in caſtris ad emendationem dicti dāni remaneant abſoluti omnimode & nullus habeat in aliquo caſtro domum de ſtipula: pœna & banno decem libra℞ rauen. & factā deſtruant: & cuilibet competat accuſatio: & habeat medietatē bāni. Et Poteſtas teneatur facere ꝙ quodlibet caſtrum habeat exemplum dicti ſtatuti poſtꝙ̄ Poteſtati uel ſue curie fuerit nunciatum.

Quod cuſtodes porta℞ nō auferant ligna a portantibus. rub. 136.

STatuerunt etiā ꝙ nemini cuſtodum porta℞ tam ciuitatis ꝙ̄ caſtrorum piſauri de cætero liceat redeuntibus ſeu uenientibus cum ſalmis ligno℞ de foris ligna ſeu cānas auferre ſeu accipere: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine banni .xl. ſol. ℞. pro qualibet uice & ſtetur ſacramento accuſatoris & habeat medietatem bāni.

De forēſibus nō debētibus retinere mādriā in territorio Piſauri. rub. 137.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus qui nō ſit cōtinuus habitator ciuitatis & comitatus Piſauri cū tota ſua familia poſſit uel debeat tenere in territorio Piſauri mandriam beſtiarum uel aliorum animalium nec etiā paſculare. Et nullus faciat contractum cum aliquo forenſe cauſa retinendi prædictas beſtias in territorio Piſauri: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni uigintiquinq; libras rauen.

Quam pœnam patiatur negans conſortem habere partem in re cōmuni. Et nota de diuiſione. rub. 138.

STatuerunt etiā ꝙ ſiquis habuerit rem aliquā mobilem uel imobilem cōmunē cū aliquo & ſocius petierit ad diuiſionē uenire cum eo de tali re cōmuni: & ille contra quē petita fuerit diuiſio negabit ipſam rem cōmunē eſſe: tunc inueſtigata prius ueritate a Iudice. Si inuenerit talem negantē in mēdatio: Iudex teneatur punire talē negantem: & in mēdatio deprehenſum in quinq; ſol. ℞. ratione cuiuſlibet libræ ualoris dicte rei & eum condēnare: cuius condēnatio medietas ſit petentis diuiſionem ſibi fieri. Et inſuper ſi aliquis conſortē citari fecerit ſiue cū aliquo habentē rem cōmunē ut ad diuiſionem ueniat requiri fecerit. Et ſi talis cōſors ſiue ſocius cōparuerit: & ꝙ cōfeſſus fuerit rem eſſe cōmunē: tunc eligatur homo unus ab una quaq; parte ad talem diuiſionem faciendam: & ſi tales homines nō fuerint cōcordes: tunc Poteſtas & ſua curia ter

tium

tium eligere debeant cuius mandato pareatur. Si uero cõſors citatus nõ uenerit & cõtumax fuerit in ueniendo idem officialis corã quo fuerit quæſtio teneaẽ eligere unum uel duos: qui diuiſionẽ faciant de re ꝑdicta cõmuni de qua eſt quæſtio & electio capiẽdi detur ꝑſenti & petenti diuiſionem fieri & ſuper ꝑdictis procedaẽ ſũmatiæ de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii: & tali proceſſui de nullitate opponi nõ poſſit.

Quod afigliato nõ detur ultra uiginti ſol. rub. 139.

STatuerunt etiã ꝙ quicunqꝫ afigliatũ fecerit de cætero poſſit expendere in eo uſqꝫ ad quantitatem .xxx. ſol. rꝫ. & non ultra. Et nullus donum aliud ſiue manciam aliquã facere de aliquibus rebus alicui cõpatri uel comatri uel alicui de domibus eoꝝ tpe quo afigliatũ faciũt poſſit: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni donãs & mandans atqꝫ recipiens centũ ſol. rꝫ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem bãni.

Quod nemini liceat hr̃e diſcos ante ſtationẽ in ſtratis publicis. rub. 140.

ITem ſtatuerunt ꝙ aliquis habẽs ſtationẽ in ciuitate Piſauri uel burgis nõ audeat retinere diſcum in platea cõmunis ſiue ſtratis publicis cum aliquibus rebus uel ſine & qui contrafecerit ſoluat nomine banni quinqꝫ ſoldos rauen̄. & credatur ſacramento accuſatoris & habeat medietatem banni: & non intelligatur in calzolaris qui uenerint quolibet die ſabbati in platea ad forum & in diebus kalendarum.

De piſcibus & carnibus fetidis nõ tenẽdis in platea cõis nec alibi ad uẽdẽdũ. rub. 141.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus terrigena comitatinus uel forenſis debeat uel poſſit mittere nec mitti facere ſeu tenere aliquem piſcẽ fetidum in platea magna cõmunis nec in aliqua parte ciuitatis: nec aliquas carnes fetidas ad uẽdendũ. Et qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni uice qualibet .xl. ſol. rꝫ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Et proiciantur in mari carnes & piſces.

De nõ equitando in ſomerio alicuius tẽpore uindemiaꝝ. rub. 142.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla perſona tẽpore uindemiaꝝ præſũmat equitare in ſomerio alieno ſine licentia illius cuius eſt: pœna & bãno uiginti ſol. rꝫ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni: nec aliquis aliquo tẽpore uadat equitando ſuper aliquo ſomerio per plateam magnam communis nec eum currendo ducat: pœna quinqꝫ ſol. rꝫ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

De tricolis nõ ualentibus emere ante nonã: & auibus uenalibus nõ reportandis: & de beccariis nõ debentibus emere in curte. rub. 143.

STatutum eſt etiam ꝙ nullus tricolus uel tricola uel hoſpes uel alius audeat uel præſũmat de cætero emere uel permutare uel emi facere cauſa reuendendi aliqua uictualia cuiuſcũqꝫ cõditionis exiſtãt extra ciuitatẽ /a/ fonte capriliæ citra /a/ ponte morelloꝝ citra & /a/ molẽdino inualcherie citra: uel in ciuitate ante nonã: pœna & bãno .xx. ſol. rꝫ. ꝓ quolibet & q̄libet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio. Et ꝙ nullus tricolus uel tricola ſtet ad uẽdendũ uel emendũ poma uel alias res ante ſtationẽ alicuius dũ eſt bonũ tẽpus ita ꝙ in platea poſſit ſtare: pœna & bãno uiginti ſol. rꝫ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & ꝙ nulla tricola debeat filare/depanare uel torquere in platea cõmunis: & dum moratur ad uendendũ poma & alias res pœna & bãno quinqꝫ ſoldos rauen̄. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Et quicunqꝫ portauerit uel habuerit cauſa uendendi in platea magna cõmunis uel alibi per ciuitatem aues infraſcriptas ſcilicet pernices/fagianos/turtures/turdos/merlas/qua-

leas/anates aut quaſlibet alias aues nõ debeat nec poſſit eas reportare: imo ipſas uẽde re teneatur. Et qui cõtrafecerit ipſa inreportãdo cõdẽnetur uice qualibet in decẽ ſol. ꝶ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & credatur ſacramẽto accuſa toris: & Poteſtas teneatur de ꝓdictis inquirere ad petitionẽ cuiuſlibet nunciãtis: & idẽ ſtatutũ eſt in beccariis & eoꝝ famulis & ſociis: qui nõ debeãt nec poſſint ullo tẽpore emere hedos/& agnos nec in ciuitate nec extra: in tota eius curte: ſub pœna.xx.ſol.ꝶ. cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

Quod nullus uendat amigdolas recentes in platea. rub. 144.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus præſũmat amigdolas recẽtes & nõ pleuas uendere in pla tea cõmunis uel alibi de menſibus Aprilis & Maii: pœna & banno uiginti ſol. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Qđ nullus mareſcalchus debeat maſcalzare in ſtratis publicis. rub. 145.

STatuerũt ẽt ꝙ nullus mareſchalcus debeãt maſcalzare uel ſanguinare aliquã beſtiã in ſtratis maioribus cõis Piſauri: & qui contrafecerit ſoluat nomine bãni.xx.ſol. ꝶ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & ſtetur ſacřo denunciantis.

Quod animalia mortua prohiciantur in littore maris. rub. 146.

ITem ſtatuerunt ꝙ animalia & beſtiæ mortuæ debeant de cætero poni & prohici in littore maris ultra portum & ultra genicã & nõ alibi: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni uiginti ſol.ꝶ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

Quod nulla mulier portet rocham per plateam. rub. 147.

STatutum eſt etiam ꝙ nulla mulier portet uel teneat colum ſiue rochã per plateã magnã cõmunis extra domũ ſuam: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni quinq; ſol. ꝶ. uice qualibet & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatem bãni.

De layeis habentibus poteſtatem eligendi clericos. rub. 148.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis laycus de ciuitate uel diſtrictu Piſauri habuerit pote ſtatẽ/facultatẽ/licentiã/& electionẽ eligendi ſeu poſtulandi aliquẽ ad aliquod offi cium uel ad aliquam dignitatem clericoꝝ ſiue clericatus eligere & nominare debeat de hominibus & perſonis qui continue in ciuitate & diſtrictu Piſauri habitauerint /a/ decẽ annis citra: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni centum libras ꝶ.

De ſpaltis domorum & de domibus deſtruendis. rub. 149.

STatutũ eſt ẽt ꝙ /a/ porta ciuitatis porte curine uſq; ad portã maris per uiã rectã & /a/ põte ſancti Caxiani uſq; ad portã feneſtrã ciuitatis/dñi domoꝝ ex utraq; par te ſtratę publicę domos eoꝝ ex parte anteriori debeãt hr̃e muratas muro de lapidibus & calce alto ſaltẽ.xv.pedibus. Et ꝙ nullus poſſit uel debeat hr̃e ſpaltũ traſannã ſeu por ticũ quæ nõ ſit alta /a/ terra decẽ pedibus adminus. Et ſpaltus nõ pertendat uerſus pla teã ultra quinq; pedes. Et ꝙ illi qui habẽt domũ uel domos circa plateã magnã teneã tur & debeãt eoꝝ porticus & traſannas eleuare & eleuatas tenere duodecim pedibus a terra. Et ꝙ oẽs porticus ſiue traſanne dictaꝝ domoꝝ nõ debeãt ꝓtendi uerſus plateã ultra quinq; pedes ut ſupra. Et ꝙ oẽs uolentes habere porticus ſiue ſpaltos debeant hr̃e ſpaltos muratos & nõ de aſſibus .ſ. de calce uel de geſſo muratos. Et ad ꝓdicta faciẽda habeãt terminũ unius anni /a/ die publicationis pñtis ſtatuti: & quicũq; cõtrafecerit ſol uat cõi nõie banni quinquaginta lib. ꝶ. Et ꝙ oẽs hñtes domos in ciuitate in burgis & in futurũ habebunt teneantur & debeant eoꝝ domos tenere edificatas & benes cõſtru

ctas ne

ctas ne ruinas minarent᷑: & reficere ſi reficere indigent. Et ꝙ nullus in ciuitate uel burgis Piſauri audeat uel ꝓſūmat deſtruere ſeu deſtrui facere domos aliquas cuiuſcūq; cōditionis exiſtāt niſi eas uellēt reficere uel denouo in melius edificare ſub pœna. 50. lib. ꝶ. cōi ſoluēda/a/quolibet cōtrafaciēte & nihilominus ad refectionē domus ꝑciſe cōpellat᷑.

De rebellione caſtroꝝ uel uillaꝝ comitatus Piſauri. rub. 150.

STatuerūt: ne de cætero hoīes caſtroꝝ ſeu uillaꝝ comitatus Piſauri ſeu quiuis alius ſpecialis: de ſua rebellatione & cōtumacia uel malitia: quā cōmiſerit uel cōmittent impoſterū cōtra cōe Piſauri: ꝓmiū debeāt reportare: decreuerūt ꝙ quecūq; uniuerſitas de ꝓdictis ſeu quilibet alius ſingularis in rebellatione uel bānimēto eſt uel fuerit impoſterū deprehenſus: cōtra cōe piſauri: exnunc ſit ipſo facto priuatus oī priuilegio beneficio cōmodo: quibus gaudent cæteri ciues & comitatini Piſauri. Præterea ꝙ oēs collectas impoſitas & iponēdas pro cōe Piſauri toto tpe rebellationis eoꝝ & alias factiones reales & ꝑſonales dicto cōi Piſauri debeāt integre ꝑſoluere duplicatas oī cōpoſitione & abſolutione remota a quibus abſolui nō ualeāt ullo modo. Et ſi abſolui de facto cōtingeret per cōſiliū uel alio quocunq; modo: nihilominus ꝑpetuo ſup oībus ꝓdictis poſſit cogi & cōpelli ad denunciationē cuiuſlibet poſtulātis. Et ſuper abſolutione taliū Poteſtas nō poſſit proponere nec etiā reformare: & nullus etiā cōſulere ualeat ſuper his pœna centū lib. ꝶ. cuilibet cōtrafaciēti de quo deinde ad decēniū ualeat a quolibet accuſari. Et Poteſtas talis ꝓponēs uel reformās ſit a ſuo officio ipſo facto priuatus: & hoc ſit ꝓciſum & truncū: & ſi aliqđ caſtrū/ſeu uilla ſe rebellauerit cōi Piſauri funditus debeat deſtrui & aliquo tpe in futurū in illo loco redificari nō ualeat nec poſſit.

De pœna tenentium res quas alienauerint in ſuo alibratu & pœna permitētiū tem quā aquiſiuerint in alieno alibratu eſſe. rub. 151.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate uel eius comitatu Piſauri/& diſtrictu ſiue habitator eorūdē teneat in ſuo alibratu rē aliquā: quā uendiderit uel in aliā trāſtulerit quocūq; modo uel titulo per ſe uel aliū tā ipſe ǭ aliquis ſuus ꝓdeceſſor. Siue cuius rei fructus tāǭ uerus dn̄s nō ꝑcipit/ſiquidē in ciuitate fuerit ultra duos mēſes. Si uero in comitatu ultra tres menſes a die uenditionis ſeu cuiuſcūq; ceſſionis cōtinue cōputādos. Et eodē modo nullus rem aliquā quocūq; modo uel titulo aquiſitā ſiue cuius fructus ꝑcipit ꝑmittat eſſe in alterius alibratu ultra terminos ꝓdictos ſingula ſingulis referendo ſub pœna decē lib. ꝶ. cuilibet cōtrafacienti ſūmarie de plano ſine aliqua diminutione auferenda totiens quotiens fuerit per aliquē cōtrafactū. Forenſes uero qui in ꝓdictis deliquerint & īfra terminū ſuperius comitatinis aſignatum ꝓdicta nō fecerint ſingula ut ꝓmittit᷑ ſingulis referendo pœna ſimili ipſo facto ſubiaceant. Declarāres expreſſe ꝙ ipſi forenſes pœna huiuſmodi mulctari debeant/ſi & inquantū exinde cōmune ꝓdictū in aliquo lederetur ſiue quomodolibet aliter dānum pati poſſit alioquin neququā. Et cuilibet liceat delinquentes accuſare & denunciare & habeat medietatē bāni & nomen eius teneatur in ſecretum. Quoꝝ quidē exceſſuum cognitio ad officium Vicarii gabellæ qui pro tempore fuerit: & ſue curie ſpectare debeat.

Quod nullus ſcalus fiat in littore maris niſi in littore ligabiciarum & caſtri medii. rub. 152.

STatuerunt ꝙ nulla nauis in aliquo loco diſtrictus Piſauri in mari uel in terra onerari uino/blado/carnibus/cepis/caſeo/oleo/ſeu aliis uictualibus poſſit niſi in portu

ſiue in riua Piſauri poſita ꝓpe ciuitaté Piſauri vꝫ. agenica uſqꝫ ad pontá ſub riue. Et ẽt in dicto loco prohibito nó poſſit aliquá nauim aliquis de lapidibus lignis uel calce aliquatenus incarcate nec ad ciuitaté Piſauri portare & ibi diſcarcare eadé. Et qui cõtra fecerit nauim & caricũ amittat & cõi Piſauri applicet/ & nihilominus in ducẽtis libris cõi Piſauri cõdẽnet cuius bánũ & pœnattertia pars ſit accuſatoris. Et ꝙ Poteſtas nec aliquis alius debeat uel poſſit ꝓponere/ nec ꝓponi facere in cõſilio ꝙ p̃ſens ſtatutũ rũpatur. Et ſi ꝓpoſitũ fuerit ꝑ aliquẽ nó patiat. Qui uero ꝓpoſuerit uel cõſulerit: offendi poſſit ſine pœna in perſona/ & in rebus in regimine & poſt regiminis complementum. Et nihilominus tã ꝓponẽs q̃ cõſulẽs in ducẽtis lib. ꝶ. pro uice qualibet cõi cõdẽnet: & nulla comunãtia caſtrũ ſeu q̃uis alia ꝑſona. Audeat uel p̃ſũmat riuá aliquá ſeu portũ ubi naues trahi poſſent uel ſtare/ facere uel fieri facere aut faciẽtibus dare: ſeu p̃ſtare auxiliũ cõſiliũ uel fauoré: a flumine taulli uſqꝫ ad riuá ſubriue. Et qui ſecus fecerit uniuerſitas ſeu cõmunãtia in mille lib. ꝶ. cõi Piſauri ꝑſoluẽdis ſine remedio cõdẽnet. Et ꝙ ipſi & eoꝝ heredes ad ciuitaté ſeu riuá ipſiustuinũ portare uel portari facere nó ualeát ſub pœnis annotatis. Et pro exbánitis cõis Piſauri ꝑpetuo habeant. Et ꝙ nullus de cętero audeat uel p̃ſũmat uinũ ſuũ uel alienũ uẽdere ꝑmutari facere uel quocunqꝫ alio titulo transferre qui carcaret alibi q̃ ad ſolitá riuá maris ciuitatis Piſauri ſeu portaret. Et qui cõtrafecerit ſoluat noie báni cõi libras cẽtũ deñ. ꝶ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietaté báni. Addiciẽtes ꝙ portus caſtri medii & ligabiciaꝝ ſtent ꝓut ad p̃ñs ſtant/ & in ipſis caricari poſſint licite naues & nauigia more ſolito & hoies dictoꝝ caſtroꝝ duoꝝ licite poſſint manutenere & reparare adueniente caſu reparationis.

Quod condẽnati ad mortem poſſint teſtari. rub. 153.

ITem ſtatuerunt ꝙ cõdẽnádus & cõdẽnáda ad morté pro quocũqꝫ maleficio pctõ crimine ſeu quouis alio noie: poſſit teſtari & teſtamentũ facere & alias ultimas uoluntates & teſtamentũ: & alie ultime uoluntates ualeát ac ſi nó eſſent cõdẽnati uel cõdẽnandi nullo iure ſiue ſtatuto obſtante.

Quá pœnam patiatur nó probans accuſationem: & quod uictus uictori in expenſis condẽnetur. rub. 154.

STatuerunt etiá ꝙ ſiquis accuſauerit aliquẽ in curia cõis Piſauri & ſuá accuſationé nó ꝓbauerit per cõfeſſioné aduerſarii uel per legitimá ꝓbationé uel ſaltẽ ꝑ plená p̃ſumptioné uel per unũ teſtẽ idoneũ ſi quãtitas qua accuſatus uel cõdẽnandus eſſet ſi ꝓbaret accuſa aſcẽdere uſqꝫ ad ſũmá .x. lib. uel infra cõdẽnetur accuſans uice q̃libet in quinqꝫ ſol. Declarátes in cauſis ciuilibus a .x. lib. infra unũ teſte oi exceptione maiorem ſufficere ad plená ꝓbationé cũ iuramẽto ꝓducentis. Si uero dicta quãtitas aſcenderet ultra quãtitaté .x. lib. ꝶ. uſqꝫ ad quãtitaté .xxv. lib. cõdẽnetur accuſans uice q̃libet in .xx. ſol. ꝶ. Si uero dicta quãtitas aſcẽderet ultra dictá quãtité uſqꝫ ad quãtitaté .50. lib. cõdẽnetur in cẽtũ ſol. ꝶ. accuſans. Si uero quãtitas aſcẽderet ad ſũmá cẽtũ lib. ꝶ. uel ab inde ĩfra. ſ. a .50. lib. ſupra cõdẽnetur in .x. lib. ꝶ. uice qualibet. Si uero accuſatio eſſet de homicidio falſitate uel latrocinio/ ꝓdictione/ ĩcẽdio/ ſiue de aliquo alio maleficio de quo ĩmineret periculũ mortis cõdẽnetur accuſans ſuá accuſam nó probans in centũ lib. ꝶ. Si uero dictá accuſationé ꝓbauerit ꝑ ꝯfeſſioné aduerſarii ꝑ legitimá ꝓbationé uel ꝑ plená p̃ſũptioné uel ꝑ unũ teſtẽ idoneũ in nullo cõdẽnet. Et ſemꝑ in oibus accuſationibus uel q̃relis cuiuſcũqꝫ cõditionis exiſtat Iudex teneat uinculo ſacri uictũ uictori in expẽſis cõdẽnari.

Quæ

Quæ beneficia conſequatur inquiſitus de aliquo maleficio propter confeſſionē pacem & ſolutionē ante condēnationem. rub. 155.

ITē ſtatuerunt ꝙ quilibet inquiſitus uel irrepertus de aliquo delicto/ qui in ſua pri
ma excuſatione/ inquiſitione/ denunciatione/ uel accuſatione corá Iudice nulla tor
tura ꝓcedēte/ delictū de quo cōtra eum proceditur fuerit cōfeſſus: in ꝓmium dicte ſue
cōfeſſionis auctoritate ꝑſentis ſtatuti cōſequatur ipſo iure remiſſionē quarte partis pœ
næ in qua condēnandus ueniret/ ſi de delicto cōſtaret in iuditio/ aliter ꝗ per cōfeſſionē
eius. Si uero maleficiū ſponte cōfitebitur ut ſupra & pacē de delicto obtinuerit inſtru
mentum ipſius pacis produxerit ante ipſius cōdēnationē in caſibus in quibus pax fieri
nō prohibetur per ſtatuta quod inſtrm̄ pacis ante ſniam quādocunq; producere poſſit:
tūc a dimidia cōdēnationis ordinarie ſibi remittatur. Si uero cōfeſſus fuerit & ſoluere
uoluerit ac actualiter ſoluerit ante cōdēnationē licet pax nō habuerit: tunc dimidia tá
tum cōdēnatis ordinarie ſoluere teneat̄. Si uero maleficiū cōfeſſus fuerit & pacē ut ſu
pra ꝓduxerit & ante cōdēnationē ſoluere uoluerit: capita ſoldoꝝ tm̄: cōdēnationis or
dinarie: ſoluere teneat̄: & eo caſu nullatenus cōdēnari poſſit: ſed ꝓceſſus per Iudicē cir
cundari & ꝙ capita ſoldoꝝ debeant per malefactores eo caſu ſolui: hoc modo v3. in
offenſionibus ꝑſonalibus ubi ꝑcutit̄ ꝑſona ferro/ ligno/ claua/ lapide/ pede/ manu uel alio
genere armoꝝ irate & ſanguis exiuerit ſoluat cōi pro qualibet libra: qua cōdēnādus eēt
offenſor qnq; ſol. ꝗ. pro aliis uero iniuriis & ꝑcuſſionibus ſol. tres pro ꝗlibet libra qua
cōdēnādus eſſet malefactor admiſſis bñfitiis pacis & cōfeſſionis ſeu altero tm̄/ & ſi pax
facta fuerit de oi eo: quod cōtinet̄ in accuſatione denunciatione ſiue inquiſitione ſemp
intelligat̄ & referat̄ talis pax generalis ad probatá & cōfeſſata & nō obſtāte tali pace
generali ſiue in genere facta talis malefactor puniatur uel puniri debeat ſolūmodo de
probatis uel cōfeſſatis. Si uero talis malefactor pro parte eius de quo cōtra eū proce
ditur ꝑdicta ſcilicet: cōfeſſionē inſtrm̄ pacis uel ſolutionē uel aliqd̄ ꝑdictoꝝ fecerit ad
mittat̄ ad bñficia ſupradicta reſpectiue. Et ꝑdicta nō uendicēt ſibi locū in dānis datis
& in officio gabellaꝝ uel in his quæ ꝑ officialē gabellæ cognoſcunt̄ ꝑdicta ēt nō uēdi
cent ſibi locū ubi cōtra aliquē ꝓcederet̄ de ꝓhibita portatione armoꝝ ſiue de aliquo
ludo uetito per formá ſtatuti. Quibus caſibus bñficiū aliquod ꝑdictoꝝ ꝑter beneficiū
confeſſionis modo aliquo nō ſuffragetur: Addicientes tñ ꝙ ſi per aliquē ex officialibus
uel familiaribus Poteſtatis repertus fuerit aliquis arma portare huiuſmodi ꝓhibita: uel
ad aliquem ludum uetitum ut præmittitur ludere: dictum beneficium cōfeſſionis nō cō
petat quoquomodo. Sed pœnam integram ſoluere teneatur.

Quod quilibet poſſit pacē facere de exceſſibus cōmiſſis in perſonis illorū qui nō reperiuntur in ciuitate uel comitatū Piſauri. rub. 156.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi procederet̄ cōtra aliquē de ciuitate & diſtrictu uel alias habi
tatorē & diſtrictus Piſauri de & ſuper aliquo maleficio aliquo modo & ille in quē
tale maleficiū eſſet cōmiſſum de quo ꝓcederet̄ nō reperiretur in ciuitate uel comitatu
Piſauri nec in locis propinquis dicte ciuitati Piſauri ꝙ quilibet de cōſilio generali ciui
tatis Piſauri poſſit pacē facere illi cōtra quē procederetur. Et ualeat ac ſi per ipſum in
iuriá paſſum facta eſſet talis pax & idē in oibus delictis maleficiis & iniuriis ex quibus
nō uideret̄ alicui iniuriari niſi cōmune: ꝑdicta tñ ſibi nō uēdicēt locū in iniuriis alicui
ciui uel habitatori cōtinuo ciuitatis uel comitatus factis de quibus cōtra aliquē proce

deretur de quibus nõ debeat nec fieri poſſit pax nec facta admitti niſi facta eſſet per eum in quẽ delictũ eſſet ꝑpetratum uel alium qui de iure cõmuni illa facere poſſet.

Quod nullus faciat oliuas in ciuitate nec morchiam probiciat in foſſatis: & de ordine tenendo ſuper oliuis macinandis. rub. 157.

STatuerunt ẽt ꝙ nullus homo qui oliuã fecerit debeat mãdare ꝓhicere ſiue ꝓhici facere morchiã in foſſatis cõis nec in uiis publicis. Et qui contrafecerit ſoluat pro bano uice qualiber. xl. ſol. ꝫ. nec aquã exeuntẽ de ordegno in foſſatis retinere ſeu foueis iuxta ſtratã publicã cõis: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni cõi. xl. ſol. ꝫ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et ꝙ oẽs exercẽtes ſeu exerceri faciẽtes artẽ oliuæ in molẽdinis uel ordignis teneãt ſtatim qñ morchia facta fuerit portare ſeu portari facere extra ciuitatẽ & burgos uel ad claucam molendinoꝝ portæ curinæ in aquis currẽtibus: & nõ poſſint ipſam morchiã in foueis tetinere nec probicere nec ꝓhici facere in ciuitate & burgis: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni centum ſol. ꝫ.

Prouiſio fienda per pretorẽ circa dños molendinoꝝ oliuæ. rub. 158.

ITem ſtatuerũt quia utilitas publica ꝓferẽda eſt priuatæ ꝙ in principio mẽſis Iulii cuiuſlibet anni: Poteſtas qui pro tpe fuerit teneatur & debeat corã eo citari facere oẽs dños molẽdinoꝝ ab oleo in ciuitate & comitatu Piſauri. Et ſi citati & proclamati nõ eſſent debeãt per ſe cõparere ad reſpondendũ ſup cõtentis in ſtatutos & eis corã ſe cõuocatis & coadunatis: interroget dictus Poteſtas ſeparatim & generalr: ꝓdictos dños exercere uolẽtes artẽ molẽdinoꝝ: ſi in eodẽ anno uoluerint exercere artẽ oliuæ & molendinoꝝ: accipiendo ſex quartos raſos oliuæ ad quartum cõis Piſauri & reddere oleum unius medri: & ſi dixerint ſic: ſcribatur per cãcellariũ cõis. Si uero dixerint nõ oẽs uel aliqui ꝓdictoꝝ ꝙ facere teneantur ſine mora aliqua uel cõditione aliqua / Poteſtas ſine mora cõſiliũ generale teneatur cõuocari facere: & in eodẽ cõſilio proponere quid agendum ſit de oliuis recipiendis cũ dñi molendinoꝝ interrogati reſpõdiderint ꝙ noluerint pro ſex quartis raſis reddere medriũ olei. Et quod firmatũ fuerit in eodẽ cõſilio de oliuis recipiendis ſeu de molẽdinis cõducẽdis: & de oibus utilibus & neceſſariis circa prædicta habeat pleniſſimã firmitatẽ. Et Poteſtas teneatur uinculo ſacramenti exequutioni mandare deliberata in cõſilio & ita & taliter ꝙ in kalẽs oium Sanctoꝝ molẽdina ab oleo ſint parata ad recipiendũ oliuas hoium ciuitatis Piſauri ac eius comitatus. Et ꝙ dñi molendinoꝝ interrogati dicentes nolle exercere illo anno artẽ molendini & oliuæ modo ſupraſcripto nullatenus eodẽ anno poſſint uel debeant per ſe uel aliũ directe uel indirecte exercere artẽ molendinorũ ab oleo: & dicto caſu domini molendinoꝝ teneantur dare ad affictum eorũ molendina cõi uel aperire molendinos fulcitos ad molẽdũ: accipiendo de quolibet octo libris olei: unã librã totũ nochiũ iuxta ſolitũ & cõſuetum.

De his ad quæ tenentur dñi molendinoꝝ oliuæ. rub. 159.

STatutum eſt etiã ꝙ domini molendinoꝝ ciuitatis & comitatus Piſauri: & quælibet alia ꝑſona: quæ artem oliuæ exerceret uel exerceri faceret teneatur & debeat quolibet anno de menſe Octobris quoequati facere & ẽt apomodari bullari duos quartos & duos medios quartos & unam bernardã tenendo: & ligando ad quãlibet dictarũ menſurarum unam raſoram rotundam & groſſam unam ſpanam in circuitu & cathenellam de ferro ligatã: & nullã aliã menſurã in molendinis eoꝝ habere nec tenere pœna & bãno centũ ſol. ꝫ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio &

habeat

habeat medietatẽ bãni. Et ꝙ extraordinarius Poteſtatis teneať uinculo ſacramẽti qua
libet ebdomoda qua fit oleũ ire ad molendina & ſcruptari ſi tales quarti & menſure
ſunt in dictis molendinis & ſi inuenerit aliquos cõtrafaciẽtes procedere ad exequtionẽ
dictę pœnæ. Et ꝙ dñi molendinoꝝ uel alie perſonæ quæ artẽ oliuæ exercerent uel exer
ceri facerent non accipiant oliuas aliter q̃ ad quartũ raſum: nec patiať ꝙ aliter oliuæ
dentur pœna & bãno decẽ lib. ꝗ. Et ꝙ extraordinarius Poteſtatis qualibet ebdomoda
qua oleum fit teneať inquirere de ꝑdictis. Et ꝙ in quolibet molẽdino debeat unus bo
nus legalis homo litteratus & ſciens ſcribere qui ſemper debeat eſſe ad ſcribẽdũ oliuas
portantium ad molendinum & cuius ſit & nõ patiatur aliter oliuã dari niſi ad quartũ
& medium quartũ & cũ raſura & quartarola ſiue bernarda raſa: & ꝙ idem officialis ra
dere teneať pœna quadraginta ſol. ꝗ. & credatur teſti de ſuo facto dicenti & ſingulari:
& ꝙ domini molendinoꝝ teneantur reddere oleum cuilibet danti infra uiginti dies bo
num ſine aliquo uitio uel fetore / poſtq̃ dans oliuas cõpleuerit totas oliuas dare abſq;
libelli oblatione & figura iudicii & ad exequtionem ipſius ſacramento partis proban-
da nulla taxatione / a / iudice fienda: & nihilominus cõtrafaciens condẽnetur cõmuni in
quadraginta ſol. ꝗ. nõ obſtante aliquo pacto facto uel fiendo inter dantes oliuas & re
cipientes: & ꝙ nullus debeat dare oliuas collectas per terram ante feſtum omnium ſan
ctorum: ſub pœna uiginti ſol. rauẽn. pro quolibet quarto.

Q đ nõ liceat capitaneis caſtroꝝ ꝑnotare extra caſtra ſine licẽtia. ru. 160.

ITem ſancitum eſt ut de cætero nõ liceat capitaneis caſtrorum ciuitatis Piſauri tã
electis q̃ eligendis uel eoꝝ ſubſtitutis extra loca eis cõmiſſa recedere ſeu pernotare
ſine licẽtia Illuſ. Dñi ſeu locũtenẽtis eiuſdẽ qui pro tẽpore in dicta ciuitate fuerit ſub
pęna lib. decẽ boñ. pro qualibet uice. Iniungenteſq; & mãdantes maſſariis caſtroꝝ qua
tenus die ſequenti poſt receſſum & pernotationẽ eoꝝ capitanei ſeu eius de cõſenſu do
mini ſubſtituti extra loca dicte eoꝝ iuriſdictionis debeãt & teneanť receſſum & perno
tationem huiuſmodi præfato locumtenenti inſinuaſſe: ſub pœna iam dicta utroq; caſu
ſibi de facto ſine diminutione auferenda pro dimidia in dictis caſibus applicanda de-
nunciatori ſeu accuſatori qui dictos capitaneos uel eorum ſubſtitutos aut maſſarios in
prædictis culpabiles denunciauerit ſeu accuſauerit cui fidẽ adhiberi ſancitum eſt cum
uno teſte oĩ exceptione maiore & pro reliquo camere fiſcali.

Quod officiales teneantur delinquentes quos ſciuerint denunciare in ſcriptis
ſyndico fiſcali. rub. 161.

VOlentes opportune prouidere ne maleficia remaneant impunita: & etiam ne
officiales pœnas quas multotiens exigunt in proprios uſus conuertant ne eo-
rum culpa aut negligentia delicta oculrentur præſenti ſtatuto imperpetuum ualituro.
Sancitum & ordinatum eſt ꝙ ſocius miles Poteſtatis noſtri Piſauri officialis extraordi
narioꝝ necnõ etiã officialis cuſtodie qui in dicta ciuitate noſtra pro tẽpore fuerint per
quirentes rimantes inuenientes blaſſemantes & arma defferentes ludentes ad ludos pro
hibitos euntes de nocte ſine lumine & oẽs & ſingulos alia delicta perpetrantes contra
formã iuris & ſtatutoꝝ dicte ciuitatis Piſauri / ſeu bannimentoꝝ ex parte Illuſtriſ. Do-
mini emanatoꝝ ſeu impoſterum emanandorum de his qui pertinent ad eorum officiũ
reſpectiue dictos repertos culpabiles teneantur deſcribere in ſua uachetta incontinenti
eadem die uel ſequenti poſtq̃ ſciuerint eos delictũ perpetraſſe & denunciaſſe in ſcriptis

procuratori camere fiſcalis in dicta ciuitate ſub pœna decem librarum per quemlibet officialem: qui contrafecerit & qualibet uice irremiſibiliter perſoluenda.

Quod Notarius maleficiorum nõ debeat circundare proceſſus irrequiſito procuratore & ſyndico fiſcali. rub. 162.

STatutum eſt etiã ꝙ Notarius maleficioꝝ nõ debeat circũdare aliquẽ ꝓceſſum criminalẽ etiã ꝑtextu gratiæ alicuius etiã libere niſi prius requiſito dicto ꝓcuratore: & ſibi oſtenſa cauſa cuius uirtute ꝓceſſus ꝑtenderet circũdari: quã tñ cauſam uolumus in ſcriptis apparere: ſub pœna decẽ lib. in qua cõtrafaciẽs defacto incurrere intelligat.

Quod officiales Piſauri habere debeant uachettas & libros bullatos & carthulatos pro deſcribendis maleficiis & inuentionibus. rub. 163.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnes officiales prædicti & quilibet alii officiales Piſauri teneantur & debeant oẽs ſuos libros & uachettas tenere ſignatas ſigillatas/ſeu ſignatos & ſigillatos ſigillo & ſigno retento per ſyndicum fiſcalẽ. Et quod Cancellarius cõis Piſauri teneatur & debeat dictos libros & uachettas intitulare & numerũ carthaꝝ deſignare ut fraudibus obuiet. In quibus libris uachettis dũtaxat & nõ in aliis dicti officiales reſpectiue deſcribere debeant querellas/inquiſitiones/accuſationes/denunciationes & inuentiones & alios proceſſus deſuper oportunos/ſub pœna decem librarum boñ. a/ quolibet eorum de facto pro qualibet uice auferenda.

Quod pœnæ nõ poſſint per officiales retineri. rub. 164.

STatutum eſt etiã ꝙ capitanei comitatus dicte ciuitatis Piſauri & alii officiales nõ poſſint nec debeãt penes ſe retinere aliquã pecuniaꝝ quãtitatẽ ſpectãtẽ ad camerã rõne alicuius inobediẽtiæ cõmittẽdæ ꝑ ſubditos uel alia quauis de cauſa ſed eas ꝑ eoꝝ chitographũ ſeu bollettinũ trãſmittere teneantur cũ effectu in manibus depoſitarii in ciuitate prædicta Piſauri infra terminũ triũ dierũ /a/ die qua dictas pecunias exigerint cõputandorũ ſub pœna decẽ lib. boñ. pro qualibet cõtrafaciẽte fiſco noſtro ꝑſoluẽda.

De mercede ſocii militis & aliorum officialium ciuitatis Piſauri facientium exequtiones in dicta ciuitate Piſauri: & etiã extra. rub. 165.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt pro maiori declaratione ſtatuti poſiti ſub rubrica decima quarta in primo libro quod ſi contigerit per ſocium militem Poteſtatis Piſauri uel quẽlibet alium officialẽ dicte ciuitatis in cauſis ciuilibus fieri aliqua exequtio realis ſeu perſonalis ſiquidẽ in ciuitate/ & fuerit pro ſumma uiginti lib. uel infra: tunc habere debeat pro ſua mercede boñ. quatuor: & abinde ſupra quantũcunꝗ fuerit quãtitas boñ. ſex & nõ ultra. Si uero in uillis dicte ciuitatis: tunc quantũcunꝗ fuerit quãtitas boñ. ſeptem pro qualibet cauſa & uilla: dũmodo fuerit pro unica tantũ cauſa ſeu perſona/ ſinautẽ pro pluribus perſonis: tunc tantũdẽ ſalarii & mercedis habere debeãt: ſolũmodo pro rata inter perſonas pro quibus iuerint: ſinautẽ in caſtris/ tũc habere debeat boñ. quindecim: ſi pro uno tantũ iuerit. Sinautẽ pro pluribus perſonis tunc dicti boñ. quindecim ſoluantur pro rata ut ſupra proxime dictum eſt: & nõ ultra/ ſi iuerit ad unũ caſtrum. Si uero ad diuerſa caſtra & pro diuerſis perſonis ſoluatur arbitrio Poteſtatis dũmodo nõ excedat boñ. triginta ſoluẽdos pro rata inter perſonas pro quibus iuerit ſub pœna decem librarum pro qualibet uice camere applicãda & reſtitutionis in duplum illius quod extorſerit contra formam præſentis ſtatuti ſoluendum & reſtituent dum illis /a/ quibus extorſerit.

De matricula

De matricula notariorum ciuitatis & comitatus & diſtrictus Piſauri: & pœna notariorum nō matriculatorum/exercētium officium notariatus in dicta ciuitate ſeu eiuſdem comitatu & diſtrictu. rub. 166.

STatutum & ordinatū eſt ꝙ in cōmune Piſauri decætero eſſe & fieri debeat liber ſuper matricula notarioꝝ dicte ciuitatis comitatus atq; diſtrictus eiuſdem. Qui quidem liber cuſtodiri & teneri in cuſtodiā debeat: per cācellariū cōmunis Piſauri. In qua quidē matricula ſcribi manu eiuſdē cancellarii debeant: nomina oium & ſingulorꝝ notariorū dicte ciuitatis ac eiuſdē comitatus ac diſtrictus: notarie & tabelionatus officium exercentiū. In qua quidē matricula nemo deſcribi inter notarios pdictos poſſit aut patiatur: ꝙ nō ſit ciuis comitatinus uel diſtrictualis origine propria paterna ſeu auita uel ꝙ domiciliū in dicta ciuitate uel eiuſdē comitatu ſeu diſtrictu nō haberet: ac extimum in cōmune Piſauri & onera ac factiones dicto communi pro dicto eſtimo nō ſubiret: ac etiā nemo notarius de cætero deſcribi poſſit & ualeat qui ſit minor annoꝝ.xviii. & qui nō adiuerit artē notarie ad bāchū iuris ciuilis ad minus per unū annū. Ac etiā niſi primo per dñm Locūtenentē dicte ciuitatis Piſauri: & unum ex doctoribus.ll.ciuitatis prædicte: ac unū expertū notariū dicte ciuitatis (quoꝝ cōſciētiæ in hoc intelligantur eſſe grauate) eligendos per cōſilium dicte ciuitatis: diligēter examinatus fuerit: in & ſuper materia cōtractuum & ultimaꝝ uoluntatū in duabus ſeu tribus formis cōtractuū ſeu ultimaꝝ uoluntatū tam in uulgarizando q̄ etiā in legendo ſeu notādo litteraliter: Qua quidē examinatione facta: & examinato reperto idoneo: & relatione facta per dictos examinatores dicto conſilio: de qua quidem relatione cōſtare debeat per publicum inſtrumentū manu dicti cancellarii/ſeu alterius publici notarii: ex nunc prout ex tunc in matricula pdicta per dictū cancellariū: pſtito tamen prius iuramēto per dictū cancellarium dicto notario de fideliter exercēdo officiū tabellionatus prout moris eſt: ſcribi debeat: & ſic pro ſcripto habeat᷑: & aliter ac alio modo nullus ad dictā matriculam admittat᷑ ſeu recipiat᷑ neq; infra notarios matriculatos deſcribatur quoquo modo: & ſi deſcriptus fuerit ſeu receptus cōtra ſeu pter formā pñtis ſtatuti pro nō recepto habeat᷑: & receptio & admiſſio nō ualeat ipſo iure. Et nihilominus qui cōtrafecerit tā cācellarius qui ſcripſerit: q̄ etiā notarius qui ſic ſcribi paſſus fuerit: puniatur uice qualibet pœna.xv.lib.ꝶ. Nulluſq; notarius qui nō ſit matriculatus in matricula prædicta modo & forma quibus ſupra: poſſit ſeu audeat in ciuitate pdicta ſeu eius comitatu aut diſtrictu inter ciues homines incolas & ſeu habitatores dicte ciuitatis & comitatus & diſtrictus ſeu etiā forēſes ſeu etiā inter forēſem & ciuē: & cōtra in dicta ciuitate comitatu ſeu diſtrictu cōtrahētes: cōficere publica inſtrā ſeu ſcripturas pter q̄ acta & ſcripturas in cauſis ciuilibus: neq; ad aliquod officiū tabellionatus in dicta ciuitate comitatu ſeu diſtrictu admitti poſſit: ſub pœna & bāno cōtrafacienti auferenda quinquaginta lib.ꝶ. pro quolibet inſtrumento ac qualibet ſcriptura quod ſeu quā repertū fuerit feciſſe pro dimidia applicanda camere & pro alia dimidia applicanda accuſatori qui in hoc tenēdus ſit in credentia: & nihilominus geſta ſeu inſtrumēta uel ſcriptura talis & ſeu per tales facta ſeu facti nō opitulent᷑ in aliquo utentibus & ſeu producentibus & nō ualeant ipſo iure. Et hoc ſtatutū habeat locū in futurū & ſic poſt impreſſionē pſentiū ſtatutorum. Declarantes tñ ꝙ notarii qui ad pſens uiuūt teneant᷑ & debeāt per totū pñtē annū.1531.facere ſe approbari & matriculari modo & forma pdicta & in euentū ꝙ

nõ fuerint matriculati: quia nõ fuerunt inuenti idonei: tunc & eo caſu nõ audeant de cætero ac in futurum amplius in exercitio & arte tabellionatus ſe intromittere prout & ſicut ſupra expreſſum ac ſtatutum extitit: ſub pœnis & anullationibus ſimiliter ſupra expreſſis: facta tamen & geſta ac gerenda per omnes & quoſcũq; notarios p̃dictos uiuos per totum præſentem annum. 1 5 3 1. ualeant & teneant prout iuris eſt non obſtante ordine ſupradictæ matriculæ.

De fideiuſſionibus dandis ab his/a/quibus offenſa timet. rub. 1 6 7.

Vite ac ſaluti hominũ prouidere uolẽtes & maleficiorũ materiã amputare cupiẽtes: cũ plerũq; diuitiarũ ac bonorũ apetitus hominis animũ ad ſe abſtinendũ/a/ male mutet ac refrenet. Ideo ſtatuerũt ac ordinauerũt/ ultra ſtatura ac ordinara in primo libro ſub rub.xxxii.q̃ ſi aliquis dubitauerit ab aliqua perſona poſſe offendi. Poſſit ab eo de quo dubitauerit ſatiſdationẽ petere: & Poteſtas ciuitatis Piſauri/ ſeu eius Iudex teneaẽ & debeat facta fide tñ eidẽ ad minus per unũ teſtẽ omni exceptione maiorẽ de cauſa timoris ſi iuſta/&/ legitima cauſa timoris fuerit: inſpecta cauſe qualitate & cõditione perſonarũ cũ/a/ quo ſatiſdatio petita fuerit: cũ effectu cogere & cõpellere ad idonee ſatiſdandũ p̃dicto petenti de ipſum nõ offendendo per ſe nec per alium: nec q̃ etiã aliquis de ſua familia ipſum offendet: ſub pœna ad arbitrium dicti dñi p̃toris & ſeu iudicis ſui taxanda & arbitranda inſpecta qualitate facti & cõditione perſonarũ dũmodo nõ excedat ducatos quingentos ab eodẽ offendente totiens auferenda: & pro dimidia petenti ſi cõtingerit offendi & pro alia camere quotiens fuerit cõtrafactũ: & qui dictã ſatiſdationẽ dare denegauerit/ſeu nõ potuerit ponaẽ in bãno ciuitatis & comitatus & diſtrictus Piſauri de quantitate p̃dicta taxanda & moderanda per dictũ dñm Poteſtarẽ: de quo bãno exire nõ poſſit niſi p̃dictã ſatiſdationẽ cũ effectu p̃ſtiterit: & ſi pendente bãno in dicta ciuitate ſeu comitatu & ſeu diſtrictu eiſdẽ repertus fuerit detineatur ac in carceribus derẽtus teneaẽ donec idonee ſatiſdederit. Et nihilominus uice qualibet qua pendẽte bãno territoriũ p̃ſictũ intrauerit ſeu uenerit puniaẽ in lib.x.r. Et ſi pendente bãno aliquã offenſam intulerit in p̃ſona illius cui debuerit ſatiſdari puniatur pœna delicti ordinata per ſtatutũ. Et nihilominus quãtitatẽ bãni pro dimidia offenſo: & pro alia dimidia camere ſoluere cõpellaẽ: & Poteſtas ac eius Iudex teneaẽ p̃dicta facere adimplere & obſeruare: ſub pœna in dicto ſtatuto ſub dicto primo libro cõtenta: & nõ poſſit aliter aliquos grauare ad ſatiſdandũ: ſub pœna prædicta niſi aliter ſibi impoſitum fuiſſet per Illuſ. dominos.

Explicit Liber Tertius.

OB PVBLICAM Vtilitatem & cõmodum uniuerſoꝝ ciuiũ & oppidanoꝝ ciuitatis comitatuſq; Piſauri tẽpeſtiuũ admodũ uidetur aggredi partẽ ultimã noſtre cõpilationis haꝝ municipalium ſanctionum. Quã partẽ de dãnis datis & officio dãnoꝝ datoꝝ intitulamus. Nouimus enim relatu multoꝝ & quaſi publico rumore quodã: qđ tã ciues q̃ incole & oppidani p̃dicti in eoꝝ agris itollerabilia dãna ſuſtinuerũt. Et qđ deterius eſt de p̃ſenti ſuſtinẽt in dies: ſiue quia ad plenũ antiquæ leges ſup inde minime edite ſunt: ſiue quia negligẽtia aut incuria officialiũ p̃dictoꝝ minus debite eoꝝ officiũ exercetium hoc eueniat. Multi enim ſũt: qui auſu quodã temerario die noctuq; per poſſeſſiones & agros p̃dictos pſonalr̃ & cũ beſtiis pcurrũt inuadũtq;. Fructuſq; inibi exiſtẽtes depopulare & deuaſtare p̃ſũmũt. Q đ ciuibus icolis & oppidanis p̃dictis grauiſſimũ eſt ueriti fuerũt & ſunt. Et pp ad cohercendũ hos iniuſtos hoies ne maloꝝ ipunitas aliis peccandi licentiã tribuat ad materiã ipſam nos cõuertimus.

De officio & auctoritate ac iuramẽto notarii dãnoꝝ datoꝝ. rub. 1.

OFficiales ſuper dãnis datis: qui pro tẽpore fuerint ſint bonæ cõdictionis & famæ. Et iurare debeant eoꝝ officiũ: & habeãt iuriſdictionẽ ſuper eis & cohertionẽ cõuenientẽ: & ad petitionẽ cuiuſlibet petentis teneanť inquirere de quibuſcũq; dãnis datis & factis in ciuitate & comitatu Piſauri cõtra quoſcunq; dãnum dantes & repertos culpabiles punire tam perſonas q̃ animalia ſecundũ formã p̃ſentiũ ſtatutoꝝ de dãnis datis loquẽtiũ. Teneantur etiã præfati officiales in quaterno ſcribere omnes accuſas & denunciationes corã eis productas & factas infra octo dies a die porrectionis accuſæ ſub pœna quadraginta ſoldorum uice qualibet.

De modo & forma procedendi per officiales dãnoꝝ datoꝝ. rub. 2.

STatutum & ordinatũ eſt hac ſaluberrima lege: ꝙ officiales ſuper dãnis datis deputati poſſint ꝓcedere in oibus eoꝝ proceſſibus ſũmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii omni ſolẽnitate iuris obmiſſa diebus feriatis & nõ feriatis: hoc eſt ꝙ libellũ nõ exigant/ nec litis cõteſtationẽ: ſed terminos & dilationes abbreuient inquãtũ cõmode poſſunt: nec exceptiones friuolas: nec cõtentiones aduocatoꝝ audiant: & ꝙ de nullitate proceſſuũ dictoꝝ officialiũ opponi nõ poſſit occaſione iuris ſolẽnitatis obmiſſe. Dum tamen citari & requiri faciant per plazariũ cõmunis inquiſitum per eos: ſeu corã eis accuſatũ uel denunciatũ pſonaliter: ſi eos inuenerit ſemel tantũ: alias domi & apud domũ eoꝝ ſolite habitationis bis diuerſis diebus & horis in p̃ſentia tamẽ unius teſtis utroq; caſu p̃dictis: quatenus infra terminũ octo dieꝝ: tunc proxime futuroꝝ ueniant & cõpareant corã ſupraſcriptis officialibus & eoꝝ curia ad ſeipſos excuſandos & defendendos a ſupradictis inquiſitionibus: denunciationibus & accuſationibus/ quibus/ ut ſupra citatis in dicto termino nõ cõparentibus procedatur cõtra eos in eoꝝ cõtumatiã: ut iuris fuerit. Ipſis uero in dicto termino cõparentibus/ eoꝝ legitimas defenſiones benigne audiant & admittant. Quas quidẽ citationes & relationes deſcribere teneantur & debeant in libro ſeu quinterno actorum pœna quadraginta ſoldorũ tam officiali/ q̃ plazario in prædictis contrafacientibus uice qualibet.

Infra quantum tempus officiales ſuper damnis datis debeant expedire eorum proceſſus & de abſolutionibus & condemnationibus per ipſos regiſtrandis & exequendis. rub. 3.

OPtima conſideratione ſancitum eſt: ne diutius iura partium ſtent in ſuſpenſo & ut officiales in reddenda iuſticia ſolertiores reddantur: ꝙ officiales prænominati ſuper dãnis datis deputati teneanť & debeant omnes proceſſus corã eis iniciatos & inchoatos tẽpore eoꝝ officii infra duos menſes a die inchoati & iniciati proceſſus a die productionis/accuſationis/denunciationis uel querele cõputandos: expedire/finire/ & terminare cõdẽnãdo uel abſoluẽdo pœna quadraginta ſol. rauẽn. pro quolibet proceſſu nõ expedito. Et oẽs abſolutiones & condẽnationes teneantur prænominati officiales ſcribere ſeu ſcribi facere in eoꝝ libris & quinternis actoꝝ iuxta inquiſitiones denũciationes atq; accuſationes taliũ cõdẽnatoꝝ & abſolutoꝝ ſub ſimili ſupradicta pœna quadraginta ſoldoꝝ pro qualibet condẽnatione & abſolutione nõ deſcriptis & regiſtratis ut ſupra. Et inſuper teneantur officiales prænominati oẽs cõdẽnationes: quas fecerint cũ effectu exequi ſeu exequi facere cõtra cõdẽnatos ĩfra quindecim dies a die cõdẽnationis facte cõputandos pœna & bãno dicto officiali dictorum .xl. ſoldoꝝ pro qualibet condẽnatione infra dictum terminum effectualiter nõ exacta.

De electione Gualdariorum ſeu Bariſellorum curie ciuitatis Piſauri & eorum ſalario. rub. 4.

AD hanc legem condendã Piſaurenſium omnium cõmunis utilitas nos induxit: ut de Gualdariis ſeu Bariſellis fieret prouiſio: qui die noctuq; diſcurrentes per curtem Piſauri ſint uigiles & intenti ad cuſtodiendum ne dãna fiant & dãnum dantes accuſentur. Ea propter ſtatutum & ordinatũ eſt: ꝙ quandocunq; fuerit neceſſarium & oportunũ eligere Gualdarios ſeu Bariſellos prædictos per Vicarium gabellaꝝ cohaduuetur cõſilium credentie dicte ciuitatis & proponatur in dicto cõſilio quid fieri & obſeruari debeat ſuper Gualdariis ſeu Bariſellis eligendis per dictum conſiliũ ad cuſtodiẽdum curiam ciuitatis Piſauri: & quod deliberatum in dicto cõſilio fuerit & cõfirmatũ per Illuſtrem Dñm noſtrum ſeu per eius locũtenentem pro tempore exiſtentem tam de numero ipſoꝝ Gualdarioꝝ ſeu bariſelloꝝ ꝗ eoꝝ ſalario & aliis concernentibus eorum officium debeat inuiolabiliter obſeruari/auctoritate præſentis legis.

De electione Gualdarioꝝ ſeu bariſelloꝝ caſtroꝝ & uillarum comitatus Piſauri & quanto tempore eoꝝ officium durare debeat. rub. 5.

STatutum & ordinatum eſt: ꝙ in quolibet caſtro & uilla comitatus Piſauri quolibet anno eligantur tot gualdarii ſeu bariſelli per uniuerſitates dictorum caſtroꝝ & uillarum: qui ſufficiant ad cuſtodiendum curtes dictorum caſtrorum & uillarum prout dictis uniuerſitatibus cõuenire uidebitur ad dictam cuſtodiam faciendã. Quorum officium duret illo tẽpore: quod placuerit & uidebitur dictis uniuerſitatibus.

De iuramento Gualdarioꝝ ſeu Bariſelloꝝ ciuitatis & comitatus Piſauri & de eorum cautione præſtanda & exemptione eis conceſſa. rub. 6.

ITem ſtatutum & ordinatũ eſt: ꝙ omnes Gualdarii ſeu Bariſelli tã ciuitatis ꝗ comitatus Piſauri teneantur in principio eoꝝ officii: hoc eſt ĩfra dies octo a die quo cœperint eoꝝ officium iurare in cãcellaria cõmunis Piſauri & in manibus cãcellarii dicti cõmunis eoꝝ officium bene & legaliter exercere omni dolo & fraude remotis ſuper

omnibus

omnibus ſtatutis & capitulis eorum officii. Et teneantur & debeant præfati Gualdarii ſeu Bariſelli & quilibet ipſoꝝ dare idoneam & ſufficientem ſecuritatem / ſeu fideiuſſorem de faciendo attendendo & obſeruando omnia ea / ad quæ ipſi tenentur ſecundum formã ſtatutoꝝ dicti cõmunis. Qui Gualdarii ſeu Bariſelli omnes ſint & eſſe debeãt toto tempore eoꝝ: officii ab omnibus factionibus perſonalibus per cõmune Piſauri: uel uniuerſitates eiuſdem imponendis penitus abſoluti: & de iuramentis ac fideiuſſionibus & ſecuritatibus ꝑdictis cancellarius ꝑdictus dicte cãcellarie teneant̃ cõficere ſcripturã.

De officio gualdarioꝝ ſeu bariſelloꝝ ciuitatis & comitatus Piſauri. rub. 7.

GValdarii ſeu Bariſelli ciuitatis & comitatus Piſauri teneantur & debeant bene cuſtodire & guardare de die & de nocte res & bona poſſeſſionum & fructus omniũ poſſeſſionũ exiſtentiũ in curte & in contrata eis deſignata / ne deuaſtentur & tollant̃ per perſonas & animalia. Et ſi contigerit dãnum aliquod dari uel fieri teneant̃ dantes tale damnum inuenire & dño poſſeſſionis & ei cuius intereſt notificare & aſſignare infra quintã diẽ/a/die dãni dati: quã diẽ dãni dati quã diẽ nõ teneant̃ apponere in eoꝝ accuſationibus/mẽſem aũt ſic cũ mẽſe in eoꝝ accuſationibus apponere debeãt. Et ſi dñs ſeu ille: cuius intereſt de tali dãno nollet illũ ſeu illos ſibi dãnũ dantes accuſari: Gualdarii ſeu bariſelli nõ teneant̃ talẽ dãnũ dãtẽ accuſare. Et teneat̃ dñs ſeu ille: cuius intereſt incõtinenti ſine mora poſt dictã aſſignationẽ & notificationẽ ſibi factã per Gualdariũ ſeu Bariſellũ de tali malefactore reſpõdere Gualdario ſeu bariſello ſi uult ꝙ ipſe gualdarius/ ſeu bariſellus accuſet talem malefactorem de ſuo dãno uel non: & ſi talis dñs tacuerit nõ reſpõdendo uel uoluerit ipſum malefactorẽ accuſari. Tunc Gualdarii/ſeu bariſelli teneantur talẽ malefactorẽ accuſare: & in ſua accuſatione apponere poſſeſſionẽ/in qua dãnum datum fuerit & latera poſſeſſionis & curiam: in quibus poſita eſt: & ſtetur ſacramento gualdarioꝝ/ ſeu bariſelloꝝ de tali notificatione & aſſignatione malefactorum dominis facta. Si uero dãnum datum fuerit & prædicti gualdarii ſeu bariſelli malefactorẽ nõ aſſignauerint: ut dictũ eſt/uel eum uel eos aſſignare nõ poterunt. Tunc dicti gualdarii/ ſeu bariſelli dãnum in eoꝝ curia datum emendare teneant̃ Hoc modo: uidelicet. Si damnum datum eſſet a uiginti ſoldis infra: tunc credatur ſacramento damnum paſſi/ uſq; ad quantitatem decem ſoldoꝝ rauẽ. Si uero damnum datũ aſcenderet ultra quantitatẽ uiginti ſoldoꝝ: tunc dictũ dãnũ debeat extimari per extimatores emendaꝝ dãnoꝝ datoꝝ adhoc ſpecialiter ordinatos & in contrata dicti dãni: & ſtetur dicto dictoꝝ extimatorũ uel alterius eorũ de extimatione & emenda dictorum dãnoꝝ. Et gualdarii ſeu bariſelli ad emendationẽ dictorũ dãnorũ per officiales cõmunis ſũmarie cõpellantur ſine ſtrepitu & figura iudicii. Et ſemper credat̃ ſacramento gualdarioꝝ ſiue bariſelloꝝ: quo ad pœnam cõmunis applicandã: uſq; ad quantitatẽ uiginti ſoldoꝝ rauẽ. in accuſis per eos factis ſine aliquo teſte: ſi dixerint ſe perſonaliter inueniſſe. Sed cum uno teſte credatur ſacramẽto eius uſq; ad quantitatẽ quadraginta ſoldoꝝ rauẽ. ſi dixerit ſe ꝑſonaliter inueniſſe. Cum duobus uero teſtibus credatur uſq; ad quantitatem: qua malefactor eſſet condẽnandus. Et idem intelligatur in quolibet alio accuſatore: qui dixerit ſe perſonaliter inueniſſe dãnum datum cum ſacramento præſtito/ uel ſi eius accuſationem legitime probauerit: ut ſupra,

De extimatoribus eligendis ſuper emendatione dãnorum datorum & de eo rum officio & ſalario. rub. 8.

STatutum & ordinatum eſt/ ꝙ tẽpore quo eliguntur Gualdarii ſeu Bariſelli in ciuitate & comitatu Piſauri: eodem modo eligantur extimatores ſuper emendationibus damnoꝝ datoꝝ a Gualdariis ſeu Bariſellis faciendis: uidelicet/ ꝙ in ciuitate Piſauri & in qualibet uniuerſitate comitatus Piſauri: eligantur duo extimatores: qui ſint boni homines & bone fame/ boneqꝫ opinionis & qui ſe cognoſcant de his: qui extimatores iurare debeant in principio eoꝝ officii & in manibus cancellarii cõmunis eorum officium bene & legaliter exercere omni dolo & fraude remotis & quandocũqꝫ de extimatione alicuius dãni contentio eſſet inter dãnum paſſos & gualdarios ſeu bariſellos: debeant dicti extimatores talia dãna uidere & extimare fidelr & ſtet dicto dictoꝝ extimatoꝝ: uel alterius eoꝝ. Et prædicti extimatores pro eoꝝ ſalario recipere nõ debeãt pro quolibet extimatione per eos facta a gualdariis ſeu bariſellis ultra unum ſoldum rauen̄. pro quolibet: quorum officium duret anno.

De denunciis datis bariſellis & uſqꝫ ad quam ſummam iurari poſſint: ſi extimate non fuerint. rub. 9.

QVilibet poſſit denunciam dare ſeu inferre cuilibet bariſello abſqꝫ eo ꝙ illam extimari faciat: & dans dictam denunciam ſi illam nõ fecerit congruo tẽpore extimare & extimationem referre teneatur & poſſit iurare dãnum dicte denuncie uſqꝫ ad quantitatem quinqꝫ ſoldoꝝ rauen̄. & nõ ultra. Et caſu quo iurare negauerit ſi dicta denuncia nõ fuerit extimata condẽnetur cõmuni uice qualibet in ſoldis uiginti rauen̄. Saluis tamen denunciis in quibus per alia capitula præſentium ſtatutorum prouiſum & conceſſum eſt damna poſſe iurari in maiori quantitate q̄ prædicta uidelicet in dãnis datis in fructibus arborum & uinea plena.

De denuncia data gualdariis ſeu bariſellis de pluribus dãnis & de dãnũ dante per ipſos reperto & denuncia eis data anullanda. rub. 10.

SI Gualdariis aut Bariſellis daretur aliqua denũcia de aliquo dãno facto in poſſeſſione ſeu poſſeſſionibus alicuius pſonæ ciuitatis Piſauri & eſſet de pluribus & diuerſis dãnis in dictis poſſeſſionibus illatis ſimul uel pluries in diuerſis diebus & horis. Quod ſi inuenerint aliquem dãnum dantem in dicta poſſeſſione ſeu poſſeſſionibus: de quibus una uel pluries denuncie eſſent date coram officiali dãnoꝝ datorum. Ipſumqꝫ dãnum dantem accuſarent/ ꝙ omnes denuncie hactenus date ſint & eſſe debeant caſſe & annullate. Et hoc intelligatur de denunciis datis & damnis factis cum animalibus. Et oẽs denuncie date pro illo genere: animalium ſint caſſe: & non intelligantur de illis generibus animalium: de quibus dicti officiales nõ inuenerint in dicto dãno: utpote: ſi eſſet data aliqua denuncia de porcis: alia de capris/ alia de bobus / alia de pecudibus in una poſſeſſione: & dicte denuncie eſſent date diuerſis diebus & horis/ ꝙ ſi dicti officiales inuenirent aliquem cũ porcis poſt dictas denuncias datas dãnum dantem in dicta poſſeſſione/ ꝙ omnes denuncie date de porcis caſſentur: & reliquæ firme remaneãt dictis officialis & ſic de ſingulis. Si uero denuncia ſiue denuncie date de aliquo damno quod fieri nõ poſſet/ niſi cum perſona: uidelicet incidere ligna: ſportare uuas/ fructus: & his

& his ſimilibus: & plures denuncie eſſent date: ꝙ ſi perſonaliter inuenerint talem dā-
num dantem & accuſauerint: ꝙ omnes denuncie date ſint & eſſe debeant caſſe & an-
nullate. Et officiales dānorum datorum cogere debeant talem accuſatum ad ſatiſfacien
dum omne dānum illatum & factum in dicta poſſeſſione dño dicte poſſeſſionis.

De lucro gualdariorum: ſeu bariſellorum. rub. 11.

VT ſub ſpe premii Gualdarii ſeu Bariſelli in inueniendo dānum dantes ſolertio-
res reddantur. Statutum & ordinatum eſt/ ꝙ pro qualibet accuſatione: quam
prænominati gualdarii ſeu bariſelli uel ipſoꝝ alter fecerint ſeu fecerit cum uno uel plu
ribus teſtibus & nō de aliis habeāt ſeu habeat unum boñ. pro qualibet libra qua eſſet
condēnandus dānum dans etiā ſi dominus noſter gratum faceret: & ultra hoc etiā ha-
beant & habere debeant gualdarii & bariſelli prædicti pro qualibet beſtia bouina/ bu-
falina/ caualllina/ ſeu porcina/ quas conducerent ad hoſpicium/ ſeu ad officium dāni dati
& quas repererint dare dānum unum boñ. pro eorum labore. Quod ſi nō duxerint ad
hoſpicium: ſed uſqꝫ uel prope portas habeant dimidium dicti ſalarii: & pro qualibet be
ſtia aſinina/ caprina deñ. ſex & pro qualibet beſtia pecudina unum deñ. Cum hoc ta-
men ꝙ prædicti gualdarii & bariſelli nō teneantur ducere dictas beſtias ad loca præ-
dicta/ nec aliqua ipſaꝝ ſi patronus illarū ſiue alter pro eo/ eiſdem Gualdariis ſeu Bari-
ſellis daret bonam & ſufficientem ſecuritatem de ſoluendo pœnam & emendare dam-
num quod intuliſſent beſtie prædicte in præſentia unius uel duoꝝ teſtium. Et officialis
dānoꝝ datorū teneaᵗ & debeat dictis Gualdariis ſeu Bariſellis unū librū facere: in quo
ſcribanᵗ omnes accuſe: quas dicti gualdarii ſeu bariſelli fecerint: adhoc ut poſſint ſem
per uidere eoꝝ rationē pœna decē librarum: qui liber penes dictos gualdarios ſeu ba-
riſellos debeat remanere. Si uero contigerit gualdarios ſeu officiales prædictos reperi-
re de nocte aliquem facientem damnum uel animalia: quæ damnum facerent: ut ſupra
in poſſeſſionibus alicuius: ꝙ præfati Gualdarii ſeu Bariſelli: tunc & eo caſu habeant
eorum inuentionem duplicatam.

Quod officialis dānorum datorum teneatur exigere denunciationes & accu
ſas bariſellorum ſeu gualdariorum. rub. 12.

OFficialis dānorum datorum teneatur & debeat exequi & exigere ſeu exequi uel
exigi facere omnes & ſingulas denuncias & accuſationes gualdariorum/ & ba-
riſellorum infra terminum unius menſis a die condēnationis facte de accuſato uel de-
nunciato: quod ſi nō fecerit incidat in pœnā quinqꝫ libraꝝ raueñ. uice qualibet: & ul-
tra hoc etiā de ſuo proprio teneatur ſoluere dictis gualdariis & bariſellis bononenum
eis debitum ex forma ſupra proxime præcedentis capituli. Teneatur etiā ꝑfatus offi-
cialis de dictis inuentionibus/ ſeu accuſationibus cum dictis Gualdariis ſeu Bariſellis te
nere bonam rationē & cōputum. Et quia labor nō debet eſſe uacuus a mercede. Offi-
cialis prædictus habeat & habere debeat pro ſuo labore boñ. tres pro qualibet libra:
de toto eo: quod exigeret de dictis accuſationibꝫ/ denunciis & inuentionibus.

Quod gualdarii ſeu bariſelli poſt finitum eorum officium non poſſint cogi
ad extrahendum eorum denuncias niſi elapſo menſe. rub. 13.

NOn poſſint cogi moleſtari uel compelli gualdarii ſeu bariſelli prædicti per offi
cialem dānorum datorum ad extrahendum denuncias contra ipſos datas/ niſi
poſt unum menſem a die depoſiti eoꝝ officii infra quē menſem dicti gualdarii ſeu ba-

riſelli poſſint dictas denuncias contra ipſos datas cancellari facere per dictum officia/lem oſtenſa aliqua iuſta cauſa: propter quã durante tẽpore eorum officii dictas denun cias contra ipſos: ut ſupra datas nõ extraxerint. Et elapſo dicto menſe poſt finitum di ctum eorum officium poſſint cogi & compelli per dictum ꝑfficialem ad cancellandũ/ ſiue extrahendum dictas denuncias.

De gualdariis ſeu bariſellis: qui fraudem aut barattariam cõmiſerint in eorum officio uel dammum dederint. rub. 14.

SI gualdarii ſeu bariſelli negligentes fuerint in eoꝝ officio in accuſando & eorum curias ſcrutando: prout tenentur/ uice qualibet cõmuni condẽnentur in uiginti ſol dis ꝑ. pro quolibet. Si uero in eoꝝ officio dolũ fraudẽ & barattariã fecerint uel cõmi ſerint/ uice qualibet in uigintiquinq; libris ꝑ. & maiori pœna prout Illuſtri Domino no ſtro uidebitur condẽnentur. Et quilibet poſſit denunciare & accuſare & habeat quartã partem pœnæ: & nomen ſuum teneatur ſecretum. Si uero prædicti gualdarii ſeu bari/ſelli dãnum dederint alicui eis & cuilibet eoꝝ pœna in ſtatuto contenta duplicetur. Et nõ ĩtelligaẽ dãnũ dare eũdo uel ſcrutãdo ꝑ poſſeſſiones uel malefactores ꝑſequẽdo.

Quod gualdarii ſeu bariſellii repertos in ſtrata cum fructibus & lignis poſſint cogere: ut oſtendant eis locum unde prædicta habuerint: & ꝙ officialis dã/norum datorum ad requiſitionem dictorum gualdariorum: & bariſellorum teneatur examinare uicinos. rub. 15.

ORdinatum & ſancitum eſt/ ꝙ ſi contigerit gualdarios ſeu bariſellos exercendo eoꝝ officium reperire aliquem in ſtrata publica cum lignis/ ſiue fructibus/ ꝙ poſſint cogere & ducere illum ad faciendum ſibi oſtendere. Vbi inciderit ligna & ubi collegerit fructus: & ſi nõ erit in poſſeſſione ipſoꝝ poſſit tales ſic repertos accuſare & denunciare officiali dãnorum datoꝝ: qui etiã ad requiſitionem dictorum gualdariorum ſeu bariſelloꝝ & cuiuſq; ipſorum inquantũ nõ poſſent reperire aliquem: qui dediſſent damnum in aliqua poſſeſſione teneatur abſtringere uicinos & ipſos diligenter exami/nare cum ſacramento/ ſi ſciunt quis fecerit prædictum damnum.

Quod officialis damnorum datoꝝ teneatur recipere accuſas & denuncias gual/dariorum ſeu bariſellorum & quilibet ipſorum poſſit accuſare dãnum dantẽ in guardia ſeu cuſtodia cuiuſlibet ipſorum. rub. 16.

STatutum & ordinatum eſt/ ꝙ officialis dãnoꝝ datoꝝ teneatur & debeat recipere & acceptare oẽs accuſationes & denũcias: quas eis fecerint omni die gualdarii ſeu bariſelli prædicti: dũmodo talis officialis ea die: qua dareñ dicte accuſe nõ ſit occupa tus circa res alias ſui officii: quo caſu teneatur qualibet edomoda ſaltẽ diebus martis: & mercurii attendere & uacare circa receptiones accuſationũ & denunciationũ prædi ctarum ſub pœna centũ ſoldoꝝ ꝑ. uice qualibet & quilibet ex dictis gualdariis ſeu ba riſellis poſſit accuſare quẽlibet repertum dare dãnum in cuſtodia & guardia cuiuſlibet ipſoꝝ: dũmodo accuſationes & denunciationes faciãt cũ teſtibus & de eiuſdem hmõi accuſationibus habeant lucrũ inuentionis eis debitũ ex forma ꝑſentiũ ordinamẽtoꝝ.

Quod depoſitarius nõ ſoluat ſalariũ bariſellis ſeu gualdariis niſi eoꝝ bulletta ſit ſubſcripta manu officialis dãnoꝝ datoꝝ aut ſui locũtenẽtis. rub. 17.

ADhoc ut gualdarii ſeu bariſelli: qui male meruerint in eoꝝ officio ſtipendiũ & ſalarium ipſorum indebite nõ recipiant. Statutum & ordinatum eſt/ ꝙ depoſi/tarius:

tarius: qui ſalariũ huiuſmodi ſoluere debebit/ nõ ſoluat/ nec ſoluere faciat aliquã bullet tam dictoꝝ gualdarioꝝ ſeu bariſelloꝝ nõ ſubſcriptam manu officialis dãnotum datoꝝ ſeu ſui locũtenentis pœna uigintiquinqꝫ libraꝝ ꝑ. uice qualibet: & officialis prædictus dãnorũ datoꝝ/ ſeu eius locũtenẽs pœna decẽ libraꝝ uice qualibet qua ꝯtrafecerint nõ debeant ſe ſubſcribere alicui ex dictis bullettis: niſi illis bullettis gualdariorum ſeu bariſellorum: qui ante per duos menſes extraxerint/ ſeu cancellauerint denuncias eis datas.

Quod quælibet cõmunitas & uilla ciuitatis & comitatus Piſauri teneantur mittere eorum gualdarios & bariſellos coram officiali dãnorum datorum ad iurandum eoꝝ officium. rub. 18.

QVælibet cõmunitas & uilla ciuitatis & comitatus Piſauri teneatᷓ & debeat mittere congruo tẽpore eoꝝ gualdarios/ ſeu bariſellos coram officiali dãnotum datorum ad iurandũ & ſcribi faciendum eorum officium/ pœna decem libraꝝ ꝑ. pro quolibet & qualibet uice: & ſimili pœna puniantur gualdarii ſeu bariſelli electi/ uel deputati: ſi moniti fuerint a dictis eorum cõmunitatibus & ſe nõ præſentauerint coram dicto officiali ad iurandum dictum eorum officium. Et congruũ tempus uniuerſitati eligendi ſint adminus quattuor dies ante initium officii bariſellis & gualdariis ad iurandum ſit octo dierum poſt electionem & notificationem eis factam.

De his ad quæ emendanda tenentur gualdarii ſeu bariſelli: ſeu uniuerſitates in curiis quoꝝ dãna data fuerint & qualiter. rub. 19.

SI contigerit furtum/ incendiũ/ derobatio/ deptedatio/ effuſio uini inciſio uineaꝝ fieri in curiis ciuitatis & comitatus Piſauri gualdarii/ ſeu batiſelli ad emendationem prædictoꝝ nõ teneantur. Teneantur tamen malefactotẽ denunciare & aſſignare officiali dãnoꝝ datorum. Quod ſi malefactorem nõ inuenerint & dicto officiali dãnorum datoꝝ non aſſignauerint puniantur in quadraginta ſoldos ꝑ. Poteſtas tamen ſiue eius Vicarius teneatur ad petitionem dãnum paſſi cõmittere præconi/ ſiue nuncio: ut uadat ad uidendum tale dãnum & relatione ſibi facta: ꝙ dãnum ſit datum. Teneatur dictus Iudex mãdare ſyndicis uel capitaneis dictaꝝ uniuerſitatum. Vbi dãnũ fuerit datũ: vt malefactotẽ/ uel malefactores dicti dãni debeãt aſſignare & denunciare infra octo dies coram dño Iudice. Et ſi hoc non fecerint tale dãnum debeat extimari per extimatores illius uniuerſitatis in cuius curiam dãnũ fuerit datum & ſoluere dãnum paſſo infra decem dies poſt extimationem factam. Et in prædictis procedatur ſummarie ſine ſtrepitu & figura iudicii nullo ordine iuris ſeruato.

De emendatione damnoꝝ datorũ in curiis: quæ nõ habitantur & ſolite erant habitari. rub. 20.

SAncitum/ eſt ꝙ ſi aliquod dãnum datum fuerit in curia alicuius uille/ ſeu uniuerſitatis: quæ non habitetur/ uel ſi ſolum habitaretur: habitaretur pro parte hominũ: qui cõſueti nõ erant habitare: ita ꝙ in ea nõ eſſet Gualdarius/ ſiue Bariſellus emẽdatio dicti dãni fiat per homines: qui utuntut in dicta uilla & curte una cum illis: qui habitarent: ſi aliqui eſſent habitatores: & ſi nõ eſſent aliqui habitatores: fiat emẽdatio per homines: qui utuntur in contrata: extimatione prius de damno facta per extimatores mittendos per officialem damnotum datorum.

Quod morantes de nocte extra ciuitatem caſtra & villas emendent damna data & de bubulcis. rub. 21.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt, ꝙ ſi aliquod damnũ datum fuerit in poſſeſſione alicuius noctis tẽpore & malefactores reperiri nõ poterunť. Tunc omnes illi: qui in ea nocte in qua damnũ datum fuerit ſteterint extra ciuitatem & caſtrum, uel extra uillam cũ animalibus uel ſine, ad emendationem ipſius dãni ſummarie cogantur & ſtetur ſacramento dãnum paſſi uſq; in quãtitatem uiginti ſoldoꝝ raueñ. uiſo prius a præcone ſeu plazario: damno dato prædicto. Et idem intelligatur ſi aliquod furtum factũ fuerit in aliqua poſſeſſione alicuius de aliqua re & ſtetur ſacramento domini poſſeſſionis uel laboratoris, uſq; ad quantitatem decem ſoldoꝝ ꝝ. Et ꝙ bubulci morantes cum bobus nocturno tempore extra in contratis. Vbi dãna aliqua reperiantur data: teneãtur talia dãna emendare ſine extimatione extimatoꝝ: uiſo prius per præconem ſeu plazarium cõmunis dãno dato. Saluo ꝙ ſi bubulci poterunt malefactorem aſſignare: ꝙ a tali emendatione ſint abſoluti & ſemper ſtetur ſacramento damnũ paſſi: uſq; ad quantitatem decem ſoldorum raueñ.

De præſumptione habenda contra facientes domos extra ciuitatem & caſtra de lignamine alieno. rub. 22.

AD obuiandum malitiis depopulantium ſecrete, uel de nocte bona hominũ ciuitatis & comitatus Piſauri, & tales depopulatores cõmode inueniri non poſſunt propter eoꝝ malitiam. Statutum & ordinatum eſt, ꝙ ſi aliquis fecerit aliquã domum, ſiue capãnã extra ciuitatẽ Piſauri per totũ eius diſtrictũ de lignamine noſtrano, ſeu de alieno lignamine: qđ eleuať in comitatu Piſauri & nõ potuerit docere poſſeſſionem ſuã: de qua habuerit dictũ lignamen: uel a quo habuerit: & tunc tẽporis dãnũ aliquod datũ fuerit in lignamine ſimili alicui perſonæ: quæ conqueratur de tali dãno: uiſo prius per præconem ſiue plazariũ cõmunis: ſi tale damnũ datum fuerit intelligatur & præſũmatur talẽ perſonã: quæ talem domũ, uel hedificiũ fecit tale lignamen incidiſſe & damnũ dediſſe & accuſari poſſit, ac ſi repertus incidere fuiſſet. Et Poteſtas, ſiue etiã officialis dãnoꝝ datoꝝ ad petitionẽ cuiuſcunq; petentis & conquerentis ſibi lignamen eſſe acceptũ teneatur & debeat præconẽ cõmunis mittere ad uidendũ lignamen poſitũ in tali domo, uel hedificio & ſacramento & relationi ꝑconis dicentis, lignamen poſitum in tali domo uel hedificio eſſe ſimile, uel de eodẽ lignamine credatur: & idem intelligať de oĩbus expẽdentibus uincũ & cãnã in uineis & nõ poterunt docere, a, qui bus emerint: uel eos: qui eis dederint: ꝙ poſſint cõdẽnari, ac ſi inuẽti forẽt dictas res accipere. Et idẽ itelligať in paleis, lignaminibus, feno, cãna, olere, pomis & aliis fructibus.

De eo qui dãnum dederit in uinea plena uel uacua. rub. 23.

SI aliquis dãnũ dederit in uinea plena alicuius: ſi fuerit de nocte: ſoluat uice qualibet cõmuni pro banno centum ſoldos raueñ. Si fuerit de die ſoluat pro banno cõmuni tres libras raueñ. Si uero uinea nõ fuerit plena & dãnum dederit, tam de die: ꝗ de nocte ſoluat cõmuni pro bãno dimidiã minus prædictis pœnis. Et hoc ſi dederit damnũ frangendo uel ſpalãdo & fructus accipiẽdo uel deuaſtãdo. Si uero ſolum iuerit per uineam plenam ſoluat quadraginta ſoldos raueñ. & per uineam uacuam ſoluat decem ſoldos raueñ. Si uero animalia damnũ dederint in uinea plena bos, equs uel equa, ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. porcus uiginti ſoldos ꝝ. & poſſit interfici &

vulnerari:

vulnerari: capra uiginti ſoldos ꝝ. Aſinus decem ſoldos ꝝ. Pecus duos ſoldos ꝝ. Et intelligatᷓ uinea plena a kalendis Aprilis uſqꝫ quo vue pendent in illa. Et ſi prædicta animalia dãnũ dederint in uinea uacua ſoluat dimidiã minus prædictis pœnis: & de nocte dicte pœnæ duplicentᷓ: & ſemper domino rei dãnum emendendent. Et credatᷓ domino rei de extimatione dãni uſqꝫ ad quantitatem uiginti ſoldos ꝝ. cum ſacramẽto nouo præſtito. Si uero pars accuſata uel denunciata probaret per teſtes uel aliter legitime nullum dãnũ eſſe. Tunc nullatenus ſtari debeat ſacramento domini/ ſiue ad aliquod damnum condẽnari nõ debeat talis accuſatus uel denunciatus uigore dicti ſacramenti. Niſi eſſet tale dãnum quod potuiſſet eſſe datũ & per teſtes uel inſpectionẽ probari nõ poſſet: quo caſu ſtetur ſacro dñi uſqꝫ ad ſũmã quinqꝫ bononenoꝝ.

De pœna frangentis ſepes poſſeſſionis alicuius. rub. 24.

STatutum & ordinatum eſt/ ꝙ ſi aliquis fregerit deſpalauerit ſepes poſſeſſionis alicuius uel inciſerit ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. & damnũ emendet. Et de nocte bannum duplicetur. Si uero per animalia tam groſſa ꝗ minuta dãna data fuerint in dictis ſepibus modo ſupradicto puniantur domini animalium prædictorum in dimidia pœna ſupraſcriptarum pœnarum.

De eo qui dãnum dederit in ortho alieno. rub. 25.

ITem ſtatutum eſt/ ꝙ ſiquis dãnum dederit in ortho alieno ſpalãdo frangendo olera & alias res exiſtentes in eo accipiendo ſoluat cõmuni uice qualibet pro bãno uiginti ſoldos raueñ. Si uero tantum eundo per orthum ſoluat cõmuni decem ſoldos ꝝ. Bos/ equs/ equa/ & capra decem ſoldos raueñ. pro quolibet & qualibet uice. Porcus uiginti ſoldos raueñ. & poſſit vulnerari & interfici: aſinus quinqꝫ ſoldos ꝝ. Pecus duodecim denarios ꝝ. & ſemper dãnũ emendent domino rei. Omnes pœnæ pdicte noctis tẽpore duplicentᷓ: & de dãno dato in ortho nõ poſſit cõtra aliquẽ procedi: niſi orthus rationabiliter cenſeatur: & hoc remaneat in decleratione officialis dãnoꝝ datoꝝ.

De dãno dato in uincareto & canneto alieno. rub. 26.

ORdinatum eſt/ ꝙ ſiquis iuerit tantum per uincaretũ & cannetum alicuius ſoluat nomine banni quinqꝫ ſoldos ꝝ. Si autem dãnũ dederit ſpalãdo incidendo frangẽdo herbã accipiẽdo/ uel alio modo dãnũ dando ſoluat cõmuni uice qualibet pro bãno uiginti ſoldos ꝝ. Bos/ equs/ equa/ capra. xx. ſol. ꝝ. pro quolibet: porcus decẽ ſoldos ꝝ. & poſſit interfici & vulnerari. Aſinus decẽ ſoldos ꝝ. Et hoc locũ habeat in cãnetis per totum menſem Aprilis & Maii. In aliis uero tẽporibus ſoluant pdicta animalia & perſone dimidiã minus & ſemper dãnũ emendent. Et de nocte pdicte pœnæ duplicentᷓ.

De dãnis datis in blauis & leguminibus. rub. 27.

SI quis iuerit tantum per campum ſeminatũ ſoluat cõmuni pro bãno uice qualibet quinqꝫ ſoldos ꝝ. Si uero dãnũ dederit metendo euellendo exportãdo uel alio modo dando. Soluat cõmuni pro bãno uice qualibet. xl. ſoldos ꝝ. Bos/ equs/ & equa decem ſoldos ꝝ. pro quolibet. Porcus decẽ ſoldos ꝝ. & poſſit interfici & uulnerari. Aſinus quinqꝫ ſoldos ꝝ. capra/ quinqꝫ ſoldos ꝝ. pecus duodecim denarins ꝝ. Et idem ſeruetur in lino/ faba/ & aliis leguminibus & blauis. Si uero aliquis dãnũ in barchariis/ uel couatis blauarum uel in blauis in area trituratis accipiendo uel exportãdo ſoluat pro banno uice qualibet decem libras raueñ. Equs/ equa/ decem ſoldos raueñ. Bos uiginti ſoldos raueñ. Aſinus quinqꝫ ſoldos raueñ. Porcus decem ſoldos raueñ. & poſſit interfici

& uulnerari. Capra ſoluat quinq; ſoldos raueñ. Pecus duodecim denarios raueñ. & dánum emendent & de nocte: ut ſupra pœnæ prædicte duplicentur.

De dáno dato in ſilua & remorta aliena alleuata. rub. 28.

ORdinatum & ſtatutũ eſt/ ꝙ ſiquis iuerit tantũ per ſiluam ſeu remortã alicuius aleuatam nõ ſoluat aliquid. Si uero dánum dederit in incidendo ligna a palo: uel a palo infra faciendo ſalmam uel faſcem/ ſoluat cõmuni nomine banni uice qualibet quadraginta ſoldorum raueñ. Si uero inciſerit unũ lignum a palo uel a palo ſupra uſq; ad perticã ſoluat nomine báni decem ſoldos ꝶ. Et ſi inciſerit ab uno ſupra ſoluat quinq; ſoldos ꝶ. pro quolibet ligno inciſo. Si uero inciſerit ligna a pertica uel a pertica ſupra uſq; ad trabem ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. Et ſi inciſerit plura ligna a pertica uel a pertica ſupra uſq; ad trabem ultra primũ/ ſoluat cõmuni a pertica uel ſupra pro quolibet ligno quinq; ſoldos ꝶ. Si uero trabem uel colũnam inciſerit ſoluat cõmuni pro banno pro qualibet trabe ſeu colũna quattuor libras ꝶ. Et palum intelligatur groſſitudinis adinſtar brachii cõmunis uſq; ad groſſitiam pertice & pertica intelligatur groſſitudinis cõmunis cruris uſq; ad trabem: trabes uero & colũna intelligatur groſſitudinis cõmunis coſſe & abinde ſupra. Et de menſura ſeu lõgitudine pertice pali & trabis quomodocunq; in dubium reuocaretur: ſtetur declarationi & determinationi officialis dãnorum datoꝝ: cuius arbitrio relinquuntur prædicta. Prædicte autẽ beſtie: de quibus in præcedenti ſtatuto ſoluant quinq; ſoldos raueñ. pro qualibet: excepta pecude: quæ nihil ſoluat: niſi pro paſcuo duodecim denarios/ ſi dominus uoluerit pecudes de paſcuo accuſare & ſemper domino dánum emendent: & de nocte prædicte pœnæ duplicentur. Si uero aliquis inciſerit aliquam arborem ſiluestrem exiſtentem in ſepalibus alicuius poſſeſſionis ſoluat uice qualibet ut ſupra habita diſtinctione lignorum & damnum emendet.

De dáno dato in ſilua & remorta retundata. rub. 29.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt: ꝙ ſiquis iuerit tantum per ſiluam uel remortam retundatam nõ ſoluat aliquid. Si uero dánum dederit incidendo ligna faciendo ſalmam uel a ſalma infra ſoluat cõmuni pro banno uice qualibet quadraginta ſoldos ꝶ. Et intelligatur ſilua rotundata a tẽpore inciſionis uſq; ad duos annos. Bos/ equs/ equa ſoluat decem ſoldos ꝶ. pro quolibet/ porcus nõ ſoluat aliquid: aſinus quinq; ſoldos ꝶ. capra quinq; ſoldos ꝶ. pecus de lignis nõ ſoluat aliquid/ ſed de paſcuo poſſit accuſari & ſoluat.xii.deñ. pro qualibet & dãnũ ſemp emẽdẽt & de nocte dicte pœnæ duplicent.

De eo qui extraxerit ligna inciſa de ſilua uel poſſeſſione alicuius. rub. 30.

SI quis extraxerit uel acceperit ligna per alium inciſa de ſilua uel de poſſeſſione alicuius ſoluat cõmuni nomine banni quadraginta ſoldos ꝶ. & damnum emendet: & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno dato in geneſtretis limatis fluminum cannigetis/ gioncaretis & ſtrepetis alicuius. rub. 31.

ORdinatum eſt/ꝙ ſiquis tantum iuerit per geneſtretum limatã canigetum/ giuncaretum/ uel ſtrepetum alicuius nõ ſoluat aliquid. Si uero dãnũ dederit incidendo uel deſtruendo ſoluat nomine banni decem ſoldos ꝶ. uice qualibet: Bos/ equs/ equa: & capra ſoluat quinq; ſoldos ꝶ. pro quolibet. alie uero beſtie nihil ſoluant & damnum emendent: & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno

De damno dato in pleariis & paleis & feno in campis uel ad aream poſitis. rub. 32.

SI quis dãnum dederit in palleariis palee uel feno frangendo illa de nouo ſoluat cõmuni nomine banni uice qualibet quadraginta ſol. ꝶ. Si uero de paleis palearii facti/uel muchiis a feno in campo uel fenatis uel in areis exiſtentibus: ſoluat nomine banni uiginti ſoldos raueñ. Si autem dãnum dederint/bos/equs/equa/uel porcus ſoluat nomine banni quinqꝫ ſoldos pro quolibet. Alie autem beſtie ſoluant duos ſoldos raueñ. pro qualibet: Pecus uero ſex denarios & damnum emẽdent: & de nocte pœnæ prædicte duplicentur.

De damnis in arboribus domeſticis. rub. 33.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt/ꝙ ſiquis dãnum dederit in arboribus domeſticis: uel in uitibus eas a pede incidendo: ubicunqꝫ ſint ſituate ſoluat cõmuni uice qualibet quindecim libras raueñ. Si uero de ramis dictaꝶ arborum ſiue uitium inciſerit: uel deramauerit malo modo: non autem neceſſario potando ſoluat nomine banni tres libras raueñ. & ſi nõ habuerit unde ſoluat fuſtibus fuſtigetur per totam ciuitatẽ & burgos Piſauri & dãnum emendet. Et de nocte dicte pœne duplicentur. Prædicte autem beſtie corrodendo cõdẽnetur bos/equs/equa/capta quinqꝫ ſoldos raueñ. pro qualibet. Aſinus duos ſoldos ſoluat: pecus duodecim denarios raueñ. & dãnum emendent & de nocte dicte pœnæ duplicentur. Capra uero in oliuis damnum dans/ſoluat uice qualibet uiginti ſoldos taueñ. ut ſupra.

De damno dato in fructibus arborum. rub. 34.

SI aliquis damnum dederit in fructibus arborum dictos fructus accipiendo uel deſtruendo ſoluat uice qualibet nomine banni uiginti ſoldos raueñ. Et ſi dãnũ dederit conquaſſando uel allamando fructus ſoluat boñ. quadraginta. Dicte autẽ beſtie ſoluant pro qualibet ſoldos quinqꝫ/excepta pecude: quæ ſoluat duodecim denarios & dãnum emendent & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno dato ad oliuas & ad glandes. rub. 35.

SI contigerit ꝙ animalia alicuius uidelicet porcus/bos/equs/ uel equa dãnum dederint ad oliuas exiſtentes in terris iuxta eaꝶ arbores porcus & bos condẽnetur in ſoldis decem pro quolibet/capra/equs/uel equa/ aſinus/ uel aſina in ſoldis quinqꝫ denariorũ ꝶ. pro quolibet: pecus in denaris duodecim ꝶ. Si dãnum dederint ad glandes cõdẽnentur/ porcus/ bos/ equs/ capra/ & aſinus in ſoldis quinqꝫ ꝶ. pro quolibet: pecus uero in denariis duodecim. Si uero perſonaliter aliquis dãnum dederit ad dictas oliuas & glandes condemnentur in ſoldis uiginti ꝶ. & de nocte dicte pœnæ duplicentur.

De damno dato in fenatis a perſona & animalibus. rub. 36.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt/ꝙ ſiquis iuerit per aliquod fenatum: in quo non ſit herba nõ ſoluat aliquid. Si uero herba fuerit in eo/ſoluat uice qualibet quinqꝫ ſoldos ꝶ. Si uero herbam acceperit uel exportauerit ſoluat nomine banni uiginti ſoldos ꝶ. bos/equs & equa ſi dãnum dederint in fenatis in quibus ſit herba ſoluant pro qualibet uice quinqꝫ ſoldos ꝶ. porcus ſoluat uiginti ſoldos ꝶ. ſiue ſit herba/ſiue non & poſſit interfici & uulnerari ſine pœna: aſinus quinqꝫ ſoldos: capra duos ſol. pecus duodecim den. Et itelligatᷣ eſſe in fenatis a kal's Martii: uſqꝫ ad kal'as Septẽbris. ſ. in fena

tis: quæ ſecantur bis in anno & in iſtis: quæ ſecantur ſemel in anno intelligatur herba a kalendis Martii uſq; ad kalendas Auguſti: ſi ſecata non fuerint.

De beſtiis paſculantibus in foueis ciuitatis Piſauri. rub. 37.

SI aliqua alia animalia reperirentur paſcere in foueis ciuitatis Piſauri uel in aliquo ipſorum ſine licētia Magnifici Domini noſtri ſoluat cōmuni ſoldos uiginti rauen̄. pro quolibet: Pecus uero ſoldum unum pro qualibet.

De parte danda damnum paſſis. rub. 38.

OMnium condēnationum fiendaꝝ de dānis datis per officiales cōmunis Piſauri medietas ſit cōmunis & alia medietas ſit dānum paſſi: & hoc præciſe obſeruetur/ & ſemper ſtetur dicto cuiuſlibet accuſatoris cum ſacramento uſq; ad quantitatē uiginti ſoldoꝝ rauen̄. quoad pœnam cōmuni applicandam: ſi iurauerit perſonaliter ſe inueniſſe & cum uno teſte uſq; ad quantitatē ſexaginta ſoldoꝝ. Et ꝙ in omnibus dānis datis liceat domino poſſeſſionis/ laboratoribus: familiaribus & gualdariis ſeu bariſellis auferre & accipere malefactoribus/ manariam/ cultellum/ clamidem & ſecurim ad ſui probationem/ quando inueniunt eos dānum dare. Et ſi nō permitteret a ſe pignus accipere eidem malefactori pœna duplicetur. Ita tamen ꝙ accipiens dictas res/ uel aliquam earum teneatur repreſentare & aſſignare maſſario cōmunis Piſauri/ uel officiali dānorum datorum infra ſecundam diem a die acceptionis pœna uiginti ſoldoꝝ rauen̄. Et cum duobus teſtibus credatur: uſq; ad quantitatem: qua malefactor eſſet condēnandus: & idē intelligatur in aialibus inuentis dānum dare in poſſeſſione alicuius/ ꝙ liceat domino laboratori: & ſue familie ducere ea & præſentare coram officialibus cōmunis Piſauri & pro tali ductione poſſit inuentus condēnari uſq; ad quantitatem quadraginta ſoldorum rauen̄. ſi ad tantum aſcenderet condēnatio & nō ultra.

Quod in omnibus dānis datis dominus teneatur pro famulo & famula uſq; ad centum ſoldos rauen̄. rub. 39.

IN omnibus damnis datis dominus pro famulo & famula teneatur uſq; ad quantitatem centum ſoldorum rauen̄. & poſſit accuſari famulus & famula inde ad decem annos & illud quod dominus pro famulo & famula ſoluerit famulus & famula teneatur eidem reficere: & dominus etiā teneatur pro famulo & famula retentis ſine ſalario. Et hoc ſi apud dominum ſit aliquid de bonis famuli uel famule: uel ſi cōſtiterit damnum datum per famulum uel famulam datum fuiſſe de conſcientia domini cuius ſacramento credat̄ ſuper utroq;: & idē intelligat̄ in dña: quæ famulū uel famulā habuerit.

Quod nullus debeat aliqua animalia ducere uel tenere in poſſeſſione alicuius ſi per dominum rei ſibi inhibetur. rub. 40.

NOn liceat alicui ire cum perſona uel eius animalia ducere ſeu duci facere in aliquam poſſeſſionem prædictarum: in quam per formam præſentium ſtatutorum ire ſeu animalia ducere permitterētur: ſi ſibi per dominum rei ſit inhibitum uel cōtradictū uel per ſuā familiā uel per generale proclama factū in publicis locis: ꝙ in dictā rē nemo uadat: uel aialia ducat. Et ſi poſt inhibitionē & ꝓclama ibit/ uel aialia ducet/ poſſit pro ꝑſona & aialibus accuſari & pœnā ſoluāt ifraſcriptā. ſ. pro ꝑſona ſol. v. ꝶ.

bos/ equs

bos/equs & equa/aſinus/capra/porcus/duodecim denarios. Pecus uero ſex denarios & dãnum emendent. Et de nocte dictæ pœnæ duplicent. Si uero per dominũ & eius familiam aut per proclama prædictum prohibitum non fuerit. Tunc licitum ſit cuilibet ſua animalia paſcere & ad paſcendum ducere in locis: ubi per formam præſentium ſtatutoꝝ nõ ſit prohibitum: uel ubi dãnum fieri nõ poteſt. Et ſimiliter ſit licitum aucupatoribus cum cane a rete in poſſeſſionibus alienis nõ prohibitis: ut ſupra: acupari: alias qui contrafecerit poſſit accuſari & condẽnari in pœnis hoꝝ ſtatutorum.

Quod laboratores uineaꝝ animalia teneant ligata. rub. 41.

LAboratores uinearum dum in his ſtant ad laborãdum eoꝝ aſinos & omnium eorum animalia: quæ ſecum ducerint: debeãt tenere ligatos: & ita ligata ꝙ aliquod dãnum dare nõ poſſint pœna decẽ ſoldoꝝ raueñ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod pax nõ admittatur gualdario ſeu bariſello dolum uel falſitatem committenti. rub. 42.

PAx neqꝫ concordia admittatur gualdariis ſeu bariſellis ciuitatis & comitatus Piſauri: qui in eoꝝ officio & accuſis/uel teſtimonio dolum uel falſitatẽ cõmiſerint.

Quod bubulci tenentes de nocte beſtias bouinas uel buffalinas extra ſtabulum debeant ipſa tenere cũ campano ad collum ligato. rub. 43.

OMnes bubulci habentes beſtias bouinas/buffalinas/uel equinas/ ſi ipſas beſtias de nocte tenuerint extra ſtabulum teneantur & debeant portari facere dictis eoꝝ animalibus uel alteri eoꝝ: ſaltem unum campanũ ligatum ad collum ipſorum: uel alterius ipſaꝝ cum martello pœna decem ſoldoꝝ raueñ. pro quolibet & qualibet uice. Et ꝙ dictum campanũ nõ poſſint ſerrare: uel aliquo alio modo impedire: quo minus ſonare poſſit: pœna uiginti ſoldoꝝ raueñ. pro quolibet cõtrafaciente & qualibet uice. Et ꝙ ſemper intelligatur & præſumatur campanũ impeditum uel ſerratũ fuiſſe a domino beſtiaꝝ uel ab habentibus illas in cuſtodiã quotienſcunqꝫ repertũ fuerit cãpanũ ſerratum: niſi talis dñs uel habentes dictas beſtias in cuſtodiã probauerit cõtrariũ.

Quod nullus poſſit tenere animalia ad paſculandum iuxta panteram ab anatibus. rub. 44.

NVllus poſſit tenere ad paſcuandũ aliqua animalia iuxta panteras ab anatibus per decem perticas a kalendis Nouembris cuiuſlibet anni per totum menſem februarii: pœna quinqꝫ ſoldoꝝ raueñ. pro qualibet beſtia groſſa & ſex denarios raueñ. pro qualibet beſtia minuta.

De animalibus tenẽdis in ſaudis ad paſcendum. rub. 45.

VT omnes de ciuitate & comitatu Piſauri animalia cuiuſcunqꝫ generis poſſint habere & tenere: ne prætextu talis officii: aliqui a benefaciendo amoueantur. Statutum & ordinatum eſt: ꝙ unicuiqꝫ ſit licitũ tenere & ſua animalia ducere & duci facere ad paſcẽdum in ſaudis/ſtopolis & magiaticis ciuitatis & comitatus Piſauri: quæ nõ ſint cõnexa & contigua uineis/oliuetis/uinearetis/cãnetis/& orthis: ſed ſeperate ſepe/uel foſſato/a/rebus prædictis: & niſi eis inhibitum ſit a domino rei altero ex modis ſupra in aliis capitulis deſcriptis. Et hoc idem itelligatur in limatis fluminum: quibus

nõ ſit uincaretum: canigetum/uel zuncarettum. Et prædicta locum nõ habent in grege porcorum: qui ad paſcuãdum inſupradictis magiaticis retineri non poſſit impune.

Quod præſummatur delictum cõmiſiſſe qui fuerit uiſus uel inuentus ferrę ligna uel animalia in ſtaturo contenta. rub. 46.

QVicunq; uiſus fuerit/uel inuentus per aliquem portari ligna/cannas/paleas/fenum/uincum/olera fructus/uel poma & talis delator nõ poterit docere poſſeſſionem aliquã ſe habere in contrata: ubi inuentus fuerit/de qua ſit uerisimile eum dictas res/uel fructus deruliſſe/uel ꝙ a uero domino alicuius poſſeſſoris tales res recepe rit/tunc præſumatur & pro plena probatione habeatur: ꝙ tes huiuſmodi/fructus/uel poma cum quibus inuentus fuerit/uel uiſus deferre detuliſſe de poſſeſſione cuiuſlibet dicere uolentis dictas res/fructus uel poma a ſua poſſeſſione fuiſſe delatas: dum tamen conſter dãnum/de quo conqueritur datum fore & habeatur pro accuſato & denunciato & debeat condẽnari ſecundum formam ſtatutorum.

De pœna accuſati per ſacramentum & de pœna iurantis ſe dãnum paſſum: cũ nullum dãnum paſſus fuerit. rub. 47.

STatutum & ordinatum eſt: ꝙ quicunq; accuſatus fuerit per ſacramentum ab aliquo de aliquo dãno dato condẽnari nõ poſſit: quo ad pœnam ultra uiginti ſol. ꝗ. poſito: ꝙ in diuerſis accuſationibus locis/temporibus & damnis datis/ſeu diuerſis poſſeſſionibus accuſetur uno contextu. Et deinde ad ſex menſes nõ credatur ſacramẽto talis accuſatoris uolentis iterum accuſare. Et ſi accuſatus uel denunciatus per Gualdariũ uel Bariſellum: uel dñm poſſeſſionis ſacramento eoꝝ dicat dãnum nullum eſſe datum teneatur officiales dãnoꝝ datorum mittere ad uidendũ. Si dãnum datum eſt: & ſi repertum fuerit nullum dãnum eſſe datum talis accuſans uel denuncians per ſacramentũ puniatur in centum ſoldos rauẽ. Niſi eſſet dãnum quod potuiſſet eſſe datum & per teſtes uel inſpectionem probari nõ poſſet quo caſu ſtetur ſacramento domini uſq; ad ſummam quinq; bononenorum.

De cane: qui dãnum dederit in uinea plena alicuius. rub. 48.

SI aliquis canis alicuius dederit dãnum in uinea plena alicuius ſoluat pro banno cõmuni uice qualibet quinq; ſoldos rauẽ. dominus ipſius. Et intelligatur uinea plena pro cane a kalendis Auguſti uſq; quo uue pendent in illa: & poſſit dictus canis interfici & uulnerari impune a domino rei: uel a ſua familia uel laboratore & credatur ſacramento dãnum paſſi/& cuiuſlibet de ſua familia dicentis ſe inueniſſe tam de damno dato/q̃ etiam ꝙ canis ſit accuſati/& ꝙ non poſſit dictum canem aſſignare uel dare pro noxa & de nocte pœnę duplicentur.

De damno dato a pullis. rub. 49.

ORdinatum & ſtatutum eſt/ꝙ ſi pullus alicuius: ſcilicet capo/gallus/gallina/uel pulcini/anſeres/& anates dãnum dederint in orrho/uel paleareo/uel in campo bladato ubi bladum penderet iam maturum uel quaſi/uel in cãpo ſeminato nundũ natum alicuius: ſoluat dñs: cuius ſunt pulli/& anſeres & anates: pro quolibet pullo ſex denarios rauẽ. & pro qualibet anate & anſere duodecim denarios rauẽ. & poſſit interfici ſine pœna: & credatur ſacramẽto accuſatoris uel alterius de ſua familia tam de dãno: q̃ etiam ꝙ pulli ſint accuſati. Et idem intelligatur: quo ad ſupraſcriptas pœnas de pullis: anſeribus & anatibus tam laboratoris: q̃ alterius perſonæ & tam damnum

dantibus.

dantibus in ſupraſcriptis locis & rebus q̃ & iam in uineis plenis & in area: ubi eſſet granum/bladũ/ſemen & quodcunq; aliud legumen. Et nullus laborator poſſit in poſſeſſione: quã tenet ad laboreriũ retinere pullos/capras/porcos: neq; quęcunq; alia animalia contra uoluntatẽ domini poſſeſſionis & abſq; ipſius licentia: pœna uiginti ſolidorum rauẽn. pro qualibet uice.

De præſumptione damni dati: ſi aliquis repertus fuerit in poſſeſſione alicuius uel iuxta poſſeſſionem perſonaliter uel cum beſtiis. rub. 50.

SI aliquis fuerit repertus in poſſeſſione alicuius/licet non probetur dãnum dediſſet tamen intelligatur dãnum dediſſe: & illud idẽ ſeruetur in animalibus & poſſit accuſari & cõdẽnari/ac ſi dãnũ dediſſet. Et p̃dicta locũ habeãt ſi ſic repertus ipſe uel alia in poſſeſſione ubi ſint fructus uel res dãnificate: in quibus dãnũ de quo fiat accuſatio potuit eſſe datũ. Si uero aliquæ beſtiæ repte fuerint in poſſeſſione alicuius: uel iuxta poſſeſſionẽ: in qua dãnum datum fuerit: ſi de dãno conſtiterit p̃ſumantur tale damnum dediſſe: & de his credatur ſacramento accuſatoris uſq; ad quãtitatẽ uiginti ſol. & ſi dixit ſe pſonaliter inueniſſe in poſſeſſione/uel iuxta poſſeſſionẽ & dãnũ ſemper emẽdent & cõdẽnẽt ſecundũ formã ſtatutoꝝ. Et hoc ſi dãnum fuerit recẽs & cõdecens.

De pœna accuſati negantis rem eſſe accuſatoris. rub. 51.

PRæſenti lege ordinatum eſt: ꝙ ſiquis accuſatus fuerit ab aliquo de aliquo dãno dato & in ſua excuſatione negauerit poſſeſſionem accuſatoris: & accuſator rem ſuam eſſe probauerit: uel ſe quiete & pacifice poſſidere tẽpore dãni dati ſoluat accuſatus uice qualibet decem libras rauẽn. de quibus medietas ſit accuſatoris & reliqua ſit cõmunis Piſauri & teneatur accuſatus nihilominus reficere accuſatori omnes expenſas: quas fecerit in probãdo in aduocatis procuratoribus & ſcripturis. Et per hoc nõ præiudicetur uero poſſeſſori ſi de poſſeſſione uerteret̃ quæſtio corã Poteſtate uel eius Vicario deturbata poſſeſſione quæ quæſtio principaliter coram officiali damnorum datorum uentilari non poſſit.

De impetitis de dãno ſi ſimpliciter ſe excuſando negauerint intelligantur negaſſe: quo ad damnum ſolum. rub. 52.

QVicunq; accuſatus uel denunciatus fuerit de aliquo damno dato & in ſua excuſatione in totum negauerit: negaſſe ſolum dãnum dediſſe intelligatur & nõ negaſſe rem eſſe accuſatoris/niſi expreſſe negauerit rem eſſe accuſatoris/ ſeu domini: de qua accuſa facta fuerit.

Quod liceat unicuiq; animalia in ſua poſſeſſione inuenta ducere ſine pœna: & cuſtodi pignus auferre. rub. 53.

SI quis aliquem inuenerit in ſua poſſeſſione cum perſona uel animalibus damnum dantem: teneatur talis inuentus dicere nomen ſuum & pronomen/& nomen: cuius ſunt talia animalia ſtatim requiſitus ab inuentore: quod ſi non dixerit: ut ſi inuentus fuerit condẽnetur uice qualibet in centum ſoldos rauẽn. & liceat ei: qui talia animalia inuenerit ſua auctoritate ducere & colligere & ſocios ad prædicta facienda inuenire ſine pœna: dũmodo dicta animalia eodem die uel ſequenti coram officialibus cõmunis/uel maſſario cõmunis præſentet: a quibus officialibus uel maſſario redimi non poſſint: niſi prius dominus dictarum beſtiarum ſe concordauerit cum damnum paſſo.

uel niſi fideiuſſores idoneos de ſoluendo condemnationem & emendam damni præſtiterit. Et ſimili modo poſſit cuſtodi dictaꝝ beſtiaꝝ: ſi noluerit dicere nomen ſuum: & cuilibet alteri dãnum danti talis inuétor accipere pignus ſine pœna & maſſario cõmunis uel officialibus cõis aſſignare: ut ſupra. Et ſi nõ pateretur ſibi pignus auferri/ uel accipi/ uel animalia ducere cõdẽnetur pro tali cõtumacia & reſiſtentia in centũ ſol. ꝑ. de qua reſiſtentia/ cõtumacia & negatione credatur ſacramento inuentoris uſq; ad quãtitatem. xx. ſol. ꝑ. & cũ uno teſte uſq; ad quantitaté. xl. ſol. De inuentione uero ſacramento domini inuentoris/ uel alterius de ſua familia credatur: ut ſupra.

Quomodo & qualiter quis de dãnis datis debeat condemnari & de quibus ſacramento credatur. rub. 54.

IN omnibus dãnis datis/ tã a perſonis q̃ ab animalibus in quibuſcunq; locis uel rebus fuerint data credat̃ ſacramẽto accuſatoris uel cuiuſlibet accuſatoris de ſua familia ſeu laboratoris/ cum conſcientia domini uſq; ad quantitatem uiginti ſol. rauẽñ. Si dixerit ſe inueniſſe: & ſi cũ uno teſte probauerit: credatur uſq; ad quãtitatem quadraginta ſol. ꝑ. Si per plures teſtes credatur uſq; ad quãtitaté de qua accuſatus eſſet cõdẽnandus. Si uero aliquis aliqué accuſauerit & nõ dixerit ſe accuſatũ inueniſſe dãnũ dare. Sed tñ cũ uno teſte probauerit: tunc cõdẽnetur accuſatus ex tali probatione in uiginti ſol. ꝑ. Si uero per duos uel plures teſtes ꝓbauerit: tunc cõdẽnet̃ accuſatus uſq; ad quantitaté qua cõdẽnandus eſt: ex tali cauſa. Et ſemper accuſatus dãnum emendet: & dãnũ paſſus ſemper habeat medietaté bãni/ ſeu cõdẽnationis: & credatur ſacramẽto dãnum paſſi de datione dãni uſq; ad quantitatem uiginti ſol. pro quolibet dãno dato diuerſis diebus & locis: in quo quidé iuramẽto deferendo. Officialis dãnorum datorũ habeat arbitrium illud deferendi. & nõ deferendi/ prout ſibi uidebitur fore iuſtum qualitate facti & conditione perſonarum inſpectis.

Quod litigantes adinuicem nõ poſſint ſe accuſare. rub. 55.

LItigantes adinuicẽ in quacũq; cauſa ciuili uel criminali uel alia non poſſint ſe nec unus alterũ de aliquo dãno dato/ uel de aliqua alia re accuſare ſolum ſacr̃m: nec aliquã aliã perſonã de eoꝝ familiis durante cauſa ꝑdicta: nec per ſex mẽſes poſt finitã cauſam niſi accuſam legitime ꝓbauerit: nõ obſtãte aliquo ſtatuto in cõtrariũ loquẽte. Et idẽ q aliquis ex ꝑdictis nõ poſſit animalia alterius per ſacr̃m accuſare: niſi ea pſonaliter inuenerit dare dãnũ: & ea duxerit uel ꝑſentauerit corã officiali dãnoꝝ datoꝝ: uel niſi per teſtẽ probaret dicta aialia dãnum dediſſe: & ſi accuſaret unus alteꝝ uel aliquem de ſua familia per ſacramentum de tali accuſatione nõ poſſit cõdẽnari.

Quod nullus poſſit accuſare illũ qui primo eũ accuſauit. rub. 56.

QVicunq; accuſatus fuerit ab aliquo de aliquo dãno maleficio: ſeu de aliquo dãno dato nõ poſſit talis accuſatus: nec aliquis de ſua familia illũ: qui primo eũ accuſauit/ nec aliqué de ſua familia/ uel eius animalia inde ad ſex menſes accuſare/ de aliqua accuſa in qua ſuo ſacramento credatur niſi ꝑ teſtes legitimos uel per cõfeſſionem aduerſarii legitme ꝓbauerit vel niſi ipſe pſonaliter inuenerit dicta animalia: & ea ꝑſentauerit corã officiali dãnoꝝ datoꝝ. Et ſi accuſatus eum: qui primo accuſauit ipſum uoluerit accuſare: & accuſam probare nõ poterit accuſator eum: qui primo accuſauit accuſare non poſſit per ſacramentum. Sed alias eius accuſationes: quas fecerit legitime probare teneatur & debeat.

Quod

Quod menſis damni dati & annus poni debeat in accuſatione & infra quantum tempus accuſatio de damno dato fieri poſſit. rub. 57.

IN omnibus accuſationibus uel denunciationibus de dãnis datis in futurū faciẽdis per dãnū paſſos/ uel eoꝝ familiã: annus menſis tantū in quo dãnū fuit factū in accuſationibus ponant̃. Et poſſit quilibet de ſuo dãno infra quattuor mẽſes: poſtq̄ dixerit dãnū fuiſſe datū accuſare. Cõtra gualdarios uero ſeu bariſellos tam de ciuitate q̄ de comitatu Piſauri de aliquibus dãnis datis/ uel dandis a quocunqꝫ ꝑſonaliter/ uel cum beſtiis in quiquſcūqꝫ poſſeſſionibus ſiue bonis poſt cõpletū tẽpus officii ſinguloꝝ gualdarioꝝ/ ſeu bariſelloꝝ nõ poſſit dari uel exhiberi denuncia aliqua corã officiali dãnoꝝ datorum: niſi infra menſem a die finiti officii continue cõputandum.

Quod Notarius dãnorum datorum alicui accuſato/ uel denunciato nõ debeat nominare teſtes. rub. 58.

VT euitetur oĩs ſubornatio teſtiū: quæ ſæpiſſime per denunciatos/ ſeu accuſatos fieri ſolet: ut eoꝝ dãna data remaneant impunita. Statutum & ordinatū eſt/ ꝙ officialis dãnoꝝ datoꝝ nõ teneat̃ nec debeat pœna uiginti ſol. ꝝ. pro qualibet uice nominare alicui accuſato uel denunciato teſtes noĩatos in quibuſcunqꝫ accuſis uel denunciis corã officiali ꝑdicto dãnoꝝ datoꝝ factis: niſi quãdo teſtes citati ſe ꝑſentauerint coram ipſo ad iurandū & deponendū eoꝝ atteſtationes uel niſi poſtq̄ depoſuerint ſi partes tẽpore iuramenti nõ interfuerint. Et quilibet de hoc poſſit dare petitiones: & habeat quartam partē dicte pœnæ: caſu quo dictus officialis ſuccubuerit.

Quod cõtra dãnū dantes perſonaliter duplicent̃ pœnæ. rub. 59.

ADhoc/ ut pœna temerarios & quoſcunqꝫ perſonaliter dãnū dantes cohibeat a crimine/ hac imperpetuū ualitura lege ſancimus: ut oẽs pœnæ ꝑſentiū ſtatutorum: quæ cõtra: perſonaliter dãnū dantes impoſite & ſtatute ſunt: intelligant̃ & ſint anctoritate ꝑſentis legis duplicate. Ita ꝙ quilibet: qui dãnū perſonaliter dederit in rebus & locis ex forma præſentium ſtatutorum prohibitis in quocunqꝫ ſuo contingenti caſu duplicata pœna afficiatur.

Quod quilibet poſſit conſtituere gualdarios ſeu bariſellos in ſuis poſſeſſionibus. rub. 60.

QVilibet/ qui habet potere in ciuitate & diſtrictu Piſauri poſſit cõſtituere gualdariū/ bariſellū & ꝓcuratorē unū & plures: qui poſſint accuſare oẽs dãnū dãtes in ſuis poſſeſſionibus/ ſicut ipſe dñs facere poſſet: & poſſit quẽlibet de ſua familia mittere ad accuſandū de dãnis ſibi factis: & familiaris poſſit cū licẽtia dñi ſui accuſare oẽs dãnū dãtes in rebus dñi ſui abſqꝫ aliquo inſtr̃o procurationis/ ſeu gualdarie: quẽadmodū ipſe dñs poſſet. Quibus etiã credat̃ ſuper emendatione dãnoꝝ prout dño rei credatur. Et idẽ intelligatur in laboratoribus quarūlibet poſſeſſionū: qui poſſint cū licentia dominoꝝ accuſare oẽs dãnū dantes: quoꝝ ſacr̃o credatur: ſicut ſacr̃o dominoꝝ & partē cõdẽnationis & emendã dãni cū licẽtia dominoꝝ cõſequatur. Et laboratores & coloni affictuarii & partiarii poſſint ratione fructuū etiã accuſare & pacem facere nõ tamen poſſint accuſare dominos poſſeſſionū: & ſi cõtigerit per dominos dãnū dari poſſit affictuarius cogere dominū ad eligendū unū uel plures extimatores: qua extimatione facta/ liceat eidẽ affictuario uti retẽtione in affictu per eum aſſignãdo. Caſtaldiones/ procuratores & familiares dominoꝝ poſſint remiſſionẽ & pacẽ facere: ſi mandata habue-

rint/uel de domini uoluntate. Caſtaldiones tamen/ eo ipſo ꝙ caſtaldiones cõſtituti fuerint a dominis intelligatur habere mandata ad prædicta.

Quod condẽnati uel exbãniti occaſione alicuius dãni dati nõ poſſint de banno exire/niſi primo cõpoſuerint cum dãnnm paſſo. rub. 61.

SI quis fuerit accuſatus/uel in bãno poſitus occaſione alicuius dãni pro perſona uel ſuis beſtiis quocũq; modo/ꝙ de ipſo dãno uel cõdẽnatione extrahi nõ debeat nec poſſit: niſi prius de ea cõdẽnatione cũ dãnũ paſſo cõpoſuerit. Et Poteſtas & officialis dãnoꝝ datoꝝ & quilibet ipſoꝝ teneatur hoc ſtatutum præciſe facere obſeruari ſine remedio conſilii: & qui contrafecerit ſoluat de ſuo ſalario communi centum libras rauen̄. & damnum paſſum indemnem conſeruet.

De capitibus ſolidoꝝ ſoluendis in cauſis dãnoꝝ datoꝝ. rub. 62.

OMnes & ſinguli accuſati uel denunciati ex cauſa dãnoꝝ datoꝝ cõtra quos proceſſum fuerit: ſi pacẽ habuerint ante ꝗ̄ condẽnent̃ ex cauſa ꝑdicta ſoluere teneantur & debeant unũ ſoldũ pro qualibet libra: eius in quo uenirẽt cõdẽnãdi & eorum proceſſus dicta ſolutione facta cancellari debeat per officialẽ dãnoꝝ datoꝝ. Si uero cõdẽnati fuerint ſoluãt & ſoluere debeãt pace habita/ duos ſoldos eius in quo cõdẽnati eſſent. Et eo caſu talis ꝓceſſus & cõdẽnatio cancellet̃ & cancellari debeant.

De foueis lupariis & de tribolis nõ fiendis & deſtruẽdis. rub. 63.

NVlla perſona in ciuitate & comitatu Piſauri in locis publicis uel priuatis audeat uel ꝑſũmat facere/habere ſeu tenere foueas luparias/uel tribulos ferri/uel ligni in ſuis poſſeſſionibus nec aliquod aliud facere uel ponere nec tenere ꝓpter quos hoies ſeu aialia ledi poſſint. Et quicunq; eos habuerit teneat̃ & debeat dictas foueas replere facere: & dictas caſſes cũ agutis uel tribolis eleuare ſeu eleuari facere infra quindecim dies poſt bãnũ ſeu ꝑceptũ factũ ex parte officialis dãnoꝝ datoꝝ. Et qui cõtra fecerit ſoluat noie bãni uice qualibet.xxv.lib.ꝝ. & dãnũ emẽdet & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et gualdarii ſeu bariſelli: elapſo termino prædicto denunciare teneantur omnes contrafacientes ſub pœna uiginti ſoldoꝝ rauen̄. infra unũ menſem a tempore principii eorum officii.

De nõ aucellãdo ad cogollũ & pãnũ rubeũ uel laqueũ ad ꝑnices. rub. 64.

STatutum eſt ꝙ nullus audeat aucupare ſeu aucellare ad pãnũ rubeũ ſeu cogollũ uel laqueũ ad pernices capiendas: & ꝙ nullus audeat aucupare cũ cane a kalẽdis Februarii uſq; ad kalendas Aprilis ad pernices. Et ſiquis pernices uiuas acceperit dicto tẽpore debeat eas relaxare incõtinenti. Et qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni.xl.ſol.ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et quicunq; repertus fuerit dicto tẽpore uendere pernices in platea cõis uel alibi ſoluat noie bãni.xl.ſol.ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & cuilibet liceat talia retia & cogolla & pãnum rubeum & laquea accipere/incidere/& frangere/& exportare libere ſine pœna.

De formello & laqueis nõ faciẽdis & de pœna cõtrafaciẽtiũ. rub. 65.

NVllus audeat uel ꝑſũmat facere formellũ in caccia Illuſtriſſimi Dñi noſtri pœna & bãno.xxv.lib.ꝝ. pro quolibet & qualibet uice. Extra uero deſignata dicte caccie nullus audeat uel ꝑſũmat facere dictũ formellũ: niſi primo fideiuſſione ꝑſtita officiali dãnoꝝ datoꝝ de.xxv.lib.ꝝ. & promiſſione facta de nõ capiendo colũbos pœna.xl.ſol. ſi dictã fideiuſſionẽ nõ ꝑſtiterit: qua etiã facta & ꝑſtita nõ liceat alicui dictũ

formellum

formellum uel laqueum aut caniciarum facere in poſſeſſione alterius: niſi eam haberet ad laboreriũ/uel ad guardiam/uel de licentia domini poſſeſſionis pœna & banno quadraginta ſoldorum raueñ. in ſua autẽ/caſu ſupradicto liceat impune pſtita dicta fideiuſſione: ſi cœperit colũbos puniatur ſtatuto loquẽte de columbis nõ capiendis: & nõ pœna fideiuſſionis. Et ſingulo anno capi debeant dicte licentie a dicto officiali pœna ſupradicta quadraginta ſoldorum raueñ.

De grippis nõ ſappandis. rub. 66.

Ille qui hẽt poſſeſſionẽ ex parte iferiori nõ ſappet: nec explanet grippũ illius: qui habet poſſeſſionem ex parte ſuperiori & non ſplanet nec ſappet ab uno pede uerſus grippum: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine banni centũ ſol. raueñ. & ſplanatũ & ſappatum reaptet: cuius bãni medietas ſit cõmunis & alia medietas ſit accuſatoris: & ſtetur ſacramento illius: qui habet poſſeſſionẽ ex parte ſuperiori/ inſpectione prius facta per iudicem: uel miſſum ab eo/ uel ſi per teſtem probaretur. Nec ille qui habet poſſeſſionem iuxta grippũ alicuius/nec aliquis alius ſplanet uel ſappet poſſeſſiones alicuius/nec propinquet ſe ſappando uel fodendo/uel ſplanando ab uno pede: & qui contrafecerit condẽnetur pœna pdicta. Et ſemper intelligatur dñm poſſeſſionis: qui erit ex parte inferiori feciſſe ſappaſſe uel ſplanaſſe: uel eius laboratorẽ ſi factũ apparuerit: & laboratores cõtrafacientes poſſint accuſari inde ad decẽ annos a diẽ ſplanationis & ſappationis facte. Et pdicta locũ habeãt in pteritis pñtibus & futuris. Et ſi ille/qui habet poſſeſſionẽ ex parte inferiori: uel ille qui habet ex parte ſuperiori petierit/ q termini mittantur inter ipſas poſſeſſiones tales termini mitti debeãt per unũ amicũ ab utraque parte eligendũ: uel per plures: & qui in his cõtrafecerit ſoluat noie bãni .xx. ſol. raueñ. Et ſemper pſumatur eſſe grippus poſſidentis ex parte ſuperiori niſi cõtrariũ apparuerit. Et habens poſſeſſionẽ a latere ſuperiori nõ poſſit pÿcere terrã glebas/uel zuppas in poſſeſſione uicini ex parte inferiori: quouſque termini in dicta poſſeſſione appoſiti & immiſſi fuerint: ſecũdum quod ſuperius declaratur ſub dicta pœna uiginti ſoldorum pro quolibet contrafaciente uice qualibet.

De uno pede ſaudo dimittendo circa terminos. rub. 67.

In quocunque loco in terris & poſſeſſionibus per totũ diſtrictũ ciuitatis & comitatus Piſauri: ſi ſint termini qũ terre laborantur debeãt dimitti circũcirca dictos terminos unus pes terre ſaude ad minus. Ita q termini nõ ualeãt pro laborerio remoueri. Et ſiquis cõtrafecerit ſoluat noie bãni uice qualibet & pro quolibet termino .xl. ſol. raueñ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et qñ ſit denunciatio mittatur preco uel plazarius ab officiali ad uidẽdũ ſi laboratũ eſt iuxta terminos cõtra formã preſentis ſtatuti & ſtetur relationi pconis uel plazarii.

Quod nullus palottet ad palatiũ neque ad alias turres. rub. 68.

Nemo ſit auſus ſagittare/baliſtrare/palottare/neque probicere auibus morantibus in palatio cõmunis/ uel ſupra palatiũ cõis/neque ad aliã aliquã turrim/uel domũ alicuius pro dictis auibus capiẽdis: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni .xx. ſol. raueñ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni ſi pbauerit/ſteturque ſacrãmento accuſatoris uſque ad quãtitatẽ decẽ ſol. raueñ. & accuſator in credentia teneatur: ſi poſtulatũ fuerit & dãnũ iniuriato emẽdet ad cuius domũ uel turrim baliſtratũ palottatũ uel proiectum fuerit/ uſque ad quantitatẽ quadraginta ſoldorum raueñ. Et q nemo terrigena uel foreſtiam

renſis debeat aſcendere ſuper palatium cõmunis niſi cauſa aptandi pœna decem librarum rauẽñ. pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio.

De pœna capientis columbos. rub. 69.

STatutũ eſt/ꝙ nemo audeat uel pſũmat capere colũbos ſaluaticos uel domeſticos ullo modo/niſi ille/uel illi: cuius ſunt & hoc in colũbario ſuo tãtũ uel iuxta dictũ columbariũ & in loco ubi ſunt cõſueti morari. Exceptis pippionibus turriũ: ꝙ liceat dñis & eoꝝ familiis capere & accipere. Et qui cõtrafecerit cõdẽnet̃ cõi Piſauri in cẽtũ ſol. ꝶ. pro quolibet colũbo & dãnũ dñis emẽdet: & quilibet dñs poſſit accuſare & habeat medietatẽ bãni & ſtetur ſacr̃o dñi uſqꝫ ad quãtitatẽ ſexaginta ſol. ꝶ. in condẽnatione fienda. Et quilibet poſſit cõtrafacientes accuſare & habeat medietatẽ bãni ſi probauerit cũ uno teſte. Si uero aliquis repertus fuerit uendere uel habere tales colũbos captos cõdẽnet̃ uice qualibet in centũ ſol. ꝶ. niſi doceat unde habuerit tales colũbos uel dantes ſibi ad uendendũ: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ banni & in credentia teneat̃ ſi fuerit poſtulatum: & cuilibet dño poſſeſſionis liceat expellere colũbos de ſua poſſeſſione: dũmodo eis nõ proiciat uel eos capiat. Et ſi contigerit dum eos expellit de dicta poſſeſſione aliquem interficere ſoluat nomine banni cõmuni Piſauri quadraginta ſoldos rauẽñ. & nõ ultra: & damnum domino emendet & in ſupradictis caſibus nõ habeat locum beneficium pacis.

De negatione & mutatione nominis. rub. 70.

VT a quolibet ueritas habeatur: ꝙ quicunqꝫ interrogatus fuerit a Poteſtate: iudicibus/milite ſocio: notario poteſtatis/officiale dãnoꝝ datoꝝ/ſeu gualdariis/aut bariſelli/ꝙ dicat nomen ſuũ. & ſi ipſe negauerit dictũ nomen ſuũ/uel non dixerit pro qualibet uice in centum ſoldis rauẽñ. cõmuni condẽnetur: & plus & minus ſecundum perſonarum & negocii qualitatem.

De conuictis in mendacio. rub. 71.

QVicunqꝫ interrogatus fuerit ab aliquo officiale cõmunis Piſauri ſup aliquo facto/ꝙ dicat ueritatẽ & inuentus fuerit nõ dicere ueritatẽ & cõuictus fuerit de mendacio iuridice in decẽ ſol. ꝶ. uice qualibet cõi cõdẽnetur & plus & minus arbitrio officialis ſecundum negocii qualitatẽ. Et idẽ in poſitionibus in iudicio productis. Et habeat locũ in proprio facto ſuo tantũ. Et pdicta nõ uendicet ſibi locũ/quando aliquis ſe excuſando ab aliqua accuſatione/inquiſitione/uel denunciatione negaret contenta in dictis accuſatione/inquiſitione/ uel denunciatione: quo caſu in nihilo puniatur pro tali negatione: etiam ſi de mendacio conuictus fuerit.

De eo qui miſerit ignẽ ſine licentia. rub. 72.

NVllus auſu temerario pſũmat mittere ignẽ in ſiluã uel in aliquẽ aliũ locũ ſuũ uel alienũ in curte ciuitatis Piſauri & diſtrictu ſine expreſſa licẽtia Poteſtatis uel eius officialiũ: aut officialis dãnoꝝ datoꝝ. Qui officiales teneant̃ recipere a poſtulantibus licentiã bonã & idoneã cautionẽ de emendando omne dãnũ: quod cõtigerit illicã occaſione prædicta & arbitrio triũ cõmunaliũ hominũ amicoꝝ: abſqꝫ porrectione libelli uerbali ipriũ ſolẽnitate: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe pœnæ. x. lib. ꝶ. & dãnũ emendet. Et nõ intelligat̃ auſu temerario ignis imiſſio ubi ex iminenti neceſſitate fuerit factus ignis & in loco ubi fieri dãnũ nõ põt & nõ principaliter cauſa infocandi ut puta ex cauſa calefaciendi cõquinandi uel cauſa cõburendi in aliquo loco aliquis animal

mal putridū uel aſpidē: & his ſimilia. Si uero habita licentia dānū dederit alicui: ſoluat dānū emendet. Et ſi nō habuerit unde ſoluat fuſtibus caſtiget̃ per tptā ciuitatē & burgos. Si uero incendiarius qui ignem imiſerit in aliquibus rebus & poſſeſſionibus & ex ipſo incendio dānum fuerit illatum alicui & malefactor reperiri nō poſſet: tūc ille qui utunt̃ in contrata: ubi imiſſio ignis facta fuerit/ uel ꝓximiores utentes in cōtrata illa: ubi fuerit incēdiū factū ad emēdā dāni teneãt̃ uſq; ad quātitatē decē lib. ꝟ. Recepto prius a dño poſſeſſionis/ ſiue a dānū paſſo ſup his ſacro: & hoc fiat ſūmarie & ſine ſcriptis.

De pœna aucellantis noctis tēpore cū igne. rub. 73.

ORdinatum & ſancitū eſt/ ꝙ nullus de cætero audeat uel ꝓſūmat noctis tēpore aucellare cū igne: & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni. xxv. lib. ꝟ. pro qualibet uice & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni: & ſi in illa cōtrata dānū datum fuerit illa nocte: qua aucellauerit/ aliter nō apparente de dānū dāte talis aucellās ꝓſūmat̃ dānū dediſſe & dānū emendet: & ſtetur de ꝓdictis ſacramēto accuſatoris.

De eo qui muros & foſſata ciuitatis Piſauri & caſtrorum ipſius deuaſtauerit. rub. 74.

QVicunq; muros ciuitatis & caſtroꝝ ipſius deuaſtauerit in aliquo det cōi pro bāno. xxv. lib. ꝟ. & muros deſtructos reaptet: & qui foſſata ciuitatis & caſtrorum deuaſtauerit in centū ſol. ꝟ. cōmuni condēnetur uice qualibet & deſtructū reaptet ſuis propriis expenſis: & ꝙ nullus habens domū cōiunctā muro ciuitatis Piſauri & caſtroꝝ ipſius de ipſa domo/ turri/ uel palatio lapides trahere nec murū ſuū: nec murū cōmunis rūpere ꝓſūmat modo aliquo uel attentet ſine expreſſa licentia Poteſtatis: quā licentiā dñs Poteſtas cōcedere nō poſſit ullo modo ſine expreſſa licentia cōſilii credentie: & niſi primo uiderit uel a ſuis officialibus uideri fecerit murū: quē rūpere uoluerit/ uel lapides trahere cum occaſione muroꝝ ſpecialium muri ciuitatis & comitatus quottidie deuaſtent̃: & qui cōtrafecerit nomine bāni. xxv. lib. ꝟ. ſoluat. Et Poteſtas teneatur quolibet anno facere inquiſitionem ſuper prædictis: & hoc locū habeat in præteritis præſentibus & futuris: & cuilibet competat accuſatio.

Quod nullus cauet uel fodiat a ſpondis foſſatoꝝ. rub. 75.

NVllus fodiat uel cauet a ſpōdis foſſatoꝝ cōmunis uel uiaꝝ publicaꝝ cōmunis intra muros ciuitatis Piſauri: & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni. xx. ſol. ꝟ. pro quolibet/ & qualibet uice/ & cuilibet cōpetat accuſatio: & habeat medietatē bāni.

Quod nullus accipiat de lapidibus pontis foleę uel de aliquo alio hedificio communis. rub. 76.

ITem ſtatutū eſt/ ꝙ nullus audeat uel ꝓſūmat aliquē lapidē de lapidibus pōtis folex/ uel de muris cōis/ uel aliquid de alio hedificio cōis Piſauri accipere/ uel accipi facere: & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni decē lib. ꝟ. & ablata reſtituat: & cuilibet cōpetat accuſatio: & habeat medietatē bāni & dānum intereſſe cōmunis reſartiat.

De arboribus indomeſticis & aliis ēt domeſticis nō deramādis. ru. 77.

OMnes arbores indomeſtice & etiā domeſtice exiſtētes iuxta uias/ uel poſſeſſiones aliquoꝝ debeant deramari uſq; ad cimā per illos: quoꝝ ſunt dicte arbores: quod ſi facere nollent. Quilibet poſſint ipune arbores tales deramare. Et ſiqua arbor ſupra poſſeſſionē alicuius pependerit ſubcidi debeat per illū: cuius ipſa arbor exiſterit. Si uero facere recuſauerit: per aliū iuxta ipſum poſſidentē ipune decreuerunt ſubcidē-

dum: etiā intelligātur de arboribus pendentibus ſuper uias publicas uel uicinales proteſtatione inſcriptis præmiſſa in p̄dictis/uel corā iudice citatione facta. Et ꝙ unuſquiſq; habens poſſeſſionē iuxta uias publicas uel uicinales debeat incidere roncare & affractare fraſcas/ſpinos/& rogos pendentes ſuper tales uias & affractatos tenere quantū poſſeſſio ſua protendit: ut per tales uias haberi poſſit cōmode oīs acceſſus: & qui cōtrafecerit in uiginti ſol. ꝶ puniatur: & cuilibet ſit licitum affractare & roncare.

De panteris factis & fiendis & de aquis earum. rub. 78.

OMnes uolentes panteras facere poſſint illas libere facere in ſuis poſſeſſionibus: dūmodo eas panteras nō faciāt iuxta panterā alterius iā factā per centū quinquaginta perticas: quo caſu eis licitū nō ſit infra dictū ſpaciū dictā panteram facere. Nec etiā liceat alicui facere uel tenere aliquā coptimā iuxta dictas panteras ad centū perticas p̄dictas abſq; licētia cuius fuerit panteria niſi coptima foret antiquior ipſa pāteria/ nec etiā liceat coptimā iuxta coptimā facere ad centū perticas p̄dictas abſq; licentia p̄dicta & faciens coptimas p̄dictas iuxta pāteras p̄dictas nō poſſit aucupari ad coptimā uel in ipſa coptima retinere tarpones pœna .xxv. lib. boñ. Et eis faciētibus dictas panteras: uel ad p̄ſens eas habētibus licitū ſit lacū pantere tenere in ſua poſſeſſione. Attamen ꝙ ad aquā habendā pro dicta pantera debeat ducere aquā per loca recta & cōſueta: ſi fieri poteſt/ quod ſi nō poteſt per recta foſſata aquā ducere & oporteret clauſam facere aliquā & ex utraq; parte ubi clauſa faciēda eſſet haberet terrenū liceat ipſi clauſam facere: dum tñ ex reſtagnatione/uel ductu dicte aque occaſione dicte clauſe nullū fiat p̄iudiciū poſſeſſioni alicuius circūſtantis/uel cōmuni Piſauri: & aliter nō liceat alicui facere clauſam uel reſtagnationem aquaꝝ. Quod ſi aliquis faceret: liceat unicuiq; talē clauſam facere tollere & amouere ſine pœna. Et ſiquis habuerit panteram uel poſſeſſionē ex p̄te ſuperiori nō poſſit/nec debeat aquā deuiare uel tollere pāterę inferiori quin habeat aque ſolitū curſum ſine dāno circūcolētiū. Item/ ꝙ nullus p̄ſūmat iniuriari dictis panteris clamando/uel aliquid faciendo ſtudioſe propter quod impedire poſſet aucupatio ipſaꝝ panteraꝝ/uel alicuius eaꝝ. Ita tamē ꝙ liceat oībus habētibus poſſeſſionē uicinā ipſis panteris/uel alicui eaꝝ laborare uel laborari facere & ligna incidere in ſua poſſeſſione & alia facere: quo ſibi fuerint utilia. Et qui cōtrafecerit iniuriando dictis panteris ſoluat nomine banni uice qualibet centum ſol. ꝶ.

Quod pœnam patiatur non probans accuſam: & ꝙ uictus uictori in expenſis condemnari debeat. rub. 79.

SI quis accuſauerit aliquē in curia cōmunis Piſauri & ſuā accuſationē nō probauerit per cōfeſſionē aduerſarii uel per legitimā probationē/uel ſaltē per plenā p̄ſumptionē/uel per unū teſtē idoneū: ſi quātitas: qua accuſatus cōdēnandus eſſet: ſi probaretur accuſa aſcenderet uſq; ad ſūmā decē libraꝝ/uel infra cōdēnet̄ accuſans uice qualibet in quinq; ſol. ꝶ. Si uero dicta quātitas aſcēderet ultra dictā quātitatē decē lib. ꝶ. uſq; ad quātitatē .xxv. lib. ꝶ. cōdēnetur accuſans uice qualibet in uiginti ſol. ꝶ. Si uero dicta quantitas aſcenderet ultra dictā quātitatē/uſq; ad quātitatē quinquaginta lib. ꝶ. cōdēnetur in centū ſol. ꝶ. accuſans. Si uero quantitas aſcenderet ad ſūmā centū lib. ꝶ. uel abinde infra ſcilicet a quinquaginta libris ſupra cōdēnetur in decē lib. ꝶ. uice qualibet. Si uero accuſatio eſſet de homicidio/falſitate/latrocinio/proditione/incēdio/ſiue de aliquo alio maleficio: de quo imineret periculum mortis condēnetur accuſans/ſuam

accuſam

accuſam nō probans in centum lib. ꝟ. Si uero dictam accuſationē probauerit per con feſſionem aduerſarii: uel per legitimā probatiōnē uel per plenā præſumptionē / uel per unum teſtem idoneum in nullo condēnetur. Et ſemper in omnibus accuſationibus cu iuſcunq; condēnationis exiſtant. Iudex teneatur uinculo ſacramenti uictum uictori in expenſis legitimis condemnare.

De pace nō admittenda in infraſcriptis delictis & exceſſibus rub. 80

PAx nō admittatur pro infraſcriptis exceſſibus: ſcilicet pro blaſſemia facta cōtra Deum/ Beatam uirginē Mariā & ſuos ſanctos pro iniuria facta contra picturas: & res ſacras. Item pro exceſſibus beccariorum: ubi de falſo ageretur: pro exceſſibus tri colarum/ camangiatoliaꝝ/ calzolanorum/ piſcatorum/ pro bannis porcorum per ciuita tem euntiū: pro exceſſibus dominoꝝ molēdinoꝝ ab olios ubi de falſo agerēt. Et pro exceſſibus factis contra plazarios cōmunis in netando pignus/ ſiue pignora & tenutas.

De ſimilibus ad ſimilia procedatur. rub. 81.

IN omnibus maleficiis delictis exceſſibus & dānis datis: de quibus pœna in ſtatu tis non exprimitur: Poteſtas & officiales cōmunis Piſauri poſſint de ſimilibus ad ſimilia procedere/ puniendo/ condemnando & abſoluendo.

De terminis nō extrahendis. rub. 82.

SI quis præſumpſerit terminos poſitos per partes/ uel poſſeſſores / uel per amicos a partibus electos: uel per Poteſtatē & ſuam curiam poſitos/ uel alios terminos anti quos pro diffinitione aliquaꝝ poſſeſſionū de loco illo cauare uel amonere aliqua cau ſa uel modo/ uel amoueri facere. Si legitimis teſtibus conſtabit: uel per confeſſionē de linquentis pœnam uigintiquinq; libraꝝ incurrat delinquens: quā Poteſtas eundem ſol uere cōpellat. Si uero de amotione terminoꝝ conſtabit: nec de amotore conſtare pote rit: Poteſtas & ſua curia ad petitionem cuiuſlibet conſortis teneatur terminos in pri mo loco reponi facere: & alium conſortē iurari facere: qđ perpetuo ſine cōſenſu & uo luntate ſui conſortis & uicini terminos nō amouebit de ipſo loco/ nec mādabit/ nec cō ſentiet ipſos terminos de ipſo primo loco amoueri ꝑpetuo. Et totiens hoc fieri faciet dictis dñs Poteſtas/ quotiēs de remotione ipſoꝝ terminoꝝ conſtabit eidē. Et ſi de amo tione cōuictus fuerit per cōſortē uel uicinū talis amotor totiens quotiēs cōuictus fue rit pœna ꝑdicta puniatur. Et quicūq; de nouo ſine cōſenſu cōſortis uel uicini terminos miſerit uel ꝑpoſuerit in.xxv.lib. ꝟ. cōmuni cōdēnet: cuius medietas ſit cōmunis & alia medietas ſit uicini & cōſortis iniuriā & dānū paſſi. Et de nouo intelligant termini im miſſi: ſi probauerit ipſos terminos ab antiquo uel alio modo/ imiſſos fore. Et ſi ꝑdicta nō apparerēt de nouo facta: tūc cōmuniter termini imittant per ueros dños poſſeſſio num uel ius habētes in eis/ uel per amicos electos ab eis. Et hoc ſtatutū locum habeat in præteritis/ præſentibus & futuris. Quod ſtatutum nō intelligatur in nō habentibus ius in poſſeſſionibus terminandis uel terminatis: & cuilibet competat accuſatio: uſq; ad decem annos/ non obſtante aliquo ſtatuto in contrarium loquente.

Quod laboratores cōgruis tēporibus laborare dñoꝝ poſſeſſiones: & quæ di cantur congrua tempora. rub. 83.

LAboratores terraꝝ/ uineaꝝ & aliaꝝ poſſeſſionū teneant & debeant poſſeſſiones ipſas: quas ad laboreriū habuerint cōgruis tēporibus laborare: & ſi nō fecerint: ſoluant noie bāni.xl.ſol. ꝟ. & dño cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni & cre

datur ſacramẽto accuſatoris. Et nihilominus teneatur ad dãnũ & intereſſe dñi: extimãda per duos cõmunes amicos per ipſos eligẽdos. Saluis tñ pactis factis itẽr dños & laboratores. Cõgrua autẽ tẽpora intelligant in terris: quæ rũpi debeant de mẽſe Martii & Aprilis: & refrangi de menſe Iunii: remenari autẽ de menſe Auguſti: uſq; ad mediũ menſis Septẽbris. Seminari autẽ debeant: uſq; ad quindecim dies menſis Nouẽbris inclusiue in terris plani territorii Piſauri. In terris uero caſtroꝝ & montiũ cõgrua tẽpora intelligant / quo ad ſeminandũ per totũ menſem Nouẽbris. Cõgrua autẽ tẽpora: quo ad mundandũ granũ / ordeũ / ſpeltã / & farrũ intelligat per totũ menſem Aprilis. Congrua autẽ tẽpora ad porandũ & inuiſcandũ / ficandũ / leuandũ / & palmandũ uineas intelligantur per totũ menſem Martii. In ſappando uero & uangando per totũ menſem Maii. Quod nõ intelligat in uineis & cãnetis: quæ debeant remenari: ſed in eis locũ habeãt cõgrua tẽpora: quo caſu intelligant cõgrua tẽpora: quo ad ſappãdũ & uãgãdũ uſq; ad medium menſem Aprilis & remenãdo: uſq; ad medium menſem Iunii.

De laboratoribus debentibus reddere dñis partẽ eoꝝ. rub. 84.

OMnes laboratores terraꝝ debeant dare dñis eoꝝ partẽ canterii a cigliature ſolamine & retrouene: & totũ illud: qđ reperiri poterit abſconditũ uel aſſignatũ extra canteriũ: & retrouena ad dñm & nõ ad laboratorẽ debeat ptinere. Et laborator cõtrafaciẽs pro qualibet uice in centũ ſol. ꝑ. cõdẽnetur: cuius medietas ſit cõis & alia medietas ſit accuſatoris & credatur ſacrõ dñi poſſeſſionis / ſiue caſtaldi ipſius cũ probatione unius de trituratoribus uel alterius perſone. Et idẽ intelligatur in uineis.

Quod laboratores non portent bladum alibi ad battendũ & de cauaglionibus barcariis & paleariis faciendis. rub. 85.

NVllus: qui recipit terrã aliquã ad laboreriũ ab aliquo debeat bladũ ſeminatũ in ipſa terra de ea extrahere ſine licẽtia domini: cuius terra fuerit. Sed bladũ debeat in ea triturare & portionẽ ſuã dño: cuius terra fuerit in eadẽ reddere ei uel ſuo nũcio anteq̃ de terra eũ extrahat. Et qui cõtrafecerit ſoluat pro bãno. xx. ſol. ꝑ. & pulã de ipſa terra nõ trahat: nec trahi faciat ullo modo: ſed areã bona fide debeat acigliare & partẽ acigliature domino cãpi / ſiue terre reddere atq; dare: ſicut ſibi reddidit de alio blado: nec ſolũ in dicta area relinquere: ſed domino dicti ſoli partẽ: ut de alio blado reddere teneat. Et poſtq̃ laborator cõpleuerit aſſignare canteriũ & partẽ ſuã receperit & exportauerit & ſuã dño aſſignauerit: nihil habeat poſtea facere in area per modum acigliandi dictã areã uel alio modo niſi portando paleas ſi remanerent. Et qui cõtrafecerit in centũ ſol. ꝑ. cõdẽnetur: & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatẽ bãni: & teneant laboratores terraꝝ & trituratores bladũ: una cũ eis facere paleareũ de paleis contingentibus domino poſſeſſionis iuxta dictam aream: ſi domino placuerit dando ei dominus metile pro dicto paleare faciẽdo. Et nihilominus teneantur facere dicti laboratores cauaglionos de treſdecim couibus / nec plus / nec minus eadẽ die: qua metuerint: & ipſis finitis / teneantur domino denunciare numerum eoꝝ: & q̃ cum totum cãpum bladum dicti campi fuerit ſecatum / factis cauiglionibus debeãt facere barcam in campo domini iuxta aream dicti campi ſub pœna ꝑdicta. Et conducentes res ad affictum teneantur locatori anteq̃ fructus exportent de poſſeſſione cõducta: locatori ſoluere affictum: ſaluis pactis inter conductorem & locatorem pœna prædicta.

Quod laboratores non ſeminent in uineis uel uacuamentis exiſtentibus in uineis. rub. 86.

LAboratores uinearum nõ poſſint: nec debeant aliquid ſeminare in uineis uel in uacuamentis exiſtẽtibus inter uineas ſine licẽtia domini poſſeſſionum ſub pœna uiginti ſoldorum pro quolibet & qđ ſeminatum eſſet/ſine licentia domini/dño applicetur uinearum: & credatur ſacramẽto domini de ſeminatione: licentia uero habita: nihil teneatur dare domino de fructibus: niſi aliud inter eos conuentum eſſet.

De cortinis uinearum per laboratores laborandis. rub. 87.

TEneantur laboratores & debeant laborare omnes & ſingulas cortinas exiſtentes circa uineas: quas laborant & omnia alia uacuamẽta exiſtẽtia in ipſis uineis pœna & bãno .xl. ſol. ꝶ. cõi applicãda & emendationis dãni dñi uineæ. Quod dãnũ extimari debeat per duos cões amicos a dño & laboratore eligẽdos. Qua extimatione facta/ſine figura iudicii illico cõpellatur laborator ꝑdictus ad emendationem ſiue ſolutionem dicte extimationis. Et hoc qñ inter dñm & laboratorẽ: ita eſſet actum.

De parte cannarum ſiccarum & ſermentorum aſſignanda dominis per laboratores. rub. 88.

OMnes laboratores cannas ſiccas & uites uineæ: quã laborant uinea completa in unum recolligere debeant & medietatem domino reddere & aſſignare pœna uiginti ſol. ꝶ. Et nihilominus cannas & uites domino dare & aſſignare: niſi aliud actũ eſſet inter partes. Non tamen poſſint dicti laboratores: nec eis licitum ſit faſcinas dictarum cannarũ & uitium ligare cũ uincis dñi & patroni ſui & poſſeſſionis ſeu uineæ: quã laborant pœna & bãno decẽ ſol. ꝶ. pro qualibet uice: qua cõtrafecerint in ꝓmiſſis.

De cannis ſiccis nõ apportandis. rub. 89.

VSque ad initium quadrageſime nullus & nulla audeat uel præſũmat apportare cãnas ſiccas in ciuitate Piſauri uel extra uineas/niſi fuerit dominus poſſeſſionis uel eius familia: & qui cõtrafecerit ſoluat noĩe bãni .xx. ſol. ꝶ. cuius medietas ſit dñi poſſeſſionis altera medietas ſit cõis & accuſatoris: & cuilibet cõpetat accuſatio. Cuſtodes uero portarum pro uice qualibet: qua denunciauerint portantẽ haberi debeant ab apportatore duos ſol. ꝶ. & ſi nõ denunciauerint cõdẽnentur cuſtodes in uiginti ſol. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni. Euntes uero ad laboterium ſiue ad precium cannas uel uites apportare non debeant de ſero pœna duodecim denariorum ꝶ. quos duodecim denarios dominus poſſeſſionis retinere ſibi poſſit ĩpune de precio ipſius apportantis: ſaluis pactis habitis inter laboratorem & dominum. Et nõ habeat locum dictum ſtatutum ſi contrafactum fuerit de uoluntate domini. Supradicta tamen in præſenti ſtatuto non uendicet ſibi locum facta diuiſione cannarum & uitium per laboratorem cum patrono: quo caſu licitum ſit dicto laboratori portare portionẽ ſuam pro libito uoluntaris & quocunque tempore.

De poſſeſſione a domino laboratori nõ tollenda & per laboratores nõ relinquenda & de parte fructuum domino reddenda. rub. 90.

NOn poſſint uineæ locate laboratoribus eis accipi a locantibus infra tẽpus locationis: nec ipſi laboratores relinquere niſi cautum eſſet inter eos ꝙ infra tẽpus poſſint accipi & relinqui: & qui contrafecerit ſoluat pro qualibet uice quadraginta ſol. ꝶ. nec dicti laboratores poſſeſſionis dare poſſint ad laborerium ſine conſenſu dñi

pœna prædictas & nihilominus dictus laborator teneatur de parte fructuũ reſpõdere: ut inter eos conuentum extitit. Conducens uero a dicto laboratore ſine cõſenſu domi nis condẽnetur in centum ſol. ꝟ. & credatur ſacramento domini de dãno ipſius.

Quod laboratores teneantur dominos requirere: quando fructus uoluerint recoligere. rub. 91.

OMnes qui laborant agros uineas alienas teneantur & debeant requirere domi nos: ſeu dñm cuius ager fuerit / ſeu uinea quando uoluerit mettere granum & vuas colligere & piſtare. Et ſi dominus uoluerit ei dare nunciũ ſuũ: laborator ipſe do nec bladum metetur/ ſuis expenſis debeat retinere: & idem cum battere uoluerit facere teneatur: & qui contrafecerit uiginti ſol. ꝟ. perſoluat uice qualibet.

Quod laboratores teneantur dominos requirere: quando partem uini uen dere uoluerint. rub. 92.

LAboratores uineaꝝ tempore uendemiaꝝ & ante: uolentes uendere uinũ exiſtens in uineis: quas laborant/ teneantur & debeant requirere dños poſſeſſionũ: quas laborant: ſi dominus/ ſiue domini dictũ uinũ emere uoluerint. Et ſi domini dixerint di ctum uinum emere uelle teneantur dicti laboratores dñs dare dictum uinũ pro eo pre cio: quo fuerint concordes. Et ſi cõcordari nõ poterunt. Teneant̃ dicti laboratores di ctis dñis dare dictũ uinũ pro eo qd̃ uendit̃: tunc tẽporis dicta cõtrata in qua erat di cta uinea ſecundum qualitatem dicti uini & uenditio aliter facta dicti uini nõ ualeat: & uenditor condẽnetur in quadraginta ſol. ꝟ. pro qualibet uice.

Quod laborator teneat̃ laborare laboteriũ anteq̃ ſuũ laboret. rub. 93.

QVicunq; laborator habuerit aliquid ad laborandum teneat̃ deinceps ipſum la borerium anteq̃ ſuũ propriũ laborare & fructus ex eo recolligere tempore re collecturæ/ niſi ſtaret uerbo & licentia domini locatoris ipſius laborerii: & qui contra fecerit ſoluat nomine banni centum ſoldos rauẽ. de quo banno medietas ſit cõmunis & alia locatoris/ & rem domini laboret.

Quod truncatores & corbulatores non debeant de ſero portare vuas: quã do diſcedunt a laboteriis uinearum. rub. 94.

TRuncatores uuaꝝ & curbulatores nõ debeãt cum diſcedunt a laboteriis uineaꝝ apportare vuas ullo modo: & dñs qui eos cõducit eis dare nec permittere ꝙ ap portent ultra tres grappos: & qui cõtrafecerit tam dñs q̃ corbulator/ ſiue truncator ſol uat cõi noie bãni quinq; ſol. ꝟ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & ſtetur ſacr̃o accuſatoris & teneatur in credẽtia. Et cuſtodes portaꝝ teneant̃ ſacr̃o ſi militer rimari & ſcrutari laboratores/ corbulatores/ ſeu trũcatores quolibet ſero/ ſine me tu pœnæ & vuas eis accipere ultra tres grappos: & ille ſeu illa: qui uel quæ inuentus uel inuenta fuerit culpabilis teneatur ſoluere dictis cuſtodibus ſex denarios. Et Poteſtas & officialis dãnoꝝ datoꝝ teneantur tales inuentos vuas apportare/ cogere ad ꝑdictos ſex deñ. ſoluẽdos. Et dictũ ſtatutũ in kalendis Septẽbris & aliis diebus bãniat̃: & idẽ intelligatur in comitatinis/ ꝙ aliqua ratione aliquis nõ poſſit de ſero vuas portare.

De modo & forma renunciationis fiende per laboratores. rub. 95.

QVicunq; laborator alicuius uineæ & terræ alicuius: ſi ipſas uineas & terras ſe quẽti anno laborare noluerit: ſed potius renuere ꝙ teneatur ipſam dño rerum renuere de menſe Maii: uel ante. Et ſi præfatus laborator pecuniam: granum/ uinum

uel aliquid

uel aliquid aliud mutuo/uel cõmodo habuerit a domino poſſeſſionis integraliter teneaꝫ & debeat dicto tẽpore renunciationis fiende dño poſſeſſionis reſtituere. Aliaſ ipſa renunciatio ſit ipſo iure nulla & perinde habeatur: ac ſi modo aliquo facta nõ eſſet. Dominus uero poſſeſſionis teneatur laboratori dicere facta recollectione fructuũ uſq; ad menſem: ſi eam uult cõductori dimittere uel nõ: alias intelligaꝫ eam relocaſſe. Conducentes uero domũ uel domos ad naulũ debeãt eas renunciare dño per menſem ante ſinem cõductionis: alias iotelligatur eam uel eas reconduxiſſe ad tempus ad quod prius habebat: & dñs domus teneaꝫ dicere cõductori per vnũ mẽſem ante: ſi eã uel eas uult cõductori dimittere uel nõ alias itelligaꝫ ipſam domũ uel domos: ut ſupra tacite relocaſſe.

Quod laboratores habitantes in poſſeſſionibus dominorum ſint exempti ab omnibus oneribus perſooalibus. rub. 96.

LAboratores omnes ciuium & alioꝝ diſtrictualiũ & comitatinoꝝ ciuitatis Piſauri habitaueriot in & ſuper poſſeſſionibus dñoꝝ: quorum poſſeſſiooes laborauerint. Si domus in quibus hitauerint fuerint in dictis poſſeſſionibus & laborauerint quinq; tornaturas uineæ/uel quiodecim tornaturas terræ: & cõtinuo hoc eſt per totum tẽpus anni habitauerint ſint exẽpti ab oĩbus oneribus perſonalibus ſiue in iſtis. Et hoc ſi dictus laborator habuerit extimũ duodecim libraꝝ cũ dimidia: uel abinde infra. Si uero abinde ſupra: nullatenus ſit exẽptus: ſed ad oẽs factiones teneanꝫ. Si dãnũ tamen datum eſſet in curia / ubi talis laborator moraretur & malefactor reperiri non poſſet teneatur ad cootribuendum emendationi dicti damni cum hominibus dicte curie iuxta formam ſtaturorum de materia loquentium.

De officialibus deputatis ſuper uiis publicis cõis. rub. 97.

CVm publicis uſibus cõtinuiſue neceſſariis uie publice collate exiſtant ſæpius a uicinis & circũcoleotibus corrũpunꝫ /occupanꝫ & ſuperaprehendunꝫ in perniciem & dãoũ cõmunis. Cõuenit igitur publica utilitate officialiũ uiaꝝ officiũ cõſtituere: per quod/ quæ oĩum uſu & utilitate poſita ſunt rite manuteneanꝫ & cõſeruentur: ut oĩbus tute eaꝝ pareat uſus. Hoc igitur cõſultiſſima lege ſtatutũ & ordioatum eſt ꝙ officiales eliganꝫ ſuper uiis publicis cõmunis occupatis & occupandis & ſuper uiis terminandis: qui eoꝝ facto teneantur inſpicere & uidere diligẽter: ne aliquid de uiis publicis uel uicinalibus: ſeu etiã de aliis locis publicis occupentur uel ſupraprehendantur in ciuitate uel curte Piſauri: & quod iouenerint de occuparo: uel ſuper aprehenſo Poteſtati deounciari infra octo dies poſtꝗ ſciuerint: & ſi aliquid inuenerint occupatum/ uel ſuper aprehenſum eſſe uel fuiſſe aliquo tpe ſoluat ille: qui occupauit uel ſuper aprehendidit ſol.xl.ꝑ. & ſuper aprehenſum reſtituat & in priſtioũ ſtatũ reducat/ ſuis expẽſis infra decẽ dies poſt ꝓceptũ ſibi a Rectoribus/uel Poteſtate factũ. Si uero poſſeſſor nõ ſuper apreheoderit/uel occupauerit teneatur ſuper aprehẽſum tm̃: uel occupatũ reſtituere: & ille a quo cauſam habuerir teoeatur ſũmarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectiooe libelli reſtituere dãna & iotereſſe poſſeſſori: qui occupatũ ſeu ſuper aprehenſum reſtituet. Itẽ teneanꝫ dicti officiales deſigoare & terminare oĩbus uolẽtibus hedificare iuxta uias publicas per ciuitatẽ Piſauri: uel eius burgia nõ accipiẽdo aliquid a ſpecialibus perſoois: ſed habere debeaot a commune Piſauri decem ſoldos pro uno quoq; ipſorum pro eorum ſalario in ſex menſibus: & cuilibet cõpetat accuſatio de prædictis habeat medietatem baoni.

De laborando ad uias diebus ueneris Aprilis & Maii. rub. 98.

QVolibet anno de mẽſe Martii per Poteſtatem pro tẽpore exiſtentẽ eligantur duo boni officiales: unus quoq; ſit de notariis pro quolibet quarterio: qui ſuperſint & intereſſe debeant ad reaptandũ & reaptari faciendum uias publicas uiis ciuitatis Piſauri ſecundũ ꝙ eis pro meliori uidebitur: ad quod aptamen fieri faciendum teneant᷑ & debeant accedere oẽs de ciuitate & burgis habentes ſomerios: cũ ſomeriis nõ habẽtes ſomerios cũ ꝑſonis ſingulis diebus ueneris Aprilis & Maii dicti anni. Et a ꝑdicto laborerio nullus immunitatẽ habeat: ſed ad ipſum ire teneantur oẽs pœna & bãno quinq; ſol.ꝝ. pro qualibet die exigenda a quolibet contrafaciẽte & cõmuni applicanda: & habeat quilibet eoꝝ officialiũ pro ſuo ſalario decem ſol.ꝝ. Et idẽ fiat & obſeruetur in curtibus caſtrorum & uillarum ciuitatis Piſauri per homines ipſaꝝ.

Quod uie publice & uicinales ſupra aprehenſe aperiant᷑. rub. 99.

OMnes uie publice uel uicinales: quæ ſunt clauſe uel ſuper aprehenſe ab aliquo uel aliquibus uel in futurũ ſuper aprehendentur aperiant᷑ & reſtituant᷑ libere: ut illis ſeruire cõſuete ſunt/ ſiue cõmuni/ ſiue ſpeciali/ uel ſpecialibus ꝑſonis per ipſas cũ eoꝝ neceſſariis ire & redire poſſint libere. Et Poteſtas ad petitionẽ cuiuſlibet teneatur aperiri facere tales uias abſq; libelli porrectione & ſtrepitu iudiciorum receptis tãtum probationibus a petente aperiri uiam: ꝙ illa olim fuit uia ſiue publica ſiue uicinalis.

Quod uie publice ſint ample octo pedibus. rub. 100.

VIe publice: ubi ſunt minus octo pedibus ample: uſq; ad octo pedes amplientur & ubi ſunt maioris amplitudinis: hoc ſtatuto nõ anguſtent᷑. Et oſtenſa uia minus octo pedibus ampla officialibus: qui fuerint ſuper uiis cõmunis deputatis. Ipſi officiales eam uſq; ad latitudinem octo pedum debeant terminare & ampliare: ut eis cõmodius uidebitur expedire & ꝙ ipſa per officiales ipſos terminata homines de cõtrata: qui magis illa utuntur: & alii etiã uolentes ipſam aptare & remolire omne: id quod impedimentũ ipſi uie præſtare poſſet tranſeuntibus: per eandẽ poſſint ſine metu pœnæ libere facere: uſq; ad terminos: qui miſſi fuerint per officiales: ut eis melius & utilius pro uia uidebitur conueniri. Et ipſi officiales/ pro aptandis uiis nõ audeant ſappare/ uel ſappari facere grippum alicuius poſſidentis iuxta uias: dũmodo aliter uiam facere poſſint latitudinis octo pedum: & qui cõtrafecerit/ tam officialis: qui aſſignauerit ꝗ etiã qui ſappauerit in.xx.ſol.ꝝ. cõdẽnentur: & hoc ſeruetur in uiis publicis.

Quod nihil in uiis publicis apponatur. rub. 101.

IN uiis publicis infra ciuitatem uel burgia/ uel circa dictas uias in terram uel ſupra terram apenſum/ uel nõ apenſum nihil habeatur: nec liceat tenere diſcos: & maxime pelles crudas/ nec madrate/ nec tingere pelles: uel ꝙ iter uel uſum alicuius impediat Excipiuntur inde calces/ lapides/ lignamen pro domo hedificanda: uel rehedificanda iuxta uias prædictas: & ꝙ a tempore poſitionis lapidum uel calcis/ lapides deinde ad annum ynũ: calcẽ deinde ad ſex menſes tenere poſſint & nõ plus: & qui cõtrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſol.ꝝ. pro qualibet uice: cuius medietas ſit cõmunis & alia ſit accuſantis uel denunciantis & cuilibet competat accuſatio & denunciatio & teneatur in credentia: & ad petitionem cuiuſlibet: Notarius maleficiorum uinculo ſacramenti

menti incontinenti cũ ei dictum uel officialis ſuper uiis fuerit ire debeat ad inquirendum de prædis: & appoſitum amoueat: & ꝙ nullus apponat uel apponi faciat letamen in uiis publicis uel aliis locis ciuitatis uel burgorum. Et ſi appoſuerit uel apponi fecerit teneatur ipſum tollere eadem die. Et nullus apponi faciat iuxta portas uel extra a latere porte curine a riuaglino citra a porta porte fineſtre a ponticello: ſupra quo eſt figura ſancte Marie citra. Et a porta porte pontis a banco porte petre citra. Extra uero portas marinas nõ poſſit poni: niſi in rebus propriis cuiuſlibet ſub pœna uiginti ſoldorum raueñ. & impune quilibet poſſit auferre.

De uia concedenda nõ habenti uiam. rub. 102.

QVicũq; nõ habuerit uiã/per quã ire poſſit ad ſuã poſſeſſionẽ: ille qui habuerit poſſeſſionẽ iuxta poſſeſſionẽ non habentis uiã teneat̃ illi dare uiã & uendere: & per ſuã poſſeſſionẽ adminus dãnum quod eſſe poterit. Et ſi plures fuerint habentes poſſeſſionẽ iuxta poſſeſſionẽ: nõ habẽtes uiã: ꝙ unus eoꝝ adminus dãnũ: qđ eſſe poterit uſus eoꝝ uiã uendat nõ habenti uiã: ſupra quo procedat̃ hoc modo: uidelicet/ꝙ duo boni hoies eligant̃ per Poteſtatẽ uel eius Vicariũ neutre parti ſuſpecti: qui facto ab eis pſtito uidere debeãt locũ: per quẽ uia uendi debeat & pciũ per ipſos extimari. Et qđ per ipſum factũ fuerit plenã hẽat firmitatẽ & locũ hẽat in pdiis urbanis & ruſticis. Et ſi uia ſit infra poſſeſſionẽ alicuius: infra cuius poſſeſſionẽ uia eſt ex quocũq; latere ſue poſſeſſionis & uoluerit poſſit ei dare dictã uiã: & ſiĩr poſſit ei dare uiã ex uno latere: ſi plures ſunt: qui per eam ire debeant infra poſſeſſionẽ alicuius. Et hoc ſtatutũ uendicet ſibi locũ in uiis priuatoꝝ & nõ in uicinalibus ſeu publicis.

Quod nullus utatur uia priuata per poſſeſſionem alicuius: ſi aliam uiam habuerit. rub. 103.

ORdinatum eſt/ꝙ quicunq; habuerit aliquã uiã/dũmodo nõ ſit cõmunis/uel uicinalis: uel de cõmuni terreno cõſtituta/& habuerit aliã uiã per quã poſſit ire & redire ad poſſeſſionẽ ſuã/per uiã ipſam quã habet nõ uadat uel eat: & ipſa amplius nõ utatur: & ſi ille per cuius poſſeſſionẽ ſiue poſſeſſiones uia uadit probare poterit illũ habere aliã uiã/per quã poſſit ire & redire ad ſuã poſſeſſionẽ: ſilẽtiũ per Poteſtatẽ uel Rectorẽ cõmunis Piſauri: ipſi volenti uti prædicta uia iponat̃/ꝙ amplius nõ utatur: & ille qui infra cuius poſſeſſionẽ uia eſt claudere poſſit ſine metu pœnæ: ſatiſfacto de cõpetenti precio: cui ius eundi competebat taxando per duos amicos cõmunes.

Qđ in capite cuiuſlibet uie ſeruiẽtis ſex hoibus poſſit fieri porta. ru. 104.

SI quæ ſint uie uicinales/ſeu priuate/ſiue infra ciuitatem/uel extra: quę ſeruiant ſex hominibus tantum uel infra: liceat unicuiq; uicinorũ portam facere in capite talis uie: & eam factam tenere: & idem intelligatur ſi ſunt plures ſex: & ꝙ porte fieri & teneri debeant cõmunibus ſumptibus uicinoꝝ dando cæteris exemplum clauis: & uicini nõ poſſint ipſum impedire: quo minus facientem portam poſſint uiam clauſam tenere: & qui contrafecerit ſoluat pro banno quadraginta ſoldos raueñ. & ꝙ ipſi uicini teneantur & debeant facere portam in capite uię: & quilibet eorum poſſit habere clauim pro ipſa porta aperienda & claudenda/ & ꝙ aliquis nõ faciat in dicta uia aliquã iniuriam uel bruttura pœna & banno uiginti ſoldorum raueñ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod quilibet aptet uiam ante domum ſuam. rub. 105.

QVicunq; habeat domũ iuxta uiã: teneatˀ ſic aptare dictã uiã ante ſuã domũ ꝙ aqua pluuialis uadat ad ſtratas publicas: quæ uadunt ad portas: & hoc obſeruari faciat extraordinarius poteſtatis: qui pro tẽpore fuerit: ſub pœna & bãno cuilibet contrafacienti & nõ obedienti dicto officiali decem ſoldis rauẽn. pro qualibet uice: cuius medietas ſit extraordinarii.

De uia nõ cõcedenda aliis: ſi aliã habuerit. rub. 106.

SI quis per poſſeſſionẽ alicuius uiã poſtulauerit ſibi dari & ille per cuius poſſeſſionem petitur uia poterit probare/ ꝙ ille qui talẽ uiã petit eundi ad ſuã poſſeſſionẽ habeat uel habuerit aliunde; ſed eam uel cõſors eius uendidit: uel ab aliquo oſtenderit occupatã nõ cõpellatur inuitus dare uiã per ſuã poſſeſſionẽ: ſed poſſit auctoritate propria claudere locum per quã uia peteretur ab habente aliã uiã/ uel ab aliquo: qui uiam habuerit aliunde quã uendidit uel alienauerit cõſors eius: & hoc debeat obſeruari.

Q đ quilibet aptet uiã ante domũ ſuã de glera ubi nõ eſt ſiligata. ru. 107.

QVilibet Piſaurenſis ante domũ ſuã: ubi uia nõ eſt ſiligata debeat aptare uiam cũ glera & ſabionẽ & planã tenere ſine appoſitione lapidũ uel terre. Et ꝙ hoc quilibet capitaneus calzoli teneatˀ facere fieri hominibus ſui calzoli. Et qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni quinq; ſol. ꝗ. Et quicunq; uoluerit ſiligare ante domũ ſuã per cõmune Piſauri dari debeant lapides ad ſiligandum.

Quod quilibet poſſit eſſe capitaneus ad faciẽdũ aptari uias. rub. 108.

QVicunq; de ciuitate Piſauri uoluerit ſe intromittere ad faciendũ fieri: aptamẽ alicuius uie poſite in curte ciuitatis ꝓdicte oẽs homines: qui ea utuntur eundo ad eoꝝ poſſeſſiones teneãtˀ obedire illi: qui ſe intromiſerit in aptamine illius uie. Qui ſi facere recuſauerint teneantˀ Rectores ipſos cogere ad ipſum laboreriũ faciendũ ad petitionẽ talis ſe intromittẽtis: & pœnã impoſitã per eũdẽ exigantˀ per officiales cõis cõuertẽdo in aptamine dicte uie: dũmodo pœna nõ excedat pro uice qlibet. v. ſol. ꝗ.

Quod nemo audeat affoſſatare iuxta uias: niſi prius fuerit terminatus. rub. 109.

NOn poſſit aliquis iuxta uiam publicam uel uicinalem de nouo foſſatum conſtruere uel affoſſatare: niſi prius fuerit terminata uia prædicta per officiales cõmunis Piſauri. Et qui contrafecerit ſoluat pro banno uiginti ſoldos rauẽn. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni: & nihilominus: quod iniuſte occupauit in priſtinum ſtatum reducat.

De uiis uicinalibus debẽtibus eſſe ample ſex pedibus. rub. 110.

OMnes uie uicinales ſint & eſſe debeant ample ſex pedibus ad pedem unius hominis cõmunis: nõ tamen ꝙ propter præſens ſtatutum ampliores poſſint/ nec debeant anguſtari. Et prædicta Poteſtas ſeu Iudices ipſius facere debeant obſeruari ad petitionem cuiuſlibet coram ipſis conquerentibus.

De uia quæ uadit poſt beccariã porte rauẽnatis. rub. 111.

VIa quæ uadit poſt beccariam porte Rauennatis debeat eſſe & ſtare deinceps aperta libere: ut per eam iri poſſit ad palude & ubicunq; clauſa eſt: ꝙ incontinenti debeat aperiri.

De duobus

De duobus hominibus eligendis ſuper facto uiaꝝ. rub. 112.

IN qualibet Villa & caſtro ciuitatis Piſauri & in quolibet quarterio dicte ciuitatis duo boni homines pro qualibet uilla & caſtro & pro quolibet quarterio de menſe Januarii per cõſilium generale eligantur qui corporaliter iurare teneanť per totũ annum ſemper adeſſe: quando quæſtio eſſet de occupatione & ſupraprehenſione alicuius uie diligenter inquirere: ſi uia cõſueuit eſſe per locũ: unde petitur: & inquiſitione facta inuenerint uiã fuiſſe ſolitã inde ire: ipſam ſicut eis uidebiť per longitudinẽ & latitudinem debeãt determinare: & ipſa terminata: quã fecerint ſemper debeat pmanere: & ſi uia iuerit infra poſſeſſionẽ alicuius: terminatores p̄dicti: ſi de ipſa uia cõtenderetur terminatio ab altera partiũ peteretur dicti duo electi teneantur terminare ab una parte poſſeſſionis illius infra quã iret uia adminus dãnũ: quod poterint illius: cuius poſſeſſio fuerit. Et Poteſtas p̄dicta faciat obſeruari ad petitiõnẽ cuiuſlibet ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli. Et idem obſeruetur in uiis publicis & uicinalibus: & dicti officiales in ciuitate electi habere debeant uiginti ſoldos quolibet anno: officiales uero in comitatu habeant dictum ſalarium in caſtris & uillis.

De brutturis in uiis publicis nõ p̄hiciẽdis & de letamine per plateã nõ portãdo & de uiis ſpazzãdis & officialibus ſup hoc deputatis. rub. 113.

NVllus mundiciã/ brutturã/ fecem/ letamen/ cineratã/ aquã fetidã/ animalia mortua: nec animalia cuiuſlibet generis faciat/ uel prohiciat in uiis publicis/ uel uicinalibus: triuiis/ uel andronibus totius ciuitatis/ uel burgorum. Et qui cõtrafecerit ſoluãt noĩe banni uiginti. ſol. ꝝ. pro qaolibet & qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni: & eius nomen teneať in credentia: & ſtetur eius ſacro. Balnea uero infirmoꝝ nõ prohibiãnť in uiis publicis & uicinalibus ſeu triuiis ciuitatis Piſauri. Et quĩ contrafecerit ſoluat noĩe bãni & pœnæ pro qualibet uice uiginti ſol. ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio / ſine remedio pacis & ſemper poſſit accuſari & medietas ſit accuſatoris. Et ſi aliquis paruus uel magnus de alicuius familia aliquid fecerit de p̄dictis dñs familiæ ad p̄dictã pœnã ſoluendã teneatur. Excipientes tñ hoĩes mittentes letamen in eoꝝ orthis poſitis iuxta muros ciuitatis uel burgorum: qđ letamen poſſint mittere ſine pœna: & ꝙ nullus carriget ſeu deferat letamẽ in ſomeriis & carrettis per plateã magnã cõmunis pœna & bãno quinq; ſol. ꝝ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni & credať ſacramẽto accuſatoris. Excepto letamine: qđ de platea & circunſtantiis plateę portabiť & ꝙ oẽs teneanť ſpazzare uiã omni ſabbato ante domum quã inhabitãt pœna duoꝝ ſol. ꝝ. pro qualibet uice. Super quibus oĩbus p̄dictis eligatur unus officialis in cõſilio generali ad breuia tẽpore: quo alii officiales eliguntur qui ſupereſſe debeat & diligẽter attendere de p̄dictis: cuius officiũ duret ſex menſibus & non ultra: & habeat quolibet menſe pro ſuo ſalario decẽ ſoldos rauẽ. Saluo ſemper ſtatuto de letamine poſito ſupra capitulo. Cui ſub rubrica ꝙ in uiis publicis nihil apponatur. Teneatur etiã miles Poteſtatis: qui pro tempore fuerit diligenter ſcrutari perquirere & rimari de contrafacientibus in prædictis & culpabiles: ſiue delinquentes punire / omni ſolẽnitate iuris prætermiſſa.

Quod ſiligate reapteně per illos ante quoꝝ domos deuaſtabũť. rub. 114.

SIligatã ciuitatis uel burgoꝝ Piſauri: ſi deuaſtarentur in aliquo loco: ꝙ ille ante cuius domũ deuaſtaretur ipſam ſiligatã ſuis ſumptibus reficere & reaptare teneatur:

& cõmune debeat dare quadrellos pro ipſa reaptanda: & Poteſtas quolibet menſe per ſuos officiales rimari faciat per ciuitatẽ ſi dicta ſiligata deuaſtata eſſent prædicto modo faciat reaptari. Et qui nõ fecerit & nõ reaptauerit ipſam infra tertiam diem: poſtq̃ ei denunciatum fuerit: ſoluat pro banno centum ſoldos rauenn.

De nõ purgando plateas cõmunis/neq; alias ſtratas per aliquos nec per maſſarium cõmunis extiuo tẽpore: niſi poſt primũ ſonũ cãpane. rub. 115.

NVllus die ſabbati debeat ſpazzare/uel mundare uias ante domũ ſuã: uel alibi: niſi poſt primũ ſonũ cãpane: & hoc debeat obſeruari eſtiuo tẽpore: ſcilicet a feſto Paſce uſq; ad feſtum omnium ſanctorum. Et idem intelligatur in maſſariis cõmunis. Et qui contrafecerit ſoluat uice qualibet duos ſoldos rauenn.

Quod unicuiq; liceat intrare & ſcarcare andrones. rub. 116.

LIceat unicuiq; Piſaurenſi habẽti domũ in qua ſit androna cõis poſſit dictã andronã itroire libere/ac ẽt aperire purgare & mũdare: nõ obſtãte aliqua ferratura facta in ea. Et quicũq; uoluerit reſiſtere hoc facere/ q̃libet uice cõi pro bãno ſoluat cẽtũ ſol. rauenn.

Quod quilibet poſſit claudere andronas. rub. 117.

OMnes & ſinguli habẽtes andronas iuxta ſtratas/ſeu iuxta aliquẽ ſuũ cõuicinũ illas a capite: dũmodo aqua libere labatur claudere poſſit alias huiuſmodi clauſio cõuicino cõpetat hoc ualenti auctoritate pſentis ſtatuti & faciendi libera ſit facultas. Si quis autẽ clauſionẽ pfatã deuaſtauerit ſeu aperuerit ſoluat cõi pro bãno. xl. ſol. rauenn. niſi ipſam aperiret cauſa purgandi & ſtatim ipſa die uel ſecunda clauſerit.

De aquariis nõ faciendis in andronibus cõmunibus. rub. 118.

IN androna cõmuni nemo audeat uel pſũmat habere uel tenere aquariũ/uel in muro cõmuni/uel aliquã bruturã in ea prohicere uel facere cõtradicẽte cõſorte: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni pro qualibet uice quadraginta ſol. rauenn. & credatur ſacramẽto accuſatoris: & proiectũ & factũ aquariũ ſuis expẽſis auferat pteſtatione facta a cõſorte. Et hoc habeat locũ in pſentibus pẽdentibus & futuris nulla pſcriptione obſtãte.

De officialibus eligendis ad reducendũ aquã per locũ ſolitũ. rub. 119.

ADhoc ut Piſaurenſes poſſint euitare dãna: quæ eis eueniunt in poſſeſſionibus eorum propter aquas pluuiales/q; Poteſtas & eius familia ad petitionẽ cuiuſlibet habentibus facere in cõtrata in qua diceret dãnũ dari ab aquis eligat duos bonos uiros: qui poſſideãt in cõtrata pdicta: qui facto teneant dicere per quas partes uel locũ talis aqua cõſueuit reduci uel deuiari pro utilitate oium cõtrate pdicte. Et ſecundũ qđ pdicti dixerint unuſquiſq; aquã recipere teneat. Et pdicta Poteſtas obſeruari facere teneatur ad petitionẽ cuiuſlibet cõquerentis. Et qui cõtrafecerit uice qualibet cõdẽnet in centũ ſoldos rauenn. Et nihilominus ad omnium prædictorum obſeruantiam teneatur: & habeat locum in præteritis præſentibus & futuris.

De eo qui cõſueuerit recipere aquã per poſſeſſionẽ alicuius. rub. 120.

SI poſſeſſio alicuius debeat recipere aquã: quæ ſolita eſſet fluere per poſſeſſionem ipſam. Ille per cuius poſſeſſionem talis aqua ſolita eſſet fluere poſſit impune reducere & mittere ipſam aquam ex uno latere: ſiue ex quacunq; parte dicte poſſeſſionis cũ minore leſione & dãno/quod eſſe poterit dicte poſſeſſioni: aliquo ſtatuto iure nõ obſtantibus/quorũcunq; uerborum conceptionibus loquentibus: dummodo curſus aquæ non impediatur & uicinis non noceat.

De foſſatis

De foſſatis & uiis ſcarcandis. rub. 121.

OMnes poſſidentes iuxta ſtratas & uias publicas ſiue riuos teneantur & debeãt affoſſatare: ſi foſſatum fuerit neceſſariũ/ſeu utile ad reparationẽ uie: & foſſata & riuos ſcarcare inquantũ eorꝫ poſſeſſiones protendunt: ita ꝗ aqua libere labat & terram e/foſſatis prohicere in ſuã poſſeſſionẽ: niſi aliud diſponatur per officiales cõmunis pœna & banno uiginti ſol. ꝗ. Et Poteſtas & eius Iudices teneanẽ inquirere bis in anno ad petitionẽ cuiuſlibet: ſi pſens ſtatutũ fuerit/uel nõ fuerit obſeruatũ: & ſi obſeruatũ nõ fuerit: pcipiat obſeruari ſub pœna pdicta exigenda a cõtrafaciẽte. Teneatur etiã & debeat officialis uiarꝫ diligenter inquirere de contentis in pſenti ſtatuto & operari: ut exequtioni mandentur: & ad eius officium/ uel eius iuriſdictionẽ prædicta in præſenti ſtatuto contenta pertineant & ſpectent: nõ tamen per hoc intelligatur derogatum in prædictis iuriſdictioni Poteſtatis & eius Vicarii.

Quod omnes habẽtes poſſeſſiones per planũ affoſſatent. rub. 122.

QVicunqꝫ habuerint aliquam poſſeſſionẽ per aliquẽ planum uel alibi poſſit facere foſſatũ in ſua poſſeſſione uel circa eã extrahendi aquã de dictis poſſeſſionibus reducendo aquã in priſtinũ locum: unde ſolita eſt ire currere & fluere. Et ille qui habuerit terrã in inferiori parte teneatur facere foſſatũ & dare uiã aquẽ ut congruentius & cum minori leſione inferioris fieri poterit nõ obſtante ſi aliquis locus publicus fuerit in medio ipſorꝫ certo termino a Rectore ſtatuẽdo adeo/ꝗ bene aqua poſſit inde fluere & currere optime/ſine libelli porrectione & ſcriptura. Et ſi cõtẽtio eſſet inter ſuperiorẽ & inferiorẽ: ꝗ Rector uinculo ſacramenti teneatur mittere unum de officialibus cõmunis: qui oculis inſpicere debeat loca prædicta & quod per ipſum dictum fuerit illud debeat obſeruari pœna centum ſoldorum ꝗ.

De foſſato faciendo a riuo caroſi. rub. 123.

OMnes habentes poſſeſſiones in loco riui de caroſi iuxta prædictum riuum teneantur facere & ſcarcare foſſatum per locum unde aqua diſcurrere cõſueuit ita ꝗ aqua prædicta riui libere fluat uſqꝫ ad foleam.

De foſſatis cõmunibus ſcarcandis. rub. 124.

POſſidentes foſſata cõmunia: teneanẽ illa foſſata tenere ſcarcata ac ſpazata & ſgõbrata lignis & obſtaculis. Ita ꝗ p ea aqua pueniẽs labere/& fluere poſſit. Et Ptãs & Iudex uel vicarius mãdare teneanẽ ſub certo bãno cuilibet nolenti pdicta facere ad petitionẽ ꝯſortis ſui/ꝗ pdicta faciat & obſeruet & oio cogat quẽlibet ad pdicta faciẽda.

Quod habentes poſſeſſiones iuxta foſſata caſtrorꝫ uendere teneantur de eorum terreno pro ampliandis dictis foſſatis. rub. 125.

PRo foſſorum & retro foſſorꝫ amplitudine uel utilitate ciuitatis uel cuiuſlibet caſtri comitatus Piſauri poſſint homines ciuitatis & caſtrorꝫ accipere de terrenis & poſſeſſionibus iuxta dictos foſſos poſitis: dũmodo terrenũ / ſiue poſſeſſiones prædictę extimentur per duos amicos eligendos: ſcilicet per illum uel illos: cuius uel quorꝫ terrenum uel poſſeſſiones fuerint & aliũ per cõmune & hoies caſtri: ubi neceſſe fuerit foſſatum reapcare. Et quicquid extimatũ fuerit per duos amicos id ſatiſſacere & ſoluere cõpellatur & anteq̃ accipiatur ei uel eis poſſeſſio uel pars ipſius ſoluatur illi uel eis: quorum terrenũ uel poſſeſſiones fuerint: & quilibet poſſit oẽs arbores in ripis ipſorꝫ foſſatorꝫ ciuitatis uel caſtrorꝫ quæ poſſent ipſi ciuitati & caſtris detrimentũ gñare incidere

De pœna iplētis foſſata alicuius iuxta uias & ſtratas publicas poſita. ru. 126

QVicunq; ipleuerit in totū uel in parte foſſatū alicuius cū ſappa/uāga/uel alio artificio/uel pſonalr trāſeundo ſine licētia dñi ipſius foſſati: cōdenet̃ cōi in.xl. ſol. ß. pro qualibet uice: cuius medietas ſit cōis & alia medietas dñi foſſati. Et ſimili pœna puniat̃ quicunq; ſplanauerit partē aliquā alicuius grippi/cauſa tranſeundi deſup uel aliquid cōducendi uel exportādi ſuper dicta explanatione: nō tñ derogādo per ꝑdicta: capitulo de grippis nō ſappandis. Et ſi ſupraſcripta foſſata alicuius repleta & deuaſtata fuerint per trāſitū aialiū alicuius trāſeuntiū ſupradicta foſſata uel in eis intrātium contra domini foſſati uoluntatē puniat̃ dñs aialiū ꝑdictoꝝ in ſoldis quinq; uice qualibet & ad emendā dāni illati omnino domino foſſati effectualiter cōpellatur.

Ne pontes deſtruantur. rub. 127.

OMnes Rectores: qui pro tēpore fuerint in ciuitate Piſauri teneant̃ curare/ne pons ſoleꝫ nec alii pōtes lapidei: qui ſunt uel erunt in curia uel diſtrictu Piſauri deſtruant̃ uel deuaſtent̃/& eos facere reaptari qñcunq; opus fuerit & neceſſe: & oēs alios pōtes: qui ſunt de lignamine ſiue petra teneant̃ facere reaptari: qñ opus fuerit p hoies uillaꝝ & caſtroꝝ eoꝝ expēſis: in quoꝝ caſtroꝝ uel uillaꝝ curtibus ſunt: & p alios qui habēt trāſitū cōſuetū ut iudicatū fuerit per Rectores: qui pro tēpore fuerint.

De petra & calcina danda uolentibus facere pontes. rub. 128.

QVicunq; uoluerit facere aliquē pontē in uiis publicis per totam curiā ciuitatis Piſauri: Poteſtas faciat ei dare a cōmune Piſauri petrā & calcem pro ipſo pōte faciendo. Et hoc obſeruetur ſine remedio conſilii uel arenghi.

De pontibus aptandis & ordinandis per uniuerſitates caſtrorum & uillarū & eorum capitaneis. rub. 129.

QVælibet uniuerſitas uille uel caſtri comitatus Piſauri ante introitum cuiuſlibet hyemis ſuis expenſis pōticellos lignaminis ubicūq; per ſuā curiā expedierit debeat taliter ordinare/q; oēs & ſinguli per ipſos cū aialibus & quibuſlibet rebus libere ualeāt ire & redire: & quotiēſcunq; ipſi pontes diminutionē uel defectū in aliquo patient̃ ipſos reaptare & reaptatos tenere debeāt in modū ſuperius enarratū: & quilibet capitaneus uille uel caſtri pontes in ſua curia oportunos toto tpe ſue capitanātie aptatos teneri facere & paratos ad trāſitū cōgruū faciēdū cū curtibus & animalibus dicto modo: & quotieſcunq; contrafecerit uniuerſitas uille uel caſtri in quadraginta ſoldos ß. & capitaneus in uiginti ſol. ß. ſi negligentes fuerint debeant condēnari: & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

De uno ponte faciendo & manutenendo in arzilla. rub. 130.

HOmines caſtri Montisbarocii teneantur & debeāt in flumine arzille in fundo cauulis unū pontē de lapidibus & calce facere: uel quē pontē faciēdū cogunt̃ prædicti per Poteſtatē Piſauri infra terminum ſibi ſtatuendum & dictum pontem factum manutenere eorum expenſis.

De ponte faciendo in riuo montis alti & riuo ſanguineti & in aliis locis: de quibus ſtatuta loquuntur. rub. 131.

PEr hoies Montis alti fiat unus pons bonus & cōdecens in riuo Montis alti iuxta paſſum Caſtellaris Gualferdutii. Itē per hoies caſtri Montis ſancte Mariæ: ſimiliter fiat unus pons bonus in riuo ſanguineti in uia: quæ uadit uerſus Monticellum

quæ uniuerſitates ipſos pōtes ſemp̄ bene aptatos tenere teneant̄ & debeāt: ita q̄ hoīes
cum bobus: & aliis animalibus ire libere poſſint & redire: Et hoc ſi nō fecerint. Quæ-
libet vniuerſitas in centū ſol. ꝝ. cōi Piſauri cōdēnetur: & ſi dānū aliqđ euenerit emen-
det: & idē dicunt obſeruari in uniuerſitatibus Montis lauri Mōtis peloſi & uillæ uallis/
& caſtri putei in riuo di Scargaglioni/uel alibi in eoꝝ curtibus.ſ.ubicūq; ꝯueniēs fuerit.

De pontibus fiendis & manutenendis per cōmune Piſauri: caſtra & uillis
in eorum curiis. rub. 132.

COmune Piſauri teneat̄ & debeat ſumptibus ipſius cōis facere oēs pōtes neceſſa
rios in ciuitate & curia dicte ciuitatis & pōtes factos manutenere. Caſtra uero
& uillæ comitatus teneantur & debeāt facere & factos manutenere pontes neceſſarios
in eoꝝ uillis & curiis ſuis propriis ſumptibus & expenſis & maxime in omnibus locis
ubi fuerit uiſum expedire officialibus cōmunis: ſiue in curia ciuitatis: ſiue in curia ca-
ſtrorum & uillarum eiuſdem ciuitatis pœna centum ſoldorum.

Quod quodlibet caſtrum & uilla: teneantur manutenere fontes in eoꝝ cu-
riis poſitas: eorum ſumptibus & expenſis. rub. 133.

QVodlibet caſtrū & uilla ſuis ſūptibus facere & reaptare debeāt fōtes ſeruiētes di
ctis caſtris & uillis pœna centū ſol. ꝝ. Et q̄ oēs fontes exiſtētes in curiis ciuita
tis caſtroꝝ & uillaꝝ comitatus Piſauri/per hn̄tes poſſeſſiones in dicta cōtrata: ubi fons
fuerit aptari reapt ariq; & in aptamine tenere ſi expenſa eſſet modica. Si uero eſſet ma
gna: & tales fontes fuerint in curte piſauri reaptentur expēſis cōis. Si uero extra curiā
dicte ciuitatis: tunc aptentur per caſtra uel uillas in quorum curiis eſſent: & an expen-
ſa ſit magna uel parua ſtetur arbitrio poteſtatis.

Ad quid tenentur hi: qui per eoꝝ poſſeſſiones uadunt cōductus fontiū: & de
pœna dantis dānum in aliquo conductu aque. rub. 134.

PEr quācunq; poſſeſſionē aliquis aque cōductus fontium uenerit. Ille cuius fuerit
poſſeſſio ſiue laborator teneat̄ foſſatū bene plene tenere. Et ſi cōductus ipſi de-
ſtruetur in aliquo loco per totā ſuā poſſeſſionē infra tertiā diē teneatur in ſcriptis dare
& denunciare poteſtati/poſtq̄ ſciuerit uel ei denunciatū fuerit: & nullus p̄ſumat dānū
dare in cōductu aliquo & aquā extraheret niſi de fonte. Et qui cōtrafecerit cōdēnet̄ in
pſona & rebus arbitrio poteſtatis. Nec ſuper aliquē cōductū ſappet uel ſplanet uel la-
boret ullo modo: ſed ſaudā tm̄ dimitteat quāta eſt latitudo dictus cōductus per mediū
pedum ultra a qualibet latere: & quod iuxta dictos conductus ab utraq; parte ipſoꝝ
nulla arbor/uitis/cāna/uel quid aliud ponatur uel alleuari pmittatur ab uno paſſu uer
ſus cōductum ſed oino ſuccidatur. Et ſiquis cōtrafecerit ſoluat noie bāni pœnā ſupradi
ctam: & de omnibus contentis in dicto ſtatuto præſenti: poteſtas inquirat & inquire-
re faciat toto tempore ſui regiminis ſemel in menſe: ne aliquis contrafaciat.

De puteis purgandis & ſiligandis. rub. 135.

OFficialis dānoꝝ datoꝝ: qui pro tēpore fuerit teneatur & debeat in principio
cuiuſlibet mēſis Maii: uel q̄ citius fieri poterit eligi facere per cōſiliū credētie
duos hoies pro qualibet cōtrata ubi putei ſunt: qui teneant̄ & debeāt ſemel in princi-
pio dicti menſis bene & diligenter purgare ſeu purgari facere puteū eoꝝ cōtrate & eis
ad purgādum cōmiſſe: & unā uel duas ſalmas glere in fundo cuiuſlibet dictoꝝ puteoꝝ
ponere. Quæ purgatio fiat expenſis oium illoꝝ: qui aquam de tali puteo trahunt ſeu
trahere ſoliti ſunt: uel per alium hauriri ſeu trahi facere. Et ſi tales electi prædicti ad-

implere neglexerint ſoluāt cōi.x. ſol.℞. ꝑ quolibet. Et ꝑdicta fiāt ad petitionē cuiuſlibet.

De domibus non deſtruendis. rub. 136.

NVllus qui haberet domū in ciuitate Piſauri audeat uel ꝑſūmat domū deuaſtare in totū uel in parte ſine expreſſa licentia Vicarii gabellaꝶ ſub pœna ualoris & extimationis domus: quæ deuaſtata ſeu incepta deuaſtari eſſet: quam pœnam de facto dictus Vicarius exigere poſſit.

Q ꝙ nulla domus deputata ad habitādū poſſit deputari ad canipā. ru. 137.

NVlla domus poſita in ciuitate Piſauri: quæ ꝑſentialr̄ habitaꝰ per ꝑprios dn̄os uel cōductores: poſſit uel debeat per aliquē de cætero conuerti uel diſponi ad uſum canipe: uel pro canipa quoquo modo ſub pœna decem lib.℞. pro quolibet contrafaciente & uice qualibet de facto & ſine aliqua remiſſione perſoluenda. Et nihilominus ſtatim ipſa domus reduci debeat & diſponi ad uſum priſtinū habitandi ſub dicta pœna a domino dicte domus totiens exigenda: quotiens deliquerit in ꝑdictis.

De ſyndicatu officialium dānorum datorum & gualdariorum ſeu bariſellorum ciuitatis Piſauri. rub. 138.

QVoniā ius dictat & boni mores ſuadēt: ꝙ unuſquiſqꝫ ꝗ officia adminiſtrauerit quæcūqꝫ ſue uillicationis finito officio rōnē reddat. Ideo ſtatutū eſt ēt ꝙ officialis dānoꝶ datoꝶ cū ſua familia: & gualdarii ſeu batiſelli ciuitatis Piſauri finito eoꝶ & cuiuſqꝫ ipſoꝶ officio de geſtis cōmiſſis/ obmiſſis/ neglectis & adminiſtratis ꝑ eos ſub ſyndicatoribus deinceps deputādis ſeu eligēdis ad eos ſyndicādos ſtare debeāt ad ſyndicatum: & per dictos ſyndicatores pro tēpore eligendos & deputandos debeant prænominati de iam dictis diligenter & legitime ſyndicari prout & ſicut ſyndicantur cæteri officiales dicte ciuitatis & ſecundum formam ſtatutorum de materia loquentium.

De arbitrio officialis dānorum datoꝶ in puniendo depopulatores fructuū & damnum dantes in eiſdem. rub. 139.

POſtremo uero ad obuiādū inquātū nobis poſſibile eſt dānis: quæ inferunꝰ quotidie in fructibus uineaꝶ & arboꝶ poſſeſſionum ciuitatis & diſtrictus Piſauri: & ut pœna illoꝶ cæteris trāſeat in exēplū: had iꝑperpetuū ualitura lege ſancimus. Quod ſiquis repertus fuerit dare/ uel dediſſe dānū in uineis vua plenis/ uel in aliis poſſeſſionibus & ortis allenis exportādo/ depopulādo/ corrūpendo & deuaſtādo fructus cuiuſcūqꝫ generis uel mantrici exiſtanꝰ in eiſdē & ductus fuerit ſeu alias quocunqꝫ peruenerit in & ad fortiā officialis dānoꝶ datoꝶ. Quod tunc in arbitrio ſit. & eſſe debeat dicti officialis inſpecta qualitate facti & cōdictione ꝑſone cū cōſilio & aſſenſu Vicarii gabellariū pro tp̄e exiſtētis hm̄oi ſic dānū dantē: ultra pœnā pecuniariā per eū ſoluendā: uel etiā ſi talē pecuniariā pœnā ſoluere nō poſſet: ipſum poni facere ad cathenā/ ſeu ad berlinā in platea publica cōis Piſauri uel alibi exiſtentes & ibidē ip̄m ſtare & mitrari facere debeat pro eo tempore: quo ſibi officiali cū cōſilio & aſſenſu prædicto uidebitur & placebit. Ita & taliꝰ ꝙ ab omnibus talis ſic ad cathenam: uel ad berlinam poſitus uideri & aſpici ualeat in ſui uerecundiam & infamiam.

Quod officiales dānoꝶ datoꝶ nō poſſint recipere a condēnatis aliquā pecuniā pro cōdēnationibus nec cācellationibus dictaꝶ cōdēnationū niſi prius produxerit pacem dāni paſſi. rub. 140.

PRo obuiando abuſione in ꝑteritū inducta. Satutū & ordinatū eſt ꝙ officiales dānoꝶ datoꝶ nō poſſint nec debeant aliquo modo directe/ ſeu indirecte recipere

 & ſeu in

& ſeu in zoccho deponi facere aliquā pecuniaꝝ quātitatē pro condēnationibus dānorū datoꝝ ſeu cācellationibus dictaꝝ cōdēnationū niſi prius per cōdēnatū ꝓducta fuerit pax dāni paſſi pœna.xxv.lib.ꝗ.in quolibet caſu & pro ꝗlibet uice auferēda. dictis officialibus.

De damnis datis perſonaliter. rub. 141.

STatuimus ꝙ nulla ꝑſona cuiuſcūq; cōditionis/& ſtatus exſtat/audeat uel ꝓſūmat dare dānū: ꝑſonalr̄ in ꝑdiis poſſeſſionibus/uineis/ortis/cānetis/uincaretis/frumētis/leguminibus/ſyluis/remortis/arbotibus/fructibus arboꝝ: & aliis rebus quibuſcūq; in ciuitate & territorio Piſauri exiſtētibus: ſub pœna ſtatutoꝝ cōis Piſauri camere dicti cōis applicāda ipſo facto & iure ſine aliqua diminutione & pacis admiſſione ꝑſoluēda ifra terminū triū dieꝝ/poſtq̄ in fortiā cōis Piſauri deuenerit: nō obſtāte ſtatuto de capiribus ſoldoꝝ cū emendatione dāni dānū paſſo in duplo extimationis dicti dāni: quā pœnā ſi in dicto tetmino nō ſoluerit delinquens & dānū nō emendauerit & dānū paſſo ſatiſfecerit ut ꝑmittit̄. Ponat̄ & poni debeat ad cathenā ferreā poſitā in muro palatii cōis Piſauri iuxta officiū dānoꝝ datoꝝ per dies tres cōtinuos: & plus & minus arbitrio dicti officialis dānoꝝ datoꝝ/qualitate facti ac cōditione ꝑſonaꝝ inſpectis. Qui officialis teneat̄ & debeat de ꝑdictis inquirere/procedere & punire & actualē executionē facere. Et ſi fuerit negligēs in ꝑdictis exequēdis incidat uice qualibet qua cōtrafecerit in pœnā in qua delinquens ueniebat cōdēnādus ſeu cōdēnatus eſſet/applicādā eo caſu pro medietate dicte camere & ꝓ alia medietate dānū paſſo: & nihilominus eius ſucceſſor teneat̄ exequtionē facere cōtra condēnatos ꝑdictos. Et de hoc dictus officialis ſyndicari debeat per eius ſyndicatores ad petitionē cuiuſcunq; querelātis dānū paſſi ꝑdicti.

De pignoribus acceptis per officiales dānorum datorum ob pignorandis ad banchum hebreorum. rub. 142

SAncitū & ordinatū eſt qđ ipoſterū pignora oia tollēda ad inſtātiā offitii dānoꝝ datoꝝ ciuitatis Piſauri poſtq̄ fuerint cōſignata maſſariis pignorū caſtroꝝ ſeu uillaꝝ & penes ipſos ſteterint ꝑ decē dies: & ſucceſſiue Maſſario cōis Piſauri & penes eū ſteterint ꝑ alios decē dies ſi fuerint pignora caſtroꝝ: ſi aūt uillaꝝ uel ciuitatis ꝑ.xx.dies pignorent̄ ad bāchum hebreoꝝ ſine fraude & dolo & ꝑ officiales deſcribant̄ in libro ad hoc ſpecialr̄ deputato particulariter & diſtincte annotādo q̄tū fuerint pignorata ac diē & annū pœna.x.lib.qualibet uice fuerit cōtrafactū aliq̄ alia lege ſtatuto aut cōſuetudine incōtrariū diſponēte nō obſtāte.

De modo & forma exequendi extimationes accuſationum denunciationū ac proceſſuum dānorum datorum extimatas. rub. 143.

ANimaduertentes parū eſſe formare proceſſus & accuſationes per officiales dānorum datoꝝ ciuitatis Piſauri. Et extimare damna illata & inferenda in prædiis & poſſeſſionibus dicte ciuitatis niſi de ipſis extimationibus & dānis extimatis & ipoſterum extimandis debita fieret executio: quæ ut plurimū negligi ſolet aut retardari culpa & negligentia officialiū: & ob multitudinē accuſationū dicti officii. Volentes propterea dñorum dictaꝝ poſſeſſionum laudabili deſiderio fauorabiliter annuere: ut dicte extimationes dānoꝝ datoꝝ facilius & celerius exequantur & exequi ualeant hoc noſtro ſalubri: & imperpetuū ualituro Decreto decernimus. Statuimus & ordinamus ꝙ officialis dānoꝝ datorum ciuitatis Piſauri ſeu notarius dicti officii ꝑſentes & futuri: poſtq̄ facta & relata ipſis fuerit dicta extimatio per extimatores ciuitatis & comitatus Piſauri ſeu ſcripta tempore ſuoꝝ ꝑceſſoꝝ in dicto officio reperiatur ipſe officialis uel notarius ad requiſitionē cuiuſlibet dānum paſſi teneantur & debeant ſibi facere & date fidē manibus ipſoꝝ ſeu alterius eoꝝ ſcriptā de dicta extimatione iā facta ut ꝑmittitur cū anno die & menſe & cū

ſubſcriptione ſui nominis & officii ut ipſi dãnum paſſi fieri facere ualeant executionẽ dictarum eſtimationũ. Et habeant & habere debeant dicti officiales pro qualibet fide ut ſupra fienda boñ. unũ etiã ſi ſuerint plures & diuerſe eſtimationes diuerſaꝝ accuſationũ & diuerſoꝝ delinquentium de ciuitate & uillis Piſauri & eius curte/ ſeu de uno caſtro & eius curte. Sed ſi fuerint dicti dãnum dantes ſeu accuſati de diuerſis locis & caſtris ſeu habitatores diuerſoꝝ locoꝝ & caſtrorum dicti officiales accipere poſſint boñ. unum pro dicta fide cuiuſlibet loci ubi habitarent dicti accuſati. Et quod Poteſtas ciuitatis Piſauri & eius officiales: officiales cuſtodie miles conſulũ. Executores & bariſelli dãnoꝝ datoꝝ capitanei generales caſtroꝝ comitatus Piſauri ſeu eoꝝ ſubſtituti qui pro tẽpore fuerint: poſtq̃ ipſi requiſiti fuerint debeant & teneantur infra terminũ triũ dierum: tunc proxime futurorum perſonalem executionem facere contra dictos accuſatos & denunciatos pro dicta eſtimatione contenta & cõtinenda in dicta fide. Et ipſos accuſatos nõ ſoluẽtes per dictos officiales determinare donec ſatiſfecerint accuſatoribus & dãnũ paſſi integraliter dictam eſtimationẽ. Et ſi in ſupplementum & defectum perſonalis executionis contingeret fieri talem executionẽ in bonis mobilibus accuſati dicta bona uẽdant̃ in dicto termino: & ad incantum ſubaſtent̃ & plus offerenti tradant̃. Et p̄cium ſoluatur dãnum paſſo pro concurrenti extimatione ſui dãni: & ſi bona in executione accepta uenderentur ultra eſtimationẽ dicti dãni illud plus reſtituatur accuſato integraliter/ ſub pœna quinq; lib. boñ. cuilibet officiali negligẽti in præmiſſis cõtrafacienti & recuſanti facere talẽ executionem pro qualibet uice de facto per Poteſtatẽ noſtrum exigenda & depoſitario noſtro camere noſtre perſoluenda per bulletinos notarii maleficiorum regiſtrandos per cancellarium noſtrum & cõmunis Piſauri. Qui ſi negligens fuerit ſoluat tẽpore ſui ſyndicatus dictã pœnam ipſe Poteſtas de ſuo ꝓprio. Et credat̃ in p̄miſſis cõtra dictos officiales querelanti cũ eius iuramento. Qui executores habeant pro eoꝝ labore & accipere poſſint pro qualibet executione uſq; ad boñ. uiginti dicte eſtimationis boñ. unũ. Abinde ſupra uſq; ad. xl. boñ. dicti dãni eſtimati boñ. duos. Et abinde ſupra uſq; ad centum ſol. dicte eſtimationis boñ. tres. Et abinde ſupra quantũcunq; fuerit boñ. quatuor. Et prædicta mandamus obſeruari a dictis officialibus & executoribus p̄dictis ſub pœna iam dicta: uolumus habere locum in eſtimatis pendendibus iam factis & nõ exactis & in futurum fiendis.

Additiones ad ſtatuta dãnorum datotum. rub. 144.

IN primis animaduertentes ad ſecundũ ſtatutũ dãnoꝝ datoꝝ ſub Rubrica de modo & forma procedẽdi ꝙ plazarii ſæpiſſime obmittunt citationes facte ſecundũ formã dicti ſtatuti & ꝙ multi cõdẽnati cõquerunt̃ nunq̃ habuiſſe notitiã accuſationũ pro quibus fuerunt cõdẽnati uolẽtes p̄dictis ſalubriter ꝓuidere. Statuerunt ꝙ citationes fieri debeant ſeruata forma dicti ueteris ſtatuti pœna ipſius ſtatuti plazario cõtrafaciẽti: & inſuper ſtatuerũt ad oẽm malitiã ſuperandã accuſatoꝝ qui negarẽt ſe fuiſſe citatos ꝙ quãdocũq; dictus plazarius iret ad citandũ accuſatos uel denũciatos alicuius uniuerſitatis caſtroꝝ uel uillaꝝ ꝙ dictus plazarius teneat̃ ſecũ portare unum foliũ in quo deſcripti ſint oẽs citandi cuiuſlibet curie caſtroꝝ uel uillarũ & deinde citationes facere ſingulaꝝ perſonarum ſecundũ formã dicti ſtatuti/ quibus citationibus factis dictus plazarius debeant folium citatoꝝ relinquere capitaneo caſtri: unde fuerint citati uel capitaneo maſſarioꝝ dicti caſtri ſi capitaneus ibi non fuerit repertus. Et ſi in aliqua uilla ciuitatis non fuerit capitaneus debeat dictus plazarius affigere folium citatoꝝ ad eccleſiã dicte uille p̄ſente uno teſte & hoc fiat eadẽ die qua facte fuerint dicte citationes uel ſequenti: & ſiquis ex citandis

deſcriptus

deſcriptus in folio fuerit citatus caſſetur per ipſum plazarium de dicto folio cum ipſius aſſignationem uel affixionẽ fecerit: & capitanei caſtroꝝ infra terriam diem octo dierũ in citatione aſſignatorũ debeãt facere ꝑconizari in dicto caſtro ꝙ oẽs cõtenti in folio ſunt citati & ꝙ uadant ad ſe excuſandũ & in dicta ꝑconizatione debeãt exprimi nomina ſingulorum citaroꝝ: & p̄dicta locũ habeãt in prima citatione rantũ cuiuſlibet accuſationis ꝙ ueniãt ad ſe excuſandũ & nõ in aliis citationibus quæ requirerent in ꝓceſſu ipſaꝝ accuſationum uel denunciationũ qua forma obmiſſa dicti folei quilibet proceſſus ſeu condẽnationes irrirentur. ¶ Item cõſiderantes ſecundũ ſtaturũ ſub Rubrica infra quantũ tẽpus &c. ꝙ propter multitudinẽ accuſationũ & denunciationũ officiales dãnoꝝ datorum nõ ualent proceſſus corã eis factos terminare: & etiã cõdẽnationes exequi infra tẽpus in ſtatuto cõprehenſum. Sratuerunr & ordinauerunt ꝙ terminus ad expediendũ dictos proceſſus corã eis initiatos ſint & eſſe debeãt quatuor menſiũ & ad exequendum & exigendum unius menſis poſt cõdẽnationẽ factã: & poſt quatuor mẽſes p̄dictos: ita ꝙ quilibet proceſſus quo ad expeditionẽ & exactionẽ ſpacio quinq; menſiũ terminetur ne obſtante ꝙ in dicro ſtatuto minor terminus ſit appoſitus. Et inſuper corrigentes dictum ſtatutum in ea parte dum dicit ꝙ officiales debeanr ſcribi facere condẽnationes & abſolutiones in eoꝝ libris iuxta denunciationes/inquiſitiones uel accuſationes &c. Suplentes dictum ſtatutum propter dubietatẽ dictaꝝ cõdẽnationum. Statuerunt ꝙ de cetero condẽnationes & abſolutiones nõ fiant/& facte nõ teneant in libro ꝓceſſuũ: ſed fieri debeãt in duobus quaternis deſcriptis & de perſe/cõtinẽtibus ſolum cõdẽnationes & abſolutiones ſinguloꝝ cõdẽnatoꝝ uel abſolutoꝝ: & cõdẽnati deſcribant in dictos libros breuiter & incertis ſũmis prout cõdẽnari debẽt ſecũdũ formã ſtatutoꝝ/ & hac forma: v3. Petrum Antonii de mõte Barotio accuſatũ uel denũciarũ/ꝓut patet in libris noſtris ad carthas.xxx.in libris tribus & ſoldis decem cõdẽnamus lib.3.ſ.10.deñ.0.& ubi ueniret abſoluendus dicatur abſoluimus: & fieri debeãt dicte abſolutiones & cõdẽnationes p̄ſentibus teſtibus & ſono cãpane p̄miſſo abſq; aliqua citatione fienda ꝙ ueniant ad audiendum ipſas condẽnationes uel abſolutiones: qui quaterni debent eſſe ſtãpati ſtãpa cõmunis: & ipſoꝝ alter remanere debeat penes cancellarium cõis: & ipſo cancellario tradi eadẽ die qua facte fuerint: & ſimiliter alii libri proceſſuum dãnoꝝ datoꝝ debeant ſtãpari dicta ſtampa cõmunis.

¶ Item attendentes ad.vii.ſtatutũ/& ꝙ nullus labor uacuus eſſe debet a mercede/cũ ſæpius bariſelli laborent circa explorationẽ & inueſtigationẽ dãnum dantium: & cũ ſecundum formã ueteris ſtatuti bariſellus teneatur notificare domino dãnum paſſo repertum pro dãno daro/& ſi dñs noluerit ipſum dãnum dantem accuſari ipſe bariſellus damnum dantem accuſare nõ poteſt: & conſequenter dicto caſu ipſe bariſellus nihil habet ex dicto ſuo labore: uolenres ipſos in dicto ſuo exercitio reddere ſolertiores. Statuerunt & ordinauerunt ꝙ quandocunq; cõtigerit ipſos bariſellos reperire dãnum dantes: & facta notificatione domino/dominus nollet de dãno accuſationem fieri/ꝙ tunc/& eo caſu bariſellus poſſit & ſibi licitum ſit recipere unum bononenum pro qualibet libra qua ueniret repertus condemnandus/& hoc uſq; ad ſummam quindecim boñ. ab ipſo damnum dante. Abinde uero ſupra plus exigere non poſſit quantumcunq; foret quanritas.

¶ Item intuentes.viii. ſtatutum ſub Rubrica de eſtimatoribus eligendis/& quantũ utile ſit officium eſtimarориũ/ampliantes dictũ ſtatutum. Statuerunt & ordinauerunt ꝙ dicti eſtimatores ne dum eſtimare debeant ubi eſſet contentio inter dãnum paſſum & bariſellos: ſed etiã ubi eſſet contentio inter dãnum dantes & dãnum paſſos ubi dãnum deberet

emendati: ad quod etiã uolumus eoꝝ officiũ ſe extendi & eoꝝ dicto ſtati/ſuperaddentes
etiã ꝙ ipſi extimatores: intelligantur etiã eſſe terminatores in ciuitate & comitatu Piſau
ri: & hoc niſi partes uel aliqua eaꝝ contradixerint/dicentes ſe uelle alios terminatores ap
ponere/quo caſu terminare nõ poſſint propter rationabiles cauſas: quæ poſſent in perſo
na illorũ emergere & terminandi ꝑiudiciũ inferre. Et ꝙ ubicunq; cõtigerit ipſos extima-
tores fungi officio terminatoꝝ nõ poſſint accipere niſi unũ bon. pro quolibet ipſoꝝ pro
qualibet facie nõ habito reſpectu ad quantitates terminorum/niſi terminatores propriis
manibus affigerent terminos/quo caſu accipere poſſint prout determinatũ fuerit per offi
ciales dãnoꝝ datoꝝ/habita conſideratione ad difficultatem & facilitatẽ locoꝝ/ſecundũ
illorum ſtatum: & hoc ubi de ꝑdictis eſſet cõtentio inter ipſos & dominos poſſeſſionum.
¶Item animaduertentes ad decimũ capitulũ ſub Rubrica de denuncia gualdariis data
indignum uiſum fuit/ut ſiquis repertus ſit vuas uel ficus comedere uel exportare de poſ-
ſeſſione alterius/ut ex eo ꝑſumamus ligna incidiſſe uel aliud dãnum dediſſe: quod ꝑſonali
ter dari potuiſſet/limitantes dictũ ſtatutũ. Statuerũt & ordinauerũt ꝙ de denuntiis da
tis pro dãnis datis ꝑſonaliter: ita demũ inuẽtus ꝑſonal'r dare dãnũ/teneaẽ ad alias denũ
tias datas ſi denuntie eſſent date de ſimilibus rebus: utputa pro dãnis datis pro comeſti-
bilibus quo caſu denuntie date circa comeſtibilia oẽs itelligaẽ caſſe: relique uero diuerſi
generis firme remaneant: & hoc niſi eſſet aliud dãnũ qđ ueriſimiliter potuiſſet in illis cõ
tigiſſe/utputa truncatio uel abſciſſio arboris/qđ poteſt in collectione fructuũ contingere
& ſic in ſimilibus/firmis ſtatibus reliquis circa bariſellos maxime circa ſalaria & emolumẽ
ta ipſoꝝ bariſelloꝝ ſecũdũ tenorẽ ꝑſentiũ additionũ: & qđ dictũ eſt de lucro bariſelloꝝ
nõ intelligatur de bariſellis comitatus/qui nihil percipere poſſint pro eoꝝ inuẽtionibus.
¶Item intuentes.xiii. ſtatutum ſub Rubrica ꝙ gualdarii ſeu bariſelli: & cõſiderantes ꝙ
ſæpiſſime euenit quod bariſelli ſeu gualdarii perſiſtunt in officiũ per integrum annum/&
quod abſurdum & iniquũ eſt ꝙ ipſi gualdarii & bariſelli differant reperire dãnum dantes
per menſes.xiii. quod nõ ſine malignatione poteſt accedere. Idcirco ſtatuerunt & ordina-
uerunt ꝙ ꝑfati bariſelli ſeu gualdarii habeant & habere intelligantur terminũ ad extra-
hendum denuncias quatuor menſium & ultra illos quatuor menſes etiam habeant unum
aliũ menſem ſecundũ formã præfati ſtatuti/ſi tanto tẽpore durauerint in officio: ſed ſi
minori tẽpore durauerint uel pro denuntiis datis prope finem eoꝝ officii habeãt illud tẽ
pus minus quatuor menſium quod eis ſupereſt de officio/& ultra dictum tempus termi-
num unius menſis: poſt quæ tempora ipſi bariſelli ſeu gualdarii cogantur ad extrahendũ
ipſas denuncias ſecundum ꝙ tenentur ex tenore ſtatuti.

De puntaturis fiendis. rub. 145.

ITem perſpicientes aliud ſtatutũ ſub Rubrica de foſſatis & uiis ſcaricandis: itẽ aliud
ſtatutũ ſub Rubrica de pontibus fiẽdis & manutenẽdis. Itẽ aliud ſtatutũ ꝙ quodli-
bet caſtrũ & uilla teneatur manutenere fontes & cõſiderãtes quantum ſit expediens/utile
& neceſſarium manutenere foſſata/pontes/& fontes/ſupplentes prædicta tria ſtatuta ma
xime circa modũ quẽ debeat obſeruare officialis dãnoꝝ datoꝝ circa faciendo ea manu-
teneri. Statuerunt etiã ꝙ foſſata de cætero fieri debeant iuxta publicas uias & riuos/ubi
fuerit neceſſariũ & utile: uidelicet per totũ menſem Septẽbris: & ꝙ officialis dãnoꝝ da
torum de mẽſe Auguſti ꝑcedente dictũ menſem Septẽbris/debeat in ciuitate Piſauri fa
cere ꝑconizari publice ſaltẽ bis diuerſis diebus & in diebus ſabbati ꝙ oẽs teneaẽ ſcari-
care & aptare foſſata/põtes/& fontes pœna in ſtatutis cõprehẽſa. Et idẽ dictus officialis

ſignificet

ſignificet per ſuas patentes lr̃as ſemel tm̃ capitaneis caſtroꝝ dicto menſe ꝑcedenti: quo menſe Septẽbris elapſo dictus officialis dãnoꝝ datoꝝ poſſit & debeat facere inquiſitionẽ & puntaturas ſequenti menſe tm̃: vʒ. de menſe Octobris & ꝙ dũ dictus officialis uadit ad faciẽdũ dictas punctaturas in curiis caſtroꝝ/ debeat ſecũ ducere capitaneũ caſtri aut capitaneũ maſſarioꝝ: & ſaltẽ unum ex maſſariis dicti caſtri: qui capitaneus una cũ dicto officiali ſcribat/ & ſcribere teneat̃ oẽs punctaturas factas in dictis eorũ curiis poena decẽ lib. cuilibet capitaneo recuſanti ſcribere dictas punctaturas & accedere cũ dicto officiali in uillis & curte ciuitatis & dictus offĩalis dãnoꝝ datoꝝ ad faciẽdũ dictas punctaturas/ teneat̃ ſecũ ducere officialẽ extraordinarioꝝ Poteſtatis Piſauri: qui ſimilr̃ ſcribere una cũ officiali dãnoꝝ datoꝝ dictas punctaturas & officialis extraordinarioꝝ teneat̃ accedere poena decẽ lib. de ſuo ſalario retinẽdaꝝ. Et habeat dictus officialis ab officiali dãnoꝝ datoꝝ pro ſuo labore & mercede octo ſol. pro qualibet die/ & ultra accipere nõ poſſit/ qui officiales & capitanei debeant dictas pũctaturas ſeu foliũ ipſaꝝ tradere & cõſignare cancellario cõis & pũctature alr̃ facte uel alio tp̃e nõ ualeãt nec teneãt ꝓterq̃ punctature pontiũ: quæ fieri poſſint qñcunq; pontes reperirent̃ deſtructi in totũ uel in partẽ abſq; aliqua ſolẽnitate: & ad ꝓdicta foſſata faciẽda ſeu ſcaricanda iuxta uias teneantur & cogi poſſint laboratores & cultores poſſeſſionum.

¶ Itẽ uidentes aliud ſtatutũ ſub Rub. de arboribus indomeſticis/ circa finẽ: ſtatuerũt & ordinauerunt ſupplentes dictũ ſtatutũ ꝙ habentes poſſeſſiones iuxta uias publicas uel uicinales debeãt ipſas uias incidere/ roncare & affractare ꝓut dictat dictũ ſtatutũ de mẽſe Maii cuiuſlibet anni: & pũctature dictaꝝ uiaꝝ fieri poſſint ſemel in anno: vʒ. de mẽſe Iunii & officialis de mẽſe aprilis debeat ꝓconizari facere. Et circa punctaturas fiendas teneat̃ obſeruare eundẽ modũ & ordinẽ/ ꝓut ſupra ꝓxime ꝓcedenti capitulo reformatũ eſt/ circa foſſata/ pontes & fontes: etiã circa modũ notificandi & bãniendi: & ad aptationẽ dictaꝝ uiaꝝ teneant̃ & obligati ſint laboratores poſſeſſionũ exiſtẽtiũ iuxta dictas uias. ¶ Itẽ qm̃ nobis cõueniens uiſum eſt: ꝙ officialis dãnoꝝ datoꝝ pro dicto eius officio exercẽdo habeat libertatẽ & arbitriũ mulctandi inobediẽtes & cõtumaces. Statuerũt & ordinauerunt ꝙ dictus officialis dãnoꝝ datoꝝ & habeat auctoritatẽ & arbitriũ mulctandi & puniẽdi de facto abſq; aliquo ꝓceſſu quoſcũq; inobediẽtes ſibi circa dictũ eius officium & cõtumaciter recuſantes parere iuſſionibus & mandatis dicti officiali: declarãtes ꝙ oĩa ſtatuta dãnoꝝ datoꝝ & de dãno dato loquẽtia in perſona Ptãtis Piſauri itelligant̃ & locũ ſibi datũ ſibi uẽdicẽt in officiali dãnorũ datoꝝ: ꝓterq̃ ſtatutis loquẽtis de arbitrio & auctoritate Poteſtatis circa iponẽdas poenas ſeu mulctas: in quo nolumus ipſum officialẽ dãnoꝝ datoꝝ hr̃e maiorẽ/ ampliorẽ auctoritatẽ circa mulctã iponendã q̃ in pñti capitulo ſit expreſſum. ¶ Itẽ ad multorũ querelas ac lamẽtationes mentẽ dirigentes qui lamẽtant̃ qđ aliarũ dãna cogunt̃ emẽdare & eoꝝ quæ nõ fecerint multiplicatas poenas pati/ cũ accuſant̃ cũ adiuncto onere ſociorũ/ & ꝓpterea uolẽtes iuſtis lamẽtationibus remedia adhibere. Statuerunt ꝙ accuſari quis nõ poſſit cũ ſociis/ niſi qñ ſocii una cũ accuſato ſimul dãnũ dederint/ uel cũ beſtie pluriũ ſimul dãnũ dare cõtigerit: quibus caſibus: ſiquidẽ dãnum datum fuerit ꝑſonalr̃/ & unus dans dãnũ fuerit accuſatus cũ quo ſocii cõuenerint/ credat̃ accuſato in noĩatione socioꝝ una ſecũ dãnũ dãtiũ: ſi uero dãnũ datũ fuerit cũ beſtiis pluriũ ſil̃. Credat̃ ſilr̃ accuſato ſuper noĩatione beſtiaꝝ ſocioꝝ: & hoc ſi dictus accuſatus non habuerit tot beſtias quot accuſate extiterint: et ſi ſocius accuſatus negauerit ſuas beſtias dãnũ dediſſe/ alias

ſi accuſatus habuerit tot beſtias quot ſunt accuſate nõ credatur accuſato ſup noiatione
ſocioꝝ niſi aliter ꝓbatũ ſit: & aliter facte accuſationes cũ ſociis nõ ualeãt/nec teneãt
& accuſatus cũ ſociis nõ poſſit ꝯdẽnari/niſi pro ſeipſo tm̃: & ſiquis fuerit noiatus ab
accuſato/ & legitime ꝓbare potuerit ſe uel ſuas beſtias nõ dediſſe dãnũ infra terminũ
ꝑ officialẽ ſtatuẽdũ ſit nõ ꝯdẽnet: & noians teneat reficere noiato dãnũ & intereſſe:
& ultra hoc condẽnet cõi in.x.lib. Et noiationes ꝑdicte fieri debeãt cum iuramẽto de
quo apud acta appareat. ¶ Itẽ ut cuncta in dãnis datis rite ꝓcedãt/ne ꝑtextu igno
rantie officialis/quiſpiã cõtra iuſticiã dãnet pro eo qđ forte nõ fecerit. Statuerũt ꝙ ad
officiũ dãnoꝝ datoꝝ nõ poſſint examinari teſtes per uerbũ uera eſſe cõtenta in accuſa
uel denuncia/uel capitulis ſiue poſitionibus uel modo cõſimili/ſed examinent de facto
eius qđ uiderint uel audiuerint uel alio ſenſu ꝑceperint: & interrogent de cauſa ſcien-
tie/loco tpe & cõteſtibus: etiã examinatio alr facta nõ teneat/& nihilominus officialis
examinãs aliter puniatur in.xl.ſol. pro qualibet uice. ¶ Item ne ꝑtextu timoris eris ali
cui uel alicuius cõdẽnationis ꝙ teſtibus imineat ꝓceſſus dãnoꝝ datoꝝ retardẽtur. Sta-
tuerunt ẽt ꝙ ſiquis fuerit citatus ꝙ certa die ueniat ad iurandũ/& deponendũ coram
officio dãnoꝝ datoꝝ & ea die cõpareat & cedulã citationes penes ſe hẽat manu offi-
cialis/pro dicta die nõ poſſit ueniẽdo ad ciuitatẽ Piſauri uel inde redeundo detineri ꝑ
aliquo debito ciuili uel criminali per aliquẽ officialẽ ciuitatis ꝑdicte/etiã occaſione dã
ni dati/nec capi occaſione ſuſpitionis fuge/nec poſſit illi aliquod ꝑceptũ fieri de redeũ
do dicta die: & quicquid cõtra ꝑdicta factũ fuerit/nõ ualeat aut teneat. Et ꝑdicta nõ
uendicẽt ſibi locũ) ubi quis eſſet cõdẽnatus in ꝑſona/uel mẽbris/uel ueniret cõdẽnan-
dus pro crimine in ꝑſona uel mẽbri uel eſſet relegatus/uel ad cõfinia miſſus. Et in his
uolumus officiales dãnoꝝ datoꝝ abſq; doloſitate uel malignitate uerſari: ut neminẽ ci
tent/& appodiſſam mittãt/qui nõ ſit receptus & traditus pro teſte & deſcriptus in eo
rum libris abſq; dolo uel fraude pœna officiali cõtrafacienti quinquaginta lib. boñ.
¶ Item adhoc ut forũ qđ die ſabbati in ciuitate Piſauri abundãtius fiat ad cõem ha
bitantiũ: & ẽt hoies comitatus poſſint ſuoꝝ bonoꝝ & reꝝ ipm cõmodũ ſecurius ſen-
tire. Statuerũt ẽt ꝙ beſtie onerate ueniẽtes ad forũ ad ciuitatẽ Piſauri die ſabbati nõ
poſſint ueniendo ſtando uel redeundo dicta die per officialẽ dãnoꝝ datoꝝ capi/ detine
ri/uel areſtari/nõ intelligẽdo ꝑꝑea ꝙ res ipſe onerate & portate nõ poſſint capi uel ſe-
queſtrari per dictũ officialẽ poſtq̃ fuerint exonerate. Itẽ ſtatuerũt ꝙ dicte beſtie one-
rate uino uel aquatitio a kaſ Septẽbris uſq; per totũ menſem Octobris ſingulis die-
bus dictoꝝ duoꝝ menſiũ ſimilẽ imunitatẽ habeãt: nõ ꝑꝑea intelligendum ꝙ uinũ ſeu
aquatitiũ portatũ nõ poſſit capi uel ſequeſtrari poſtq̃ fuerit exoneratum uel in penu
poſitũ/nec etiã intelligẽdo ꝙ cõducens ſit nõ poſſit capi ex cauſa dãni dati utroq; ca
ſu. Boues uero aratorii & iugũ portare ſoliti nullo tpe uel loco tã in ueniẽdo ad ciuitatẽ
Piſauri uel exiſtẽdo & redeundo uel etiã cõmorando in caſtris uillis uel territorio Piſau
ri capi/detineri/uel ſequeſtrari poſſint occaſione dãni dati pœna centũ boñ. dicto offi
ciali uel eius exactori ſiue plazario uel bariſellis iponẽdo & de eoꝝ ſalariis retinendo.
¶ Item ad frenandũ ꝑteritoꝝ officialiũ auaritiã qui nõnunq̃ uariis coloribus & cau
ſis extorxiones cõmittunt aſſerẽtes ſibi deberi ꝑtextu eoꝝ iã finiti officii. Statuerunt
& ordinauerunt ꝙ officiales dãnoꝝ datoꝝ uel eius notarii aut exactores finito eorum
officio nõ ſe intromittant de pertinentibus ad ipſum officium nec portiones exigant
quaſi dicant ſibi non fuiſſe ſolutas aut aliquos ſibi reſtare debitores: nec etiam exami-

nationum

nationú teſtiú mercedē uel litterarꝝ extimationú denunciarꝝ cócordiarꝝ ſupplicationum
cancellaturarꝝ necꝫ aliquid aliud quod ſibi dari peterent p̄textu eoꝝ iam finiti officii.
¶ Item qm̄ cōiter accidit ꝙ bariſelli ciuitatis poſt eoꝝ finitú officiú diſcedút a ciuita
te & comitatu Piſauri nódú exactis integralr̄ eoꝝ inuētionibus de quibus currāt uēdi
tiones facere: & ſæpiſſime ſimulāt donationes/ nōnúq̄ uero diſcedút & redeunt ad tp̄s
& inuentiones eoꝝ petút: ꝓpterea pro bariſellis ſtatuerunt ꝙ bariſelli p̄dicti poſſint petere
& exigi facere eoꝝ inuētiones ēt poſt eoꝝ finitú officiú donec ſteterint in ciuitate Pi
ſauri. Poſtq̄ uero diſceſſerint de dicta ciuitate & diſtrictu/ ſi inde ad certú tp̄s redierint
nō poſſint dictas inuentiones petere/ nec exigere nec ante diſceſſum illas uēdere/ uel do
nare trāſigere uel aliquē cōtractú facere pœna centú ſoldoꝝ tā ipſis bariſellis/ q̄ con-
trahentibus cú illis cōtrafaciētibus/ & dicto caſu abſentie officialis dānoꝝ datoꝝ: qui
pro tp̄e fuerit/ teneat̄ illas exigere & in zocco cōis ponere & ad baſtardellú: ꝑut facit
alias pœnas in zocco ponēdas. ¶ Item cú ſæpe cōtingat ꝙ hoies comitatus Piſauri
metu officialiú per inſtr̄a adinuicē faciút ꝓmiſſiones de nō accuſando unus alterú &
pœnas apponút/ & ob id multa dāna patiunt̄: & illo ut plurimú peniteat p̄dictas pro
miſſiones celebraſſe. Attēdētes ꝙ iuri contrariú eſt futurú dolú pacto remittere: & ꝙ
bonis moribus nō cōgruit ut quiſpiā ipune dānú inferat in rebus alterius. Statuerunt
& ordinauerút ꝙ hmōi ꝓmiſſiones fieri nō ualeat etiā ſi per inſtr̄a ſolēnia celebrentur
& facta nullius ſit roboris firmamētis uel momēti & pœnę appoſite uel apponēde nō
ligent cōtrahentes quoquo modo quod intelligatur in p̄teritis p̄ſentibus & futuris.
¶ Item ſæpius audiuimus ꝙ uniuerſitates aliqn̄ adinuicē gn̄ales paces & cócordias cō
trahút ſup dānis datis in quibus admodú pauci cōueniút: & deinceps cócordias ipſas
ꝓbare nitunt̄ per ſeipſos & officiales dānoꝝ datoꝝ tales cócordias admittút in ꝑniciē
& dānú nō nullarꝝ ſingularꝝ pſonarꝝ quæ dāna enormia ſunt ꝑpeſſe: & ꝓpterea uolentes
remediú ſalubre p̄dictis adhibere. Statuerút & ordinauerút ꝙ de cætero ſi cōtingat fie
ri cócordias per uniuerſitates ſup dānis datis. Ille fiāt per publica inſtr̄a manu publici
notarii & ad illarꝝ celebrationē uocent̄ maſſarii dicti loci/ & oēs primi cuiuſlibet fami
lie quoꝝ noia in inſtr̄is ſcribant̄/ & ſi cōtingat aliqn̄ primú ſue famile nō intereſſe di-
cto inſtr̄o: tunc illi tali abſenti nō obſit cócordia ſiue pax celebrata: ēt ſi fuerit requiſi
tus ut ueniat ad faciendú dictā cócordiā: niſi expreſſe cōſenſerit/ de quo cōſenſu appa
rere debeat manu publici notarii/ & dans dānú tali uel talibus in eius beneficium nō
poſſit uti tali inſtr̄o cócordia cōiter celebrato. ¶ Itē ad fugandú & extirpandú fero
citatē uoraciú lupoꝝ: qui in comitatu Piſauri exercuerút nō mediocri cú iactura aīaliú
& beſtiarꝝ oium ciuitatis & comitatus Piſauri. Statuerút etiā ꝙ ſingulo anno duabus
uicibus fiant in comitatu Piſauri publice uenationes: quibus adminus interſit unus pro
quolibet fumāte dicti comitatus/ & etiā uillarꝝ & fiant dicte uenationes/ una de menſe
Maii: vꝫ. tertia die penthecoſtes: & alia de meſe Nouēbris: vꝫ. in die feſtiuitatis ſancti
Andreę apoſtoli: & ꝙ pro p̄dictis exequēdis officialis dānoꝝ datoꝝ per ſuas patentes
litteras faciat ſignificari & bāniri ꝙ quilibet comitatus & uillarꝝ & diſtrictus piſauri:
vꝫ. unus pro quolibet fumāte dictis diebus cōuenire debeat ubi per ipſum fuerit ordi
natú ad uenandú/ perquirendú & inſequendú dictos lupos ſeu lupacinos per eum mo
dum qui melius uidebit̄ cú canibus qui canes habet: & reliqui cú armis pœna quinqꝫ
ſoldoꝝ pro quolibet & qualibet uice qua nō ꝑuenerit uel inobediens extiterit.

Salario del Maſſaro de la citta & conta de Peſaro de quello che lui puo torre per le beſtie che lui teneſſe in lalbergo. rub. 146.

PRima per ciaſchuna beſtia groſſa de ogni ragione deue hauere per lo di: & per la notte ſe nõ li dara biada bol. uno Ma de di ſolamẽte deue hauer dinari ſei nõ piu. Item per ogni beſtia minima Pecore/capre/tra di e notte denari quatro. Per lo di ſolamente/o/ parte de quello la mita de ditte denari. Itẽ per ogni porco tra di & notte denari ſei per uno. Ma de di ſolamente denari quatro.

De la exeqcutione da farſe perſonalmẽte per ciaſchuno official cõtra li cõdẽnati p li dãni dati pſonalmẽte fatti & mercede de ditte exequtioni. rub. 147.

ITem ſtatuimo che al cauallliero del Podeſta & a qualunche altro officiale exequtore & parimẽte a tutti li capitanei del conta de Peſaro ſia licito exequire & far exequtione perſonalmente cõtra qualunche cõdẽnato per dãno pſonalmente fatto infino ala debita ſatiſfactione de la pena incurſa/o/che ſia cõdẽnato: pure che tal dãno foſſe cõprobato per il dãno paſſo cõ il ſuo iuramẽto de ueduta: & con uno teſtimonio/etiã de ueduta quale ſii de ogni exceptione magiore: ouero chel dãno fuſſe cõprobato per uno teſtimonio: ſimiliter magiore de ogni exceptione: ouero tal dãno fuſſe cõprobato per dui teſtimonii de ueduta: & ditta condẽnatione in li ditti caſi fatta / ſia exequita/ quãto ala pena ſecõdo la diſpoſitione ſtatutaria parlãte de tale materia. Et pariter ala ſatiſfactione del dãno al dãno paſſo: & coſi tale cõdẽnatione ſe debba exequire fina al integra ſatiſfactione de le coſe predicte. Et ſe laccadeſſe che tale cõdẽnato fuſſe de alcuna famiglia che in cõmuni & inſieme habitaſſe ad uno pane & ad uno uino. Alhora la condẽnatione fatta contra uno de tale famiglia per dãno perſonale ſe poſſe exequire cõtra qualunche altro de tale fameglia inſino ala integra ſatiſfactione del dãno & de la pena pecuniaria: accio nõ acaſchi li cõmuni beni eſſere tolti per ꝯdẽnatione de unaltro de tale fameglia. Et ſe laccadeſſe ditta exequtione farſe cõtra il dãno dante per dãno ut ſupra. Quello tale per la pena pecuniaria & reſtitutione del dãno: ſia retenuto per uno giorno nella berlina: ouer in la cathena: qñ p il dãno pſonalmente fatto foſſe legitimamẽte ꝓuato p dui teſtimonii & nõ haueſſe potuto pagar: & ſe laccadeſſe che alcuno de li pditti exequtori officiali & capitanei fuſſe remeſſo & negligẽte ad exequire le uie predicte incurrano in la medeſima pena del dãno dante cõdẽnato foſſe tanto circa la pena de applicarſi ala camera. Q uanto etiã circa la reſtitutione del dãno/al dãno paſſo. Adiungendo che ciaſchuno officiale che faceſſe tale exequtione guadagni groſſi dui per qualunche exequtione perſonalmente fatta per qualunche cõdẽnatione perſonale: laquale mercede incontinente li debbe eſſere pagata per lofficiale del dãno dato. Alquale debba eſſere conſignato tale pregione per ditti exequtori.

¶Explicit Liber Quartus.

De electione officialis becharioꝝ. rub. 1.

FIRMITER STATVERVNT ꝙ unus officia
lis/qui nõ ſit becharius ſuper becharijs proponaꝫ/pro cõ-
muni eligendus/qui eligi debeat per conſiliarios pro duo-
bus menſibus: excepto tẽpore quadrageſimali in fine uero
dictoꝝ duoꝝ menſium eligi debeat unus alius pro duobus
aliis menſibus qui electus debeat uidere omnes & ſingulas
beſtias ante eoꝝ occiſionẽ & occiſis ponat eis unã bullam
ad hoc ſpecialiter ordinandã per dictos cõſiliarios propter
quod carnes unius beſtie cognoſcanꝫ a carnibus alterius be
ſtie. Et ꝙ habeat unã ſtationẽ in qualibet becharia uel ali-
bi prope: in qua totũ reſſiduũ carniũ: quæ nõ uenduntur
in die in ſero reponanꝫ & mane becharijs uendendis red-
datur. Similiter & libras teneat cũ quibus dicte carnes uẽ
duntur & quilibet becharius debeat ſingulas beſtias aſſigna
re & oſtendere eidẽ officiali & eo pñte liceat occidere & nõ aliť & ea occiſa uel eis occi
ſis ab eo bullam recipere nominatam: & quicunqꝫ bechariorũ contrafecerit ſoluat no-
mine banni quadraginta ſol. ꝝ. pro qualibet uice/ & beſtia aliter occiſa/ in becharia nõ
uendaꝫ/ & officialis teneaꝫ denunciare cõtrafaciẽtes & ſtetur ſuo ſacramento. Et ſemp
bis in menſe libras & bellantias debeat prouidere. Et hr̃e debeat dictus officialis pro
cõi bellantias atqꝫ libras. Et ſiqua minus debito penſare inuẽta fuerit becharius in cẽ
tum ſol. ꝝ. pro quolibet & qualibet uice cõdẽnetur. Qui officialis iurare teneaꝫ & de
beat ſine aliqua cõditione uel reſaluo ꝑdicta oia fideliter exercere: & ea ſtatuta loquen
tia ſuper becharijs facere obſeruari: & ſi inuentus fuerit negligens in aliquo in centum
ſol. ꝝ. cõdẽnetur: & ab eo officio priuetur: & debeat ipſe officialis ſtatim cũ dictũ ſibi
fuerit a bechario carnes bouinas/ uacinas/ uitelinas uidere & eas eſtimare cũ eſtimatori
bus & extraordinario Pᵣtãtis: & becharii ſcđm ipſoꝝ eſtimationẽ uendere teneanꝫ: &
qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni pro quolibet cõtrafaciẽte. xl. ſol. ꝝ. & cuilibet cõpetat
accuſatio: & lana q̃ eſt iuxta teſticulos caſtroꝝ/ & pedes anteriores/ becharii ꝑdicti ibi-
dem relinquant/ nec dictus officialis poſſit cũ aliquo bechario durãte dicto ſuo officio
bibere & comedere nec aliquid enſeniũ recipere/ & qui cõtrafecerit ſoluat pœnã ſupra
dictã: & habeat dictus officialis quolibet menſe pro ſuo ſalario libras tres boñ. Et te-
neantur becharii ſingulis diebus: quibus carnes comeduntur facere carnes ad ſufficien
tiam mandato dicti officialis pœna & bãno. xx. ſol. ꝝ. pro quolibet & qualibet uice &
ſtetur ſacr̃o officialis denunciantis bechariũ uel becharios. Et ſi aliquis becharius intu-
lerit dicto officiali durante officio aliquã iniuriã dicto uel facto duplicetur pœna eius
q̃ alias in ſtatuto continetur q̃ iniuria facta uel illata alteri.

Vbi & in quo loco uendi poſſint carnes legitime/ & nõ legitime: & quilibet uẽ
dens debeat habere libram & mediam libram. rub. 2.

ITem ſtatuerunt ꝙ cuilibet liceat uendere carnes recentes legitimas in becharijs cõ
ſuetis & becharie cõſuete intelliganꝫ in porta Rauẽnata quo ad uendendũ legiti
mas carnes. Alie uero carnes nõ legitime uendanꝫ ubi ſolitũ eſt uendi/ ſi alius locus nõ
dabitur. In becharijs uero porte corine uendanꝫ bone carnes in bãchis quæ ſunt pe-

nes uiam per quã itur ad portã curinã. Alie uero carnes ubi ſolitũ eſt ut ſupra pœna & bãno.xx.ſol. pro quolibet & qualibet uice: qua cõtrafactũ fuerit & carnes ſiccas graſſas lardũ & ſepũ cuilibet licitũ ſit uendere ubicũq; per ciuitatẽ Piſauri ad librã.xviii. unciaꝝ & quilibet becharius uendens carnes habere debeat quãlibet librã ſeparatã: & mediã librã pſe pœna.xx.ſol. ꝶ. pro quolibet & qualibet uice: quæ libra media debeat eſſe bullata bulla per cõe Piſauri deputata ſub pdicta pœna: & nõ uendant ad ſtaderiã niſi a.xx.libris ſupra pœna pdicta/ Vendentes uero caſeũ ad menutũ uendant ad librã duodecim unciarum & habere debeant libram & mediam libram ferream bullatam & ſeparatam ut ſupradictum eſt in libra bechariorum pœna prædicta.

Quomodo & quando carnes occidi & decoriari debeanr: & ubi. rub. 3.

ITem ſtatuerũt ꝙ a feſto oium ſanctoꝝ uſq; ad initiũ quadrageſime becharii carnes legitimas boues/ caſtrones & porcos interficere & decoriare debeãt in die ante quã uendant pœna uiginti ſol. ꝶ. pro qualiber beſtia. Et officialis teneatur uinculo ſacramenti ſtatutum prædictum obſeruare pœna decem ſol. ꝶ. dicto officiali imponenda ſi dictum ſtatutum nõ faceret obſeruare pro qualibet beſtia niſi neceſſitas emergat: & tunc cum licentia domini Poteſtatis.

Vbi beſtie per becharios porte rauẽnatis occidi debeant. rub. 4.

STatutum eſt etiã ꝙ becharii porte rauẽnatis beſtie interficere debeant in conciatorio Becarie porte curine & nõ alibi pœna uiginti ſol. ꝶ. pro qualibet beſtia: quod ſtaturum nõ uendicet ſibi locum in caſtronis edis & porcis.

De ſanguine in uiis publicis nõ prohiciẽdo & de interioribus. rub. 5.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus becharius ite faciat ſanguinẽ beſtiaꝝ in uiis publicis uel bechariis & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni pro qualibet uice quinq; ſol. ꝶ. & plena pbatio ſit cõtra becharios pto ſe eius bancũ ubi dictus ſanguis reptus fuerit: & ꝙ nullus audeat uel pſũmat tenere interiora beſtiaꝝ cũ ſtercore: ſed ipſa interiora mũda tenere debeãt. Ventres uero caſtronũ aliaꝝ beſtiaꝝ: excepto uentre bouis/ porci/ ſuellarum/ edoꝝ/ & agnoꝝ plenos debeãt tenete. Et qui cõtrafecerit ſoluat pro bãno uice qualibet duos ſol. ꝶ. Et officialis teneat uinculo ſacramenti cõtrafaciẽtes denunciate.

Vbi carnes infirme & mortacine uendi debeant. rub. 6.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus becharius carnes infirmas mortacinas ſeu fetidas in bechariis uendat: ſed eas uendat extra porras ciuitatis & burgoꝝ: & qui contrafecerit ſoluat noie bãni pro qualibet uice centum ſol. ꝶ. ſine remedio cõpenſationis & pacis: & cuilibet competat accuſatio/ & habeat medietatem banni: habita licentia a Vicario gabellarum ut in prouiſionibus apparet.

Quod catnes unius beſtie nõ uẽdant pro alterius beſtie carnibus. ru. 7.

ITem ſtatutũ eſt ẽt ꝙ nullus becharius audeat uendere carnes unius bouis cũ carnibus alterius bouis uel carnes ſcroffocinas pro porcinis: nec carnes pecudũ uel mõtonoꝝ pro carnibus caſtratinis: & idẽ obſeruet in aliis carnibus: & ſi cõtrafecerit cõdẽnet in decẽ lib. ꝶ. Et ꝙ ſup eadẽ bãcha aliquis nõ poſſit tetinere ad uẽdẽdũ de carnibus diuerſaꝝ beſtiaꝝ eiuſdẽ tñ ſpẽi: utputa de duobus bobus pœna cẽtũ ſol. pro qlibet uice. Et quilibet poſſit eẽ accuſator de pdictis oibus & hẽat medietatẽ bãni. Et ſtetur ſacro accuſatoris cum uno teſte bone opinionis. Et quicunq; uoluerit facere carnes libere poſſit facere iurando eas facere ſecundum formam ſtatuti.

De ſignis

De ſignis caſtronorum dimittendis. rub. 8.

STatuerunt ēt ꝙ dū becharii occidūt ſiue ſcoriant caſtronos teneanť & debeant relinquere cuilibet caſtrono occiſo coreū/& pilū in loco ubi ſūt/ſeu eſſe debēt teſti culi & caput dicti caſtroni. Et qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni.xx.ſol.ꝟ. pro qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio/& habeat medietatem banni.

De ſocietate becariorum nō facienda. rub. 9.

ITem ſtatuerunt ꝙ Ptās teneať facere iurare oēs becarios de ſocietate non faciēda a duobus becariis ultra/& obſeruēť ꝑdictū ſtatutū. Quod qdē iuramentū in ca pite quorūlibet triū mēſiū ab eis inouari iubeat. Et quicūq; repertus fuerit cōtra dictū ſtatutū ſocietatē facere ſoluat pro bāno uice qualibet.xl.ſol.ꝟ. ſine remedio cōpēſatio nis & pacis. Et ꝙ nullus faciēs bonas & legitimas carnes poſſit facere ſocietatē cū ali quo becario faciente uiles carnes pœna.x.lib.ꝟ. cuilibet ipſoꝝ ſocioꝝ iſterēda cuius me dietas ſit accuſantis & quilibet poſſit accuſare & denūciare: & teneatur in ſecreto.

Quod Poteſtas & ſui officiales non poſſint dare licentiam alicui becario uen dendi carnes ultra q̃ fuerint extimate. rub. 10.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ poſtq̃ ciues cū extraordinario ſup becariis eſtimauerint carnes Poteſtas uel eius officialis nō poſſit: nec debeat dare licentiā becario uel alteri pſo ne uendendi ipſas carnes ultra q̃ fuerint eſtimate. Et ſi uendiderit cōdēneť uenditor in decē lib. ꝟ. nō obſtante aliqua licentia data: & poſſit accuſari infra duos annos: & cui libet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni: & ꝙ carnes primo eſtimate per offi ciales & ciues cōmunis nō poſſint amplius eſtimari.

Quod becharii ponderando teneant billantias equales. rub. 11.

STatutum eſt etiā ꝙ quādo becharii ponderāt carnes debeāt billātias facere ſtare equaliter: & ꝙ quodlibet par billanciaꝝ habeat linguettā in cloua integrā & rectā & legalē & nō teneant ullā billanciaꝝ ſupra bancā quādo ponderant/ & nō præmant bellantiā: in qua erunt carnes inferius faciendo eam deſcēdere. Et qui cōtrafecerit ſol uat pro banno centū ſol.ꝟ. Et quicūq; accuſauerit habeat medietatē bāni. Et quicūq; becarius repertus fuerit carnes minus iuſto pondere dare condēnetur pro qualibet uice in uiginti ſol.ꝟ. quoꝝ medietas ſit emptoris alia medietas ſit cōmunis/& credatur ſa cramento emptoris carnium a quo bechario dixerit emiſſe.

De bancis per becarios mundandis quoli bet die ſabbati. rub. 12.

ITem ſtatuerunt ꝙ oēs becarii teneantur quolibet die ſabbati aptare & ſplanare bācas eoꝝ ad hoc ut carnes quę ibi incidunť nō deuaſteneť a ſticchis. Et ꝙ officia lis beſtiaꝝ qui pro tēpore fuerit aſſignare debeat becariis loca eoꝝ ubi debeant tenere bancos ad uendendum carnes in feſto paſcatis & in feſto oīum ſanctorum. Et ꝙ beca rii qui utuntur in becariis tenere debeant ſpaciatas & mundas ſine aliqua bruttura: & qui contrafecerit ſoluat pro bāno uice qualibet decem ſol.ꝟ. quoꝝ medietas ſit cōmu nis & altera ſit officialis: cuius ſacramento credatur.

De officiali eligendo ſingulo menſe ad ſcruptādum carnes: & de faciēdo pod mum de ipſis. rub. 13.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ in principio cuiuſlibet menſis: & etiā infra dictū menſem per conſiliarios eligi debeant duo boni homines qui carnes caſtratinas & porci nas ſcrutari debeāt pro cōi/facto prius ꝑſtito & ſcđm ꝙ per ipſos relatū fuerit ꝙ car

nes caſtratine & porcine dari poſſint Poteſtas uinculo ſacri obſeruari faciat/ qui officiales nõ ſint de becariis nec partem habentes cum eis. Boues uero & carnes uacine eſtimentur per officiales becariorum cum ciuibus eſtimatoribus & extraordinario ut ſupra ſub Rubrica de electione officialis becariorum.

Quod nullus becarius deputatus ad uendendum carnes legitimas debeat emere uel uendere carnes nõ legitimas. rub. 14.

STatuerunt ꝙ nullus becarius qui de cætero uendiderit carnes legitimas & ſinceras ſcilicet carnes caſtratinas porcinas & bouinas audeat uel pſũmat emere aliquẽ mõtonẽ pecudes neq; ſcrofam uel boues aut aliqua aialia uicioſa pœna centũ ſol. ꝶ. pro uice qualibet & quolibet cõtrafaciẽte/ & cuilibet cõpetat accuſatio & hẽat medietatẽ bãni. Et credat̃ ſacro accuſatoris cũ uno teſte/ ſaluo ꝙ ſi aliquis ex pdictis becariis dixerit ſe emiſſe pro aliquo de ciuitate uel comitatu Piſauri: & ille pro quo dixerit ſe emiſſe uoluerit iurare pdicta uera eſſe ꝙ ad prædictã pœnam nõ teneatur.

De laborerio & parte laboratoris quæ intelligantur reſeruata tẽpore alienationis: & qualiter laboratot expelli poſſit. rub. 15.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis uendiderit uel aliquo alio titulo in aliũ trãſtulerit rẽ ſiue poſſeſſionẽ aliquã & nõ fuerit facta mẽtio de laborerio facto ab altero laboratore q̃ a uenditore. Quod nihilominus ſemp ſit ſalua pars laboratoris/ ſeu laboratoꝝ nõ obſtãte reꝝ alienatione uel alio iure incõtrarium loquẽte. Liceat tñ ei in quẽ dicta poſſeſſio trãſlata fuerit ſi uoluerit dictũ laboratorẽ cogere ad eligendũ unũ ſuũ amicum & illũ in quẽ res trãſlata fuerit eligat aliũ. Et quod per dictos amicos eſtimatũ fuerit in laboreriũ factũ in dicta re/ ille in quẽ dicta res trãſlata fuerit laboratori ſoluere cõpellat̃. Et tũc laborator uel fictuarius cogat̃ ſtatim rẽ dimittere prout uoluerit aquirẽs nõ obſtãte pacto uel inſtrõ locationis qđ aquirẽti nullo modo piudicẽt. Nõ habeat locũ tñ hæc clauſula in terris ſeminatis uel in uineis poſtq̃ fuerint putate leuate & palmate. Idẽ intelligat̃ in ꝯducẽtibus poſſeſſiones ad fictũ. Addiciẽtes ꝙ in caſibus ſupradictis uendẽs uel alienãs in alterũ ad aliqđ dãnũ uel intereſſe pp ſupradicta dicto emptori uel aquirenti nõ teneat̃: & ꝙ ſi cõtingeret talẽ alienantẽ rẽ per eũ alienatã laboraſſe cõcedat̃ tale laboreriũ emptori ſiue aquirẽti: nec aliquid debeat̃ pro tali laborerio tali uenditori uel alienãti ab ipſo aquirẽte/ niſi inter ipſos contrahentes aliter expreſſe actũ eſſet. Et ꝙ laborator affictuarius uel cõductor teneat̃ obſeruare aquirenti: & in laborerio & affictu perſeuerare ſi uoluerit ipſe aquirens pro tẽpore inter alienantes & ipſos laboratores affictuarios & conductores a principio cõuento.

De pœna laborantiũ terras extra comitatũ & territoriũ Piſauri. rub. 16.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus ciuis comitatinus ciuitatis & comitatus Piſauri uel cõtinuus habitator eorũdem audeat uel præſũmat ire ad laborandum extra territorium ciuitatis & comitatus Piſauri pœna & banno uiginti ſol. ꝶ. & pro quolibet & qualibet uice ipſi cõtrafacienti ipſo facto auferenda ſaluo niſi talis haberet ſuã ꝓpriã poſſeſſionem extra territoriũ pdictum/ uel ſi ipſe iret ad laborandum extra territoriũ prædictum in poſſeſſione alicuius ciuis uel comitatini: quibus duobus caſibus ſibi licitum ſit: nec in ſupradictam pœnam incurrat.

De eo

De eo qui ſubmiſerit uel perdiderit neglexerit uel conduxerit rem quam laborat ab aliquo uel tenet. rub. 17.

STatutum eſt etiã/ ꝙ ſi aliqua perſona laborauerit aliquã poſſeſſionem alicuius uel domũ habitauerit uel aliquã rem ab aliquo tenuerit & ſubmiſerit ſubiecerit uel ab aliquo alio/ q̄ eo quam primo habebat & tenebat aliquo titulo acquiſiuerit uel conduxerit per ſe uel alium uel eam neglexerit ꝙ alter poſſeſſionẽ dicte rei auferat puniatur laborator/ ſeu habitans uel tenens ſubitiens ſubmittens uel negligens in centũ libr. ꝑ. in quolibet caſuum prædictoꝝ ſine remedio cõpenſationis: & pacis cuius medietas ſit eius a quo laborator uel habitans rem habebat/ & altera medietas ſit cõmunis. Et nihilominus poſſeſſionẽ rei: quã laborabat uel habitabat uel tenebat liberam & expeditã primo a quo tenebat̃ reſtituere teneat̃. Et ſi nõ reſtituere poterit ut ſupra dictum eſt: pro re quã laborabat uel habitabat ſtet in carceribus ad uoluntatem eius a quo tenebat: & ꝙ poſſeſſionẽ nihilominus nõ imutet ab eo qui primo poſſidebat. Sed eam ſibi libere liceat poſſidere/ & etiã pacta habita inter eum: & a quo ad laboreriũ habuerit uel ad habitandũ ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii omni exceptione remota inuiolabiliter obſeruare teneatur. Et nõ habeat locum hoc ſtatutũ in laboratoribus uel habitatoribus uel res alienas quoquo titulo tenẽtibus qui eas aliis ſubmiſerit uel cõduxerit uel alio quoquo titulo aquiſiuerit de expreſſa uoluntate eoꝝ a quo primo ad laborerium habebant uel habitabant ſeu tenebant.

De domino corã ſuo iudice querimoniã de laboratore ꝓponẽdo. rub. 18.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi corã Poteſtate uel eius Iudicibus uel alio officiali aliquis de cætero querimoniam propoſuerit de aliquo ſuo laboratore & dixerit ſuã poſſeſſionem nõ eſſe bene laboratã propter ipſum laboratorẽ iuxta pacta/ & promiſſiones inter eos habitas/ ſi de promiſſione & pactis appareret uel ſi de promiſſione nõ conſtat congruis tẽporibus laboratã nõ eſſe uel terrã mundatam nõ eſſe uel ꝙ laborator eam laborauerit & fructibus nõ reſponderit domino rei iuxta promiſſionem: ſi de ea conſtat uel ſi de ea nõ conſtat congruis tẽporibus nõ reſpondiſſe. Si de pactis conſtat pacta ipſa debeant obſeruari. Si uero de pactis non conſtat & dixerit poſſeſſionem laboratam nõ eſſe uel nõ mundatam cogantur laborator & dominus eligere duos cõmunes amicos: qui uidere debeant utrum dicta poſſeſſio fuerit congruo tempore laborata uel mundata/ & quantũ eſt domini poſſeſſionis dãnum. Et quod per ipſos dictũ fuerit Poteſtas & Iudices eius faciant obſeruari. Si uero de fructibus nõ reſpõderit domino poſſeſſionis uel locatori credatur ſacramẽto domini taxatione competenti a Iudice facta/ & ſuper prædictis procedatur ſummarie de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli. Exceptis ꝓbationibus ſiue cõfeſſionibus/ ſi negetur per laboratorẽ poſſeſſionis cõduxiſſe uel laboraſſe & habeat locũ in ꝓſentibus pẽdentibus & futuris.

Quod laboratores recipiant mercedẽ pro rata temporis. rub. 19.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſi laborator qui cõductus fuerit ad laborandũ ꝓpter aquã uel ꝓꝑ caſuum emergentẽ in ſui perſonã nõ potuit laborare: nec debeat accipere mercedem niſi pro rata tẽporis facta cõputatione expenſaꝝ factaꝝ in ꝑſona ipſius.

Q d̃ nemo dicat iniurias alicuius uolẽti poſſeſſionẽ alicuius laborare. ru. 20.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus deinceps præſummat inferre minas uel cõtradicere clam uel palam alicui perſone uel laboratori qui nõ laboret poſſeſſionem alicuius Piſau

renſis uel comitatini ciuitatis Piſauri. Et ſi contrafecerit & accuſatus fuerit ſoluat com
muni nomine bāni uigintiquinq; lib. ꝶ. & de cōtradictione uel minis ꝓbetur hoc mo
do per ſacramentum accuſatoris & unū teſtem: & nihilominus talis minans uel con
tradicens ſoluat domino poſſeſſionis pro ſuo dāno & intereſſe quantū dicta poſſeſſio
fructare poſſet & credatur ſacramēto domini dicte poſſeſſionis: uniuerſitas uero in cu
ius curte dicta poſſeſſio fuerit ad petitionem dñi dicte poſſeſſionis teneatur eam labo
rare cōgruis tēporibus: & ſi fuerit terra eam ſeminare. Si uero uinea uel cānetum ſiue
fenatum omnia facere quæ dictis poſſeſſionibus cōueniunt pœna.xxv.lib.ꝶ. cuius me
dietas ſit cōmunis & alia medietas ſit domini poſſeſſionis.

De laboratore qui poſſeſſionem alicuius laborauerit & de locatione non appa
reat inſtrumentum. rub. 21.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis laborauerit poſſeſſionē alicuius: & nō apparuerit inde in
ſtrumentum uel teſtes ꝙ ſit laborator nihilominus teneat᷑ poſſeſſionem laborare &
colere & fructus diligenter recolligere congruis tēporibus & ſeminare de bono grano
nitido ſine macula & partem domino reddere: quēadmodū alii laboratores de contra
ta reddunt dominis habentibus poſſeſſiones in ipſa contrata. Et qui contrafecerit ſol
uat nomine bāni quadraginta ſol. ꝶ. ſaluis aliis pactis maioribus in ſtatutis contentis:
& nihilominus credatur ſacramento domini poſſeſſionis.

Quod laboratores ſoluant collectas pro dñis poſſeſſionū nō pōt exigi ab eis
& ꝙ nullus laboret de poſſeſſionibus eoꝝ qui collectas nō ſoluāt. rub. 22.

STatutum eſt etiam ꝙ qui laborauerint uel laborant de poſſeſſionibus alicuius uel
aliquoꝝ a quo uel a quibus cōmune Piſauri nō poſſit collectas exigere uel officia
les dicti cōmunis ad hoc cōſtituti compellantur per quoſcūq; officiales cōis Piſauri pro
ipſis poſſeſſionibus: quas laborāt uel laborauerint collectas cōi Piſauri ſoluere oī occaſi
one & exceptione remotis: & ſi cōductus ad diē quoquomodo quis deinde iuerit ad la
borandum in dictis poſſeſſionibus quod ſuſcepit pro precio uel loco precii in duplū re
ſtituat cōmuni: exceptis laboratoribus poſſeſſionū exiſtentium ad menſam eccleſiarum
& religioſorum locorum/ ꝙ nō teneātur ſoluere pro dictis poſſeſſionibus: & obſeruetur
hoc capitulum ſine remiſſione cōſilii uel arenghi & ſoluat cōmuni nomine banni decē
libras rauēn. Et nullus laborator laborare debeat de poſſeſſionibus alicuius a quo cōmu
ne Piſauri collectā nō habeat. Et qui cōtrafecerit laborando ſoluat nomine bāni uiginti
lib. ꝶ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni: exceptis ut ſupra la
boratoribus poſſeſſionum ad menſam eccleſiarum exiſtentibus.

Quod laboratores cauent cannas exiſtentes in uineis. rub. 23.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; laborauerit uineam alicuius in tota dioceſi Piſauri te
neatur & debeat totā cānā quæ erit īfra uineā cauare & in cortinis uineę ponere:
ſi dño cuius uinea fuerit/ placuerit: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni.xl.ſol. ꝶ.

Qđ glibet uineaꝝ alterius laborator teneat᷑ ponere q̄tuor plātas oliuaꝝ. ru. 24.

STatuerunt etiā ꝙ quilibet dominus: ac etiā laborator uineę alterius teneatur in ui
nea ſua & etiā quā laborat plantare ſingulis annis quatuor plantas oliuaꝝ & om
nium aliorum arborum domeſticoꝝ pœna & bāno quinq; ſol. ꝶ. hac cōdictione ꝙ do
mini poſſeſſionū teneantur & debeant dare dictis laboratoribus plantas.

De trituratoribus

De trituratoribus frumenti & aliorum bladorum & de eorum mercede: & de menſuris radendis. rub. 25.

Firmiter ſtatuerunt ꝙ trituratores frumenti & alioꝝ bladoꝝ habere debeãt de no uem menſuris unã pro eoꝝ caualatico raſam ſi trituratuerint cũ fuſtibus. Si uero cũ equis uel equabus habere debeãt de.xi.unã: & qui aliter receperit & dederit condẽnetur in.xl.ſol.ꝗ. pro qualibet menſura: cuius medietas ſit cõmunis & alia ſit accuſatoris: & cuilibet cõpetat accuſatio & credatur ſuo ſacramento cum uno teſte.

Qua menſura debeat uendi frumentũ uel aliud bladũ. rub. 26.

Statuerunt etiã ꝙ omnes ementes uel uendentes de cætero in ciuitate uel comitatu Piſauri aliquod genus bladi teneantur emere & uẽdere ad menſurã raſam dicti cõis & aliter accipi nõ poſſit nec debeat pœna.xx.ſol. pro qualibet mẽſura tã uẽditori q̃ emptori & officialis ſuper quarto qui pro tpe fuerit faciat iſtud obſeruari pœna.xx. ſol.ꝗ. pro qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio: & eius ſacramento credatur.

De loco ubi bladũ uendi debeat & de menſuris tenẽdis. rub. 27.

Item ſtatuerunt ꝙ blaua/ ordeũ/ faba/ & alia legumina uendi debeant in plateola piſcariæ: & uinum in plateola ſancti Dominici: & ꝑdicta uendi debeãt ad menſurã cõis Piſauri. Liceat tñ unicuiq; uolenti uendere ad domũ ſuã de ꝑdictis menſurare tes ſuas cũ menſura cõis uel etiã cũ menſura ſua: dũmodo ſit bullata bulla cõmunis.

Quod domini poſſeſſionũ ſint potiores omnibus aliis creditoribus in eo quod recipere debent /a/ laboratoribus in fructibus poſſeſſionis quam laborauerit talis laborator. rub. 28.

Firmiter ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis laborator habuerit aliquid /a/ dño poſſeſſionis uel eius debitor fuerit in aliqua quãtitate pecuniæ uini uel grani uel alterius bladi uel alio quocũq; modo: dominus qui dixerit ſe debere aliquid recipere /a/ laboratore/ ſit potior iure oĩbus aliis in fructibus poſſeſſionis: quã laborat: etiã habẽtibus expreſſam uel tacitã ypothecã quocũq; titulo/ & credatur ſacramẽto dñi dicẽtis ſe debere aliquid recipere /a/ laboratore ꝑdicto in præiudiciũ alterius qui dixerit potiora iura ſe habere in fructibus ꝑdictis uſq; ad quãtitatẽ centũ ſol.ꝗ. Abinde uero ſupra eius ſacramẽto nõ credatur ſed de eius debito probare debeat per teſtes uel publicũ inſtrm̃ uel alias legitimas probationes/ qua ꝓbatione legitime facta ſit potior omnibus aliis creditoribus in fructibus prædictis ut ſupra,: in quibus procedatur ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectione libelli: & omni iuris ordine prætermiſſo. Et laboratores fructus poſſeſſionũ: quas laborãt ad ipſos laboratores pertinẽtes extrahere nõ debeãt nec poſſint de poſſeſſione ſine licẽtia dñi poſſeſſionis per ſe uel aliũ donec integraliter fuerit ſatiſfactũ: pœna decẽ lib.ꝗ. cuius medietas ſit domini/ & alia cõmunis.

Quod laboratores muratores magiſtri lignaminũ & alii operantes ire debeant ad laboreriũ & redire ut ĩfra ſcribiť & ꝙ nullus poſſit cenã dare. ru. 29.

Item ſtatuerunt ꝙ omnes laboratores: qui conducentur ad aliquod laborerium ſi erunt extra ciuitatem ire debeant uel intrare in opere conductionis ad ſonum cãpane groſſe quæ pulſatur pro prima miſſa in eccleſia cathedrali & in opere laborare & morari nec inde diſcedere per totam diem: laboratores uero in ciuitate ſtare debeant in opere laborerii uſq; ad ſonum campane groſſe quæ pulſatur ad cuſtodes: & qui contrafecerit ſoluat domino cuius fuerit laboreriũ illud quod dominus iurare uoluerit ſibi

damnificatum eſſe: & ꝙ nullus qui laborare fecerit cuiuſcunq; conditionis exiſtat dare debeat de ſero cenam: & quicũq; cenam acceperit ſoluat nomine banni quinq; ſol. ꝑ. & etiam qui dederit.

Quomodo ſolutio fienda ſit laboratoribus & pœna eius qui promiſerit ire ad laborerium & nõ iuerit: & quãto tẽpore ꝓſũmatur ꝑcium ſolutũ laboratoribus ſeu operariis & famulis ſeu famulabus ſi mercedẽ nõ petierint. ru. 30

Firmiter ſtatuerunt ꝙ nullus de ciuitate Piſauri ſoluere ꝓſũmat laboratores in mane quãdo eos cõduxerit ad laborandum ſed ſaltẽ ſoluat laboratores in dominica ſequenti uel ante ſi perfecerint opus: & laboratores de mane cũ uadunt ad plateã palatii ad ꝑcium inueniendum debeant uolentibus ipſos conducere oſtendere ſiue offerre inſtrumenta cũ quibus debeant ea die laborare. Et ꝙ collectores oliuarum teneantur deferre lignamina & uncinos/ & ſiquis aliquẽ laboratorẽ ſecum conduxerit uel miſerit ad ſuũ laboreriũ & ei nõ ſoluerit ut dictũ eſt Rectores teneantur incõtinenti cum laborator uenerit ad curiam & cõqueſtus fuerit de ipſo: facere ei ſolui ab eo preciũ conuentum. Et laboratores ire debeant ad laborerium ſine ſolutione eis in mane facta: & ibi ſtare ut in ſtatuto cõtinetur. Et ſi aliquis promiſerit ire ad laboreriũ alicuius rurale extra ciuitatẽ & nõ iuerit ut promiſerit: ſoluat cõductori incõtinenti ad eius petitionẽ quinq; ſol. ꝑ. pro qualibet uice: & credatur ſacro dñi ſeu alterius cõducentis. Quæ pars ſtatuti nõ uendicet ſibi locum in muratoribus magiſtris lignaminum & fabroꝝ: ſed ipſi ſi nõ iuerint & ſteterint: uel nõ fecerint laboreriũ eo tẽpore pro quo promiſerint ſoluant duplum eius quod ſupra dictũ eſt: & credatur ſacramento dñi uel alterius conducentis: & ſoluat incõtinenti/ & ſaluo ſtatuto ſupra poſito de ſono cãpane poſito ut ſupra dictum eſt. Et ꝙ omnes uolentes ire ad precium inueniendum debeant ire ad plateam maiorem palatii cõmunis Piſauri de mane & alibi operas de mane locare nõ debeant nec ad portam accedere debeant/ nec coadunare ad eoꝝ operas locandas: pœna quinq; ſol. pro uice qualibet. Et ſi aliquis locauerit operas ſuas alicui ad aliquod laborerium rurale uel nõ rurale faciendum ſiue dietim ſiue de menſe in menſem ſiue annuatim ſiue in ſũma ſeu quouis modo ſeu forma: & ſteterit per menſem poſt opus ꝑſtitũ ſeu factã ꝙ ꝑciũ nõ petierit ultra terminũ ꝑdictũ: de ſuper eius mercede ꝑdicta: nõ audiatur ſed auctoritate ꝑſentis ſtatuti ꝓſũmatur ſibi ſolutum: ſi conducens uel eius heres iurauerit ſeu iurare uoluerit eidem debitam ſuam mercedem ſatiſfeciſſe.

De uallato & foſſa molendinoꝝ reparanda. rub. 31.

STatuerunt etiã ꝙ quãdocũq; neceſſe fuerit reparare ſeu reſtaurare foſſam ſeu uallatum molendinorum Piſauri Poteſtas & ſeu eius Vicarius teneatur & debeat facere refici reſtaurari: & ſi expediens fuerit annuatim excaricari & dilatari foſſam & ſeu uallatum molendinorum ciuitatis Piſauri. Adeo & taliter ꝙ aqua poſſit libere labi & currere: & dictum uallatum ad minus ſemper & cõtinuo ſit & eſſe debeat latum & amplum per duodecim pedes in amplitudine & ſeu latitudine. In fonditate uero adminus per octo pedes: & dicta refectio & ſeu excaricatio debeat fieri per omnes & ſingulos homines ciues/comitatinos/habitatores incolas ciuitatis & comitatus Piſauri ſecundũ modum & ordinẽ ſolitum & conſuetum & ſuper huiuſmodi refectione teneatur & debeat dñs Poteſtas facere ꝙ per cõſiliũ ciuitatis eligantur in quolibet anno quo neceſſe fuerit fieri dicta excaricatio quatuor ſeu ſex homines & ſuperſtites: qui ſuperſint dictæ

reparationi

reparationi qui faciant & curent ꝙ dicta foſſa ſit optime reparata & ſcaricata.

Quod nullus audeat auferri uicendam alteri. rub. 32.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus audeat uel præſũmat auferre uicendam alicui in molen-
dino qui primo portauerit frumentum in dicto molendino ſed poſſit & ualeat ille
qui primo portauerit dictum frumentum in dicto molẽdino illud macinari facere: pœ
na quinq; ſol. pro quolibet qui uoluerit auferre dictam uicendam: & qualibet uice: quã
etiã incurrere debeat molendinarius ſi dictã uicendam dare recuſauerit primo uenienti.

Quid accipere poſſint molendinarii pro eoꝝ macinatura. rub. 33.

STatuerunt etiã ꝙ molendinarii poſſint accipere pro multura & ſeu macinatura
frumenti per ipſos macinati ad rationem ſeptem librarum frumenti pro quolibet
centenario ponderis dicti frumenti & nõ plus: & ad dictã rationẽ teneant & debeant
reſtituere dominis farinam ponderatã ſi ponderari contigerit: ſi autẽ ponderari nõ con
tigerit: tunc poſſint & ualeant dicti molendinarii accipere pro molitura unam menſurã
de.xv.menſuris: uidelicet unam cazam pro quolibet toppo capacitatis.xv.cazaꝝ.

Quid poſſint accipere officiales ſup ſtateria cõmunis pro ponderãdo frumẽta
comitatinoꝝ nõ ſoluentiũ põderationẽ frumẽti dicto officiali. rub. 34.

FIrmiter ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ officialis ſuper datio ponderationis frumẽ
ti teneatur & debeat quandocũq; requiſitus fuerit /a/ comitatinis Piſauri nõ ſoluẽ
tibus datium ponderationis frumenti prout ſoluunt ciues & habitantes in ciuitate &
curte Piſauri: quod frumentum debeat ponderare: illud teneatur ponderare fideliter &
ſine fraude aliqua: & pro mercede dicte ponderationis non poſſit nec ualeat accipere
ultra unum quatrenũ pro qualibet uice: ſi frumentum ponderatum nõ excederet centũ
libras: ſi autẽ excederet poſſit accipere quatrenos duos pro quolibet ſacco frumẽti &
nõ ultra: pœna & bãno decẽ ſol. pro qualibet uice: intelligẽdo qđ dictũ quatrenũ uel
dictos duos quatrenos poſſit accipere pro duobus ponderationibus: uidelicet una fa-
cta de frumento: alia uero de farina facta ex dicto frumento.

De premio edificantium domos de nouo in ciuitate Piſauri. rub. 35.

STatutum eſt etiã ꝙ quicunq; cuiuſcunq; conditionis exiſtat uoluerit in dicta ciui-
tate edificare aliquam domum cauſa locandi ad penſionem & ad penſionis uſum
manutenendi uel pro ſe habitandi in caſu quo aliud domicilium nõ haberet: ſi ipſa do
mus cõſtructa fuerit in longitudine uiginti pedum ſumiſſaꝝ & latitudine quindecim pe
dum: & etiã murorum ambitu fuerit undiq; munita habeat /a/ cõmune Piſauri de ere
& pecunia dicti cõmunis decem libras ꝶ. ſibi per depoſitarium communis integre per-
ſoluendas: ac etiã prout Illuſtriſ. Dominus in præſenti gratioſe diſpoſuit duo miliaria
laterum habere debeat ab eodem Illuſtriſ. Domino nomine & occaſione ſubſidii edificii
dicte domus: cuius tamen domus conſtructio debeat ad debitam perfectionem deduci
in terminũ ſex menſium /a/ die ſubuẽtionis exhibiti ac recepti ſubſidii cõputandos: qđ
ſi nõ fecerit conſtruens teneat dictam ſubuentionẽ reſtituere tam præfato Domino ꝗ
cõmuni ſtatim cũ fuerit requiſitus poſt lapſum termini aſſignati niſi forſitan iuſto talis
conſtruens impedimẽto fuerit ipeditus: cuius quidẽ impedimenti cauſa per duos bonos
uiros ad hoc ſuperſtites eligendos per cõſiliũ cõis Piſauri diſcuti debeat & cognoſci: &
quũ de tali iuſto ipedimẽto fuerit ipſis ſuperſtitibus liquide demonſtratũ: tũc eis liceat

dictũ terminũ prorogare prout eis inſpecta qualitate totius negocii uiſum fuerit fore iuſtum: dum tamen finis ſupradicti termini primum nõ excedat: & dictus terminus ſic prorogatus extunc ſit peremptorius: nec poſſit amplius prorogari: ſed eo elapſo reſtitutio de facto fieri debeat ut ſuperius eſt expreſſum: & ſimiliter ille qui aliquã ſuã canipã uoluerit in uſu habitationis cauſa penſionandi & locandi penſionem conuertere & loco ipſius canipe ſic conuerſe de nouo contraxit aliam domũ pro uſu canipe habeat & habere debeat ſubſidium antedictum: dum tamen ea domus ſit longitudinis & amplitudinis ſuperius declarate: & perfici debeat infra dictum terminum tam ꝓfixum q̃ prorogandum & cũ reſtitutione antedicti ſubſidii ob defectũ operis nõ perfecti prout ſupra diſtincte prædicitur ſingula ſingulis congrue referendo.

De pœna reducẽtiũ ad uſum canipæ ſeu ſtabuli domos habitabiles. ru. 36.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulla domus poſita in ciuitate Piſauri quæ præſencialiter habitatur uel alias habitata fuiſſet per proprios dominos uel cõductores: poſſit uel debeat per aliquẽ de cætero conuerti uel diſponi ad uſum canipæ uel pro canipa uel ad uſum ſtabuli uel pro ſtabulo quoquomodo: ſub pœna decem lib. ℞. pro quolibet cõtrafaciente: & uice qualibet de facto & ſine aliqua remiſſione perſoluẽda: & nihilominus ſtatim ipſa domus reduci debeat & diſponi ad uſum priſtinum habitãdi ſub dicta pœna /a/ domino dicte domus totiens exigenda quotiens deliquerit in prædictis.

De premio cõuertentiũ canipas ad habitandum. rub. 37.

STatuerunt etiã ꝙ ſiquis comitatinus habẽs aliquam domum in dicta ciuitate qua pro uſu canipæ præſentialiter potiatur: ſi illam domũ in uſu familiaris habitaculi conuertendam duxerit & pro habitando locauerit: eſſe debeat exemptus & immunis omnibus oneribus & expenſis murorum dicte ciuitatis ſibi pro dicta domo imponenda poſtquam illam pro habitando locauerit/ ut præfertur. Et hoc per duos annos.

De premio forenſi qui edificare uoluerit. rub. 38.

ITem ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ ſiquis forenſis habitator ciuitatis prædicte/ ſeu qui de nouo in ea ad habitandum uenerit nõ habens domicilium domum ſiue caſalinum in ea/ & uoluerit domum pro ſuo habiraculo in dicta ciuitate edificare & cõſtruere ꝙ omnimode per ſuperſtites/ qui pro tempore fuerint aſſignetur concedatur pro iuſto precio terrenum ſiue caſalinum quod eſſe debeat in ſpacio longitudinis uiginti pedum ſumiſſarum & amplitudinis quindecim pedum huiuſmodi in eo loco ciuitatis qui declaratus fuerit per ſuperſtites antedictos & pro ipſius domus conſtructione & edificio talis forenſis habeat decem lib. rauẽ. & duo miliaria laterum: ut ſuperius in præcedentibus ſtatutis plenius eſt expreſſum cum aſſignatione termini uel terminorum infra quẽ/ ſeu quos conſtructio huiuſmodi conſumetur: hoc tamen excipientes expreſſe ꝙ forẽſis quilibet poſſit dictas domos cõſtruere & edificare abſq; eo ꝙ ſint muris undiq; munite: ſed ſolum in colũnis lapideis edificate creta: & cuppis coperte ſint tecta: liceatq; eis dictas domos ita parietibus fulcire/ ꝙ ad uſum cõpetentis habiraculi illas ſufficere dignoſcat́. Et ſilr pro iuſto ꝓcio detur cuilibet ciui uolẽti edificare ut ſupra de territorio cõis quod eſt in paduli: dum tñ locus tiratorii pãnorum nullatenus impediatur: ſed conſignetur ſecundum prouiſionem ſuperſtitum prædictorum.

De officio

De officio ſuperſtitum electoꝝ ſuper domibus nouiter cõſtruẽdis. rub. 39.

STatutum eſt etiã ꝙ quolibet anno de menſe Ianuarii in conſilio generali eligant & deputentur duo prouidi in ſuperſtites exequtores omniũ præmiſſoꝝ in præcedentibus capitulis & dependentibus ab iiſdẽ: qui ſic electi in principio eoꝝ officii iurare debeant diligenter circa præmiſſa uacare exequi & attendere omni affectione prece precio & odiis ꝑtermiſſis. Ita ꝙ ꝑdicta oia penitus obſeruent & exequant. Et Poteſtas dictæ ciuitatis & ſui officiales qui pro tẽpore fuerint teneant uinculo ſacramenti ad oẽm ipſoꝝ ſuperſtitum ſiue alterius eoꝝ petitionem & requiſitionem in hiis ſemper adeſſe fauoribus & auxiliis opportunis ad faciendum & exequendũ & fieri faciendũ per quoſcunq; huiuſmodi tanget negociũ omnia quæ fuerint iniuncta & mandata pro expeditione operis iminentis taliter aſiſtentes cũ debitis & opportunis cohertionibus & pœnaꝝ exactionibus ꝙ prædicta in dictis capitulis contenta in his & circa ea: quarum caſus emerſerit per illos ad quos ſpectabit efficaciter impleantur. Item ꝙ quicũq; ciuis uel forenſis uolens contrahere domum aliquã pro cauſis ſuperius declaratis ſingula ſingulis referẽdo illam cõtraxerit amplioris ſpacii eo quo ſupra declaratum eſt: dum tñ tale ſpaciũ ſit perfectũ & integrum & amplitudine & latitudine ſuperius declaratis habeat & hr̃e debeat prouiſionẽ & ſubſidiũ antedictũ pro ſingulo ſpacio pro ſingula quãtitate domus: quã cõtraxerit ut ꝑfert quantacũq; fuerit domus hm̃õi cõſtruenda.

De pœna nõ cõcedẽtiũ ad naulũ domos cõſuetas locari ad naulũ. ru. 40.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſiquis habet domũ aliquã ad uſum locandi ad penſionem conſtructã uel cõſtructas ſiue in eũ uſum cõuerſam uel cõuerſas & requiſitus fuerit ab aliquo uel aliquibus uolentibus eã uel eas cõducere teneat illã uel illas pro cõpetenti precio & penſione tali requirenti uel requirentibus locare ſub pœna decẽ libraꝝ ꝶ. de facto & ſine diminutione aliqua exigenda tociens quociens talis requiſitus denegauerit locationẽ ipſam facere. Hoc tamen addito ꝙ ſi dñs talis domus conſuete locari indigeret ea pro ſuo uſu ex cauſa neceſſaria & de nouo emergenti poſſit talem domũ licite pro ſuo uſu retinere & an eũ ſit iuſta uel nõ/ ſit in arbitrio & declaratione Poteſtatis.

Quod quilibet poſſit habere traſannam uel porticum ſecundum modum infradictum. rub. 41.

STatuerunt etiã ꝙ quilibet habẽs uel qui habere uoluerit traſannã ſeu porticũ ſiue ſpaltũ ſuper uiis publicis: & maxime ſiligatis in ciuitate piſauri uel eius burgis uel in aliis locis quã uiis cõtẽtis in ſtatuto ſupra in tertio libro. 156. capitulo ipſam traſannam porticũ ſiue ſpaltũ leuare in altũ teneat uerſus cœlum nouẽ pedibus ad pedem cõmunis hominis adminus: ſi dictã traſannã porticũ ſiue ſpaltũ de nouo facere uel antiquã leuare uoluerit. Nihilominus tam ueterẽ ꝗ nouã quilibet teneatur habere liberã & exobligatã tenere: ſaluo qđ bancham cauſa ſedendi ualeat ibi hr̃e ante domũ ſuam & contrafaciens in uiginti ſol. raueñ. cõmuni condẽnetur pro uice qualibet de quibus medietas ſit accuſatoris & in credentia teneat. Qui uero traſannã de nouo uel aliquod prædictorum facere uoluerit uel antiquam de nouo facere uoluerit ſi ad dictam altitudinem uel menſuram nouem pedum ceſſauerit & in decem libris raueñ. cõmuni condẽnetur & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatem bãni & ſimiliter in credentia

teneatur ad dictam eleuationẽ faciendã ſiue habendam infra terminum per Poteſtatẽ uel Iudicem ſtatuendum quo termino elapſo dictus Poteſtas ſacramento teneatur deſtrui facere talem traſannam porticum ſiue ſpalkum: & ꝙ Poteſtas uel Rector aliuſ ciuitatis inquirere de prædictis uinculo ſacramenti menſe quolibet teneatur & ſi facere prætermitteret de ſuo ſalario cõmuni Piſauri tempore ſui ſyndicatus quinquaginta libras raueñ. ſoluere teneatur.

Quod magiſtri lignaminum & muratores non diſcedant ab opere poſtquam inceperint. rub. 42.

FIrmiter ſtatuerũt ꝙ magiſtri lignaminũ/& muratores qui inceperint aliqđ opus alicuius hominis nõ liceat eis ab ipſo opere diſcedere cauſa laborandi alibi quouſq; dictum opus nõ fuerit completum: ſine licentia eius cuius fuerit laboreriũ: dũmodo neceſſaria ille cui laborari inceperit ſibi pſtet. Et qui cõtrafecerit ſoluat nomine bãni .xl. ſol. ꝝ. & quilibet poſſit accuſare: & habeat medietatem banni.

De mareſchalchis & fabris. rub. 43.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus faber mareſcalcus ſeu ferrator ciuitatis & comitatus Piſauri qui ferripendãdo claudauerit equũ aſinũ uel aliquod animal pp quã claudaturam ille cuius fuerit dictus equus uel aliud animal exercere nõ poterit facta ſua cum dicto aiali claudato/ talis mareſcalcus faber ſeu ferrator teneať mederi tali aiali claudato ſine precio uel lucro tam de magiſterio q̃ de medicinis ſiue medicaminibus. Et Poteſtas ſeu Iudex/ & quilibet alius officialis facere obſeruari prædicta teneanť ſi a mariſcalco uel ferratore fuerit cõtrafactũ ſine figura iudicii. Si uero mariſcalcus pdictus ſiue ferrator nõ liberauerit tale animal claudatũ infra octo dies poſtquã inceperit ipſum medicare teneatur & debeat omne dãnum quod dominus animalis dixerit incurriſſe uel currere poſſe iuridica taxatione a iudice fienda ſatiſfacere & hoc fiat ſummarie ſine ſtrepitu & figura iudicii & porrectionem libelli.

De ſprocanis. rub. 44.

STatuerunt ꝙ quilibet uolens artem ſprocanie facere & exercere in ciuitate Piſauri poſſit eam libere exercere: dũmodo teneatur & debeat quolibet anno de menſe Auguſti tẽpore quo fiat proclamatio ex parte officialis gabelle/ ꝙ quicũq; uoluerit dictum miniſteriũ exercere corã dicto officiali uel eius notario cõparere & facere ſe ſcribi & profiteri ſprocanarie officiũ exercere uelle pro anno ſequenti & iurare ad ſancta dei euangelia tactis ſcripturis bene & legaliter exercere officium ſprocanarie: & omnia & ſingula obſeruare: quæ in ſtatutis loquentibus de ſprocanis cõtinentur. Et fideiuſſorem legitime dare de obſeruantia prædictoꝝ: & qui aliter artem ſprocanarie exercebit ſoluat cõmuni nomine bãni decem lib. ꝝ. pro qualibet uice: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem bãni: & ſtetur ſacramento ſuo & eius nomen teneatur in ſecretum: quæ iuramenta promiſſiones & ſatiſdationes ſcribi debeant per notariũ gabelle in uno libro de per ſe: qui Notarius accipere poſſit pro ſuo ſalario & mercede duos ſoldos raueñ. & non ultra pro quolibet prædictorum facientium ſe deſcribere. Qui notarius teneatur & debeat dictum librum exibere tociens quociens opus fuerit pœna quadraginta ſol. raueñ. pro qualibet uice.

Quod

Quod ſprocani ſint in ciuitate duodecim & nõ plures. rub. 45.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi contigerit plures ſe ſcribi facere & profiteri ſe uelle ſprocanarie exercere officium: non ſint plures duodecim ex prædictis qui dictum officium exercere habeant in dicta ciuitate Piſauri a ꝓdicto uero numero duodecim ſupra nullus poſſit exercere dictum officium.

Quod nullus forenſis poſſit emere uinũ ſine ſprocano. rub. 46.

STatutum eſt etiã ꝙ nullus forenſis cuiuſcunq; condictionis exiſtat audeat uel præſummat emere uinum in ciuitate uel comitatu Piſauri ſine ſprocano pœna uiginti quinq; libr. ꝟ. pro qualibet uice. Ciuis uero uel comitatinus habitator dicte ciuitatis uel comitatus poſſit pro ſuo uictu tantum ſine ſprocano libere emere. Si uero cã mercantie ſine ſprocano nõ poſſit emere pœna & banno ſupradictis pro quolibet contra faciente & qualibet uice: & quilibet poſſit accuſare & habeat medietatẽ bãni & credatur ſuo ſacramẽto cũ uno teſte & eius nomen teneatur in credentia.

De modo & forma in buſſulandi ſprocanos. rub. 47.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus uolẽs emere in ciuitate Piſauri uinũ poſſit uel ualeat aliquẽ ex deputatis ad officiũ ſiue artẽ ſprocanarie exercendũ in ciuitate Piſauri eligere ſibi pro libito uoluntatis ſue. Sed de ſprocanis ſic electis ut in ꝓcedentibus capitulis ſcriptũ eſt fiant.xii.breuia & ponanẽ in uno buſulo & cũ uenerit uolẽs emere uinum corã officialibus gabelle uel eius notario uolens ſprocanũ ſibi aſſignari: tunc dictus officialis uel eius notarius debeat unũ ex dicto buſſulo extrahere & prout ſors cõtigerit & ſi talis ſic primo extractus nõ eſſet in ciuitate uel eſſet ipeditus aliquo impedimento propter quod non poſſit ſeruire mercatori uel uolenti emere: tunc tale breue reponatur in buſſulo & aliud extrahatur donec ſit extractus unus qui ſit in ciuitate & nõ impeditus & eo caſu talis ſprocanus extractus ponatur in alio buſſolo donec numerus.xii.fuerit cõpletus. Itaq; ꝙ quilibet ipſoꝶ ſua uice dictũ officiũ habeat exercere Quæ duo buſſula cõtinuo debeant penes officialem gabelle permanere.

Qđ nullus audeat ire cũ ſprocano dũ uadit ad emẽdũ niſi uẽditor. ru. 48.

STatuerunt etiã ꝙ ſprocanus qui extractus fuerit/ & aſſignatus mercatori in locis ꝯgruis & opportunis & oſtẽdi facere uina teneaẽ: q̃ dictus mercator emere uelletẽ & ꝙ nullus habitator ciuitatis uel comitatus Piſauri poſſit uel debeat ire cũ dicto mercatore excepto ſprocano ſibi aſſignato & principali cuius mercator uinum emere uellet pœna & bãno pro quolibet & qualibet uice.xl.ſol.ꝟ. ſine remedio pacis. Et ſi contigerit aliquẽ ire ſprocanus teneatur & debeat dicere tali eunti pœnam in quam incurrit talis uadens pœna & bãno dicto ſprocano nõ denuncianti.xl.ſol.ꝟ. Addiciẽtes ꝙ precium cõuentũ pro uino ſoluatur integrũ per emptores nõ obſtante aliqua cõſuetudine niſi expreſſe inter partes ſit aliter actum.

Quod quodlibet caſtrũ comitatus Piſauri habeat unũ ſprocanũ. rub. 49.

ITem ſtatuerunt ꝙ quodlibet caſtrũ ciuitatis Piſauri habeat & habere debeat unũ ſprocanũ: qui teneatur & debeat iurare/ & promittere ac fideiubere corã officialibus gabelle/ uel eius notario prout ſupra in ſprocanis dictum eſt & ſoluere dicto notario gabelle pro ſuo labore/ & mercede duos ſoldos ꝟ. ut ſupra in primo.

Quod qui emere uoluerit uinũ in comitatu hēat ſprocanũ loci. rub. 50

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi contigerit aliquē cauſa mercãtie uel cauſa extrahendi de ciuitate uelle emere uinũ in comitatu ꝙ debeat ſibi dari & aſſignari ſprocanus illius loci ſeu caſtri ad quod accedere uellet cauſa emendi uinum. Et ſi contigerit dictum mercatorē uelle ſimul cum ſprocano dicti caſtri aliquē ex ſprocanis ciuitatis debeat ſibi dari unus ex ſprocanis ciuitatis per ſortem ut ſupra: nõ diminuendo tamen ſalariũ dicti ſprocani dicti caſtri ſibi alias debitum.

Q đ ſprocani de comitatu nõ poſſint ſe exercere in eoꝶ offm̃ in ciuitate. ru. 51.

STarutum eſt etiã ꝙ nullus ſprocanus comitatus poſſit uel ualeat uendi facere uinum cõductũ in ciuitate & burgis Piſauri pœna.xl.ſol.℞.pro qualibet uegete quã uendi faceret: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod accipere & habere debeant ſprocani pro eoꝶ mercede. rub. 52.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſprocani tã ciuitatis q̃ comitatus Piſauri nõ poſſint uel debeãt accipere per ſe uel aliũ directe uel indirecte aliquo q̃ſito colore aliquã pecunie quãtitatē uel aliquã aliã rem dono uel mercede ſua niſi duos ſol.℞.pro qualibet uegete ab emprore tm̃ pœna & bãno decē lib.℞.pro quolibet & qualibet uice: & cuilibet cõpetat accuſatio: & habeat medietatē bãni & credatur ſuo ſacſo cum uno teſte.

Quod ſprocani teneantur adinuicē cõmunicare lucrata. rub. 53.

STatuerũt ēt ꝙ oē ſalariũ qđ cõtingeret ſprocanis ciuitatis Piſauri hr̃e a ſuis mercatoribus pro ſuo labore & mercede debear iter ipſos.xii.ſprocanos ꝯferri & cõicari. Ita ꝙ unus plus altero nõ hēat nõ obſtãte ꝙ habuerit maiorē uel plures merchatores.

Q đ ſprocani nõ poſſint aliquo mõ ſocietatē cõtrahere in uino emẽdo. ru. 54.

ITē ſtatuerunt ꝙ nullus ſprocanus de ciuitate uel comitatu Piſauri audeat uel pſũmat p ſe uel aliũ directe uel indirecte aliquo colore q̃ſito ptē uel ſocietatē hr̃e in uino emẽdo. Nec forũ pro aliquo facere/ niſi emptor fuerit ibi pñs: & qui cõtrafecerit ſoluat noie bãni pro qualibet uice.xx.lib.℞.& cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatē bãni: & nomē eius teneat̃ in credẽtia & credatur etiã ſingularibus teſtibus.

Quod ſprocani nõ poſſint emere uinum niſi pro ſuo uſu tantũ. rub. 55.

STatuerunt etiã ꝙ nullus ſprocanus audeat uel præſũmat emere uinum pro ſe niſi pro ſuo uictu tantum pœna & banno uigintiquinq; librarum ℞.& cuilibet competat accuſatio: & habeat medietatem banni.

Q đ quicunq; fecerit ſocietarē de uino debeat ſoluere ſprocanis. rub. 56.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet q faceret ſocietatē cũ aliquo/ & in dicta ſocietate poneret uinum recollectum ex ſuis poſſeſſionibus debeat ſolui ſprocanis per ſociũ pro parte contingente ipſi ſocio non obſtante ꝙ in dicta collatione & contributione dicti uini nõ fuerit acceptus aliquis ſprocanus per ipſum ſocium cui dictum uinum fuerit collatum ſiue cõmunicatum.

Quod nullus poſſit ire in comitatu ad faciendũ uinũ uendere. rub. 57.

STatuerunt & ordinauerunt ꝙ nullus ſprocanus nec aliqua alia pſona audeat uel præſummat ire in comitatu Piſauri ad faciendum uinum alicui forenſi ſine mercatore ſiue forenſe emere uolente: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni pro uice qualibet quadraginta ſol.℞.& cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem bãni & eius nomen teneatur in credentia.

Infra

Infra quantum tempus emptor uini teneatur ſoluere precium: & quantum tē-pus poſſit retinere uinum in canipa. rub. 58.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aliquis emerit uinū a ciue/comitatino uel habitatore ciuitatis & comitatus Piſauri debeat uinū emptū accipere/& ꝓciū ſoluere. Et ſi arras dederit & uinū dimiſerit penes uēditorē uel clauē eleuauerit ꝙ dictus emptor teneať precium ſoluere infra menſem a die emptionis facte. Qua ſolutione precii facta liceat tali emptori retinere uinū uſq; ad kl'as mēſis Auguſti. Si uero preciū nō ſoluerit infra dictum menſem liceat uenditori ipſo menſe elapſo ipſum uinum uendere cuicunq; uoluerit. Et ſi plus uendiderit cedat lucro uenditoris. Si uero minus uendiderit teneatur emptor uini uenditori ſummarie & ſine figura iudicii: & ſine ſcriptura aliqua dare tantū quantū minus uenditum fuerit/& arras amittat applicandas uenditori ſaluis pactis ſuper prædictis habitis inter emptorem & uenditorem: quæ debeant obſeruari probandis per alios/q̄ per ſprocanos.

Quod emptor uini teneatur uenditori ꝓcium uini ſoluere. rub. 59.

STatutum eſt etiā ꝙ ſi aliqua perſona & maxime in comitatu ꝙ ille cuius noie uinū emptū fuerit teneať dictū uinū incōtinēti cū ſibi apportatū fuerit accipere: & ꝓciū ſoluere ſi cōfiteať ipſum uinū pro ipſo emptū fuiſſe/nō obſtante ꝙ ipſum uinum apportatū ſibi diſpliceat. Si uero eum nō acceperit ut dictū eſt teneať dare uenditori omne dānū expenſas & intereſſe quod dictus uenditor ſuo ſacramento dicere uoluerit. Si uero negauerit mandaſſe emptorē fieri uel ſuo nomine emptum fuiſſe ꝙ emptor/ſeu qui merchatum fecerit teneatur uenditori precium dicti uini dāna & intereſſe & expenſas dare ſecundū ꝙ per ipſum iuratum fuerit & in ꝑdictis ꝓcedatur ſūmarie: & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & obmiſſa omni ſcriptura & incōtinenti.

De hoſpitatoribus & tricolis nō debentibus emere ante nonas. rub. 60.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus tricolus & hoſpitator per ſe nec per interpoſitā ꝑſonam audeat nec ꝓſūmat emere caſeū/oua/pullos/uel caprettos anſeres uel alia animalia uſq; ad horā none: & qui cōtrafecerit ſoluat pro bāno uice qualibet decē ſol. ꝶ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni/& credatur ſacrō accuſatoris.

Quod calzolarii nō debeāt pelles in ſepo mixto madrare. rub. 61.

STatuerunt etiā ꝙ calzolarii uel alia perſona nō audeat per ſe uel aliū ſepum cum graſſia pro madrando pelles miſcere uel cū dicto ſepo imiſto cū graſſia pelle mandrare: & qui contrafecerit ſoluat nomine bāni pro qualibet uice. xl. ſol. ꝶ. Et nō debeat unum curamē pro alio curamine dare pœna prædicta.

De immunitate Aduocatorum & Medicorum: & quid Medici recipere poſſint pro eorum mercede. rub. 62.

ITem ſtatuerunt ꝙ Aduocati & Medici ciuitatis Piſauri artē aduocationis & medicine exercētes ſint imunes/& imunitates habeāt a cuſtodiis & ab oibus laboreriis cōmunis & ab oibus factionibus ꝑſonalibus. Et ꝙ Aduocati ꝑdicti teneantur cōſulere Poteſtati in facto cōmunis qū fuerint requiſiti inſtrumenta ſyndicatus & appellationes pro cōmuni quando opus fuerit abſq; precio dictare teneantur. Medicis uero ſalariatis a commune Piſauri ſeruentur pacta: quæ habent cum commune Piſauri: & nihilominus ſi tales Medici ciues fuerint habeant dictam immunitatem. Si uero Me-

dici ſalariati nõ eſſent in ciuitate Piſauri tunc medici phiſici ciues teneant̃ & debeant ſaltẽ uiſitare duabus uicibus ſine ꝑcio aliquo quẽlibet infirmũ ad petitionẽ cuiuſlibet: & eidẽ ſalubre cõſiliũ impartiri in ciuitate Piſauri: & idem in comitatinis infirmis ue nientibus ad ciuitatẽ & nõ uenientibus ad ciuitatem uidere ſuum ſignum ſaltem dua bus uicibus & eiſdẽ cõſulere ut dictum eſt. Medici uero Ciruſici. Si aliquis Ciriſicus ſa lariatus nõ fuerit per cõmune in ciuitate prædicta pro ſanitate cõſeruanda teneantur & debeãt quẽlibet infirmũ ſaltẽ ter uidere & curare de infirmitatibus ipſius ſine ꝑcio aliquo ad petitionẽ cuiuſlibet. Medici uero Phiſici pro infirmitate quæ durare poſſet uſq; ad menſem/ ſi ſalariati nõ ſint a cõe uero non poſſint recipere ultra tres libras ꝶ. ſi infirmitas duraret ultra uſq; ad ſex menſes non poſſint accipere ultra centum ſol. ꝶ. Et abinde uero ſupra arbitrio Poteſtatis ſalariũ accipiãt. Medici uero Ciruſici pro in firmitate duratura per unũ mẽſem accipere poſſint uſq; ad tres libras ad plus. De infir mitate uero ultra dictũ tẽpus duratura q̃tũcunq; accipere nõ poſſint ultra cẽtũ ſol. ꝶ. Et ſemper teneant̃ oẽs medici ꝑdicti infirmos curare pro ſalariis ꝑdictis expenſis me dicinaꝝ ſoluẽdis ab ĩfirmo pœna decẽ lib. ꝶ. pro quolibet dictoꝝ medicoꝝ cõtrafaciẽ tiũ: pauperes uero infirmi curentur a quolibet ꝑdictoꝝ medicoꝝ gratis de dicta pau pertate arbitrio Iudicis relinquẽda. Oẽs medici uolẽtes cõſequi imunitates ꝑdictas ap probentur pro medicis a Poteſtate ciuitatis Piſauri & aſcribantur per cancellarium cõ munis cum medicis phiſicis per ipſum eligendis: & qui nõ fuerint approbati dictis im munitatibus nõ gaudeant. Medici uero nõ approbati & aſcripti ut dictum eſt ſalariũ aliquod nõ percipiant etiã cõuentum niſi decretum a Poteſtate uel eius iudice cui ſta tuto renunciari non poſſit.

Quid accipere debeãt medici ſalariati ſi iuerint in comitatũ. rub. 63.

STatuerũt ẽt ꝙ ſi aliquis medicus tam phiſicus/ q̃ ciruſicus ſalariatus a cõe Piſauri iuerit ad curã alicuius ciuis uel comitatini aut ꝯtinuo hitatoris in comitatu Piſau ri/ ꝙ licite pro ſuo labore & mercede accipere poſſit ſol. xx. ꝶ. Et ſi illic ꝑnoctauerit & ſequẽti die reuerſus fuerit ad ciuitatẽ Piſauri ꝙ etiã pro dicto die alios. xx. ſol. accipere poſſit: & ultra ꝑdicta qui pro eo ꝓmiſerit ſoluere teneatur dicto medico uecturã pro duobus tõzenis ac expẽſas uictus ipſius medici famuli & equoꝝ facere. Ita tñ ꝙ ſi plu ribus diebus ꝑmãſerit ad curã dicti infirmi pro ſingulis diebus hr̃e debeat ſol. xx. & ue cturas & expenſas ut ſupra. Si uero medicus iuerit in ueſperis & nocte ibi ſteterit & alia ſequẽti die redierit ſolum. xx. ſol. accipere poſſit & nõ ultra: habere tñ debeat uectu ras & expẽſas ut ſupra. Et ſi in loco ad quẽ dictus medicus eſſet uocatus plures eſſent alii infirmi: & requiſitus ab illis de uiſitatione fuerit/ teneatur dictus medicus gratis ui ſitare curare & mederi abſq; aliqua mercede ab ipſis recipienda/ niſi ſolũ illa quæ lici te percipere põt ab eo qui pro eo miſit: ſaluo niſi ille qui pro eo primo miſiſſet poſt primã uel ſecundã ulteriorẽ diẽ diceret nolle eum amplius ſtare ſuis ſumptibus expẽſis & ſalario: & alius in dicto loco infirmus diceret ꝙ pro eo remaneret. Quo caſu tunc licite accipere poſſit ab eo pro quolibet die: quo ibi remaneret ſol. xx. ꝶ. pro quolibet die quo ſtaret: & remaneret & expenſas ut ſupra. Et ſi aliquis medicus repertus fuerit in ꝑdictis uel aliquo ꝑdictoꝝ cotrafacere uel uenire ſoluat noie pœnæ decẽ lib. ꝶ. cõ muni Piſauri pro qualibet uice: & poſſit de prædictis a quolibet accuſari: & accuſator tertiã partem pœnæ habere debeat/ ſi accuſationem poterit probare.

De iudiciis

De iudiciis dandis per medicos gratis. rub. 64.

STatutū eſt ēt ꝙ medici ſalariati cōis Piſauri teneanť & debeāt ſub pœna.x.lib.ꝶ. pro quolibet quotiēs fuerint requiſiti per Poteſtatē uel aliū officialē cōis ex eoꝶ officio ad petitionē cuiuſcūq; iudicare ac deponere qđ ſuo iudicio uidebiť de cōualeſcentia uel mortis periculo alicuius uulnerati gratis: & dictū ſuū iudiciū ſub ſacri uinculo ꝓſtare & deponere ſine aliq̄ mercede uel ſalatio pcipiēdo a cōi uel alia priuata pſona.

Q đ medici debeāt ire ad īfirmū nō obſtāte ꝙ habeat aliū medicū. ru. 65.

ITem ſtatuerūt ꝙ quilibet medicus ad petitionē cuiuſlibet ire debeat ad quēlibet infirmū nō obſtāte ꝙ habeat dictus infirmus aliū medicū in ſua cura pœna.xxv. lib. ꝶ. perſoluēda /a/ quolibet cōtrafaciente: & ꝙ quilibet medicus & ſpeciarius eius ire poſſit decenter ſine armis cū lumine ad uidendum & curandum infirmū: & ꝙ familia egrotātis cum lumine poſſit ire cū medico & ſine medico dicta de cauſa impune.

Quod quilibet medicus teneať dicere infirmo ut debeat cōfiteri. rub. 66.

STatuerunt etiā ꝙ quilibet medicus de ciuitate & diſtrictu Piſauri qui pro tpe fuerit uocatus ad curā alicuius infirmi/ in prima uice qua infirmū uiſitauerit teneatur & debeat admonere infirmū ut penitentiā aſſumat & teſtm̄ cōficiat pœna centū ſol. pro quolibet cōtrafaciēte: aſerēdo dicto īfirmo ꝙ ex forma ſtatuti cōis Piſauri neceſſitas ſibi incūbit ꝑdicta facere & obſeruare: & aſſerat quod inhibitū eſt ꝙ ad dictū infirmū curandū nō uadat niſi ꝑdicta obſeruet: cū effectu: & ꝙ Poteſtas quolibet anno teneať ſacramentū dare dictis medicis de obſeruanda cōtenta in ꝑſenti ſtatuto.

De exēptione & imunitate nouoꝶ ciuiū ueniētiū de nouo ad hitādū. ru. 67.

FIrmiter ſtatuerūt ꝙ oēs & ſinguli forēſes ueniētes de nouo ad habitādū cōtinue in ciuitate uel comitatu Piſauri uel ad ꝑſens habitātes cū eoꝶ familiis ſi quas habent in ciuitate uel comitatu Piſauri ſi artifices fuerint exemptionē.xv. annoꝶ habeāt ab oībus factionibus pſonalibus /a/ die quo habitare īceperint inchoādo. Et ꝙ hæc exēptio ſerueť his ꝑciſe abſq; diminutione uel fraude. Et inſuper oēs ipſoꝶ tes maſſaritias poſſint cōducere ſine ſolutione alicuius datii uel gabellæ. Nō tñ hoc ſtatutū habeat locum in his qui alias fuerint ciues uel eorum anteceſſores ciuitatis & comitatus Piſauri. Hoc tñ addito ꝙ ſi poſt dictū tēpus malitioſe uoluerint diſcedere /a/ dicta ciuitate ſeu comitatu: ꝙ tunc & eo caſu non poſſint diſcedere niſi primo ſatiſfecerint cōi de oibus imunitatibus per ipſos perceptis per tempus & ſeu tempora quæ habitauerint.

Quod priuilegium de nō ſoluendo collectas nō ualeat. rub. 68.

ITem ſtatuerunt ꝙ omne priuilegium cōceſſum alicui de collectis de poderibus nō ſoluēdis ipſo iure nullā obtineant firmitatē: niſi priuilegiū haberet /a/ cōmune.

Q đ ſcholares & clerici ſint exēpti /a/ datiis & gabellis pro rebus. rub. 69.

STatutū eſt etiā ꝙ oēs ſcholares tā ciuitatis q̄ comitatus Piſauri undecūq; fuerint ac etiā oēs rectores & officiales qui occaſione ſtudii uel notarie & officii de ciuitate uel comitatu Piſauri exirēt uel aliunde exiſtētes trāſirent per ciuitatē & comitatum Piſauri. Similr religioſi & clerici oēs tā de ciuitate & comitatu Piſauri q̄ aliūde exeuntes uel ptrāſītes per dictā ciuitatē uel comitatū nō teneanť ſoluere datia gabellas uel paſſagia pro libris/ ueſtibus/ pānis & aliis arneſiis quæ cōducerēt in ciuitate uel comitatu Piſauri uel extraherēt uel extrahendo portarent pro eoꝶ uſibus & neceſſitatibus in dorſo peris ualliſiis/ ſalmis uel ballis per mare uel per terrā quoquomodo in eūdo & redeundo: dūmodo tales non ſint ꝙ tales res: quæ ueriſimiliter uideantur eſſe uenales uel

mercales/aut in quibus fraus cōmitteretur quod arbitrio officialis gabelle relinquatur.

De exemptione & imunitate nouorum laborarorū & ſeu agricultoꝝ uenientiū de nouo ad habitandū in ciuitate & comitatu Piſauri. rub. 80.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ omnes & ſinguli agricultores & ſeu laboratores forenſes uenientes de nouo ad habitandum familiariter & cōtinue cū ſuis familiis ſi familias habere contigerit in ciuitate Piſauri & ſeu eius curte ac toto eius comitatu ac territorio: exemptionē per decē annos habere debeant ab oibus factionibus perſonalibus: inchoādo /a/ die quo habitare inceperint. Et nullus officialis dicte ciuitatis aut comitatus poſſit aut ualeat uigore p̄ſentis ſtatuti ipſos ſeu quēlibet ipſoꝝ quoquo modo grauare aut moleſtare: ſub pœna .xl. ſol. ꝝ. ꝓ q̄libet uice qua ipſos uel quēlibet ipſorum grauauerit aut moleſtauerit pro dimidia applicāda camere & alia dimidia ipſi grauato: & dicto officiali auferenda: poſſintq; & ualeant dicti laboratores quādo uenerint & deinde etiā per unū annū: oēs ipſoꝝ res ac maſſaritias ac bona oia conducere in dicta ciuitate ſeu territorio eiuſdē ſine ſolutione alicuius datii ſeu gabellæ. Declarantes ſimiliter ꝙ ſi poſt dictū tēpus malitioſe uoluerint diſcedere: ꝙ tūc nō poſſint diſcedere niſi primo ſatiſfecerint cōmuni de oibus imunitatibus per ipſos perceptis per tempora quæ habitauerunt. Et ꝙ hoc ſtatutū etiā locum nō habeat in his qui alias fuerunt laboratores & agricole dicte ciuitatis aut comitatus.

De premio ſeu munere faciendo per cōmune illi qui ſe doctorauerit per aliquod collegium. rub. 81.

VT honoris & p̄mii p̄textu hoies ad ſcientiaꝝ ſtudia: & capeſcēdas ſciētias inducant̃: quæ nō modicis ſed magnis īpendiis ac laboribus acquirūt̃. Ideo ſtatutū & ordinatū eſt: p̄ſenti ſtatuto ipoſterū ualituro & inuiolabilr̄ obſeruādo: ꝙ quotiēſcūq; acciderit ꝙ aliquis de ciuitate Piſauri & ſilr̄ eiuſdē comitatu effectus fuerit doctor legū ſeu canonū/ſeu doctor in arte phyſice: & ſtuduerit adminus per annos quinq; & conuētatus fuerit ſeu licētiatus per aliqd̄ collegiū doctoꝝ: & de priuilegio hmōi apparuerit legitime: ꝙ tunc & eo caſu dn̄s Poteſtas ſeu dn̄s Locūtenēs qui pro tp̄e fuerit: teneat̃ & debeat cōuocari facere cōſiliū: & in dicto cōſilio ꝓponi debeat de faciēdo aliquod cōdecēs munus eidē doctorato de hauere cōis: & cōſiliū oino teneat̃ talē doctoratum remunerare habito tn̄ reſpectu ad qualitatē pſone doctorare: tā circa diuitias q̄ ēt circa ſciētiā eiuſdē: & hoc teneatur facere dictus dn̄s Locūtenens ſeu Poteſtas etiā ꝙ requiſitus nō fuerit /a/ dicto doctorato ſub uinculo iuramenti in officio per ipſos p̄ſtiti.

Quod iudei nō poſſint acquirere bona ſtabilia. rub. 82.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ de cætero & in futurum iudei & ſeu hebrei aliquid nō poſſint nec ualeant emere ſeu alio quouis titulo ab aliquo chriſticola acquirere aliqua bona ſtabilia exiſtentia in ciuitate ſeu territorio Piſauri ſine expreſſa licentia Illuſ. Dn̄i: & hoc ſub pœna amiſſionis rei empte & ſeu acquiſite per ipſos iudeos uel quemlibet ipſorum iudeorum camere applicanda.

De toppo cerchiato & caza ferrea bullatis retinēdis p molēdinarios. rub. 83.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnia molendina extra ciuitatem Piſauri: conſtructa tamen in comitatu Piſauri debeant habere toppos cerchiatos deſuper per tranſurſum & pro quolibet domo molendinariorum unam cazam ferream cum raſora ferrea bullata: & bullatam bulla cōmunis Piſauri & toppus & caza radatur: & toppus cazas quindecim

retinere

retinere nec plus nec minus: & quilibet molendinarius toppũ ſuper arcola retinere debeat & nõ in fundo arcole mittere dum uenerit ad accipiendum multurã & de toppo quolibet debeat accipere unam cazam raſam/& non ultra: & qui contrafecerit decem libras ꝶ. nomine banni ſoluere compellatur.

Quod molendinarii morã faciant in molendinis. rub. 84.

ITem ſtatuerunt ꝙ molendinarii per totam noctem ſtent in domo molẽdinorũ ad cuſtodiendũ molẽdina: & cũ uenerit ad diem nõ exeat ex eis ſine hominũ præſentia & totam diem in molendinis ſtare debeat/ & de his exire nõ debeat/niſi cauſa comedendi aut bibendi/ſeu pro corporali neceſſitate. Et hoc ſine fraude & malitia aliqua: & tamen nõ dimittat molendina niſi molendinariis ad guardiam/& ꝙ oleum uel denarios pro oleo ab aliquo nõ accipiat uel aliam pecuniã ſeu rẽ cauſa macinandi: & qui contrafecerit in aliquo prædictorum ſoluat pro qualibet uice uiginti ſoldos ꝶ. & credatur ſacramento accuſatoris ſeu denunciantis.

De blado amiſſo uel guaſto in molendino per molendinarios emendando. rub. 85.

FIrmiter ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ molendinarii molendinorum totius diſtrictus Piſauri teneantur emendare blauam amiſſam & guaſtam ſi eis aut alicui eorum fuerit aſſignata ab aliquo qui eam apportaret in molendinis prædictis & eodem modo ſaccum amiſſum emendare debeat de dicta aſſignatione & quantitate ipſius bladi credatur ſacramento portantis.

De pœna facientium cluſas in canalibus molendinorum. rub. 86.

STatutum eſt etiã ꝙ de cætero nulla pſona audeat uel præſũmat claudere uel clauſa tenere canale uel canalia aliqua uel aliquod molendinorum cõmunis/a/molendinis ſancti Caxiani ſupra totam fugam dictorum molendinorum propter quod molẽdina prædicta impedirentur macinare. Et ꝙ non ortolanus uel alius audeat accipere aquam de canali molendinorum cõmunis: & qui contrafecerit in prædictis ſoluat nomine pœnæ centum ſol. ꝶ. pro qualibet uice.

De nouis edificiis ſuper fugam molendinorum. rub. 87.

ITem ſtatutum eſt ꝙ ſi aliquo modo deuenerit ad notitiam domini Poteſtatis ciuitatis Piſauri qui pro tẽpore fuerit quod ſuper fuga uallati molendinoꝝ cõmunis incipiendo/a/cluſa magna quæ eſt in ſolea ſupra ſanctã Mariã de limata uſqꝫ ad molendina ſancti Caxiani extant aliqua edificia noua uel uetera/a/priuatis facta: quæ molendinis exiſtentibus in dicto uallato & ſeu uiis publicis aut cõuicinis noceat ſeu impedimentum pſtant: tunc & eo caſu teneat & debeat dictus dñs Poteſtas ab uno magiſtro ſeu pluribus qui nõ ſint de hac ciuitate: & ꝙ ſint bene & optime informati de facto molẽdinoꝝ: cõſilium accipere. Et ſi uidebit̃ pdictis magiſtris uel magiſtro pdicto ꝙ ſit infra dictos cõfines aliquod edificiũ ꝙ noceat ſiue impedimentũ pſtet dictis molendinis uel uiis uel cõuicinis ut ſupra: tunc teneatur dictus dñs Poteſtas illud edificiũ per dñm reaptari facere. Ita & taliter ꝙ dãnum nõ inferat dictis molendinis ſeu uiis conuicinis prædictis: & caſu quo huiuſmodi reparatio foret impoſſibilis: tunc & eo caſu poſſit & ualeat dictus dñs pťor ſi eidem uidebitur opportunum & neceſſarium dictum edificium facere remoueri & auferrit & de nouo per totam fugam molendinorum cõmunis aliquod molendinum non debeat ullo modo fieri ſeu permitti fieri ſine licentia

ſuperiorum facta tamen manuteneantur & perſiſtant iuxta ſolitum.

Quod domus ſuper fuga molendinorum nō fiat. rub. 88.

ITem ſtatuerunt ꝙ domus alique ſiue edificia ſuper fugam molendinorum fieri nō debeant ullo modo ſaluo ꝙ pontes neceſſarii fieri/ & refici ſuper ea hoc ſtatuto minime deuetentur.

Quod grippi molendinorum ſint liberi. rub. 89.

STatutum eſt etiam ꝙ omnes grippi foſſi molendinorum ſint liberi ab utraꝗ parte in tantum quantum monitia deſcenditur.

Quod nemo ĩpediat aliquā aquā ſolitā fluere alicui molēdino. rub. 90.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunꝗ habet aliquod molendinum uel aquimollum in flumī ne arzille uel alibi ꝙ poſſederit ipſi uel auctores eius per triginta annos uel ultra & curſum aque ipſius quiete & pacifice ad ipſum molendinum uel aquimollum ueniēs impedire nemo audeat uel poſſit uel aliquod edificium uel laborerium facere propter quod uel occaſione cuius: aqua aliquo modo impediatur ad ipſum molendinum libere labi uel uenire: nec etiā fugā ſiue fluminis uel riui ripas in aliqua parte ſeu in aliquo lo co frangere uel forare uel aperire cauſa extrahendi uel reuoluendi aquā per aliū locum: niſi ad molendinū uel aquimollū: aliqua occaſione: & qui cōtrafecerit ſoluat noīe bāni pro qualibet uice uigintiquinꝗ lib. ꝗ. & quod fecerit omnino tollatur: & aquā in priſtinum locum & ſolitum reſtituat: licet autē dictum molendinum uel aquimollū in diuerſis locis infra tempus prædictum per ipſum poſſidentem uel auctores eius conſtitutum fuerit uel mutatum eundē tamen/a/beneficio pſentis ſtatuti nō excludat.

Quod unicuiꝗ liceat aptare argines ſui molendini. rub. 91.

STatuerunt etiā ꝙ ſi aqua ad molendinum priuate perſonē uel aquimollum fluens ui uel ĩpetu ſui ripas fuge uel fluminis ſui riui deſtrueret: ita ꝙ inde exeat & ſpargatur liceat domino ipſius molendini uel aquimolli per poſſeſſiones circūſtantes ad ipſum locum unde aqua ſpargatur ire impune: & dictū locū ſerrare & claudere ad aquā colligendam & ducendam ſine dāno in ipſis poſſeſſionibus inferendo.

Quod nulli liceat nouū molendinū/a/grano de nouo cōſtruere. rub. 92.

ITem ſtatuerunt ꝙ nulli cuiuſcunꝗ cōditionis exiſtat liceat de cætero aliquod molendinum/a/grano de nouo in comitatu Piſauri conſtruere: pœna & banno quingentorum ducatorum auri: illa tamen quæ præſens conſtructa ſunt liceat manutenere ſine metu pœnæ prædicte.

Quod liceat unicuiꝗ habenti couam aquæ in ſua poſſeſſione ducere fugā per poſſeſſionem alterius. rub. 93.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ ſiquis de ciuitate uel comitatu Piſauri habens molendinū contractum ad præſens ſi clauſam habebat ſiue introitum aquæ per ſuā poſſeſſionem & habuerit couā ſiue poſtā molendini cum ſaquatorio in ſua poſſeſſione poſſit libere ſine metu pœnæ fugam facere ab introitu aquæ uſꝗ ad molendinū: & ſi fugā tāgeret uel ueniret per poſſeſſionem alicuius uel aliquorum ſpecialium ille cuius molendinum fuerit teneatur emendare dānum ſingulis perſonis per quoꝶ poſſeſſiones fuga fieret uel fieri neceſſe eſſet ſecundū declarationē duoꝶ amicoꝶ cōmuniū & poſſit etiam molendino ſubtus ſcargare & remolire fugam/ ſiue foſſam unde aqua labatur libere ſi

ne aliqua

ne aliqua contradictione & metu pœnæ ita ꝙ aqua propter ſtagnationem molendino impedimentum nõ præſtet: & de hoc teneatur dominus molendini dãnum emendare ad modum ſuperius dictum.

De dãno dato occaſione aqueductus alicuius. rub. 94.

ITem ſtatuerunt ꝙ ſi aqua alicuius molendini ſpecialis quæ uadit in poſſeſſionem aliquorum dat dãnum illis quorum ſunt poſſeſſiones allagando uel uaſtando ipſas/ ꝙ licitum ſit unicuiq; illorum quibus dãnum dederit dicta aqua aperire & facere alibi labi ſuperfluum aquæ: dũmodo tanta remaneat ꝙ molendinum poſſit bene macinare: & ſine metu pœnæ facere prædicta poſſit.

De reficiendis molendinis aquemollis cõmunis. rub. 95.

STatuerunt etiã ꝙ ſi qui habent molẽdinum uel aquimollum cõmune teneanť taliter poſſidentes & ad quos ſpectat refectio huius molẽdini uel aquimolli reficere infra terminum a Poteſtate uel Judice ſtatuendum & refectum manutenere. Et ſi nõ fecerit teneať petẽti refectionẽ affectantẽ uel affectantibus huiuſmodi molẽdini reficere & poſtq̃ refectũ fuerit pro ſolido quo ad fructus pcipiẽdos poſſidere quã diu de omni impenſa circa refectionem habita fuerit talibus reficientibus uel reficienti integre ſatiſfactum de qua impenſa circa refectionem habita ſtetur ſacramento reficientium ſociorum uel reficientis. Si autẽ de loco reficienti molendinum uel aquimollum eſſet diſcordia uel contentio inter huiuſmodi poſſidentes terminetur arbitrio boni uiri aſſumẽdi a Poteſtate prædicto qui de aquimollo & molendino cognoſcat cuius arbitrio ſiue dicto reficiatur in eo loco quẽ dixerit & crediderit meliorẽ ad lucrum tamen & cõmodũ oium taliũ poſſidentiũ aquimollũ & molendinũ pdictũ q̃ etiã cõis Piſauri.

Quod nullus poſſit extrahere piſces. rub. 96.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus extrahat piſces de ciuitate Piſauri uel eius diſtrictu pœna & bãno decẽ libraꝝ ꝝ. poſtq̃ fuerint apportati ad ciuitatẽ ſiue ad portũ ipſius cauſa uendendi & pſũmať cauſa uẽdendi aportati/ſi fuerint tales piſces in quãtitate.

Quod piſcatores ubi uendunt piſces portent grancos. rub. 97.

STatutum eſt etiã ꝙ piſcatores cum uendiderint piſces in platea & alia loca in bãchis eorum teneantur & debeant ipſas eorum banchas portare extra plateam cõmunis: & loca ubi uendunt piſces pœna quinq; ſol. rauẽ. & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod piſces uendantur prout extimati fuerint. rub. 98.

ITem ſtatuerunt ꝙ in conſilio generali hominum ciuitatis Piſauri tẽpore quo eliguntur alii officiales ad breuia eligantur duo extimatores piſcium qui habeant extimare piſces uendendos in ciuitate Piſauri prout eis uidebitur conuenire ſecundũ tempora. Qui piſces uendi debeant extimatione prædicta a dictis officialibus taxata & nõ ultra pœna & bãno decem ſol. rauẽ. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice. Et ꝙ libra piſcium ſit & eſſe debeat duodecim unciarum: quorum extimationis officium duret per ſex menſes.

Quod quælibet uniuerſitas eligat ſibi conſules uel capitaneum maſſariorum. rub. 99.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ quodlibet caſtrum ſiue uniuerſitas cuiuſlibet caſtri comitatus Piſauri uel uillarum eiuſdem ſibi eligat & eligere debeat quolibet anno unū capitaneum maſſariorum ſiue conſulem uel plures prout eis uidebitur conuenire: quorum officium duret illo tempore quo per dictas uniuerſitates fuerit declaratum: dummodo annum non excedat.

De ſalario capitanei ſiue conſulis. rub. 100.

ITem ſtatuerunt ꝙ quilibet capitaneus maſſariorum ſiue conſul qui electus fuerit per homines caſtrorum & uillarum comitatus Piſauri habere debeat pro ſuo ſalario quod eis fuerit per uniuerſitates ordinatum & non ultra.

Vbi & in quo loco quis teneatur facere factiones. rub. 101.

STatutum eſt etiā ꝙ in quocunqꝫ caſtro ſeu uilla quis habitauerit cum maſſaritiis & familia propria ibidem & non alibi faciat factiones reales & perſonales pœna decem librarum rauen. pro quolibet contrafaciente & qualibet uice.

Quod quodlibet caſtrum & quælibet uilla quinquaginta fumantium habeat unam domum pro cōmuni. rub. 102.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ quodlibet caſtrum ſeu uilla a quinquaginta fumantibus ſupra infra duos menſes a tēpore publicationis præſentis ſtatuti debeat habere & tenere unā domum in quolibet caſtro/ ſeu uilla bene ferratā & paratam in qua morari poſſit capitaneus cū equo qui mandaretur pro cōmune Piſauri ad ipſa loca & in qua ualeant conuenire. Et quilibet alius officialis qui iret pro cōmuni Piſauri pœna & banno uigintiquinqꝫ librarum rauen. pro quolibet caſtro ſeu uilla/ & nihilominus teneatur facere domos prædictas.

Quod ſtatuta facta in ciuitate intelligantur facta in comitatu. rub. 103.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnia ſtatuta facta per cōmune Piſauri intelligantur & uendicent ſibi locum in comitatu ipſius/ ſicut in ipſa ciuitate.

Quod habētes iuriſdictionē in caſtellaribus uendant cōi Piſauri. rub. 104.

STatuerunt etiā ꝙ ſi aliquis habuerit aliquam iuriſdictionem uel proprietatem in caſtellaribus caſtrorum comitatus Piſauri teneantur ipſam uendere/ & dare cōmuni Piſauri uel ſpecialibus pſonis habentibus in dictis caſtris uel habitare aut hedificare caſtrū uolentibus precio quo dixerint duo boni hoies & legales eligendi per conſilium Et hoc obſeruetur ſine remedio conſilii uel arenghi.

De immunitate iudeoꝝ. rub. 105.

ITem ſtatuerunt ꝙ omnes & ſinguli iudei qui nunc ſunt in ciuitate Piſauri uel in futurum uenient & in eandem per menſem manſionem fecerint teneanť & debeāt annuatim in kalendis menſis Ianuarii ſoluere cōmuni triginta ſol. ꝶ. pro quolibet capite etiam ſi plures ſint in eadem familia: dummodo apti ſint ad cuſtodiam & ad alia onera perſonalia ut quia maiores ſint quatuordecim annis minores autē ſeptuaginta. Et quaternos ſiue carthas pecudinas ſufficiētes pro quaternis ſcribēdis & collectis exigendis

gendis pro futuro imponendis per cõmune Piſauri & claues portarũ ciuitatis & burgorum/ ac etiã clauaturas pontium portarũ & in futurũ fiendarum ſoluere teneantur pro qua ſolutione ſint dicti iudei & eſſe debeant abſoluti ab omnibus oneribus perſonalibus & realibus. Excepto ꝙ pro podere ſi habuerint cõmuni præſtandis uel imponendis eiſdẽ/ in his excipientes iudeos qui hoſtiatim uel elemoſynatim ire cogerent ad domos aliorum iudeoꝝ qui iudei teneantur quolibet anno de menſe Ianuarii in ſe eligere unum qui pro illo anno habeat exigere ab aliis & a ſe dictos triginta ſoldos pro quolibet capite aliás teneatur de ſuo ſoluere ſi fuerit negligens in prædictis.

De feſtiuitatibus cuſtodiendis per iudeos. rub. 106.

STatutum eſt etiã ꝙ omnes & ſinguli iudei habitantes & cõmorãtes in ciuitate Piſauri teneantur & debeãt diligenter cuſtodire dies dominicales & feſtiuitates principales ſecundũ ꝙ Piſaurenſes ex forma ſtatuti facere & cuſtodire tenentur: & qui contrafecerit in uiginti ſol. ꝙ. cõmuni Piſauri pro uice qualibet condẽnet & credat ſacramẽto accuſatoris cũ uno teſte: & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni.

Quod iudei in die ueneris ſancti nõ audeant ire per ciuitatẽ. rub. 107.

ITem ſtatuerunt ꝙ nullus iudeus uel iudea qui pro tempore fuerit in ciuitate Piſauri de cætero modo aliquo pſũmat ire per ciuitatẽ uel burgos Piſauri in die ueneris ſancti: & qui contrafecerit ſoluat nomine banni uiginti ſoldos rauen. Et Poteſtas faciat pconizari per ciuitatem ꝙ nullus Piſaurenſis debeat eis facere iniurias illa die ad domos eorum neq̃ ad ſynagogam ſimili pœna.

De hominibus ciuitatis Piſauri nõ debentibus ſoluere gabellã. rub. 108.

STatuerunt etiã ꝙ omnes homines ciuitatis & comitatus ac uillaꝝ Piſauri de aliqua re quã emerint in ciuitate piſauri uolentes eas portare in comitatu uel uillas nõ cogantur ab aliquo uel ab aliquibus de pdictis ſoluere gabellã uel aliquid aliud niſi qđ ſolitũ eſt ſolui ſecundũ ordinamẽta gabellæ ſtando ſacramẽto ipſius portantis.

Quanto tempore uacet præceptor cuſtodũ ab officio. rub. 109.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicũq̃ fuerit pceptor cuſtodũ ſeu capitaneus calzoli nõ poſſit eſſe ad ipſum officium deinde ad unum annum depoſito officio ſuo/ nec cogi ad ipſum recipiendum & intelligatur tam de præteritis ꝙ de futuris & ſi receperit condẽnetur cõmuni in quadraginta ſol. rauen. omni compenſatione remota: & cuilibet competat accuſatio & habeat medietatem banni.

Quod omnes factiones quæ fient fiant per quarterium. rub. 110.

STatutum eſt etiã ꝙ ubicunq̃ loquitur in ſtatuto ꝙ occaſione alicuius facti mittantur homines per quarterium & quarteria ſubſtineant factiones laborerioꝝ & cuſtodiarum ſecundum magnitudinem & paruitatem hominum & per calzolos debeãt coequari & ꝙ tam homines ciuitatis & burgoꝝ qui erunt poſiti in decinis ꝙ qui erũt poſiti ad cuſtodiam portarum ita coequentur ꝙ, licet unum quarterium ſit maius alio de numero perſonarum nihilominus coequentur ita ꝙ cuſtodia nõ fiat plus uel ſæpius per unum ꝙ per alium.

Quid ſoluere debeant conducentes frumentum in portu Piſauri. rub. 111.

STatuerunt ꝙ quicunq; conduceret furmentum per mare in portum ciuitatis Piſauri in quacunq; quantitate ſtatim cũ in portu applicuerit debeat dicere & declarare/ſi ipſum conducit animo & intentione extrahendi de ciuitate & comitatu Piſauri: an animo relinquendi in totum uel in partẽ. Et ſiquis dixerit ſe uelle extrahere: nõ poſſit extrahere/ niſi per modum infraſcriptũ uidelicet ſi de tota ſũma quã cõduxerit animo extrahendi uolet hic relinquere & relinquerit duas partes/ tertiã partẽ poſſit extrahere ſine gabella & portare quo uolet: duas uero reliquas partes: quas relinquerit ſine ſolutione ulla gabelle uendere poſſit/ pro eo tamen precio quo uendere poterit: ſi uero noluerit dictas duas partes relinquere/ teneatur ſaltem tertiã partẽ dicti frumenti relinquere hic uendendã quã uendere poſſit ſine ſolutione gabelle pro precio quo melius poterit ut ſupra/ pro duabus uero partibus quas extrahere uoluerit ſoluere teneat͛ uiginti ſol. pro qualibet ſalma ad ſalmam cõmunis Piſauri ſub pœna & bãno perdite grani & nauigii in quo cõduxerit. Et idẽ in cõducẽtibus per terrã ut ſupra.

Quid ſoluere teneantur conducentes ſal. rub. 112.

ITem ſtatuerunt ꝙ quicunq; conduceret per mare aliquã quantitatẽ ſalis & cũ eo in portu Piſauri ingrederetur ſiue ui tempeſtatis ſiue aliqua alia de cauſa ad dictũ portum appelleret uel intraret teneatur ſoluere pro datio decem ducatos auri pro quolibet centenario modioꝝ ſalis menſurando illud ad modum Piſauri iubentes expreſſe ꝙ cõductores dicti ſalis ſiue aliquis alius nõ audeat uel præſummat dictum ſal diſtribuere uel alicui uendere ad groſſum uel ad menut aut aliquo modo in alium transferre ſub pœna quinquaginta libraꝝ raueñ. pro qualibet caſella ſalis & totius ſalis conducti amiſſionis. Emptor uero ſiue receptor dicti ſalis mulctetur pœna contenta in proximo ſtatuto de ſimili materia diſponente.

De pœna portantium ſal per territorium Piſauri. rub. 113.

STatutum eſt etiam ꝙ nulla perſona cuiuſcunq; ſtatus exiſtat audeat uel præſumat cum aliqua quantitate ſalis tranſire per territorium Piſauri uel aportare uel aportari facere per dictum territorium niſi forſan ipſum ſal emiſſet in ciuitate Piſauri ab officialibus deputatis ſuper canipis ſalis cõmunis ſiue domini ut in ſequenti ſtatuto eſt expreſſum ſub pœna quinquaginta libraꝝ raueñ. pro qualibet caſella ſalis quod portaretur & etiã ſalis prædicte. Si uero ſal huiuſmodi aliter uehi uel portari reperiret͛ q̃ ſupra animalibus mulctetur delinquens ultra dictam pœnam quinquaginta lib. ꝝ. in centum ſoldis ꝝ. ut in ſubſequenti ſtatuto continetur: & cuilibet liceat delinquentes denũciare/ac etiã ipſo cum ſale & animalibus capere areſtare & realiter & perſonaliter detinere & officialibus gabellaꝝ illico præſentare & habeat quartam partẽ pœnæ prædictæ & ſi denunciauerit & delinquẽtes nõ cœperit credat͛ etiã eius ſacro cũ dicto unius teſtis idonei & teneat͛ eius nomen ſecretũ ut in ſubſequenti ſtatuto continetur.

De pœna conducentis ſal in ciuitate Piſauri. rub. 114.

FIrmiter ſtatuerunt ꝙ nulla perſona de ciuitate uel comitatu Piſauri uel habitator eorũdẽ audeat uel p̃ſumat in dicta ciuitate uel comitatu portare uel cõducere ſeu

portari

portari uel conduci facere per ſe uel alium palam uel oculte aliquam quantitatem ſalis aut etiã ab aliquo portante uel emẽte recipere præterꝗ ab officialibus ad canipas ſalis publice deputatis uel deputandis: ſub pœna. 50. lib. pro qualibet caſella ſalis quæ portaretur uel conduceretur ſiue reperiretur uel emeretur ut præmittitur & perditionis animalis ſuper quo ſal prædictum portaretur ſiue repertũ foret eſſe delatum & etiã perditionis ſalis conducti uel empti ſiue habiti ut præfertur. Et ſi ſal prædictũ nõ portaretur ſuper aliquo animali ſed per alium modum ut plerũq; accidit talis delinquens ultra dictã pœnã quinquaginta librarũ ut dictũ eſt loco perditionis animalis teneat̃ ſoluere centũ ſol. ꝶ. pro qualibet caſella ſalis conducti uel recepti ut præfertur: & perdat etiã ſal prædictũ: quæ pœna de facto delinquentibus & ſine aliqua remiſſione exigat̃: & cuilibet liceat contrafacientes accuſare & denunciare: & eius ſacramento credatur cum dicto unius teſtis idonei & fide digni: & habeat quartam partem banni: & eius nomen teneatur in ſecretum.

De paraſide ſalis bullanda. rub. 115.

ITem ſtatuerunt ꝙ quælibet perſona ſal uendens ad menutũ debeat paraſidem cũ qua ſal uendit facere bullari bulla cõmunis: & debeat ſoluere pro dicta bulla unum denarium tantum: pœna quinq; ſol. ꝶ. pro quolibet contrafaciente.

De leproſis & incantatoribus qui nõ poſſint ſtare in ciuitate: & ꝙ magiſtri dẽtium non ſtent in platea magna. rub. 116.

STatuerunt etiã ꝙ nullus leproſus audeat uel præſũmat uenire in ciuitate Piſauri: pœna centũ ſol. ꝶ. ſed per comitatum ire poſſit: nõ tñ ibi faciendo morã. Et hoc ſi forenſis fuerit talis leproſus. Si uero fuerit de ciuitate uel comitatu ſtare poſſit ubicunq; ſibi placuerit /a/ molẽdinis inualeberie ſupra & /a/ curte ſancti Decẽtii ſupra & /a/ fonte caprilis ſupra. Et Poteſtas & eius officiales teneantur uinculo ſacramenti curare cum effectu ꝙ prædicti in ciuitate nõ ingrediantur. Cermatores ſtare non debeant in platea magna cõis & ſimilr̃ incantatores dentiũ pœna cẽtũ ſol. pro quolibet. Et tricole & panuendule & plazarii cõmunis quẽlibet eoꝝ poſſint & debeant expellere ĩpune extra plateã & extra cõfinia plateæ. Et ſi uolunt ea facere uadant extra ciuitatem.

De camãgiarolis. rub. 117.

ITem ſtatuerunt ꝙ camangiaroli & camangiarole deinceps ſtare poſſint ad uendendum olera ubicunq; uoluerint per ciuitatem & burgos Piſauri. Excepto in platea magna: & quilibet camangiarolus uel camangiarola uendens olera teneatur habere crinum uel caneſtrum ſuperfluum in quo mittant aptamen camangiarii & ipſum camãgiarium bene apratum & mundum uendant & ipſum aptamen eadem die /a/ dictis locis reportent. Et inſuper qualibet die ſabbati teneantur & debeant dicta loca ubi uendunt olera ſupradicta purgari facere bene: & qui contrafecerit ſolnat cõmuni Piſauri pro qualibet uice. x. ſol. ꝶ. & cuilibet cõpetat accuſatio & habeat medietatẽ bãni. Et ſimile bãnũ ſoluãt uenditrices ſi ſteterint ad filandũ dum ipſorum olera uendunt.

De locis cõſignandis nauibus uenientibus ad portum. rub. 118.

STatuerunt etiã ꝙ officialis qui pro tẽpore fuerit teneatur & debeat uinculo ſacramẽti aſſignare loca & ſtationẽ nauigiis & nauibus uenĩẽtibus ad portũ Piſauri: ubi erit maior uel minor aqua ſecundum portatũ nauium & nauigioꝝ. Ita ꝙ maiores naues & ligna loca in dicto portu aſſignanda per dictoa officiales uel officialem ha-

beant ſecundũ gradum cuiuſlibet & minora nauigia locũ habeant in minori aqua aſſi gnandum ut ſupra dictum eſt. Et nihilominus teneantur uenientes ad portum Piſauri eadem die uel ſequenti qua ingreſſi fuerint cum eoꝝ nauigiis temones de eoꝝ nauigiis extrahere:& extractos tenere de temonalis:& ſecundum loca prædicta eis aſſignata te neantur dicti uenientes dicta eorum nauigia tenere. Quicunq; uero ad dictum portum ueniens prædicta & quodlibet prædictorum teneantur obſeruare pœna centum ſol. ꝑ. communi Piſauri applicanda: & ſtetur ſacramento officialis portus. Et ꝙ tota ſauorna quæ portaꝰ per dicta nauigia prohici debeat ultra portum uerſus Arriminum ſub pœ na prædicta: officiales ſeu officialis exiſtens pro cõmuni Piſauri ad portum quemlibet contrafacientem in prædictis: & quolibet prædictorum denunciare teneantur pœna ui ginti ſol. raueñ. pro qualibet uice.

De menſura faſci cannarum & uincorum. rub. 119.

STatuerunt etiã ꝙ ubicunq; uenditur canna ad faciendum uineas ꝙ faſcius cannæ eſſe debeat de menſura ſeptem ſemiſſiũ ſicut deſignatũ eſt in pilaſtro palatii cõis & cõſuetum eſt uendi tẽporibus retroactis. Et faſcius uincoꝝ debeat eſſe quatuor pe dum ad ſemiſſum ſupradictum: & nõ habeat locum in uinco qui uenditur in platea.

Qualiter ligna appaſſentur & de eoꝝ longitudine. rub. 120.

VEnditores lignoꝝ ad cõburendum teneantur ipſa appaſſare cum duobus trauer ſis ad plus interpoſitis/ & ipſa ſic cõpoſita ac aliis ſuper aliis aptatis uendere & menſurare: adeo ꝙ quilibet paſſus ſit altitudinis & longitudinis quinq; pedũ: uolentes ꝙ ĩpoſterũ in curte & comitatu Piſauri ligna nõ poſſint fieri breuiora tribus pedibus: pœna & bãno triũ bononenoꝝ pro qualibet ſalma & boñ. uiginti pro quolibet paſſu prædicta autẽ nõ uendicent ſibi locum in lignis peregrinis & forenſibus.

De fornariis. rub. 121.

ITem ſtatuerunt ꝙ fornarii teneanꝰ eorum furna calefacere bene & optime eorum lignis & bene panem coquere & tractare & accipiãt prout terminatum fuerit pro labore ipſoꝝ per regulatores qui pro tpe fuerint: in qua determinatione haberi debeat ratio precii grani & lignorum: & debeant iurare illi qui furna calefaciunt capitulũ ob ſeruare & ligna ab aliquibus nõ acciperet & nõ accipere niſi qđ ſecundũ determinatũ fuerit: & furna bene & optime calefacere & panẽ bene coquere ut ſupra. Si uero nõ be ne coquerint uel tractauerint panẽ: extimationem panis malecocti & male tractati per ſoluant: fornarii ſecundũ ꝙ ille qui panẽ ad furnum portauerit uel cuius panis erit ſuo ſacramẽto duxerit eſtimandum: modica /a/ Iudice taxatione facienda: & quilibet habẽs furnum in ipſo omnimode fumilarium facere debeat & habere: per quẽ fumus liberũ habeat exitum. Ita ꝙ conuicinis iniuriam nõ conferat ullo modo: & ꝙ Poteſtas ſacra menti uinculo teneãtur de menſe Martii uſq; ad medium menſem Aprilis & nõ ultra: conuocare dominos furnoꝝ ſi uolunt panem facere modo ſupradicto. Et ſi aliquis di xerit ſe nolle facere panem modo ſupradicto: toto illo anno ad ſuum furnũ panis non coquatur uel coqui patiatur: pœna decem libraꝝ ꝑ. Si uero panem ſe coquere uelle di xerit modo ſupradicto cogatur qui ſe dixerit panem uelle coquere toto illo anno pa nem facere ut dictum eſt: pœna decem libraꝝ ꝑ. & cuilibet competat accuſatio & ha beat medietatem banni: & ꝙ in uiis ultra tres ſalmas lignoꝝ modo aliquo tenere nõ præſũmat quas taliter teneat ꝙ nemini conuicinorum uel aliis tranſeuntibus in eundo

& redeundo

& redeundo aliquo modo præſtet ipedimentum: & qui cōtrafecerit ſoluat nomine bāni pro qualibet uice quinq; ſol. ꝑ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni. Et ſi de panibus aportatis in domibus fornarioꝶ aliquos amitterent: fornarii teneant reſtituere uel eius extimationē: & credatur ſacramēto eius: cuius fuerit panis. Et ſi fornarius uel fornaria licentiā alicui dederit cū debito tēpore nō coquerit: teneatur fornarius ſeu fornaria ad dānum & intereſſe eius ſeu eius familie cuius fuerit panis. Et credatur ſacramēto dñi ſeu eius familie. Et dicti fornarii nō debeāt calefacere furna cū nochio ad pœnā .xx. ſol. ꝑ. & debeāt dicti fornarii habere ſextoria ante eoꝶ furna in quibus panes cadant cū extrahuntur de furno & loco ſextarioꝶ habere poſſint/ſi uolunt ante furnū ubi panes cadunt/ciſtonē ſeu gratē uel crinem: ita ꝙ panes in terrā nō cadant: & qui cōtrafecerit ſoluat noie bāni quinq; ſol. ꝑ. & cuilibet cōpetat accuſatio & habeat medietatē bāni: & credatur ſacramento accuſatoris de oibus ſupradictis. Et ſup prædictis & quolibet prædictorum Poteſtas ex ſuo officio teneatur in quolibet menſe ſacramenti uinculo requirere/ſi omnia & ſingula ſupraſcripta fuerint diligenter obſeruata/ & eos puniat ſi fuerunt puniendi pœnis in ſtatuto contentis.

De famulis diſcedentibus/a/dominis durāte tēpore famulatus. rub. 123.

ITem ſtatutū & ordinatū eſt: ꝙ ſi aliquis famulus ſeu aliqua famula cōtra uoluntatem dñi diſceſſerit ab ipſo dño adhuc non cōpleto tēpore famulatus: ꝙ tunc & eo caſu quilibet Iudex & officialis ciuitatis & comitatus Piſauri: poſſit & ualeat ac debeat ad inſtātiā dñi dictos famulū ſeu famulā realiter uel ꝑſonaliter ad electionē ipſius dñi grauari & cogi ad ſoluēdū ac ſatiſfaciendū dño de ſuo intereſſe ꝙ pati poſſet pp hmōi diſceſſum: & adminus ſol. tres ꝑ. pro quolibet die quo famulare debebat & illud plus ꝙ uoluerit iurare dñs pro dicto ſuo intereſſe: ſalua tamē taxatione Iudicis. In hoc: qui poſſit & ualeat: habito reſpectu tā ad qualitatē dñi q̄ etiā famuli q̄ ēt ad tēpus quo famulatus fuit: ac etiā quo famulare debebat taxare & moderare ſm ꝙ ſibi iuſtū & honeſtum uidebitur: & in euentū ꝙ dicti famuli ſeu famula nō poſſent in ere ſatiſfacere dñm de dicto intereſſe: tunc & eo caſu duplicatum famulatū ꝑſtare debeant pro eo ſolo ꝑmio quo primū famulatū ꝑſtare tenebant ſi aliquod ꝑmiū cōuentū fuit: & in euētum ꝙ nō cōpleuerint dictum duplicatum famulatū & diſceſſerint alia uice: tunc ſi in fortiā alicuius Iudicis ciuitatis & ſeu comitatus Piſauri prouenerint per totā plateam magnā dicte ciuitatis fuſtigent: & demū de tota dicta ciuitate ac toto eius territorio bāniant & durante tēpore quo famulare debebant de dicto bāno nō poſſint exire: & ſi durante dicto bāno aliquis de dicta ciuitate & ſeu comitatu ipſum ſic exbānitū receptauerit talis qui receptauerit poſtq̄ eidem notificatum fuerit ipſum exbānitum eſſe & poſt dictam notificationē eundē exbānitum nō expulerit per duos dies: tunc & eo caſu ad emendā ſupradicti intereſſe teneatur dicto dño uigore ꝑſentis ſtatuti.

Quod famulus ſeu ſeruiens nō poſſit aliquod cōſequi ſallarium niſi fuerit conuentum & ꝙ circa ſolutionem ſallarii credatur ſcripture domini prout in ſtatuto. rub. 124.

NE aliquis intuitu bonitatis & miſericordie detrimentum & ingratitudinē conſequatur. Statutum & ordinatū eſt: ꝙ ſi aliquis intuitu miſericordie & ex bono zelo receptauerit in ſua domo & ſeu ſua ſtazone ſeu ad ſua ſeruitia aliquē famulū ſeu famulā ſeu ſeruientē: & in dicto famulatu ſteterit dictus famulus famula ſeu ſeruiēs

per quodcũq; tẽpus abſq; eo ꝙ cõuentionẽ aliquã fecerit de aliqua mercede & ſeu ſallario/ꝙ tunc & eo caſu famulus famula ſeu ſeruiens ſallarium ſeu mercedẽ aliquod ſeu aliquã cõſequi nõ poſſint aut ualeant uigore p̃ſentis ſtatuti: etiã ꝙ ipſe qui receptauerit: ſolitus fuerit ſoluere aliqđ ſallariũ aliis famulis: & ipſe qui receptatus fuerit ſolitus fuerit recepiſſe ſallariũ ab aliis ꝑ prius: & ſimili modo ille qui receptauit nõ poſſit aut ualeat aliquid cõſequi ab ipſo receptato: occaſione alimentoꝝ & ueſtimentoꝝ p̃ſtitoꝝ eidem receptato: aut occaſione aliquoꝝ debitoꝝ ſolutoꝝ pro ipſo donec eum receptauit. Sed adinuicẽ tam receptans q̃ receptatus uigore p̃ſentis ſtatuti p̃ſũmãtur donationem & liberalitatẽ feciſſe. Adicientes inſuper ꝙ circa ſolutionẽ ſallarii conuenti inter dñm & famulum ſeu famulã: credatur ſcripture dñi cum ſacramẽto eiuſdẽ dñi ſeu eius heredis: dũmodo dominus fuerit homo bone opinionis & fame. Et in dicta ſcriptura de die in diem ordinate ſcripſerit res & pecunias datas famulis abſq; fraude & ſuſpitione aliqua. Et dicte ſcripture modo & forma quibus ſupra credatur: dummodo famulus famula ſeu ſeruiẽs aliter nõ ꝓteſtati fuerint dño uel corã teſtibus uel in iudicio: uidelicet ꝙ nõ intendunt de dicta ſolutione ſtare ſcripture ipſius domini.

Quod mercenarii nõ poſſint recuſare p̃ſtare operas ſuas dietim. rub. 125.

ITem ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ quotiẽſcunq; aliquis mercenarius ſeu operarius qui ſolitus ſit locare operas ſuas dietim requiſitus fuerit ab aliquo ciue ſeu comitano ſeu alio habitatore ac incola ciuitatis Piſauri ut uelit ac debeat p̃ſtare operas ſuas ſeu operã ſuã dietim pro mecede ſolita dari ſimilibus operaris & ſeu currenti inter ſimiles operarios: & mercenarius recuſauerit uelle præſtare operam ſeu operas dietim. Sed uelle laborare in ſumma & non aliter: ꝙ tunc & eo caſu qualibet uice qua per dictum mercenarium facta fuerit huiuſmodi recuſatio. Idem mercenarius incurrat pœnam uiginti ſol. pro dimidia applicandã camere & pro alia dimidia ipſi requirẽti ſacramneto cuius in hoc credatur: dũmodo pſona requirens ſit bone opinionis & fame.

❧ Explicit Liber Quintus.

Ordini & Prouiſione ſopra li Eſtimi.

IN PRIMA Che lo officiale quale ſera deputato al officio de li Eſtimi de la citta & del contado de Peſaro ſia tenuto continuamente al tempo & hota debita ſtate al ditto officio a fare & exercitare q̃llo ſe apertiene al ſuo officio. ❡ Itẽ che ſia tenuto lo ditto officiale ſotto el uinculo del iuramẽto ogni fraude de quale glie ueniſſe a notitia eſſere cõmeſſa per alcuno nel Eſtimo per qualũq; modo teportare & farlo noto al Vicario de la gabella: acio chel fraudatore ſia punito. ❡ Itẽ che nõ ſe poſſa leuate alcuna coſa dal eſtimo de luno & mettere al eſtimo de laltro ſe prima nõ ſe ꝓduce & mõſtra lo inſtr̃o publico del titulo: per loq̃le ſe domãdara che ſe leue & põga. Et ultra q̃ſto ſe ꝓue per doi teſtimonii che q̃llo che domãda che ſe metta al ſuo eſtimo poſſeda la ditta coſa pacificamẽte/ ouero ſe le patte ſerãno de concordia che ſe leue & ponga/ ſe poſſa cio fare ſenza altra proua de poſſeſſione. Et q̃ſto quãdo el cõmune nõ ꝑdeſſe del ditto cortegere de eſtimo. Ma quãdo el cõmun ueniſſe a ꝑdete per diminutione de eſtimo: allhora nõ ſe poſſa leuare ne porre ſenza la proua p̄ditta de la poſſeſſione: & lofficiale che ſera in q̃l tempo habia bona aduertẽtia che fraude nõ ſe glie cõmetta. Et qualunq; diceſſe eſſere herede ſenza teſtamenro & uoleſſe fate mettere q̃lla heredita al ſuo eſtimo debia prouate prima per tre teſtimonii degni de fede che ello poſſeda pacificamente la ditta heredita.

❡ Itẽ che q̃lũq; haueſſe poſſeduto una coſa q̃rro anni & che de q̃lla haueſſe pagato le colte poſſa q̃lla far mettere al eſtimo ſuo ꝓuãdo ꝑ dui teſtimonii la ditta poſſeſſione & ꝓuãdo lo pagamẽto de le colte che tocaua de pagate ſenza altro titulo & facẽdo fare prima uno bãnimẽtó nel loco onde /e/ el poſſeſſore ſi niſſuno foſſe che uoleſſe ꝯtradire che nõ ſe metteſſe al ſuo eſtimo cõpariſca a cõtradire fra quattro di inãte al ditto officiale de li eſtimi. El q̃le termine paſſato nõ cõparẽdo alcuno legitimo cõtraditore ſe poſſa mettere al ſuo eſtimo.

❡ Item chel ditto officiale poſſa fare capo de eſtimo de nouo a petitione de qualunche perſona el domandera che ſia utilita del cõmune con ſegurta de pagare le colte.

❡ Item che ciaſcuna perſona debia tenere & ſcriuere el ſuo eſtimo in quello loco doue ello habita & quello nõ poſſa fare mettere altroue ne torre ſenza expreſſa licentia & gratia del noſtro Illuſtriſ. Signore alla pena de uinticinque libte.

❡ Itẽ che ſe alcuna fameglia fratelli/o/altri patẽti allegaſſero tra loro hauer fatto diuiſione: & per q̃ſto domandaſſe chel loro eſtimo ſe diuideſſe & a ciaſcuno ſe poneſſe la ſua parte. El ditto officiale ſia tenuto affarlo ſecõdo le parte ſerãno de cõcordia: & ſimilmẽte ſe alcuni uſati ſtare inſieme diuideſſero & allegaſſeto hauer fatto una fameglia & uolere habitare inſieme: & ꝑ q̃ſto adimãdaſſero de li loro eſtimi fare uno. El ditto officiale lo poſſa fare ꝓuando li p̄ditti per carrha/o/per teſtimonii hauere diuiſi nel primo caſo & hauerẽ fatto una fameglia & eſſere ritornati ad habitate inſieme ꝑ tẽpo de trẽ meſi: cõ q̃ſto che ſe ditta diuiſione/o/cõmunione appareſſe poi ſimulata & nõ uera per legitime proue/o/che dapoi nel primo caſſo de le diuiſione habitato inſieme cõmunamẽte & nel ſecõdo habitano diuiſamẽte che allhora ciaſcuno paghe libre cinquãta de rauegnani: de liq̃li dinari la mita ſia del cõmune & laltra mita del accuſadore: & ciaſcuno poſſa accuſare & ſia tenuto in credentia & refacia ogni dãno & intereſſe al cõmune.

¶Item che nō ſia alcuna perſona che alcuna ſua coſa debia fare mettere allo eſtimo de altri in fraude/o/ dāno del cōmune: ſotto pena de perdere la coſa & de uinticinque libre: & ciaſcuno poſſa accuſare & habia la mita de ditte libre uinticinque.

¶Itē che nō ſia alcuna pſona cittadina/cōtadina/foraſtiera/ ouero habitāte nella citta & cōtado de Peſaro/o/ſuo diſtretto che poſſa/o/debia tenere nel ſuo allibrato ouer eſtimo alcuna coſa laq̄le lui/o/ſoi auctori/o/anteceſſori habia uēduta /o/cōceduta/o/trāſſeita in altri per alcuno titulo de laq̄le nō recoglia li frutti come uero ſignore de q̄lla: oltra dui meſi in citta & tre meſi in cōtado alla pena de libre cinquāta: & ſimilmente niuno elquale habia aquiſtato alcuna coſa per alcuno titulo/ouero de laquale ello recoglia li frutti permetta che la ſia in allibrato/o/eſtimo de altri/& nō ſia poſta al ſuo oltra li ditti tempi/alla pena de perdere la coſa & de uinticinq̨ libre: de lequale la mita ſia del cōmun & laltra de lo accuſatore & ciaſcuno poſſa accuſare in ſecreto & in paleſe: & in ſimile pena ſiano puniti & cagiano li foraſtieri ſe lo cōmune receueſſe dāno.

¶Itē che q̄lūche ſuccedera in alcuna heredita/o/p teſtō/o/ſenza teſtō īfra doi meſi in citta & tre meſi in cōta debia q̄lla fare mettere al ſuo eſtimo & metterla ſiche ſemp̄ el principale che ſuccede ſia ſcritto nel eſtimo alla pena de.xxv.lib.& ciaſcuno poſſa accuſare & habia la mita de la pena. ¶Itē perche molte uolte aduiene che le heredita nō ſe acettano pche ſono dānoſe & alcuni ſe abſentano/o/per maleficio/o/per altra cagione & che nō ſe poſſa hauere la pſona in cui dice lo eſtimo: de laq̄le ſe uoria fare leuare alcuna coſa/ouer q̄llo a cui ſe debia porre: & per q̄ſto ſe potria legermēte correre in la preſente prouiſione: in queſti caſi & ſimili/lo ditto officiale poſſa leuare & porre mandando per cio primo un bando nel loco: cioe in citta & cōtado doue habita q̄llo: cōtra elquale/e/domandato ſe neſſuno uole contradire che cōpara fra quatro di denante ad eſſo officiale: & nō comparendo legitimo cōtradictore ſe poſſa leuare & ponere.

¶Itē ſe per lo paſſato alcuno haueſſe fatto contra la p̄ſente ꝓuiſione poſſa & debia infra dui meſi dal di che ſera bādita fare cottegere li ſoi eſtimi ſecōdo che in eſſe prouiſione cōtēgano & paſſato el ditto termine ſe intēdano nelle coſe che nō ſerāno cōcie eſſere caduto nelle pene ptedite. ¶Item che la punitione de le predicte coſe & differentie che naſcano per cagione de eſtimi apertengano al Vicario de la gabella: elquale poſſa diffinire & punire come che ſe fuſſe queſtione de datii/o/de gabelle.

¶Item chel ditto officiale de li eſtimi poſſa torre & debia hauere per la ſua fatica & emolumenti del ſuo officio li emolumenti & pagamenti infraſcritti & non piu.

¶In prima per caſſare & porre ciaſcuno pezzo de terra de cataſto de ciaſcuna de le parte per ciaſcuno ſei dinari ual.	libre o	ſ o	deñ. 6
Item per caſſare ciaſcuno capo de eſtimo ſoldi tre.	libre o	ſ 3	deñ. o
Item per fare capo de eſtimo de nouo ſoldi tre.	libre o	ſ 3	deñ. o
Item per uedere differentie de eſtimi & dechiarare & particulare perſone un ſoldo in tutto.	libre o	ſ 1	deñ. o
Item per cercadura ad petitione de alcuno che uoleſſe uedere eſtimo antiquo ſoldi tre.	libre o	ſ 3	deñ. o
Item per examinare teſtimonii in li caſi che ſe recirca de examinare quando el cōmune uiniſſe a pdere habia hauer ſol. cinq̨ e mezo p q̄lūq̨ pſona	lib. o	ſ 5	deñ. 6

¶Item che ditti officiali nō poſſano in li libri de li eſtimi ponere catthe alcuna. Ma qñ occorreſſe copiare eſtimi de nouo per manchar cattha da poter ſcriuere allhora:

& in tal

& in tal caſo debia tranſportare ditto extimo ad uno altro libro nouo da farſi: & quando occorreſſe ponere ditta cartha che allhora & in tal caſo ditti officiali non poſſano farſi pagare ſe nõ per quelle partite poneranno in ditta cartha ſecondo lor dine de li pagamenti ditti diſopra.

¶ Item che lo ditto officiale ſia tenuto ciaſcuno anno in kalende de Aprile al modo uſato hauere fatto libri tutti uſati p reſcottere colte gradi nella citta de Peſaro per liquali debia hauere libre quatro. libre 4 ſol. o deñ. o

¶ Item hauere fatto tutti li libri per ditte cagione al ditto tempo de tutti caſtelli & lochi del conta & diſtretto di Peſaro & debia hauere tre dinari per ciaſcuno nome ſotto elquale ſe deſcriuira eſtimo cõ queſto che da kalende de Aprile pditto indreto non poſſa conciare alcuna coſa fina allaltro kalende de Aprile nelli ditti libri dele colte ſenza licentia expreſſa del ditto Vicario de le Gabelle.

Pagamento de li Eſtimi.

PAga da libre tre ingiu incluſiue	libre o	ſ 2	deñ. o
da libre tre inſu per inſino a libre ſei	libre o	ſ 3	deñ. o
da libre ſei alle otto libre	libre o	ſ 4	deñ. o
da libre otto fin alle libre diece	libre o	ſ 5	deñ. o
da libre diece fin a libre quatordeſe	libre o	ſ 7	deñ. o
da libre quatordeſe fin a libre uinti	libre o	ſ 10	deñ. o
da libre uinti fin a libre uinticinque	libre o	ſ 12	deñ. 6
da libre uinticinque fin a libre trenta	libre o	ſ 15	deñ. o
da libre trenta fin a libre quaranta	libre 1	ſ o	deñ. o
da libre quaranta fin a libre cinquanta	libre 1	ſ 5	deñ. o
da libre cinquanta fin a libre ſettantacinque	libre 1	ſ 15	deñ. o
da libre ſettantacinque fin a libre cento	libre 2	ſ 5	deñ. o
da libre cento fin a libre cento uinticinque	libre 2	ſ 15	deñ. o
da libre cento uinticinque fin a libre cẽto cinquãta	libre 3	ſ 5	deñ. o
da libre cento cinquãta fin a libre cẽto ſettãtacinq̃	libre 3	ſ 12	deñ. 6
da libre cento ſettantacinq̃ fin a libre ducento	libre 4	ſ o	deñ. o
da libre ducento fin a libre ducento cinquanta	libre 4	ſ 10	deñ. o
da libre ducento cinquanta fin a libre trecento	libre 5	ſ o	deñ. o
da libre trecento fin a libre trecento cinquanta	libre 5	ſ 10	deñ. o
da libre trecento cinquãta fin a libre quatrocẽto	libre 6	ſ o	deñ. o
da libre quatrocẽto fin a libre quatrocẽto cinquãta	libre 6	ſ 10	den. o
da quello in ſu quanto ſe ſia.	libre 7	ſol. o	den. o

Quello che ſe mette in leſtimo terre lauoratiue uigna/prato/ſelua/cannetto/uincareto/ſaldo e rapina/remorte.

LA piouina de la uigna eſtimata	libre 4	ſol. o	den. o
ogni diece pertiche monta	libre o	ſol. 4	den. o
la perticha uiene dinari cinque	libre o	ſol. o	den. 5
La piouina de le terre eſtimate	libre 2	ſ o	deñ. o
ogni decina de pertiche monta	libre o	ſ 2	deñ. o
la perticha uiene dui dinari e mezo	libre o	ſ o	d. dui e mezo

La piouina del canneto eſtimata	libre 2	ß 10	deñ. 0
ogni decina monta ſoldi doi & denari ſei	libre 0	ß 2	deñ. 6
la perticha uiene tre dinari	libre 0	ß 0	deñ. 3
La piouina dela uincareta eſtimata	libre 2	ß 0	deñ. 0
ogni decina monta ſoldi dui	libre 0	ß 2	deñ. 0
la perticha uiene dinari dui /e/ quinti dui			
La piouina de la ſelua eſtimata	libre 1	ß 0	deñ. 0
ogni decina de pertiche monta	libre 0	ß 1	deñ. 0
la perticha uiene un dinaro e mezo	libre 0	ß 0	d. un e mezo
La piouina de la remorta eſtimata	libre 1	ß 0	deñ. 0
ogni decina de pertiche un ſoldo	libre 0	ß 1	deñ. 0
la perticha uiene un dinaro e mezo	libre 0	ß 0	d. un e mezo
La piouina de la remorta che nõ e alleuata	libre 0	ß 4	deñ. 0
ogni decina monta mezo dinaro	libre 0	ß 0	d. mezo
La piouina del ſodo eſtimato	libre 0	ß 4	deñ. 0
ogni decina de pertiche monta mezo dinaro	libre 0	ß 0	d. mezo
La piouina del prato eſtimata	libre 1	ß 10	deñ. 0
ogni decina de pertiche monta	libre 0	ß 1	deñ. 6
la perticha monta	libre 0	ß 0	quatro quinti.

¶ Pagamento de li foreſteri.

FIn alle tre libre incluſiue	libre 0	ſol. 1	deñ. 0
da le tre libre fin a libre diece	libre 0	ſol. 3	deñ. 0
da libre diece fin a libre uinticinque	libre 0	ſol. 5	deñ. 0
da uinticinque libre fin a libre cinquanta	libre 0	ſol. 10	den. 0
da cinquanta inſu quanto ſe uoglia	libre 1	ſol. 0	den. 0

Liq̃li ſalti/gradi/& colte pagano ogni anno q̃tro uolte in q̃tro gradi/ dogni capo de eſtimo. Vltra li q̃tro gradi ouer colte ogni anno pagano bol. uno ꝑ libra de lo allibrato che hãno. Et ultra queſto diſopra pagano bolognini quatro per lo exactore ogni anno. Item per el quaderno dinari quatro.

Pagamẽto & mercede de li Meſuratori da meſurare terre de che ſorte & q̃lita foſſe.

ITem ſe ſtatuiſſe che quãdo occurreſſe tãto per el biſogno & occurentie de loffitio de li Eſtimi quãto anchora de altre particulare ꝑſone fare meſurare alcuna quantita de terre tãto pratiue come uineate & de altra qualita per Meſuratori tãto eletti dal cõmune quãto de particulare ꝑſone per meſurare che per loro mercede nõ poſſano farſe pagare ſe nõ in el modo infraſcritto. Et prima andando in la corte de Peſaro habia hauere bol. 4. ꝑ piouina nõ meſurãdo piu de una piouina & meſurãdo da li in ſu fin alla ſũma de piouine ſei habia hauere bol. dui per piouina remanẽte firme li quatro bol. per la prima piouina & da li in ſu quãto ſe eſtima uoglia habia hauere groſſi cinq; per ciaſcuna giornata & le ſpeſe cõueniẽte in tal caſo. Et andando fora de la corte habia hauere per la prima piouina groſſi dui & de li inſu come /e/ ditto deſopra & nõ piu: & occorrendo che ditti Meſuratori ſe faceſſeno pagare oltra il modo preditto per ciaſcheduna uolta incurreno in la pena de bolognini uinti & de reſtituire il doppio di quello hauera tolto de ingordo alla parte la hauera tolto.

Explicit de Eſtimis.

Quod foreſes acquirentes ſtabilia cum licentia acquiſiuiſſe intelliganrur cũ honoribus & oneribus annexis ipſis bonis.

ANimaduertens Magnificum conſilium magnifice ciuitatis Piſauri/ q̄ ſit damnoſum noſtræ Reipublicæ/ ꝙ forenſes quottidie emant /a/ noſtris conciuibus/ comitatinis & ſeu diſtrictualibus eiuſdẽ ciuitatis comiratus & diſtrictus bona ſtabilia exiſtentia & laterara in ipſa ciuitate/ uel eius comitatu aut diſtrictu: cum ipſa bona hucuſq; ſic empta poſita fuerint ad extimum forenſium. Adeo ꝙ uſq; in præſentem diem ciues ipſi & comirarini ac diſtrictuales/ fere omnia onera: tum realia tum perſonalia/ ſubire uiderentur. Quod quidem cedit in maximum damnum præiudicium & intereſſe ipſius noſtræ reipublicæ præſertim uiduarum/ pupillorum & aliarum miſerabilium perſonarum/ his maxime temporibus quibus collecte ſiue taxe impoſite ſunt/ & quæ infuturum fortaſſe imponi cõtigerit pro fabrica murorum eiuſdem ciuitatis. Pro tanto ne error in maiorem tranſeat errórem: ſed potius emenderur & reducarur in meliorem iuſtam & rationabilem formam. Hoc præſenti Decreto imperpetuũ ualituro. Statutum & ſancitum eſt/ ꝙ /a/ modo in antea aliqua perſona cuiuſcunq; ſtatus & conditionis exiſtat de dicta ciuitate/ comitatu uel diſtrictu Piſauri nõ poſſit neq; ualeat aliquo pacto uel aliquo quæſito colore per ſe uel interpoſitam perſonam uendere aut alienare/ etiam per uiam ultime uoluntatis ſeu donationis inter uiuos uel cauſa mortis ſiue quocunq; alio titulo dare tráſferre: aut impartiri/ alicui forenſi: & ipſe forenſis pariter nõ poſſit neq; ualeat aliquo pacto aut quæſito colore per ſe uel interpoſitam perſonã emere aut emi facere ſiue alio quouis titulo acquirere etiã per uiam ultime uoluntatis ſiue donationis inter uiuos ſeu cauſa mortis aliqua bona ſtabilia exiſtentia poſita & laterara tã in dicta ciuitate q̄ in comitatu & diſtrictu Piſauri/ abſq; expreſſa licentia Illuſtriſſimorum Dominorum ſub pœna amiſſionis talis rei uendire ipſo iure applicanda prout in ſtatutis dictæ ciuitatis de materia loquentibus. Quod quidem obliuioni mandabatur niſi hoc præſenti Decreto eſſet prouiſum. Et ſi acciderit ꝙ huiuſmodi licentiæ a ſuperioribus prædictis concederentur: ex nunc prout ex tunc & econuerſo talis forenſis dicta bona ſtabilia emiſſe intelligatur cum honoribus & oneribus annexis dictis bonis: & ſubire teneatur omnia & ſingula onera tam realia q̄ perſonalia: & tam tunc temporis impoſita q̄ impoſterum imponenda ſecundum formam dictorum ſtatutorum. Et ſi aliquis ex dictis forenſibus reperiretur ſe emiſſe in præteritum aliqua bona ſtabilia poſita & laterata in dicta ciuitate comitatu aut diſtrictu Piſauri abſq; licentia ſuperiorũ intelligatur ipſo iure aſtrictus pariter & obligatus ad omnia & ſingula onera realia & perſonalia pro dictis bonis/ quẽadmodum tenentur & obligati ſunt ciues ipſi/ comitatini/ ſiue diſtrictuales pro eorum bonis quæ ab ipſis poſſideurur. Mandantes omnibus & ſingulis officialibus officii extimorum eiuſdem ciuitaris præſentibus & futuris: quatenus aliquo pacto nõ debeant ponere aut deſcribere/ ſiue poni aut deſcribi facere in libris dicti officii aliqua bona ſtabilia ut præmittitur emenda /a/ dictis forenſibus niſi prius uiderint licentiam cõceſſam /a/ præfatis Illuſtriſ. Dominis ſuper huiuſmodi: ſub pœna quinquaginta ducarorum ut ſupra de facto applicandorum.

Ordini & prouiſione ſopra el pane da uendere.

PAne affiiorato ualẽdo dodeſe ſoldi el quarto del grano ſe deue far el pane da dui dinari luno de diece once luno. Et p uno dinaro de cinq; once. lib. 5 oñ. 0

Valendo el quarto quatordeſe ſoldi ſe de fare el pane deue otto once luno: & per uno dinaro de quatro once luno. lib. 4 oñ. 0

Valendo el quarto ſedece ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino ſette once & meza: & per uno dinaro tre once & tre quarti. lib. 3 oñ. 9

Valendo deciotto ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino ſei once & meza: & da uno dinaro tre once & uno quarto. lib. 3 oñ. 3

Valendo uinti ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino de ſei once: & per uno dinaro de tre once. lib. 3 oñ. 0

Valendo uintidoi ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino cinq; once e meza: & per uno dinaro due once & tre quarti. lib. 2. oñ. 0

Valendo uintiquatro ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino cinque once & per uno dinaro due once & meza.

Valendo uinti ſei ſoldi el quarto del grano debia eſſer el pane da uno quatrino quatro once & meza: & da uno dinaro due once & uno quarto. lib. 2 oñ. 3

Valendo uintiotto ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino de quatro once: & da uno dinaro de due once. lib. 2 oñ. 0

Valendo trenta ſoldi el quarrto debia eſſer da uno quatrino de quatro once & da uno dinaro de due once. lib. 2 oñ. 0

Valẽdo el quarto del grano bol. xxxiii. al bol. de ſei q̃trini ſe deue dare lib. una & oñ. 11

Valendo bolognini trentaſei libra una once diece.	lib. 1	oñ. 10
Valendo bolognini trenta noue libra una & once noue.	lib. 1	oñ. 9
Valendo bolognini quaranta doi libra una & once otto.	lib. 1	oñ. 8
Valendo bolognini quarantacinque libra una & once ſette.	lib. 1	oñ. 7
Valendo bolognini quarantaotto libra una & once ſei.	lib. 1	oñ. 6
Valendo bolognini cinquanta uno libra una & once cinque.	lib. 1	oñ. 5
Valendo bolognini cinquanta quatro libra una & once quatro.	lib. 1	oñ. 4
Valendo bolognini cinquantaſette libra una & once tre.	lib. 1	oñ. 3
Valendo bolognini ſeſſanta libra una & once due.	lib. 1	on. 2

Pane groſſetto.

PAne groſſetto a dodeſe ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino once dodeſe & da uno dinaro once ſei. lib. 6 oñ. 0

Valendo quatordeſe ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino de dece once & per un dinaro de cinque once. lib. 5 on. 0

Valendo ſedece ſoldi debia eſſer el pane de otto oncie & tre quarti per quatrino: & da uno dinaro de quatro once & uno quarto & mezo. lib. 4 on. 4. e meza.

Valẽdo decedotto ſoldi el quarto debia eſſer el pane da uno quatrino ſette once & tre quarti: & da uno din. tre once & tre q̃rti & mezo. lib. 3 on. 10. e meza

Valẽdo. xx. ſol. ſia el pane da un q̃trino de ſette once & da un dinaro de tre once & meza.

Valendo uintidoi ſoldi debia eſſere el pane da uno quatrino de ſei once: & uno quarto & per uno dinaro de tre once & mezo quarto. lib. 3 on. 10. e meza

Valẽdo. xxiiii. ſoldi debia eſſer el pane da un quatrino de ſei oñ. & da un diñ. tre oñ.

Valendo

Valendo uinti ſei ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino de cinq; once & tre quarti: da uno dinaro de due once & tre quarti.

Valendo uinti orro ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino de cinq; once: & da uno dinaro de due once /e/ meza.

Valendo trenta ſoldi debia eſſer el pane da uno quatrino quatro once & meza: & da uno dinaro de due once & uno quarto.

Valẽdo bol. trẽta tre el quarto ſe deue dare al bol. de ſei q̃trini libre due & on. q̃tro.

Valendo bol. trẽta ſei libre due & once tre al bol. de ſei quatrini. lib. 2 on. 3

Valendo bolognini trenra noue libre due once due. lib. 2 on. 2

Valendo bolognini quarnta dui libre due. lib. 2 on. 0

Valendo bolognini quarantacinque libre una & once diece. lib. 1 on. 10

Valendo bolognini quarantaocto libra una once noue. lib. 1 on. 9

Valendo bolognini cinquantauno libra una & once otto. lib. 1 on. 8

Valendo bolognini cinquanta quatro libra una & once ſette. lib. 1 on. 7

Valendo bolognini cinquanta ſette libra una & once ſei. lib. 1 on. 6

Valendo bolognini ſeſſanta libra una & once cinque. lib. 1 on. 5

Valendo bolognini ſeſſanta tre ſe debia dar al bolognino once tredeſe. on. 13

Valendo bolognini ſeſſanta ſei ſe debia dar al bolognino once dodeſe. on. 12

Valendo bolognini ſeſſanta noue ſe debia dar al bolognino once undeſe. on. 11

Valendo bolognini ſettanta doi ſe debia dar al bolognino once diece. on. 10

Valendo bolognini ſettantacinque ſe debia dar al bolognino once noue. on. 9

Valendo bolognini ottanta ſe debia dar al bolognino once otto. on. 8

Modo che debbeno tenere li fornari & panuenduli acio che nõ manchi el pane: & quelli chel uorrano fare ſi debiano far ſcriuere nel principio de lanno.

PEr obuiare li errori che molte uolte ſogliono accadere circha el uendere del pane per li panuẽduli & fornari de la citta de Peſaro ſe ſtatuiſſe & ordina che tutti & ſinguli fornari panuenduli che uorrano far pane da uendere in la citta preditta: ſiano obligati nel principio de lãno v3. per tutta la prima ſettimana del meſe de genaro andare dal cancellere del cõmun & dal ditto canceller farſi ſcriuere di uoler far pane quel anno: & come ſe ſia fatto ſcriuere ſia obligato dil continuo per tutto lanno far el pane almanco forno uno per ciaſcadun giorno di peſo & qualita ſecondo lordine & prouiſione diſopra fatra: & ogni uolra deſiſterãno e machãrano di far pane p qualũq; giorno caſchi in pena de cinque libre per la mita dapplicarſe alla camera & per la quarta parte allo acculatore & per laltra quarta parre allo officiale che fara la exequutione. Dechiarãdo che quelli fornari ouer panuenduli che nõ ſi ſerãno fatto ſctiuere come di ſopra non poſſano far pane da uendere & facendolo per ciaſcaduna pizza ſe ritrouera hauer uenduta caſchi in la pena de bolignini uinti per ciaſcaduna uolta de applicarſe ut ſupra. Et da queſta prouiſione ſe inrendano eſſere exceptuate le maſſare che faceſſeno pan da uendere & altre perſone tanto terrere quanto foreſtere che nõ faceſſe forno pur chel pane che ſi fara per loro ſia alquãto megliore di peſo che nõ /e/ quello che ſi fara per li fornari panuenduli che ſerãno deſcritti.

Qui finiſſe le prouiſione del pane.

¶Ordini & prouiſione ſopta le Gabelle & datii.

A LAVDE Et gloria del omnipotente Dio & de la ſua Glorioſa ma-
tre Vergine Maria: & de tutti li ſancti. Infraſcripte ſono tutte le pro
uiſione & otdini de le Gabelle & datii de la citta de Peſaro: nouamē-
te fatte & ordinate & cōpilate pet li ſauii & diſcreti homini Set Ni-
cholo de Ser Giuliano: Giouāne de Piero de agnolo/ Bonifatio de bar
tholo/ Mattheo de maeſtro Paulo/ & Nanne de Antonio da Vgubio
cittadini de Peſaro inſieme con lo egregio dottore di lege meſſer Pie
tro de li Zitelli da la toccha Vicario generale del nſo infraſcripto Mag. Signote de ſpe
ciale cōmiſſione & comandamento del noſtro Mag. Signot Malateſta de Malateſti de
la citta & cōta de Peſaro &c. Pto ſancta Romana Eccleſia Vicario generale/ extracte
parte de le ꝓuiſion uecchie parte de le antiche & bone cōſuetudine & patte pet li caſi
occurſi per el paſſato. Lequale el prefato noſtro Mag. Signor uole & comāda che per
lo aduenire ſe debiano preciſamente obſeruate ſublate & tolte uia ciaſchuna altra pro-
uiſione de la Gabella cōſuetudine & uſanza paſſata nel.M.cccc.xxiii. del meſe di Mar
zo al tempo de Martino Papa quinto.

PErche le lite & queſtione quale occurreno circa la Gabella /o/ per fatto de datii/
ouero Gabella techiedeno celere & ſubita expeditione /e/ ordinato & proueduto
chel Vicario & officiale de la Gabella poſſa & debia cognoſcere determinare & finire
tutte le queſtione cauſe/ ouero litigii quale per niſſuno modo fuſſero /o/ naſceſſeto tra
ueruna perſona de le infraſctitte pet le infraſcritte ragione & procedere contra li frau-
danti alcuno datio ouer gabella per alcuno modo directo ouero obliquo cōtra chi nō
ſe laſſaſſe cerchate barcha/ nauilio/ caſſa/ cofano /o/ ualiſe /o/ altra coſa doue fuſſe coſa di
gabella: & quelli nō obediſſero datieri officiali guardie de le porte & ciaſcuno altro de
putato a cio: & de tutte & de ciaſchune altre queſtione fraude /o/ inganno emergente
acceſſorie/ ouero dependente per ueruno modo da datii ouero gabelle /o/ per cagione de
quelli. Poſſa liberamente cognoſcere & finire ſententiate cōdēnare & mulctare ſumma
riamēte de piano ſenza ſtrepito & figura de iuditio per iuditii & per uera ſimilitudine
con piena ptoua & cō ſemiplena cō ſcrittura /o/ ſenza ſcrittura ſi come al ditto Vica-
rio & officiali piacera & parera piu equamente de fare & in di feriati & nō feriati in
honotē Dei /o/ per gratia & utilita de glihomini cō cōteſtatione de lite /o/ ſenza conte
ſtatione cō teſtimonii giurati & nō giurati/ eſſendo le parte preſente ouer abſente cita
ta /o/ nō citata cō tetmine oueto dilatione/ ouero ſenza/ al tutto omeſſa ogni ſolēnita &
otdine & ſubſtantia de ragione: & nō obſtante alcuno ſtatuto /o/ ragione canonica/ oue
ro ciuile quale ſe trouaſſe parlate incōtrario: ma quello ſolo ſe debia ſeruate nel modo
del ptocedere punire & condēnare /o/ mulctare nelle preditte coſe che al ditto Vicario
& officiale patera iuſto & ęquo: & al ſuo ditto ſe debia ſtare & quello ſia hauuto & te
nuto per piena proua poſto nō apparera per ſcrittuta/ ouero per atti che coſi ꝓcedeſſe
ſententiaſſe diffiniſſe /o/ comandaſſe/ ouero che la coſa ſia coſi come ello dira /o/ diceſſe.
Et le preditte coſe habiano loco nelle coſe & caſi paſſati preſente & che uerranno.
Item al officio del preditto Vicatio & officiale apertēga cognoſcere & diffinire ut ſu
pra tutte le ꝗſtione de tauernari/ hoſtieri/ becchari/ molinari che ꝑ le ditte cagione ſe mo

ueſſero. Itẽ contra ciaſcuno che faceſſe contra ſtatuti ordini /o/ bandi del porto de Peſaro. Item a lui ſpecte loſſicio cõtra ciaſcuno che fraudara alcuno datio /o/ gabelle portara alcuna coſa contra diueto ſenza licentia /o/ bolletta. Et generalmente al ſuo officio ſpecte ciaſcuna altra coſa circa le preditte coſe /o/ per le preditte dependente emergẽte ouero per neſſuno modo ſi & in tal modo che neſſuno altro officiale /o/ perſona nõ ſe poſſa /o/ debia impaciare nõ obſtante alcuno ſtatuto prouiſione /o/ lege. Con q̃ſto che lo ditto Vicario & officiale in lo imponere de le pene nõ poſſa excedere le pene ordinate in le infraſcritte proniſione. Item al ditto ſuo officio appartenga punire ciaſcuno officiale de la gabella / ciaſchuno datiere /o/ ſuo officiale / guardie de porte / guardiani da diuieto & ciaſcuno che in li loro officii circa le preditte coſe foſſeno pigri negligẽti o / cõmetteſſero fraude. Item pche li ditti officiali datieri /o/ gabelleri alcuna uolta ſono citati dinanzi ad altri officiali & nõ poſſeno attendere al loro officio. Et percio tutte le ditte queſtione ſe poſſano & debianſe trartare & fare denãte al ditto Vicario & officiale: purche nõ ſiano comẽciate inãti ad altri iudici. Itẽ appartẽga al ditto officio de la gabella cognoſcere & diffinire q̃ſtione de becchari occurrẽte per cagione de coſe cõprate per la becharia o per li becchari. Et ſimilmente queſtione de marinari /o/ paroni de nauilii: & da ogni coſa dependenre da quella foraſtieri /o/ cittadini che ſiano.

Item che tutte le queſtione che naſceſſero /o/ foſſero tra li datieri /o/ loro officiali /o/ cõpagni del datio per cagione de datii cõrracti /o/ compagnia de quelli: & generalmente a lui appartenga inquirere & punire ciaſcuno che fara ouero hauera farto contra alcuna prouiſione de la gabella & datii. Item /e/ proueduto ordinato & obſeruaro antiquamẽte. Et coſi de nouo ſe debia obſeruare che dal ditto Vicario & officiale / ouero da neſſuna ſua ſnia diffinitiua /o/ inrerlocutoria / comãdamẽto / pceſſo / mulcta / executione / o uero atto iudiciale che per alcuno modo apparteneſſe a datio / ouer gabelle o / per lo ditto officio del ditto Vicario & officiale nõ ſe poſſa p neſſun modo appellare /o/ rechiamare /o/ dire de nullita. Ma perpetuo ſia tenuro tutto quello per lui ſara farro firmo & rato nõ obſtante alcuno ſtatuto o lege. Item che dinãzi al ditto Vicario /o/ officiale de le gabelle nõ ſia liciro a neſſuna perſona interuenire dire procurare aduocare /o/ conſigliare per altri a neſſuno modo in le cauſe /o/ queſtione de datii / ouero de fraude de alcuna coſa /o/ contra deuero /o/ dependente /o/ emergente da quelle: ſotto pena ipſo facto de uinticinq; libre de denari rauẽnati per ciaſcuno che cõtrafara & per ciaſcuna uolta: Poſſa inſuper el dirro Vicario procedere cõrra ciaſcuno che cõmetteſſi alcuno delicto o / ingiuria in la dirta gabella ouero naute alla dirra gabella ſotto el palazo in preſentia del ditto Vicario maxime quando tiene ragione: ma el punire / ouer la pena faccia & imponga ſecondo /e/ ordinaro da li ſtatuti in ſimili caſi.

ℭ Prouiſione ſopra el datio de le becharie & de le beſtie.

IN prima che tutti quelli becchari /o/ altri che tagliera /o/ uendera carne le
gitima /o/ nõ legitima alle beccharie & banche del cõmune di Peſaro ſecõ
do la forma de li Statuti ſiano tenuti & debbano pagare al datiere de le
becharie & beſtiame del cõmune tre dinari per libra de carne de once de
cedotto; per ciaſcuna libra alla pena de uinti ſoldi per uolta a chi contra-
fara: & nientedimeno paghi el datio preditto.

ℭ Item che li preditti becchari /o/ altri che uendeſſero carne nõ poſſano uẽdere carne
de niſſuna ragione ingroſſo ouero a menuto a libra che nõ paghe el datio preditto
ſaluo che glie ſia licito poſſere uendere el porcho intiero uiuo & farne mercato a li
bra ouero a uiſta' ſenza pagare el ditto datio alla pena de quaranta ſoldi per uolta
che contrafara oltra el ditto datio.

ℭ Item che niſſuna perſona nella citta de Peſaro ne in li borghi/ ne in lo porto poſſa
ne debia uendere carne de neſſuna ragione a libra /o/ a quarti/ ouero a menuto co-
me /e/ ditto diſopra: ſaluo che nelle beccharie del cõmune & bãche deputate alla pe
na de quaranta ſoldi per uolta a chi contrafara.

ℭ Itẽ che niſſuno peliciaro poſſa ſcorticare ne fare ſcorticare carne che ſi uſe fare alle
ditte becharie de niſſuna ragione in niuno altro loco che in le beccharie preditte
alla pena de.xx.ſol. ꝑ uolta. Et ſimilmẽte niuna ꝑſona che ſcorticaſſe ꝑ altrui: & li cit
tadini poſſano ale caſe lor & ꝑ loro uſo tãto ſcorticar & far ſcorticar agnelli & capretti.

ℭ Item che ciaſcuno becharo debia tagliare la teſta tadente al primo nodo del collo
de ciaſcuna beſtia bouina/ peccorina/ caprina/ & buffalina maſchie & femine. Si
che tutto il collo remanga cõ lo buſto & peſeſe & pagaſe el datio preditto/ ſaluo li
colli de li capretti & agnelli che quelli ſia licito remanere cõ la teſta: intendendoſi li
ditti capretti & agnelli che nõ ſiano de peſo de piu de quatordece libre alla groſſa
luno: Ma da quello inſu che li colli remangano con li buſti et pagaſe el datio ut ſu-
pra alla pena de uinti ſoldi per uolta oltra el datio dritto.

ℭ Item che ciaſcuno beccharo /o/ altri che uenderãno carne alle beccharie p̄ditte ſiano
tenuti & debiano incõtinenti morta & apparecchiata la beſtia come /e/ da tagliare
prima che ne taglia /o/ uẽda niẽte q̃lla aſſignare & farla peſare al datiero /o/ ſuo officia
le alla pena de.xx.ſol. ꝑ uolta & bullare de la bulla del datier p̄ditto ſotto la pena p̄ditta.

ℭ Item che nõ ſia licito a niuno nella corte de Peſaro de fora de le porte uẽdere niſſu
na ragione de carne a menuto /o/ a libre/ ouero a peze /o/ a quarti ſaluo carne mor-
tacina/ cioe lupata/ ſgalletata/ ſpallata /o/ altramẽte guaſta p caſo fortuito/ ouero per
altro modo: leq̃le poſſa uẽdere a' peze fora de la porta hauuto prima licẽtia dal Vica
rio de la gabella ſotto pena de.x.lib. ꝑ beſtia bouina & cẽto ſol. ꝑ ciaſcuna altra beſtia.

ℭ Itẽ che hoſtieri/ tauernari/ & ciaſcuna altra ꝑſona nõ poſſa uendere carne de neſſuna
ragione che ſe uſe de fare alle beccharie a niſſuna ꝑſona ne cotta ne cruda ſaluo ſe nõ
/e/ cõprata alla beccharia & ſe de q̃lla prima nõ /e/ pagato el datio debito al datiero
del cõmune alla pena de uinti ſoldi per uolta per ciaſcuno che contrafara.

ℭ Item che ſel fuſſe alcuna perſona che uoleſſe dare la carne per minor pretio che ſe
dara per lo ſagomo fatto de le carne alle beccharie chello nõ ſia audito ſe prima ello
nõ ſe obliga a darla per quello pretio che lui la mettera: & de tenere la bancha for-

nita

nita a quello pretio per ſina che ſe fara nouo ſagomo.

¶ Irem che ſe ueruno beccharo ſe conuenira /o/ patregiara con la corte del noſtro Illuſtriſſimo Signore & cõ ſoi fattori de fornire la corte per certo precio che ſia tenuto de fornirla abundantemente & in caſo per ſuo mãchamẽro la corte & li fattori toglieſſe carne da glialtri becchari che de quella ſe debba pagare la Gabella per q̃llo beccharo che haueſſe conuenuto de fornire la corte.

¶ Item che ciaſcuna perſona che fara porchette da uendere cotte in la citta / borgho o/ porto de Peſaro ſiano tenuti & debiano farle peſare /o/ aſſignare al datiere & pagare el datio come de le altre carne / alla pena preditta de uinti ſoldi excepto de quelle che ſe feſſeno alle feſte ſolẽne uſate nel diſtretto di Peſaro quale nõ ſiano tenute a pagare niente.

¶ Item che dal ditto datio nõ ſia exempte carne de neſſuno beſtiame / ne etiam delo Illuſtriſſimo Signor noſtro uendendoſe a menuto.

¶ Item che ciaſcuna perſona tanto terrera quanto foreſtiera poſſa liberamente condurre ogni generatione de beſtiame & q̃lle uendere in la citta & in lo conta de Peſaro pagando el dirito datio/ ouer gabella: Con queſto che ſe ello nõ potra uendere lo poſſa liberamente ritornare indireto a quello medeſimo loco & per quella medeſima uia ſenza alcuno pagamento del datio/ ouer gabella.

¶ Item che ciaſcuno foreſtiere quale cõduceſſe beſtiame come /e/ ditto de ſopra: ſel uẽdera /a/ cittadini /o/ cõtinui habitãti de Peſaro o del ſuo cõta: & de gradara nõ ſiano tenuti de pagare alcuno datio/ ouer gabella purche el ditto beſtiame uenduto realmẽte ſia cõparato perche remanghi nella citta/ conta /o/ diſtretto de Peſaro /o/ Gradara o/ in le ſue uille. Et ſe ello el uendeſſe a niſſuno foreſtiere ſia tenuto de pagare uno bolognino per libra tra el uenditore & el compratore & poſſa liberamẽte ſenza alcuno altro datio /o/ pagamento trare: & ſimilmente ſe debia pagare ſe lui el uendeſſe a cittadini /o/ contadini che el uoleſſe trare ſotto pena del datio doppio & perdere el quarto de la coſa uenduta.

¶ Item che niuna perſona poſſa trare de la citta /o/ contado diſtretto de Peſaro neſſuna beſtia da carne /o/ da lauorare: ma ſe poſſa trare beſtia da ſomegiare pagando el datio preditto. Ma beſtie da caualcare ſenza pagamento alcuno /e/ ſimilmente poledri maſchii: Quello beſtiame fuſſe cõdutto de fora del terreno de Peſaro /o/ da carne o/ lauotare ſe poſſa uẽdere liberamẽte. Et ſe ſe traheſſe paghe li ditti dodeci din. per libra come /e/ ditto de ſopra. Beſtie da caualcare & poledri maſchii ſe poſſano condurre & recõdurre & trare & uendere ſenza alcuno pagamẽto: ſotto pena del datio doppio & de perdere el quarto de la mercantia.

¶ Item che ciaſchuno foraſtiere quale compraſſe beſtiame de neſſuna ragione de q̃llo ſe debia pagare el datio ꝑditto de dodeci denari per libra. Saluo ſe q̃llo lo cõpraſſe per aſſocciare nel terreno de Peſaro: che ello nõ paghe niente. Laqual coſa ſia tenuto denotificare al vicario de la gabella/ ouero al datiero fra tre di dal di che lhauera cõpraro alla pena de ꝑdere el q̃rro de le coſe cõprate & de pagare el datio doppio.

¶ Item che ciaſcuna pſona che cõduceſſe beſtiame per paſſare per la citta /o/ contado & diſtretto de Peſaro ſia tenuto de pagare el dario per ciaſcuna beſtia bouina ſoldi tre: Et ſimilmẽte de buffalina ſaluo che el uirello da uno anno in giu paga mezo datio: & per ciaſcuno caſtrone peccora & capre ſei denari per uno. Capretti & agnelli

che fuſſero cõ le matre mezo datio: porci & ſcrophe paghe dodeci denari per uno: & porci da tre meſi in giu paghe mezo datio. Beſtie aſinine dui ſoldi luno & da dui anni in giu paghe mezo datio. Perſone che menaſſe beſtie per loro caualcare /o/ per ſomare /o/ per ueturare nõ paghe niente. Caualle paghe ſoldi tre per teſta. Polledre femine da uno anno in giu paghe mezo datio: & qualuncha cõdurra alcuno del ditto beſtiame per paſſo ſia tenuto de aſſignare de ſubito al datiere per paſſo nanze che ello faccia uendreccio. Ma ſel fa uendreccio /o/ uendera habbia loco la ſopradetta prouiſione che parla de quelli che condura beſtiame ad uendere ſotto la pena del datio doppio & de perdere el quarto dele beſtie in ciaſcuno deli ditti caſi. Saluo & exceptuato che li beſtiami de quelli ſignori che ſono exempti nõ ſiano ancho tenuti de pagare & ſaluo & reſeruato beſtiame de le terre de noſtri Illuſtriſſimi ſignori quale paſſaſſe /o/ fugiſſe per cagione de guerra: quelli nõ ſiano tenuti de pagare niente dando percio ſigurta al datiero de ritornalo indrieto & de pagare el datio predicto de quello nõ ritornaſſe ſaluo di quello prouaſſe eſſere morto per diuino iudicio /o/ de caſo fortuito perito.

Item che ciaſcuno cittadino /o/ contadino di Peſaro poſſa con licentia del datiero trare liberamente ſoi beſtiami per menare al paſcholo fora del terreno de Peſaro & el datiere ſia tenuto affare la bulletta ſenza alcuno pagamento. Et quello che trara ſia tenuto de reconducto & de notificarlo al datiere fra tre dí qñ ſara ritornato: & ſe ello ne uẽdeſſe tutto /o/ parte del detto beſtiame ſia tenuto de pagare del ditto beſtiame uenduto dodeci denari per libra a quello datiere /a/ cui tempo lhauera tratto ſotto la ditta pena del datio doppio & del quarto del beſtiame. Et tutto quello che remaneſſe ſe intenda eſſere uenduto ſe nõ prouaſſe el contrario.

Item che nõ ſia licito /a/ cittadini /o/ contadini & homini de gradara de comprare alcuna beſtia per neſſuno foreſtiere ſe de quella nõ pagara el datio ſopradicto de dodeci denari per libra alla pena del datio doppio & del quarto dela beſtia cõprara.

Item che nõ ſia licito ad alcuna pſona fare carne de alcuna ragione in alcuna uilla de Peſaro ſe nõ tanto per lo uſo & baſtanza deli homini & continui habitanti in quella ſenza pagare datio & qualunq; che ne feſſe oltra lo uſo & baſtãza pdicta ſia tenuto pagare el datio ordinato ſotto qlla pena che ſe cõtiene in le puiſione.

Item che qualunq; pſona noleſſe fare amazare porci per fare inſallate ſia tenuto primo & ante omnia dare p ſcritto al Vicario /o/ al Datiero /o/ ſuo notario el numero deli ditti porci che intende inſalare & dapoi li ſia licito fare li ditti porci amazare alle beccharie del cõmune de Peſaro & de eſſi porci uendere zampe & muſi / coradelle & budelli & ſangue ſecondo che li piacera ſi ueramente che ello ſia tenuto di pagare il datio cioe bol. uno per ciaſchedun porcho che inſalara /e/ intendeſſe ẽt p el ciauarame preditto & che niſſuno non poſſa cõmettere fraude in cio alla pena del datio doppio & libre diece de denari per ciaſcaduna uolta.

Item chel datiero nõ poſſa affidare ſe nõ beſtiame peccorine.

Item che laffidato de tale beſtiame nõ poſſa uendere ne cauare poi chel ſara affidato alcuno agnello ſenza licentia del datiero.

Itẽ che quãdo ſe affidara debba dare ſegurta ydonea in Cãcellaria de pagare tutti li dãni foſſero fatti de tali ſoi beſtiami & ſel datiero lo affidaſſe ſenza ſigurta: il datier predicto ſia obligato alla menda de tali dãni foſſero dati da ditti beſtiami.

Item ſe

¶ Item ſe declara la quantita de le beſtie acio che li ſopraſtanti nō poſſino pigliare errore & che li becchari nō poſſino cōmettere fraude.

¶ Item che le carne ſe habiano ad eſtimare per lo eſtimatore & alla eſtima loro ſe debia ſtare ſecondo la forma de li ſtatuti & quella nō ſe poſſa reuocare ſecondo il tenore de ditti ſtatuti.

La Vitella ſe intenda eſſere lattante & nō paſſare ſei meſi.

La Nichia ſe intēda eſſere ſina a uinti meſi & da li inſu ſe intenda eſſere manza.

La māza ſe intēda eſſere ſina cinq; anni & che tenga & da li inſu ſia eſtimara per uechia: & il medeſimo ſe quando luno & laltro fuſſe uechio ſe intenda per uaccha uechia & marachone come carne uechia.

¶ Item che li ſopraſtāti inſieme cō lo eſtraordinario & bollatore nō pmetteno carne de porcho caſtrata in becharia excetto per neceſſita: & quādo ſe faceſſe caſtrate & in caſu neceſſitatis ſe debia uendere mancho pcio de quel del porcho maſchio al iudicio de li ſopraſtanti: Cō queſto etiā inteſo chel bollatore ſia obligato bollare come li caſtroni cō differente cera de qllo del porcho maſchio: cioe el maſchio con la cera roſſa & la caſtrata cō la cera negra: & li becchari nō poſſino uenderla ſe prima nō ſiano bollate come/e/ditto di ſopra: & li becchari ſiano obligati dire alli cōpratori ſe e caſtrata/o/porcho maſchio ſotto pena de uinti bol. p ogni uolta che cōtrafara.

¶ Item che ogni tēpo che occorreſſe far ſagmo per la cōmunita de le carne agnelline/ caſtratine/ & porcine/il pfatto datiero & becchari ſiano obligati ſtare taciti & cōtēti al ditto ſagmo: & li becchari ſiano tenuti & obligati dar li dinari p far ditto ſagmo.

¶ Itē chel pfatto datiero nō poſſa retenere ſe nō una paga morta per tutti li tēpi da uenire nō obſtante ſtatuti/o/conſuetudine incontrario diſponente.

¶ Item che ſia obligato ditto datiero pagare le paghe de ditto datio a tempo corrente: & nō pagando ſia obligato pagare dui bol. per libra de capiſoldi.

¶ Itē nō poſſa uender carne agnelline ſe nō per tutto el meſe de Magio & da qllo in poi ſe pur ne uogliono fare nō poſſino fare ſe nō ſono cordeſchi.

¶ Item ſia obligato tenere fornite le banche de carne caſtratine ſi noſtrane come magliate da kalēde di Giugno per tutto carneuale: maſſime per infirmi & coſi dogni altra carne ſecondo li tempi debiti & conſueti.

¶ Item ſia obligato uendere tutte le carne ſe uenderāno per hebrei in una bancha da per ſe cō la inſegna del O ſotto pena de cinque libre per uolta.

¶ Item che nō poſſa uender carne de caſtroni magliati che ſiano ſtati magliati in ql anno medeſimo alla pena de bolognini uinti per uolta.

¶ Item chel prefatto datiero ſia obligato mandar li bandi alli tēpi debiti in far intēdere a quelli intendeno uoler far le banche & le carne uēgano adarſe per ſcritto in cancellaria del cōmune: & ſcritti ſarāno inante che comenzano dare la ſegurta de tenere fornite le ditte banche de carne bone & recipiente per tutto lanno: & che ad ognuno ſia licito far bāche pagādo el datio ſecōdo el ꝯſueto dādoſe p ſcritto ut ſup.

¶ Item chel di de le feſte in lequale e ſolito farſe porchette cotte & uēder ſenza pagar datio come gia ſopra di cio e ſtato capitulato/ſe poſſano fare ditte porchette & uēder ſenza datio. Et quādo tal feſte ueniſſe in di de uigilia chel di ſequēte pariter ſenza pagar ditto datio ſe poſſa fare & uendere ditte porchette alli lochi ſolamēte pho che ſe cellebrano ditte feſte: & coſi ſimilmēte ſe el ſequēte di foſſe uigilia poſſa allal

tro di ſequente & non piu oltra fare & uendere ditte porchette nel modo diſopra. Declarando che ditte feſte ſono le infraſcritte v3. la feſta de ſanta Maria de mezo Agoſto/ la feſta de ſanto Bartholo/ la feſta de ſanta Maria de Settembre/ & la feſta de ſanto Terrentio noſtro protectore.

¶ Item che tricoli ne teuenderoli nõ poſſano uendere ne tener carne che nõ ſia datiata alla pena de libre diece de bolognini per ciaſcaduna uolta che ſara trouata in fallo/ excetto che carne de porcho che per mancho ſia ſtata.xl.di in ſale.

¶ Item che ditto datiero & becchari che ſarãno pro tempore nõ poſſano tenere beſtiami de alcuna altra perſona excetto che li ſoi proprii che ſiano ſolum per uſo de far carne alle beccharie ſotto pena de uno ducato per beſtia & de perdere le ditte beſtie che contrafaceſſe.

¶ Itẽ che in ciaſcuno de ditti capituli doue nõ ſia pena ſtatuita il cõtrafaciẽte ſe intenda caſcare per ciaſcuna uolta in pena de libre diece de bolognini.

¶ Itẽ tutti li ſopraditti capituli ſintẽdano eſſere oltra quãto ſe cõtiene in li ſtatuti & ordini dela Magnifica citta de Peſaro ſopra ditte beccharie caſſando & annullãdo ogni & qualũq; altro capitulo ordine & declaratione che ſe trouaſſe eſſere oltra ditti ſtatuti & ordini antiqui & ultra li pſenti capituli nouamẽte fatti & reformati.

Prouiſione fatta ſopra el datio dela Merchãtia dela citta de Peſaro: & prima de legni da marigiare /o/ nauigare de cittadini/ cõtadini & habitãti de Peſaro.

IN prima ad obuiare alle fraude & deceptione che ſe poteſſero cõmettere cõtra le infraſcritte ordinatione per li pagamẽti da farſe per li legni da nauigare/ ouer marigiare: ſe ordina & ſtatuiſſe che qlunq; pſona dela citta & cõta de Peſaro /o/ in qlla habitante de qualunq; ſtato /o/ cõditione ſi ſia che haueſſe o patronizaſſe alcuno legno da nauigare /o/ marigiare de qualunq; qualita /o/ conditione ſe ſia. Che qllo tale debia ditto ſuo legno dare in nota al officiale a cio deputato ogni anno in kalende de Genaro infra tre di. Et ſe caſo foſſe che ifra tre di alcuno foſſe abſente: cõ ditto ſuo legno/ che ſtatim alla ſua tornata fra el ſpatio de tre altri di debia ditto ſuo legno dare per nota come /e/ ſopraditto: & qualunq; cõtrafara in alcuni de ditti caſi caſchi in pena per ciaſcuna uolta de fatto in libre doi: de applicarſe al cõmune de Peſaro ſe nõ ce ſara accuſatore: ma eſſendoci accuſatore la mitta ſia del ditto cõmune & laltra del accuſatore: & niẽte de mãcho ſia tenuto ditto ſuo legno dare in nota ut ſup.

¶ Item che el ditto officiale deputato a ſeruire ditti patroni & ditti loro legni ſia tenuto & debia tal conto tenere in uno ſuo libro & debia darne uno extratto al officiale del porto/ datiero /o/ altro deputato a riſcotere ditti pagamẽti ad ogni requiſitione & che per ditto extratto nõ poſſa torre pagamẽto /o/ p mercede alcuna coſa.

Pagamenti ſe debiano fare per ditti legni de cittadini contadini /o/ habitanti in Peſaro.

BArcha da riuera diſcoperta paghi ciaſcun anno ſol.xx.	lib. 1	ſol. o
Barcha peſchareccia paghi ciaſcuno anno ſoldi uinti.	lib. 1	ſol. o
Barcha interzara da riuera pagha ſoldi trenta.	lib. 1	ſol. 1 o
Marziliana & barchoſo per anno paghi ſoldi quaranta.	lib. 2	ſol. o
Nauilio & carracchia paghi per anno ſoldi ſeſſanta.	lib. 3	ſol. o
Naue & nauetta paga per anno ſoldi ottanta.	lib. 4	ſol. o

¶ Et ditti pagamẽti ſe debiano fare in due uolte lãno cioe la mitta per tutto el meſe de Genaro

de Genaro & laltra mita in principio de li altri ſei meſi. Ma chi fuſſe abſente ſe tor nara fra li primi ſei meſi debia ſtatim che ſara tornato fra ſpatio de tre di hauer pa gato fra li primi ſei meſi. Et nõ tornando fra ditti primi ſei meſi ma fra li ſecõdi ſei meſi che ſtatim in ſpatio de tre di debia hauer pagato per tutto lanno ſotto pe na del datio doppio per ciaſcuno che contrafaceſſe alli ſopraditti pagamenti.

Pagamenti de legni foreſtieri che uiranno in porto.

IN prima che ciaſcuna barcha de foreſtieri che intrara in porto paghi per ciaſcuno uiaggio che fara in porto carcha /o/ nõ carcha ſoldi tre cioe. lib. o ſ 3

Barcha interzata per ciaſcuno uiaggio & che uerra in porto carcha /o/ nõ carcha pa ghi ſoldi cinque. libre o ſ 5

Marziliana /o/ barchoſo couerto per ciaſcuno uiaggio carcha /o/ nõ paghi ſol. quindeci.

Nauilio /o/ caracchia p ciaſcuno uiaggio carcha /o/ nõ paghi ſol. q̃ndeci. lib. o ſ 15

Naue /o/ nauetta carcha /o/ nõ paghi per ciaſcuno uiaggio ſol. uinti. lib. 1 ſ o

Quali pagamenti ſe habiano a fare in termine de dui di doppoi che ſeranno ditti le gni ariuati in porto ut ſupra.

¶ Barche & ogni altra generatione di legni che ueniſſero in porto paghino ſecõdo la ſua portata hauẽdo reſpetto alle ſpacificate de ſopra. Et ſe accadeſſe diſcordia intra il datiero & patrone de ditti legni ſe debia ſtare alla declaratione del Vicario de le gabelle & del capitaneo del porto: quali pagamẽti ꝑditti nõ ſe intenda per barche o/legni de ambaſciatori /o/ de barche armate /o/ barche de nauilio /o/ de altri legni groſſi. Declarãdo che ſe accadeſſe che naue /o/ nauilii /o/ altre generatione de barche ueniſſe ro a carichare /o/ a diſcarichare in la ſpiaggia de Peſaro ſiano obligati a pagare ſecõ do li modi ꝑditti/ ouero pagare ingroſſo per ogni uolta che la barcha de ditti legni ueniſſe in terra: queſto ſia in liberta del patrone. Item Declarando che ſe alcuni de ditti legni paſſando per il liro nel diſtretto di Peſaro metteſſero ponte in terra ca uo/ouero alzana. Et ſimilmente ſe ſorgeſſero dentro da le ponte de luna /e/ laltra pa lata ſiano tenuti pagare come ſe fuſſero intrate in porto.

¶ Item che lo officiale del porto /o/ altro deputato a reſcotere & tener conto de ditti pagamenti ſia tenuto & debia cõ ogni diligẽtia & ſolicitudine quelli exigere & re ſcotere nelli modi & termini preditti/ cioe da cittadini & cõtadini /o/ habitatori in principio de ogni ſei meſi come /e/ ditto de ſopra: & da foreſtieri ĩfra dui di doppoi che loro legni ſerãno cõdutti in porto ut ſupra. Et interim per ſua ſigurezza & cau tela li ſia licito arreſtare ditto legno & tor uela /o/ timone de quelle: & che ſtatim che ſara intrati ditti legni in porto che li debia notare & ſcriuere al ſuo libro ad effetto che ſe ne renda bon conto.

Pagamenti de robbe che ſono per tranſito per uia de mare.

IN prima che ogni legno di qual ragione ſe ſia che ueniſſe in porto cõ alcuna mer cãtia quale nõ uoleſſe diſcarichare ma paſſare & portare uia/ debia per q̃lla pagare ſoldo uno per collo: & quãdo el numero di q̃lle nõ ſe poteſſe uedere ſenza diſturbo o/incõmodo del patrone che ſe ſtia alla relatione de eſſo patrone cõ il ſuo iuramẽto ouer del mercatãte. Declarãdo che el collo ſe intẽda de ducẽto cinquanta libre ſina in. 300. Et da q̃llo in ſu ſina. 400. un collo & mezo: & da q̃llo in ſu ſina. 500. ſe intẽda dui colli: & da. 500. libre in ſu quãtũcunq; ſe ſia pagano pro rata a ragione de bol. quatro per migliaro come ſe foſſero mercãtie a reſuſo: & allhora de la quãtita

del peſo ſe habi a ſtare al iuramēto del mercatāte/o/pattone del legno. Et ſe per caſo fuſſe chel collo fuſſe de cinquāta libre in giu nō paghi niēte: excetto ſe per fraudare el datio fuſſero fatti molti colli de cinquāta libre in giu de uno medeſimo mercatante che allhora ſerāno da dui colli inſu ſe debia pagare de tutti: excetto de uno come ſe tutti fuſſero de cinquāta libre inſu. Ma ſe le mercantie fuſſero a refuſo paghe ſoldi quattro per migliaro de libre. Et ſimilr̄ ſe ſtia al iuramēto del patrone/o/del mercatāte circa il numero del peſo: & chi cōtrafara cada in pena de bol.xl.p collo.

¶ Item per obuiare alle fraude che tutto il di ſe cōmetteno per le mercantie leq̄le uēgano in potto de Peſaro circa il datio de fondigagio deli colli: ſe/e/ſtatuito & ordinaro che ciaſcuno che cōdurra/o/ariuara cō le mercātie de qualūq; ragione nel porto de Peſaro per q̄lla debia pagare el datio deli colli ſecōdo luſanza cioe ſoldo uno per collo diſcaricādola in Peſaro/o/menādola uia: ſaluo ſe tal mercātie ſe cōduceſſero in ditto porto per infondicarle realmente in li fondichi dentro in la citta/ouero in ſul porto in li magazini per li fondicheri approbati & cōpoſti ſecōdo lordine doue ſe tratta de fondicheri & q̄lla ſe infondichi infra tre di doppoi che ſara arriuati in ditto porto: altramēte paſſati ditti tre di debia pagare ditto datio de colli ut ſupra: excetto foglia da cōciare curami nō habia a pagare fondicagio diſcaricandoſi in Peſaro. Et ſimilmēte per obuiare alle malitie de fraudāti de ditti datii ſe ſtatuiſſe che ſe alcuna barcha/o/altro legno ueniſſe in ditto porto cō mercantie: & q̄lle tutte o/parte uoleſſe mādare in altro loco & p tal cagione andaſſe fuore de la pōta de la palata a diſcaricarla in altra barcha p fraudare ditto datio/che ſe una de ditte barche tornara in porto ſia tenuto pagare ditto datio p trāſito per tutte ditte robbe portare uia: & in q̄lla che tornera li foſſe de ditte robbe reſtate per q̄lle anche debia pagare. & ſiano obligati per laltre mandate uia inſieme cō eſſa barcha. Declarādo etiā che quādo ditte mercantie ſe cōdurāno dentro dal ditto porto ſe uendeſſero per li cōducenti che per q̄lle ſe paghe ditto datio de colli quatūq; poi q̄lle ſe infondicano: etiādio infra ditti tre di. Declarādo etiā che ſe alcuna barcha/o/altro legno paſſando per il lito nel diſtretto di Peſaro cō mercantie & altre robbe & remettera ponte in terra cauo/ouer alzana per q̄lle debia pagare ditto datio come ſe fuſſeno intrate in porto. Et ſimilmente ſe forgeſſeno dentro da le ponte de le palate con ditte robbe debiano pagare ut ſupra.

¶ Itē acio che lo officiale del potto ſia piu ſolicito a fare il ſuo officio: ſe ſtatuiſſe che gionto che ſarāno ditte mercātie in ditto porto ditto officiale ſia tenuto q̄l di che giongerāno torre in nota la quātita de li colli & qualita de mercātie & il nome del mercatante/ouer patrone di barchā & in una bolletta preſentarle al referēdario de Peſaro/ouero al datiero & torre per cautela al ditto mercatante/o/patrone di barcha il timone/o/altro pegno: talmente chel nō ſe poſſa partire de ditto porto ſenza licentia de ditto refrendario/o/datiero. Et quādo ſenza diſturbo & incōmodo de ditto mercatante/o/patrone nō ſe poteſſe uedere la quātita de ditti colli & qualita de mercātie che allhora ſe habbia a ſtare al iuramēto de ditto mercatāte/o/patrone & ſimilmente de le mercantie & robbe che ſono a refuſo che ſe ſtia al ditto loro iuramento circa il ualore coſto & peſo de q̄lle: & ultra la diligētia de ditto officiale ut ſupra: che ogni modo ditto mercatante/o/patrone di legno ſia tenuto & debia giōto che ſara in porto manifeſtare al ditto officiale la ſua uenuta & dare in nota la

quantita

quātita de li colli & robbe a refuſo alla pena de diece libre dapplicarſe al ditto cōmu ne per una parte & per una parte al datiero ſe datiero li ſera deputato. E ſimilmē te ditto officiale che manchaſſe in alcuna dele preditte coſe caſcha in la medeſima pena de diece libre de applicarſe ut ſupra.

Pagamēti de mercātie & robbe che ſe cauano/o/ſono p trāſito per terra.

IN prima che niſſuna perſona foreſtiera de qualunq; cōditione ſe ſia poſſa ne debia trare/o/far trare de la citta de Peſaro/o/ſuo diſtretto alcuna mercantia/o/altra robba che ſia de peſo de libre cinquāta inſu/ſenza bolletta de lofficiale acio deputato & debia pagare a ragione de ſoldi dui p ſoma de beſtia mulina/o/cauallina & de ſoldo uno per ſoma de aſino ſotto pena de ſoldi quarāta. Excetto ſe alcuno foreſtiero per cagione de guerra che fuſſe a caſa ſua/o/ſuo paeſe ſe reduceſſe con ſue robbe in Peſaro/o/ſuo cōtado che in tal caſo nō ſia obligato pagare li ſoi arneſi & maſſaritie de caſa: ma ſolamente de robbe mercantile.

¶Itē che ditto datio ſiano obligati a pagare cittadini & diſtrictuali de Peſaro de coſe mercantile ſolamente & nō altro ſotto la ditta pena de.xl.ſoldi ut ſupra.

¶Item che per caricho fardello/o/collo che nō peſaſſe il peſo de le cinquāta libre nō ſe paghi alcuna coſa: ma ſe ditto caricho fardello/o/collo/o/ſoma paſſaſſe cēto cinquāta libre fina in.300.paga per meza ſoma da mulo/o/da cauallo: & quello inſu paghi per una ſoma come/e/ditto de ſopra: & che del ditto peſo ſe ſtia al ditto de chi caua fora col ſuo iuramento ſotto ditta pena.

Lignami.

ITē che qualunq; pſona uora cauare/o/ſara per tranſito cō lignami da edificio/o/lauorato/o/paghe ſol. uno p ſoma da mulo/o/de beſtia cauallina: & dinī. ſei p ſoma daſino.

Melarancie.

ITem che melarancie & peſce freſcho che ſe cauata fora de la citta/o/diſtretto di Peſaro/o/ſia per tranſito paghe come de ligname ſoldo uno per ſoma de mulo & beſtia cauallina & ſei dinari per ſoma de aſino.

Frutti.

ITem qualunq; perſona ſara cauare/o/cauara pomi come ſono pere/mele/cereſcie: & qualunq; altra generatione de frutti quali ſe uēdeſſero/o/foſſero ſoliti a uēderſe a meſura fora del diſtretto de la citta de Peſaro ſia obligato pagare al datiero ſoldo uno per ſoma: & intendaſi la ſoma eſſere de tre quarti coſi anche chi uora cauare fichi ſecchi paghi per ciaſcuno mazzo un quatrino alla pena come di ſopra. Excetto ſe cittadini/o/diſtrictuali de Peſaro mādaſſino a donare ditti fichi ad alcuno loro parente/o/amici/ouero qlli cōduceſſero/o/faceſſero cōdurre per loro proprio uſo fora del diſtretto di Peſaro che in tal caſo nō ſiano obligati a pagare coſa alcuna & in queſto ſe habi a ſtare a iuramēto di ql tale che uorra cauare/o/far cauare.

¶Itē che ciaſcuno portanaro/o/guardiano de porta nō debia laſſare uſcire fora de le porte alcuna mercātia/o/altre robbe ſopra nominate ſenza bolletta del officiale/ouero datiero: alla pena de diece libre per ciaſcuna uolta che contrafara. Qual pena uada in cōmune & ſe ce ſara accuſatore debia guadagnare la mitta de ditta pena & ſia tenuto il ſuo nome ſecreto come etiā/e/ſtatuito in la ſequente prouiſione ſopra le mercantie & robbe che ſe cauano per uia de mare nel ultimo capitulo.

Pagamēti de mercātie & robbe che ſe cauano per la uia de mare.

IN prima che tutti li guadi che ſe cauerāno ꝑ la uia de mare paghi ſoldo uno per balla al ditto officiale /o/ datiero ſotto la pena come diſopra chi caua per terra.

¶ Item per ualinea / ſcotano / & altre ſimile coſe a refuſo ſe cauaranno ut ſupra paghi ſoldi quattro per migliaro ſotto la ditta pena.

¶ Item qualūq; pſona uora cauare fora del diſtretto di Peſaro per uia de mare pomi come ſono pere/ mele/ cereſe & qualunq; altra generatione de frutti quali ſe uēdeſſe no /o/ foſſeno ſoliti uēderſe a meſura per quelle & ſimilmēte per ciaſcuno mazzo de fichi nel modo & forma come /e/ ditto deſopra de chi caua frutti per terra.

¶ Itē che dognaltra mercātia che nō foſſe obligata ad altro datio che ſe traeſſe ꝑ la uia de mare paghi ſol. uno ꝑ collo declarādo chel collo ſe intēda nel modo che /e/ ditto diſopra/ doue parla de pagamēti de robbe che ſono per trāſito per uia de mare.

¶ Itē che ciaſcuno portinaro /o/ guardiano de porta alla pena de.x. lib. ꝑ ciaſcuna uolta che cōtrafara nō debia laſſare uſcire de le porte alcuna mercātia /o/ altre robbe ſopra nominate ſenza bolletta del officiale/ ouer datiero. Et ſimilr̄ nō laſſano intrare in la citta alcuna mercātia /o/ robbe p̄ditte che ueniſſero ꝑ uia de mare ſenza bolletta del officiale del porto /o/ datiero p̄ditto alla ditta pena dapplicarſe al ditto cōmune de Peſaro: & ciaſcuno poſſa accuſare & habi la mita de ditta pena & ſia tenuto ſecreto.

Pagamēti de robbe foreſtere ꝑ mare & ꝑ terra che intrarāno in Peſaro ꝑ uēdere.

LEgname foreſtiero da edifitio tauole & qualūq; altra generatione de lignami da operare come doghe da fare maſtelle & botte/ maſtelli & botte noue /bagnoli & cōche & ſimili uaſi de legnami melaranze/ peſce freſcho/ ſtore/ aglio/ & cipolle dogni ſorte & qualūq; lauoro de terra cotta ſe cōduceſſe & uēdeſſero in di de merchato a menuto cioe mercore & ſabbato: ma ſe ditte robbe exceptuate ſe uēdeſſeno igroſſo cioe /a/ ſoma in di de mercato /o/ che ſe cōduceſſeno /o/ uēdeſſero in altro di che di de merchato che allhora paghino come laltre coſe p̄ditte: ma ſe caſo foſſe che q̄lle nō uēdeſſe /o/ uoleſſe portarle fora del diſtretto paghi ſimilr̄ uno per cēto ſecōdo el p̄cio che /e/ coſto al mercatāte /o/ di cio ſe ſtiā al ſuo iuramēto: & ſe fuſſe uēdute parte & parte uoleſſe portar uia paga alla ſtima de q̄llo che ſe uēduto: & acio nō ſe cōmetta fraude ſe alcuno cittadino habitāte de Peſaro diceſſero alle uolte ditte coſe eſſere loro chel Vicario de la gabella debia diligētemēte itēdere cō ſacramēto de una parte e/ laltra & uedere lettere & aduiſamēte de mercāte & per qualūq; altro modo li pare piu eſpediēte trouādo alcuno in fraude /o/ in bugia q̄llo cada defatto in pena de.xxv. libre dapplicarſe come diſopra. Declarādo ꝑho che q̄lūq; cōdurra lignami da bruſare ꝑ uēdere de q̄lūq; loco in la citta de Peſaro nō ſia obligato pagare coſa alcuna: ma accadēdo che q̄lle uoleſſe portare fora del diſtretto paghi bolognino uno per paſſo.

Pagamenti de fondichagii & fondichieri.

IN prima che niuna pſona poſſa infondichare alcuna generatione de mercātie de qualunq; foreſtiero/ ſe prima tal fondichiero nō ſara approbato al ditto fondicare per el cōſeglio de la citta de Peſaro & cōfirmato ꝑ lo Illuſ. Signore: ne etiā el ditto datiero poſſa accordare ne dare licētia de infondicare per alcun modo ad altra pſona che alli approbati & confirmati ut ſupra: ſotto pena de uinticinque libre per ciaſcaduna uolta de applicarſe alla camera ut ſupra.

¶ Item che haute ditte ꝓbatione & licētia q̄lla ſi debia regiſtrare in cācellaria del cō-

mune de

mune de Peſaro & ciaſcuno coſi approbato & ſcritto debia pagare p ciaſcuno anno al ditto cõmune /o/ ſuo datiero ducati cinq; /e/ mãcho ſecõdo le facẽde del fondichiero alla declaratione del Vicario dela gabella & miniſtri dela camera. In caſo chel fondichiero & datiere foſſero in diſcordia alla declaratione de liq̃li ſe habia a ſtare ſenza replicha alcuna & ditto pagamẽto ſe debia far in due uolte / cioe in pricipio dogni ſei meſi. Declarãdo chel pricipio ſintẽda paſſato el prio meſe de ciaſcun de ditti ſei meſi.

¶ Item che qualunq; nõ approbato & deſcritto ut ſupra: ultra la ditta pena ſia obligato fra un di naturale notificare & dare p ſcritto al ditto cõmune /o/ ditto ſuo datiero la quãtita de li colli che hauera infondicato alla pena de.x.bol. per collo & aſſignate che hara debia pagare un bol. per collo del ſuo: ultra el datio ordinario.

Declaratione de datii de tempo de fiera.

Onciofia coſa che piu de le uolte la fiera de marzo /e/ de nouẽbre ſe ſole reformare per tutto el meſe: ſe ſtatuiſſe che tutte le mercãtie che ſe cõprarãno in fiera & cauarãno dela citta & porto de Peſaro: tanto li primi.xv.di ordinarie alla fiera quãto li altri.xv.di la foſſe ꝓlongata: ſiano liberi & frãchi de pagare il datio ꝓditto.

¶ Item ſe accadeſſe che alcuno per nõ pagar datio intra li ditti primi.xv.di & ꝓrogatione cauaſſe dela citta & metteſſe ditte mercãtie in barcha & per qualũq; ragione ditte mercãtie ſe retrouaſſero dẽtro da le pallate del porto ouer diſtretto de Peſaro: paſſati ditti.xv.primi di & prorogatione ſiano tenuti pagare ditto datio come ſe quelle ſe cauaſſero per altro tempo fora de fiera ſotto ditta pena.

¶ Itẽ che tutte mercãtie che ſe trouerãno eſſere cauati dela citta de Peſaro p metterle in barcha: & ſia in barcha al tẽpo del datiero uecchio & q̃lle per qualũq; ipedimẽto nõ fuſſe reuſcite fora del porto / cioe fora dela punta de le pallate non poſſa eſſere moleſtato el patrone de eſſe dal datiero nouo ad pagare datio alcuno: ma debia pagare al uecchio datiero ſi nõ ſara pagato.

¶ Item chel ditto datiere nõ poſſa per alcun modo domãdare da la cõmunita alcuna remiſſione /o/ defalchatione del ſuo datio per cagione che diceſſe nõ potere / ouer nõ hauer poſſuto reſcõtere & farſe pagare ditto datio da perſone priuilegiate: dũmodo quelle non haueſſeno hauto tale exemptione da eſſa cõmunita doppoi che eſſo datiere haueſſe tolto ditto datio.

¶ Itẽ che ſe ditto datiere nõ ſara le ſue paghe alli tẽpi debiti che ſia tenuto & debia per la quantita che mãchaſſe: ultra la ſorte principale pagare bol. dui p ogni libra.

¶ Itẽ che ſe alcuno datiere del ditto datio ſotto colore che alcuno come fraudãte ditto datio ſia caſchato in pena ſe ſara pagare /o/ in tutto /o/ in parte ditta pena iniuſtamente che eſſo datiere de fatto caſchi in la pena del doppio de q̃llo che ſeria caſchato il fraudante / che con effetto haueſſe cõmeſſo tal fraude dapplicarſe per una parte al ditto cõmune & per laltra parte /a/ quel tale /a/ chi fuſſe extorta ditta pena / ſe li ſera accuſatore ne habia hauere la mita.

¶ Item ſe ſtatuiſſe & ordina che ciaſcuno cittadino de la citta de Peſaro poſſa condurre in la citta & porto de Peſaro ſenza pagare datio de fondicagio tutte ſorte de mercantie che ſeranno per ſuo conto proprio.

¶ Item chi traeſſe peſcie freſco ſia tenuto prima chel traera pigliare la bolletta del datiere & pagare uno bolognino per ſoma / ſotto la pena de perdere la beſtia & la ſoma: & ſe ſera in barcha perdera la barcha & el peſcie.

Prouiſione ſopra el datio de la peſa de la ſtadera: cō laq̄le ſe peſa le mercātie.

IN prima che niſſuna ꝑſona de che conditione ſe ſia ardiſca ne p̄ſumi peſare alcuna mercātia ne alcuna altra coſa ne per directo ne indirecto. Saluo alla ſtadera di q̄llo officiale che ſera deputato da.xxv.lib. inſu ſenza licētia del ditto officiale alla pena de cēto ſoldi per ciaſcun che cōtrafara: & ciaſcuno poſſi accuſare & denſiciare & hauera la quarta parte del bādo & ſeraglie tenuto credēza & lo reſto de la pena la mita ſia del officiale de la ditta peſa: & laltra mita ſia del cōmune. Et ſe per caſo aueniſſe che nō li fuſſe accuſatore & fuſſe accuſato per lofficiale deputato: la ditta pena debia eſſere la mita del cōmune & laltra mita del ditto officiale: & queſto ſe intenda de quelle coſe che ſia uſitato de peſare & de pagare.

Itē che durāte el tēpo de le ferie ſi q̄lle de marzo come q̄lle de oīa Sante ꝑ ciaſcuna coſa che ſe peſara de che ragione ſe ſia debia & ſia tenuto de pagare al ditto officiale quatrini.ix. per centenaro de peſo cioe la mita la parte che uēde: & laltra mita la parte che cōpra. Itēdendo el ditto pagamēto durāte otto di dapoi paſſata la fiera.

Itē che paſſato el tēpo de le ditte fiere & otto di dopoi ciaſcuna coſa che ſe peſara ſia tenuto & debia pagare al ditto officiale quatrini quatro e mezo ꝑ cētenato de peſo: elquale pagamēto debia pagare el cōpratore & nō el uenditore.

Itē chel ditto officiale ſia tenuto /a/ requiſitione de ciaſcun che lo rechiedeſſe andare a peſare alle loro botteghe ouer doue fuſſe la mercātia: & de q̄llo farſe pagare alla ſopraditta ragione/ cioe quatrini quatro e mezo per cētenaro dal cōpratore: & q̄ſto ſe intēda ifra lāno cioe ſpirate le fiere & otto di dopoi ſotto pena al officiale p̄ditto de ſol.xx. per ciaſcuna uolta che ſara richieſto & perda el datio de tale mercātia che ſe peſaſſe: elq̄le datio uada in cōmune per ciaſcuna uolta che cōtrafaceſſe eſſendo richieſto: de laquale pena uenga la mita al cōmune & laltra al accuſatore.

Itē chel ditto officiale ſia tenuto fare giuſtare le ſue ſtadere ciaſcun meſe una uolta da q̄llo che hauera li peſi del cōmune: ſotto pena de lib.xx.de bol.per uolta che cōtrafaceſſe: laq̄l pena uada al cōmune per la mita: & laltra mita a chi laccuſaſſe.

Itē chel ditto officiale/ ouer datiere: elq̄le hauera cōprato el ditto datio/ ouer peſa ſia obligato fare le ſue paghe ordinarie & pagare al depoſitario del cōmune/ ſcđo li altri datii.

Itē che li fondichieri che recetterāno mercātie alcune de q̄lle ſe peſſaſſeno per uēdere in li loro fondichi/ ouer magazini ſenza licētia del ditto officiale debia incorrere in la ſopraditta pena/ cioe ſoldi cento per ciaſcuna uolta che cōtrafarāno: & ſimilmēte ciaſcuno poſſa accuſare & hauera la terza parte de la ditta pena: & nientedimeno ſia tenuto de pagare el datio & lo reſto ſe diuida ut ſupra.

Itē che ciaſcuno mercato ſe fara ad peſo poſto che tal mercātia le parte nō uoleſſeno peſare ſiano obligati & debiano pagare la peſa ſecōdo gli ordini ſopraditti cioe per tēpo di fiera q̄trini.ix.ꝑ cētenaro & fora de fiera q̄trini.iiii. e mezo ꝑ cētenaro.

Itē ꝑche occurre alcune mercātie nō ſono ſolite a peſarſi come cori di moncaſtri & faſcii de aciari ꝑche ſono ſolito a uenderſi a balle: ſe ſtatuiſſe che per ciaſcuna balla de ditti cori el cōpratore habia a pagare quatrini otto: & ſimiliter el faſcio del aciaro: & in tempo de fiera doppia ut ſupra.

Item ſe accadera che ſe facia mercato de alcuna mercantia che ſia fora de la citta al peſo de Peſaro ſia tenuto de pagare la peſa come /e/ ditto de ſopra cōducēdo ꝑ le ditte robbe in la citta /o/ ſuo porto: poſto che la tal mercantia nō ſe peſaſſe.

Prouiſione ſopra el datio dela peſa del grano.

IN prima che nõ ſia licito a niuna pſona dela citta de Peſaro borgho /o/ porto che debia macinare ne far macinare per far farina grano /o/ altra generatione de biado ſe prima nõ lhauera pſentato & fatto peſare al officiale de la peſa deputato a peſare grano o/ altro biado: & habia pagato al datiero del cõmune per lib. 1 0 0. de grano/ ouer altro biado ſoldo mezo: & da qllo ingiu per rata del ditto mezo ſoldo: & ſimilr da qllo inſu cioe quattrini tre e mezo per cẽto: alla pena de.xl. ſol. per uolta & de pdere el grano /o/ altro biado. Cõ qſto chel ditto datiero ſe debia pagare a ſaccho per ſaccho ſecõdo che el peſa poſto che una pſona feſſe macinare & peſare piu ſacchi inſieme. Et el datiero receuuto che lhauera el datio debia fare incõtinẽte la bolletta/ ſiche poſſa far macinare.

¶ Item chel peſatore & el datiero debia hauere al libro oue ſcriueno tutti qlli che farãno peſare el pagamẽto & el peſo de ciaſcuno & repeſare & reſcriuere la farina a chi la portara alla pena de uinti ſoldi per uolta & per ciaſcuno.

¶ Itẽ che niſſuno molinaro poſſa ne de debia receuere ne macinare grano ne altra biada de niſſuno de li pditti ſenza el bollettino de li peſatori che ſia inſul ſaccho & ſenza la bolletta del datiero alla pena de diece libre per ciaſcuno che cõtrafara. Itẽ che ciaſcuno molinaro debia li bollettini infilzare appreſſo de loro & aſſignarli al datiero nel molino de di in di ſecondo che uerrano alla pena de dieci ſoldi per uolta.

¶ Itẽ che ciaſcuno molinaro /o/ altra pſona che portaſſe grano /o/ altra biada a macinare p dinari ſiano tenuti la farina di qllo reportare al peſatore & farla peſare alla pena de.x. ſol.

¶ Item che ſel ſe trouera /o/ per loro peſare de le farine /o/ per altro modo la farina rieſca meno el molinaro ſia cõſtretto de fatto a dare qlla che mãchara: & ultra qlla a pagare doi ſoldi per libra de farina che manchaſſe. De laquale pena el terzo ſia de quello de la farina: & le due parte ſia del zoccho de la gabella & el peſatore ſia tenuto ad palificare queſto alla pena de uinti ſoldi per uolta.

¶ Item che ciaſcuna perſona che faceſſe macinare grano /o/ altra biada de la citta cõta de Peſaro per trarlo ſia tenuto de farlo peſare & pagare el ditto datio al datiero.

¶ Item che niſſuno molinaro poſſa ne debia p ſe /o/ per ſua fameglia macinare ne far macinare grano /o/ altra biada ſe prima nõ lha fatta peſare & bullare & torre la bolletta & pagare el datio preditto alla pena de ſoldi uinti & de perdere el grano.

¶ Item che niſſuno datiero poſſa ſe cõponere con niſſuno molinaro ne con altri per modo /o/ per forma che nõ ſiano/ tenuti ad peſare el ditto grano.

¶ Item che neſſuno molinaro poſſa per ſe ne per interpoſita perſona uẽdere farina ne far fare pane ad uendere alla pena de quaranta ſoldi per uolta.

¶ Item che nõ ſia licito ad alcuna pſona ſenza licẽtia del peſatore portare grano a macinare a neſſuno molino de la citta & borghi ne de qlli cauare farina de notte tra luno batoccho & laltro alla pena de ſol.xx. per uno che cõtrafara: & ſimile pena paghi el molinaro che receuera il grano /o/ dara la farina al ditto tempo di notte.

¶ Itẽ che qualũq; pſona cõdurra dẽtro de la citta & borghi de Peſaro farina /o/ pane cotto: qllo debia aſſignare incõtinẽte al datiero & pagare del pane uno bol. p cẽtenaro de peſo: & de la farina el datio ordinato alla pena del datio doppio & pder el qrto de la farina /o/ pane.

¶ Itẽ che ſe p caſo de moria alcuno cittadino fugiſſe nel cõta de Peſaro ſia tenuto pagare el ditto datio alla peſa a Peſaro. ¶ Itẽ che a neſſuno cõtadino ſia licito a tenere farina in citta per uẽdere ſenza licẽtia del datiero alla pena del datio doppio & pderne el qrto.

¶ Itẽ che ciaſcuna pſona che habita nella cotte de Peſaro ſia tenuto dare p ſcritto tutte le loto bocche grãde & piccole & maſchii & femine da tre anni inſu. Infra el termine del bãdo che andara & dapoi infra il termine de uno meſe debia hauer pagato al ditto datiero cinq; ſol. per ciaſcuna dele ditte bocche: ſotto pena del doppio: nõ obſtãre che gia per altro tẽpo ello ſia ſtato altroue purche habita infra lanno del datiero. In la cor te de Peſato uno meſe di cõtinuo: ſaluo & exceptuaro tutti q̃lli che foſſero exẽpti per la forma deli ſtatuti /e/ moſtraſſe la cartha dela exẽptione: & ſaluo & exceptuati li lauo ratori deli homini dela citta & corte & diſtretto di Peſaro/ q̃li poſſano al tẽpo de fare le uigne & altri lauoreri ſtare & habitare in li loro lauoreri & nõ ſiano aſtretti a pagare ditto datio de le bocche: purche paghino el datio dela peſa in la citta: & ſimilmente li lauoratori del cõta che ueniſſero a lauorare li lauoteri de le uigne & altri lauoreri in la cotte de Peſato poſſano uenire ad habitare in la ditta corre purche paghino la colta de le bocche alli loro caſtelli/ouer uille loro: & ſiano exceptuati cittadini che andaſſero a ſtate fota dela citta in le loro poſſeſſione /o/ in uilla pagando quelli in la citta.

Prouiſione ſopra el datio del nolo de le caſe.

IN prima che ciaſcuna pſona dela citta & cõra & diſtretto de Peſaro quale dara caſa/ ſtazone/caſina /o/ capãna ad naulo/ouer a piſione debia pagare al datiero del cõmune per ciaſcuno anno uno bolognino per libta de q̃llo che nauligera: & ſe per meno tẽpo ſe dara paghe p tata del tẽpo el ditto datio. Et ſe per caſo chi haueſſe tolto alcuna de le ditte caſe ad naulo ſe ne fugiſſe per malcficio /o/ per debito /o/ moriſſe per modo che lui & ſua fameglia nõ la teneſſe & nõ la habitaſſe: per tutto el tẽpo ſia tenuto de pa gate el datio per quello tẽpo lhauera tenuta & habitata & nõ per piu.

¶ Item che ſel tempo del naulo/ ouero piſione pigliaſſe del tẽpo de dui datieri: el datio ptedítto ſe debia pagate a ciaſcuno datiero per tata del tempo ſuo.

¶ Item che ſe caſa alcuna ſe dara/ouer alcuna de le p̃ditte coſe per lamore de dio realmẽ te a poueri & a miſerabile perſone nõ ſiano tenuti de pagare coſa alcuna del dario pre ditto: & ſimilmente nõ debia pagare de caſe/caſine/ & capanne che ſiano nelle poſſeſſio ne doue habitaſſeno li lauoratori de q̃lle. ¶ Irẽ che qualunq; fara arte /o/ alcuno altro exercitio p ſe medeſimo in alcuna ſua bottega p q̃lla nõ ſia tenuto pagate el ditto datio Ma ſe in q̃llo hauera cõpagno per la patte del cõpagno ſia tenuto de pagare.

¶ Item chel ditro datio ſe debia teſcotere per lo datiero de ſei meſi in ſei meſi: & coſi el datieto debia hauer pagaro la mita de le ſue paghe in capo de li ſei meſi: & laltra mita al fine del tẽpo del datio. ¶ Irẽ che caneue da uino in citta/o/cõra che ſe apegionaſſe no nõ ſiano tenuti pagare alcuno datio: ſaluo li magazini del porto che debiano pagare.

¶ Itẽ acio che nõ poſſa naſcere alcuno incõueniẽte come /e/ nato nel tẽpo paſſaro: ciaſcu no datiero del ditto datio p tutto el ſuo tẽpo per tre meſi dapoi finito lanno debia ha uer tiſcoſſo el ditto datio: liq̃li tre meſi paſſati nõ poſſa riſcotere per niſſuno modo.

¶ Itẽ che ſe alcuno affittara caſa /o/ bottega retenẽdo in ſe de poſſere teaffittare rale caſe o/botreghe al tẽpo de le fiere debia pagate nõ ſolamẽte de la prima affittaſione: ma ẽt de q̃lla chel fara per el tẽpo de la fiera: ſe ueramẽte ſe affittara al principio tale caſa /o/ bottega con le fiere nõ ſe debia pagare ſe nõ el datio de la prima affittagione ſe bene colui che la toglieſſe affitto laffitaſſe poi ad altri.

¶ Item ciaſcuno che teneſſe caſa /o/ bottega per laquale ſe allegaſſe tale caſa eſſere exem pta colui che habitata tale caſa/o/bottega nõ paghe el datio ne ẽt q̃lli de li Mag. Signori.

Item

¶ Itē ciaſcuno che affittara alcuna caſa /o/ bottega ſel ſe trouara fora del terreno al tēpo de pagare el datio ꝓditto colui che tenera la ditta caſa/o/bottega a nolo debia pagare el datio

Prouiſione ſopra el Datio de molini & triccoli.

IN prima che per ciaſcuna ſpetiaria de la citta borgho & porto de Peſaro ſe debia pagare al datiero del cōmune libre tre per ciaſcuno anno.

¶ Item per ciaſcuna merciaria ſe paghi ſoldi uinti per anno. Item che ſe alcuno faceſſe merciaria triccolaria inſieme paghe libre tre per anno.

¶ Item chi feſſe triccolaria magiore ſia tenuto de pagare libre tre lanno & tricolaria magiore ſe intenda chi tiene olio/carne ſalata/ & peſee ſalato.

¶ Item che ciaſcuno che tiene triccolaria mezana ſia tenuto de pagare ciaſcuno anno.xl. ſoldi: & triccolaria mezana ſe intenda chi tiene caſcio & peſcie ſenza olio.

¶ Itē chi tiene triccolaria minore paghi ꝑ ciaſcuno anno ſol.xx. Et triccolaria ſintēda minore chi tiene a uēdere de coſe minore ſenza alcuna de le ꝓditte: & q̄lūq; de le ꝑditte pagara tre lib.ꝑ anno nō ſia tenuto a pagare piu ſe bene faceſſe & teneſſe tutte le ꝓditte coſe īſieme.

¶ Item hortulani che fano ſoi horti paghino quaranta ſoldi per anno ꝑ ciaſcuno horto.

¶ Itē hortulani che tēgano horti altrui paghi.xx.ſol. ꝑ anno: & q̄ſti dui capituli ſintēdano de hortulani cōtinui ꝑ tutto lāno /o/ ꝑ la magior ꝑte de lāno. Quelli che uēderāno certa ꝑte de lāno alcuna coſa cioe meloni/citronelli/zucche/herbe/cipolle paghe.v.ſol. ꝑ uno lāno.

¶ Item molini da olio de la citta & borgho debia pagare per ciaſcuno cinquāta ſoldi per anno nō obſtante che glie ſia piu che una macina in una medeſima caſa.

¶ Item che ciaſcuno che hauera coze in la citta/ borgho /o/ corte de Peſaro debia pagare per ciaſcuno anno uinticinq; ſoldi per una: & queſti dui capituli ſe intēdano quando li ditti molini & coze macinaſſero /o/ poco /o/ aſſai & nō ſe intenda altramente.

¶ Item che ciaſcuna ſtazonē de ligname & ferro /o/ de ligname ſolo paghi.xx. ſol. ꝑ anno forni de la citta & del borgho debia pagare.x.ſol. per anno ſe ſcaldaſſeno poco /o/ aſſai.

¶ Item che ciaſcuno albergatore da taza debia pagare uinti ſoldi per anno: & gli altri albergatori debiano pagare diece ſoldi per uno anno.

¶ Item che ciaſcuno becharo ſia tenuto de pagare uinti ſoldi per uno lanno: & debiaſe reſcotere per ſei meſi da chi trouara fare larte: & ſe intrara a fare larte in gli altri ſei meſi ſi poſſa reſcotere per glialtri ſei meſi.

¶ Item chel datiero de q̄ſto datio debia deponere & fare le ſue paghe de meſe in meſe per rata: & lo ditto datiero paſſato el primo meſe del datio poſſa reſcotere per li primi ſei meſi & paſſati li ſette meſi de lanno poſſa reſcotere per li ſecondi ſei meſi: & piu chel ditto datiero ſe nō hauera reſcoſſo el ditto datio infra el tēpo del datio: & tre meſi da poi nō poſſa poi riſcotere da niſſuno. Panuenduli paghe ſol.x. per uno lanno.

Prouiſione ſopra el datio del medrio & del quarto.

IN prima che ciaſcuna coſa che ſe uendera in la citta de Peſaro /o/ borghi /o/ porto ad meſura etiā chella nō ſe meſuraſſe paghe al datiero del cōmune una caza raſa ꝑ quarto de le cazze ordinate al ditto datio: & queſto ſe intenda noce/caſtagne/ghiande/ & ſemente de lino/mele/ & pere paghe quatro dinari per ſoma.

¶ Itē che ſe alcuno mercatāte foreſtiere/cittadino/o/cōtadino cōduceſſe alcuna coſa che ſe meſuraſſe defora del terreno ꝑ trarla ſe nō la meſura nō ſia tenuto pagar: ſaluo ſel mercato di q̄ſta coſa nō fuſſe fatto alla meſura de Peſaro che allhora ſe debia pagare/o/meſurare/o/nō.

¶ Item che ſe alcuno conduceſſe ſcotano & uendeſſalo qui paghe /o/ meſurare /o/ nō uno

ſoldo per ſoma: & coſi li calzolari chel conduceſſeno per ſua arte.

¶ Item ciaſcuno che uende olio in citta /o/ in cõta paghi dui dinari per medrio al ditto da tiero /o/ meſurare /o/ nõ. Declarando chel medrio debia eſſere de trenta ſette libre a ragione de oncie uintidue per cadauna libra.

¶ Item che q̃lli de li molini & coze ſiano tenuti pagare al ditto datiero p ogni migliara de quarti doliuã.xxxvi. ſol. & diñ.x. alla pena de cinq; ſoldi per uno: & tãte uolte quãto ſara cõtrafato in alcuno de ditti capituli: & poſſi poi ſenza altro pagamento meſurarlo nelli molini & coze come li piace cõ li medrii loro liquali debiano eſſere bollati: & etiã dio con quelli del cõmune che glie debiano eſſere preſtati ſenza pagamento.

¶ Item che cittadini & contadini a loro granari & foſſe poſſano meſurare & uendere grano & ogni altro biado con loro quarti bollati con la bolla del datiero de quello anno: & ſenza alcuno pagamento: & ſe tolleſſeno quello del cõmune paga el ditto datio: & queſto ſe intenda de li medrii da olio.

Prouiſione ſopra el datio del uino che ſi uende a ſpina.

IN prima che ciaſcuno tauernaro / hoſtiero /o/ altra pſona: laq̃le uoleſſe uendere uino /a/ menuto / ouer a ſpina in la citta & borghi /o/ porto de Peſaro primamẽte debia & ſia tenuto fare bollare el uino che uora uendere alli datieri del cõmune alla pena de uinticinq; libre per uolta che contrafaceſſe.

¶ Item che ciaſcuno de li ſopraditti che uẽdera uino a menuto ſia tenuto & debia pagare al datiero la mita de li denari che montara el ditto uino al precio che ſara bollato.

¶ Item chel ditto datio ſe debia pagare bollato el ditto uino /o/ uendere /o/ nõ elquale datio debia hauere pagato infra otto giorni dal di ſara bollato.

¶ Itẽ che niſſuno hoſtiero poſſa uendere nel ſuo albergo ne dar beuere ne far dare a niſſuna pſona nelli ſoi alberghi per ſi ne per la ſua fameglia altro uino che il uino bollato al modo preditto alla pena de xxv. libre per ciaſcuna fiada che contrafaceſſe.

¶ Itẽ per obuiare chel nõ ſe poſſa cõmettere fraude che niſſuno hoſtiero per ſuo bere /o/ per la ſua fameglia nõ poſſa tenere nel hoſtaria uino che nõ ſia bollato p uendere / ouer uino elq̃le intenda de uendere elquale tutto debia mõſtrare & appaleſare al datiero / acio chel poſſa ſignare al ſuo modo cõ lo filo /o/ cera ſiche nõ ſe poſſa trare ne uẽdere ſe nõ qñ ſara bollato p uendere come ancho ſe dice de ſotto: ſaluo chel uino che ſia tãto differẽtiato dal uino pditto che nõ ſe glie poſſa cõmettere fraude: elq̃l prima debia mõſtrare al datiero / ne metterlo a mano ſenza licẽtia del datiero ſotto la ditta pena: & el datiero li debia dar la ditta licẽtia: & ſe nõ la uoleſſe dare ſe ſtia al iuditio del Vicario de la gabella.

¶ Item che ſel ditto datiero /o/ ſuo meſſo trouaſſe in niſſuna hoſtaria uino in barile /o/ in fiaſche /o/ boccale /o/ ſimile che non fuſſe da lui bollato /o/ di quello differentiato che ſia licito de bere alli hoſteri /o/ ſua famiglia quello glie ſia meſſo per fraude come lo haueſſe uenduto & non bollato.

¶ Item che niſſuno hoſtiero /o/ di ſua fameglia poſſa ſtare alla tauola con niſſuno hoſte a mãgiare ſaluo non beua del uino bollato alla pena de quaranta ſoldi per uolta.

¶ Itẽ che niſſuna pſona poſſa portare uino bollato a fiaſche ne a barile ne a bocchale p uẽdere altroue ſenza licẽtia del datiero: & chi cõtrafara caſchi in pena de ſol.xl. p uolta.

¶ Itẽ in le tauerne & caſe doue ſe uẽde uino a ſpina in le caſe cõtingue a q̃lle doue uſano beuere uino de tauerna q̃lli che uãno alle tauerne nõ ſe poſſa bere cõdurre ne tirare dal

tro uino

tro uino che del uino bollato in le ditte tauerne alla pena de.x.lib.p ciaſcun che cõtrafara.

¶ Itẽ chel nõ ſe poſſa uẽdere uino a ſpina ne far tauerna fora de le porte & porto de Peſaro in la corte de Peſaro ſenza licẽtia del datiero ſe nõ al tẽpo de le feſte alli lochi uſati cõ licentia del officiale de le gabelle pagando la gabella nel zoccho al modo uſato.

¶ Item chel ſia licito al datiero & ſoi officiale andare ſenza lume fino alle ditte due hore & una hora de notte & poſſere portare de di & de notte le arme ſenza pena /o/ bando.

¶ Itẽ che ciaſcuno hoſtiere ſia tenuto a uolunta del datiero aſſignare & mõſtrare tutto el uino che hauera in la ſua hoſtaria/ ſi che lui el poſſa ſignare & cõciare chel nõ ſe poſſa far fraude: & chel nõ ſia licito hauere ne tenere uino fora de la ſua hoſtaria ſenza licẽtia del datiero. Et chi cõtrafara in neſſuna de le ꝑditte coſe paghe.xl.ſol. per ciaſcuna uolta & el datiero ſia tenuto darli licentia. Et ſe gli fuſſe alcuna differẽtia remãghi in lo arbitrio del Vicario de la gabella.

¶ Item che ſe neſſuno tauernaro/ hoſtieri & altri che uendeſſe uino a ſpina nõ podeſſe ſpaciare el uino bollato infra termine del datio di quello datiero che lo hauera bollato habia termine cinq; di a poſſerlo ſpaciare al tempo del datiero che intrara ſenza altro pagamẽto. Ma paſſato el ditto termine nõ ſia licito a poſſerlo uẽdere q̃llo li ſera remaſto ſenza licẽtia del nouo datiero ſotto la ditta pena.

¶ Itẽ pche per lo paſſato ſe ueduto che alcuno ſotto colore de cõpagnia & de corteſia hãno cõprato la uegia/o/ uaſcello del uino alq̃le p tutto el di uãno & cõducano brigata a bere & farlo per corteſia: & per q̃ſto & altro ſimile modo hãnno fatto grã dãno & fraude al datio: per cio per laduenire nõ ſia licito a ueruno le predicte coſe fare: ſotto pena de uinti ſoldi per uolta a chi cõtrafara: & piu & meno in arbitrio del Vicario de la gabella conſiderata la qualita de le perſone & la qualita del fatto.

¶ Item chel non ſia licito al datiero ſcandagliare li uini che ſe bollara per uendere a ſpina ſe nõ una uolta in principio al torre de la ſummeza del uaſo. Et a niſſuno che uenda a ſpina ſia licito per alcun modo poi chel uino e bollato giongergli uino ne acqua: alla pena de uinticinque libre per uolta chi contrafara.

¶ Item chel noſtro Illuſ. Signore poſſa fare gratia de ogni pena de la parte del datiero & quando li parera che alcuno foſſe caduto in pena ſenza dolo.

¶ Itẽ chel datiero ſia tenuto & debia fare cõpoſitione ragioneuole cõ li hoſtieri tutti & nõ ſe acordãdo ſe habia a ſtar a declaratione del vicario de la gabella & de li miniſtri del ſignor.

¶ Itẽ che qualunq; cittadino /o/ habitãte nõ hoſtiere ne tauernaro teneſſe alcuno in caſa a meſe /o/ anno p denari nõ debia pagare datio. Ma chi teneſſe da uno meſe in giu a di /o/ ſettimana nõ poſſi dar ſuo uino a q̃lli ſenza datio: ſotto la pena che ſe cõtiene in la ꝓuiſiõe.

¶ Itẽ che niſſuno tauernaro /o/ altra pſona che uẽdeſſe uino a ſpina poſſa ne debia tenere ne operare in le loro tauerne niſſuna meſſura che nõ ſia iuſta & bollata de la bolla del datiero & de la bolla del datiero de la bolla ſotto q̃lla pena che ſe cõtiene in le ꝓuiſione.

¶ Itẽ qualũq; cittadino cõtadino /o/ terrero che uoleſſe aprire caniua poſſa uẽdere uino pagando un fiorino per uegia intendendo de ſome.xii. dechiarando chi uendera ditti uini nõ poſſa dare da mangiare: ſotto pena de cinq; libre per uolta chi contrafara.

Prouiſione ſopra il Datio de la Bolla.

IN prima che ciaſcuna pſona de la citta cõta & diſtretto de Peſaro quale tẽga in caſa ouer ſtazone alcuna ſtadera piccola /o/ grande bilãce de alcuna ragione marchi/ paſſi da

meſurare pãno & generalmente ogni altro peſo de ferro de mettallo/ de piõbo/ouer de pietra cõ loq̃le ſe poſſa peſare/ouer quarto mezo quarto/bernarda/ꝓuenda/meza pro uẽda/medrio mezo medrio/quartarolo/libra meza libra/ouer meſura cõ laq̃le ſe da olio a/dinaro oncia & meza oncia/barile da uino/bocchale/meza terzarola/foglietta & generalmẽte ogni altra meſura: cõ laq̃le ſe meſuraſſe uino q̃rti da la calcina & geſſo & ogni altra coſa cõ laq̃le ſe meſuraſſe/o/peſaſſe libra oncia & meza oncia/o/peſaſſe q̃lle debia hauer bollato & fatto bollare ciaſcuno anno una uolta & al tẽpo de ciaſcuno datiero: & infra el termine del bãdo che andara per la ditta cagione & pagare al datiero q̃trini quatro e mezo per ciaſcuna bolla ſotto pena de cinq; ſol. per bolla de ciaſcuno che cõtrafara. Saluo che poſto in uno marcho fornito/o/ce ſiano fatte piu bolle come che ſono diuerſi peſi nõ ſia tenuto di pagare ſe nõ per una bolla tãto al datiero: & coſi ſe intenda per le bilance cioe quatrini quatro e mezo per para. Et le ꝑditte coſe nõ habiano loco ſe alcuno teneſſe alcuna de le ꝑditte meſure/o/ peſi nõ per uẽdere/o/cõprare ma a ſuo uſo ꝓprio pure che nõ lo tenga in ſtazone doue ſe uẽda/o/cõpre: excepte le barile che ſe debia bollare & pagare al tẽpo de le uẽdemie quatrini quatro per barile. Declarãdo che ditto datiero ſia tenuto a meſurare ditte barile & ſignarle cõ un ferro fatto foco & nõ habia hauere altro pagamẽto: & ſimilmẽte uaſſelli da broccio da carri & ogni altro uaſo che ſe carigiaſſe uino al tẽpo de le uendemie & ſe alcuna pſona haueſſe alcuna meſura de le ditte meſure ſtadere billãce peſi: leq̃le nõ foſſeno bollate de la bolla di q̃l datiero de q̃l anno loq̃le deſſe a pigione/o/ ꝑſtaſſe ad alcuna pſona laq̃le ſe cõpraſſe/o/ uendeſſe cõ eſſe/ouer per cagione de cõprare/o/uẽdere ſia tenuto alla ditta pena & coſi chi la torra ſi ſciẽtemẽte lhauera tolta & nõ bollata. Declarãdo che la barile del uino iuſta debia eſſere de bocali.xxiiii.& el bocale debbia eſſer de capacita de libre doe de olio quale olio a ragion de peſo debia eſſere de.xxii.oncie per ciaſcuna libra de olio: & la ſoma del uino debia eſſere de bocali.48.& la uegia del uino debia eſſere de.xii.ſome.

Prouiſione ſopra il dacio de la graſſia.

IN prima che ciaſcuna pſona quale trara de la citta/o/cõta de Peſaro olio/o/ carne ſalata debia torre la bolletta/o/hauere licẽtia dal datiero de pagare tre libre ꝑ migliaro dolio & de carne ſalata: & intẽdaſe el migliaro de lolio.xxvii. medrii: & el migliaro de carne ſalata ſe intẽda de mille libre a.xviii.once per libra: ſotto pena del datio doppio & perdere el quarto de la mercãtia: & q̃ſto ſintẽda per chi trara olio ſuo che nõ habia cõprato/o/carne ſalata ſua che nõ lhabia cõprata. Ma chi cõpraſſe in la citta de Peſaro o/ſuo cõtado/o/ diſtretto olio/ carne ſalata per trare ſia tenuto ꝑ la cõpra de pagare ſei dinari per libra de dinari che coſta: & al tẽpo del trare pagare le ditte tre libre per migliaro ſotto la ditta pena. ¶Itẽ che qualunq; uorra cõprare carne ſalata per trare debia prima andare al datiero/o/notificare come lui uole cõprare carne ſalata ſenza dargli la quantita: & poi fatto che hauera la compra fra tre di notificarglie la quãtita che hauera comprato: alla pena de ninti ſoldi per uolta chi contrafara.

¶Itẽ che qualũq; cittadino/o/cõtadino/o/habitãte di cõtinuo in Peſaro/o/del cõta cõperaſſe olio ꝑ ſuo ꝓprio uſo & de la ſua fameglia a medrio/o/mezo medrio & nõ altramẽte nõ ſia tenuto pagare niẽte ne el uẽditore ne el cõpratore: & intẽdaſe che glie ſia licito cõprare al modo ꝑditto per uno anno ſolo: & el uẽditore nõ debia pagare niẽte. Saluo ſe lui nõ lhaueſſe cõprato & hauẽdolo cõprato ſia tenuto pagare ſei dinari per libra.

¶Itẽ che triccoli albergatori & ogni altra pſona che uẽdeſſe olio a menuto ſiano tenuti

pagare

pagate al datiero p̄ditto a ragione de ſei bol. per medrio alla pena del datio doppio: & de perdere el quarto de la mercantia: liquali ſiano tenuti fra tre di aſſignare al datiero tutto lolio che compraranno & da chi & quello che recoglieranno del loro: alla pena de uinti ſoldi per uolta & per ciaſcuno: & de perdere lolio.

¶Itē che ciaſcuno che haueſſe cōprato olio in la citta cōta & diſtretto de Peſaro: & q̄llo in tutto /o/ in parte uendeſſe in la ditta citta cōta /o/ diſtretto ſia tenuto de pagare ſei di nari per libra de dinari per ditta uēdira ſotto la ditta pena del datio doppio & q̄rto.

¶Itē che qualūq; cōdurra olio foreſtiero p̱ la tratta del ditto olio ſe ello el uorra trare p̱ terra /o/ per mare ſia tenuto de pagare le ditte tre libre per migliaro. Ma ſe ello el feſſe uendereccio /o/ uēdeſſe in la citta cōta /o/ diſtretto di Peſaro paghi mezo groſſo p̱ libra. Ma cōducēdolo p̱ ſuo uſo paghi uno bol. p̱ libra dediñ. & q̄llo che cōdurra el ditto olio ſia tenuto in q̄llo di che ello giōgera /o/ el di ſequēte aſſignare al datiero del cōmune el ditto. olio alla pena del datio doppio & p̱dere el q̄rto de la mercātia: & ſimil r̄ ſinrēda carne ſalata.

¶Itē q̄lūq; trara olio p̱ terra ſenza bolletta /o/ ſenza pagare el datio p̱da la beſtia & la ſoma.

¶Item che qualūq; p̱ſona uotra inſalare carne in la citta cōta /o/ diſtretto de Peſaro per uendere /o/ p̱ trare ſia tenuto de notificarlo al datiero prima che inſale /o/ faccia inſalare: & poi forniro de inſalare fra tre di notificargli la quātita inſalata alla pena de.xx.ſoldi. cō q̄ſto che le tre libre che ſe de pagare per migliaro de la tratta ſe debia pagare al tē‑ po del datiero che ſe trara poſto che la ſia ſtata aſſignata alli altri datieri.

¶Item che qualunq; p̱ſona uorra uēdere carne ſalata a menuto ſia tenuto prima de aſſi‑ gnarla al datiero del cōmune & bollarla: & ultra q̄ſto pagare poi uno dinaro p̱ libra de xii. oncie: & uno bol. p̱ libra de dinari de q̄llo mōtara la carne: alla pena del datio doppio & del quarto de la carne. ¶Itē che niuno triccolo /o/ altro che uēda carne ſalata a me nuto nō debia tenere nella ſtazone /o/ in loco doue uēda la ditta carne: ſaluo che la car ne aſſignata & bollata: & ſe glie ſara trouato altra carne nō bollata ſia cōſtretto a paga re el datio come ſe lhaueſſe uēduto & la ditta carne ſia p̱duta in nome de pena.

¶Itē che qualunq; p̱ſona del cōta /o/ diſtretto de Peſaro portaſſe a uēdere el di del ſabba to /o/ ouer mercato ſina quatro libre de carne ſalata alla groſſa nō ſia tenuto de pagare al cuno datio ſe ello giurera alle ſancte dei euāg. q̄lla eſſere ſua /o/ daltre p̱ſone del conta.

¶Item che niſſuno olio /o/ carne ſallata ſia exempte dal ditto datio quando ſe uendeſſe a menuto: etiam ſe fuſſe de lo Illuſtriſſimo Signore.

¶Item che qualunq; p̱ſona cōdurra /o/ per terra /o/ per mare nella citta cōta porto /o/ di‑ ſtretto de Peſaro peſce ſalato /o/ caſcio foreſtiere dogni tagione ſia tenuto in lo di che giō gera /o/ el ſequēte notificarlo & aſſignarlo al datiero ſe lui el uole uēdere /o/ trare p̱ paſſo & ſe laſſigna per uenderlo ſia tenuto de pagare mezo groſſo p̱ libra de dinari: & ſe laſſi gnara per tratta ſia tenuto de pagare uno bol. per libra alla pena del datio doppio: & de perdere el quarto de la mercantia: & al ditto datio ſia ancho tenuto el peſce che ſe inſalaſſe in queſta terra per uendere /o/ per trare ſe ſe uendera /o/ trara. Declarādo caſcio a menuto che exceda da uinti libre inſuſo habia a pagare el ſolito.

¶Item che qualūq; p̱ſona cōprara ditto peſcie /o/ caſcio per reuēdere in la ditta citta cō ta /o/ diſtretto ſia tenuto de pagare tre quatrini e mezo per libra de dinari per la cōpra: & ſel cōpraſſe per trarlo ſia tenuto de pagare quattro quatrini e mezo per libra quando ello el trara ſotto la ditta pena del datio doppio & el quarto.

¶Itē che ſe qualūq; triccolo uēdera a menuto /o/ ingroſſo peſcie /o/ caſcio p̄ditto /o/ p̱ ſi /o/

per altri chel dica de uēderlo ſia tenuto de pagare li ditti tre quatrini e mezo per libra per lo reuēdere ſorro pena del datio doppio & de ꝑdere el quarto de la mercantia.

¶ Itē che qualunq; pſona cōdurra mele paeſano /o/ per mare /o/ per terra in la cirra/porto cōrado /o/ diſtretto de Peſaro per uēdere paghi mezo groſſo ꝑ libra ꝑ la cōpra: & ſe ello el cōpraſſe ꝑ trarlo paghi quatro quatrini e mezo ꝑ libra qn̄ el trara: mele de la citta/o/ cōta de Peſaro paghe per la reuēdita tre quatrini e mezo ꝑ libra: & colui chel cōprara ſe ello el cōprara ꝑ ſuo uſo paghi tre quatrini e mezo ꝑ libra ꝑ la cōpera & quarro quatrini e mezo per libra per la tratta quādo ello el trara. Et mele paeſano ſe intenda mele del reame/ de la marcha danchona/ de romagna/ & de ferrara /o/ ſoi cōradi /o/ diſtretto ſorro pena chi ꝯtrafara del datio doppio & el q̄rto de la mercātia. Mele dalrri paeſi nō paghi niēte

¶ Itē che ciaſcuno che cōdurra de fora del terreno guado per trare ſia renuto de pagare uno bol. per balla a q̄llo dariero a cui tēpo ſe cōdurra: elquale poſſa poi trare ſenza altro pagamēto ſotto pena del datio doppio & de ꝑdere el quarto de la mercantia.

¶ Itē che qualūq; pſona cōdurra /o/ receuera el ditto guado nella ditta citta de Peſaro /o/ porto ſia tenuto aſſignarlo al datiero del cōmune ifra tre di q̄llo che ſe cōdurra ꝑ terra: & q̄llo elq̄le ſe cōdurra ꝑ mare in q̄llo di che ſara cōdutto /o/ el ſequēte alla pena de .xx. ſol. ꝑ uolra. Et nōdimeno a ciaſcuno fondichero /o/ altri che receueſſe el dirro guado ſia tenuto de mōſtrare el ſuo libro quādo el ditto datiero el uora uedere/ acio che ello poſſa uedere quanro guado ha receuto ſotto la ditta pena: & ſe nō glie monſtrara a compimenro rutto quello hauera receuto ſia di quello punito come ſe haueſſe fraudato.

¶ Irem che el guado che ſe recoglieſſe in la citta cōta /o/ diſtretto di Peſaro nō ſia tenuto de pagare coſa alcuna ſaluo chi lo traeſſe debia pagare otto dinari per libra cō la bolletta & cō la licētia del datiero ſotto la pena del datio doppio & del q̄rto de la mercātia.

¶ Itē che qualūq; pſona ueniſſe per lo litto de Peſaro cōtado /o/ diſtretto cō nauilii/ barche/ burchii /o/ de qualūq; altra ragione ſi fuſſe: elq̄le metteſſe reſta /o/ capo in rerra /o/ in alcuna palata /o/ uenga in terra ꝑ ueruno modo: & in q̄lla ſia alcuna de le ditte coſe che ſe debia pagare datio che ſia tenuto de pagate el datio ordinaro ꝑ q̄lle ſotto la pena del datio doppio & de ꝑdere el q̄rto de la mercātia: & ſimilr̄ ſe la ueniſſe nel porto de Peſaro.

¶ Itē che ſe niſſuna pſona hauera pagato ꝑ tratta al dariero de olio peſce ſalaro/ caſcio/ carne ſalata/o/mele elq̄le haueſſe poſto in barcha & nō haueſſe tratto fora del porro al tēpo del datiero a chi haueſſe pagato el datio: nō habia a pagare al datiero che ſuccedeſſe.

¶ Item che qualūq; pſona ſe partira del porto /o/ ſpiagia de Peſaro con alcuno nauilio /o/ barcha de qualūq; ragione ſe ſia con alcuna de leq̄le lui habia pagato el datio in la ditta cirta /o/ cōta & ꝑ fortuna rirornaſſe prima che lhaueſſe ſcaricaro altro nō ſia tenuto al rēpo di q̄l datiero a chi hauera pagato una uolta nō debia pagar piu niēte ꝑ rirornare īdrieto.

¶ Cōcioſia che al publico benefitio cōuēga che le citta abūdino dogni coſa neceſſaria & che la graſſia nō ſia extratta ne deportata a gēte aliene /nellaquale graſſia intēda eſſere cōpreſo uino/ olio/ grano/ ouer farina/ orzo/ ſpelta/ faua/ meglio/ legume & altre generatione de frumēti: & ſimilmēre frutti de quale ſorte ſi uoglia carne/ lardo/ carne ſalara & altre generatione de uittuaglie ad uſo & uicto de lhomo neceſſarie: ſe ſtatuiſſe & ordina nō potere extrahere ne cauare per quale ſi uoglia pſona fora de la cirta & territorio de Peſaro ſenza expreſſa licenria de li gabelleri: uidelicet di quello gabellero che a quel rempo ſopra de cio ſera ſtato deputato. Et ſe alcuno attemptaſſe /o/ fuſſe trouaro de fare el contrario tale graſſia ipſo iure ſe intenda eſſere cōphiſcata inſieme con quello ſopra

che fuſſe extratta ditta graſſia. Et lo extrahēte de tal graſſia ipſo facto ſintēda eſſere incurſo in la pena de.50.lib. de bol. & ſe laccadeſſe douerſe dar licētia dal gabellero allhora lo extrahēte ſia tenuto de pagare la debita gabella per tal coſa da extraherſe allaq̄le el ſubdito per el nō ſubdito ſe intēda eſſere obligato. Immo tutte & ſingule coſe ꝓditte leq̄le ſe recoglieno nel territorio de Peſaro ouer q̄lle ſono portate in ditto territorio ſubito dapoi che ſono ricolte ſintēda eſſere obligate alli debiti peſi & graueze iminēte nel territorio de Peſaro: & coſi in tutte le coſe ſintēda paſſare cō ditto peſo alq̄l peſo ipſo iure ſintēda tal coſe eſſere hypothecate: & ſe alcuno attētaſſe de fare el cōtrario ipſo facto ſintēda cadere in pena del doppio del ualore de ditte robbe: del quale doppio la mita ſia de la camera & laltra mitta del gabellero.

Prouiſione ſopra el datio de lolio che ſe raccoglie.

IN prima che ciaſcuno che tiene molino da olio in la citta: cōta /o/ diſtretto de Peſaro ſia tenuto de pagare al datiero per ogni centenaro de quarti de oliua che ſe maſina a riſgo del molinaro bol. 37. per cento. Et per ogni cētenaro de quarti de oliua che ſe maſinara a riſgo de li homini ſia tenuto de pagare bol. 57. per cēto de uno & de laltro dal piu al mācho ſe pagara per rata al modo ſopraditto.

¶Item che ſia licito al datiero ſe glie uorrāno dare notario/ ouer ſcriuano a quelli dal molino/ ouero coze darglie alle ſpeſe di eſſo datiero acio che poſſano ſcriuere & hauere cura che nō poſſano fraudare el datio.

¶Item che ciaſcuno ſcriuano /o/ notario che ſcriuera al molino /o/ coza ſia tenuto de ſcriuere incōtinēte inſul libro che glie ſara ſtato bollato per el datiero & nō altroue tutta loliua che receuera & da chi/ ſiche chiaramēte ſe intēda ꝑ forma che nō ſe glie poſſa cōmettere fraude alla pena de.xx. ſol. ꝑ uolta che cōtrafara & ciaſcuno ſcriua no ſia tenuto mōſtrare el ſuo libro al datiero /o/ ſuo officiale q̄n uora ſotto la ditta pena.

¶Itē ciaſcuno che uoleſſe trare oliua del terreno de Peſaro: q̄lla poſſa trare cō licētia del datiero & paghi ſei dñ. ꝑ quarto & altramēte no alla pena de.x.ſol. per quarto.

¶Itē chel datiero del ditto datio nō ſia aſtretto de pagare ne a fare le paghe ſue ꝑ iſino a mezo genaro/ alq̄l termine ſia tenuto pagare.x. paghe & laltre due paghe a mezo marzo

Prouiſione & ordini ſopra el datio de le feccie.

IN prima ſe ſtatuiſſe & ordina chel datiere de le feccie poſſi fare cogliere ꝑ tutta la citta & cōta de Peſaro feccie uino & aceto colato & extratto de ditte feccie ſcarpe uecchie/ & taſo/ feccia bruſciata/ uedrio rotto/ ferro rotto/ ferraccio/ cencii/ ſtracii de giuponi con bambaſio uecchio in quelli/ ſtracii de panno de lino & quelli comprare o/ far comprare & uendere come parera al ditto datiero.

¶Itē che q̄llo che andera cogliēdo le ditte coſe poſſa portare ꝑ la citta & cōta robbe de qualūq; ſorte & q̄lle a ciaſcuno uēdere & barattare come a lui piacera.

¶Itē che al ditto datiere /o/ a chi ſera deputato da lui poſſa le ditte coſe & altre coſe depēdente cauare & portare & far cauare & portare fuora de la citta ꝓditta & ſuo conta per mare & per terra ſenza pagare datio /o/ gabella in ditta citta.

¶Item che niſſūna perſona de ditta citta & cōta /o/ foreſtiera poſſa cogliere /o/ far cogliere/ cōprare/ gābiare /o/ barattare/ operare ne fare operare in alcuno modo alcuna de le ꝓditte coſe /o/ depēdēte da q̄lle ſenza expreſſa licētia del ditto datiero /o/ de chi ſara per eſſo datiero ad cio deputato ſotto pena de libre cinq; de bol. dapplicarſe la mita alla camera del nr̄o Illuſ. Signore: un q̄rto al datiero: & un q̄rto al accuſatore.

¶Itē che qualunq; pſona cittadina/cōtadina /o/ foreſtiera cōdurra /o/ fara cōdurre in la ditta citta /o/ cōta de le p̄ditte coſe ſia obligato tale cōducēte pagare al ditto datiere boł. dui per ciaſcuna libra che ualera ditta coſa cōdutta: & nō pagādo ꝑdi le coſe cōdutte: & caſchi in pena de lib.v. de boł. ꝑ ciaſcuna uolta dapplicarſe come di ſopra.

¶Itē che qualūq; pſona de la citta /o/ cōta de Peſaro /o/ foreſtiera nō poſſa de le p̄ditte coſe de ditto dario andar fora del paeſe & portarle dētro de la ditta citta /o/ cōta de Peſaro ꝑ oꝑare /o/ far oꝑare in alcun modo/ & ſe alcuno ne uorra oꝑare ſia obligato torle dal ditto datiere ꝑ el p̄cio currēte/ ſotto pena de lib.v. & ꝑder la robba ut ſup.

¶Item che qualūq; pſona trauaſara uino /o/ uēdera in caneue de cittadini /o/ cōtadini & q̄llo cōdurra al porto /o/ ad altro loco fora de la citta debia notificarlo al datiere de qual caneua hauera cauato & trauaſato ſotto pena de lib.v. dapplicarſe ut ſupra & nō lo notificando ſe ſtia al ſacramēto del datiere /o/ de chi per lui ſe exercitara.

¶Item che ne al cōpratore ne al uendirore ſia licito qn̄ hara cōprato & ſara cauato el uino de le uege /o/ carattelli alzare ditti uaſi de dreto /o/ abaſſare dināzi ſe nō quāto /e/ lalteza de uno matone in cortello & quello uenira chiaro per la candella ſia del compratore & el reſto del datiere inſieme con la feccia: & chi contrafara paghe libre una de bolognini de applicarſe come di ſopra.

¶Itē che ſcauedate ſarāno le uege /o/ carattelli debia ſe ſara cittadino ifra cinq; di: ſe ſara cōtadino ifra otto di hauer ueduto ſe alcuna uegia ꝑ colpa de chi ſcauedaſſe dānificaſſe nel fondo /o/ in q̄lche doga /o/ altramēte. Ilche ritrouādoſe ſia obligato chi ſcauedara /o/ ſfondara teſſare el dāno al patrone de ditte uege /o/ caratelli: & caſchi in pena de boł.xx. per uegia & caratello & ſe fuſſe alcun dubio fra le parte ſe habia da elegere dui homini fra le ditte parte quali habiano ad chiarirſe ogni loro dubio.

¶Item che ſia licito al ditto datiere bruſare & far bruſate le feccie da porta del mare inſino a porta noua in qual loco ſara dechiarato per el Vicario de la gabella quale per el tempo ſera con doi cittadini da elegere dal ditto Vicario.

¶Itē che niſſuna pſona de la citta & conta /o/ foreſtiera poſſa ne debia bruſare ne far bruſare feccie /o/ taſo ne q̄llo bruſato uēdere ne cauare /o/ far cauare fora de la citta ſenza licentia del ditto datiere ſotto pena de perdere le ditte fecce & caſchi in pena de libre una de bolognini dapplicarſe ut ſupra.

¶Itē che a ciaſcuno ſia licito ſcauedare le uege nelle q̄le ſerāno ſtate ꝑ ſuo uſo & de la ſua fameglia: chi ſcauedara altre che le ditte /o/ nō p̄ſentara come nel p̄ſente caplo ſe cōtiene caſchi in pena de libre cinq; de boł. dapplicarſe ut ſupra per ogni uegia.

Prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra.

IN prima che ciaſcuna pſona cittadino/cōtadino: quale uoleſſe trare uino per mare de la citta cōta /o/ diſtretto di Peſaro: prima ſia tenuto de torre la bolletta dal officiale de la gabella /o/ daltro officiale deputato a cio: & pagare per ogni ſoma de uino accero /o/ picciolo quatrini.xvii. per ſoma: & piu tre boł. ꝑ uegia/ intēdēdoſe la uegia per fino ad omnia ſante de.xx. ſome. Da omnia ſante in poi de dodece ſome & meza la uegia. Et q̄lli che uorranno trare el ditto uino ſiano tenuti alle preditte coſe prima che ſe parta del porto /o/ de ſpiagia / ouero de ſorgetoro / ſotto pena de pagare el datio doppio & de perdere el quarto de la mercantia.

¶Item che niuna pſona terrera /o/ foreſtera ardiſca ouer p̄ſūma cōdurre nella citta /o/ cōta de Peſaro uino foreſtiere de neſſuna ragione per cagione de uēdere ouer de in

canauare

canauare/ ſaluo che uino che ſe cōduceſſe fora del golfo & uernaccia/greco/maluagia romania & uino de tiro ſotto la pena de cinquanta libre & de pdere el uino: & chi cōdurra de ditti uini fora del golfo per uēdere ingroſſo ſia tenuto de pagare al officiale de la gabella.xl.ſoldi per ſoma al tēpo de la cōduta: ſaluo ſel nō fara patto cō lofficiale. Et ſe dopoi la ditta cōduta el uorra uēdere a menuto paghe al datiero del uino a ſpina el datio ordinato: & ſe nō lo uendera ingroſſo /o/ a menuto & uoglialo trare nō ſia tenuto a pagare piu de bol. diece per ſoma. Cittadini /o/ cōtadini de Peſaro che uoleſſeno cōdurre li ditti uini defora del golfo per ſuo uſo tanto glie ſia licito fino alla quātita de uno carattello per uno ſenza alcuno pagamēto. Vino che ſe cōduceſſe per trāſito/ oner per paſſo ſia tenuto de pagare uinti ſoldi per amphora & lāphora ſe intenda noue ſome de Peſaro. Saluo ſel nō feſſe altro patto cō lofficiale de la gabella. Et ſimilmēte debia pagare nauilio naue & ogni altra barcha che conduceſſe el ditto uino purche la uenga in terra per qualunq; modo ſia /o/ in porto /o/ ineta cauo /o/ reſta in terra /o/ in alcuna palata.

Prouiſione & ordini del Scalo dela citta de Peſaro.

IN Prima chel capitanio del porto debia per ſuo officio ſcriuere & notare tutte le coſe ordinarie & eſtraordinarie glie peruenirāno p le mano /o/ che ſaquiſtaſſe per mare /o/ per terra peruenute de eſſo mare in terra come anche dogni qualūq; coſa che ſe toglieſſe p biſogno del porto /o/ ſcalo de la citta de Peſaro come etiā del ſcalo de caſtel de mezo & aſſignare bono & real cōto in camera: & che ſia obligato ditto capitanio de tutte le coſe che torra per biſogno del ſopraditto ſcalo ut ſupra: ſcriuere el nome da chi torra /o/ fara torre /e/ per cagione /e/ doue ſe metteranno in opera el precio de eſſe: ordinādo al referēdario per ſua bolletta /e/ da chi haueſſe tolto /o/ dato opera & quella debia regiſtrare dirizare al depoſitario che paghi ditte opere & robbe occoreranno per li ditti biſogni.

Ordine del maeſtro del ſcalo.

IN prima chel maeſtro del ſcalo tirato che hauera in terra nel ſcalo legno de qualunq; ſorte da nauigare nō poſſa ne debia auarare ſe prima nō hauera dedutto inante al capitanio del porto. La portata del legno che uole auarare/ & referito che hauera el ſopraditto capitanio del porto ſubito debia mettere al libro el nome del patrone del ditto legno & ſua portata & ſia tenuto el ditto capitanio a fare una bolletta a quella tal pſona che uole auarare de ſcriuere & notare la quātita del dinaro che lhauera a pagare diriciare al officiale ſopra alla tratta del uino. Declarando che del tutto ne habia tenere & rendere bono & real conto in camera.

Queſti ſono li pagamenti che ſe hanno a fare ſopra del ſcalo.

VNa arghena fornita bolognini dieceotto.	lib. o	ß 18	deñ. o
Vaſi de ottāta amphore inſu paga bol.xxxviii.	lib. 1	ß 18	deñ. o
Vaſi de.xl.amphore inſin a ottāta paga bol.xviii.	lib. o	ß 18	deñ. o
Vaſi de uinti amphore inſin a .xli. paga bol.xiii.	lib. o	ß 13	deñ. o
Et da le uinti ingiu ſia a diſcretione del officiale del ſcalo inſieme con el capitanio del porto: in queſto modo.v3. che la magiore de.xx.amphore ingiu paga bol. noue.			
Et la mezana paga bolognini ſette.	lib. o	ß 7	deñ. o
Et la minore bolognini cinque.	lib. o	ß 5	deñ. o

Et qſto ſintēda ſolamēte p li uaſi /o/ legni che ſe deſſero p tirare in terra /o/ p auarare.

¶Item per le traue del ponte & per traue dauarare per fare el ſcalo in acqua /e/ paramenti, palanche in queſta forma.

¶Per ogni nauilio de quaranta amphore inſu paga le ditte coſe ultra li uaſi & arghene & fornimenti bolognini trenta ſette. lib. 1 ß 17 deñ. o

¶Item da uinti amphore infina alle.xl. bol. trenta. lib. 1 ß 10 deñ o

¶Item da diece amphore fin alle uinti paga bol. xxv. lib. 1 ß 5 deñ. o

¶Et da una amphora infin alle noue paga per rata ſecondo la cõſuetudine del ſcalo e/dechiaratione del capitanio del porto.

Ordini del pagamento ſe ha affare al maeſtro del ſcalo.

EL maeſtro del ſcalo de hauere da ciaſcun patrone de legno per ſua faticha oltra al pagamento de le coſe preditte de la munitione: lequale ſiano cõſignate per inuentario da li miniſtri de la camera dechiarando ſe de quelle aſſignate manchera coſa alcuna ſia obligato a pagarle.

Vno nauilio de.xl.ãphore p tirare e p auarare paga ſol.xl. lib. 2 ß o deñ. o
Itẽ da uinti amphore infin alle.xl. paga ſoldi uinti uno lib. 1 ß 1 deñ. o
Item da le diece amphore infin alle uinti paga ſoldi uinti lib. 1 ß o deñ. o
Item da le diece ingiu alla diſcretione del officiale del ſcalo /e/ capitaneo del porto.

Pagamenti de barche ſumate & ſtabilite.

VNo nauilio de ottãta ãphore iſu paga p tratto netto cõ le ſpeſe. lib.4 ß.13 d.o
Vna marciliana de quaranta amphore infin a ottanta paga per tratto netto con le ſpeſe libre tre ſoldi tredeſe. lib. 3 ß 13 deñ. o
Vna barcha de.xx.iſin a.xl.paga p tratto netto cõ le ſpeſe lib. 3 ß 1 deñ. o
Vna de.xx.amphore ĩgiu paga p tratto netto cõ le ſpeſe lib. 2 ß 12 deñ. o
Vna barcha mezana paga per tratto netto cõ le ſpeſe lib. 1 ß 17 deñ. 7
Vna barcha minore paga per tratto netto cõ le ſpeſe lib. 1 ß 15 deñ. 7

¶Et nota chel pattrone del nauilio marciliana /o/ barcha debiano pagare per ogualtra ſpeſa che biſogna per tirare /o/ per auarare.

¶Itẽ che li ditti patroni debiano fare retirare & reponere li uaſi alli lor lochi in magazino traue / palanche / arghane / ſartie / & ogni altro fornimento haueſſeno operato per tirar in terra /o/ per auarare a lor pprie ſpeſe: & ſe alcuna de le ditte coſe ſe perdeſſeno ſiano tenuti a pagarle de fatto: ſotta pena de libre cinquanta per ciaſcuna uolta che manchaſſeno ditte robbe.

Prouiſione de le coſe ſe trouerãno in mare /o/ ſopra el lito.

ITem che ciaſcuna pſona che trouaſſe alcuna coſa de qualunq; ragione ſe ſia nella marina /o/ lito de la citta conta /o/ diſtretto de Peſaro ſia tenuto quella infra tre di cõſignarla alli miniſtri de la camera / ouer capitaneo del porto: ſotto pena del doppio del ualore de la ditta robba & ducati cento. Et qualunq; trouera ſopra acqua /o/ fora di acqua aſſignãdola come /e/ ditto debia hauer el terzo de la ditta robba: & chi la trouera ſotto acqua aſſignarla come /e/ ditto diſopra habia la mita & lo reſto del terzo de la mita ſia del cõmune. Saluo ſi compariſſe el ſignore de la ditta robba & faccia fede che la ſia ſua. Che allhora gli ſia reſtituita. Et queſto ſempre /e/ ſtato anticamente uſato & praticato.

¶Explicit Liber Sextus diuerſarum prouiſionum.

Additiones & declarationes ad ſupradicta ſtatuta.

QVoniam in humanis per raro aliquid tam perfectum inuenitur ut quã docq; caſtigatione ſupletioneq; nõ egeat. (Q uod & magiſtra rerum do cet experientia:) & nõ mirandum eſt: ſi ſecundum uariationem tempo rum uariantur & corrigantur leges. Quoniam quę de nouo emergunt nouo indigent auxilio. Idcirco animaduertens Magnificum conſilium ac cõmune ciuitatis ꝑſare ac electi per ipſam ſupraſcriptis ſtatutis ac prouiſionibus. Neceſſarias fore nõ ullas additiones & ſeu declaratio nes. Et ꝓpterea infraſcriptas additiones & ſeu declarationes prout infra ſequitur facere procurauerunt quas ſeu quæ pro ſtatutis & conſtitutionibus perpetuo ac inuiolabiliter obſeruandis: ac ſi in ſupraſcriptis libris ſtatutorum poſite & deſcripte fuiſſent haberi: ſtatutum & ordinatum eſt. Et in primis.

Quod ſtatuta & prouiſiones facientia & ſeu facientes mentionem de Domi nis de Malateſtis ſe extendant ad Illuſtriſſimum Dominum Franciſcum Mariam de Ruere Piſauri Dominum/ſeu Vicarium perpetuum/ & ordine ſucceſſiuo ad eius filios inueſtiros. rub. I.

ANimaduertentes ꝙ in ſtatuto poſito in primo libro ſub rub. quinta incipiẽte de auctoritate & poteſtate dñorum de Malateſtis & quãpluribus etiã ſtatutis & prouiſionibus inſertis in præſenti uolumine ſtatutorũ ſit mentio de dominis de Ma lateſtis: & poſſet quãdoq; reſricari indubium an porrigant uires ad præfatum Illuſtriſ. Dominum & ordine ſucceſſiuo ad filios inueſtitos. Ideo pro omni dificultate tollenda ac amputanda. Statutum & ordinatum eſt ꝙ omnia & ſingula ſtatuta & ſeu prouiſio nes facientia & ſeu facientes mentionem de dominis de Malateſtis ſe extendant ac ex tendere intelligantur in perſonam præfati Illuſtriſ. Domini: & ſimiliter ordine tamen ſucceſſiuo ad ſuos filios/a/ſede Apoſtolica inueſtitos.

De mercede appodomotorum & electorum ſuper billantiis & aliis men ſuris. rub. 2.

ITem cõſiderantes ꝙ in primo libro in ſtatuto ſub rubrica. 57. prouiſum eſt ꝙ in ciuitate Piſauri in conſilio eiuſdem ciuitatis eligi debeant duo boni uiri qui ſuper ſint billantiis/quartis/paſſibus/metris ab oleo & aliis menſuris proue in dicto ſtatuto: & nihilominus quãuis dicti homines eligantur annuatim: tñ quia pro huiuſmodi iuſta tione ſeu appodomatione nõ fuit eiſdem prouiſum de aliquo cõdecenti ſallario: & pro terea eueniat ꝙ huiuſmodi appodomationes & iuſtationes nõ fiant. Ideo adendo di cto ſtatuto ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ dicti electi pro eorum ſallario & mercede cõ ſequi & habere debeant ac poſſint /a/ dominis menſurarum mercedes infraſcriptas ſi & quatenus iuſtationes & appodomationes fecerint & non aliter: uidelicet pro iuſtatione cuiuſlibet quarti/toppi/bernarde/prouende/medie prouende/metrii/medii metrii/quar taroli ſol. unum: pro libra autem olei: media libra ſtateria paſſu billantia marco integro & omnibus aliis menſuris deñ. ſex & nõ ultra: & dicta ſallaria & ſeu emolumenta præ ſtentur dictis electis ultra id ꝙ ſoluitur datiario bulle pro bulla imponenda dicte men ſure prout in dicto ſtatuto continetur.

De mercede notariorum circa mandata appellationes denunciationes & caualcatas. rub. 3.

ITem attendentes ꝙ in ſtatuto poſito in dicto primo libro ſub rubrica.70.de ſalario ſcripturarum notariorum omiſſum fuit in dicto ſtatuto apponere mercedem debitam notariis pro infraſcriptis ſcripturis. Ideo ſtatutum & ordinatū eſt adendo dicto ſtatuto ꝙ dicti notarii pro quolibet mandato accipere poſſint ſol. quindecim ſi ipſum extraxerint in publicam formam. Item pro qualibet ſcriptura appellationis redacta in publicam formam ſol. decem. Item pro qualibet proteſtatione ſeu denunciatione ſeu interpellatione facta in forma publici inſtrumenti cum præſentia teſtium ſol. quindecim. Itē pro litteris citatoriis in forma ſol. duodecim. Item pro præſentatione citationis & ſeu relatione facta in forma publici inſtrumenti ſol. decem. Item pro qualibet andata ſeu caualcata quę fecerint dicti notarii extra curtē ciuitatis ſol.xv.ultra mercedem ſibi debitam de rogitu inſtrumenti de quo rogati fuerint & etiā de extractione.

De feriis ebdomode ſancte Paſcatis reſurrectionis/carniſpriuii/rogationū/natiuitatis domini ſancti Terentii. rub. 4.

ITem perſpiciētes ſtatutum poſitum in Secundo libro ſub rubrica.15.&.16.circa materiam feriatum: & quia in dictis ſtatutis nec etiā aliis eſt facta aliqua mentio de quāpluribus diebus feriatis in quibus ſolitum eſt per antiquā cōſuetudinē nō reddi ius. Ideo adendo dictis ſtatutis ſtatutum & ordinatū eſt ꝙ omnes dies ebdomode ſancte ſint & intelligantur eſſe feriati una cum tota octaua paſcatis reſurrectionis intelligēdo ꝙ octaua incipiat a/tertia feſtiuitate paſcatis reſurrectionis. Item tota ebdomoda carniſpriuii cum aliis tribus diebus: uidelicet dominice lune & martis carniſpriuii cum die prima quatrageſime quæ eſt dies cinerum: ſimilimodo ſint ac intelligantur eſſe feriati. Item tres dies rogationum ante feſtum Aſcenſionis: ſimiliter ſint ac eſſe intelligantur feriati. Item poſt Natiuitatem Domini: ſimiliter ſint & eſſe intelligantur feriati omnes dies ſubſequentes uſꝗ ad feſtum Epiphaniæ incluſiue. Item ante feſtum diui Terentii tres dies ſimiliter ſint & eſſe intelligantur feriati. Ita & taliter ꝙ in omnibus & ſingulis ſupraſcriptis diebus & feſtiuitatibus ius aliquod in ciuitate Piſauri per quoſcunꝗ officiales reddi nō poſſit: & ſi quid factum aut attentatū fuerit: illud omne & totum ſit irritum nullum ac inane uigore præſentis ſtatuti. Exceptis tamen caſibus in quibus ex forma aliorum ſtatutorum temporibus feriatis ius reddi concedit quibus per hoc derrogatum eſſe nō intelligatur.

De modo citandi forenſes. rub. 5.

ITem uidentes etiā ſtatutum poſitum in dicto libro ſub rubrica.18.in illa particula in qua datur modus citandi forenſes quando perſonaliter nō poſſunt haberi ſeu fuerint abſentes adendo dicto ſtatuto. Statutum & ordinatū eſt ad hoc ut citatio ipſa in ipſius citati notitiam facilius ualeat peruenire ꝙ ędictum de quo fit mentio in dicto ſtatuto debeat ne dum ſolum affigi in ualuis palatii domini Poteſtatis: ſed etiā antequā affigatur publice præconizari in platea magna communis: & in plateola porte rauegnane per publicum præconem alta & intelligibili uoce ſono tube præmiſſo prout moris eſt: & idem etiam fieri debeat de edicto per quod ſententia lata cōtra dictos forenſes notificatur & intimatur.

Quod

Quod contumax in opponendo contra inſtrumentum contra ipſum productũ non admitatur ad oppoſitiones niſi prius refectis expenſis in eius cõtumacia factis. rub. 6.

ITem diſcurrentes ſtatutum poſitum in dicto ſecundo libro ſub rubrica. 2 0. incipiẽte quomodo procedatur quando apparet publicum inſtrumentum uel præceptum Et uidẽres ꝙ in dicto ſtatuto diſpoſitum eſt ꝙ exbãnito ſm formam dicti ſtatuti ſeu illi contra quẽ in contumatia ſua proceſſum fuerit ad pronunciationem exequutionis uel ad exequutionem &c. Et ſimiliter prout in principio dicti ſtatuti: liceat poſt oia ꝑdicta opponere omnes ſuas exceptiones legitimas & probare infra octo dies ille de ciuitate & quindecim ille de comitatu & ꝓut & ſicut in dicto ſtatuto: Et quia inconueniẽs uidetur ꝙ contumax audiri poſſit niſi expenſas in ſua legitima contumatia factas reficiat Ideo ſtatutum & ordinatum eſt adendo dicto ſtatuto ꝙ dicto exbãnito uel contra quẽ pronuntiatum uel proceſſum fuerit modo predicto poſt omnia prædicta: ut ſupra liceat opponere omnes ſuas exceptiones legitimas ut ſupra in dicto ſtatuto: dũmodo reficiat omnes & ſingulas expenſas in eius legitima contumatia factas ſecundum taxationem factam ſi facta fuerit & ſi facta nõ fuerit ſecundum taxationem fiendam: qua facta & ipſis expenſis refectis ad dictas exceptiones admitatur ut ſupra in dito ſtatuto diſpoſitum & declaratum extitit: & non aliter nec alio modo.

De mercede extimatorum rub 7.

ITem quia in ſtatuto poſito in dicto ſecundo libro ſub rubrica 63 incipẽte de modo & forma ꝓcedendi contra contumaces: &c. fit mentio de extimatoribus qui ſolent extrahi de buſſulo comunis pro extimandis bonis in tenutã acceptis &c Et in dicto ſtatuto nec etiã aliis ſtatutis fit mentio de mercede dictorum extimatoꝝ propter ꝙ euenit ꝙ multotiens dicti extimatores faciunt ſibi ſoluere imoderatã mercedẽ Ideo ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ quotienſcunq; aliquis extimator extractus fuerit de buſſulo comunis predicti & ſeu quouis alio modo & forma electus fuerit ab aliquo ſeu aliquibus pro extimatione aliqua fienda tam de bonis ſtabilibus quã etiam mobilibus: ꝙ tunc & eo caſu dictus extimator pro re ſiue rebus per ipſum extimata ſeu extimatis dummodo dicta extimatio excedat uiginti lib. rauẽn: habere & cõſequi poſſit pro ſuo ſallario & mercede ſol xxx rauẽn & nõ ultra: quãtacũq; fuerit dicta extimatio: & ſi duo uel plures fuerint extimatores tantundem ſallarii habere debeant pro quolibet: ab illo ſeu illis qui ipſos elegerint ſeu extrahi fecerint: prædicta tamen nõ uendicent ſibi locũ in extimatoribus dannoꝝ datoꝝ qui ſecundũ formã ſtatutoꝝ dãnoꝝ datoꝝ ſibi ſolui faciãt.

Quod patruus magnus ac eius filii excludant matrem ab hereditate filii decedentis ab inteſtato retenta tamen legitima per matrem & uſufructu totius hereditatis donec caſte & uidualiter uixerit. rub. 8.

POnderantes ſtatutũ in dicto ſecundo libro ſub rubrica. 1 0 9. incipiente ꝙ mater & auia &c. adendo dicto ſtatuto. Statutum & ordinatũ eſt ꝙ patruus magnus ac eiuſdem filii excludãt matrẽ ab hereditate filii decendẽtis ab inteſtato: hoc tamẽ intellecto ꝙ mater nõ ſit excluſa /a/ legitima de iure ſibi debita: nec etiã ab uſufructu dicte hereditatis donec caſte & uidualiter uixerit: & ad ſecunda uota nõ cõuolauerit.

Quod dominus Locũtenẽtes Piſauri poſſit cognoſcere & decidere primas cauſas nõ excedentes ſummã uiginti librarũ appellatione remota. rub. 9.

ITem cõſiderantes ꝙ multotiens occurrit quod in cauſis minimis fiunt plura & diuerſa iudicia:adeo ꝙ finita lite ſumma expenſarum factarum in ea excedit ſortem principalem:in graue dannum & præiudicium ligtiantium.Ea propter adendo ſtatuto poſito in ſecundo Libro ſub rubrica.1 1 2.incipiente de auctoritate & poteſtate domini Locumtenentis &c.Statuerunt & ordinauerunt quod dictus dominus Locũtenens ultra iuriſditionem & auctoritatem ſibi conceſſam in dicto ſtatuto poſſit & ualeat in omnibus & ſingulis primis cauſis nõ excedentibus tamẽ ſummã importãtiam ſeu ualorem uiginti librarũ monete ueteris omnibus & ſingulis tam ciuibus ꝗ comitatinis ſeu diſtrictualibus dicte ciuitatis:ac etiã forenſibus ius petentibus facere & impartiri ſummarie & de plano & ſine ordine etiã iudiciario:& ſi oportuerit cũ aliquali ſcriptura cõtinente ſimplicem intentionem litigantium:& quod terminatum & deciſum fuerit per ipſum dñm Locũtenẽtem illud omne & totum exequutioni mandetur per ipſum dñm Locũtenentẽ omni & quaqũqꝫ friuola ſeu calũnioſa reclamatione appellatione ac nullitate remotis:& qui quidẽ dñs Locũtenens nõ poſſit nec ualeat in ſeu pro dictis cauſis aliquas ſportulas hẽre:& ſitr in aliis primis cauſis excedẽtibus dictã ſũmã.xx.lib.ſe intromittere ſub pœnis & anullationibus ꝑut in oibus & per oia in dicto ſtatuto continet.

De officio & poteſtate ac auctoritate dñi Poteſtatis Piſauri. rub. 10.

ANimaduertentes ꝙ ſub ſtatuto poſito ſub rub.1 1 3.in ſecũdo Libro ordinate ꝓcedere debebat iuriſdictio ordinaria domini Poteſtatis ciuitatis Piſauri.Ideo adẽdo dicto ſecundo Libro ſtatuerunt & ordinauerunt ꝙ dñs Poteſtas ciuitatis Piſauri ſit & eſſe intelligatur Iudex ordinarius omnium & ſingularum primarum cauſarum quarũcunqꝫ tam ciuilium ꝗ criminalium ac etiam mixtarũ quomodocunqꝫ & qualitercũqꝫ & quacunqꝫ ratione uel cauſa uerterentur & eſſent inter ciues comitatinos ſeu diſtrictuales ciuitatis ſeu comitatus & diſtrictus Piſauri & incolas & habitatores dictorũ locorum in ipſis locis domicilium habẽres ac etiã inter forenſes & ciues ſeu incolas & habitatores dicte ciuitatis comitatus ſeu diſtrictus & in ipſis domiciliũ habentes ſeu habitantes quia forenſibus quomodocunqꝫ conuenirentur ac etiam inter forenſes qui in dicta ciuitate comitatu ſeu diſtrictu agere ſeu conueniri & cauſare ſeu litigare pro eorum iura cõſequendo contigeret:de quibus quidem cauſis cognoſcere & ius teddere poſſit per ſe,uel eius Vicarium coniunctim & diuiſim & habeat & habere poſſit & intelligatur dictus dñs Poteſtas & eius Vicarius in dictis cauſis & inter ſupradictas perſonas merum & mixtũ imperium & omnimodã iuriſdictionẽ & poteſtatẽ.Adeo quod cotam ſuo tribunali in primis cauſis ciues & incolæ ac domiciliũ habẽtes in dicta ciuitate & diſtrictu Piſauri cõueniri poſſint & ualeant:atqꝫ debeant.Et coram alio Iudice ſeu officiali ꝗ prædictis dño Poteſtate ſeu eius Vicario trahi ſeu quoquomodo conueniri nõ poſſint inuicte perſone ſuperius nominate.Et qui aliquã ex perſonis ſupraſeriptis in primis cauſis corã alio officiali ſeu Iudice traxerit ſeu cõuenerit inuictã puniatur pœna centum ſol.ꝓ.qualibet uice qua contrafecerit in predictis,& pœna officiali cuilibet coram quo:quis cõtra formam præſentis ſtatuti traheret ſi ius alicui contra formã præſentis ſtatuti reddiderit & cauſam ipſam per partem citatam ſe remitti petentẽ ad ſui Iudicis examẽ nõ remiſerit pro uice qualibet librarum quinquaginta camere applicanda

canda ipſo iure:& nihilominus quicquid factũ fuerit in fauorẽ ipſius trahentis ſeu conuenientis contra formam huius ſtatuti ſeu additionis ſit nullum ipſo iure. Declarantes per pſens ſtatutum nole proiudicare iuriſdictionibus conceſſis aliis officialibus per alia ſtatuta dicte ciuitatis coram quibus cauſe ipſe ſecũdũ eorum iuriſdictionẽ poſſint & ualeant cognoſci & terminari prout iuris fuerit:abſq; eo: q dictus dominus Poteſtas nullatenus ualeat & poſſit ſe intromittere niſi partes in ipſum cõſenſerint. Addicientes inſuper q quotienſcunq; contingerit q ex dolo uel contumacia uel inobedientia manifeſta alicuius cõmunitatis & uniuerſitatis caſtrorum uel uillarum uel ciuium uel ſpecialium perſonarum cuiuſcunq; gradus & conditionis exiſtant non obtemperantium mandatis & præceptis: dũmodo iuſtis & honeſtis concernentibus honorem & ſtatum ciuitatis prædicte & ſeu pertinentibus ad officiũ dicti domini Poteſtatis directe uel indirecte poſſit & ualeat dictus dominus Poteſtas & eius Vicarius punire & mulctare inobedientes uſq; ad quantitatem triginta librarum & nõ ultra & intelligatur manifeſta inobedientia quandocunq; appareret fuiſſe factum primum præceptũ perſonaliter uel bis ad domum: & ſecundum aliud pceptum ad allegandum cauſam quare nõ debet multari ob inobedientiam primi præcepti: ſimiliter perſonaliter uel bis ad domum:& in terminis non comparuiſſe.

Declaratio circa auctoritatem Capitanei generalis. rub. 11.

VIdentes etiã q in dicto ſecundo Libro ſub rubrica. 116. eſt facta generalis prouiſio de officio & põteſtate capitaneorum caſtrorum ciuitatis Piſauri & refricari poſſet indubiũm an ſub tali prouiſiõne generali dicti ſtatuti:cõprehẽſa intelligatur auctoritas & poteſtas capitanei generalis caſtrorum dicte ciuitatis. Ideo ad tollendum omnem difficultatẽ ſtatutum & ordinatum eſt: q dictus capitaneus generalis nõ intelligatur neq; ſit comprehenſus in dicto ſtatuto ſed eius iuriſdictio ſit in futurum: prout actenus fuit obſeruata & hodie obſeruatur dicto ſtatuto ſeu alio nõ obſtante.

Quod bariſellus quando uult accuſare per iuramentum ſtatim uiſa denuncia teneatur accuſare: & ſi non accuſauerit non poſſit amplius per iuramentum accuſare. rub. 12.

ITem adendo ſtatutis & prouiſionibus circa materiam dãnorum datorũ. Statutum & ordinatum eſt: q quotienſcunq; gualdarii ſeu bariſelli tam de ciuitate q etiã comitatu Piſauri: uiderint aliquam denunciam datam q illico & incontinenti ipſa denuncia uiſa teneantur accuſare ſi uoluerint accuſare per iuramentum. Si autem incontinenti non accuſauerint per iuramentum non liceat eis amplius per iuramentum accuſare ſed per teſtem ſeu teſtes prout eis ex forma ſtatutorum conceditur & teneant offi ciales dãnorum datorum ſcribere diem qua bariſellus uiderit denunciam.

Quod nullus bariſellus poſſit eſſe plazarius. rub. 13.

ADendo ſimiliter prædictis ſtatutis & prouiſionibus: Statutum & ordinatũ eſt q nullus bariſellus ſeu gualdarius qui pro tempore fuerit tam in uillis ciuitatis q etiã in toto comitatu poſſit ac ualeat eſſe plazarius illius loci ſeu uille: in quo eſt bariſellus ſeu gualdarius: ſub pœna & ad pœnam uiginti librarum pro qualibet uice qua inuentus fuerit exercere utrũq; officium: & nihilominus facta & geſta per ipſum tamq plazarium ſint nullius roboris & momenti.

Additione alla prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra. rub. 14.

DEclarando ſtatutum ſeu capitulum primum poſitum in libro Sexto prouiſionum in prouiſione incipiente prouiſione ſopra el datio del uino che ſe tra per mare & per terra in la particula che ſe prouede che ciaſcuna perſona cittadino /o/ contadino che trara uino per mare ſia tenuto torre la bolletta dal officiale & pagare per ogni ſoma quattrini.xvii.declarando ditto ſtatuto: ſe ſtatuiſſe & ordina che ditto pagamento de li quattrini.xvii. ſe habbi da fare per cittadino /o/ contadino /o/ continuo habitante de Peſaro. Ma quando accadeſſe eſſere foreſtiero debia pagare quattrini.xviii. per ſoma: & quanto alli bol. tre che ſe ordina per el pagamento de la bolletta per uigore delaquale ſe tra uino che aſcende alla ſumma de la uegia: ſe dechiara ſimilmente che ditto pagamento ſe habbi da fare & non piu: etiã ſe fuſſe ognaltra magior ſumma de uino che ſe caricaſſe in uno ſolo legno: ma quando ſe caricaſſe in diuerſi legni ſe habbi da pagare per ogni legno li ditti bolognini tre per bolletta.

Quod clauſula codicilaris nõ ſortiatur effectum in teſtamento rupto per ſuperuenientiam filiorum de quibus nõ fuit cogitatum. rub. 15.

ITem adendo ſtatutis & prouiſionibus ſuprafcriptis. Statuerunt & ordinauerunt etiam pro rigoroſitate iuris amputanda ꝙ clauſula codicilaris in teſtamento apposita nullum ſortiatur effectum quando teſtamentum rumpitur per ſuperuenientiam liberorum: de quibus nõ fuit expreſſe cogitatum in ipſo teſtamento: etiã ꝙ teſtator ſuperuixerit & teſtamentum mutare potuerit. Et hoc habeat locum ne dum quo ad heredes ſcriptos in dicto teſtamẽto: ſed etiã quo ad legatarios: qui in huiuſmodi caſu de hereditate prædicta nihil cõſequi aut percipere poſſint: ſed tota hereditas ad dictos filios ſpectet ac peruenire debeat excluſis tam heredibus q̃ etiam legatariis ac ſi dictus teſtator ab inteſtato deceſſiſſet. Et hoc ſtatutum habeat locũ poſt impreſſionẽ ſtatutoꝝ.

Quod poſſeſſio defuncti in heredes intelligatur continuata abſq; corporali aprehenſione. rub. 16.

STatutum ac ordinatum eſt ꝙ agnita ſeu adita hereditate defuncti per heredẽ quẽcunq; ſuum uel extraneum /a/ tempore agnitionis prædicte omniũ rerum ac bonorũm defuncti per ipſum poſſeſſorũ tẽpore mortis eius in heredes & ſucceſſores quoſcunq; tam ex teſtamẽto q̃ ab inteſtato ipſo iure per dictam ſolam additionem abſq; alia corporali aprehenſione intelligat̃ eſſe trãſlata poſſeſſio. Et heredes prædicti per dictam ſolam additionẽ ſint & eſſe intelligantur dictaꝝ reꝝ poſſeſſores & habere omne ius proprietatis ſeu quaſi: & poſſeſſionis ſeu quaſi: prout & ſicut defunctus erat & ſeu ꝙ penes defunctum tempore mortis erat: & ne dum dicta poſſeſſio intelligatur trãſlata in eos: ſed omne ius ꝙ habebat defunctus pro aquirẽda ſeu recuperãda poſſeſſione quam habebat tã tpe uite q̃ mortis in dictos heredes intelligat̃ tranſlatum ac trãſfuſum uigore pñtis ſtatuti: adeo ꝙ ſi dicti heredes pro recuperãda dicta poſſeſſione: egerint remedio reintegrande & ſeu recuperande & in iudicio probauerint auctorem ſuũ poſſediſſe & /a/ poſſeſſione cecidiſſe & de iure ad poſſeſſionem p̃dictam reintegrari debuiſſe etiã ꝙ nõ probauerint ſe uere ſpoliatos fuiſſe ſed tantũmodo ſuũ auctorẽ: nihilominus ad dictam poſſeſſionem reintegrari poſſint & debeant uigore præſentis ſtatuti.

Quod

Quod ſportule ſoluantur per illũ qui procurauit cõmiſſionẽ. rub. 17.

ITem ſtatutum & ordinatum eſt ad effectum ꝙ cauſe & lites coram ſuis ordinariis cognoſcantur & uentilentur & ab ordine dato nõ recedatur ꝙ quotienſcũq; cõtingerit ꝙ aliquis ex litigantium obtinuerit aliquã cõmiſſionẽ ab aliquo ſuperiore directiuam alicui iudici ciuitatis ſeu comitatus Piſauri uigore cuius cõmiſſionis: ſportule alique uenirent ſoluende ipſi Iudici: ꝙ tunc & eo caſu uigore pſentis ſtatuti ille talis qui dictam cõmiſſionẽ obtinuerit teneat̃ & obligatus ſit integras ſportulas ipſi Iudici ſoluere ac numerare abſq; eo ꝙ ille contra quẽ dicta cõmiſſio obtenta fuerit poſſit aut ualeat nec ab ipſo Iudice: nec etiã ab aduerſario ad aliquã ſolutionẽ dictarum ſportularũ cogi aut compelli. Immo uigore præſentis ſtatuti: etiã ſi dictus contra quẽ obtenta fuerit dicta cõmiſſio condẽnatus fuerit ab ipſo Iudice in expenſis & etiã ipſis ſportulis a prædictis ſportulis tamẽ expenſis uoluntariis & non neceſſariis intelligatur abſolutus. Ordinantes ac ſtatuentes inſuper: ꝙ ſi demum illi contra quem fuerit obtenta dicta cõmiſſio neceſſe fuerit aut cõtingerit appellare aut de nullitate dicere uigore cuius appellationis aut nullitatis eidem neceſſarium fuerit: obtinere aliquam cõmiſſionem a dictis ſuperioribus directiuã ſimili modo alicui alteri Iudici: cui ſimili modo ſportule alique uenirent ſoluẽde: ꝙ tunc & eo caſu ſimiliter ille talis qui primo loco obtinuit primam cõmiſſionẽ quæ fuit cauſa impulſiua cõmiſſionis ſecũdario loco facte & obtente teneatur & debeat etiã in dicta ſecunda inſtantia integras ſportulas ſoluere dicto ſecundo Iudici. Et ſimili modo ſi ſecundo & tertio contingerit & licuerit prouocare aut de nullitate dicere & cõmiſſionẽ obtinere ut ſupra ſemper & quãdocũq; ad integras ſportulas prædictas teneatur & obligatus ſit uigore pſentis ſtatuti modo & forma in omnibus & per omnia quibus ſupra diſpoſitum ac ordinatum eſt: quas ſi ſoluere neglexerit omnino per Iudicẽ cui ſportule prædicte deberentur poſſit & ualeat realiter & perſonaliter cogi & compelli. Et ꝙ Iudex teneatur & debeat: & maxime ſi petitum fuerit per partẽ: ſolutionẽ prædictam omnino fieri facere: & cauſam per ſententiam expedire ſiue mota aliqua: uel ſentẽtiam in cauſa proferre ſine ſolutione aliqua ſportularum: ꝙ ſi aliter & ſecus factum fuerit per Iudicem: tunc & eo caſu quo cauſam expedire diſtulerit ultra inſtantiã præfixã Iudicibus appellationum in cauſis ipſaꝝ appellationũ pœnam centũ ducatoꝝ incurrat pro dimidia camere applicanda & pro alia parti petenti expeditionẽ. Et hoc ſtatutũ habeat locũ in futurum: & ſic poſt impreſſionẽ ſtatutorũ & habeat locũ iter ciues & ciues ſeu habitatores & incolas ciuitatis & comitatus Piſauri & habitatores & forenſes & ecõtra nõ aũt habeat locũ inter forenſes & forenſes.

Qđ cancellarius dñi Locũtenẽtis qui pro tpe fuerit ſit & eſſe debeat ciuis ſeu incola ſeu cõmunis habitator ciuitatis ſeu comitatus Piſauri. rub. 18.

AD hoc ut ſcripture & acta quæ fieri contingerint per cancellarium domini Locumtenentis qui pro tempore fuerit remaneant in ciuitate Piſauri & de territorio eiuſdem nõ exportent̃. Statutum & ordinatum eſt ꝙ cancellarius domini Locũtenentis qui pro tempore fuerit in dicta ciuitate Piſauri ſit & eſſe debeat de ciuibus incolis ſeu continuis habitatoribus dicte ciuitatis aut comitatus Piſauri: & ſit & eſſe debeat notarius publicus dicte ciuitatis & de matriculatis: & ſi alienigena fuerit & ſeu forenſis ad dictum officium nõ admittat̃ nec admitti poſſit: & ſi de facto admiſſus fuerit geſta & acta ac facta per ipſum ſint nullius efficatie & momẽtis & nihilominus qua

libet uice qua ſe ingeſſerit in dicto officio: pœna uigintiquinq; ducatoꝝ incurrat pro dimidia camere applicandam & pro alia accuſatori.

De ambiguitate ſtaturorum. rub. 19.

STatutum & ordinatum eſt ꝙ omnia & ſingula ſtatuta in præſenti uolumine contenta intelligi debeant ad ſanum & equum & iuridicum intellectum: & nõ poſſint nec ualeant gloſari ſeu alias interpretari uel ĩpropriari. Et ſi in eis foret aliquod uerbũ ambiguũ uel dubiũ uel obſcuiũ: tũc interpretẽ ẽ declareẽ & intelligaẽ & ſeu ĩtelligi debeat ẽm ꝙ de iure cõ: tale uerbũ reciperet ĩtellectũ / declarationẽ ſeu interpretationẽ.

Quantum duret beneplacitum. rub. 20.

STatutum eſt etiã ꝙ omnia beneplacira Illuſtriſſimorum Dominorum ad ſupraſedẽdum uel aliud faciendum: in quibuſcunq; cauſis ſeu negociis in futurum per ipſos concedenda unius anni terminũ /a/ die dati reſcripti nullatenus excedere poſſint: quo termino elapſo dicta beneplacira nullã obtineãt firmitatẽ: ſaluo niſi in dicto reſcripto ſiue beneplaciro aliud expreſſe cõtineretẽ: ſeu addira eſſet clauſula nõ obſtãre p̃ſenti ſtatuto.

Quod reformationes & additiones quæ fieri cõtingerint impoſterum ſcribi debeant in libro reformationũ nouoꝝ per cancellariũ cõis. rub. 21.

QVoniam (prout ſupra dictum extitit) nil tam perfectum inuenitur ꝙ quãdoq; additione & ſupletione nõ egeat. Plures enim caſus occurrere ſolent quã ſint leges ſcripte. Ideo ſtatutum & ordinatum eſt ꝙ de cætero & in futurũ pro reformationibus & p̃uiſionibus de nouo fiendis & ſeu quæ de nouo fieri contingerit: per cancellarium cõmunis Piſauri de expenſis cõmunis fieri debeat: unus liber copertus coreo: ligatus & carthulatus cũ tabula ordinaria: in quo quidem libro per dictum cancellariũ cõmunis & non aliã perſonam ſcribantur & ſcribi debeant omnes & ſingule prouiſiones & reformationes quæ fieri in futurum contingerint per conſilium & cõmune Piſauri: & quæ quidem prouiſiones & reformationes ſcripte & annotate in dicto libro & per dictum cõſilium facte: & per ſuperiores pro tẽpore exiſtentes approbate & cõfirmate: & demũ p̃conia uoce publicate: ſint & eẽ intelligantẽ uigore p̃ſentis ſtatuti: ſtatuta propria ciuitatis Piſauri ac ſi in p̃ſenti uolumine ſtatutoꝝ fuiſſent incorporata ac ĩpreſſa.

Quod ſtatuta obſeruentur nõ obſtante aliqua cõſuetudine. rub. 22.

STatutum & ordinatum eſt ꝙ omnia & ſingula p̃ſentia ſtatuta & ordinamẽta quæ ſunt impreſſa & inſerta in præſenti uolumine ſtaturorum Piſauri pro ſtatutis cõmunis Piſauri obſeruentur & inuiolabiliter obſeruari debeãt: nõ obſtante aliqua cõſuetudine tã p̃terita q̃ futura: ſtilo curie & aliis quibuſcũq; incõtrariũ faciẽtibus: ſimiliter nõ obſtantibus: & p̃ualeant ac p̃ualere debeãt ſtatuta ipſa omnibus aliis ſtatutis decretis ac ordinamentis antiquis in caſibus diſpoſitis per p̃ſentia ſtatuta. In caſibus aũt nõ diſpoſitis expreſſe per p̃ſentia ſtatuta procedatẽ & procedi debeat de ſimilibus ad ſimilia caſibus in ſtatutis cõprehenſis. Alias aũt & imediate ſeruetẽ ius cõmune. Quæ quidẽ ſtatuta: ſtatutũ & ordinatũ eſt per quoſcũq; officiales/ rectores/ iudices/ locũtenẽtes ciuitatis & cõmunis Piſauri debere inuiolabiliter obſeruari: ſub pœna cuilibet officiali ſeu rectori .xx. duc. pro qualibet uice qua cõtrauentũ fuerit pro dimidia camere applicãda & pro alia accuſatori: ultra alias pœnas in ſtatutis contentas.

Expliciunt Additiones.

Incipiunt aliæ additiones & declarationes

Declaratione & Correptione ſopra il datio della mercantia quanto al guado che nõhabbia /a/ pagare ſe non il datio de la graſſia & ſopra le robbe che ſe con tiene nel.x.Cap. chenon habbia a pagare il di del mercato. rub. 1.

QVoniam inconueniens uiderur ꝙ una & eadem res ſit duplici onere & ſeu gabella grauata. Et per queſto conſiderando che el guado per prouiſione del datio della mercantia & etiam del datio della graſſia ſe retroua eſſere ſubietta a doppia gabella: Pero perel preſente ſtatuto ſe ordina & chiariſſe che per laduenire el ditto guado non poſſa ne debbia pagare ſe non el datio della graſſa ſecondo lordine & forma della prouiſion del datio della graſſia ne poſſa /o/ debbia ditto guado altramente eſſere a ſtretto al datio della mercantia non obſtante altro ſtatuto o / prouiſione diſopra fatta quale per el preſente ſtatuto ſintenda eſſer ſublata & corretta. Et ſimiliter declarando la prouiſion del ditto datio della mercantia in lo Cap. X. Che incomenza ligname foreſtiero &c. Se dechiara che ditte robbe delle quale ſe fa mentione in ditto capitolo debbia pagare ditto datio de mercantia cioe a raſone de uno per cẽto come inditto capitolo ecetto quando ſe conduceſſero & uendeſſero indi de Mercato Cioe Mercore e Sabbato admenuto cõmo ſimiliter idicto cap. ſe dechiara bẽche cõfuſamẽte

Quod omiſſo medio non liceat appellare ad ſedem Apoſtolicam nec etiam ad illuſtriſſimum dominum ſeu ad alium ſuperiorem. rub. 2.

QVia multotiens omiſſo medio ſollitum fuit appellari ad illuſtriſſimum dominũ uel ad ſedem Apoſtolicam uel alium mediate ſuperiorem propter ꝙ eueniebat ꝙ cauſe appellationum immortales aut comiſſarie efficiebantur & propter hoc ſportule iudicibus ipſis comiſſariis debebantur: in graue dannũ litigantiũ Ideo ſtaturũ & ordinatũ ẽ ꝙ quãdo a poteſtaribus capitaneis iudicibus ſeu aliis officialibus ditte ciuitatis & comitatus Piſauri ab aliquibus ſententiis pronuntiis & ſeu grauaminibus per aliquam perſonam contingerit & ſeu occurrerit appellate ꝙ huiuſmodi appellationes fieri & interponi ac proſſequi debeant coram iudicibus ordinatis & deputatis per ſtatuta & ordinamenta Ciuitatis Piſauri & nulli liceat dictas appellationes facere & ſeu interponere ac proſequi obmiſſis mediis ad prefarum Illuſtruſſimum dominum uel prefatam ſedem Apoſtolicam uel alium mediare ſuperiorem & appellatiões facte obmiſſo medio nullum iuris ſortiãrur effectum & iudex /a/ quo obmiſſo medio extitit appellatũ proinde in cauſa procedere poſſit ac ſi nulla ab ipſo interpoſita appellatio extitiſſet.

Quod cognitio naulizatorum & affitationum ſpectet ad Vicarium Gabellarũ & quod indictis cauſis non poſſit niſi ſemel appellare. rub. 3.

QVia de antiquo more fuit ꝙ ad Vicariũ gabellarum ciuitatis Piſauri cognitio & iuriſditio circa naulizaros & aliarum rerum pro ut infra ſpectet & pertinet & Quia in ſtatuto poſito in ſecundo libro ſubrubrica. 113. Incipiente de officio & poteſtate Vicari generalis appellarionum Ciuitatis Piſauri & ſimiliter in prohemio prouiſionum gabellarum poſito in libro ſexto a carte.cx. & a carte.cxi. non fuit expreſſe declaratum & prouiſum circa iuriſditionem dictorum naulizarorum Ideo adẽdo dictis ſtatutis ſtatutum & ordinarum eſt Quod prefatus / dominus Vicarius appellarionum & gabellarum ſit & eſſe intelligatur ẽt iudex ordinarius & primus omnium & ſingularũ cauſarũ circa naulũ & affictum domorũ & appotecharũ ſtationũ ꝙ quarũ

cunq; & ĕt circa a fictũ bouum & quorũ & omniũ aliarũ rerum tam mobiliũ q̃ immobilium que naulizari & ſeu affictari locari q̃ contingerit & in & ſuper anexis & conexis emergentibus & dependentibus ab eiſdẽ & nullus alius iudex & ſeu officialis poſſit aut ualeat ſe impredictis ingerrere Declarantes ac expreſſe ordinantes q̃ aſſentẽtiis & diffinitionibus eiuſdẽ dñi. Vicarii latis circa predictã materiã naulizatorũ & locationũ ut ſupra &c. Non liceat niſi ſemel appellare ad Dñm Locumtenẽtẽ Ciuitatis Piſauri & ineuentũ q̃ ſententie per ipſos late fuerint conformes executioni mandentur p̃ ipſum Dñm Vicariũ pro ut iuris fuerit.

Limitatio ad Statutum poſitum in aditionibus poſitum ſub rubrica. xvii. rub. 4.

ANimaduertentes & melius conſiderantes diſpoſita & ordinata imprecedẽtibus additionibus in rubrica. 17. Incipiente Quod ſportule ſoluantur per illum qui procurauit cõmiſſionẽ &c. ſtaturũ & ordinatũ eſt q̃ predicta oia ordinata inſu predicta. 17. rubrica & toto nigro ipſius rubrice: procedant & procedere debeant qñ ille qui procurauit comiſſionẽ non haberet aliquã iuſtam & rationabilem cauſam ſuſpitionis inperſonã iudicis ordinarii Sed quãdo haberet iuſtã & rõnabilẽ cauſam ſuſpitionis inperſonã dicti Iudicis ordinarii & dequa per legitimas probatiões aliter q̃ per iuramẽtũ docere potuerit: coram arbitris iuris ſuper huiuſmodi ſuſpitiõne cognoſcenda eligendis communiter: tunc & eo caſu predicta: in dicta. 17. rubrica & toto nigro contenta non habeant nec habere debeant locum nec ſortiantur aut ſortiri poſſint effectũ ſed in huiuſmodi caſu ſeruetur ius comune Er illud idem ſeruetur quãdo ueniet caſus q̃ in aliqua cauſa fuiſſent late tres ſententie. v3. Prima per ordinarium: ſecũda per iudicẽ primarũ appellationũ: tertia p̃ Dñm Locũtenẽtẽ: & hmõi tres ſentẽtie nõ eẽnt cõformes Adeo q̃ de neceſſitate eſſet obtinere aliquã comiſſionem alicui iudici cui ſportule deberẽtur & tunc & eo caſu pro ut ſupra ordinatũ eſt ius comune ſeruetur & ſeruari debeat.

De Auctoritate & poteſtate ac officio dominorũ Regulatorũ. rub. 5.

ITem proſpicientes q̃ in pluribus & diuerſis Statutis deſcriptis in uolumine ſtatutorum fuit & eſt facta mentio de Dñis Regulatoribus Ciuitatis Piſauri & nullibi apparet depoteſtate ac iuriſditione dictorũ dñorum regulatorum ideo ſtatutnm & ordidinatũ eſt Quod inquollibet anno p̃ Comune Piſauri in conſilio dicte ciuitatis fieri debeat ellectio per ballotas de duobus uel tribus hominibus dicte ciuitatis expertis idoneis & habilibus ad dictum officium qui appellentur ac nominentur Regulatores dicte ciuitatis & comitatus & quorum officium duret per ſex menſes & plus & minus pro ut conſilio placuerit & placebit & ad quos dominos regulatores ſpectet & pertineat mature & diligenter p̃uidere & perſpicere Quod comeſtibilia & alia ad quotidianũ uſum hominis non ſuprauendãtur & ſeu ſupraponãtur & poſſint ẽt prouidere quod nõ extrhãtur de ciuitate & comitatu Piſauri ultra debitũ & ordinẽ dicte ciuitatis & poſſint & ualeãt in predictis & circa predicta ſe ingerere in moderando arbitrando ac precipiendo mulctãdo q̃ & condennando inobedientes pro ut eis iuſtũ & honeſtũ ac condignũ uidebitur habeantq; & habere debeant pondus inſtandi coram ſuperioribus quibuſcũq; de faciendo obſeruare per quaſcunq; perſonas & quoſcũ q̃ officiales ſtatuta & ordinamenta dicte ciuitatis habeãt q̃ & habere intelligantur omnẽ aliam poteſtatẽ & iuriſditionem ipſis conceſſam per alia ſtatuta ac ordinamenta dicte ciuitatis & etiã per ſupplicationẽ & reſcriptum eiſdem conceſſum per noſtrum Illuſtriſſ. Dominum.

Expliciunt aliæ additiones.

ADDITIONES.

Franciſcus Maria de Ruere Vrbini Dux: Almæ Vrbis præfectus: Piſauriq; Dñs/ac Vicarius perpetuus pro ſancta Romana Eccleſia.

MAgno uſui ornamento & decori fuiſſe uidet noſtræ ciuitati Piſauri/ Impreſſio præſentis uoluminis ſtatutorum ac ordinamentorum præfate ciuitatis. Idcirco mouemur libenter ſupraſcripta omnia ſtatuta & ordinamenta: una cum prouiſionibus Artis lanæ: & Montis Pietatis inferius impreſſis: hoc noſtro ſcripto ex certa libera & mera ſcientia noſtra: noſtroq; motu proprio, confirmare & approbare. Et ita approbamus & confirmamus. Volentes & iubentes ea omnia & ſingula perpetuo & inuiolabiliter obſeruari: aliis omnibus ſtatutis/decretis conſuetudinibuſq; quibuſcunq; incontrariũ facientibus non obſtantibus. Quibus omnibus per hoc derogamus & pro derogato haberi uolumus & mandamus. In quorum omnium fidem & robur præſentes iprimi iuſſimus: ſub die tertia Iunii. Anno/a/Natiuitate Dñi nři Ieſu Xp̃i. M.D.XXXI.

¶ In nomine Dñi noſtri Ieſu Xp̃i ab eius ſalutifera Natiuitate Milleſimo quingenteſimo trigeſimo primo. Indictione quarta: tẽpore Põtificatus. S.D.N.D. Clementis diuina ꝓuidentia pape. vii. Die uero tertia menſis Iunii. Regnãte Illuſ. ac inuictiſſimo Dño Frãciſco Maria de Ruere: Vrbini Duce: ac ciuitatis Piſauri & totius eius territorii Dño/ac ꝑpetuo Vicario pro ſancta Romana Eccleſia. Supradicta ſtatuta oia cũ ſubſequẽtibus etiã prouiſionibus Artis Lanæ: & prouiſionibus & capitulis ſuper Monte Pietatis Emendata/caſtigata/& in melius reformata p ſpectabiles/ac Magnificos Dños Camillũ zachonũ p̃fate. Illuſſ. Dñi Sindicũ phiſcalẽ Ioãnẽiacobũ Vallentiũ Lucã de Abbatibus Solertiſſimos cauſidicos piſaurẽſes: nec nõ prudentiſſimos ac nobiles uiros Gaſparinũ Samperolum. Franciſcũ hom dedeũ oẽs de Piſauro & deputatos a Magnifico Conſilio Ciuitatis predicte.

Impreſſa fuerunt in dicta ciuitate Piſauri de uoluntate & cõmiſſione dictorũ Magnificorũ deputatorũ per Baldeſſerrem. q. Franciſci de Carthularis de Peruſio aſſiſtẽte & currã agente circa dictã Impreſſionẽ Franciſco Thybaldo Similiter de piſauro Laus Deo & Diuo Terentio protectori prefacte Ciuitatis Piſauri.

A Laude & gloria de lo omnipotente Dio: & de la ſua madre glorioſa & ſempre uergine imaculata Maria: & de tutta la celeſte corte triũphãte. Et ad ſingulare exaltatione perpetua cõmendatione & uera laude del dolce/ſuaue/catholico/pio/& iuſtificato lnogo del noſtro Illuſtre & clementiſſimo principe & Signore meſſer Alexandro Sforza: & cõ el ſuo fauore/per dare oportuno remedio cõ ſalutifera medela cõtra el peccato uniuerſalmẽte incurſo per hauere tollerato /o/ per qualũq; altro exquiſito colore cõceſſo. Che li giudei habitãti in Peſaro habiano publicamẽte feneiato nella citta/cõtado/& diſtretto de Peſaro: & anche ꝑ publico & uniuerſale bene neceſſaria ſubuẽtione & pia de cittadini & cõtadini & diſtrictuali de la ditta citta & altri cõtinui habitãti & ſupportanti le ipoſitione reale & perſonale & mixte de la ditta citta & cõtado a biſognoſi per loro neceſſita torre denari ipreſto ſono ſtati cõmunicati piu & uarie uolte & finalmẽte poi cõcluſe/ſtabiliti/& firmati. Li inſtaſcritti capituli per lo Reuerẽdo in chriſto patre & ſignore meſſer Giouãni de Benedetti digniſſimo Epiſcopo diœceſano padre & ꝓtectore del cõmune de la p̃ditta citta & cõtado de Peſaro inſieme con li ſpectabili Egregii & circunſpecti cittadini de ditta citta/meſſer Chriſtophoro de glialmerighi: Meſſer Antonio de Siluestri: Ser Nicolo de paganelli: Ioſeph Venturino gia da Verona: tutti adcio commiſſarii electi & deputati dal prefato Illuſtre & clemẽtiſſimo principe & Signore de la ditta cittá cõtado forza & diſtretto &c. Per quanto incio ſe extende la auctorita forza & balia de ſua ſignoria. Et poi anche confirmati & approbati dal publico & ſolemne conſeglio de ditta citta. Si come de la cõmiſſione hauuta dal prefato ſignore ſua ſignoria ſe/e/dignata farne fede & proua per ſottoſcriptione de ſua mano propria con robore del ſuo autentico ſigillo. Approbando & confirmãdo ditti capituli. Et ſi come etiã de la approbatione & confirmatione de ditti cittadini facta nel ditto conſeglio ſe demoſtra per li libri de Cancellaria del prefato conſeglio in forma publica & autentica.

Che li iudei nõ poſſano ꝑ lauenire p̃ſtare ſotto p̃textu dalcun loro capitulo. ca. I.

ET prima el p̃fato Reuerẽdo padre Mõſignore meſſer lo ueſcouo per ſuo ꝓprio officio: & li ditti quattro uice & nome del p̃faro ſignore: & de ditta cõmunita & ciaſcuno de loro unanimamẽte & cõcordemẽte dechiarano & dechiarãdo ſtatuiſcono: Che li capituli hactenus cõceſſi & obſeruati (licet defatto) alli ditti iudei publici feneratori in la citta & cõtado de Peſaro per laduenire ſiano de niuno ualore efficatia/ouero momento/ ne ſotto defenſione & colore de eſſi capituli/ditti iudei poſſano in la ditta citta & cõtado de Peſaro fare uſura cõ qualũq; pſona de qualunq; loco ſtato cõditione o/qualita ſe ſia /o/ fare altro cõtratto uſurario. Ma piu toſto ditti iudei ſe preſtarãno ad uſura /o/ farãno altro cõtratto uſurario remangano in la diſpoſitione de la ragione diuina & canonica. Et in quello eſſere che ſeriano ſe mai da ditta cõmunita /o/ altrui non haueſſero hauuti ditti capituli /o/ alcuna tolleranza.

De lo effetto & ſubſtantia del monte de la pieta de Peſaro. cap. 2.

ANchora mo per lo prefato Monſignore meſſer lo Veſcouo & ditti quattro ſe dechiara che lo effetto & la ſubſtantia del Monte che ſe intende fare & dietim augumentare in la citta de Peſaro ſe intende eſſere ogni cumulo & quantita de danari & altre robbe lequale fin mo per uia de elemoſina /o/ altro dono imperpetuum foſſero deſtinati & conſignati per lo ditto Monte/ouero acõmodati ad tempus. Et che per lo

aduenire ſimilmente ſe porrāno & conſignarāno in augmento del Monte dal Signore cōmunita/ uniuerſita & collegio & daltre particular perſone certe/ ouero incerte: procedano ditti ſubſidii contributione cōmodati & doni per contratti inter uiuos /o/ per ulti ma uolonta /o/ per qualunque altro pio & honeſto modo.

Del nome come uulgarmente ſe de chiamare ditto Monte. cap. 3.

ANchora dechiaramo che ditto Monte publice & uulgarmente ſe debia nomina re el Monte dela Pieta & de pia ſubuētione de li poueri & biſognoſi cittadini contadini diſtrictuali & cōtinuo habitanti nella ditta citta & ſuo cōtado. Alliquali per lo ditto Monte & officiali ſopra eſſo deputati/ ſe debia ſubuenire in le loro neceſſita p li modi cōtenti in li preſenti capituli & altri che ſe haueſſerō a fare pur che ſupportino lo incargo de le impoſitione reale & perſonale & mixte che ſe hauerāno imporre in la ditta citta & contado. Et pur che nō ſiāno iudei: ma ueraci chriſtiani.

Che al ditto Mōte ſe debia deputare el depoſitario de li denari receuuti. ca. 4.

ANchora ſia ordinato & ſtatuito che a receuere dinari & robba: liquali ſino al preſente ſe trouaſſe poſti & aſſignati al ditto Monte imperpetuum/ ouero acōmodati ad tempus per ſubſidio del ditto Mōte /o/ che ſe hauerāno a dare/ accōmodare/ contribuire/ & pagare & porre nel ditto Monte/ per qualunq̧ modo titulo /o/ quale altra cagione & uia ſe ſiano meſſi nel ditto Monte da qualunq̧ perſona de le prenominate/ ſe debia elegere & deputare uno officiale elquale ſe chiamara depoſitario de li dinari & robba del ditto Monte. Alquale per niuno modo ſia licito receuere alcuno dinaro /o/ altra robba del ditto Monte da le prenominate perſone ſe de la receptione nō ſe fa rogato el notario & appare publico & autentico inſtrumento.

Come ditto depoſitario de denari debia hauere el ſuo libro ordinato & in quel lo tenere conto. cap. 5.

ANchora che al ditto officiale ſia debito hauere uno libro /o/ piu ordinato cō el titulo nel principio teſtificāte quello che nel ditto libro ſe ha a deſcriuere & iui tenere conto col numero de le carthe lequale anche ſiano ad una per una bollate con el ſigillo/ ouero ſtampa de uno de li quattro ſopraſtanti che ſeranno deputati per lo modo infraſcritto al gouerno & bene del ditto Monte. Nelquale libro uno /o/ piu debia diſtintamente tenere conto ordinato de ſua mano propria de tutti li dinari & robba gli foſſero peruenute alle mano. Et coſi de tutta la uſcita & preſto de li ditti dinari ad uſo de bono mercatante & diligente adminiſtratore de le coſe altrui. Et coſi obſeruando ſe debia dar fede al ditto ſuo libro.

Che al receuere de li pagamenti ſe debia deputare unaltro quale ſe chiamara depoſitario de pegni del ditto Monte cō el ſuo libro ordinato. cap. 6.

PErche le coſe del ditto Monte paſſino cō ſincerita & ſenza gran dificulta hanno ordinato ſe debia elegere al ditto Monte unaltro officiale quale ſe chiamara depoſitario & cōſeruatore de li pegni ſopra liquali li dinari del Monte ſe hāno a preſtare elquale depoſitario de pegni anche debia hauere el ſuo libro ordinato con el titulo & numero de le carthe bollate come de ſopra nellaltro capitulo del libro del depoſitario de li dinari ſe contiene. Nelquale libro el ditto depoſitario de pegni diſtintamente debia tener conto de tutti li pegni gli ſerāno dati & cōſignati da quelli uoleſſeno dinari impreſto: & li ſcriuere la quidita qualita & circūſtantia de ditti pegni & lanno meſe & di del receuuto pegno. Verbi gratia. Se foſſe una ueſta de lana/ ouero de ſeta /o/ de altra

materia

materia ſcriuere el colore/la fineza del panno/dela ſeta con laltre circũſtantie. Et ſe/e/ trita/uſa ouero recente/freſcha & portata poco tempo. Et ſe foſſe argento de maſſa/o/ in altra forma/ſcriuere el peſo/numero & la fineza & de quante leghe: & ſic de ſingulis per modo ſi euidente demoſtratiuo & chiaro che alcuna probabile diſcenſione/o/querela/o/dubio nõ gli poſſa orire/ ouero ſequitarane iactura al pignorante. Et coſi obſeruando ſe debbia dar fede al ditto ſuo libro.

Come ditto depoſitario de pegni de tenere conto deli pegni receuuti per li[illegible] preſto.

ANchora chel ditto depoſitario & cõſeruatore deli pegni debia p[illegible] bro tener cõto ordinario in una parte deli pegni receuuti & n[illegible] parte deli pegni reſtituiti: & ſpecialmẽte quãdo hauerãno riceuuto el pegno: & receuuto meſſo al libro cõ le domoſtrarione ꝑditte debia imediate fare una poliza/o/cedula de ſua mano al pignorante/a/fede & proua come el depoſitario ha receuuto el ſuo pegno cõ le demoſtrarione & qualita preditte in tutto & per tutto come ſe cõtenera nel ditto ſuo libro: laquale poliza & cedula per ſua cautella debia remanere appreſſo el pignorante fin che andara/a/reſcotere el ditto ſuo pegno.

Come el depoſitario de pegni receuuto el pegno ha per ſua poliza dirizare el pignorante al depoſitario deli denari. cap. 8.

ITem chel ditto depoſitario de pegni imediate receuuto che hauera el ditto pegno & ſcritto al ſuo libro del receuuto come/e/ditto debia de ſua mano propria fare unaltra poliza dirictiua al depoſitario de li denari & darla al ditto pignorante elquale gli lhabia appreſentare quando andara per gli denari: & dica ditta poliza in queſto modo cioe depoſitario deli denari del Monte dela Pieta de Peſaro da/ paga/ & preſta ad A. apportatore & preſentatore de queſta tanti denari perche io ſon cauto da lui per pegno hauuto da una ueſta de pãno de tale colore fina de lana & freſcha & poco portata &c. Et coſi de laltre coſe. Et preſentata al depoſitario de ditti denari la ditta poliza ſia tenuto el ditto depoſitario ſenza indutia dare al ditto ꝑſentatore de ditta cedula li denari in eſſa contenti alla pena de.xxv.libre da douerſe exigere & pagare tante uolte quante per lo depoſitario cõtrafatto cioe che reſtaſſe de preſtare/& fuſſe rechieſto doueſſe preſtare: elquale depoſitario de denari/ receuuto che hauera ditta poliza & fatto el ꝑſto de denari metta nel ſuo libro li ditti denari ad uſcita infilzi la ditta poliza. formula.

Del modo che ha da tenere el depoſitario de pegni & de denari quando el pignorante uorra reſcotere el ſuo pegno. cap. 9.

HAnno ordinato che tornando poi quello tale che haueſſe receuuto lo impreſto infra el termine per pagare & rendere li ditti denari al depoſitario deli denari per reſcotere el ſuo pegno debia el ditto tale pagare el ditto denaro al depoſitario deli denari: & ultra quelli denari/a/lui ꝑſtati & renduti al ditto depoſitario debia anche pagare quello foſſe ordinato piu oltra pagaſſe ognuno che reſcoteſſe li ſoi pegni per intereſſe del ditto mõte/ cioe per nolo de caſa doue ſe haueſſero/a/cõſeruare ditti pegni: & per ſalario de ditti depoſitarii. Et pagare le ditte quantita al ditto depoſitario de denari ſe ha affare/a/quello tale che uole reſcotere el ſuo pegno unaltra contrabolletta laquale gli hara/a/dare el ditto depoſitario de denari & dirizarla al depoſitario de pegni de queſta cõtinentia cioe Pietro depoſitario de pegni del monte dela Pieta de Peſaro rende & reſtituiſce/a/Giouãni apreſentatore de queſta el ſuo pegno nominando el

ditto pegno cō tutte ſoe qualita & circūſtantie ſi come ſe cōtenea nellaltra poliza/a/lui derizata per lo ditto cōſeruatore de pegni: pche ho da lui receuuto li denari/a/lui preſtati & altri denari per lo intereſſe &c. Laquale receuuta & laltra che hauea fatta per ſua chiarezza al ditto pignorante come/e/ditto diſopra: incōtinente ſenza indutia gli debia reſtituire el ſuo pegno: & farne de cio mentione & conto nel ſuo libro nella partita de pegni renduti: & quella tale poliza/a/lui reſtituita dal pignorante la debia mettere nella infilza de laltre bollette/a/lui reſtituite & depenarla: & ſcriuere el di/meſe & anno de la reſtitutione de eſſa bolletta.

Che nō ſe poſſa preſtare ad alcuno ſe prima nō giura per qual cagione & per chi domanda impreſto. cap. 10.

ANchora hāno ordinato che ditti depoſitarii nō poſſano preſtare ad alcuna perſona ſe prima quella tale perſona nō giurara ad delatione de ditti depoſitarii ouero uno de eſſi chi la toglie per coſa licita & per biſogno neceſſario & non per coſa alcuna illicita & ſuperflua. Et ſegli uole per ſe proprio/o/per altri/ & dicendo uolergli per altri facciano de cio fede/o/per lo ditto de quel tale elquale ſe apreſentaſſe li/ ouer ſe fuſſe abſente per lettera de ſua mano propria/ouero per ditto de dui teſtimonii fide digni examinati cō lo proprio ſacramento da ditti depoſitarii/o/uno de loro: liquali teſtimonii teſtificaſſero queſto.

Che nō ſe poſſa impreſtare piu che cinq̧ fiorini. cap. 11.

ITem che nō poſſano preſtare ad alcuna perſona piu che fiorini cinque intutto ad bo.xl.uechi per fiorino in una uolta/o/piu nel tempo de noue meſi ne/a/piu perſone ſtante ad un pane & un uino & ſotto uno medeſimo foco fra el ditto tempo de noue meſi. Et ſolamente preſtino el piu per ſpatio de diece meſi & nō per piu tempo. Et quando preſtano ſiano tenuti aduiſare & proteſtare/a/quel tale che toglie ditto impreſto come nō reſcotendo el ſuo pegno fra diece meſi infra lo undecimo meſe ſera uēduto dopo el terzo bandimento ad chi gli dara. Et chel ditto depoſitario ſia obligato infra el ditto undecimo meſe uēderlo alla pena de.xxv.lib. ſe per ſua neglīgētia laſſaſſe Et che del ditto aduiſamento/ouero proteſto ſe creda al ditto depoſitario de pegni.

Che ſe debia reſtituire q̄l piu che uēderaſſe el pegno al pignorāte. cap. 12.

ITem hāno ordinato che uenduti ſerāno ditti pegni come nel proſſimo & precedēte capitulo ſe cōtiene tutto quello che reſtaſſe in mano del precio del ditto pegno uendito retenuto che ſera lo impreſto gia fatto al pignorante & li denari per lo intereſſe de la caſa doue ſe ſerbano ditti pegni & del ſalario de li depoſitarii come ſe ordinara & taſſara per lo prefato Monſignore meſſer lo Veſcouo: ditti quatro eletti/ouero che ſe elegerāno per lo aduenire per lo modo infraſcritto tutto el reſto ſe debia per lo ditto uenditore rendere & reſtituire/a/quel tale/o/ſuo herede/o/ ſucceſſore che haueſſe pignorato ditto pegno uenduto: & de la reſtitutione del ditto reſiduo fatta al pignorāte/el ditto uenditore & reſtituente ne faccia apparere chiariſſimo & ſufficiente prouas ſotto pena del doppio del ditto reſto: da douerſe applicare al pignorante quādo per lo ditto depoſitario in cio ſe cōtrafaceſſe. Et acioche ſe poſſa intendere ſe glie reſiduo/o/ nō hāno ordinato che nel libro de li incāti elquale ſe hauera da fare per el notario del ditto Monte/ſe habia/a/ſcriuere tutti li incanti & offerte fatte da li cōpradori & che nō ſe poſſano fatti li incanti debiti ſtantiare/a/quello che haueſſe offerto piu: ſe nō gli interuengono li ditti quatro/o/la magior parte de loro. Et de la uendita/o/ſtantiatione/a/chi

ne /a/ chi & per quanto precio ſia fatta: debia apparere nel ditto libro de li incanti cō el di &c. per mano del ditto notario: ſotto la pena del doppio che ualeſſe el ditto pegno altramente uenduto /o/ ſtantiato nellaquale incorra ditto depoſitario: tante uolte quante uolte contrafaceſſe. Et ſe ad qualunque tempo auāte che foſſeno uenduti ditti pegni el cōpareſſe alcuno de qualunq̃ eſſe /o/ condirione ſe foſſe ſeculare /o/ religioſo el quale diceſſe /o/ prouaſſe legitimamente che q̃llo tale pegno gli foſſe ſtato tolto per furto / robaria /o/ ſacrilegio: allhora el depoſitario de li pegni ſia tenuto reſtituirglilo / pagādo quello tale ſolamente el denaro p̄ſtato ſopra el ditto pegno. Et ſimilmente ſe mōſtraſſe el furto / robaria /o/ ſacrilegio dopoi la uendita gli ſia reſtituito rendendo al compratore o/ ſuoi heredi el precio per lui pagato.

Che ceteris paribus allo ſtantiare de li pegni ſe preferiſcha el pignorāte. cap. 13.

ANchora hāno ordinato che quādo ſerāno incantati ditti pegni tāte uolte quante ſia de biſogno ſecondo lordine de li preſenti capituli nō ſe pōſſano ditti pegni ſtantiarli /a/ quello che haueſſe piu offetto: ſe nanti che foſſeno ſtantiati /o/ uenduti cōpareſſe li pignoranti /o/ ſuoi ſucceſſori & diceſſe uolerlo per qualche precio piu che ſe doueſſe uendere & ſtantiare ad altri. Et offeriſſe li el precio in contanti q̃llo tale che lo haueſſe impegnato /o/ ſuoi heredi nella cōpra debia eſſere preferito.

Che colui che proferiſce piu nō ſe poſſa remouere de la ſua ꝓferta. cap. 14.

ITem hanno ordinato / che ſe ſubaſtandoſe /o/ incantandoſe ditti pegni gli fuſſe de gli incantadori uno che lo haueſſe meſſo /a/ piu denari che gli altri / queſto tale ſia tenuto ſtare fermo alla ſua promeſſa & proferta. Et per tanto comparalo piacendo al uenditore de hauerlo per ſtantiato.

Che niuno de li depoſitarii poſſano cōparare pegni. cap. 15.

ANchora hāno ordinato che uendendoſe ad incanto ditti pegni: niuno de ditti depoſitarii & ſua fameglia per ſe /o/ per interpoſita perſona directe uel indirecte paleſemente / ouero oculramēte nō poſſano cōparare ditti pegni ſotto pena del doppio del ualore de ditti pegni cōparati: & ſotto q̃lla medeſima pena nō gli poſſano uſare ad uſo loro /o/ p̄ſtare /a/ terza pſona laq̃le li uſaſſe ſtagādo ditti pegni apſſo ditto depoſitario.

Che li quatro poſſano alloro piacere uedere li libri de ditti depoſitarii. cap. 16.

ITem hāno ordinato acio che le coſe paſſino ſinceramente che li ditti quatro poſſano uedere li libri de ditti depoſitarii per poſſere intendere li denari che ſerāno appreſſo el ditto depoſitario de li denari; & quanti ne ſono uſciti per impreſtare ſopra pegni /a/ meſe per meſe ad ogni loro requiſitione & poſta.

Del modo ſe ha da tenere per abſentia infirmita /o/ morte de depoſitarii. cap. 17.

ANchora hanno ordinato ſe alcuno de li ditti depoſitarii per longa /o/ neceſſaria abſentia infirmita ouero morte /o/ ſuſpetto de timendo morbo nō poteſſe attendere al ſuo officio allhora el prefato Monſignor lo Veſcouo & locotenēte del prelibato Signore inſieme cō li quatro ſopraſtāti ne debia agiungere & ſubrogare unaltro /o/ piu ſecondo manchaſſe equamente idonei.

De la cōſeruatione & cuſtodia de li pegni. cap. 18.

HAnno ordinato chel depoſitario de ditti pegni ſia tenuto hauere una caſa commoda /a/ cōſeruare & cuſtodire ditti pegni che receuera qui in Peſaro /a/ ſpeſe & nolo de ditto Monte: & quelli tali pegni diligentemente cuſtodire & guardare per modo che nō ſe habiano /a/ deteriorare /o/ perdere ad ogni loro pericolo riſico & fortuna.

Excepto che demoſtrando loro la deteriorationeꝰ ouero admiſſione de ditti pegni eſſere occurſa per caſo fortuito /a/ quel caſo nõ ſiano tenuti. Pur che ditto caſo nõ ſia occurſo la loro colpa precedente el caſo.

De li trõbetti & banditori per far bandi quãdo ſe uenderãno ditti pegni. cap. 19.

PErche nel uendere de ditti pegni ſono neceſſarii bandimenti. Impero hãno ordinato che li trombetti & bãditori del cõmune de Peſaro ſiano tenuti & debiano ad ogni rechieſta & requiſitione de li ditti depoſitarii/ ouero de li ditti quattro ſopraſtan i del Monte /o/ de qualunq; de loro ſe ſia fare tutti & ciaſcuno bando pertinente al ditto Monte tante fiate quãte ſerãno rechieſte & ſera neceſſario per aduiſare chi ha da reſcotere li pegni /o/ per uendere li pegni /o/ per qualũq; altra coſa: alla pena de perdere el ſuo ſalario de quello meſe che cio renunciaſſero: & queſti trombetti debiano receuere lo ſalario che gli ſara deputato/ cioe de dui quattrini per pegno alle ſpeſe del cõpratore: & piu /e/ mãcho ſecõdo pareſſe alli ditti Mõſignore & quattro ſopraſtanti.

Chel depoſitario de pegni toglia pegni ſufficienti. cap. 20.

SIa tenuto & obligato el depoſitario de li pegni receuere li pegni boni & ſufficienti in tal modo che uenduti che ſerãno el Monte nõ perda del ſuo capitale. Et ancho del ditto precio ſe poſſa pagare ognaltra ſpeſa & intereſſe come /e/ ditto del ditto Monte. Et nõ tolendo ditto depoſitario pegno ſufficiẽte per lo modo /e/ ditto ſia tenuto lui & ſua ſicurta de cõſeruare indẽne el ditto Monte & reſarcirgli ogni ſuo dãno & intereſſe ad ogni requiſitione de li ditti quattro /o/ altri de loro & /a/ qualunque tempo & maxime al tempo del ſuo ſyndicato.

Del giuramento de li ditti depoſitarii. cap. 21.

ANchora che ſiano tenuti ditti depoſitarii giurare ſolennemente in le mano del prefato Monſignore in preſentia de li ditti quattro: & giurando promettere bene & diligentemente cõ pura & ſincera fede: remota ogni affictione /o/ paſſione nõ hauendo reſpetto ad alcuna loro cõmodita/ ouero piu ad una perſona che ad unaltra: cõ ogni diligẽtia exercitare & fare el lor officio: & obſeruare la cõtinẽtia de li p̃ſenti capl̃i & altri che ſe haueſſero da fare in ciaſcuna parte diſpoſitione & ordine de li ditti capituli ſotto pena de .xxv. lib. de bol. doue & in q̃lli caſi doue la pena nõ fuſſe per li ditti capl̃i p̃ticularmẽte impoſta ipſo facto ſenza alcuna remiſſione da douerſe incurrere & exigere

Ad chi ſe habia applicare & per chi ſe debbe exigere le pene contente in li preſenti capituli. cap. 22.

HAnno ordinato che tutte le pene lequale ſe hauerãno ad exigere da li contrafacienti alli preſenti capituli & altri che ſe haueſſero da fare ſe habiano applicare allo hoſpitale de la unione poſto in la corte de ualmagnẽte fora de la ditta citta doue ſe recettrano li infecti del morbo peſtiſero per fabrica & neceſſaria ſubuentione del ditto hoſpitale: & che le ditte pene cõſtito che li preditti depoſitarii gli ſiano incurſi. El Poteſta de la ditta citta & ſua corte de fatto ſia tenuto ad exigerle da li preditti ex officio & ad ogni requiſitione de li ditti quattro /o/ de alcun de loro: & exacti ſe debiano far pagare p̱ li ditti ꝯtrafaciẽti al depoſitario de la ditta unione p̱ bolleta de li ditti q̃tro.

De la p̱miſſione & ſecurta de ditti officiali q̃le debiano fare & dare. cap. 23.

SIano tenuti ditti depoſitarii quando accettarãno loro officio ſolẽnemente p̱mettere de obſeruare queſti p̃ſenti capituli & altri che ſe haueſſero da fare durãte el loro officio per lo aduenire. Et de ſtare ad ſyndicato infra termine de diece di finiro el loro

officio

officio. Et de tutto cio dare bona & ſufficiente ſicurta: & tutto cio ſe debia ꝑmettere al p̄fato Reuerē. padre Mōſignore & alli p̄ditti quatro ſopraſtāti/quali omnimēte per queſto debiano eſſere li p̄ſenti & conuenire col p̄fato Monſignore in nome & uice del ditto Monte: & de tutto ſe habia da fare rogato el notario elq̄le per uno anno ſe hauera da elegere per li ditti Monſignore & quatro ad rogarſe de tutte le coſe occurrēte: cōcernente el bene cōſeruatione & augmēto del ditto Monte. In nome delquale ditte ꝓmiſſione & altre coſe che ſe ne haueſſe rogare notario ꝑditto ſe intendono eſſere tenuti promeſſi per lo prefato Reuerendo patre Monſignore & ditti quatro/o/la magior parte de loro nō gli poſſendo eſſere tutti.

De lofficio de li quatro ſopraſtanti del Monte. cap. 24.

ANchora che lofficio de ditti quatro ſopraſtanti per mo electi dal prefato Illuſ. Signor & cōfirmati dal ditto cōſeglio & de quelli che per lo aduenire ſe hauerano ad elegere ſiano tenuti per quel tēpo hara da durare el loro officio ꝓcurare conſeruare & defendere el bene/lutile & eſſere del ditto Monte & quello operare iuxta loro poſſa ſe habia ad augmentare: & maxime che al ditto Monte nō ſe gli faccia fraude o/iniuria alcuna: & p̄cipue quādo ſentiſſero querela de alcuni che ſe lamentaſſero de li ditti depoſitarii/o/alcuni de loro. Et per q̄ſto poſſano tante uolte quante/a/loro parera & ad ogni tēpo cō cōſcientia del p̄fato Monſignore meſſer lo ueſcouo & p̄fato Locotenente uedere li loro libri & le ragione & conto de le intrate & uſcite del ditto Mōte: & cōſequenter ſe le querelle de querellanti fuſſero giuſte/o/mancho che giuſte cō hauere Dio/la honeſta/cō purita de cōſcientia dinanzi/a/loro ochii. Et coſi ſiano tenuti nelle mano del p̄fato Monſignore & Locotenente quādo accettarāno loro officio ſolēnemente giurare de exercitare ditto loro officio cō pura & bona cōſcientia gratamēte & per amor de Dio & ſenza alcuna perceptione de ſalario/o/de altro emolumento.

Del modo & tēpo che ſe hāno ad elegere li officiali del Monte. cap. 25.

SE/e/proueduto che q̄ſti quatro come/e/ditto primamēte electi & altri che ſe ſubrogaſſe in loco de alcuni de loro abſenti per longa & neceſſaria abſentia/o/per infirmita/o/morte de qualunq̄ de loro che Dio el ceſſe quindeci di auanti el fine de loro officio quale ſe intenda finire comenciando in kalende de Genaro proſſime ſequuturo ad uno altro anno/ cioe in kalende de Genaro. 1470. debbano ſotto pena de periurio & de la indignatione de Dio eſſere uigili & ſolliciti che lo Reuerendo patre meſſer lo ueſcouo & el Mag. Locotenente del prefato Illuſ. Signor & che per loro medeſimi quatro ſopraſtāti inſieme cō li p̄ditti Mōſignore/& Locotenente & li p̄ditti nominati inſieme cō loro ſe elegano quatro altri ſopraſtanti & regulatori de ditto Mōte che ſiano cittadini homini pratichi & intēdēti de bona fama & honeſta uita piu che ſe puo. Et ſimilmente che ſe elegano li depoſitarii del ditto Monte/a/quel tēpo medeſimo/cioe el depoſitario de pegni & ſimilmēte de denari & altre robbe: liquali pur ſiano al iudicio de li eligenti homini pratichi/a/tener conti & de bona fama & honeſta uita. Et ſimilmente al ditto tēpo elegere doi ſyndicatori quali habiano da reuedere le ragione de la intrata & ſpeſa del ditto monte: alliquali ſyndicatori ditti depoſitarii ſiano tenuti cōſignare li ſoi libri & ifra termine de diece di comēciando dal di ſera finito el loro officio: nelquale hāno da ſtare/a/ſyndicato rendere bona ragione de la loro adminiſtratione de la reuiſione condēnatione/o/abſolutione de li ditti ſyndici niuna de le parte ſe ne poſſa appellare ne reclamare/o/ per qualūq̄ altro modo cōtrauenire: ſotto pena

de cinquanta ducati: nellaquale incurra chi cõtrauerra/ da douerſe exigere ipſo facto & applicarſe al ditto hoſpitale. Et ſimilmẽte ſe intendano debiano obſeruare & fare circa la electione de li officiali preditti. Glialtri quattro ſopraſtãti & regolatori del ditto Mõte: liqli ad anno per anno nõ poſſano tutti /o/ qualunq; de loro renũciate: ma accettare el loro officio/ alquale per lo modo ditto fuſſe eletto: ſotto pena de cinquãta ducati /a/ ciaſcuno cõtrafaciẽte: laquale ipſo facto ſe debia applicare al ditto Monte.

Che lo aduocato & ſyndico fiſcale debia gratis aduocare & procurare per lo ditto Monte. cap. 26.

ANchora che lo ditto aduocato & ſyndico fiſcale de pupilli & uedoue & altre miſerabile pſone ſiano tenuti gratamente & per amor de Dio aduocare & procurare per lo ditto Monte in ogni ſua occurrentia & biſogno: & maxime ſiano tenuti ad requiſitione de li ditti quattro preſtare patrocinio & fauore alle exactione de le ditte pene pecuniarie & per qualunque altra coſa utile neceſſaria & expediente alla cõſeruatione & augmento del ditto Monte: & che qualunq; pſona de la citta & conta de Peſaro poſſa popularmẽte cioe come ciaſcun del populo ad honore & laude de Dio diffetire & denũciare patẽtemẽte & ſecretamẽte come /a/ lui parera alli ditti qtro ſopraſtãti ogni fraude qle p alcuno ſe feſſe /o/ excogitaſſe de fare cõtra lutiſita honore & fermeza del ditto Monte: & in fauore de li ditti Iudei del dishoneſto & reprouerato uiuere.

De loriginale & copia de li preſenti capituli. cap. 27.

HAnno ordinato che de li ſopraſcritti capituli & de altri che ſe haueſſero giungere /a/ qſti ſecondo el futuro parere del prefato Monſignore/ Locotenẽte/ & quatro ſe debia fare almancho doi tranſumpti /o/ copie. Vna in carta mẽbrana in loco de originale cõ la ſottoſcriptione de mano propria del prefato Illuſ. Signore & ſignatura del ſuo autentico ſigillo /a/ robore & fermezza de ditti capituli & con la approbatione del ditto cõſiglio cioe cõ la teſtificatione in forma publica & autentica de mano propria del cancelliere del ditto cõſeglio. Et coſi etiã del uolere & parere del prefato Mõſignore come nelli ditti capituli appare ſe ne habia /a/ far fede cõ la ſottoſcriptione & teſtificatione per mano de publico notario come ditti capituli ſono ſtati cõcluſi & firmati per ſua Signoria & ditti quatro: acioche biſognando per qualũq; coſa & dubieta ſe poſſa hauer recurſo al ditto originale/ elqle debia ſempre ſtare & conſeruarſe nella ſacriſtia de frati minori obſeruanti habitanti in la citta de Peſaro nella chieſia de ſan Giouãbaptiſta. Vnaltra copia debia ſtare appreſſo ditti depoſitarii per cõmodita loro Et anche de li ditti quatro: & per prendere notitia de tutto quello incumbe al debito & officio de ciaſcuno de loro.

De la occurrẽte reformatione & correctione de li pſenti capti. cap. 28.

ANchora hãno ordinato perche per la experiẽtia & pratica de li pſenti capituli ſe cognoſcera de di in di ſe ditti capituli ſono baſteuoli /o/ utili al ditto Mõte & nõ/ouero ſel ſe doueſſe farne de glialtri & corregiere /o/ modificare queſti/ che li ditti quattro eletti & qlli che ſerãno da elegere per li tẽpi aduenire inſieme cõ lo pfato Mõſignor lo ueſcouo & Mag. Locotenente habiano per uigore del pſente capitulo ex nũc prout ex tunc: & ex tunc prout ex nunc auctorita/ poſſanza ſpeciale cõmiſſione & balia agiungere /a/ queſti de glialtri capituli honeſti/ utili/ & expedienti al ditto Monte: & da queſti detrahere: & biſognando corregierli & modificarli & reformare in tutto /o/ parte ſecõdo che alli ditti Mõſig. & Locotenẽ. inſieme cõ li pfati qtro liberamẽte loro piacera.

De la incõmutabilita

De la incõmutabilita del Monte. cap. 29.

I Tẽ che ogni quãtita de dinari & robbe quale ſino al p̃ſente & coſi in futuro ſono
& ſerãno cõceſſe & cõcederãnoſe p dono & elemoſyna /o/ altra cagione al ditto Mõ
te dela Pieta debiano p uigore de q̃ſto capitulo incõmutabilmẽte ſempre ſtare & cõſer
uarſe nel ditto Mõte p biſogno & cõmodita deli poueri homini biſognoſi de torre di
nari impreſto ne ſe poſſano dal ditto Monte per modo alcuno remouere/ouero cõmu
tarli in altro uſo ſe ben quellatro uſo foſſe per cagione publica pia /o/ qualunq; altra
poteſſe emergere. Excepto li dinari che foſſero p uia de p̃ſto mutuati /o/ depoſitati ad tẽ
pus liq̃li p rẽderli al ſtatuto tẽpo del p̃ſto ſe poſſano & debiano cauare del ditto Mõte.

De la taſſa deli ſalarii la limitatione/ deli depoſitarii & caſa deſſo Mõte. cap. 30.

E L Reuerẽdo patre meſſer lo ueſcouo Giouãni de benedetti dignissimo epiſcopo
de la citta & dioceſe de Peſaro &c. hauuto tra ſe medeſimo piu fiate attenta cõ
ſideratione colloquio & ragionamẽto cõ li ditti quatro & piu altre pſone per lo ſuo põ
tificale officio ha particularmente ſtatuito ſancito & limitato chel ſalario & ſtipẽdio
del depoſitario de li pegni ſia & eſſer debia per el p̃ſente fiorini trẽta de bolognini qua
ranta per fiorino: & fiorini quindeci alla ragione dita debia eſſer ſalario del depoſita
rio de li dinari. Et perche /e/ conueniente coſa che eſſendo li ditti officiali occupati alli
ditti officii per commodita & utile uniuerſale de tutti quelli toleſſero dinari impreſto
& conſignaſſe gli ſuoi pegni alla cuſtodia de quali dinari & pegni del Monte ditti de
poſitarii ſono tenuti: acioche chi ſente el cõmodo in qualche coſa receua incõmodo per
hauere quel cõmodo. Ha deliberato el prefato Monſignore che per qualunq; torra di
nari impreſto & data ſoi pegni al Monte ſecondo el tenore de li p̃ſenti capituli ſia te
nuto ciaſcuno meſe che hauera tenuto el dinaro preſtato pagare doi quatrini per fiori
no /a/ ditta ragione/ liquali ſuccedano in loco de intereſſe del ditto Monte & per lo ſala
rio de ditti officiali & per el nolo de la caſa/ laq̃le annuatim coſta fiorini diece /a/ ditta
ragione netti per cinque anni proſſimi ſequuturi. Et in caſo che li ditti doi quatrini nõ
ueniſſero /a/ baſtare in capo de lãno alli ditti ſalario & nolo de caſa ſe debia refondere
de lanno hata da ſequire. Et ſe pagati li ditti ſalarii & nolo & altre ſpeſe neceſſarie gli
fuſſe ſuperfluo/ quello lo deputa alla fabrica del ditto hoſpitale de fora.

¶ Finiſſe li capituli del Monte de la Pieta.

Tabula de li capituli & ordini del Monte de la Pieta de Peſaro.

Che li iudei nõ poſſano ꝑ lauenire p̄ſtare ſotto p̄textu dalcun loro capl̃o. car. 1 ca. 1.
De lo effetto & ſubſtantia del monte de la Pieta de Peſaro. car. 1. cap. 2.
Del nome come uulgarmente ſe de chiamare ditto Monte. car. 1. cap. 3.
Che al ditto Mõte ſe debia deputate el depoſitario de li dinari receuuti. car. 1. cap. 4.
Come ditto depoſitario de denari debia hauere el ſuo libro ordinato & in quello tenere conto. car. 1. cap. 5.
Che al receuere de li pagamenti ſe debia deputare unaltro quale ſe chiamara depoſitario de pegni del ditto Monte cõ el ſuo libro ordinato. car. 1. cap. 6.
Come ditto depoſitario de pegni de tenere conto de li pegni riceuuti per limpreſto. cat. 2. cap. 7.
Come el depoſitario de pegni receuuto el pegno ha per ſua poliza dirizare el pignorante al depoſitario de li denari. car. 2. cap. 8.
Del modo che ha da tenere el depoſitario de pegni & de denari quando el pignorante uorra reſcotere el ſuo pegno. car. 2. cap. 9.
Che nõ ſe poſſa preſtare ad alcuno ſe prima nõ giura per qual cagione & per chi domanda impreſto. car. 2. cap. 10.
Che nõ ſe poſſa impreſtare piu che cinque fiorini. car. 2. cap. 11.
Che ſe debia reſtituire q̃l piu che uẽderaſſe el pegno al pignorãte. car. 2. cap. 12.
Che ceteris paribus allo ſtãtiare de li pegni ſe p̄feriſcha el pignorãte. cat. 3. c. 13.
Che colui che ꝓferiſce piu nõ ſe poſſa temouere de la ſua ꝓferta. cat. 3. ca. 14.
Che niuno de li depoſitarii poſſano cõprare pegni. car. 3. cap. 15.
Che li q̃tro poſſano alloro piacere uedere li libri de ditti depoſitarii. car. 3. ca. 16.
Del modo ſe ha da tenere ꝑ abſentia ĩfirmita /o/ morte de depoſitarii. car. 3. c. 17.
De la cõſeruatione & cuſtodia de li pegni. car. 3. cap. 18.
De li trõbetti & bãditori ꝑ far bãdi q̃n ſe uẽderãno ditti pegni. car. 3. cap. 19.
Chel depoſitario de pegni toglia pegni ſufficiẽti. car. 3. cap. 20.
Del giuramento de li dirti depoſitarii. cat. 3. cap. 21.
Ad chi ſe habia applicare & per chi ſe debbe exigere le pene contente in li preſenti capituli. car. 3. cap. 22.
De la ꝓmiſſione & ſecurta de ditti officiali q̃le debiano fare & date. cat. 3. ca. 23.
Del officio de li quatro ſopraſtanti del Monte. cat. 4. cap. 24.
Del modo & tẽpo che ſe hãno ad elegere li officiali del Mõte. car. 4. cap. 25.
Che lo aduocato & ſyndico fiſcale debia gratis aduocare & procurare per lo ditto Monte. cat. 4. cap. 26.
De lorigine & copia de li preſenti capituli. car. 4. cap. 27.
De la occurrẽte teformatione & correctione de li p̄ſenti capl̃i. car. 4. cap. 28.
De la incõmutabilita del Monre. car. 5. cap. 29.
De la taſſa & limitatione del ſalario de li depoſitarii & caſa deſſo Mõte. 5. 30.

PROHEMIVM.

BARTHOLOMEVS DEI ET APOSTOLICAE Sedis gratia Epiſcopus Piſaurenſis. Vniuerſis & ſingulis tam clericis q̃ laycis: necnō quibuſuis aliis perſonis tā eccleſiaſticis q̃ ſecularibus ſalutē in dn̄o ſempiternā. Humanæ fragilitatis lubrica uoluptas ſuis nequaq̃ metis repauſate cōtenta. Quinimo apertis buccis ſua frena relaxans inſuetos inopinatoſq; fetus iurgioꝝ materia ſatagit inuenire. Et niſi ſacratiſſimi patres aliiq; canonū cōditores condignis ſanctionibus crebriſq; edictionibus pro temporum uarietate oportuna adhibuiſſent remedia quiſq; uagus humanæ diuinæq; legis iura turbaret: & quo ducerent lora trahi iā ſinerēt. Sane poſt promotionē noſtrā ad piſaurenſem eccleſiam q̃ pluribus aliis prępediti nullā hucuſq; formā noſtris ſinodalibus cōſtitutionibus quaꝝ alique minus prouide alieue ipertinentes: quædā uero defectiue eſſe uidebant̄ adhibere curauimus. Quo ſubditoꝝ incōmoda q̃plurima pullularūt: foriq; tā eccleſiaſtici q̃ ciuilis debitus modus peruertit̄ litigantes expēſis & dānis afficiunt̄ immēſis: & qđ paucis expedire fas eſſet multis anfratibus res ſuo marthe diſcurrēs lites efficit in mortales. Eapp cōdignis eorūdē clamoribus excitati: & ne de noſtris manibus in tremēdo iudicio eoꝝ ſanguis requirat̄: ſed talenti traditi ſedulā rōnē reddere ualeamus. In hac ſancta ſinodo/quā deo auctore ad reformationē totius noſtre diocefis & occurrentium negocioꝝ expeditionē mandauimus cōuocari ꝑſonaliter aſſidētes de cōſilio & aſſenſu oīum infraſcriptoꝝ in eadē cōſtitutoꝝ reſecatis quibuſdā antiquis cōſtitutionibus aliis additis/quibuſdā uero in totū abolitis reliquis autē de nouo cōditis/has noſtras cōſtitutiones de mandato noſtro abreuiatas per egregiū decretoꝝ doctorē dn̄m Petrū de ſancto Petro de Piſis Canonicū Piſanū Vicariū noſtrū/ac per eundē cōgruis titulis collocatas ſtatuendo/necnō ſanciēdo approbamus/promulgamus/ſtatuimus/tradimus: & ordinamus/quas tā in iudicialibus q̃ extraiudicialibus fori eccleſiaſtici & ciuilis uti uolumus & mandamus oēs & ſingulas alias irritando & anullando quæ licet promulgate per quoſcunq; ꝑdeceſſores noſtros in hac ꝑſenti pagina: dūtaxat nō inuenirentur inſcripte. Ipſas igit̄ cōdigna deuotione ſuſcipite: ad ipſarūq; obſeruantiā/uos benignis fauoribus prōptos ac firmos cunctis actibus exhibete: ut pro merita debitis ꝑmiis foueant̄/peccata uero diſciplina canonica miſericorditer puniantur.

De electione. cap. I.

COnſiderantes iudicis ꝑſentiā ut plurimū multa ſupplere/ſuſpicionē auertere/libertatēq; actitandoꝝ inſerere. Ne ad eccleſiaſtica beneficia uicioſus pateat ingreſſus. Statuimus & ordinamus/ꝙ nulla electio ſeu quæuis ꝑſentatio ad aliquā dignitatē beneficiū curatū uel ſine cura decętero fiant de aliquo niſi de expreſſa licētia uel in ꝑſentia noſtra ſeu noſtri Vicarii generalis uel alterius/cui nos ſeu Vicarius noſter uices noſtras duxerimus cōmittendas. Quod ſi ſecus aquoq̃ factū fuerit electio uel ꝑſentatio talr̄ facta iuribus nō ſubſiſtat/& nihilominus ꝑn̄tantes ſeu alias eligētes pro illa uice dūtaxat iure qđ habēt quo ad dictā ꝑn̄tationē/ſeu electionē nouerint ſe priuatos.

De ætate & clerici electi ad canonicatū uel beneficiū nō curatū cap. 2.

ET ſint illi in Eccleſiis idonei reputandi: qui ſeruire poſſint & ualeant in eiſdem. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus eligat̄ ſiue recipiat̄ in canonicum Piſaurenſis

eccleſie niſi attingerit quartūdecimū annū ſue ætatis. Idem ſtatuimus & ordinamus de aſſumptis ſiue electis ad quodcūq; aliud beneficiū nō curatū / ꝙ ſi ſecus factū fuerit ipſo facto electores ſeu receptores ſint priuati iuris eligendi ſiue inſtituendi ſeu confirmandi poteſtate pro illa uice dumtaxat.

Quales clericos patroni eligere debeant. cap. 3.

QVia parū eſſe cōdere iura niſi cōdigna tuitione tuerent̄ hac noſtra inrefragabili cōſtitutione. Sancimus ut oēs & ſinguli patroni ſeculares ad quos de iure ſeu alias approbata cōſuetudine ſpectat noīatio ſeu pn̄tio: in quibuſuis beneficiis cum cura uel ſine cura ſi qn̄ dicta beneficia uacare cōtigeret noīare uel pn̄tare debeāt perſonā idoneā quæ ſit ætatis legitime cōuenictis ſciētie & de legitimo matrimonio & alias habiles ad dicta beneficia. Alioquin ipſo iure ſint priuati illa uice dumtaxat poteſtate iuris præſentandi ſeu nominandi ꝙ alias competebat ad illa.

De pœna clerici recipientis beneficium de manu layci. cap. 4.

SIquis clericus cuiuſcūq; cōditionis exiſtat auſu quodāmodo temerario qđcūq; beneficiū uel eccleſiā de manu layci cōtra ſacroꝝ canonū inſtituta in obtoriū Pontificalis officii receperit ip̄m pro hm̄ōi exceſſu in.xx.lib. ꝶ. Sentētialr cōdēnamus ſtatuēdo nihilominus extūc ipſo beneficio ſeu eccleſia talr acceptatis fore ipſo iure priuatū: & nihilominus reddat̄ ineligibilis ad quodcūq; aliud bn̄ficiū eccleſiaſticū cōtinendū.

Qđ nullus forēſis clericus aſſumat̄ ad aliqđ bn̄ficiū ſine diſpēſatione ca. 5.

AD aures nr̄as crebro ꝑuenit qđ nōnulli clerici forēſes & alterius dioceſis in noſtrā dioceſi cōſtituti aſſumunt̄ ad eccleſiaſtica beneficia nulla uel minus debita obtēta diſpēſatione. Quapꝑ ſtatuimus & ordinamus ꝙ nullus ꝑdictoꝝ de cætero in noſtra dioceſi ad quātūcunq; minimū eccleſiaſticū beneficiū nominet̄ ꝑſentet̄ eligat̄ ſeu quouis modo inſtituat̄ uel aſſumat̄ niſi primo per nos uel per illū cui cōmiſerimus uices noſtras ſecū fuerit diſpenſatū: cōtrafaciētes uero. ſ. pn̄antes/ eligētes/ inſtituētes ſeu alias admittētes ipſo iure priuatos reddimus ꝓ illa uice dn̄taxat iure dictaꝝ electionis noīationis & pn̄tationis/ inſtitutionis/ cōfirmationis/ & collationis qđ eiſdē cōpetebat: & nihilominus ꝑtēſum ſic electū noīatū & pn̄tatū inſtitutū & cōfirmatū ipſo ſilr iure fore priuatū iure ꝙ eidē cōpeteret ex electione noiatiōe ſeu pn̄tatiōe uel ꝯfirmatiōe ꝑdcis.

De pœna religioſi aſſumpti ad beneficiū aliqđ ſine licētia. cap. 6.

DEcens autē eſt ut quis in ea uocatione maneat qua uocatus eſt & nullus aſſumat̄ ad honorē niſi qui uocatus fuerit a deo tāq aaron ideoq; duximus ſtatuēdū ut nullus religioſus de cætero eligat̄ pn̄tet̄ nominet̄ ad aliqđ beneficiū eccleſiaſticū ſeu in illo cōfirmet̄ uel inſtituatur niſi primo habita & obtēta licētia noſtra uel noſtri Vicarii & ſui ſuperioris ſpāli de illo bn̄ficio acceptādo & facta de ipſa fide corā nobis uel Vicario nr̄o. Alr uero fcā electio pn̄tatio noiatio ꝯfirmatio ſeu iſtitutio ip̄o iure nō ualeat

In quo ordine eccl̄iaſtico eē debeat clericus recipiēdus in canonicū. ca. 7.

CVltū diuinū cupiētes in nr̄a Piſaurēſi eccleſia augumētari duximus ſtatuēdū: ut nullus deinceps canonicus in ꝑfata eccleſia admittat̄ niſi qui fuerit in ordine ꝑdeceſſoris ſui uel ſaltim ipſi ꝑbende alias cōſueto: qđ ſi ſecus obtentū fuerit / extūc ꝑdicti recipiētes per annū nouerint ſe ſuſpenſos a quibuſuis electionibus cōfirmationibus & collationibus quorūcūq; canonicatus & ꝑbendaꝝ dicte eccleſie ad eoſdē ptinētiū: & nihilominus ipſo iure dcūs receptus nouerit ſe priuatū iure ꝑ eū ſic acquiſito necnō

& dicti

& dicti recipiẽtis pro illa uice tm̃ iure eligẽdi ꝯfirmãdi ſeu iſtituẽdi qđ in illis hr̃e noſcũẗ.

De renunciatione. cap. 8.

NVllus clericus cuiuſcũq; ſtatus ſeu cõditionis exiſtat in quacũq; dignitate noſcaẗ
præ eminere audeat uel ꝓſumat q̃uis bñficia nr̃e diocesis ẽt quãtũcunq; minima re
nunciare uerbo uel facto in manibus cuiuſcũq; ꝑter q̃ ordinarii uel alterius ad hoc hñtis ſpe
ciale mãdatũ ſub pœna quinq; lib. quã cõtrafaciẽtes ipſo fcõ intelligant incuriſſe. Inſup ſi
qui clericoꝝ nr̃e dioceſis temerarie auſus fuerit bñficiũ uel beneficia quę noſciẗ obtinere in
manibus alicuius layci uel laycoꝝ renũciare ipſo iure reddaẗ inhabilis ad alia beneficia ob
tinẽda donec per nos uel aliũ ad hoc habentẽ auctoritatẽ ſecũ miſericorditer fuerit diſpẽ
ſatum. Et nihilominus dictã pœnã ſuperius expreſſam ipſo iure incurrat.

De clerico dimittente eccleſiã inuentario nõ reaſignato. cap. 9.

SIquis clericus in quauis eccleſia cõſtitutus ipſam reliquerit ſe ad aliã trãſferẽdo nobis
uel Vicario noſtro minime requiſito inuẽtario nõ reſignato de rebus eccl'ie ſic dimiſſe
ac eiſdẽ rebus nõ aſſignatis ſucceſſori uel alie ꝑſone legitime pro eodẽ ipſum ſic delinquentẽ
ꝓſenti ſcripto exnunc ꝓut extunc/ & extũc ꝓut exnũc in centũ ſol. ꝶ. fore duximus cõdẽ
narũ. Et nihilominus ad reſtitutionẽ eoꝝ quæ male accepit uolumus coherceri.

De temporibus ordinationum. cap. 10.

SAcerdos ꝓſentãs aliquẽ ad titulũ ſue eccleſie ordinãdũ pactione inter ipſum & ordinã
dum interueniẽte ꝙ ꝑꝑ hoc ipſum ꝓſentantẽ nõ moleſtabit ab officio & bñficio ꝑ ſex
menſes tenore ꝓſentiũ ſe nouerit ſuſpẽdendũ. Et nihilominus in centũ ſol. ꝶ. noſtre came
re ꝑſoluẽdos cõdẽnatũ pro uice qualibet qua ĩ pręmiſſis deliquiſſe repertus fuerit. Idẽ ſta
tuimus obſeruãdũ de ordinatis a quibus ius epis ſine nr̃a uel Vicarii nr̃i licẽtia ſpãlit necnõ
& ꝑſaltũ ꝓmotis qui ad quoſcũq; ordĩes eccl'iaſticos ſciẽter & malicioſe ſe ꝑmiſerit ordiari.

De maioritate & obedientia. cap. 11.

QVoniã obediẽtia parũ ꝓdeſſe uideret hoibus ſi cõtumacibus cõtẽptus nõ obeſſet
Ideo hac ꝑpetua cõſtitutione. Sancimus & ordinamus ꝙ quilibet ſacerdos ſiue cle
ricus noſtre iuriſdictioni ſubiectus teneaẗ & debeat publice in miſſaꝝ ſolẽnis legere & po
pulo publicare lr̃as niarorias ſeu denunciatorias ſeu bãnimẽta quæ pro parte noſtre curie
emanauerint ſeu cedulas eiſdẽ delatas ſuper ꝓdictis uel quæ ſibi uerbo a nobis uel Vicario
noſtro iniũcta fuerint uel per noſtre curie nũcios deputatos. Quod ſi aliquis ꝓdictoꝝ inobe
diens repertus fuerit in ꝓdictis uel aliquo ꝓdictoꝝ pro qualibet uigintiquinq; ſolidoꝝ
rauẽñ. pœnam incurrat camere noſtre integraliter perſoluendam.

De poſtulando. cap. 12.

INdignũ eſt ut clerici quos defendere teneñẗ ipugnare conenẗ. Ea ꝑꝑ ꝓſenti cõſtitutio
ne ſancimus ut ſiquis clericus inuẽtus fuerit cõtra eccleſiã uel ꝓlatũ a quo uel a qua be
neficiũ noſciẗ recepiſſe aduocationis offm̃ uel ꝓcurationis exercere ſeu cõſiliũ dare pu
blice uel oculte ipſum tãq ingratũ pro uice qualibet in decẽ lib. ꝶ. ſimiliter cõdẽnamus.
Saluis & reſeruatis aliis pœnis tã de iure cõi q̃ per alias nr̃as cõſtitutiones ꝓmulgatis.

De procuratoribus. cap. 13.

HOc ꝑpetuo ſtatuto firmamus ꝙ oẽs & ſinguli clerici cuiuſcũq; ſtatus ſeu cõditio
nis uel alias qualiſcũq; ꝑeminẽtie ſeu dignitatis extiterint bñficia obtinẽtes in dio
ceſis Piſaurẽſis nõ faciẽtes reſidentiã in ciuitate uel dioceſi ꝓdicta teneanẗ & debeãt cõſti
tuere ꝓcuratorẽ unũ ſaltim & ſuoꝝ negocioꝝ geſtorẽ qui ualeat & poſſit ſoluere collectas
& alia onera in clero occurrẽtia ratione ſuoꝝ beneficioꝝ. Quod ſi nõ fecerit priuari de

debeat & poſſit per annum fructibus dictorum ſuorum beneficiorum.

De clericis peregrinis. cap. 14.

QVoniã infames loca ſue nationis fugere conſueuerunt nec incognitos de facili ad diuina admitti decet. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus clericus alicui alienigene forenſi ſeu alias alterius dioceſis. Cõmittere audeat uel ꝑſumat curã animarũ: quod ſi cõtrafactũ fuerit ipſo facto pœnã quinq; librarum ꝝ. noſtre camere applicandarum incurrat. Inſuper ſub prædicta pœna ſtatuimus ut nullus clericorum ꝑdictorũ quoquomodo admittant in eorum eccleſiis ad cellebrandum miſſas aliqualiter publicas ſeu priuatas ſine noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali.

Incipit Liber Secundus conſtitutionum Synodalium.

De iudiciis. cap. 15.

MAteriã ſubterfugiis amputare uolentes & finem litibus imponere cupientes. Statuimus & ordinamus ut ſi quando alique littere inhibitorie de noſtra curia emanauerint ad alicuius inſtantiã ad quaſcunq; perſonas ſeu alios iudices ſeculares ſiue eccleſiaſticos: ita demũ dictis litteris præfati iudices & perſonaliter parere debeant & teneant̃: & ſi infra octo dies utiles a die miſſarum litterarum pars ad cuius inſtantiã dicte littere emanarunt fidẽ fecerit per noſtras ſiue Vicarii noſtri litteras autenticas ꝙ in curia noſtra proſequatur in cauſa aduerſus & cõtra illũ contra quẽ dicte littere inhibitorie eſſe facte noſcuntur: & nihilominus ſi legitimo impedimẽto ceſſante de quo ſufficiat facere fidẽ pro ꝓprio iuramẽto per triginta dies utiles ſteterit quominus in noſtra curia proſequat̃ dictã cauſam: extunc tranſacto dicto tẽpore dicte perſone; & iudices nõ obſtante ꝑdictis noſtre curie litteris inhibitoriis libere in cauſa per eos inchoata procedant & procedere poſſint: ac ſi noſtra curia mille littere inhibitorie emanaſſent: ubi autẽ ex officio uel extra iudicium per nos uel Vicariũ noſtrũ procedatur uel ſuper re epiſcopali uel eccleſiarum ſubiectarum ꝑdicta limitatio minime locũ habeat: ſed in eis procedat̃ prout ordo poſtulat & requirit.

Qualiter ſtatuta municipalia ciuitatis allegari poſſint uel nõ. cap. 16.

QVia in iudiciis equalitas atẽdi debet. Statuimus & ordinamus ꝙ ſi qñ iter perſonas eccl'iſticas & ſeculares & quatenus & ecõtra dũtaxat cõtigerit litigare oia & ſingula ſtatuta municipalia ciuitatis Piſaurenſis allegari poſſint & allegata obſeruari debeant tam in forenſi q̃ in noſtra curia epiſcopali tã in cauſis eccleſiaſticis q̃ prophanis & ciuilibus q̃ criminalibus: nec eis aliqualiter opponi poſſint quod per nos uel ꝑdeceſſores uel ſucceſſores noſtros nullo modo fuerint approbata: quæ ꝑſentis cõſtitutionis uigore approbamus & cõfirmamus: dũmodo ꝑdicta ſtatuta uel aliquod ꝑdictorum ſint licita & honeſta nec directe uel indirecte ueniant contra libertatẽ eccleſiaſticã/ quæ eo caſu: dũtaxat ꝑdicta irritamus & anullamus: imo irrita & nulla prorſus eſſe ſancimus uel contra ius cõmune & noſtrarum conſtitutionum inſtituta ad præſens promulgata ſiue impoſterum promulganda.

Qualiter citatio liget citatũ/ & de fide danda nuncio. cap. 17.

PArcere ſumptibus partiũ & laboribus litigantiũ affectãtes ſancimus/ ꝙ ſi aliquis citetur in noſtra curia ad aliquẽ feriatũ diem talis citatio ita demũ artet citatũ ad ſequentẽ diem proximũ nõ feriatũ occurentẽ ac ſi ad illũ ꝑciſe diẽ citatus fuiſſet.

Inſuper ſtatuimus quod nunciis iuratis noſtre curie referentibus ſe ex cõmiſſione noſtra,
uel noſtri Vicarii generalis aliquẽ citaſſe ad aliquẽ actum tam iudiciarium q̃ extraiu
diciarium adhibeatur plena fides ac ſi de cõmiſſione appareret in actis praeter q̃ ad ſen
tentiam interlocutoriam & diffinitiuam: & tunc neceſſario oporteat in actis de tali cõ
miſſione legitime apparere.

De foro competenti. cap. 18.

Praeſentis conſtitutionis edicto duximus ſtatuendum/ut nullus iudex eccleſiaſticus
ſeu ſecularis Poteſtas/capitaneus bailiuus officialis ſiue alio quouis nomine nũ
cupetur ullo modo poſſit uel debeat aliquẽ noſtrum familiarẽ uel Vicarii noſtri ſeu ca
merarii noſtri uel aliquẽ de familia noſtra uel ſucceſſorum noſtrorum cuiuſcunq; ſtatus con
ditionis uel gradus extiterit capere detinere condẽnare corporaliter ſiue pecunialiter in
carcerare ſiue quãuis aliam iuriſdictionẽ in eos exercere ſine noſtri uel Vicarii noſtri li
centia ſpeciali ſub poena excõmunicationis quã ipſo facto tunc incurrant: quos prae
ſenti conſtitutione eximimus & exemptos eſſe declaramus ab eorũdem iuriſdictione tã
ciuilibus q̃ criminalibus & ab eiſdem dependentibus.

De quaeſtione rei emphyteotice pertinentis ad eccleſiam tractanda coram iu
dice eccleſiaſtico. cap. 19.

INdẽnitatibus eccleſiarum prouidere uolentes & ne quod una uia iure prohibente
negatur per aliam uideatur eſſe conceſſum. Statuimus & ordinamus q̃d quociẽſcũq;
aliqua quomodo inter partes uertitur ſiue perſone ſint eccleſiaſtice ſiue ſeculares ſiue al
tera earum ſiue ambe ſuper aliquo fundo domo ſiue quacunq; alia re quae alias ſint em
phytheotica & de iure proprietatis pertineant ad noſtram ſeu alias quaſcunq; eccleſias
noſtre dioceſis talis quomodo uentilari debeat coram iudice eccleſiaſtico & ordinario
qui alias de praedictis cognoſcere ualeant & debeant ſiue perſone dictarum eccleſiarũ ad
quas praedicte res emphytheotice uel quo ad ius proprietatis ſpectat fuerint actores uel
rei ſiue quomodo fuerit inter perſonas ſeculares de dicto iure emphytheotico conten
dentes praetẽdentes dictã rem emphytheoticam ad eos pertinere ratione pignoris ſpe
cialis uel alias generalis ypothece uel quacũq; alia de cauſa ratione uel modo uel titu
lo alias omnis proceſſus habitus coram quibuſcunq; iudicibus ſecularibus ipſo iure ſit
irritus & uacuus & omni prorſus careat firmitate.

De poena clerici trahentis clericũ corã nõ ſuo iudice. cap. 20.

QVos dei timor nõ arguit ſaltim temporalis poena coherceat a malo: ideo hoc
perpetuo edicto duximus ſtatuendũ/ne clericũ clericus corã quo ius uetito exa
mine ſ. iudicis ſecularis relicto iudicio ſui pontificis trahat ſiue criminalr ſiue ciuiliter
intẽptetur ſiquis aũt incontrariũ attẽptare praeſumpſerit extunc ipſum in centum ſol.
rauẽn. noſtre curie fore dicimus condẽnatũ aliis nihilominus poenis ſtatutis a iure con
tra praedictos in ſuo robore duraturis.

De iudeis quantum ad materiam uſurarum nõ ualentibus declinare forum
eccleſiaſticum. cap. 21.

LItigantiũ iuridicã & antiquã conſuetudinem hactenus in iudiciis obſeruatã ſequi
firmiter cupientes hac inuiolabili cõſtitutione ſancimus ut quotiens cõtra iudeos
uſurarios aliqua petitio ſiue exceptio proponitur corã nobis uel Vicario noſtro in curia
noſtra uel alias & in curia dñi Poteſtatis Piſauri uel eius Vicario uel quibuſuis aliis iu

dicibus ſecularibus cōtra ipſos in oĩbus & per oĩa procedatur: & ꝓcedi poſſit & debeat tam q̄ cōtra quoſcunq; alios chriſtianos cōtra quos procederet ſuper dictis uſuris & ab eiſdē dependētibus ita ꝙ per dictos iudeos uſurarios uel eoꝝ procuratores opponi nō poſſit ꝙ ſuper uſuris cōmiſſis a dictis iudeis per nos procedi nō poſſit eo quod dicti iudei nō cenſent quo ad corpus & animā de iuriſdictione noſtra: imo quodāmodo penitus extra nos dicant uel alia quæuis exceptio quæ dictos iudeos uſurarios eximeret a iuriſdictione noſtra ſuper cognitione & proceſſu dictaꝝ uſuraꝝ: ac earūdem executione per nos Vicariū noſtrū & curiā noſtrā aliquouis modo fiēdū ut ꝓfert & hāc pñtē noſtrā cōſtitutionē declaramus & uolumus tā ad ꝑterita q̄ futura fore penitus extēdendā.

De feriis. cap. 22.

NE uideamur quoquomodo ab equitatis ſemita deuiare ſed potius litigantium cōmoda uelle fouere. Statuimus & ordinamus qđ oēs & ſinguli dies quos iudices ſeculares Piſaurenſis ciuitatis in eoꝝ curiis & foro dixerint feriandos ſimiliter in noſtra Piſaurēſis curia feriati obſeruent / ita ꝙ omnis ſtrepitus iudiciarius talibus diebus in nr̄a ꝓfata curia penitus cōquieſcat & oīs ꝓceſſus hitus irritus cēſeat & inanis

De feriis iudeoꝝ inter ipſos ſeruandis in iudicio. cap. 23.

IVdeoꝝ ſabbata & oēs & ſingulos alios dies feſtos & ſolēnes quos ſecundū eorū legē duxerint obſeruandos ſiue ꝓdicti fuerint actores uel rei pro feriatis haberi ſtatuimus ita quod omnis citatio proceſſus ſentētia ſiue quiuis actus iudiciarius prædictis diebus contra ipſos uel pro ipſis habitus ſit nullus: niſi per ipſos iudeos prædictis feriis in noſtra curia renunciatum fuerit expreſſe.

De pœna nō uenientiū ad eccleſiā cathedrali in die iouis ſancti. cap. 24.

STatuimus & ordinamus & ſtricte ꝑcipiendo mādamus in uirtute ſancte obediētie ꝙ oēs ꝓlati archipręsbyteri/rectores eccleſiaꝝ & alii clerici beneficiati cuiuſcunq; cōditionis uel ſtatus exiſtant ciuitatis & dioceſis Piſaurenſis in die iouis ſancti conueniant cū eoꝝ paramentis prout poſſint ornati ad cathedralē eccleſiam Piſaurenſes ad cōſecrationē criſmatis cellebrandā per nos uel aliū/ cui hoc duxerimus cōmittēdū quo confirmantur in fide renati. Siquis uero contrafecerit ipſum in uiginti ſol. rauen̄. noſtre camere applicādos fore duximus cōdēnatū cuilibet excuſatione legitima reſeruata. Extenditur ꝓſens cōſtitutio ad clericos nō uenientes in die ſolēnitatis Corporis Chriſti de antiqua. Et ueterata conſuetudine a tanto tēpore citra cuius contrarii memoria nō habetur. Itē ad ſupradictos clericos qui nō uenient impoſterū ad ſolēnitatē annuatim quā Sfortiade huius clariſſime ciuitatis Piſauri dñi qui a tyrāno Valētino Duce Inuictiſſime fuerūt expulſi iuſtiſſime anuente Deo huius ciuitatis ſtatū & dominiū recuperationē: q̄ dies fuit tertia menſis ſeptēbris anni. 1503. Et abinde īpoſterū ſolēnizat & fit ſolēnis proceſſio. Et ꝓſens additio de cōſenſu totius clericatus Piſaurenſis addita fuit de anno dñi. 1511. publice in ſacriſtia Epiſcopatus tpe Vicariatus mei Ioānis de humilibus de mercatello decretoꝝ doctoris pro Reuerēdiſ. D. D. Albertino de Ruere miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis Piſauri.

Quod omnes clerici ciuitatis & dioceſis in feſto ſancti Terrentii conuenire teneantur ad eccleſiam cathedralem. cap. 25.

VT nomen ſanctiſſimi patris noſtri Terrentii martyris glorioſi honorifice exaltetur ac debita reuerentia apud oēs tam laycos q̄ clericos noſtre iuriſdictioni

ſubiectos

ſubiectos potiſſime honoreţ. Statuimus ordinamus uolumus atq; mãdamus ꝙ oẽs & ſinguli clerici beneficiati ciuitatis & diocefis Piſauri in die feſtiuitatis ꝑdicte quæ cellebratur die.vii.exeũte Septẽbere conueniãt & cõuenire debeant apud cathedralẽ Piſauri eccleſiã admiſſaꝝ ſolẽnia dictũq; feſtum quod exnunc celebre & feriatum indicimus indicant parrochianis ſuis tã maribus q̄ fœminis ut ab omni ſeruitio & manuali ope prædicto die penitus abſtineãt. Nos aũt oibus & ſingulis qui ad ꝑdictã feſtiuitatẽ conuenerint tã clericis q̄ laycis.xl.dies de iniuncta eis penitẽtia miſericorditer indulgemus reſeruantes nihilominus eiſdẽ indulgentiã & remiſſionẽ illam quã fidelj populo conuenienti die illa feſti duxerimus concedendam.

De pœna iudeoꝝ laborantiũ in feſtiuitatibus Xp̄ianoꝝ. cap. 26.

NVllus iudeoꝝ in feſtiuitatibus chriſtianoꝝ ſolẽnibus ac in diebus dñicis & aliis in dictis ab eccleſia ullũ publice faciat laboreriũ ne in obbrobrium fidei xp̄ianꝝ facere uideanţ. Si uero hoc ſalubre ſtatutũ quiſquis eoꝝ neglexerint obſeruare ip̄m pro qualibet uice in.xx.ſol.ꝟ. camere noſtre applicãdos duximus condẽnandũ.

De iure iurando. cap. 27.

PRæſenti cõſtitutione ſancimus ꝙ nullus clericus noſtre iuriſdictionis ſubiectus cuiuſcunq; conditionis exiſtat iuramentum ꝑſtet in criminali iudicio uel ciuili: corã quouis iudice ſeculari abſq; noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali. Siquis uero cõtra huius noſtre cõſtitutionis tenorem in hoc culpabilis repertus fuerit pro qualibet in.xl. ſol.ꝟ. Noſtre camere applicande contra præſumptores prædictos nihilominus ſi uiſum fuerit pro qualitatis exceſſu ad alias pœnas proceſſuri.

De pœna clerici iurantis falſum. cap. 28.

SI qui clericoꝝ noſtre diocefis reperti fuerint corã nobis uel Vicario noſtro/ſiue quouis alio iudice falſum iuraſſe ſeu corã nobis. Et ꝑdictis dũmodo de mandato noſtro uel ꝑdictoꝝ iurent dicere ueritatẽ ſacramentũ ꝑſtiterint tã in agendo q̄ in deffendendo. Et tã ciuiliter q̄ criminaliter uel inquiſitioni reſpondendo: uel alias teſtimoniũ ferendo ſuper aliquo uel alio articulo ueritatẽ ſuttucuiſſe: ſeu falſum uel alias calũnioſe feciſſe ſacramentum pro tanto exceſſu in decem lib.ꝟ. noſtre camere applicandas duximus condẽnandos. Et niſi infra mẽſem cum prædictis diſpenſatus fuerint beneficiis: quæ obtinent cenſemus fore priuandos.

Incipit Liber Tertius Synodalium.

De uita & honeſtate clericorum. cap. 28.

VT Clericoꝝ mores in melius reformenţ hac irrefragabili cõſtitutione duximus prouidendũ: ut omnes & ſinguli clerici noſtre diocefis beneficiati: in habitu & tonſura clericali procedant/prout & ſicut ſtatui ſingulorum noſcitur conuenire: contrafacientes autem ſi per annum rebelles & inobedientes extiterint ipſo iure beneficiis quæ obtinent in noſtra Piſauri diocefi duximus eſſe priuatos.

De pœna accedentiũ ad monaſteriũ monialiũ. cap. 30.

SAne ſiqui clerici religioſi uel ſeculares ad aliquod monaſteriũ monialiũ acceſſerint: a nobis uel Vicario noſtro licentia nõ obtenta ipſos pro huiuſmodi ꝑſumptione pro uice qualibet qua deliquerit noſtre curie in.xl.ſol. duximus condẽnãdos. Nihilomi-

nus ad alias pœnas cõtra ipſos proceſſuri ſi in præmiſſis animo indurato perſtiterint.

De pœna ludentium uel aſſiſtentium in ludo. cap. 31.

SIquis clericus ludens inuentus fuerit ad azardũ uel ad aliquẽ ludũ taxillorꝫ publice uel oculte uel ad aliquẽ ludum minus conueniens ſeu ipſis ludis intereſſe ipſum pro qualibet uice: qua nobis deliquiſſe conſtiterit in centum ſol. rauẽ. noſtre camere applicandos duximus condemnatos.

De pœna clerici arma portantes. cap. 32.

CLerici de die uel de nocte arma portantes cuiuſcumqꝫ generis: ſiue defendibilia/ ſiue offendibilia: ſine noſtra uel Vicarii noſtri expreſſa licentia pro qualibet uice pro qua deliquiſſe cõſtiterit in cẽtũ ſol. ℞. noſtre camere applicãdos duximus cõdẽnatos. Et nihilominus ſi ꝑ nũcios uel familiares nr̃os inuẽti tales fuerint arma amittãt.

De pœna clerici imiſcẽtis ſe negociis ſecularibus & inhoneſtis. cap. 33.

ASſumptos ſemel in partẽ dñi: ac penitus ſegregatos a ſecularibus amfratibus incõgruũ eſt ad aratrũ iterũ iter arripere. Quapp ſtatuendo promulgamus ut nullus clericus in inhoneſtis cõmertiis: negociationibuſqꝫ ſecularibus intẽdat quæ ſacri canones eiſdẽ penitus interdicunt. Qui ſi in huiuſmodi culpabiles reperti fuerint: ipſo iure in centum ſol. rauẽ. Exnunc dicimus condẽnatos.

De pœna clericorꝫ facientium crapulas uel inebriantiũ. cap. 34.

A Crapula & ebrietate cunctos clericos noſtre diocefis pręcipimus abſtinere cum ebrietas/ & mentis indicet exiliũ: & libidinis prouocet incentiuũ: uerum ſiquis prædictorꝫ inuẽtus fuerit crapule uel ebrietati deſeruire: pro qualibet uice ipſum in dẽcẽ ſol. rauẽ noſtre camere applicandos ſententialiter condẽnamus: & ſi perſeuerauerit beneficiis quæ obtinet fore priuandum.

De pœna clericorum nõ tenentium cottas ad officiũ diuinũ. cap. 35.

HAc perpetua cõſtitutione ſancimus: ut oẽs & ſinguli clerici noſtre diocefis quãdocũqꝫ inſunt quibuſuis exequiis mortuorꝫ ſiue eundo in uia ſiue ſtãdo in eccleſia uel ſi quãdo cõuenerint in miſſarꝫ ſolẽniis: & ueſperis ſolẽnibus in aliqua eccleſiarũ noſtre diocefis ad quã inuitati fuerint ibidẽ pro alicuius ſancti feſto cellebrando: & canonici Piſauri eccleſie ſingulis diebus & horis quibus interſunt diuinis officiis procedere: & ſtare debeãt: & intereſſe cũ cottis quouſqꝫ ꝑdicta obſequia & officia expleta fuerint: alioquin cõtrafacientes pro qualibet uice in decẽ ſol. ℞. ſe nouerint cõdẽnatos.

De cohabitatione clericorꝫ & mulierum. cap. 36.

SIquis clericus deinceps inuentus fuerit publice uel occulte uicio incõtinentie laborare ipſum pro qualibet uice: qua de hoc nobis cõſtiterit in quinqꝫ libris rauẽ. noſtre curie ſententialiter condẽnatum contra quos teſtes tam clericos q̃ laycos & mares q̃ fœminas admitti uolumus & mandamus.

De pœna ſodomitorꝫ. cap. 37.

OFferebat ſanctus Loth filiarꝫ ſuarꝫ pudicitiã. Nam & ſi illa erat flagitioſa ipuritas minus tñ erat ſm naturã cohire q̃ aduerſus naturã delinquere præferebat: nãqꝫ domus ſue uerecundie hoſpitalẽ gratiã et apud barbaras gẽtes proſſus inuiolabilẽ Vnde Aug. in cõfeſſionis lib. 3. flagitia q̃ ſunt cõtra naturã ubiqꝫ ac ſemp repudiãda ſũt qualia ſodomitarꝫ fuerunt quæ ſi oẽs gentes facerent eodẽ criminis reatu diuina lege tenerẽt quia nõ ſic fecit hoies ut ſe illo uterent modo. Violat quippe ipſa ſocietas quæ

cũ deo

cũ deo nobis eſſe debet cũ eadẽ natura cuius ipſo auctore libidinis ꝑuerſitate polluit̃ & alibi adulterii malũ uincit fornicationẽ. Vincit̃ aũt ab inceſtu peius eſt.n.cũ matre ꝙ cũ aliena uxore cõcubere. Sed oium hoꝝ peſſimũ eſt qđ cõtra naturam fit. Quapp ad extinguendã & extirpandã hmõi labẽ inquantũ cũ deo poſſumus propter quã ira dei cõtra filios diffidẽtie uenit. Hac penitus irrefragabili cõſtitutis. Sancimus ut ſiquis clericus accuſatus/denunciatus/ inquiſitus ſeu aliqualr̃ cõtra eũ ꝓceſſum fuerit ad alterius petitionẽ ſeu ex nr̃o offõ debito huius crimine peſſimo extiterit irretitus uel alias laborare deprehenſus fuerit: & ſup hoc legitime cõuictus ipſo iure oibus & ſingulis beneficiis: quæ in noſtra dioceſis obtinere dignoſcit̃ priuatũ eſſe cẽſemus necnõ in.xxv. lib.ꝗ. noſtre curie ſententialiter condẽnatũ. Et nihilominus loco carceris eidem monaſterio aſſignato ad perpetuam penitentiam peragendam.

De poena retinentium concubinas. cap. 38.

AT ſi clericis cõcubinã/pediſeꝗ ſeu aliã quãcunq; mulierẽ alias ſuſpectã contra huius noſtre cõſtitutionis tenorẽ publice in ſue eccleſie clauſtro uel domibus tenuerit pro uice qualibet qua repertus fuerit culpabilis in decẽ lib.ꝗ. noſtre curie ſentẽtialr̃ cõdẽnamus. Si aũt reptus fuerit alibi cõcubinã tenere pro qualibet uice qua cõuictus fuerit poena quinq; lib.ꝗ. ſe nouerit incurſurũ. Ad alias pœnas nihilominus pro ceſſuri prout exigerit proteruitas delinquentis.

De clericis nõ reſidentibus. cap. 39.

CVm ad hoc ſint eccleſia beneficia deputata ut clerici in eiſdẽ ꝑpetuo ꝑſeuerẽt diuinoꝝ officioꝝ & tẽporaliũ ꝓuentuũ ſolicitudinẽ habentes. Statuimus & ordinamus quilibet ſacerdos ſeu alius quiuis clericus quodcũq; beneficiũ: ſeu aliã dignitatẽ curatã obtinẽs in noſtra ciuitate uel dioceſi ꝑſonalẽ in ipſa/reſidentiã faciat. Qui ſi a ꝑdictis beneficiis ſuis per tres menſes cõtinuos abſq; noſtra uel Vicarii noſtri licẽtia abſens extiterit eo ipſo ſit ipſa dignitate uel beneficio priuatus. Obtinẽte aũt quæuis beneficia ſine cura ſi per ſex menſes a noſtra dioceſis abſente extiterint ſine noſtra uel Vicarii nr̃i ut ꝑfert̃ licẽtia ſpali eo ipſo ſiit bñficiis: quæ obtinẽt in dicta nr̃a dioceſis ſe nouerint eẽ priuatos & nihilominus pro ꝗlibet uice in.xl.ſol.ꝗ. nr̃e camere applicandos ſi ſe abſentauerint ſine licentia ut præfertur ſententialiter condẽnamus.

De præbendis & dignitatibus. cap. 40.

BEneficioꝝ pluritatẽ refrenare cupientes hac perpetua conſtitutione ſancimus ut nullus clericus noſtre dioceſis uel ciuitatis cuiuſcunq; ſtatus uel cõditionis exiſtat poſſit duo uel plura beneficia obtinerit etiã quantũcunq; minime ſine noſtra uel ſuperioris noſtri licentia ſpeciali: imo per acceptationẽ ſecundi ipſo iure primũ intelligat̃ uacare adeo ꝙ extunc illi ad quos talis beneficii ſic uacantis ſpectabit præſentatio electio ſeu ꝓmiſſio poſſint de illo diſponere ſicut alias eiſdẽ de iure uel approbata cõſuetudine cõpetere dignoſcet̃. Quod ſi auſu temerario aliquis ꝑfata diſpẽſatione nõ obtẽta duo uel plura beneficia ut ꝑfertur tenuerit uel occupauerit tanꝗ intruſus utriſq; ſit ipſo iure priuatus adeo ꝙ electores ꝑſentatores & collatores ad ꝓuidendũ de illis procedere ualeant ut ſuperius eſt expreſſum. Illi autẽ qui ad ꝑſens nulla uel minus legitima obtẽta diſpenſatione duo uel plura obtinerẽt beneficia niſi infra duos mẽſes a die publicationis ꝑſentiũ legitime docuerint cũ eiſdẽ fuiſſe diſpenſatum ſimili ſe nouerint pœna ſubiacere. Et nihilominus ad reſtitutionem fructuum beneficiorum ſic indebite

obtentorum penitus teneantur eccleſiis ſic indebite obtentis applicandorum ad alias pœnas contra prædictos proceſſuri prout delinquentium proteruitas ſuadebit.

De inſtitutionibus. cap. 41.

CVm ſit ars artium regimen animarum & nullus ad id præponi debeat niſi qui ſciat & ualeat deo animas lucrifacere. Statuimus & ordinamus ꝙ omnes & ſinguli ſacerdotes qui per alios q̄ per nos inſtituti ſeu alio modo quouis præſentati fuerint in aliquo beneficiorum ciuitatis uel dioceſis Piſaurenſis: quibus animarum cura iminet antequã in ſpiritualibus uel temporalibus aliqualiter ſe imiſceant coram nobis uel Vicario noſtro perſonaliter ſe præſentent a nobis uel dicto Vicario curam & regimen animarum in dictis eorum eccleſiis recepturi. Siquis autem incontrarium obtemptare præſumpſerint in decem lib. ſe nouerint condẽnatos. Inſtituti autem uel confirmati per nos uel alium cui in hoc cõmiſerimus uices noſtras in aliquibus beneficiis ſeu dignitatibus/ſeu hii quibus alicuius beneficii facta fuerit collatio ut præfertur nullo modo audeant uel præſumãt abſqꝫ noſtra uel Vicarii noſtri licẽtia ſpeciali eiuſdem dignitatis uel beneficii corporalem adipiſci poſſeſſionẽ. Qui uero contrafecerit eo ipſo omni iure quod in dictis dignitate & beneficio habere prætẽderet nouerit ſe priuatũ.

De rebus eccleſie non alienandis. cap. 42.

VBi nouus eſt morbus ibi noua medela eſt ꝑparãda ne eccleſiaſtica bona quouis modo minus debito uſurpari ualeãt uel auferri quo diuini nois cultus diminueretur quẽ totis uiribus nitimur ampliare: hac ſacra ſynodo cõprobãte ſancimus quod nulla pſona eccleſiaſtica uel ſecularis cuiuſcũqꝫ cõditionis ſtatus uel ꝑeminentie exiſtat poſſit uel ualeat aliquã rẽ fundũ domũ uineã uel quæuis alia bona imobilia quæ noſcitur inemphytheoſim ab eccleſia obtinere. tacite uel expreſſe ypothecare uel alias obligare uel in aliũ quocũqꝫ modo uel titulo quomodocũqꝫ trãſferre uel aliquã ꝓmiſſionem de ipſa uẽdendo facere quouis modo niſi primo & ante oĩa dño rei requiſito prout & ſicut teneret̃ ſi dictã rem ſeu meliorationes eiuſdẽ alienare uellet: alias facta obligatio promiſſio uel trãſlatio iuribus nõ ſubſiſtat: & nihilominus cadat in cõmiſſum ac ſi alias in caſu nõ ꝑmiſſo a iure dictã rem irrequiſito domino penitus alienaſſet.

De pœna uẽdentiũ ꝑmutantiũ uel obligãtiũ res eccleſiaſticas. ca. 43.

NE quod ad dei cultũ extitit ordinatũ amplius ad humanos uſus redigi ualeat. Statuimus & ordinamus qđ nullus ſacerdos uel rector in quacunqꝫ eccleſia uel beneficio noſtre dioceſis iuriſdictioni ſubiecto extiterit intitulatus ſeu quouis modo inſtallatus audeat uel pſũmat ſine noſtra ſpeciali licẽtia & obtẽta ſiqua collata bona mobilia uel imobilia fuerint eiſdẽ eccleſiis quibus præſunt uel infuturũ præeſſe noſcantur ab aliquo uel ab aliquibus parrochianis uel a quibuſuis aliis pſonis pro remedio peccatorum ſuoꝝ diſtrahere nec alias obligare uel permutare/ ſed ad cultũ ipſius eccleſie proprium reſeruentur. ſub pœna lib. quinqꝫ pro qualibet uice qua cõtrafacere præſumpſerint quã ipſo facto ſe nouerit incurſurum. Et nihilominus dictam eccleſiã prorſus reddere teneantur indẽnitatem. Et exinde contractus alias habitus ipſo iure ſit nullus: & iuribus non ſubſiſtat.

De pœna cõcedẽtis rẽ eccſiaſticã in emphyteoſim irrequiſito dño. ca. 44.

DIſpẽdiis eccleſiaꝝ obuiare uolẽtes & maliciis hoium quę ut plurimũ uerſari nitunt̃ circa occupãda eccleſiaꝝ bona quæ a Xp̃i fidelibus collata noſcunt̃. Hoc ꝑpetuo

Statuimus edicto q̄d nulla pſona eccleſiaſtica ſeu ſecularis cuiuſcūq; cōditionis ſtatus ſeu p̄eminētię exiſtat audeat uel p̄ſumat quoquō irrequiſito dño rei aliqua bona emphyteotica: quæ ab aliqua eccleſiaꝝ nr̄e dioceſis noſcit̄ obtinere alicui pſone tradere uel cōſignare ſub quauis pmiſſione tacita uel exp̄ſſa de ipſa uendēdo aliquo tp̄e eidē cui bona ipſa tradita & cōſignata eē noſcūt̄ ſub noie alicuius pēſionis cenſus uel affictus uel alia aliq̄ iteruenięte pmiſſione ſtipulatione uel cōtractu p q̄d uериſimilr̄ cōiecturari poſſit in fraudē fore facta. Quod ſi ſecus a quoq̄ p̄ſumptū fuerit ipſo iure intelligat̄ cadere in cōmiſſum ac ſi expreſſe in caſibus alias nō cōceſſis a iure dicta bona irrequiſito domino alienaſſet.

De pœna clerici de nouo cōcedētis rē ptinentē ad eccleſiā. cap. 45.

NEmo clericoꝝ noſtre iuriſdictioni ſubiectus audeat quoquō uel p̄ſumat de nouo obligare infeudare uel inemphyteoſim cōcedere uel ad magnū tp̄s locare. ſ. ultra tēpus nouē annoꝝ fructus redditus uel puētus aliaue bona imobilia uel mobilia eccleſiaꝝ eidē cōmiſſaꝝ ſine noſtra uel Vicarii noſtri licētia ſpāli. Si autē quiſpiā cuiuſuis cōditionis ſtatus ſeu p̄eminētię extiterit cōtra ire p̄ſumpſerit ipſo iure pœnā quinq; lib. noſtre camere applicandarum incurrat. Et nihilominus omnis contractus inde habitus omni prorſus robore & firmitate ſit uacuus irritus & inanis.

De teſtamentis. cap. 46.

OMnis clericus nr̄e dioceſis beneficiatus cuiuſcūq; conditionis ſeu dignitatis exiſtat corpis īfirmitate grauatus anteq̄ ad aliquā teſtamēti factionē deueniat nos uel Vicariū noſtrū de ſuo iudicio & ultima uoluntate cōſcios reddat. Alioquin ſibi nouerit eccleſiaſticā ſepulturā denegandā. Et ſi euaſerit pro eo q̄d de ſuo iudicio nobis ſeu Vicario nr̄o denunciādo cōtumax fuit in centū ſol. ꝑ. diximus condēnandum.

De pœnā tabellionum accedentium ad ultimas uoluntates irrequiſito parrochiali ſacerdote. cap. 47.

ANtiq; cōſtitutionis paginā modis oībus reformātes. Statuimus & ordinamus & qua fūgimur auctoritate inhibemus ut nullus notarius ciuitatis uel dioceſis Piſaurenſis qui ad factionē teſtamēti ſeu cuiuſlibet alterius ultime uoluntatis pro pte alicuius: q̄ teſtare uelit fuerit euocatus rogitū ſiue ꝓtocollū nō recipiat uel quoquō factionē aſſumat ipſius teſtamēti uel ultime uoluntatis quæ cōtingeret & ſaperet mortuaria fideicōmiſſa relicta ad pias cāſ & alia q̄uis ſint illa ꝓ remedio aīaꝝ quoquō legata abſq; p̄ñtia parrochialis ſacerdotis uel de ipſius exp̄ſſa licētia cū ad eū ſpectet cūcta timari q̄ ipſi ꝓficiāt ad ſalutē ſub excōicationis pœna: quā cōtrafacientes ipſo facto ſe nouerint incurſuros. Et nihilominus decem libras rauēn. nobis & noſtre curie ſoluere teneantur.

De pœna impedientis ultimā uoluntatem. cap. 48.

CVm unicuiq; libera debeat eē factio teſtamēti hoc ſalubre ſtatutū irrefragabilr̄ uolumus obſeruari ut oēs & ſinguli tā clerici regulares q̄ ēt ſeculares uel layci cuiuſcūq; ſtatus cōditionis exiſtāt qui teſtamēti factionē pſe uel p aliū ipedire ꝓcurauerint quouis dolo machinatione ingenio uel cautela ipſo iure pœnā excōicationis incurrāt a qua nullo modo abſolui ualeāt niſi per nos uel Vicariū noſtrū uel aliū cui in hoc duxerimus uices noſtras cōmittendas cōpetenti ſatiſſactione iuxta arbitriū abſoluentis præmiſſa.

De pœna ſacerdotis nō reuelantis teſtatorem. cap. 49.

PIis defunctoꝝ uoluntatibus ſatiſfieri celeriter cupiētes. Statuēdo mādamus quatenus quilibet ſacerdos parrochialis in ciuitate Piſauri cōſtitutus īfra. xv. dies poſt obitū teſtatoris nobis uel Vicario noſtro nomē eiuſdē teſtatoris & tenorē legatoꝝ ſtu

deat & procuret inſcriptis ꝑtinus exhibere/ niſi alias nobis uel Vicario noſtro tenor ipſius teſtaméti & legatoꝝ infra dictos dies per fidei cõmiſſariũ uel heredẽ dicti teſtatoris oſtenſum fuerit. Sacerdos aũt parrochialis qui in hoc negligens ſeu remiſſus repertus fuerit in decẽ ſol. ꝗ. pro qualibet uice pœnã ſe nouerit incurſurum. Sacerdos uero parrochialis extra ciuitatẽ & in nr̃a diœceſi beneficiatus alias noſtre iuriſdictioni ſubiectus ꝑdicta infra unius menſis ſpaciũ ſub eadẽ pœna iuxta tenorẽ ꝑſentis cõſtitutionis facere & obſeruare teneatur. Alioquin pœnam ꝑdictã ſe nouerit incurſurum.

De pœna diſtribuentium maleablata ſine licẽtia. cap. 50.

SAcroꝝ canonũ inſtituta ſectãtes. Statuimus & ordinamus & nihilominus ſub excõicationis pœna mãdantes ꝙ heredes ſeu fidei cõmiſſarii quicũq; ſint clerici ſiue layci maleablata & incerta quoquo modo expẽdere diſtribuere ſeu errogare auſu ꝓprio nõ ꝑſumant: quinimo illa nobis ſeu noſtro Vicario aſſignare ꝓcurent per nos uel aliũ cui uices noſtras duxerimus cõmittendas in uſus pauperũ fideliter errogãda. Et nihilominus ꝑdicta nõ ſeruantes pœnã quinq; lib. ſe nouerint incurſuros.

De pœna ſoluẽtiũ pia teſtatoꝝ legata nõ ſoluta canonica portione. ca. 51.

NVllus heredũ ſeu fideicõmiſſarioꝝ ad quos legatoꝝ decedẽtiũ diſtributio ſpectare cõprẽdit̃ ad eoꝝ ſolutionẽ quoquõ ꝓcedãt niſi prius nobis ſeu Vicario noſtro uel alias ei quẽ ꝑdictis ꝓponere curauerimus partẽ nobis de iure debitã in ipſis legatis fidelr̃ & integre duxerint ꝑſoluẽdã quã exnunc ſecundũ antiquas & approbatas cõſuetudines quartã fore declaramus: ad quã moniti ipſo iure teneantur hanc eandem noſtram conſtitutionem ad parrochialem quartam extendentes.

De pœna executoꝝ nõ exequentiũ infra annum. cap. 52.

PRæſenti noſtro ſtatuto requirimus & monemus una monitione pro tribus & ortamur attẽte oẽs & ſingulos heredes fideicõmiſſarios & executores cuiuſcũq; cõditionis & ſtatus extiterint deputatos & cõſtitutos quouis mõ/ & quos deputari & cõſtitui eodẽ modo cõtingerit infuturũ ad pias decedẽtiũ uoluntates exequẽdas. Et nihilominus ſub excõicationis pœna mãdantes eiſdẽ quatenus oĩ fide diligẽtia & celeritate quã poſſunt hmõi defunctoꝝ uoluntates & officiũ eiſdẽ iniunctũ ſtudeãt effectui demandare: & curis oĩbus ipſoꝝ decedentiũ uota cõplere ſaltim infra tẽpus unius anni ꝑut ſacris canonũ ꝯſtitutiõibus noſcit̃ ꝓmulgatũ. Alioqn ad ꝑdictoꝝ executionẽ ĩngrẽcũ deo poterimus ꝓcedemus q̃uis ꝑdictoꝝ ignorãtie ſeu ĩpotẽtie excuſatione nõ obſtãte.

De pœna cõmiſſarioꝝ nõ cõparentiũ corã Epiſcopo. cap. 53.

CVm in his quẽ celerẽ expeditionẽ expetere pronoſcunt̃ mora finalr̃ ſit nociua hoc ꝑpetuo edicto firmamus. Et nihilominus hac monitione ꝑmiſſa & perẽptorie requirimus & monemus uniuerſos & ſingulos cõmiſſarios & executores teſtõꝝ ſeculares clericos religioſos ſiue laycos mares uel fœminas cuiuſcũq; ꝯditionis extiterint ad hoc officiũ deputatos ſiue ĩpoſterũ deputãdos ut ĩfra mẽſem a die obitus teſtatoris cõputandũ corã nobis cõpareãt cõpleturi & facturi qđ de iure exequendũ extiterit. Qđ ſi nõ fecerint hãc noſtrã monitionẽ & cõſtitutionẽ cõtẽnentes contra eos ad excõmunicationis ſententiam inquantum de iure uidebitur procedemus.

De ſepulturis. cap. 54.

EFfrenata cupiditas ſui prodiga pacis emula mater litium & materia iurgioꝝ tot quotidie inexquiſita litigia generat ut niſi iuſtitia conatus eius ſua uirtute reprimeret ius humani fœderis abuſus extingueret. Sane nõnulli non dei ſpiritu ducti: ſed

quodãmodo

quodãmodo auſu temerario ſub ſpẽcie boni uagãtes oratoria/hoſpitalia/ſynodochia ſeu quæuis alia loca quæ ad piũ cultũ ſpectare noſcunt irrequiſito loci dioceſano: ad quẽ oium baſilicaꝝ fundatio ſpectare dinoſcitur erigere p̄ſumpſerunt ut ob hoc iura p̄dictoꝝ melius ualeant defraudare & in ſue ꝑuerſitatis malitia gloriãtes ad decipiendũ inexquiſita remedia ꝓcuraſſe uident. Vnde occaſione captata de relictis ad pias cauſas & aliis quibus quarta epiſcopalis de iure debetur ſoluere nõ procurant. Alii uero nouũ genus religionis p̄tendentes ſub p̄textu heremiticæ uite ſiue fraticelloꝝ uel ingiſuatoꝝ ſeu pauperũ Xp̄i ut eoꝝ utamur uocabulis nomen collegii uſurpantes ſimili morbo laborãt. Reliqui uero procurant ut decedentes ſiquid eoꝝ ecclesiis relinquere diſponunt illud ad fabricã eccleſie quæ nullis indiget reparationibus faciũt aſcribi ut melius eoꝝ fraudes ualeant paliare & eccleſiam noſtrã Piſaurenſem: quæ cunctaꝝ noſtre dioceſis eſt caput: & nos qui de cõmiſſo grege corã altiſſimo rõnẽ reddituri ſumus dãnificare/ nõ cõſiderantes qđ qui ſocii ſunt laborũ merito debent eſſe ad cõſolationũ. Quapp cõſiderantes qđ cõtumax nõ debet eſſe melioris cõditionis q̄ obediens quãtũ cũ deo poſſumus p̄dictoꝝ malitiis obuiare uolentes: ac etiã indẽnitati piſaurẽſis epiſcopatus p̄ſenti cõſtitutione ſancimus: & nihilominus ſub pœna excõicationis quã cõtrafacientes ipſo facto tunc incurrãt mãdamus q̄tenus nulli ad quos p̄dictoꝝ decedẽtiũ bona ꝑuenerint qui meoꝝ teſtamẽtis mõ p̄fato p̄dictis hoſpitalibus oratoriis zenodochis & ꝑſonis ſeu collegiis aliqua legauerunt uel dimiſerunt intuitu pietatis pro aĩa uel alio quouis modo aliquid ſoluere debeant p̄libaris ꝑſonis & locis: niſi primo & ante oia quartã oium legatoꝝ factoꝝ ut p̄fertur nobis uel noſtro Vicario uel cui alias duxerimus cõmittẽdas ſine aliqua diminutione ꝑſoluant ad cuius ſolutionẽ tam heredes q̄ p̄fata loca & ꝑſone hac irrefragabili cõſtitutione teneri uolumus & obligari. De relictis uero ad pias fabrice cauſas ſiue in cuntio eccleſiarum: ſimiliter rectores earꝝ nobis & Vicario noſtro quartam ſoluere teneantur & debeant niſi teſtator in ſuo teſtamento illud cuntium ſi quo præfate eccleſie legatarie indigerent ſpecificare noſcatur.

De pœna nõ cõſignantiũ partẽ debitã funeraliũ ĩfra tẽpus debitũ. ca. 55.

SIquis clericus ciuitatis & dioceſis nr̃e partẽ funeraliũ & mortuarioꝝ nobis de iure & alias approbata cõſuetudine debitã iuxta p̄ſentis cõſtitutionis tenorẽ infra .xv. dies a die obitus p̄dictoꝝ habitoꝝ aſſignare diſtulerit/ pro qualibet uice qua in hoc deliquiſſe conſtiterit decẽ ſolidos raueñ. pœnam ſe nouerint incurſurum.

De pœna ſacerdotum nõ recipientium cautiones ab heredibus uel fideicõmiſſatiis antequam mortuorum corpora ſepelliantur. cap. 56.

SÆpe dolendo didicimus ꝙ ut plurimũ heredes ad quos bona defunctoꝝ deuenire pias ipſoꝝ decedentiũ uoluntates adimplere poſtponunt: ideo ſtatuẽdo mãdamus quatenus quilibet parrochialis ſacerdos noſtre iuriſdictioni ſubiectus ĩmediate poſt obitum teſtatoris a fideicõmiſſariis uel heredibus tã clericis laycis uel aliis regularibus ꝑſonis recipiãt idoneã cautionẽ qđ ſupradicte ꝑſone ſatiſfaciẽt & adimplebũt & executioni mandabũt oia & ſingula legata ad pias cauſas cõtenta in teſtamẽtis p̄dictoꝝ decedẽtiũ ſcđm diſpoſitionẽ teſtantiũ priuſquã corpora dictoꝝ decedentiũ ſic teſtantiũ nõ permittant in ſuaꝝ eccleſiaꝝ cimiteriis ſepelliri: quam ſi prædicti præſtare recuſent ipſi uel alii quicũq; clerici nullo modo prędictorum ſepulturis interſint ſub pœna librarum quinq; pro qualibet uice qua contrafacere dignoſcentur.

De fideiuſſoribus cap. 57.

QVia delictũ prælati in dánũ eccleſie redundare nõ debet. Statuimus & ordinamus qđ nullus clericus noſtre diœceſis cuiuſcũq; ſtatus ſeu cõditionis uel p̃eminentie extiterit audeat uel p̃ſũmat pro aliquo fideiubere uel alias quouis modo aliquas promiſſiones ſeu obligationes facere pro ſe uel alio in pecunia numerata/ fruméto/ uino oleo & aliis bladis quibuſcũq; ultra ſũmá uel ualorẽ lib. quinq; ſine noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſub pœna .xl. ſol. 𝔯𝔞. Et nihilominus ſi per quépiá p̃dictoꝝ cõtrafactũ fuerit exinde eccl'ias & bñficia p̃dictoꝝ ultra p̃dictá ſũmá nullatenus fore obligata cẽſemus.

De iure patronatus. cap. 58.

PRæſenti ſtatuto diſtricte prohibemus ne aliquis patronus ſiue quiuis parrochianus ſecularis/ ſiue clericus eccleſiaꝝ noſtre diœceſis quátacũq; cõſuetudine uallatis quæ potius corruptela eſt cẽſenda de cætero audeat uel p̃ſũmat tp̃e uacationis earũdẽ uel quouis alio tp̃e partẽ aliquá reddituũ ipſaꝝ eccleſiaꝝ uel alioꝝ quorũcunq; bonoꝝ mobiliũ uel imobiliũ uſurpare/ aut alias res & bona: necnõ & prouentus ipſaꝝ qũolibet p̃turbare cũ tá iura humana q̃ ciuilia prorſus abhorreát ut quæ deo manu dextra datur oblatio/ poſtea ſiniſtra tollatur. Quod ſi forte ſecus a quoquá prædictorum præſumptũ fuerit omni iure quod habent in prædictis eccleſiis nouerint ſe priuandos.

De cellebratione miſſarum cap. 59.

CVm fœlix eſſe dicat̃ qui digne uná in die miſſam celebrare põt. Statuẽdo p̃hibemus/ ꝙ nullus ſacerdos noſtre iuriſdictioni ſubiectus audeat uel p̃ſũmat niſi unicá miſſam celebrare in die: excepto feſto Natiuitatis Dñi noſtri Ieſu Xp̃i. alioquin pro huius tráſgreſſione p̃ uice q̃libet qua repertus fuerit taľr deliquiſſe in q̃tuor lib. 𝔯𝔞. pœná ſe nouerit incurſurũ ad alias pœnas p̃ceſſuri p̃ut requiret p̃ceruitas delinquẽtis.

De pœna celebrãtis cum calice ſaltem nõ habente cuppam argenteam deauratam. cap. 60.

QVoniá ut ait canon ea quę in nobis cõmittunt̃ facile dimittere poſſumus quę uero in Deũ ſine pœna relaxare nõ poſſumus/ & q̃plurimũ ſacerdotes & alii clerici quærentes/ quæ ſua ſunt nõ quæ Ieſu Chriſti officii iniuncti debitũ negligũt uel minus debite adimplere recuſant. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus ſacerdos in noſtra ciuitate uel diœceſi cellebret miſſaꝝ ſolẽnia niſi cũ calice qui totus ſit argẽteus & deauratus uel adminus habeat cuppá argenteá & deauratá: cõtrafaciẽtes uero pro qualibet uice in quadraginta ſolidos raueñ. ſe nouerint condẽnatos.

De pœna pulſantium campanas in die ſabbati ſancti antequam pulſetur in eccleſia cathedrali. cap. 61.

VT debitus honor noſtre matrici eccleſie potiſſime deferat̃. Statuimus & ordinamus hac noſtra inuiolabili cõſtitutione ꝙ die ſabbati maioris ebdomade nullus quiuis clericus uel ſecularis p̃ſona audeat uel p̃ſũmat pulſare campanas prius quá pulſentur cápane p̃ſare maioris eccleſie penſaurenſis contrafacientes uero pœnam uiginti ſol. ipſo facto dicimus incurſuros.

Qđ q̃libet ſacerdos teneat̃ die ſabbati cellebrare de btá virgine. ca. 62.

ET ſi Moyſi oranti ſeniores populi manus undiq; ſubſtentabant ut pugnanti populo hoſtes terga porrigerent quáto magis nos qui cõtinue innumerabilibus turmis hoſtiũ ſepti tamq̃ leones rugientes quos deuorent queritantiũ/ matrẽ gentiũ angelorum

lorum monalcã peccatorũq; aduocatã piiſſimã ſũmis ꝑconiis laudibuſq; imenſis debemus extollere nã dum apud altiſſimũ pro nobis dulciſſimas ꝑces effundit ſequentis inimici nos tela non rapiunt: imo potẽtiores effecti ipſoꝝ pauores protinus poſtergamus hæc & alia illi populo figura nobis autẽ ueritas patefecit. Idcirco hac inuiolabili conſtitutione ſancimus ut quilibet ſacerdos qualibet die ſabbati ad honorẽ ꝑfate glorioſe Marie Virginis miſſam cellebtate debeat iuſto ipedimẽto ceſſante. Et talr in ꝑdictis ſe habeãt ut de obediẽtia cõdignis meritis teſtaurent & ne de cõtẽptu pœna ꝑeunte caſtigẽt

De eccleſiis hedificandis. cap. 63.

OMnes baſilice epiſcopo debẽt eſſe ſubiecte in quorũ fundatione primariũ lapidẽ debet apponere iuxta ſacroꝝ patrũ inſtituta ſanctiſſima. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ut nulla eccleſia nullũ oratoriũ nullũ altare fundet in nr̃a dioceſi niſi petita & obtenta licentia a nobis uel Vicario noſtro uel alias cui cõmiſerimus uices noſtras primo aſſignata cõpetenti dote ab ipſo fundatore quã ſi tunc pet ipſoꝝ fundatores aſſignari nõ cõtingat eo ipſo ꝙ de licentia uel alias tollerãtia noſtra ut ꝑfert dicta eccleſia oratoriũ uel altare fundata extiterint fundators & eoꝝ heredes ſint obligari ad ꝑdicta cõpetẽter dotanda adq; dictoꝝ bona cenſemus fore hypothecata ac ſi ſpecifica ꝑmiſſio & obligatio de ipſis dotandis cotã nobis uel Vicario noſtro facta fuiſſet. Sacerdotes uero & rectores qui ꝑmiſerint infra limites ſuaꝝ parrochiarum uel in eorum eccleſiis aliquod prædictorum fundati ſine noſtra licentia ut præfertur uel Vicarii noſtri ipſo iure pœnam decem lib. ſe nouerint incurſuros.

De immunitate eccleſiarum. cap. 64.

SIquis clericus cõtra cõſtitutionis nr̃e tenorẽ in ſua eccleſia poſuerit ſeu poni ꝑmiſerit uel fecerit uel tenuerit aliquod bladi genus uini olei uel cuiuſcũq; mercimonii uel ſupellectilia ipm pto qualibet uice qua nobis cõſtiterit deliquiſſe in.x. ſol. ꝑ. noſtre curie ſnialr cõdẽnamus niſi cã incendii hoſpitalitatis uel alterius ineuitabilis neceſſitatis factũ extiterit: quibus ceſſantibus ꝑdicte tes de eoꝝ eccleſiis penitus temoueantur.

Ne clerici uel monachi ſecularibus negociis ſe imiſceant. cap. 65.

CLericus maxime in ſacris ordinibus cõſtitutus ſi officiũ tabellionatus exercuerit maxime in curia ſeculari uel circa cõtractus alias honeſtati & ordini clericali nõ cõpetentes uel alias a iure prohibitos cõtra noſtri prohibitionem mandati ipſum pro qualibet uice in centum ſol. ꝑ. duximus condẽnatum.

De pœna clerici aduocãtis in foro ſeculari uel cõtra ſuũ ꝑlatũ. cap. 66.

CLericoꝝ audaciam tefrenate uolentes ꝑſenti cõſtitutione ſancimus quod nullus clericus in quocũq; ordine conſtitutus: dũmodo eccleſiaſticis ſubſtentetur audeat uel præſũmat exercere officium aduocationis coram iudice ſeculari & in negocio ſeculari niſi in caſibus alias a iute permiſſis. Alioquin pro uice qualibet ipſum in.xl. ſol. ꝑ. ſimiliter condẽnamus. Inſuper ꝙ nullus clericus cuiuſcũq; ſtatus cõdirionis ſeu ꝑeminẽtie extiterit audeat uel ꝑſummar cõtra eccleſiã uel prælatũ a quibus beneficia recipere dignoſcant aduocationis ſeu procurationis officiũ aliqualiter exercere. Siquis autẽ quouis auſu incõtrariũ attemptare ꝑſumpſerit aut cõſiliũ dederit publice uel occulte ipm tamquã ingratũ pto uice qualibet in decem lib. rauen. duximus condẽnandum: & beneficio quod ab his noſcitur obtinere ſententialiter ſpoliandum.

De pœna clerici exercẽtis artẽ cirufie uel aduſtionẽ. cap. 67.

QVia quiſqȝ remanere debet in ea uocatione qua uocatus & quærere quæ Dei ſunt: p̄ſenti ſtatuto duximus ꝓuidendũ quod nullus clericus noſtre iuriſdictioni ſubiectus maxime beneficiatus aut quiuis alio in quouis ſacro ordine cõſtitutus audeat uel p̄ſũmat artẽ cirugie inciſionẽ quomodolibet uel aliter aduſtionẽ faciendo cõtra noſtre conſtitutionis tenorẽ exercere præſũmãt: p̄ſumptores autem ipſo facto pro qualibet uice pœnam decem lib. rauẽ. ſe nouerint incurſuros.

¶Incipit Liber Quartus Synodalium.

De clandeſtina deſponſatione. cap. 68.

SCriptum eſt qui odit lucem ambulat in tenebris opera tenebrarũ exercens. Idcirco hoc perpetuo edicto prohibemus: necnõ etiã uolumus & mandamus ꝙ nullus ſacerdos quomodolibet audeat uel præſummat intereſſe quãdo matrimonia clandeſtina cõtrahuntur. Siquis aũt cõtraire p̄ſumpſerit tanquã tranſgreſſorẽ p̄ſentis conſtitutionis in centũ ſol. ℞. noſtre curie duximus condẽnandũ. Qui autẽ benedixerit ſecundo nubentes ſimili pœna ſe nouerit incurſurũ. Inſuper ſtatuendo mandamus ꝙ nulli deinceps clandeſtina ſeu interdicta matrimonia inire p̄ſumant cõtra ſacroꝝ canonum conſtitutiones ſanctiſſimas. Qui uero contraire præſumpſerit ipſo iure pœnam decem lib. ℞. incurrat & pœnis ſubiaceat alias cõtra tales a canone ꝓmulgatis.

De matrimonio cõtracto cõtra interdictũ eccleſie. cap. 69.

PRæſumptiones temerarias quorũdam refrenare uolentes. Præſenti conſtitutione ſancimus ut nullus cuiuſcunqȝ conditionis ſeu ſtatus extiterit audeat uel præſummat temporibus interdictis ab eccleſia matrimonia ſolẽniter contrahere uel cõſumare. Alioquin ipſo facto pœnam quatuor librarum ſe nouerit incurſurum. Similem etiam pœnam incurrat ſacerdos prædicta ſic cõtracta benedicens contra prædictos ſaluis & reſeruatis aliis pœnis a iure promulgatis.

De cognatione ſpirituali. cap. 70.

IMportunitatibus quorũdam clericorum & maxime religioſorum obuiare uolentes quorum uel quæſtus uel illicita conuerſatio multotiens mentes excecat quo totius cleri multipliciter oprobrium inde reſultat. Hac irrefragabili conſtitutione ſancimus: ac omnibus & ſingulis noſtre iuriſdictioni ſubiectis quibus de iure cempetit ius baptizandi & baptizantibus præcipiendo mandamus quatenus nullum clericum ſecularem ſeu religioſum cuiuſcunqȝ ſtatus condirionis ſeu præeminentie extiterit in eorum eccleſiis permittant intereſſe ad leuandum aliquem puerum de baptiſmo ſeu per eoſdem leuari permittant per quos cognatio ſpiritualis contrahatur ſine noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali ſub pœna ſol. centum rauẽ. noſtre curie applicandorum. Et dicta licentia per nos ſeu Vicarium noſtrum nõ intelligatur eſſe data niſi primo dicti clerici & religioſi petentes noſtre curie ſoluerint ſol. quadraginta ℞. de qua ſolutione expreſſa fieri debeat mentio in dicta licentia alias prædicti baptizantes p̄fatis noſtris & noſtri Vicarii litteris parere nõ debeant ſimilẽ pœnã de qua primo diximus incurſuri.

De ſimonia. cap. 71.

VOlentes uitium ſimonie de noſtris finibus exulare hac ualitura cōſtitutione ſancimus ꝙ nullus clericus noſtre iuriſdictioni ſubiectus aliquā eccleſiā ſeu quodcūq; beneficium acceptet procuret uel acquirat per ſe uel alium uitio ſimonie. Quod ſi con trafactum fuerit ex nunc noſtre curie in decē lib. ꝶ. dicimus condēnatū. Idem per oia eſſe cenſemus de omnibus & ſingulis promotis ad quoſcunq; ordines ſacros prædicto uitio ſimonie. Et nihilominus beneficiatos ut ꝑfertur beneficio ipſo: exnunc uolumus manere priuatos. Et ſic promotos a dictis ſuſceptis ordinibus perpetuo ſuſpenſos niſi cum prædictis miſericorditer diſpenſatum extiterit.

De pœna clerici non reſignantis beneficium quod obtinuit per ſimoniam & de pœna deffendentis eum. cap. 72.

CVm labes ſimonie inter cætera crimina cēſeatur magis horribile merito ad ipſam extirpandā cunctis uiribus niti iubemur. Statuendo mandamus ꝙ nullus clericus ciuitatis uel diœceſis noſtræ iuriſdictione ſubiectus aliquam eccleſiam teneat quā initio ſimonie adeptus extiterit ſed infra quindecim dierū ſpaciū à tēpore præſentis conſtitutionis numerandorū nobis uel Vicario noſtro reſignare procuret. Alioquin exnunc prout extunc ipſa eccleſia uel beneficio ſit ipſo iure priuatus. Nulluſq; clericus talem in ſuo crimine defendere audeat uel pro eodem patrociniū præſtet: contrafacientem uero centum ſol. pœna mulctamus.

Incipit Liber Quintus Synodalium.

De his qui filios occiderint. cap. 73.

AD aures noſtras auditu peruenit ꝙ nō nulli tam mares ꝗ mulieres filios uel filias infantes habētes quorum uita cum ſollicitudine maxima propter nature defectum uix ſubſtentari poteſt futura pericula nō aduertentes: quinimo tantūmodo carnales affectus ſequentes dictos infantes ad dormiendum in lecto ſecum retinent & aliquando contingit inaduertenter prædictos infantulos ſuffocari propter prædictorū incuriam inopinate. Et quāuis circa prædicta per prædeceſſores noſtros ꝗ pluribus cōſtitutionibus editis modicus uel nullus fructus aduenerit nam immemores ſalutis eoꝝ pœnas ſpirituales & cēſuras ibidē inſertas nō curātes dictos infantes ut præfertur ſecū in eorūdē lectis ad dormiendū tenere nō ceſſant. Et ut ait canon cōdecēs eſt ut quos dei timor nō reuocat a malo ſaltim tēporalis pœna coherceat. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ꝙ quicūq; deinceps filiū uel filiā infantes infra biēniū cōſtitutos in lectū ſecū tenuerit ad dormiendū uel iacendū & deinde mortuus reperiatur qđ eue niſſe ꝑſumiť ex dictoꝝ incuria & defectu ipſo facto ſnīam excōicationis icurrat a qua abſolui nō poſſit niſi per nos uel Vicariū noſtrū uel alias cui cōmiſerimus in hoc uices noſtras: & nihilominus noſtræ curiæ nomine pœnæ. vi. lib. ꝶ. ſoluere teneantur: quibus pœnis tam uir ꝗ uxor ſubiacere noſcantur.

De pœna clerici dantis pocula prohibita ad generandū uel nō. cap. 74.

EXigit peruerſorum audatia ut nō ſimus ſola delictorū prohibitione cōtēti ſed pœnam etiā delinquentibus imponamus. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ꝙ ſiquis

clericus cuiuſcūq; cōditionis ſtatus ſeu p̄eminentie extiterit noſtræ iuriſdictioni ſubiectus alicui hoīum uel mulieri dederit uel dari mādauerit aliqd ad potādū uel mādu-cādū pp qđ bibens uel manducans generare cōcipere uel abortū conceptū prodire nō poſſit pro qualibet uice qua nobis conſtiterit ipſum in lib.xx.ꝶ. noſtre camere applicādos cōdēnatū fore cenſemus: & beneficio qđ obtinet tāq̄ homicida ſit ipſo iure priuatus.

De furtis. cap. 75.

SIquis clericus de nocte uel de die furtum fecerit & de hoc legitime conuictus extiterit ipſum in uigintiquinq; lib.ꝶ. noſtre curie dicimus condēnatum. Si uero furtum fieri mandauerit uel cōſenſerit aut ſi furtum receptauerit aut furti conſcius fuerit ſimiliter pœnæ ſupradictæ ipſum uolumus ſubiacere remq; furtiuā ſubtractā cū expenſis inde factis uero domino reſtituere teneaꝰ reſeruatis aliis pœnis contra prædictos a iure promulgatis.

De uſuris. cap. 76.

VSurarum uoraginem quæ animas deuorat facultates exhaurit & ita in pleriſq; locis fortiter pullulauit ut multi aliis negociis prętermiſſis uſure exercitium ſibi licere prætendunt funditus extirpare uolentes. Hac inuiolabili conſtitutione ſancimus ꝙ præter modos alios de iure debitos quibus aliquis probaꝰ uel præſumitur uſurarius ad probandum aliquem eſſe uel fuiſſe uſurarium ſufficiant teſtimonia trium perſonarum teſtificantium ꝙ talis qui imputetur de uſuris ſibi uel aliis mutuauit pecuniam uel aliquod aliud quod conſiſtat in numero pondere uel menſura deducto pacto ꝙ aliquid ultra ueram ſortē recipere intendebat dato ꝙ nō probent ipſum in effectu aliquid recepiſſe etiā ſi in teſtimoniis ſuis ſingulares extiterint. Similimodo ſi tres teſtes depoſuerint ꝙ ipſi uel alii ſoluerunt nomine uſurarū illi qui impetitur de uſuris quāuis nō probent talem eis uel aliis mutuaſſe aliquid quod conſiſtat in numero pondere uel menſura deducto pactō aliquid recipiendi ultra ueram ſortē eo ipſo probatus uſurarius cenſeatur etiā ſi dicti teſtes in eorū teſtimoniis ſingulares extiterint. Inſuper ſi unus teſtis deponat de ueritate aliquorū prædictorū & per tres alios de fama publica deponatur eo ipſo talē fuiſſe uſurarium dicimus fore probatū. Et probato aliquo uſurario altero prędictorū modorū uel aliorū introductorum a iure ſtatim eius inſtrumenta confecta in perſonā propriam uxoris ſue uel filiorū alias nō emancipatorum præſumanꝰ de duplo uere ſortis & ſic cōtra ea iudicari & pronunciari poſſit & debeat niſi apertiſſimis documentis & probationibus luce clarioribus incontrarium appareret.

Vbi non reperiatur expreſſa quantitas uſurarum in codice alicuius uſurarii præſumantur de ſex deñ. pro libra. cap. 77.

STatuimus & ordinamus ꝙ ubi in memoriali uel codice alicuius uſurarii certa quātitas uſurarum recepta non apparet eo ipſo ꝙ ibi uel in alio ſuo codice apparere poteſt manu propria uel alterius mandato eius ipſum uſurarium aliquam certam quantitatem alicui mutuaſſe præſumatur quantitas in dictis locis ſcripta & codicibus ſteriſſe ad uſuram per unum annum ad rationem ſex denarioꝝ monete currentis pro qualibet libra pro quolibet menſe idem præſumaꝰ de aliquo alio ſic reperto in ſuo memoriali quod conſiſtat in numero pondere uel menſura. Et eo ipſo cogi poſſit ipſe uſurarius uel eius heredes ad reſtitutionē uſurarū ſecundū taxationē prædictam niſi aliud apertiſſimis documentis & probationibus appareret.

Quod nulla quietatio per partē fieri poſſit in cauſa uſuraria iudicio cepto & elapſo termino ſuꝑ reſtitutione uſurarū cōputenť inter incerta. cap. 78.

FIrmiter ſtatuimus qđ poſtq̄ curia noſtra contra aliquē ad petitionē partis uel ex officio inceperit ꝓcedere ſuꝑ uſuris ois refutatio & quietatio deinde facta abſq; noſtra uel Vicarii noſtri licentia ſpeciali ꝓſūmať in fraudē facta ac ſine alicuius pecunie numeratione & uera reſtitutione uſurarū & in deceptionē officii noſtri & curiæ antedictæ Piſauri eccleſiæ. Inſuper poſtq̄ littere ex parte curiæ noſtræ emanauerūt & publice lecte fuerint ſuper reſtitutione uſurarū fienda elapſo termino in dictis noſtris litteris appoſito tota uſura ſecundū p̄fatos modos inſcriptis ſeu codicibus ſeu memorialibus reperta uel alias ꝓſumpta eo ipſo cōputetur inter incerta ita ꝙ per alium q̄ per nos & noſtrū Vicariū nullatenus de ipſa diſponi ualeat infuturum.

De pœna clerici exercentis uſuras. cap. 79.

QVam graue ſit crimen uſurarū & maxime in clericis utriuſq; teſtamenti pagina deteſtať. Idcirco ſtatuendo ſancimus ꝙ ſiquis clericus inuentus fuerit exercere uſuras aut mutuauerit emerit uel ꝓſtiterit granū uinū oleū uel legumina uel quodcunq; bladi genus ad nouellū ut ita loquanť per ſe uel interpoſitā perſonā publice uel oculte per ſe uel familiarē qui p̄dicta exerceat cū ois uſura & ſuper abundantia prohibeať in lege ipſum qui in p̄dictis cōſtiterit deliquiſſe ꝑ ſe uel per interpoſitā pſonā pro uice qualibet in decē lib. ꝶ. noſtre curie ſniałr cōdēnamus ad pœnā aliam nihilominus ꝓceſſuri ꝓut dictauerit ordo iure & familiarē p̄dictū a ſe oibus modis expellere teneať.

De adulterio & ſcripto. cap. 80.

MAris ſator cœlorū terminū poſuit ne trāſiret fines ſuos ſic denotās ſacro matrimonio cōiunctos ſuis metis repauſare fore cōtentos iugumq; ſacrū mutua dilectione præſeruare. Quia ꝓpter ſtatuendo mandamus quatenus nullus uxoratus propria temeritate nō expectato iudicio eccleſie ꝓpriā uxorē a ſe aliquo modo ſeparet ſub pœna lib. x. noſtre camere applicandarū. Et nihilominus ſi animo indurato per annum ſteterit ipſo facto ſniam excōicationis incurrat. Qui uero dimiſſa uxore ꝓpria ut ꝓferť cōcubinā ſuꝑ aduxerit & eā in domo ꝓpria admiſerit & ſecū cohabitare ꝑmiſerit ſi ꝑ duos mēſes ſic ſteterit in p̄dicto crimine iā dānato ipſo facto pœnā lib. l. ꝶ. ſe nouerit incurſurum ad alias pœnas canonicas proceſſuri ſi p̄dictis pſeuerando ſteterit irritius.

De pœna clerici de adulterio conuicti. cap. 81.

SAne ſiquis clericus in ſacris ordinibus conſtitutus uel quiuis alius beneficiatus noſtræ iuriſdictioni ſubiectus deprehenſus fuerit crimen adulterii ꝑpetraſſe & de hoc legitime cōuictus extiterit pro qualibet uice pœnā centum ſol. rauēn. Si uero inuentus fuerit in aliqua domo cum aliqua muliere alias uxorata pernotare uel alias de die perſiſteret cauſa adulterii perpetrandi & de hoc legitime conuictus uel alias uiolenta iudicia & uериſimilia cōtra eundi laborare fama crebeſcēte reperianť. xx. lib. ꝶ. noſtre camere applicandoꝝ ipſo facto ſe nouerit incurſurū. Et nihilominus ab officio & beneficio dicimus ſuſpēdēdū donec ꝑ nos uel aliū in hoc uices nr̃as duxerimus cōmittēdas cū eodē miſericorditer diſpēſatū extiterit ad alias pœnas ꝓceſſuri ꝓut requiret enormitas deliquētis.

De crimine falſi. cap. 82.

AD falſariorū malitiā cōfuſcandā. Statuimus & ordinamus ꝙ nullus clericus noſtræ dioceſis ſubiectus litteras noſtras ſeu ſigillū falſare ꝓſūmat: aut manu pro-

pria falſum ſcribere inſtr̃m uel p̄dictis cõſenſum p̄ſtare auxiliũ uel fauorẽ. Qui aũt in prædictis repertus fuerit culpabilis ipſum in uigintiquinqꝫ lib. ꝶ. noſtræ curiæ applican das ſententialiter dicimus condẽnatum ad alias prout nobis ſeu Vicario noſtro uiſum fuerit pœnas nihilominus procedendum.

De Sortilegiis. cap. 83.

STatuimus & ordinamus ꝙ nullus clericus noſtrę iuriſdictioni ſubiectus audeat uel p̄ſũmat ſortes diuinationes ueneficia incantationes uel malias menſurationes aliquas angulorũ uel quæuis alia ſimilia iam p̄dictis quocũqꝫ noie cenſeanẽ exercere ſub pœna lib. decẽ pro qualibet uice qua cõſtiterit p̄dictos deliquiſſe ſcituri p̄terea per nos uel Vicariũ noſtrũ cõtra eos ad alias pœnas canonicas fore certius ꝓcedendũ. Si uero laicus fuerit ip̄o facto ſn̄iam excõicationis incurrat: a qua nullatenus abſolui ualeat niſi per nos uel Vicarium noſtrũ uel alias cui uices noſtras duxerimus cõmittendas.

De clerico percuſſore. cap. 84.

QVia ſacris mãcipati diſciplinis nulli nocere debent ſed potius oibus ꝓdeſſe p̄n̄ti conſtitutione ſancimus ꝙ nullus clericus noſtræ iuriſdictioni ſubiectus audeat uel p̄ſũmat aliquẽ clericũ aliter in ſacris cõſtitutũ uel procedentẽ in habitu & tonſura clericali lapide pugno uel alapa ferro claua uel baculo uel alio quouis armoꝶ genere percutere. Siquis uero quoquo p̄dictorũ modoꝶ contra ire p̄ſumpſerit: ſi pugno uel lapide ꝑcuſſerit: citra tñ ſanguinis effuſionẽ: dũmodo mors minime ſecura fuerit ip̄m in quinquaginta ſol. ꝶ. Si uero baculo fuſte uel claua in centũ ſol. Si autẽ ferro in. x. lib. ꝶ. noſtræ cameræ applicandorũ dicimus cõdẽnatũ. Si uero ex p̄dictis ꝑcuſſionibus uel aliqua p̄dictarũ alicuius mẽbri mutilatio ſecuta fuerit in. xx. rauen̄. Si autem mors ſecuta fuerit in oibus bonis ſuis tã mobilibus q̄ imobilibus noſtræ cameræ applicandũ ipſo iure fore duximus cõdẽnatũ. Necnõ ip̄m dicimus ꝑpetuo carceri mãcipandũ. Inſuper p̄dictorũ p̄ſumptores ad ſatiſfaciendũ leſo expenſas medicoꝶ: & alias ꝑcuſſo incũbentes & neceſſarias necnõ dãna & intereſſe ob id obueniẽtia cogi uolumus & mandamus. Et nihilominus ad alia iure remedia & pœnas cõtra tales ꝓceſſuri ꝓut delinquentiũ ꝓteruitas & enormitas exegerit in p̄dictis. Clericus uero aliquẽ clericũ per capillos capiens uel laicum iniurioſe ipſo iure poſt quã de hoc nobis uel Vicario noſtro legitime cõſtiterit in quadraginta ſol. rauen̄. ſe nouerit condẽnatum.

De maledicis. cap. 85.

CLericus ſiquis in Deũ uel aliquẽ ſanctorũ & maxime in beatã Mariã Virginẽ linguã in blaſphemiã relaxare p̄ſumpſerit uel alias manu ꝑcuſſione uel ictu in p̄dictos aliquẽ iniuriã dixerit uel fecerit ip̄m pro hmõi exceſſu tã graui in. xx. lib. ꝶ. noſtræ curiæ ꝑſoluendæ per p̄ſentes dicimus cõdẽnatũ & interim a ſui executione officii nouerit ſe ſuſpenſum donec ſecũ miſericorditer fuerit diſpenſatũ. Siquis uero clericus aliquod uerbũ in depreſſionẽ officii noſtri uel noſtræ curiæ ꝓtulerit pro qualibet uice in centũ ſol. ꝶ. ſn̄ialr cõdẽnamus ut illius pœna docẽte diſcãt cæteri a ſimilibus abſtinere. Clericus uero qui alicui uerba dixerit iniurioſa uel alias iniuriã fecerit aliquẽ deridendo uel ꝓuerbiũ aliquod dederit ſiue aliquas cedulas fecerit uel fieri fecerit in alicuius uituperiũ ſiue noxã ipſo facto poſt q̄ noſtræ curiæ cõſtiterit in centũ ſol. ꝶ. ſe nouerit cõdẽnatũ. Si aũt quiſq̄ clericus uel laicus corã nobis uel Vicario noſtro alicui iniuriã dixerit uel fecerit uerbo uel facto ꝓ q̄libet uice pœnæ. x. lib. ꝶ. ſe nouerit ſubiacere.

De clerico

De clero per ſaltum promoto. cap. 86.

SIquis per ſaltum malicioſe cōſenſerit ſe ordinari ſeu poſt iam ſic receptos ordines promoueri ipſum cōtra canones ſe delinquentē & pſentis noſtre cōſtitutionis tenorē pro qualibet uice qua in pmiſſis cōſtiterit deliquiſſe centū ſol. ꝶ. pœnā ſe nouerit incurſurū ad alias pœnas canonicas cōtra taliū pſumptores nihilominus proceſſuri.

De iniuriis & damno dato. cap. 87.

MAteriam ſcandaloꝝ amputare uolentes: hac perpetua cōſtitutione innouamus ꝙ ſi alicuius clerici uel alterius alias noſtre iuriſdictioni ſubiecti bos/uacca/aſinus/iuuencus porcus/capra/uel pecus aliquē clericū uel laycū leſerit in agro ſeminato uel uinea/cortinis/uincatetis/canneris/ſiluis baſſis leuatis pratis bānitis arbotibus domeſticis remotta geneſtreto uel canigia uel aliis rebus dānū dederit: & de ipſo damno accuſatus uel denunciatus fuerit ſiue accuſator ſe inueniſſe beſtiā uel beſtias hmōi dānum dantes ſine dicto alterius ſi in uinea plena dānum dederit ſoluat ille cuius fuerint dicte beſtie dānum dantes curie noſtre nomine bāni pro boue quolibet & qualibet uicce uiginti ſol. ꝶ. & pro aſino/porco/equo/iumento ſol. decē ꝶ. pro capra quattuor ſoldos & pro pecude ſex denarios. Si uero uinea nō fuerit plena uuis & dānum dederint pœnæ pdicte pro dimidia minuant̄. Si autē de nocte dāna pdicta data fuerint pœnę primo dicte dup!icent̄ domino uel cuſtodi beſtiaꝝ pdictaꝝ. In quibus pœnis & bānis dominos & cuſtodes beſtiaꝝ ſi accuſati fuerint ſententialiter condēnamus noſtre curie applicande. Et nihilominus ſatiſfaciat dāno paſſo: ad cuius probationē proprium iuramentum dāni paſſi ſufficiat: de pdictis uero bānis accuſator medietatē percipiat ſi teſte uel teſtibus probauerit uel per cōfeſſionē accuſati prius de ueritate dicenda ab ipſo corporaliter præſtito iuramēto. Si autē dixerit ſe ſuo ſacramēto inueniſſe tales beſtias dānum dantes & accuſatus ſe excuſauerit & negauerit pſtito iuramēto licet poſtea contra eum probetur talis accuſator partē de condēnatione nullatenus cōſequatur: decernentes ad accuſatores huiuſmodi dominos uel cuſtodes poſſeſſionū & ad teſtimonium familiares domeſticos & guaidaros & alias fide dignas pſonas generalr admittendas.

De pœna clericorum dantium dāna perſe uel familiā ſuam. cap. 88.

SIquis clericus uel eius familiaris uel quiuis alius noſtre iuriſdictioni ſubiectus dānū dederit in ſiluā alicuius & inciderit ligna a palo & a palo & infra & teſte uel teſtibus probatū fuerit pro qualibet uice in.xx.ſol.ꝶ. talē accuſatū noſtre curie ſententialiter condēnamus. Si uero ligna a palo ſupra uſq; ad trabē inciderit & teſtibus contra eum legitime probatū fuerit accuſatū in tribus lib. ꝶ. noſtre curie ſimiliter condēnamus. Et ſi ligna a trabe uel colūna inciderit & legitime probatū fuerit in cētū ſol. ꝶ. pro qualibet arbore accuſatū noſtre curie condēnamus: & ꝙ dānū paſſo condigne emēdet de quibus bānis accuſator tertiā partē percipiat ſi teſtibus legitimis uel per accuſati cōfeſſionē corporali præſtito iuramēto probauerit. Simili modo ſtatuimus & ordinamus ꝙ ſiquis clericus intrauerit uel fregerit de die uel de nocte ortū uel uineā alicuius & in ea uel eo dānū dederit & de hoc accuſatus fuerit & legitime cōuictus ſi de die fuerit in.xx.ſol. ꝶ. ſi de nocte in.xl.ipſum accuſatū noſtre curie ſentētialr condēnamus de quibus bānis tertia pars pertineat accuſanti ſi teſtibus uel aduerſarii cōfeſſione corporali præſtito iuramēto accuſatū deliquiſſe cōſtiterit. Inſuper ſtatuimus & ordinamus ꝙ ſiquis clericus uel eius familiaris inciderit arborē domeſticā ſeu ligna aliqua de ſepa

libus terraꝝ ortoꝝ uel uineaꝝ uel eaꝝ arboribus & ſi accuſatus uel cõuictus fuerit per teſtes legitimos pœnã patiatur & bãnũ ſoluat prout & ſoluere debetur pro dãno dato in ſilua alicuius & partẽ de cõdẽnatione percipiat ſicut & quẽadmodũ cõtinetur in cõſtitutione de inciſione & dãno ſiluaꝝ debet percipere accuſator.

De pœna clerici concurrentis ad rixas cum armis uel ſine. cap. 89.

QVia pacis amatores & cõcordie ſectatores clericos eẽ decet. Statuimus & ordinamus ut nullus clericus ad rixas uel guerras laycoꝝ aliquo modo cõcurrat cũ armis uel ſine armis. Alioquin contrafacientẽ cũ armis pro qualibet uice in centũ ſine armis in quinquaginta ſol. ꝗ. noſtre camere applicandos dicimus cõdẽnatũ & ad alias pœnas nihilominus proceſſum prout proteruitas exegerit delinquentis.

De pœnitentiis & remiſſionibus. cap. 90.

SIcut canon dicit nullus a non ſuo iudice ligari poteſt uel abſolui ne cuiq̃ liceat in meſſem alienam falcem apponere. Idcirco ſtatuimus & ordinamus ꝙ nullus ſacerdos noſtre dioceſi cuiuſcũq; ſtatus uel cõditionis exiſtat quoquomodo audeat uel præſumat ad penitentiã uel cõfeſſionẽ recipere alterius parrochianũ uel ei aliqua ſacramẽta eccleſiaſtica tribuere uel alias matrimonia per alterius parrochianũ cõtracta benedicere uel ſolẽnizare ſeu baptizare abſq; proprii parrochialis ſacerdotis licentia ſpeciali. Contrafacientes uero ſi beneficiati fuerint pœnã ſuſpenſionis a beneficio uel beneficiis quæ in noſtra dioceſi noſcunt̃ obtinere per annũ ſe nouerint incurſuros. Qui uero beneficia nulla habuerint in ꝑfata noſtra dioceſi pœnã inhabilitatis ad aliqua beneficia obtinenda ipſo facto incurrant. Sacerdotes uero parrochiales qui alias perſonis inhabilibus ꝑdicta cõmiſerint uel auſi fuerint aliquẽ abſoluere a caſibus nobis reſeruatis niſi a nobis uel Vicario noſtro ſuper hoc ſpecialẽ obtinuerunt cõmiſſionẽ ſimilẽ pœnam ſe nouerint incurſuros ad alias nihilominus proceſſuri prout exegerit proteruitas delinquentis. Caſus autẽ nobis reſeruatos ꝑſenti cõſtitutione duximus explicandos uidelicet homicidiũ publicũ uel ocultũ/periuriũ/ſimonia quomodocũq; cõmiſſa. Crimen hereſis publicũ uel occultum/ſuffocatio pueroꝝ quomodocũq; habita: Excõmunicatio publica uel oculta: adulteriũ publicũ/uiolatio eccleſiaꝝ & cimiteriis: incendiũ eccleſiaꝝ uel aliaꝝ reꝝ: furtũ manifeſtũ. Crimen illoꝝ qui adiurationes & cætera ueneficia exercent: crimẽ inceſtus: ſodomiticũ publicũ/blaſfematores dei & ſanctoꝝ: cõmutatio quorũlibet uotoꝝ/diſpoſitio male ablatoꝝ & incertoꝝ/matrimonia cõtra interdictũ eccleſie cõtracta/falſum teſtimoniũ/falſarii litteraꝝ & inſtrumentoꝝ/ corruptio monialium coeuntium cũ brutis: crimen proditoꝝ qui famoſo crimine cedulis uel quibuſuis aliis ſcripturis aliquẽ infamauerint: crimen illoꝝ qui uerberant patrẽ uel matrẽ/ machinatorũ in mortẽ cõiugis uel mulieris in mortẽ uiri: crimẽ abutẽtiũ criſmate uel re ſacra/ faciẽtiũ furtũ in eccl'ia: cõmittẽtiũ inceſtũ uel adulteriũ in eccl'ia uel loco ſacro & piurii.

De ſententia excõmunicationis. cap. 91.

QVorũdam mentes ita peruerſus cõtumacie ſpiritus excecat ut poſt poſito mucronis ſpiritualis timore ubi flentes citi ad medicantis opem feſtinare deberẽt in maliciis eoꝝ gloriantes animo indurato cenſure diſciplinã minime pertimeſcunt. Ea propter hmõi ꝑſumptoribus obuiare uolentes ꝑſenti cõſtitutione ſancimus ut quicunq; animo indurato per menſem in excõmunicatione perſtiterit a nobis uel Vicario noſtro legitime & rationabili cauſa promulgata/ & per eundẽ ſteterit quin petierit ſe ab

ea a nobis uel Vicario noſtro abſolui ſatiſſactione debita ꝑeunte iuxta formam a iure traditā & expreſſam in uiginti ſol. qui uero per tres menſes.xl.uero per annum.c.noſtre curie applicandoꝝ pœnā ſe nouerit incurſurū: a qua excōmunicatione nullatenus abſoluatur niſi primo pœnas ꝓdictas ſoluerit ut ꝓfertur. Si uero ultra annū in eadem excōmunicatione perſtiterit tāq̄ hereticus ab oībus euitet. Clerici uero beneficiati cuiuſcūq; ſtatus ſeu conditionis extiterint ipſo iure oībus beneficiis quæ in noſtra dioceſi obtinere noſcunt pœnā priuationis incurrant. Ad graniores nihilominus pœnas cōtra quēlibet prædictoꝝ proceſſuri ſi ultra prædictum tempus animo indurato tali modo perſtiterint prout delinquentium exegerit proteruitas antiquata.

LEcte & publicate fuerunt dicte cōſtitutiones in eccleſia cathedrali Piſauri ſub annis dñi millesimo quatrigenteſimo decimoquatto tēpere ſanctiſſimi in Xp̄o patris dñi noſtri dñi Ioānis diuina prouidētia pape.xxiii.Præſentibus Venerabilibus uiris Dño Egidio de Tudetto maioris Piſauri eccleſie ꝓpoſito dño Fortinerio quōdam Simonis dño Ioāne quondā Frāciſci de Arimino dño Ioachino de Eugubio dño ſantonello de Pergula dño Andrea Ioānis andrioli canonicis dicte maioris eccleſie Piſauri Dño Franciſco bartholi rectore eccleſie ſancti Paterniani de Piſauro procuratore dñi Marini abbatis ſancti Thome in folea: Venerabili uiro fratre Luca priore ſancti Spiritus de Piſauro dño Ioāne de Vrbino abbate ſancti Benedicti de monte fabalis fratre Blaſio quondā Pirothi priore monaſterii ſancti Heracliani D. Ioāne de burgo archipræſbytero plebis ſancti Michaelis de Nubilaria dño Vētura archipræſbytero plebis ſancti Stephani de Candelaria dño Antonio de caſtello archipręſbytero ſancti Viti de monte barocio d. Franiſco archipræſbytero plebis ſancti Michaelis de mōte gaudio d. Petro guiducini archipræſbytero plebis ſancti Petri de geneſtreto d. Lazaro bartholi procuratore dñi Franciſci garatoni canonici archipræſbyteri plebis ſancti Martini de monte uetulaꝝ d. Archangelo de ſancto angelo inuado archipræſbytero ſancte Suphie de gradaria d. Paulo de ceteto archipræſbytero plebis ſancti Chriſtophori caſtro medii d. Petro de monte bodio rectore ſancti Iuliani de triuio antiquo d. Antonio baldelli rectore ſancte Suſanne de monte barocio d. Antonio rectore ſancte Agathe de monte ſancte Marie d. Ioanne rectore ſancti Martini de farneto d. Leonardo ſaluutii rectore ſancti Angeli de licola d. Paulo rectore ſancti Sebaſtiani de monte ciccardo d. Benedicto rectore eccleſie ſancti Fabiani de geneſtreto d. Sauolo rectore ſancti Quirici de monte abbatis d. Angelo rectore eccleſie ſancte Marie de monticulo d. Ioāne rectore ſancti Paterniani de puteo d. Dominico rectore eccleſie ſancti Laurentii de tumba d. Ioāne rectore eccleſie ſancti Michaelis de tumba d. Guidone rectore ſancti Petri de monte piloſo d. Ioāne de biperno rectore eccleſie ſancte Marie de mōte lauro d. Marino rectore eccleſie ſancti Ioānis ualandi de mōte lauro d. Ioāne rectore ſancti Martini de pirano d. Ioanne rectore ſancti Donati de monte uetulaꝝ d. Guiducio rectore ſancte Barbare de monte uetulaꝝ d. Simone rectore ſancti Hermetis de ligabitiis d. Egidio præpoſito ꝓdicto ut rectore ſancti Andreę florenzola d. Ioāne Frāciſci rectore ſancti Ioānis de gradaria d. Antonio rectore ſancti Stephani in aquizano do. Antonello rectore ſancti Stephani de Piſauro d. Fortinerio rectore ſancti Archangeli de Piſauro d. Iochino rectore ſancti Leonardi de Piſauro d. Simone rectore ſcti Mar-

tini de Piſauro d. Frãciſco rectore ſancti Paterniani de Piſauro d. Lazaro bartholi rectore eccleſie ſancti Iacobi de Piſauro d. Ioãne rectore ſancti Caxiani de Piſauro dño Georgio rectore ſancti Nicholai de Piſauro. Cõſentientibus approbantibus & emologantibus. Et pſentibus dño Angelo de caſtro durante d. Franciſco de Fano capellano eccleſie ſancti Andreę de florenzola: Magiſtro Dominico uãnis de Piſauro & clericoꝝ & laycoꝝ multitudine copioſa ad hæc uocatis & rogatis anno ſupraſcripto & die ſeptima menſis iunii inditione ſeptima.

¶ Et ego Iacobus quondã bartholi ſantinocii de Piſauro imperiali auctoritate notarius & nũc notarius curie epiſcopatus pdicti & prædicte lectioni publicationi cõſenſui affirmationi & admologationi oium & ſingulaꝝ ſupraſcriptaꝝ cõſtitutionũ ſynodaliũ & oibus & ſinguli ſupraſcriptis dum ſic fierent & agerent pſens fui & ab omnibus & ſingulis ſupraſcriptis uocatus & rogatus ſcribere ſcripſi & publicaui & ad fidem præmiſſorum ſignum meum ſolitum apposui. Locus ✠ ſigni

IOannes Dei & apoſtolice ſedis gratia Epiſcopus Piſauri: ad ppetuã rei memoriã. Quia nõnq̃ qđ cõiectura profuturũ credidit ſubſequẽs experiẽtia nociuũ oſtẽdit ſic ecõtrario licet cõductor canonũ oĩa iura & omnis caſus in ſcrinio ſui pectoris cenſeatur habere. Nõ tamen eſt mirandũ ſi ſecundũ uariationẽ tẽpoꝝ uarientur corrigenẽ & de nouo fiant leges & canones. Q m̃ quę de nouo emergũt nouo egẽt auxilio. Ideoq; nolẽtes ſaluti oium nobis cõmiſſoꝝ errantiũ inſudare & uigili cura lupũ ĩtimicum humani generis animas rapientẽ repellere ac ne ouile perforatũ deffectu conſtitutionũ & pceptoꝝ inuadere ualeat/ hac noſtra unica cõſtitutione ordinamus ſancimus & cõſtituimus ꝙ ubicũq; noſtre cõſtitutiones ſynodales eſſent diminute & nõ facerent expreſſam & determinatã mentionẽ de caſibus occurrentibus in noſtra Piſauri dioceſis ac etiã ubi nõ imponerẽt pœnã laycis clericos offendẽtibus in pſona uel rebus obſeruentur & obſeruari debeant in noſtra curia cõſtitutiones generales Marchie anchonitane: quas uolumus & ordinamus hic hri pro expreſſis ac uigore huius cõſtitutionis dictas cõſtitutiones gñales reputamus pro noſtris ſynodalibus cõſtitutionibus & quicquid ſecundũ eas factũ fuit aut deciſum aut iudicatũ tãquã per cõſtitutiones noſtras ſynodales reputet̃ factũ fore. Et ſic mandamus tam ſecundũ illas generales q̃ ſecundũ ſynodales per pdeceſſores noſtros factas ſupplẽtes in inuicẽ ſentẽtiari & iudicari cõdẽnari decidi & finiri in noſtra curia oẽs ſingulas cauſas ad noſtrũ forũ pertinentes. Cum dictas cõſtitutiones generales uigore hmõi noſtre cõſtitutionis reputamus intelligimus & mandamus intelligi & reputari pro noſtris ſynodalibus cõſtitutionibus & mãdamus uniri & incorporari & in uno uolumine intelligi. Et ubi nr̃e priores cõſtitutiones unã pœnã iponerẽt in uno eodẽq; caſu & generales aliã ſi ambe pœnæ ſunt eiuſdẽ ſpeciei ſit in arbitrio noſtro uel noſtri Vicarii quã maluerit imponere delinquẽti. Si autẽ dicte pœnæ eſſent diuerſe ſpeciei: aut una ſpiritualis & alia tpalis: tunc uolumus utrãq; ſuũ locũ habere & in ſuo robore pſiſtere: ubi autẽ oino cõtradicerent adinuicẽ noſtræ priores cõſtitutiones ſynodales uolumus pualere: nõ obſtãte ꝙ dicte cõſtitutiones generales pp nouã unionẽ & incorporationẽ & apropriationẽ per hanc de nouo factã uideantur ultime & de nouo/ & derogatorie primis quod minime uolumus in dicto caſu oino cõtrario. Item ſtatuimus & ordinamus ꝙ oẽs & ſingule pœnæ imponẽde delin-

quentibus & malefactoribus ſeu ipoſite per dictas cõſtitutiones gñales Marchiæ quas uirtute hmõi unionis incorporationis & appropriationis repuramus in hmõi caſibus ꝑ noſtris ſynodalibus cõſtitutionibus applicent & applicari debeãt cameræ noſtri Piſaurenſis Epatus nõ obſtãtibus quibuſcũq; in eiſdẽ poſitis cõtrariis in aliis quibuſcũq;. Cũ tunc nõ generales ſed ſynodales in hiis repuramus & reputari uolumus de pſentia conſilio uoluntare & aſenſu noſtræ generalis ſynodi. In qua quidẽ ſynodo interfuerũt infraſcripti.v3. Venerabilis uir dñs Antonius Mariani de ugubio ꝑpoſitus Piſaurenſis dñs Franciſcus garatoni d. Fortinerius ſimonis d. Andreas Ioãnis archidiaconus d. Ioãnes de gredaria d. Antonellus de pergula d. Antonius ſimonis de roma d. Saluolus mẽghi ortulani oẽs canonici Piſauri ad pſens in Eccleſia carhedrali dioc. Piſauri reſidẽtes Veñ. patrẽ d. Ioãnes de urbino abbas monaſterii ſancti Benedicti de mõte fabalis Piſaurẽſis. Frater Vgolinus de bagnacauallis abbas ſiue prior monaſterii ſanctorũ Decẽtii & Germani de Piſauro extra muros. Frarer Blaxius pirotti de foroſempronii prior ſancti Ercliani de Piſauro. Frater Elias prior ſancti ſpiritus de Piſauro d. Antonius Iacobi de arimino rector eccleſiarũ ſanctorũ Patrignani & Antonii de piſauro d. Benedictus rebolini rector eccleſiæ ſancti Iacobi de piſauro d. Frãciſcus de Venetiis rector eccleſiarũ ſanctorũ Leonardi & Agarhæ de piſauro d. Georgius albanenſis rector eccleſiæ ſancti Nicolai de piſauro d. Angelus canati rector eccleſiæ ſancti Caxiani de piſauro d. Leonardus ſaluutii archipreſbyter plebis ſancti Michaelis de nubilaria d. Aneſtaxius bartoli de caſtro duranre archipſbyter plebis ſancti Viti de monte barotio d. Ioãnes Chriſtophori archipreſbyrer plebis ſancti Petri de geneſtreto do. Archangelus archipreſbyter gredariæ dominus Paulus uite archipreſbyter caſtrimedii d. Iacobus de pizolo rector eccleſiæ ſancti Iuliani de rribioantiquo d. Ioãnes de arimino rector eccleſiæ ſancti Aneſtaxii de ronco ſambatio d. Ioãnes de monte barotio rector eccleſiæ ſancte Suſanne de dicto caſtro d. Franciſcus petri de fano rector eccleſiæ ſancte Agathe de mõte ſancte Marie d. Andreas de piſauro archip. plebis ſancti Michaelis de mõte gaudio d. Paulus rector eccleſiæ ſci Sebaſtiani de mõte circardo cappellanus d. Antonii de foroſempronio canonici piſaurẽſis & rectoris eccleſiæ ſci Angeli de licola d. Lucas magiſtri Bartoli muraroris rector eccleſiæ ſancti Fabiani de geneſtreto d. Bernardus rector ſancti Quirici de monte abbatis d. Ioãnes de caſtro durante rector eccleſiæ ſancti Donati d. Guiduciolus rector eccleſiæ ſancte Barbare de monte uerulaꝝ d. Chriſtophorus de peruxio rector eccleſiarũ ſanctorũ Mariæ & Ioãnis de monticulo d. Ioannes Iacobi teotonicus recror eccleſiæ ſancti Patrigniani de puteo d. Ioãnes teotonicus rector eccleſiæ ſancti Petri de mõre piloſo d. Moricus de cingulo rector eccleſiæ ſancti Damiani de rũba d. Iacobus ſer Michaelis rector eccleſiæ ſancti Laurentii de tũba d. Marinus rector ſancti Ioãnis d. Ioãnes rector ſancte Marie de ualle de mõte loro d. Ioãnes rubei rector ſancti Srephani in aguizano d. Marcus rector eccleſiæ ſancti Michaelis de fauano d. Marcus rector ſãcti Caxiani de garla d. Chriſtophorus rector eccleſiæ ſancti Hermetis de ligabitiis d. ſanctus Iuliani rector eccl'iaꝝ ſcõꝝ Andreę & Thome de florẽ.

¶ Et ego Iacobus quõdã Bartoli fantonotii de piſauro publicus imperiali auctoritate notarius & nunc notarius curie Epiſcopatus prædicti ꝑdictis lectioni publicationi conſenſui & affirmationi & emologationi oĩum & ſingulorũ ſupraſcriptorum & cæterarũ aliorũ nõ intereſſentiũ huic legitime citatorum oĩbus & ſingulis ſupraſcriptis in pſenti

cōſtitutione deſcriptione dum ſic fierēt & agerent pñs fui & ab oībus & ſingulis ſupra
ſcriptis uocatus & rogatus ſcribere ſcripſi & publicaui & ad fidem praemiſſorum ſignū
meum ſolitum appoſui. Locus ✠ ſigni.

IN Chriſti noie amen anno a natiuitate eiuſdē milleſimo quingenteſimo .xix. Indi-
tione ſeptima tpe .S. in Xp̄o patris & dñi noſtri dñi Leonis diuina ꝓuidētia pa-
pe decimi die uero decima ſexta menſis Iunii celebrata fuit ſancta ſynodus per Reue-
rendum in Xp̄o patrē dñm Paridē de graſſis Ep̄m piſaurenſem: in ciuitate Piſauri in
pallatio magno dicte ciuitatis iuxta ſua notiſſima latera in quo pallatio ad pñs reſſi-
det ipſe Reuerēdus dñs Ep̄us in qua interfuerūt oēs infraſcripti.v3.

¶ Reuerēdus dñs Baldaſer de cataneis: coadiutor ipſius Reuerē. dñi Ep̄i. Reuerē. dñs
Hieronymus gori decretorum doc. Vicarius curiae ep̄alis. Venerabilis do. Nicolaus de
figulis canonicus eccleſiae Piſaurēſis. Venerabilis d. Ioānes antonius canonicus & rector
eccleſiae ſancti Michaelis de monte gaudio. Venerabilis d. Iulius mancinus canonicus &
rector eccleſiae ſancti Stephani. Venerabilis d. Hieronymus arduinus canonicus & re-
ctor eccleſiaꝝ ſanctorū Laurētii & Michaelis de tūba. Dñs Iacobus de claris primice
rius & rector ſanctae Marine de cuſpiſano d. Iacobus de ritiis rector eccleſiae ſancti Ca
xiani de Piſauro d. Antonius de monte cirardo manſionarius eccleſiae d. Carolus de ſa
racenis rector eccleſie ſancti Ioānis in albareto d. Marcantonius acurribus manſiona-
rius eccleſiae d. Doninus rector eccleſiae ſancti Ioānis de mōte lauro d. Alexāder de geor
giis capellanus ſanctae Luciȩ de Piſauro d. Thomas quōdā Bartholomei capellanus ſan
cti archāgeli de piſauro d. Dominicus de egiptiis rector eccleſiae ſancti Quirici de mō
te abbatis do. Vincentius de nubilaria rector eccleſiae ſancti Iuliani de triuio antiquo.
Dñs Vincentius de can. rector eccleſiae ſancte Marine de puteo d. Sebaſtianus rector
eccleſie ſancti Sebaſtiani de monte cicardo d. Andreas de amaris rector eccleſie ſancti
Michaelis de bōcio d. Chriſtophorus capellanus ſancti Michaelis de tūba d. Thomas
de graulis rector eccleſie ſancti Donati de geneſtreto d. Lodouicus tamagnini affictua-
rius ſancti Hermetis de legabitiis d. Baldus de geneſtreto rector ſancti Fabiani de di-
cto loco d. Bernardinus de geneſtreto rector eccleſie ſancte Marie de limate d. Frāciſcus
de colburdulo capellanus abbatie fabalis d. Bartholomeus capellanus ſancti Michaelis
de fauano d. Paternianus rector eccleſie ſancti Ioānis de lōgo ſambacio d. Baptiſta &
d. Angelus fratres capellani plebis nubilarie d. Dominicus frāciſci de puteo capellanus
eccleſie ep̄alis do. Bernardinus ſtephani placētini capellanus fraternitatis ſancti antoni.
Dñs Thomas capellanus & cantor eccleſie ep̄alis d. Santes ſamperolus ſubdiaconus pi
ſaurenſis d. Hieronymus Maſſi de florenzola d. ioānes antonius de ſaxoferrato affictua
rius plebis candelarie d. Philippus de farneto affictuarius ſancti Martini de dicto loco
do. Andreas de puteo capellanus eccleſie ſancti Paterniani de dicto loco d. Baptiſta de
magiſtri Guidi de monte uetulaꝝ capellanus ſancti Donati de dicto loco d. Bartholo-
meus bernardini urbinati de cand. d. Stephanus de cand. d. Andreas bartholi de liga
bitiis d. Franciſcus iacobi marci de farneto capel. eccleſie ep̄alis d. Bartholomeus mari
ni de farneto capel. ſancti Stephani de gredaria d. Marcus uici Chriſtophori de fonte
corgnali capel. eccleſie montis gaudii d. Baptiſta franciſci ſabatini de caſtro medii ca-
pellanus ſancte Marie de dicto loco d. Dominicus frāciſci de ſancto Angelo affictua-

rius ſancte Suphie de gredaria d. Bartholuſ de mõte barotio affictuarius ſancte Suſanne de dicto loco do. Mariotus rector eccleſie ſancte Agathe de monte ſanctã maria. Dñs Gabriel rector eccleſie ſancte Anne de monte lauro.

¶ Qui Reuerẽdus dñs epus de uoluntate & cõſenſu omniũ ſupraſcriptorũ pſentium uolentiũ & cõſentientiũ & mandauit infuturũ infraſcripta omnia inuiolabiliter obſeruari ſub pœnis & cenſuris inferius contentis &c.

Ordo proceſſionalis cleri ſecularis.v3.

IN primis crux immediate clerici.ſ.pueri oẽs tam ciuitatis q̃ comitatus: poſtea capellani comitatus poſt ipſos capellani ciuitatis: & poſt eos rectores parrochialium dioc. poſt ipſos rectores eccleſie ciuitatis poſt ipſos capellani & manſionarii eccleſie cathedralis & ultimo loco canonici: & ita ordinatũ fuit per ſupradictũ Reuerendũ dñm ẽpum in ſynodo ſupradicto & mandauit obſeruari ſub pœna excõicationis & unius ducati pro quolibet. ¶ Item ſtatutũ fuit in eadẽ ſynodo ꝙ precedente clero prædicto ideſt ſeculari ad ſepulturã ſiue officiũ mortuale ꝙ rector parrochianus precedat uel medius inter duos capellanos ultimos digniores cũ ſtola ſiue cũ piuiale.ſ.inter duos mãſionarios intereſſente capitulo abſente uero capitulo ꝙ rector parrochialis habeat & obtineat digniorẽ locũ & ita mandauit obſeruari ſub dictis pœnis. ¶ Item ſtatutum & ordinatum fuit: ut honor debitus noſtre matri eccleſie & omniũ perſonaꝝ eccleſiaꝝ noſtre diocesis utilitatis & honori potiſſime deferat ꝙ die mercurii poſt ſcã paſcha penthecoſtes quæ erit feria quarta ſingulis annis oẽs eccleſiarũ rectores ſiue fictuarii ſiue capellani teneant uenire ad ciuitatẽ Piſaurenſem cũ cottis ad celebrandũ ſanctã ſynodum ſine aliqua alia notificatione de nouo facienda nec erit ſibi excuſabile allegare ignorãtiã: & cõtrafaciẽtes qlibet uice icurrãt pœnã.xx. boñ. & ita mãdauit obſeruari.

¶ Et ego Ioannes antonius de picionibus ciuis Piſauri publicus apoſtolica auctoritate notarius. & ad præſens notarius curie epiſcopalis Piſauri: prædictis omnibus & ſingulis præſens fui & ea rogatus ſcribere ſcripſi & publicaui & in fidem ſignum nomẽq; meum appoſui. Locus ✠ ſigni.

¶ Explicit liber Synodalium curie ẽpalis.

¶ Incipiunt capitula primi libri Synodalium curie Epiſcopatus Piſauri.

DE electione cap. 1. car. 1
De ætate & clerici electi ad canoni cū beneficiū nō curatū cap. 2. car. 1
Quales clericos pſoni eligeŕ debeāt c. 3. 1
De pœna clerici recipientis beneficium de manu layci cap. 4. car. 1
Q̄d nullus forēſis clericus aſſumat́ ad aliq̄d bn̄ficiū ſine diſpēſatione cap. 5. ca. 1
De pœna religioſi aſſumpti ad beneficium aliquod ſine licentia cap. 6. car. 1
In quo ordine eccleſiaſtico eē debeat clericus recipiendus in canonicū cap. 7. car. 1
De renunciatione cap. 8. car. 2
De clerico dimittente eccleſiam inuentario nō reaſignato cap. 9. car. 2
De tēporibus ordinationū ca. 10. car. 2
De maioritate & obediētia ca. 11. car. 2
De poſtulando cap. 12. car. 2
De procuratoribus cap. 13. car. 2
De clericis peregrinis cap. 14. car. 2

¶ Incipiūt capl'a ſecūdi libri.

DE iudiciis cap. 15. car. 2
Qualiter ſtatuta municipalia ciuitatis allegari poſſint uel nō ca. 16. car. 2
Qualiter citatio liget citatū/& de fide danda nuncio cap. 17. car. 2
De foro cōpetenti cap. 18. car. 3
De quæſtione rei emphyteotice pertinentis ad eccleſiam tractanda coram iudice ecleſiaſtico cap. 19. car. 3
De pœna clerici trahentis clericum coram nō ſuo iudice cap. 20. car. 3
De iudeis q̄tū ad materiā uſurarū nō ualētibus declinare forū ecclīaſticū ca. 21. ca. 3
De feriis cap. 22. car. 3
De feriis iudeorum inter ipſos ſeruandis in iudicio cap. 23. car. 3
De pœna nō uenientium ad eccleſiā cathedrali in die iouis ſancti ca. 24. c. 3
Quod omnes clerici ciuitatis & dioceſis in feſto ſancti Terentii conuenire teneanť ad eccleſiā cathedralē cap. 25. car. 3
De pœna iudeoꝝ labbrantium in feſtiuitatibus chriſtianoꝝ cap. 26. car. 4
De iure iurando cap. 27. car. 4
De pœna clerici iurātis falſum ca. 28. c. 4

¶ Incipiūt capl'a tertii libri.

DE uita & honeſtate clericoꝝ c. 28. 4
De pœna accedentium ad monaſterium monialium cap. 30. car. 4
De pœna ludentium uel aſſiſtentium in ludo cap. 31. car. 4
De pœna clerici arma portātis ca. 32. c. 4
De pœna clerici imiſcētis ſe negociis ſecularibus & inhoneſtis cap. 33. c. 4
de pœna clericorū facientiū crapulas uel inebriantium cap. 34. car. 4
de pœna clericorum nō tenentium cottas ad officiū diuinū cap. 35. car. 4
de cohabitatiōe clericoꝝ & mulierū. 36. 4
de pœna ſodomitoꝝ cap. 37. car. 4
de pœna retinētiū cōcubinas c. 38. c. 5
de clericis nō reſidētibus cap. 39. c. 5
de p̄bēdis & dignitatibus ca. 40. car. 5
de inſtitutionibus cap. 41. car. 5
de rebus eccleſie nō alienādis ca. 42. c. 5
de pœna uēdentiū pmutantū uel obligātiū res eccleſiaſticas ca. 43. car. 5
de pœna cōcedētis rē ecclīaſticā in emphyteoſim irrequiſito dn̄o ca. 44. car. 5
de pœna clerici de nouo cōcedētis rē ptinentē ad eccleſiam cap. 45. car. 6
de teſtamentis cap. 46. car. 6
de pœna tabellionū accedentium ad ultimas uoluntates irrequiſito parrochiali ſacerdote cap. 47. car. 6
de pœna īpediētis ultimā uolūtatē. 48. 6
de pœna ſacerdotis non reuelantis teſtatorem cap. 49. car. 6
de pœna diſtribuentium maleablata ſine licentia cap. 50. car. 6
de pœna ſoluentiū pia teſtatoꝝ legata nō

ſoluta canonica portione ca.51. c. 6
De pœna executorum non exequẽtium infra annum cap.52. car. 6
De pœna cõmiſſariorum nõ cõparentium coram Epiſcopo cap.53. car. 6
De ſepulturis cap.54. car. 6
De pœna nõ cõſignãtiũ partẽ debitã funeraliũ ĩfra tẽpus debitũ cap.55. ca. 7
De pœna ſacerdotũ nõ recipientiũ cautiones ab heredibus uel fideicõmiſſariis anteq̃ mortuorum corpa ſepelliant᷑.56. 7
De fideiuſſoribus cap.57. car. 7
De iure patronatus cap.58. car. 7
De cellebratione miſſarum cap.59. car. 7
De pœna celebrãtis cũ calice ſaltẽ nõ hñte cuppã argẽteã deauratã cap.60. ca. 7
De pœna pulſantiũ cãpanas ĩ die ſabbati anteq̃ pulſet᷑ in eccleſia cathedrali.61. 7
Q đ quilibet ſacerdos teneat᷑ die ſabbati cellebrare de beata uirgine cap.62. car. 7
De eccleſiis hedificãdis cap.63. ca. 8
De imunitate eccleſiarum cap.64. car. 8
Ne clerici uel monachi ſecularibus negociis ſe imiſceant cap.65. cap. 8
De pœna clerici aduocãtis ĩ foro ſeculari uel cõtra ſuũ ꝑlatũ cap.66. car. 8
De pœna clerici exercẽtis artem cirufie uel aduſtionẽ cap.67. car. 8

Incipiũt capl'a quarti libri.

DE clãdeſtina deſpõſatione ca.68. 8
De matrimonio cõtracto cõtra interdictũ eccleſie cap.69. car. 8
De cognatione ſpirituali cap.70. ca. 8
De ſimonia cap.71. car. 9
De pœna clerici nõ reaſignãtis beneficiũ qđ obtinuit per ſimoniã & de pœna deffendentis eum cap.72. car. 9

Incipiũt capl'a quinti libri.

DE his qui filios occiderint ca.73. 9
De pœna clerici dãtis pocula ꝓhibita ad generandũ uel nõ cap.74. ca. 9
De furtis cap.75. car. 9
De uſuris cap.76. car. 9
Vbi nõ reperiat᷑ expreſſa quãtitas uſurarũ in codice alicuius uſurarii ꝑſumant᷑ de ſex deñ. pro libra cap.77. car. 9
Quod nulla quietatio per partẽ fieri poſſit in cauſa uſuraria iudicio cepto & elapſo termino ſuper reſtitutione uſurarũ computent᷑ iter incerta cap.78. ca. 10
De pœna clerici exercẽtis uſuras c.79. 10
de adulterio & ſtupro cap.80. car 10
de pœna clerici de adulterio cõuicti.81. 10
de crimine falſi cap.82. car. 10
ed ſortilegiis cap.83. car. 10
de clerico percuſſore cap.84. car. 10
de maledicis cap.85. car. 10
de clerico p ſaltũ ꝓmoto cap.86. ca. 11
de iniuriis & dãno dato ca.87. car. 11
de pœna clericorũ dantiũ dãna perſe uel familiam ſuã cap.88. car. 11
de pœna clerici concurrentis ad rixas cum armis uel ſine cap.89. car. 11
de pœnitẽtiis & remiſſionibus c.90. c. 11
De ſnia excõicationis cap.91. car. 11

Explicit Tabula Synodaliũ.

Impreſſum Piſauri hoc opus aureũ Cõſtitutionũ Synodaliũ curie Epiſcopalis: per Baldaſſarrẽ quõdam Frãciſci de Carthularis de Peruſio: Sub anno Virginei partus. M.D.XXX. Die quarta Nouembris.

PROVISIONE ET CAPITVLI DE LARTE DELA LANA.

SOgliono ſuprema laude & fama quaſi imortale cōſequire coloro che alle citta dano origine primamente & in quelle gli ſparſi cicūſtanti ad ciuile uiuere cō ſancte lege & ordini equi & prudenti reducono. Ma quando accade che in alcun tēpo per eſſere di gia tāta copia di quelle fondate che allo edificare di nouo quaſi nō reſti loco: quelli che quelle di meglior lege & ordini piu accōmodati a loro tēpi riformano/ & de ſingulare arte & nobile & ſobtile induſtrie riēpeno & exornano de diuerſe coſe/ coſi ad utilita accōmodate come al diletto de la uiſta /e/ cōmodita de li homini & loro diffeſe nō quaſi mancho da comendare ſono/ & da eſſere de ſūma gloria inſigniti che q̄lli primi che di mura le circōdarono /o/ ui reduſſeno ſotto le date lege primi habitāti. Onde lo Illuſ. & Magnanimo Signore. M. Conſtanzo Sforza de Aragona de la citta de Peſaro/ Signore & dil cōtado ſuo/ inducto nō mācho da charita pietoſa & amore feruēte ne ſuoi cittadini & altri ſubditi/ che dal deſiderio de egregia laude oltra a molti altri ornamenti & ſingulare dote di nouo per lui nella preditta citta fattaſi & nel contado/ & dato principio & poſtoſi in propoſito fermo de farſe per lo aduenire larte & induſtria de la Lana: fra laltre nō ſolamente ha dato principio di cōdurui/ ma quella cō optimi fondamenti & maturamente cōſiderati ha gia in euidente ꝓceſſo reduta. Coſa ueramēte da exornare & bonificare queſto loco: ma qualunq; altro del mondo per magnifico & degno foſſe/ come in molti per manifeſto exēplo ſe uede. Et perche ſua Eccellētia in queſto come in tutte le altre che per qnella ſe diſpongano/ delibera che cō miſurato ordine & uera regula ſe proceda/ conoſcendo queſte due coſe qualunq; bona opera perpetuare/ & in termini megliori ogni di redurre/ ſopra la ꝑfata arte & induſtria ha cōſultatamēte fermi alcune inſtitute coſe de piu regola & ordini/ da douerſi ſeruare per li exequtori de pāni/ & de la cōditione & ſorte & miſura de quelli/ come de pretii de la manifatura de ogni & quantūq; minima coſa che al cōpimento de quelli ſe rechiede/ hauēdo nō mancho cōſiderato alla debita mercede & cōueniente de qualūq; manifactore ſecōdo la operatione /o/ grado ſuo che alla utilita del maeſtro: accio che cōducto tutto con bonaria & uera equita cō ꝑſeueratiōe luno mēbro de laltro: fra loro le debite cōmodita ſe miniſtrino/ a cōſeruamento & augumēto & fermeza de tutto el corpo de la citta & cōtado ſuo: liquali per inſino a tanto che dal Rectore loro iuſtamēte diſponendoſi & da miniſtri ſolicitamēte & cō fede exequēdoſi in ſimile opere ꝓcederāno nō poterāno altro che inſignarſi de honeſta utilita & marauiglioſa & eccellēte nome fra tutte le natione.

ET benche ſua eccellētia cognoſca la futura utilita & laude de ſimile induſtria ꝓuētura a ſuoi cittadini & ſubditi nō dimancho procliue ad accarezare gratioſamente ogni & qualunq; ꝑſona ſia de che natione e ſtato e cōditione ſe uoglia che uerra nella ꝑfata citta di Peſaro e ſuo cōtado ſolo /o/ cō famiglia per habitare /e/ fare /o/ far fare dita arte di Lana/ che poſſa uenire liberamēte e ſecuramēte. Et e cōtenta ſua Signoria /a/ qualūq; de capi che fara exercitare ditta arte far dar caſa a piſone conuenienti per habitare ſe & ſua fameglia. Facēdo imune de ogni & qualunq; pagamēto / angariao/ altra coſa ad che li altri foreſteri foſſeno cōſueti deſſer tenuti/ & uolēdo cōprare caſe /o/ poſſeſſione in ditta citta /o/ cōtado lo poſſa far liberamēte: & q̄lle uſare/ laſſare & allogiare/ andando & ſtando a ſuo beneplacito ſenza niſſuno p̄iudicio: pur che paghi li occurrēt

carichi ſecódo che pagatáno li altri cittadini /o/ contadini de ditta citta /o/ contado. Nó
obſtāte qualúq; altro ordine decreto /o/ ꝓuiſione diſponēte circalle p̄ditte coſe incōtrario.
2 Irē /e/ cōtenta ſua Signoria che qualúq; ꝑſona uerra da qui inanzi affare /o/ a far fare in
ditta citta /o/ cōta ditta arte de Lana poſſa lauorare di qualúq; ſorte di pāno gli piacera /o/
ꝑ q̄lla uia /o/ modo a lui uerra meglio nō p̄uaricādo ꝑho gli iſtituti ꝑ q̄lla ordinateſi circa lar
te p̄ditta /o/ cōtrafacēdo alli ꝑticulari capituli cōceſſi ꝑ ſua .S. in ſpecialita ad alcuna ꝑſona.
3 Irē /e/ cōtēta ſua Signoria che ogni & qualúq; ꝑſona che per ſuo uſo /o/ ꝑ affittare /o/ uē
dere uoleſſe fare /o/ far fare dētro da la citra /o/ di fori alcuna ſorte de inſtr̄i coſi publici co
me priuati aꝑtinēti a ditta atte come /e/ tinra / purgo / ualcatore / tirarore: & ſimile coſe lo
poſſa fare a ſuo beneplacito nel ſuo. Et q̄lli uſare affittate come a lui piacera.
4 Itē /e/ cōtenta ſua Signoria che ogni & qualúq; ꝑſona uerra per fare /o/ far fare ditta arte
poſſa portare & far portar quādo uiene ogni ſua coſa appertinente al ſuo uſo /e/ de ſua
famiglia /o/ de ditta arte ſenza alcuno pagamento & coſi al ſuo beneplacito partire &
portar uia ogni ſua coſa portata / francha ſenza alcuna gabella.
5 Itē uole ſua Signoria & coſi inſtituiſſe che da q̄ſto anno inanzi che finira ꝑ tutto decē
bre ꝓximi / ogni & qualúq; ſorte di lana ſia che quātita ſe uole che foſſe portata a Pe
ſaro /o/ ſi portaſſe imediate /o/ col tēpo altroue nó ſia tenuto pagarſe ꝑ q̄lla alcuno paſſa
gio /o/ datio: ma ſia libera /e/ frāca da ogni pagamēto & gabella & ſimile ſe poſſa uēde
re arartare / contrattare / conſignare una uolta e piu ſenza alcuno pagamento /o/ gabella
o / di ſtatera /o/ di ſopraſtāte de ditta arte /o/ altro nō obſtāte qualunque altro ordine in
contrario foſſe ſopra di queſto.
6 Itē ha iſtituito & uole ſua Signoria che qualúq; ꝑſona pottara /o/ fara pottare in ditta citta
o / ſuo cōtado da lochi di fuori coſa alcuna ſia che cōditione ſe uoglia che ſia per uſo de ditta
arre di Lana / che per q̄lla parte ſolamēte che ſe uēdera in ditta citta /o/ cōtado ꝑ adoperare
cō effetro in ditta arte: ſia exēpta & imune dogni pagamēto che foſſe ſopra ſimile coſe.
7 Item /e/ cōtenta ſua Signoria che qualunq; ꝑſona fara pāni in ditta citta /o/ cōtado ſuo
poſſa q̄lli uendere in pezi & a taglio per tutta ſua iuriſditione & q̄lli portare /o/ man-
dare fuori in ogni & qualunq; parte che ben li ueniſſe: & coſi poſſino cōperarſi ꝑ qua
lunque foreſtero /o/ cōtadino /o/ ſubdito /o/ portarſi fuori lo / tornare /e/ riportare una uol-
ta /e/ piu ſenza alcuno p̄iuditio datio /o/ gabella /o/ paſſo /o/ altro minimo pagamēto.
8 Irem inſtituiſſe ſua Signoria & uole che tutti li homini de la ditta cōpagnia ſiano fatti
cittadini de ditta citta de Peſaro & matricolati & uniti in una cōpagnia & cōgregatio
ne de ditta arte de Lana & pāni a retaglio. Et ꝑ capo di q̄lla uole ſua Signoria /o/ chi
foſſe in ſuo loco ogni tre meſi in tre meſi elegere uno homo de ditta cōpagnia ꝑ capo
di quella Maſſaro gouernatore de ditta arte & cōpagnia. Et appreſſo al ditto Maſſaro
uole ſua Signoria che tutti li homini matriculati che exercitano ditta arte ſe cōgregano
aſſumpti iſieme tutti /o/ la magior parre in una caſa aſſignata da la ſua Signoria ꝑ ditta
cōpagnia. Et q̄lli una col Maſſaro eletto da la ſua Signoria poſſano & debiano fare
una iboſſolatione generale / col nome de ciaſcuno de li p̄ditti homini in tanti bullettini
aradunati & poſti in uno boſſolo & di q̄llo trare quatro bullettini per la mano del no
tario de la gabella: liquali ſubito ſi debiano mettere a parte fra tutti gli homini /o/ la
magior parte per uia de pallotte. Et quelli dui che haueráno piu pallotte biāche & uoce
debiano eſſere & ſiano cōpagni del ditto Maſſaro chiamati Cōſoli de ditta arte de La
na & retaglio. Et q̄lli doi inſieme cō lo Maſſaro / & Proueditore deputato per lo p̄fato
Illuſ.

Illuſ. Signore alla intrata del loro officio debiano receuere giuramento nelle mane delo Vicario dela gabella de adminiſtrare ragione & iuſtitia ſecondo le loro cõſcientie/ ſi alli mercatanti /o/ maeſtri /o/ manuali maſchi /o/ femine /o/ altri che meſidaſſeno /o/ exercitaſſeno in alcun mẽbro di manifatura di Lana /o/ pãni: & q̄ſti nõ poſſino ne debiano per alcun modo eſſere conuenuti ne conuenire ad altro iudice che queſti ſopraditti inſino alla quãtita & ſũma de lire diece de bol. Liquali ſopra de cio debiano adminiſtrare expedita & ſũmaria ragione de equita: & dare ſententia a ciaſchuno ſenza alcuna dilatione /o/ libello /o/ altre regole & litigii de altre corte alla pena de libre cinq; de bolognini per ciaſcuna uolta che alcuno cõtrauenira ſenza licẽtia de ditti Maſſaro Conſoli & Proueditore. Et coſi che le differẽtie foſſeno de libre diece de bol. in ſuſo debiano li ditti Maſſaro Proueditore & Cõſoli recorrere dal Vicario dela gabella/ & ſenza lui nõ poſſano ne debiano dare ſentẽtia ad alcuno. Ma cõ lo ditto Vicario uaglia & tenga ogni diffinitione & ſentẽtia in ogni ſũma & quãtita. Laqual pena ſe applichi per la terza parte per la camera di ſua Signoria. Laltra terza parte al Vicario. Laltra terza parte allarte dela Lana Declarãte che ſe per lo aduenire occorreſſe che nõ ſi faceſſe ditta imboſſolatione: & per queſto detti Cõſoli nõ ſi faceſſeno/ che poteſſeno adminiſtrare ragione in le p̄ditte cauſe: che ditto Vicario debia eſſere iudice ordinario de ditta arte de Lana.

9 Item ha ſtatuito ſua Signoria & uole che ditta arte de Lana habia & acceti per ſuo notario quello notario che ſera notario pro tempore del iudice dela gabella.

10 Item ſtatuiſſe & uole ſua Signoria & comanda expreſſamẽte al Maſſaro Proueditore & Cõſoli che almãcho una uolta el meſe debiano far chiamare per lo loro piazaro alla ſua habitatione tutti gli homini dela ditta arte/ & cõ q̄lli arguire/ imponere/ & referire per il bene utile & honore di quella tutte quelle coſe che accaderãno al ſuo beneficio de giorno in giorno alla pena de ſoldi.xx.per ciaſcuno maſſaro & per ciaſcuna uolta che cõtrafara /o/ altri che foſſe in ſuo loco: laqual pena ſe applichi come ho detto de ſopra/ cioe la terza parte alla camera de ſua Signoria/ laltra terza parte al Vicario /e/ laltra terza parte alla cõpagnia de ditta arte de Lana. Et ſumpte & cõgregate che ſarãno tutti /o/ la magior parte de ditta cõpagnia habiano arbitrio de mettere partiti a pallotte bianche & negre ſopra tutte q̄lle coſe che /a/ beneficio augumento utile & honore de ditta cõpagnia & arte de Lana: & otenuti che ſarãno li ditti partiti a pallotte bianche per tutti /o/ la magior parte de gli homini ſe debiano per lo notario de ditta cõpagnia farne ſcrittura in bona forma & quelli mãdare ad exequtione. Et ſe caſo foſſe de infirmita /o/ per eſſere abſente/ el Maſſaro /o/ alcuno de li Conſoli ciaſcuno di loro per ſi poſſano & debiano inſtituire uno de larte propria per lo tempo che ſera abſente.

11 Item ſtatuiſſe ſua Signoria che ogni uolta chel ditto Maſſaro Proueditore & Cõſoli farãno chiamare gli homini per lo ſuo piazaro p̱ parte de ſua Signoria per honorare le feſte con quella offerta che parera a ſua Signoria: & maximamente uolemo & intendemo noi homini de ditta compagnia chiamare & accetare per noſtro capo protectore & diſenſore de ditta arte di Lana. S. Giouanni Baptiſta: alloquale uolemo offerire & donare el giorno de la ſua Natiuita uno doppiero de cera de peſo de libre cinq; per alluminare el corpus Domini/ ogni anno cõ tutta la congregatione de li homini. Allaquale congregatione debiano eſſere ſeruẽti & obedienti a tutti & ogni uolta ſi in ſpirituale come in corporale chel ditto Maſſaro & Conſoli col Proueditore farãno chiamare alla pena de ſoldi

doi per ciaſcuno homo & per ciaſcuna uolta che non obedira/ non habiando licita ſcuſa: laqual pena ſe applichi tutta alla compagnia de ditta arte de Lana.
12 Item appreſſo uole & intende & comanda ſua Signoria che a ciaſcuno huomo de ditta compagnia che quando el paſſera alcuno huomo de ditta compagnia & arte de queſta preſente uita in laltra/ ſiano obligati a recoglierſi gli ditti huomini Maſſato/ Proueditori & Conſoli & andarli affare honore & accompagnarlo alla ſua ſepultura: alla pena de ſol di cinque dapplicarſe come di ſopra.
13 Item ha inſtituito ſua Signoria per accõmodarſe al preſente a quello che poſſibile gli pare poterſi comportare per la terra & paeſe ſuo coſi in fargli come in uſarli & uederli piu cõmodamente/e/ che le conditione & li panni che ſe farãno in ditta cirta/o/ contado ſiano queſte cioe che tutti gli homini che farãno lauorare de ditta arte de Lana/ ſiano obligati a lauorar bene & diligentemente li loro panni/ ouero ſaie de bona lana & con degno & bono ordine/ comenzando panni de quaranta portade ad fili quaranta per portada infino alla ſumma de cento portade poſſano & debiano lauorare ad arbitrio de bono huomo: coſi alla piana come ad tri lize alla piana bianchi & tinti colori meſcoli de ogni ſorte conditione che uorra far & far fare li predicti mercatanti & ponali le cimoſſe ſtrette & larghe allor modo. Et chi contrafara cada in pena de libre diece de bologníni per ciaſcuno panno: laqual pena ſe applichi per la terza parte alla camera de ſua Signoria/ laltra terza parte al Vicario de la gabella/ laltra terza parte allarte de la Lana.
14 Item uole ſua Signoria & coſi comanda che ogni mercatante ſia obligato de ponere el ſegno con lo numero in ciaſcuno panno alto/o/ baſſo nanzi che lo mandi a purgare alla pena de ſoldi cinque per ciaſcuno panno che ſera trouato purgato/o/ al purgo ſenza lo preditto ſuo ſegno & noſtro: laqual pena ſe applichi allarte de la Lana.
15 Appreſſo anchora che tutti li mercatanti de larte de la Lana debiano fare ſcriuere & pe ſare tutte le tele/o/ cauezi alti/o/ baſſi al loco deputato de lofficio de larte de la Lana per le mane del Proueditore che prouedera tutti li panni/o/ cauezi: liquali ſerãno raſi teſſuti Et ſimilmente debiano tenere conto de tutti li teſſari: liquali debiano mettere li ſegni loro in ſu ciaſcun pãno che teſſerãno. Et ditto proueditore debia darli quel mendo al pãno che gli pare a ſua conſcientia al ditto teſſaro per manchamento de fili rotti.
16 Item uole ſua S. che el Proueditore li doi noſtri Conſoli aſſumpti & eletti per li homini de la ditta cõgregatione debiano hauere arbitrio & poteſta de tarezare tutte & qualunque ſorte di lana cõprata in la terra da bologníni. 50. in ſuſo/o/ cõtado & diſtretto di Peſaro ſi per humido/o/ per non ſequire & etiam per ogni altro manchamento che poteſſe hauere ditta lana in iudicio de lanaroli. Et debiano hauere per ſua prouiſione dinari ſei per centenaro da ciaſcuna de le parte.
17 Appreſſo uole ſua Signoria che el Proueditore & Cõſoli debiano hauere lincarico de uedere iudicare & ſentẽtiare ogni manchamẽto/ mendo/ & diffetto de pãni fatti per alcuno modo da teſſari purgatori/ folladori/ ſgarzotti/ & tiratori/ tintori/ lauadori/ cimadori/ & generalmente da ogni manchamento che da perſona alcuna fuſſe ſtato fatto in li ditti pãni uole che debiano hauere per ſua prouiſione ſoldo uno per parte de ogni ſententia che daranno gli ditti.
18 Item comanda & uole ſua Signoria che lo Maſſaro & proueditore con li Conſoli debiano con lo noſtro notario far chiamare cõ publica ſcrittura ogni anno per lo meſe de Ge

naro

naro cimatori/tintori/garzadori/folladori/& teſſari: liquali gli ſia fatto comandamento per tutto el meſe de genaro habiano dato ſegurta come de ſotto ſe dira.

19 Item ogni maeſtro de telari de panni /o/ maeſtra ſia obligata a dare ſegurta de libre cinq; & chel fara el ſuo meſtero bene & diligentemente ſenza fraude alcuna. Et conſtituira alli maeſtri li lauoreri gli feran dati.

20 Item ogni maeſtro de purgo & de garzoria ſia tenuto ogni anno dare ſegurta per tutto el meſe de genaro de libre uinticinque de bolognini che purgheranno bene & diligentemente tutti li pãni & lauoreri gli ſia dati: & q̃lli reſtiruirãno alli mercatãti & patroni ſoi.

21 Item che ogni maeſtro de follo ſia obligato & tenuto dare ogni anno ſegurta per tutto el meſe de genaro de libre uinticinque che follerãno bene & diligentemente tutti li pãni & lauoreri gli ſarãno dati: & quelli reſtituiranno alli mercatanti.

22 Item ogni maeſtro de chioare ſia obligato & tenuto dare ogni anno ſegurta per tutto el meſe de genaro de libre uinticinque de bolognini che tiraranno longhi & larghi li pãni con bona diligentia recercaranno alli panni tutte le cimoſſe & apuntara tarmadura buſi ſeachi & ſpianaranno doi uolte li panni fini & poi li conſegneranno alli maeſtri & patroni de eſſi panni.

23 Item ogni maeſtro de tintoria ſia obligato & tenuto dare ſegurta ogni anno per tutto el meſe de genaro de libre cinquanta de bolognini che tingeranno bene & diligentemente lana & panni & ogni altri lauoreri che gli ſaranno dati: di bona robba & buoni & perfetti colori dagando li ſaggi di guado allatte de la Lana. Et reſtitueranno li lauoreri alli maeſtri & patroni loro.

24 Item ogni maeſtro de cimaria de pãni ſia obligato & tenuto dare ſegurta ogni anno per tutto el meſe de Genaro de libre diece de bolognini che cimaranno diligentemente tutti li panni bertoldi & a mezo pelo deritto & rouerſo al iudicio de bono homo & ſimilmẽte tutti li cauezi & pãni cõpidi li ſarãno dati & quelli reſtituirãno alli loro patroni.

25 Et ciaſcaduno diſopra nominati maeſtri che hãno a dare le ſue ſegurta ſiano tenuti a dare ſoldo uno al noſtro notario & dinari quatro al piazaro.

26 Item che neſſuno teſſitore de panni poſſa pigliare tele de mercatanti oltra quella che hauera in ſu el telaro. Et una iboſmare da mettere deretro a quella per ciaſcuno telaro che ello hauera in caſa ſua. Et ſimelmente nõ poſſa tagliare alcun panno ne cauezo giuſo del telaro ſe prima lui nõ lo fa ſapere al mercatante patroni de li ditti lauoreri & panni alla pena de ſoldi cinque de bolognini per ciaſcuna tela gli ſera trouata in caſa de piu: laqual pena tochi al proueditore de la ditta arte tutta/acioche el tenga el conto: & ſimilmente caſtighino li ditti teſſari in pena de ſoldi cento de bolognini ſel ſe trouaſſe el ditto tẽſſaro hauer furato & tratto fuori alcuna portada di tela da ſua poſta contra la uoluntà del patrone: laqual pena ſe applichi una terza parte allo accuſadore & doi altre parte al proueditore/acioche gli ſia licito andare inuolra alla cerca.

27 Item che neſſuno lauorante de ditta arte de lana ſia di che maniſatura ſe uoglia/ elquale habia riceuuto dinari /o/ panno /o/ robbe da alcuno maeſtro de arte de Lana che ardiſca ne preſumma gire a lauorare con altri maeſtri ſe prima nõ gli hauera dato licẽtia el ditto maeſtro/ & partendoſe ſenza licentia gli ſia uetato larte in ſcritto dal notario per lo piazaro a quello tale mercatante che nõ gli dia daffare: & ſe dapoi che gli hauera dato da lauorare uedato larte caſchino in pena del ditto debito ad refare al ditto mercatante do-

ue prima era debitore. Et lo lauorante cagia alla pena de ſoldi cinque de bologniniꝫ laqual pena ſe applichi alla ditta arte de Lana.

28 Item ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria chel nõ ſia alcuno chriſtiano ouer giudeo o/di che conditione noglia ſe ſia in Peſaro/ouer in lo ſuo diſtretto che ardiſca ne preſumma per alcun modo torre in pegno alcuna peza de panno/o/cauezi alti/o/ baſſi compidi & nõ compidi piccoli ne grandi de niuna ragione ſaluo che da li mercatanti/o/patroni de eſſi pãni: liquali fano el meſtiero de la Lana. Et che non poſſano torre in pegno alcuna quantita di lana lauorata/filata/o/nõ filata de neſſuna ragione ſe nõ hanno in ſcritto la licentia dal notario de larte de la Lana: alla pena de altro tanto quanto ſia la ualuta di panni/o/lana/o/altre robbe de inſtrumenti apertinenti al miſtier de larte de la Lana: laqual pena ſe applichi per una terza parte alla camera del noſtro Illuſtriſſimo Signor/laltra terza parte al Vicario de la gabella: laltra terza parte allo inuentore/ilqua le paleſera ſimile fraude.

29 Anchora ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che nõ ſia alcuna perſona de larte de la lana ſugetti che retengano per farſe ragione a ſe ſteſſi pãni de lana ne lana per dinari deueſſeno hauere da mercatãti: anzi ſiano obligati de andare a ragione al maſſaro & prouveditore/elquale gli ſara ragione ſummaria. Et chi contrafara cagia in pena de libre cinque de bolognini che ſe applichino el terzo alla ſua Signoria/uno terzo al Vicario/& un terzo alla ditta arte de la Lana.

30 Anchora ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che ſe alcuna perſona ſugetta allarte de la Lana per alcun modo robbaſſino/o/reteneſſeno lana filata/o/diſfilata alli ſuoi maeſtri/ſiano per le mano del Vicario & de li maſſari examinati & immitiati per uno otta uõ de hora dinanzi alla caſa & habitatione de larte de la Lana. Et queſto ſia in arbitrio de cio del Vicario de Maſſaro Proueditore & Conſoli de la preditta arte de Lana/ ſecondo el debito fatto meriteuole alla punitione/ ſecondo ſe coſtuma nelle altre citta doue ſe lauora de la ditta arte de Lana.

31 Anchora comanda & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che nõ ſia perſona alcuna in la ditta citta/o/ diſtretto di Peſaro che preſumma ne ardiſca comprare ne far comprare lana ſuſpetta robbata/ filata/o/nõ filata alla pena de libre tre de bolognini per ogni libra di lana & per ciaſcuna uolta che ſe trouera perſona che compri lana ſuſpetta/o/ tolta/o/anzi robata/de laquale ſe paghi un quarto allo accuſadore/un quarto alla camera/ un quarto al Vicario: & un quarto allarte de la lana.

32 Item ſe accadeſſe alcun debitore in queſta citta de Peſaro/elquale per lo paſſato/o/per lo aduenire foſſe uero debitore alli miniſtri del meſtiero de larte de la Lana facendo fede del debito poſſino eſſere conuenuti dinanzi al noſtro Vicario de la gabella & alli maſſari noſtri & Proueditore: & che loro debiano fare ragione ſummaria a beneficio de gli homini de larte de la Lana.

33 Item ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria chel nõ ſia alcuna perſona che ardiſca ne preſummi tagliare ne forare/o/ ſtratiare ne detramutare alcun panno al purgo/o/a chioara/o/a tinta uitioſamente per ingiuria/o/mala uolunta de li mercatanti come molte uolte accade & e accaduto: & uole caſchi in pena de libre diece de bolognini per ogni uolta che uitioſamente & uoluntariamente hauera dato detrimento & guaſto alcun panno & allo intereſſe de ſatiſfare ditto panno: laqual pena ſe applichi uno terzo allo accuſatore/

tore/uno terzo alla camera de ſua Signoria & uno terzo alla ditta arte dela Lana.

34 Item ſtatuiſſe & uole ſua Illuſtriſſima Signoria che da qui innanzi nõ ſia alcuna perſona tanto terrera quanto foreſtera habitante/o/non habitante in Peſaro contado/o/ ſuo diſtretto che ardiſca ne preſummi portare mandare ne far mandare fora de la citta cõtado o/diſtretto di Peſaro alcuna quantita di lana lauada/o/ ſuccida che ſia nata/o/ toſa nel ditto diſtretto ne uendere a foreſtieri ne guadi ne robbia ſenza licentia expreſſa del Vicario de la gabella & del Proueditore Maſſaro & Conſoli de larte de la Lana: laqual licẽtia appara in ſcritto per lo notario de la ditta arte alla pena de perdere le ꝑditte robbe lequale ſe applichano ditte pene uno quarto allo accuſadore/uno quarto al Vicario de la gabella & la mitta allarte de la Lana. Et coſi ſe intenda de tutte le coſe faranno per larte de la Lana predítta.

35 Item ueduti tutti li capituli uechi de larte de la Lana/cioe de le manifature de lauoranti maſchi/o/femine che fabricano li panni/o/lana. Et li precii terzati come a parte a parte ſono taſſati tutti li affirma iuſti & honeſti prout infra. Et prima.

36 Per aprire/ſortire/recorrere le lane matricine/maiorine/auguſtine lauate ſe debia pagare per ogni centenaro bolognini cinque e mezo uechi.
Per le lane.S.Mattheo ſuccide per ogni centenaro bolognini doi & dinari diece.
Per lane Lombarde ſuccide de ogni ſorte per ogni centenaro bol. dui & dinari diece.
Per le lane franceſche quando occorreſſe bolognini ſette e mezo per.centenaro.

37 Item per lauatura de qualunque ſorte de lana ſucide/o/di qualunque altra per ogni centenaro bolognino uno & denari diece: o/ſi uero ſe dia per giornata de chi laua bolognini ſette alle ſue ſpeſe/eſſendo in liberta de chi da a lauorare qlũq; de li dui partiti.

38 Itẽ ꝑ diuetare qualũq; ſorte di lana ſe dia ꝑ ogni libra deñ. tre exceptuato ſan Mattheo.

39 Item per pettinare qualunque lana de biancho ſe dia per ogni libra di ſtame fatto bolognino uno & denari tre exceptuato ſan Mattheo che ſe dia bolognino uno.
Per pettinare lane tinte in celeſtro/ turchino/ alazato/ sbiadato ſe dia per libra di ſtamo fatto bolognino uno & dinari cinque exceptuato ſan Mattheo bol. uno deñ. dui.
Per pettinare lane miſchiate tinte dazuro & di perſo de acitrino ſchiette ſedia per libra de ſtame fatte bolognino uno & dinari noue.
Per pettinate lane miſchiate per argentati perſethini & fior di ſchopa tratte de le ſopra ditte tre lane ſe dia per libra de ſtamo fatte bolognino uno & dinari undeci.
Item per pettinare lane di pſo per far miſchiato per bruſchini & azurini & dazuro per meſchiati per londreſchi & tutte altre ſorte de meſcolati ſe dia per libra di ſtame fatto bolognini doi & dinari quattro & ſcappucciare le faldelle.

40 Itẽ per ſcardare a cardo/rõpere & refurare tutte lane biãche ſe dia per libra denari otto.
Per ſcardazare lane tinte in celeſtro turchino alazato & sbiadato ſe dia per lib. diñ. otto
Per ſcardazare lane tinte in azuro perſo & azurino ſe dia per libra di lana dinari otto.
Per ſcardazare ad cardo due uolte rompere & reafiorare due uolte le lane miſchie per argentate perſichini & fior di ſcopa ſe dia per libra di lana dinari diece.
Per ſcardazare ſimilmente come di ſopra le lane meſchie per bruſchini londreſchi & tutti altri meſcolati ſe dia per libra di lana dinari diece.

41 Item per filare lo ſtame biancho fino ſe dia per libra bolognini dui e mezo. Et filati me

gliori de ditto ſtame bolognini tre al iudicio accadendo delo reueditore de latte.
Per filare lo ſtame biancho mezano & groſſo ſe dia bolognini dui per libra.
Per filare lo ſtame tinto fino de ogni ſorte & colore & meſchio ſe dia per libra bologni ni tre & dinari ſei.
Per filare ſtame tinto mezano & groſſo de ogni ſorte & colore & meſchio ſe dia per libra bolognini dui & dinari ſei & de biſelli bolognino uno & dinari undeci.
Et pche lo ſtame nel filare calla onee una p libra ſe debia dare alla filatriee oñ.xiii. de ſtame ſodo per rehauere onee.xii. de filaro & pagare per una libra & coſi per rata.
42 Item per filare lane a molinello per trama biancha & fina ſe dia per libra denari diece.
Per filare lane tinte de turte ſorte & colori ſe dia per libra denari diece.
Per filare lane mezane bianche & tinte ſe dia per libra denari otto.
Per filare lane groſſe bianche & tinte ſe dia per libra denari ſei.
Per filare lane renegate bianche tinte & biſelle ſe dia per libra denari ſei.
Et perche le lane nel filare calano onee meza per libra ſe debia dare alla filatrice once dodeſe e meza di lana ſoda per rehauere once dodeſe filara & pagare per una libra & coſi per rata.
43 Item per ordire panni larghi & incannare per qualunq; tela longa per infino in braccia cinquanta otto bolognini ſette e mezo.
Per ordire panni baſſi & biſelli & incanuare ſe dia per tela longa inſino in braccia ſeſſanta bologni tre & dinari noue.
44 Item per teſſitura de pãni larghi de ſettanta ſe dia per tela bolognini ſeſſantacinque.
Per teſſitura de panni de ſeſſantacinque ſe dia per tela bolognini ſeſſanta.
Per teſſidura de panni de ſeſſanta ſe dia per tela bolognini cinquantacinque.
Per teſſidura de panni de cinquantacinque ſe dia per tela bolognini cinquanta.
Per teſſidura de panni de cinquanta ſe dia per tela bolognini quarantacinque.
Per teſſidura de panni de quarantacinque & minore numero ſe dia per tela bol. quarãta.
Et per teſſidura de panni baſſi di qualunq; ſorte ſe dia bolognini uinti per tela.
Per teſſitura de panni de magiore & piu portate/o/mancho ſoldo uno per portata: & ſe le alto ſoldo uno e mezo per portata.
45 Item per dieecholare & reuedere dončto panni larghi bianchi & coloriti ſe dia per panno bolognini dui & dinari diece.
Per reuedere de reuerſo ſimili panni purgati che ſono ſe dia per panno bol. ſei dinari ſei.
Per reuedere dunčto & de riuerſo panni baſſi bianchi & coloriti ſe dia per panno bolognini dui & dinari cinque.
Per reuedere dunčto & de reuerſo panni larghi meſchiati ſe dia per pãno bol. dieceſette.
Per riuedere dunčto & de riuerſo panni baſſi meſchiati ſe dia per pãno bolognini ſette.
Per purgare del purgaroro ſe dia per panno de ſettanta & de ſeſſantacinque/ & di ſeſſanta purgato bene al iudicio del reueditore bolognini ſedeſe.
Per panni meſchi de ſimile tre ſorte ſe dia per panno bolognini uintidoi.
De panni de cinquantacinque in quaranta ſe dia per panno bolognini quindeſe.
46 Item de panni meſchi de ſimil ſorte ſe dia per panno. bol. 20
De pãni baſſi ſe dia per purgatura de luno a ſapone del purgatore. bol. 8
Douendo el purgatore portarſi li panni al purgo.

Item per

47 Item per reuerſare & dirizare col cardo & cōpire de dritto pāni larghi de ſettanta/ſeſſantacinque/ & ſeſſanta ſe dia per panno. bol. 18
Per panni de cinquantacinque in baſſo ſe dia per panno. bol. 16
De panni baſſi ſe dia per panno bol. 8
48 Itē per menare a terra qualunq; ſorte de pāni baſſi ſe dia per pāno bol. 5 e mezo.
Per menare a terra qualunq; ſorte de pāni larghi ſe dia per pāno bol. 7
49 Itē per ualcatura a ſpeſe del mercatante de butyro /o/ ſapone che li uoleſſe dare ſe dia per qualunque panno largo. bol. 7
Per ualcatura ſimilmente de qualunq; pāno ſtretto ſe dia per pāno bol. 4
Per ualcatura a ſpeſe del ualcheraro de ſapone & butyro ſe dia per pāno largo bolognini undeſe: & per panno baſſo. bol. 6
Douēdo el ualcheraro portarſi li pāni alla ualchera/ & tendere alle chiodare del tiradore.
50 Item per bercoldare/ouero cimare da riuerſo & far la uiſta ſe dia per panno largo bolognini quattro: & per el baſſo. bol. 2
Per cimar pāni cōpiti biāchi meſchi /o/ tinti una uolta diñ. 4. bagnati & cimati due uolte deñ. otto bagnati/ alli mercatanti: ma ad altri faccino pagare a lor modo de cimadori.
51 Item per tirare de ſodo & de cōpiuto & pianate ſe dia per pāno largo. bol. 4
Per tirare ſe dia per panno baſſo tirato de perſe. bol. 4
Per tirare doi panni baſſi inſieme ſe dia bol. 4
52 Item per piegare & apuntare & ponere in ſopreſſa de uite per mano de tiratore /o/ cimatore alloro ſpago ſe dia per panno largo bolognini doi & dinari ſei: & per pāno baſſo bolognino uno & dinati diece.

¶ Inſtituti & ordine de prezi di qualunq; tintura coſi di lane come di pāno in peza de ogni ſorte di guado & de arte magiore: & prima.

53 Per libre ſettanta di lana per uno pāno largo imperſo ſe paghi al tintore ad ogni ſue ſpeſe libre ſei e meza de bolognini uechi & coſi per rata.
Per lana per uno pāno azuro per monachino/ bruſchino/ uerdeſcuro & marmorino ſcuro libre cinque ſoldi cinque de bolognini uechi.
Per lana per uno celeſtro pieno libre tre ſoldi diece.
Per lana per uno sbiadato turchino a doi uolte turchino riſorbito. lib. 1 ſ. 15
Per lana per uno allazato libre una.
Per uno pāno in peza perſo per cupo libre cinque ſoldi quindeſe de bolognini uechi.
Per uno pāno de azuro libre quatro ſoldi diece.
Per uno pāno in peza de azurino chiaro libre tre.
Per uno celeſtro pieno libre due.
Per uno celeſtro chiaro libre una ſoldi diece.
Per uno sbiadato turchino a doi uolte turchino riſorbito libre una ſoldi cinque
Per uno alazato ſoldi quindeci.
Per tintura de arte magiore per uno capo di perſo a ſpeſe del tintore. lib. 4 ſ. 10
Per uno cupo de azuro. lib. 3 ſ. 10
Per uno ſcharlatino a ſpeſe del tintore di rubbia ſolamente. lib. 5

Per uno uerde ſcuro & uerde. lib. 2

Et li pāni baſſi in lana & in peza & arte magiore tutte ſe paghino ꝑ mita/ cioe per doi baſſi per uno largo dogni ſorte ſe ſia.

Per compire de arte magiore. lib. 3 ſ 10. uidelicet li cupi de perſo.

Per compire de arte magiore. lib. 3 ſ 0 uidelicet li cupi de azuro.

54 ET nō obſtante li p̄ditti capituli ſe in coſa alcuna accadeſſe alla giornata dificulta /o/ circha la interpetratione de q̄lli /o/ circha altre coſe in quelli nō intercluſi doue foſſe meſtero de ditta arte/ che el Mag. Locotenēte de ſua Signoria inſieme cō li ſopraſtāti de ditta arte poſſino dechiarare & ordinare & diſporre q̄llo che alla inregrira de ditta arte pareſſe loro correſpōdere hauēdo loro faculta de punire ultra la pena de ditti capituli chi cōtrafaceſſe allor beneplacito douendoſe qualunq; pena applicarſe alla camera de la ſua Illuſ. Signoria. Et ſe ce ſara accuſatore guadagnara la terza parte nō intendendoſe legitimo accuſatore de ſopraſtanre de ditta arte: elquale /e/ obligato per uigore del ſuo officio adattare/ & ſimilmente poſſino dacordo li p̄ditti in quello uedeſſino eſſere per augumēto & bonificatione de ditta arte allargare & ſtringere & diſpenſare qualūq; de ditti capituli pur che alla integrita de larte riguardi una uolta & piu & del cōtinuo ſecōdo che /a/ loro maturamēre & de accordo pareſſe eſſere meglio/ cioe ſopra capituli ſolamēte che aſpectano /a/ prezi & /a/ modi di pagamēto & ordini inſtituti da douerſi ſeruare ꝑ maeſtri & manifactori de ditta arte. Laltre imunita cōceſſe di ſopra & promeſſe fatte ſecōdo ſe /e/ notificato & notificaſi qui di nouo ſiano rati fermi continuamente.

55 Itē comāda & uole ſua Illuſ. Signoria chel nō ſia alcuna ꝑſona che fara lauorare arte de Lana ardiſca ne p̄ſūma lauorare ne far lauorare lana pelada de neſſuna ſorte in pāni baſſi piegati apuntati ſe prima ditte lane nō ſonó dal proueditore & maſſaro iuſte iudicare conoſciute per lōghe fine & idoneę/ & bone affar bona & ꝑfetta pānina/ nō porli in mancho de partiti. 24. alla pena de bol. 50. per ciaſcuna uolra che cōtrafará: laq̄l ſapplichi di fatto un q̄rto alla camera del p̄fato nr̄o. S. un q̄rto al accuſador & la mita allarre p̄ditta.

56 Itē comāda & uole ſua Illuſ. Signoria chel nō ſia alcuna ꝑſona p̄ditta del meſtieri ardiſca ne p̄ſūma lauorare ne far lauorare lana pelada baſſa /o/ tōda de pelo nō approuata in pāni appuntati & piegati baſſi: ma ſia liciro ad ogni homo a lauorare in panni arorſellari baſſi/ acioche abundanremente ſe troui pāni da fodre & dogni cōditione come generalmēte porta & han ſempre portato tutti li Bergamaſchi a Peſaro/ & ponerli nelle portade che accade alla pena de bol. 50. per ciaſcuna uolta che cōtrafara: laq̄le ſapplichi de fatto per un q̄rto alla camera del p̄fato nr̄o. S. ꝑ un q̄rto al accuſador/ lo reſto alla p̄ditta arte.

57 Comāda & uole ſua. S. chel nō ſia ꝑſona alcuna p̄ditta del meſter ardiſca ne p̄ſūma lauorare ne far lauorare lane barbareſche & boldronazi & chozi in pāni piegati ne apuntati ne atorſellati chabiano pelo. Ma ad ogni homo ſia liciro lauorarli in pāni griſi rorſellati ſenza pelo per fornire burbari & marinari alla pena de bolognini cinquanta che cōtrafara: laqual pena ſe applichi di fatto un quarto alla camera del prefatto noſtro Illuſ. Signor un quarto allo accuſador/ el reſto allarte de la Lana.

58 Item comanda & uole ſua. S. che tutti li panni che ſe faranno far in Peſaro ſiano garzati che ſiano ſubito apreſentati allofficio: & q̄lli prouiſti del proueditore/ ſiano bollati & dechiariti li deffetti: & cognoſciuto le ſorte & bonta de pāni diſilanazi: acioche ognuno ſe

ingegni

ingegni de fare lauorare li ſoi panni diligentemente ſecondo le ſorte de la Lana: alla pena de bolognini diece per ciaſchuno pāno che nō ſappreſentara che uada un quarto alla camera un quatto allo accuſadore/ dui quarti allarte predítta.

59 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S.che nō ſia ꝑſona che ardiſca ne p̄ſūmi purgare ne far purgare pāni de niunà ſorte in Peſaro con acqua forte admaeſtrati nelli ſaponi/ ſe prima nō foſſeno aprouati da li ſopraſtāti & da loro hauer piena licētia de ſoi ſaponi aprouati alla pena de bol.xx.per ogni pāno & per ogni uolta: laqual ſapplichi ut ſupra.

60 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S.che ſe alcuna ꝑſona ſe trouera uēdere pāno /a/ ſcauezo bagnato/ zimato/ & dapoi ſe trouaſſe el ditto pāno nō eſſer ben bagnato /o/ per le man del mercatāte /o/ de li cimatori al iuditio & ſentētia del noſtro ꝓueditore maſſaro & conſoli: cada in pena de bol.cinque per braccio & refar tutto el dāno al cōpradore per colui che hara fatto el manchamento paghi la pena laqual ſapplichi ut ſupra.

61 Itē comāda ſua Illuſ.S.chel nō ſia alcuna ꝑſona che faccia fare alcuna ſorte de panni nel territorio de Peſaro /ne preſūma per modo alcuno porre ne far porre in ſu le teſte /o/ code de pāni lana piu fina di pelo che q̄lla del corpo del pāno / ſaluo ſe per māchamēto di lana biſognaſſe fornire el ſuo pāno in coda cō lazenella che parta/ li ſia licito altramente nō. Et ſe per altra uia foſſe trouato cada in penà de cento bol.per ogni uolta che fraudaſſe: laqual pena ſapplichi come di ſopra.

62 Item comāda & uole ſua Illuſ.S.chel nō ſia ꝑſona deſcritta nellarte de la Lana / ouer che faccia lauorare/ che ardiſcha ne p̄ſūmi cōprare per ſcauezar ne far ſcauezar in le lor botteghe & fontichi pāni baſſi Bergamaſchi /o/ foreſteri a cōfuſione & urtamēto de p̄ditti pāni & a beneficio & p̄paratione de tutti noi cō caldo & deſiderio chel meſtiero uada auanti de giorno in giorno alla pena de perdere li ditti pāni foreſtieri: laqual pena ſapplichi di fatto per un quarto alla camera: per un quarto al accuſador: & ꝑ lo reſto allarte p̄ditta.

63 Itē uole ſua Illuſ.S.che tutti li rectori iudici dogni tribunale ſedēte /a/ ragione nō ardiſca ne preſūma tegnire alcuna lite de credēza de pāni fabricati in Peſaro alla longa ne ſtratiare: ma che ſubito hara ꝓuato el debito gli ſia fatta ragione ſūmaria: acioche ſe poſſa remettere li ditti denari due & tre uolte ſecōdo la ſolicitudine de li mercatanti.

64 Itē comāda & uole ſua Illuſ.S.che tutti & qualunq; ꝑſona de che cōditione ſe ſiano che ueneno /a/ Peſaro ad habitare & fare /o/ far fare arte de Lana / che poſſano ſtare liberi & franchi per la liberta che nō poſſano eſſere aggrauati da debiti che loro haueſſeno fatti nelli tēpi abſenti alla habitation de Peſaro fora del ditto paeſe: & ſimilmēte frāchi da bollette/ angarie/ fatione/ & graueze de la terra come ſono per tutto el mōdo liberi & frāchi donde ſe principia ditto meſtier / acioche abondantemente uenga maeſtri & deſcendenti; & che ce poſſano ſtare liberi & ſicuri in fauore de la preditta arte.

65 Item comāda & uole ſua Illuſ.S.che nō ſia licito a ꝑſona alcuna di che cōditione eſſer ſi ſia che ardiſcha ne p̄ſūma retenere alcuna quantita de lana filata /o/ nō filata ne pāni nę ordegni de alcuna ragione per fitto de caſa: ne etiā per altri debiti: acioche tutte le lanę pāni & ordegni poſſano liberamēte andare per tutte le caſe de Peſaro fabricādoſe ſenza eſſere da alcuno tramazate ne retegnute/ alla pena de bol.50.chi cōtrafara: laq̄l ſapplichi un q̄rto alla camera del p̄fato S.nro/ un q̄rto allaccuſador/ & dui q̄rti allarte de la lana.

66 Itē che tutti li panni fatti in Peſaro ſua Illuſ.S. uole ſiano bollati del ſegno de larma del cōmun & paghino bol.uno per pāno: & ſimilmente le bollette de le lane che uāno fuore paghino bol.uno: liquali dinari ſiano de chi ſera proueditore de la ditta arte de Lana.

67 Itẽ chel nõ ſia licito ꝑ parte de ſua Illuſ.S. ad alcuna ꝑſona ſubdita apertinẽte al meſte-
ro de larte de la Lana/o/ dalcuno mẽbro ardiſcha ne p̄ſũma da ſi/o/ cõ altri accordarſi ne
domãdare patti ne p̄cii ſuperflui che p̄teriſcano li p̄cii & ordini deſcritti nelli noſtri capi
tuli ſaluo reſaluato ſe cõ li mercatãti ꝓprii foſſeno iſieme dacordo: ma da lor nõ ſia licito
ne uaglia/o/tẽga ſe nõ tãto quãto ſe cõtiene ſcritto nelli noſtri capituli ordinati & bẽ cor
retti. Et cada in pena de boľ.xx, ciaſcuno che cõtrafara: laq̄l ſapplichi come diſopra.

68 Itẽ comãda & uole ſua Illuſ.S. chel ſia licito al ꝓuedidore maſſaro & cõſoli de larte de la
lana andare cõ arbitrio & podeſta de inquirere & cercare ogni bottega/ magazeni/ bãchi
de hebrei & altri lochi & habitatione doue ſuſpetto foſſe al ditto officio denũciato/ accu
ſato/o/inſegnato quãtitade alcuna de pãni ꝓhibiti & bãdizati ſecõdo li capituli & bãdi fatti
cõceſſi dal nr̃o Illuſ.S. in beneficio de larte de la Lana. Et q̄lli torre/o/portare al officio de
larte/ cõdãnare de ragione: & tribuire ſecõdo la forma & bandi fatti & cõceſſi. Et chi ipe
dira & negara la cercha cada in pena de ducati diece doro. Laqual ſapplichi come diſo-
pra notificandoli in preſentia de doi teſtimonii la pena in che loro incorreno.

69 Itẽ comãda & uole ſua Illuſ.S. che ogni ꝑſona terrera/ cõtadina/o/foreſtera di che cõditio
ne uoglia eſſere ſe ſia leq̄le teneſſero/o/feſſeno tenere in ſocceda/o/ per alcun modo alcuna
quãtita de beſtie pecorine in le forze/ cõta/o/ terrirorio & diſtretto di Peſaro/ che q̄lla ſia
no obligati adarle in ſcritto & notati alli ſopraſtãti de larte ogni anno ꝑ tutto el meſe di
Marzo: acioche ſe poſſa intẽdere tutte le lane che ſe toſarãno/ nõ ſerãno tratte fuora del
paeſe & uendute/a/foreſteri: alla pena de boľ. cinqꝫ per ogni pecora nõ ſera data in noto:
liquali ſopraſtanti ſiano obligati ogni anno mandare fuora alli capitaniati lettere del pre
fatto noſtro Illuſ. Signor a fare aſapere a tutti li caſtelli & uillaggi: laqual pena ſapplichi
un quarto alla camera: un quarto allo accuſadore: & dui quarti allarte.

70 Item comãda & uole ſua Signoria che tutti li lanaroli & tintori che farãno tingere pãni
negri/ che nõ ſia ꝑſona che p̄ſũmi ne ardiſcha de dare el negro al pãno ſe prima nõ/e/ſon
dato bene di bono & auantagiato guado: & ſia obligato a farlo uedere & bollare per le
man del noſtro prouedidore: & poi el poſſa compire & farlo negro a ſuo piacere: alla pe
na de bolognini trenta per pãno: laqual ſapplichi ut ſupra.

71 Itẽ che tutti li teſſari che teſſerãno li pãni ſiano obligati teſſuti li pãni ap̄ſentarli al officio
al prouedidore li reueda/e/ daga el mendo: & tenga cõto de tutti li panni ſe teſſerãno alla
pena de bolognini diece: laqual ſapplichi come diſopra.

72 Item che el noſtro Prouedidore nelle coſe minime habia arbitrio di tenere ragione ſen-
za li compagni. Ma in le coſe che importanc/ nõ habia poteſta ſenza Maſſaro & Con-
ſoli: ma tutti inſieme poſſano diffinire ogni queſtione & differentia.

73 Itẽ uole ſua Illuſ.S. che ogni muda di Maſſaro & cõſoli noui che de tẽpo in tẽpo ſarãno eletti
ſia tenuto & obligato alla ſua electione trare del numero de la ĩboſſolatione doi homini de
ditta arte de lana: liq̄li habiano a eſſere ſyndichi a ſyndicare ꝓuedidor maſſaro & cõſoli ue
chi che uſcirãno de officio/ acioche alcun ꝑ ſi/ ne etiã tutti inſieme habiano a far coſe mal
fatte: alla pena de boľ.xx. ꝑ ogni maſſaro alla ſua itrata nõ fara electione de ſyndichi: laq̄l
pena uada defatto un terzo alla camera del p̄fato nr̃o.S. & dui terzi allarte de la Lana.

74 Item uole ſua Illuſ.Signoria che li cittadini che ſerãno capo di botteghe/o/ faranno fare
ditta arte di Lana in Peſaro ſiano exenti da le fatione perſonale.

¶ Finiſſe li Capituli de larte de la Lana.

1408234

Digitized by Google

D.70.